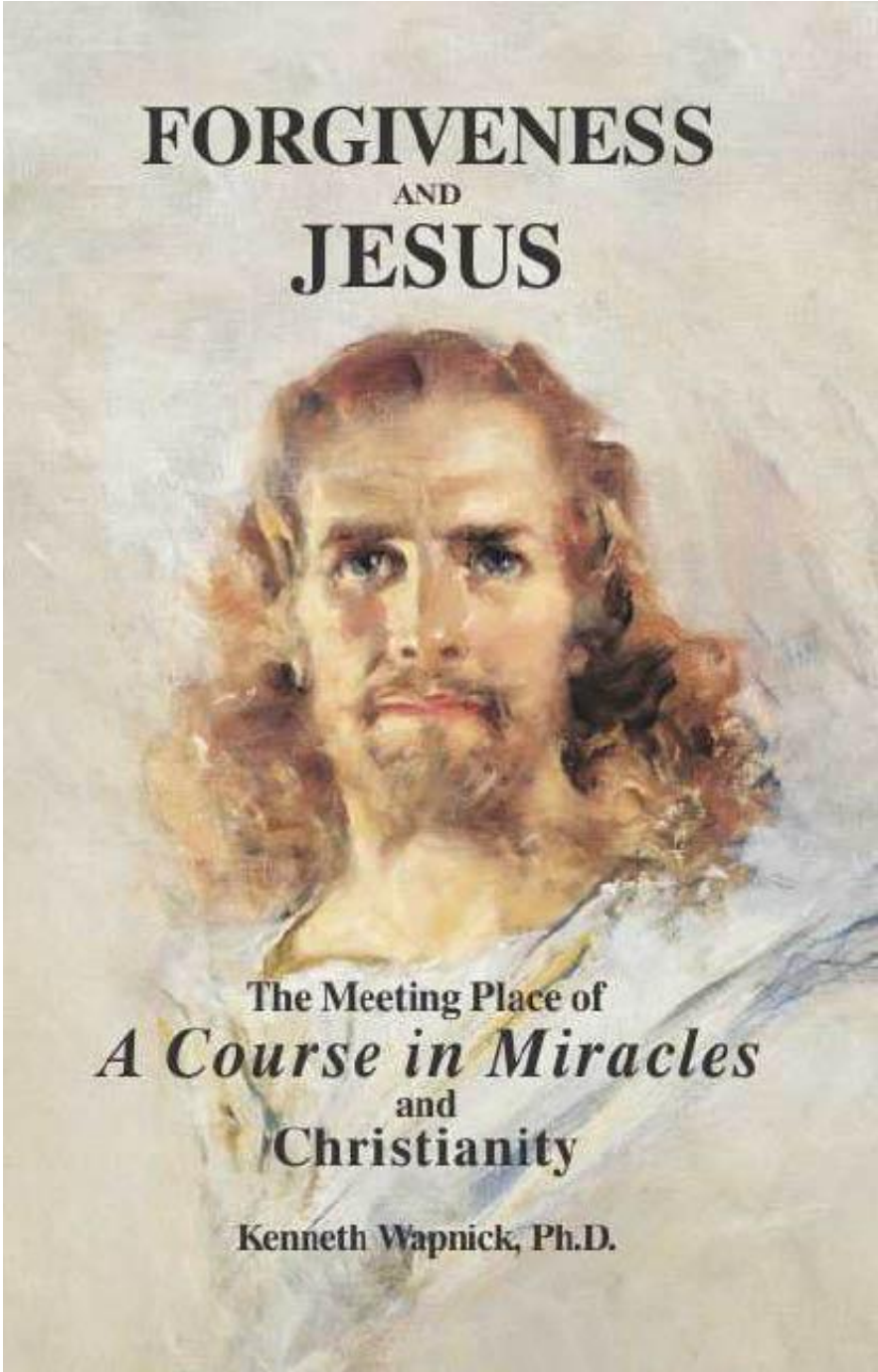

FORGIVENESS AND JESUS

The Meeting Place of
A Course in Miracles
and
Christianity

Kenneth Wapnick, Ph.D.

Συγχώρεση και Ιησούς:

**Το σημείο συνάντησης
των Μαθημάτων Θαυμάτων
και του Χριστιανισμού**

Μετάφραση:

Χαρά Κουντουριώτη – Άννα-Σμαράγδα Παπανικολάου

Αφιερώνω αυτό το βιβλίο με αγάπη και ευγνωμοσύνη στην Helen Schucman και τον William Thetford, η συνεργασία των οποίων όχι μόνο έκανε τα Μαθήματα Θαυμάτων πραγματικότητα, αλλά και το παράδειγμα των οποίων της αληθινής αφοσίωσης και πίστης στον σκοπό του Θεού, τον οποίο θεωρούσαν «ιερή εμπιστοσύνη», ήταν η έμπνευση που έκανε αυτό το βιβλίο πραγματικότητα. Δεν θα μπορούσα ποτέ να εκφράσω με λόγια το δώρο που ήταν για μένα το παράδειγμά τους και η φιλία τους την τελευταία δεκαετία. Τα Μαθήματα το λένε καλύτερα:

Η αγάπη είναι ο δρόμος που βαδίζω με ευγνωμοσύνη.

Γενική Εισαγωγή

Πριν δεκατρία χρόνια (αυτό το βιβλίο γράφτηκε το 1983), το να γράψω ένα βιβλίο με αυτόν τον τίτλο θα ήταν αδιανόητο. Μόλις είχε διαλυθεί ο διάρκειας πέντε χρόνων γάμος μου, αφήνοντας πίσω πολύ πικρία και πόνο. Ήμουν ψυχολόγος, αλλά χωρίς να πιστεύω πραγματικά στην ψυχολογία. Όμως, μη έχοντας πραγματική πίστη και σε τίποτα άλλο, θα μπορούσα απλώς να συνεχίσω το επάγγελμά μου. Ήμουν είκοσι οχτώ ετών και δεν είχα ιδέα προς τα που πήγαινε η ζωή μου. Κάτι ήταν λάθος, αλλά δεν ήξερα τι. Αν όμως, είχα κοιτάξει προς τα πίσω σε αυτά τα είκοσι οκτώ χρόνια, ίσως να είχα διακρίνει ένα μοτίβο που θα είχε ξεκαθαρίσει την κατάστασή μου και την κατεύθυνση που επρόκειτο να πάρει η ζωή μου.

Μεγάλωσα στο Μπρούκλιν, σε ένα εβραϊκό σπίτι, και παρόλο που οι γονείς μου δεν ήταν αληθινά θρησκευόμενοι, υπήρχε μια έντονη επίγνωση της εβραϊκής μας ταυτότητας. Οπότε δεν αποτέλεσε έκπληξη το ότι στάλθηκα σε ένα Yeshivah – ένα εβραϊκό σχολείο στενών αντιλήψεων – για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Δεν μου άρεσε καθόλου. Είχα πολλούς φίλους και τα πήγαινα καλά στα μαθήματά μου των Αγγλικών, αλλά δεν ήθελα καθόλου να μάθω Εβραϊκά. Τον περισσότερο καιρό δεν τα πήγαινα καθόλου καλά σε αυτόν τον τομέα. Οι γονείς μου δεν με πίεσαν να παραμείνω σε αυτό το σχολείο, αλλά μέχρι να συνειδητοποιήσω πόσο πολύ το αντιπαθούσα κόντευα να το τελειώσω. Αποφάσισα, λοιπόν, να ολοκληρώσω τις οκτώ τάξεις και μετά να πάω σε ένα δημόσιο γυμνάσιο. Όταν τελικά έφυγα από το Yeshivah, δεν ήθελα πια να έχω καμία σχέση με την Ιουδαϊκή θρησκεία. Παρότι, όμως, είχα αυτά τα αρνητικά συναισθήματα, αυτά τα οκτώ χρόνια μου είχαν δώσει μια γερή βάση όλων των πλευρών του Ιουδαϊσμού. Είχαμε μελετήσει την Τορά – τα πέντε πρώτα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης – τρεις φορές, και τα υπόλοιπα βιβλία τουλάχιστον μία. Ήξερα πολύ καλά όλες τις αρχές της Ιουδαϊκής θρησκείας και της πνευματικής ζωής, μπορούσα ακόμα και να σκέφτομαι στα Εβραϊκά, πόσο μάλλον να διαβάζω, να γράφω και να τα μιλάω με άνεση. Το γεγονός ότι ένιωθα καλά για αυτήν την εκπαίδευση, όμως, δεν θα κρατούσε για πολλά χρόνια.

Όσο ήμουν στα πρώτα χρόνια του γυμνασίου, συνέβησαν δύο γεγονότα που καθόρισαν την πορεία της ζωής μου. Το πρώτο ήταν το ότι ανακάλυψα τον Φρόιντ. Είχα ακούσει στο σχολείο για την ψυχανάλυση, και μια μέρα που ήμουν στην βιβλιοθήκη, στο τμήμα της ψυχολογίας, βρήκα το βιβλίο του Calvin Hall A Freudian Primer, (Εισαγωγή στην Φροϋδική Ψυχολογία), που ήταν μια σαφής και περιεκτική ανάλυση της βασικής θεωρίας της ψυχανάλυσης. Σαγηνευμένος από αυτήν, γρήγορα άρχισα να καταβροχθίζω οτιδήποτε έβρισκα πάνω σε αυτό το θέμα. Διάβασα πολλές από τις κύριες εργασίες του Φρόιντ, καθώς και αυτές των νεο-Φροϋδικών. Δεν ξέρω πόσα από αυτά καταλάβαινα πραγματικά, αλλά εκείνο που ήξερα ήταν ότι ήθελα να γίνω ψυχολόγος. Ποτέ δεν αμφέβαλα για αυτήν μου την απόφαση μέχρι που έφθασα στη μέση των σπουδών μου προς το διδακτορικό.

Το δεύτερο γεγονός ήταν διαφορετικού επιπέδου. Η μητέρα μου αποφάσισε ότι θα ήταν καλή ιδέα να ακούει η οικογένεια κλασική μουσική και έτσι έγινε μέλος ενός κλαμπ δίσκων κλασικής μουσικής. Το δώρο για την εγγραφή ήταν η ηχογράφηση των εννέα συμφωνιών του Μπετόβεν από τον Τοσκανίνι. Ήταν

κεραυνοβόλος έρωτας από το πρώτο άκουσμα για μένα, και έτσι άρχισε ένα ειδύλλιο που επρόκειτο να συνεχιστεί για πολλά, πολλά χρόνια. Η κλασική μουσική και ιδιαίτερα ο Μπετόβεν, μου άνοιξε ένα κόσμο που δεν ήξερα ότι υπήρχε. Δεν ήταν ένας εξωτερικός κόσμος, αλλά ένας κόσμος μέσα μου, πέρα από την κανονική κλίμακα των συναισθημάτων και των εμπειριών μου. Με την πάροδο των ετών, ένιωσα ότι με τραβούσε όλο και περισσότερο αυτός ο κόσμος και η μουσική εξελίχθηκε στην πιο σημαντική επιρροή στη ζωή μου. Όταν άκουγα τα τελευταία έργα του Μπετόβεν ή τα ώριμα του Μότσαρτ, ήξερα ότι το βάθος τους ήταν ακόμα μακριά από μένα, αλλά λειτουργούσαν σαν οδηγός για μια εσωτερική ανάπτυξη που διαισθανόμουν αλλά δεν καταλάβαινα.

Στα φοιτητικά μου χρόνια, αυτή η εσωτερική και εξωτερική διάσταση έγιναν σαφώς συνειδητές. Από την μια πλευρά, οι διαφορετικές ψυχολογικές θεωρίες με συνάρπαζαν, γιατί κατανοούσα ότι κάθε μια αντανάκλασε κάποια πλευρά της ανθρώπινης συμπεριφοράς, από την άλλη, γνώριζα ότι καμιά από αυτές τις θεωρίες δεν μπορούσε να καθρεφτίσει την εμπειρία μου όταν άκουγα μουσική. Αυτές οι θεωρίες, στην πραγματικότητα, έμοιαζαν να μην έχουν καμιά σχέση με αυτήν. Το τελευταίο έτος, παρακολούθησα μια διάλεξη του B.F. Skinner, του κατ' εξοχήν εκφραστή της ψυχολογίας της συμπεριφοράς, και ενός ανθρώπου τον οποίον εκτιμούσα βαθύτατα. Απαντώντας σε μια ερώτηση μετά το τέλος της τυπικής του ομιλίας, έκανε το χαρακτηριστικό σχόλιο της θεωρίας του, ότι αν του έδιναν ένα νεογέννητο βρέφος, και μαζί τον πλήρη έλεγχο της κάθε πλευράς του περιβάλλοντός του, θα μπορούσε να φτιάξει έναν Μότσαρτ. Εκείνη την εποχή της ζωής μου δεν πίστευα στον Παράδεισο, αλλά ήξερα ότι η μουσική του Μότσαρτ δεν ήταν απ' αυτόν τον κόσμο και ότι η περιβαλλοντολογική ή η ψυχολογική χειραγώγηση δεν θα μπορούσε ποτέ να παράξει την μεγαλοπρέπεια του Μότσαρτ. Όμως ήταν αρκετά παράξενο ότι παρά την σαφή επίγνωση που είχα της διάκρισης ανάμεσα στην εξωτερική και εσωτερική πραγματικότητα, δεν ένιωθα να βιώνω σύγκρουση. Ένιωθα μεγάλη άνεση καθώς ακολουθούσα αυτούς τους δύο δρόμους συγχρόνως.

Αυτό το μοτίβο συνεχίστηκε για κάποιο διάστημα, μέχρις ότου, για πρώτη φορά, άρχισα να αναρωτιέμαι τι κάνω με την ζωή μου. Έβρισκα τις σπουδές της ψυχολογίας όλο και πιο άσχετες με το πραγματικό ενδιαφέρον μου για την μουσική. Όμως, δεν είχα και καμιά αξιόλογη μουσική ικανότητα, και βέβαια, θεωρητικά, δεν ενδιαφερόμουν να σπουδάσω μουσική. Έτσι, παραιτήθηκα τελικά από την επιλογή να ολοκληρώσω τις σπουδές μου, έχοντας όμως πλέον οδυνηρή επίγνωση της εσωτερικής σύγκρουσης μεταξύ αυτών των δύο κόσμων

Η πρώτη σοβαρή προσπάθεια να συνδυάσω αυτά τα δύο έγινε στην διατριβή μου, που άρχισε σαν μελέτη της πνευματικής διάστασης της μουσικής του Μπετόβεν. Όμως δεν μου πήρε πολύ χρόνο να συνειδητοποιήσω ότι αυτή η διατριβή δεν θα μπορούσε ποτέ να περάσει από μια επιτροπή διδακτορικού. Καθώς προχωρούσα, συνειδητοποίησα επίσης ότι δεν είχα πραγματικά αναπτύξει το κυρίως θέμα της διατριβής μου. Η έγνοια μου ήταν μόνο να διατηρηθεί η κεντρική της ιδέα, δηλαδή ότι η ψυχολογία είχε την τάση να αγνοεί ή να παραποιεί αυτήν την εσωτερική διάσταση της ανθρώπινης εμπειρίας (αυτό ήταν την δεκαετία του 60). Το πώς κατέληξα στο τελικό μου θέμα, στην μουσικίστρια του 16ου αιώνα, την Αγία Τερέζα της Άβιλα, θα έπαιρνε ένα ακόμα

βιβλίο. Κοιτάζοντας εκ των υστέρων, ήταν μια πιο συνετή επιλογή. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα για μένα ήταν η πολύ έντονα βέβαιη ταύτισή μου με την Τερέζα, σε μια εποχή που όχι μόνο δεν ήμουν Χριστιανός, αλλά ούτε καν πίστευα στον Θεό! Όμως, παρόλο που δεν πίστευα σε Αυτόν, Αυτός ήταν σίγουρα εκεί γύρω. Χωρίς την βοήθεια του Θεού η διατριβή μου δεν θα ολοκληρωνόταν ποτέ ούτε θα γινόταν δεκτή. Έτσι, σε ηλικία 26 ετών, είχα το διδακτορικό μου στην κλινική ψυχολογία.

Τα επόμενα δύο χρόνια ήταν δύσκολα καθώς πάλευα, χωρίς μεγάλη επιτυχία, να συμπεριλάβω και τους δύο κόσμους, τον εσωτερικό και εξωτερικό, στην προσωπική και επαγγελματική μου ζωή. Η ολοκλήρωση της διατριβής μου είχε δυναμώσει την πίστη μου σε αυτόν τον εσωτερικό κόσμο, αλλά αυτό προκάλεσε μεγάλη ένταση στην εξωτερική μου λειτουργία. Συνέχιζα όσο καλύτερα μπορούσα, αλλά ο εσωτερικός μου φόβος ακόμα μου ήταν άγνωστος. Ήξερα μόνο ότι «κάτι» μέσα μου χρειαζόταν προστασία και ότι αυτή η φροντίδα θα έπρεπε να προηγείται οποιουδήποτε άλλου προσώπου ή πράγματος. Δυστυχώς αυτό γινόταν. Δύο χρόνια αργότερα, το καλοκαίρι του 1970, χωρίσαμε η γυναίκα μου και εγώ (αργότερα πήραμε διαζύγιο), και η κόρη μου, ενός έτους τότε, έμεινε μαζί της. Μετακόμισα στα βόρεια της πολιτείας της Νέας Υόρκης και έπιασα δουλειά σε ένα κρατικό ψυχιατρείο.

Παρόλη αυτή την αναστάτωση, άρχισε να συμβαίνει μια σημαντική αλλαγή στην ζωή μου προς το καλύτερο. Μια δυνατή εμπειρία ήταν η αιτία να μου γίνει ξεκάθαρο ότι αυτός ο εσωτερικός κόσμος ήταν πολύ πιο προσωπικός από ότι νόμιζα. Ξαφνικά γνώριζα ότι υπήρχε ένας Θεός, και τα πράγματα άρχισαν να μετακινούνται γύρω από αυτό το νέο Πρόσωπο στη ζωή μου. Ποτέ πριν δεν είχα γνωρίσει τόση ειρήνη ή ευτυχία. Σίγουρα υπήρχαν δύσκολες στιγμές, αλλά έμαθα πως ακόμα και αυτές μπορούσα να τις ξεπεράσω εύκολα όταν στρεφόμουν στον Θεό. Επιπλέον, η αποδοχή του Θεού συνοδεύτηκε από αποδοχή του Ιουδαϊσμού. Ένιωσα ότι ο Θεός υπερέβαινε αυτές καθ' αυτές τις θρησκευτικές μορφές, αλλά για πρώτη φορά ένιωσα άνετα μέσα τους και ευγνώμων για την Ιουδαϊκή μόρφωση που είχα πάρει.

Χωρίς να έχω συνειδητή επίγνωση του τι έκανα, αφού αγνοούσα τα συγκεκριμένα έθιμα, η ζωή μου αποκτούσε όλο και πιο μοναστική μορφή. Ζούσα σύμφωνα με ένα αυστηρό πρόγραμμα το οποίο θα φαινόταν ασκητικό σε κάποιον άλλον, αλλά σε μένα προκαλούσε απόλυτη χαρά. Τίποτα άλλο δεν με ενδιέφερε παρά μόνον ο Θεός. Εκτός από τις ώρες που ήμουν στο νοσοκομείο, πρακτικά ζούσα σαν ερημίτης. Με την συμπλήρωση του πρώτου χρόνου μου ένιωσα ότι η μουσική, έχοντάς με οδηγήσει στον Θεό, με είχε πάει όσο μακριά μπορούσε. Δεν μου χρειαζόταν πια για να γεμίσει τον χώρο στην ζωή μου την οποία τώρα γέμιζε μόνο Εκείνος.

Οι περιστάσεις στράφηκαν προς το χειρότερο, όμως, γιατί κατάλαβα ότι γινόταν όλο και πιο δύσκολο να ακολουθήσω το πρόγραμμα της ζωής μου. Σκεπτόμενος ότι πνευματικά ήμουν χλιαρός, έγινα πολύ πιο εργατικός και για κάποιο διάστημα μπόρεσα να συνεχίσω να ζω σύμφωνα με τον τρόπο που ήθελα. Όμως, μετά από μια σοβαρή γρίπη, μου ήταν αδύνατον να συνεχίσω οποιαδήποτε μορφή πνευματικής δραστηριότητας ή μαθητείας. Αυτή η κατάσταση της εσωτερικής ανησυχίας συνεχίστηκε για αρκετούς μήνες. Παρ'

όλα αυτά, όμως, ποτέ δεν έχασα την πίστη μου στο Θεό. Ήξερα ότι το μόνο που έπρεπε να κάνω ήταν να κρατώ το χέρι Του και Αυτός κάπως θα με οδηγούσε. Είχα διαβάσει αρκετά από την μυστικιστική λογοτεχνία και μπόρεσα να αναγνωρίσω ότι περνούσα μια μορφή της «Σκοτεινής Νύχτας της Ψυχής», μια πνευματική κρίση που συχνά προαναγγέλλει και συνοδεύει μια σημαντική αλλαγή στην ζωή κάποιου. Δεν είχα ιδέα τι ακριβώς σήμαινε αυτό, και πιθανώς ήταν κάτι καλό. Αν γνώριζα τι είχε ο Θεός στον Νου Του για μένα, θα είχα τρέξει να κρυφτώ κάτω από το κρεβάτι μου, και θα είχα μείνει εκεί.

Τελικά ήρθε κάποιο φως να φωτίσει το σκοτάδι μου. Κάποια βήματα με οδήγησαν στα βιβλία του Τόμας Μέρτον, ο οποίος μετά από μια εντυπωσιακή θρησκευτική συζήτηση, μπήκε στο Αβαείο της Γεσθημανή στο Κεντάκι, για να γίνει Τραππιστής μοναχός. Αποτέλεσε έκπληξη για μένα το ότι υπήρχαν άνθρωποι που ζούσαν μια ζωή πλήρως αφιερωμένη στο Θεό και αποφάσισα να ζήσω σε αυτό το μοναστήρι για πέντε μέρες εκείνο το καλοκαίρι. Το γεγονός ότι αυτοί οι μοναχοί ήταν Χριστιανοί, ποτέ δεν μου δημιούργησε πρόβλημα. Γνώριζα ότι αγαπούσαν το Θεό, όπως και εγώ. Τίποτα άλλο δεν μου φαινόταν σημαντικό.

Τα πράγματα άρχισαν να κινούνται πιο γρήγορα τώρα. Παρόλο που δεν ενδιαφερόμουν ιδιαίτερα για τον Χριστιανισμό, σκέφτηκα ότι θα με βοηθούσε η γνώση της Καθολικής Εκκλησίας πριν επισκεφτώ το μοναστήρι, ιδιαίτερα αφού ο Μέρτον είχε γράψει τόσα πολλά σχετικά με την ιεροσύνη του. Γι αυτό παρακολουθούσα τακτικά την πρώτη πρωινή Λειτουργία τον Ιούλιο. Με μεγάλη μου έκπληξη ένιωσα τα ίδια συναισθήματα που είχα κάποτε όταν άκουγα Μπετόβεν. Γνώριζα ότι αυτές οι εμπειρίες ήταν Θεϊκές, αλλά ποιος θα φανταζόταν ότι θα τις είχα μέσα σε μια Καθολική Εκκλησία;

Στο τέλος του μήνα έκανα κάτι που είχα καθυστερήσει να κάνω αρκετό καιρό. Έδωσα όλα όσα είχα και νοίκιασα ένα επιπλωμένο δωμάτιο μέσα στο νοσοκομείο, ελπίζοντας ότι η αποστέρηση των υπάρχοντων μου, μαγικά θα μου έφερνε ειρήνη. Παρόλο που αυτό δεν συνέβη, ένιωθα καλά για το επόμενο βήμα μου και περίμενα με λαχτάρα το ταξίδι μου στο Τραππικό μοναστήρι του Μέρτον στα μέσα Αυγούστου.

Όταν έφθασα σε εκείνο το μοναστήρι, ένιωσα το πιο παράξενο συναίσθημα, ότι είχα έρθει στο σπίτι, ελάχιστα αναμενόμενο να το νιώσει ένα Εβραϊόπουλο από το Μπρούκλιν. Ήμουν τόσο συνεπαρμένος από την ζωή των μοναχών, ώστε κατά την διάρκεια της Λειτουργίας το επόμενο κιόλας πρωί, ημέρα γιορτής της Παναγίας, αποφάσισα ότι ο Θεός ήθελε να γίνω καθολικός. Και ακόμα μεγαλύτερη υπήρξε η επιθυμία μου να γίνω μοναχός. Δεν με απασχολούσε το ότι δεν ενδιαφερόμουν ιδιαίτερα για τον Ιησού ή για την Εκκλησία. Το μόνο που είχε σημασία ήταν η βεβαιότητά μου ότι αυτό ήταν το Θέλημα του Θεού. Μίλησα με κάποιους μοναχούς και αυτό δυνάμωσε την απόφασή μου. Όταν γύρισα στο νοσοκομείο, μίλησα με τον Καθολικό ιερέα και πολύ σύντομα βαπτίστηκα Καθολικός.

Τώρα ένιωσα ότι ήρθε η ώρα να αφήσω την δουλειά μου και να ζήσω μόνος για κάποιο διάστημα. Το σχέδιό μου ήταν να περιμένω όσο διάστημα ήταν απαραίτητο, και μετά να μπω στο Αβαείο της Γεσθημανή σαν μοναχός.

Φαίνονταν όλα τόσο ξεκάθαρα. Όμως, σκεφτόμουν ότι θα έπρεπε να πάω πρώτα στο Ισραήλ, για λόγους που ακόμα δεν μου ήταν ξεκάθαροι. Εμπιστευόμενος ότι αυτό που ένιωθα ήταν κατεύθυνση από τον Θεό, έφυγα, και σύντομα βρέθηκα στην καρδιά της Παλιάς Πόλης της Ιερουσαλήμ, έχοντας την απρόσμενη αίσθηση ότι βρισκόμουν στο ιερότερο μέρος της γης. Παρόλο που ακόμα δεν ένιωθα Χριστιανός, ένιωθα κάτι πολύ ιδιαίτερο για τους Χριστιανικούς Άγιους Τόπους. Εξίσου περίεργο ήταν ότι δεν ένιωθα λιγότερο Ιουδαίος. Και πιο σημαντικό, είχα ειρήνη για πρώτη φορά εδώ και μήνες.

Αν και δεν το προσδοκούσα, θα έπρεπε να είχα προβλέψει ότι η επόμενη στάση μου θα ήταν το Τραππικό μοναστήρι του Λάτρουν, έξω από την Ιερουσαλήμ. Σκεπτόμουν να μείνω εκεί μόνο μια βδομάδα, αλλά έμεινα τρεισήμισι μήνες, χρόνος που σταθεροποίησε την επιθυμία μου να γίνω μοναχός. Επίσης μου έδωσε την ευκαιρία να εδραιώσω όλα όσα συνέβησαν τον προηγούμενο χρόνο. Χρειάστηκε κάποιο χρονικό διάστημα για να καταλάβω.

Μετά το Λάτρουν, πέρασα αρκετές εβδομάδες σε μια πιο πρωτόγονη μοναστική κοινότητα που λεγόταν Λάβρα Νετόφα, στην κορυφή ενός βουνού που έβλεπε την βόρεια πλευρά της Θάλασσας της Γαλιλαίας. Όντας ευχαριστημένος εκεί, ανέβαλα τα άμεσα σχέδιά μου να μπω στους Τραππιστές.

Στις αρχές του Μάη, σκέφτηκα ότι ήταν καιρός να γυρίσω στην Αμερική για μια σύντομη επίσκεψη, πριν εγκατασταθώ σε αυτήν την μοναστική βουνοκορφή. Επέστρεφα κυρίως για να επανορθώσω τραυματισμένες σχέσεις με την οικογένειά μου, να δω φίλους και ασθενείς και να βρω κάποιο βιβλίο πάνω στην πνευματική ανάπτυξη για το οποίο μου είχαν μιλήσει πριν φύγω. Τα κατάφερα όλα αυτά, και οι επιπτώσεις τους στη ζωή μου ήταν πέρα από ό,τι είχα φανταστεί. Το καλοκαίρι του 1973 απεδείχθη σημαντικό για τρεις σημαντικούς λόγους.

Ο πρώτος ήταν μια απολύτως απαραίτητη διόρθωση της προσωπικής μου θεωρίας για την πνευματικότητα. Μέχρι τότε πίστευα ότι μόνον όντας μόνος μου θα μπορούσα να βρω το Θεό. Ο δρόμος μου προς Αυτόν ήταν μέσω της μοναστικής ζωής, και όσο πιο μοναχικά τόσο το καλύτερο. Από την στιγμή, όμως που έφυγα από το Ισραήλ, ήρθαν τα πάνω κάτω. Από μια ήσυχη απομονωμένη ύπαρξη, βρέθηκα να ταξιδεύω πολύ, σχεδόν ποτέ μόνος. Με μεγάλη έκπληξη, για πρώτη φορά στη ζωή μου, βρήκα το Θεό παρόντα τόσο όσο ήμουν με ανθρώπους, ακολουθώντας ένα «κοσμικό» πρόγραμμα, όσο και όσο ήμουν μόνος. Αυτή ήταν μια αποκάλυψη που με απελευθέρωσε από την εξάρτησή μου από κάποια μοναστική εκπαίδευση. Συνειδητοποίησα ότι μπορούσα να έχω ειρήνη οπουδήποτε, όσο ήμουν εκεί που με ήθελε ο Θεός.

Δεύτερον, τελικά βρήκα το βιβλίο πάνω στην «πνευματική ανάπτυξη», το οποίο είχε τον τίτλο «Μαθήματα Θαυμάτων». Ήταν ακριβώς αυτό το οποίο ασυνείδητα έψαχνα, γιατί μου έλυσε ένα φαινομενικά άλυτο πρόβλημα. Ενώ πουθενά δεν ήμουν τόσο ευτυχισμένος όσο όταν ήμουν στο μοναστήρι, υπήρχε μια σκέψη που πάντα με βασάνιζε. Γνώριζα ότι το να γίνω ψυχολόγος ήταν ιδέα του Θεού και όχι δική μου, και ότι μόνο με την βοήθειά Του είχα ολοκληρώσει τις σπουδές μου. Γνώριζα επίσης ότι ή το να εργάζομαι με

ανθρώπους είχε αξία για μένα και έβρισκα ότι με αντάμειβε. Μένοντας, όμως, μοναχός, θα αγνοούσα αυτό το κομμάτι της ζωής μου. Αυτό, δεν μου φαινόταν σωστό, αλλά επίσης δεν έβλεπα πώς θα μπορούσε η ψυχολογία να συνδυαστεί ουσιαστικά με την πνευματικότητα. Τα Μαθήματα Θαυμάτων μου έδωσαν την απάντηση, όπως θα εξηγήσω παρακάτω, και έτσι, για άλλη μια φορά άλλαξα τα σχέδιά μου και αποφάσισα να μείνω στις ΗΠΑ. Το μοναστήρι ήταν ένα ωραίο μέρος για επίσκεψη, αλλά δεν επρόκειτο πλέον να είναι το σπίτι μου.

Τελικά έφθασε το πιο σημαντικό γεγονός από όλα. Υπήρξα ένας μάλλον ιδιόμορφος Χριστιανός. Είχα βρει μεγάλη εμπύχωση και ανακούφιση στους Χριστιανικούς ιερούς τόπους, συμμετέχοντας σε πολλές θρησκευτικές τελετουργίες και ζώντας τον μοναχικό κανόνα ο οποίος ήταν σίγουρα Χριστιανικός. Όμως, παρόλα αυτά, ο Ιησούς παρέμενε μια άγνωστη οντότητα για μένα. Συνειδητά είχα αφιερώσει ελάχιστο χρόνο, και ούτε καν, για να τον σκεφτώ. Όμως κατά τη διάρκεια του προηγούμενου χρόνου, είχα αποκτήσει όλο και μεγαλύτερη επίγνωση μιας ακόμα πιο προσωπικής και άμεσης παρουσίας στη ζωή μου, που με οδηγούσε και με παρηγορούσε και μου έδινε βοηθητικές απαντήσεις στις συγκεκριμένες μου ερωτήσεις. Ταύτιζα πάντα αυτή την παρουσία με το Θεό, και ποτέ δεν σκεφτόμουν πολύ για αυτήν, παρά μόνον αισθανόμουν ευγνώμων για την ευγένεια και την αγάπη της. Φανταστείτε την μεγάλη μου έκπληξη, όταν σε μια επίσκεψή μου στους Τραππιστές φίλους μου στο Κεντάκι εκείνο το καλοκαίρι, συνειδητοποίησα για πρώτη φορά ότι αυτή η παρουσία είχε ένα όνομα, και το όνομά της ήταν Ιησούς.

Εκείνη η στιγμή της συνειδητοποίησης ήταν πραγματικά η πιο ευτυχισμένη και χαρούμενη της ζωής μου. Ξαφνικά γνώριζα ότι ο Ιησούς ήταν περισσότερο από ένα σύμβολο ή μια ιστορική μορφή που έζησε κάποτε, αλλά δεν ζει πια. Ήταν ένα πολύ πραγματικό πρόσωπο, ζωντανό μέσα μου. Γνώριζα με μια βεβαιότητα που δεν έφυγε ποτέ, ότι όχι μόνο ο Ιησούς ήταν εκεί, αλλά και ότι πάντα θα ήταν. Με αυτή την επίγνωση, έκλεισε ένα κεφάλαιο τριάντα ενός χρόνων. Υπήρξε μία περίοδος που προσπαθούσα να φύγω μακριά του – μη αναγνωρίζοντας ποιος ήταν στην ζωή μου – και την ίδια στιγμή αυτός με οδηγούσε κοντά του. Τώρα που πια είχαμε επιτέλους συναντηθεί, μπορούσαμε να αρχίσουμε μαζί την νέα μας ζωή και την προετοιμασία μου για το επόμενο στάδιο του ταξιδιού μου προς το Θεό.

Αυτό το στάδιο συγκεκριμένα είχε σχέση με τα Μαθήματα Θαυμάτων: να μάθω τι έλεγαν και, ακόμα πιο σημαντικό, να μάθω να εφαρμόζω τις διδασκαλίες τους πάνω στην συγχώρεση στην προσωπική και επαγγελματική μου ζωή. Τα Μαθήματα είναι ένα σύνολο τριών βιβλίων, υπαγορευμένα από τον Ιησού, που χρειάστηκε μια περίοδος επτά χρόνων να γραφούν, αρχίζοντας στα μέσα της δεκαετίας του 60. Αποτελούνται από ένα κείμενο, που θέτει τις αρχές στις οποίες βασίζεται το σύστημα σκέψης των Μαθημάτων. Αυτές οι ιδέες αποτελούν τον θεωρητικό σκελετό για το Βιβλίο των Ασκήσεων, μια σειρά 365 μαθημάτων τα οποία είναι η πρακτική εφαρμογή των αρχών των Μαθημάτων. Το εγχειρίδιο για δασκάλους, γραμμένο σε μορφή ερωτήσεων-απαντήσεων, ασχολείται με μερικές από τις πιο πιθανές ερωτήσεις που θα είχε ένας μαθητής.

Στην εποχή μας που αναπτύσσεται η ψυχολογία και αναζωπυρώνεται το ενδιαφέρον για την πνευματικότητα, τα Μαθήματα αποτελούν ένα μοναδικό συνδυασμό των δύο κόσμων. Ενσωματώνουν τις γνώσεις της ψυχολογίας – ιδιαίτερα της ψυχανάλυσης – με τις διαχρονικές αλήθειες της πνευματικότητας. Η κεντρική διδασκαλία των Μαθημάτων, είναι ότι ο τρόπος να θυμηθούμε το Θεό, είναι η αποδόμηση της ενοχής μας με το να συγχωρούμε τους άλλους και επομένως τους εαυτούς μας. Με την θεραπεία των σχέσεών μας, η σχέση μας με τον Θεό – φαινομενικά διαρρηγμένη από το αμάρτημα του διαχωρισμού – μπορεί να θεραπευτεί.

Παρά την παγκόσμια έκκληση του μηνύματός τους, οι διδασκαλίες των Μαθημάτων παρουσιάζονται σε ένα Χριστιανικό πλαίσιο, και μια από τις περισσότερο συνηθισμένες ερωτήσεις πάνω στα Μαθήματα Θαυμάτων είναι γιατί συμβαίνει αυτό, με την ταυτότητα του Ιησού ως πηγή του υλικού να αποκαλύπτεται απερίφραστα. Αυτό έχει δημιουργήσει πρόβλημα σε πολλούς μαθητές και υποψήφιους μαθητές των Μαθημάτων Θαυμάτων. Η ομάδα αυτή περιλαμβάνει όχι μόνο Ιουδαίους που μεγάλωσαν μέσα στον Χριστιανικό αντισημιτισμό, αλλά και μεγάλο αριθμό Χριστιανών για τους οποίους ο Ιησούς έχει γίνει ένα ισχυρό, αντιθρησκευτικό σύμβολο. Η απάντηση σε αυτή την ερώτηση βρίσκεται στον τρόπο λειτουργίας του Αγίου Πνεύματος, το οποίο διορθώνει τα λάθη μας στις μορφές με τις οποίες εμφανίζονται, γιατί η συγχώρεση μπορεί να θεραπεύσει μόνο μέσα από την μορφή με την οποία εκφράστηκε η ασυγχωρησία. Συμμετέχοντας μαζί μας στον κόσμο των λαθών μας, το Άγιο Πνεύμα διορθώνει απαλά τις ψευδαισθήσεις μας και μας οδηγεί πέρα από αυτές στην αλήθεια.

Ακόμα και στον πιο αμέτοχο παρατηρητή, είναι σαφές ότι ο Χριστιανισμός υπήρξε σαφώς το κυρίαρχο στοιχείο της Δυτικής ιστορίας εδώ και δύο χιλιάδες χρόνια και αυτή η επιρροή έχει εισχωρήσει σε κάθε σημαντική πτυχή της κοινωνίας μας. Τα χρόνια μας υπολογίζονται με βάση την θεωρούμενη γέννηση του Ιησού, και δεν υπάρχει ούτε ένας άνθρωπος, άσχετα με την θρησκεία του, που δεν έχει επηρεαστεί από τον Ιησού και τις θρησκείες που πήραν το όνομά του. Είναι επίσης φανερό, ότι ο Χριστιανισμός δεν υπήρξε πολύ Χριστιανικός. Ο Νίτσε αναφέρει ότι «στην πραγματικότητα, μόνο ένας Χριστιανός υπήρξε και αυτός πέθανε στον σταυρό», ενώ ο Chesterton σημείωνε ότι το πρόβλημα με τον Χριστιανισμό είναι ότι «αποδείχτηκε δύσκολος και έμεινε ανεφάρμοστος».

Όμως, δεν χρειάζεται να είναι κάποιος βαθύς γνώστης της ιστορίας για να συνειδητοποιήσει ότι τα δώρα του Χριστιανισμού στον κόσμο είχαν δύο πλευρές. Από την μια, έχει διατηρηθεί για αιώνες η μνήμη και το παράδειγμα του Ιησού – η αγνότερη έκφραση της Αγάπης του Θεού που έχουμε γνωρίσει – μαζί με την διδασκαλία του για την συγχώρεση, όπως και το ευεργέτημά του προς το ανθρώπινο είδος με τις πολλές πολιτιστικές και ηθικές του επιδράσεις. Από την άλλη, ο Χριστιανισμός υπήρξε θρησκεία θυσίας, ενοχής, καταδίκης, φόνου και ελιτισμού, με τον Ιησού ως πρωταρχικό του σύμβολο – αυτόν που η διδασκαλία του ήταν μόνο αγάπη, συγχώρεση, ειρήνη και ενότητα. Όπως μας λένε τα Μαθήματα: «Κάποια πικρά είδωλα έχουν φτιαχτεί από αυτόν που θα ήθελε να είναι μόνο αδελφός του κόσμου» (Αποσ-5.5:7). Η ανάπτυξη του Χριστιανισμού μπορεί εν μέρει να θεωρηθεί σαν την ιστορία ενός ανθρώπου, ο οποίος παρόλο που πίστεψε τον Ιησού και το μήνυμά του, συχνά αθέλητα

προκάλεσε στον κόσμο τραγωδία αντί για ανακούφιση και σωτηρία. Αντί να ενώσει όλους τους ανθρώπους σαν μια οικογένεια κάτω από τον Θεό, έχει διαιρέσει και υποδιαιρέσει αυτή την οικογένεια. Πριν μπορέσουμε να δεχτούμε πλήρως το ριζοσπαστικό μήνυμα του Ιησού για την συγχώρεση, το οποίο θα συζητήσουμε στο Μέρος I και II αυτού του βιβλίου, τα λάθη του παρελθόντος πρέπει να αποδομηθούν. Σε αυτό το πλαίσιο μπορούμε να πούμε ότι ένας από τους στόχους των Μαθημάτων Θαυμάτων είναι να διορθώσει αυτά τα λάθη του διαχωρισμού που εισχώρησαν στις παραδοσιακές Χριστιανικές διδασκαλίες, συσκοτίζοντας το κεντρικό μήνυμα του Ιησού για την Αγάπη του Θεού για όλους τους ανθρώπους, και την ανάγκη να συγχωρούμε ο ένας τον άλλον σαν μέσον αποκατάστασης αυτής της αγάπης στην επίγνωσή μας.

Αυτοί που άρχισαν να μελετούν τα Μαθήματα Θαυμάτων περιμένοντας να βρουν – καλώς ή κακώς – τον Χριστιανισμό που έμαθαν και εφάρμοσαν, ή τον Χριστιανισμό που φαινόταν να παραβλέπει την μισαλλοδοξία και την καταδίκη, θα βρεθούν προ εκπλήξεως. Θα βρουν πολλές από τις οικείες λέξεις – εξιλέωση, σωτηρία, συγχώρεση αμαρτιών, Χριστός, Υιός Θεού, κλπ. – αλλά με διαφορετικό νόημα ή περιεχόμενο. Η σταύρωση παραμένει το κεντρικό γεγονός στην ζωή του Χριστού, όμως η ερμηνεία των Μαθημάτων Θαυμάτων απέχει 180 μοίρες από την παραδοσιακή διδασκαλία ότι ο Ιησούς υπέφερε και πέθανε για τις αμαρτίες μας. Οι πρώτες ενότητες των Κεφαλαίων 3 και 6 στα Μαθήματα Θαυμάτων ασχολούνται ειδικά με αυτό το θέμα, το οποίο μελετάται και στα Κεφάλαια 8 και 9 αυτού του βιβλίου.

Στα Μαθήματα Θαυμάτων ο Ιησούς δηλώνει:

Όλο το παρελθόν σου, εκτός από την ομορφιά του, έχει φύγει και τίποτα δεν έμεινε παρά μια ευλογία. Έχω διαφυλάξει όλες τις καλοσύνες σου και κάθε σκέψη αγάπης που έκανες ποτέ. Τις έχω εξαγνίσει από τα σφάλματα που έκρυβαν το φως τους και τις φύλαξα για εσένα μέσα στη δική τους τέλεια ακτινοβολία. (Κ-5.IV.8:2-4)

Μπορούμε να επεκτείνουμε το ίδιο αυτό αξίωμα στον εξαγνισμό των λαθών του Χριστιανισμού από τα Μαθήματα Θαυμάτων, ενώ την ίδια στιγμή διατηρεί την γλυκύτητα και τις στοργικές ιδέες του Χριστιανισμού. Με αυτή την έννοια, μπορούμε να δούμε τα Μαθήματα Θαυμάτων σαν ένα εκτεταμένο σχολιασμό της Επί του Όρους ομιλίας, ίσως το σαφέστερο απόσταγμα του νοήματος των διδασκαλιών του Ιησού, και του οποίου οι αρχές της συγχώρεσης εκφράζονται τόσο υπέροχα με την ζωή του. Τα Μαθήματα Θαυμάτων μας βοηθούν να καταλάβουμε ποιες είναι αυτές οι αρχές, γιατί ο Ιησούς τις έκανε τον ακρογωνιαίο λίθο του ευαγγελίου του, και γιατί επέλεξε την σταύρωση σαν την μορφή με την οποία δίδαξε ότι οι αμαρτίες μας έχουν συγχωρεθεί.

Πριν μπορέσουμε να υπερβούμε τους θρησκευτικούς διαχωρισμούς και να γνωρίσουμε την ενότητά μας με το Θεό, οι θρησκείες του κόσμου πρέπει να εξαγνιστούν από τα λάθη τους. Τα Μαθήματα Θαυμάτων δόθηκαν στον κόσμο σαν μέσον τέτοιου εξαγνισμού. Αυτό το βιβλίο, επομένως, προσπαθεί να επικεντρωθεί σε αυτόν τον σκοπό των Μαθημάτων Θαυμάτων παρουσιάζοντας πολλές από τις διδασκαλίες του Χριστιανισμού, κάτω από το φως των αξιωμάτων που διατυπώνουν. Αποτελείται από τέσσερα μέρη. Το

πρώτο συζητά αυτά τα αξιώματα, εστιάζοντας στις δυναμικές του εγώ, και στην αποδόμησή του μέσω της συγχώρεσης, περιλαμβάνοντας μια συζήτηση της εφαρμογής αυτών των αξιωμάτων σε συγκεκριμένα προβλήματα και θέματα. Αυτή η παρουσίαση έγινε σε ένα ψυχολογικό και πνευματικό πλαίσιο, αν και όχι συγκεκριμένα για κάποια θρησκευτική πίστη. Το δεύτερο μέρος συσχετίζει τα αξιώματα της συγχώρεσης με τις διδασκαλίες της Καινής Διαθήκης, συμπεριλαμβάνοντας την σπουδαιότητα της ίδιας της ζωής του Ιησού, τον θάνατο και την ανάσταση και τις παρανοήσεις του μηνύματός του. Ελπίζω αυτό το μέρος του βιβλίου να προκαλέσει το ενδιαφέρον εξίσου σε Χριστιανούς και μη Χριστιανούς, υπηρετώντας να κάνει το πρόσωπο και τις διδασκαλίες του Ιησού ακόμα πιο σχετικές με μας στην καινούργια εποχή που ζούμε. Το τρίτο μέρος συζητά το νόημα της αποστολικής ιδιότητας, και τι σημαίνει να είσαι σε αυτόν τον κόσμο, αλλά όχι από αυτόν. Το τελευταίο μέρος του βιβλίου εστιάζεται στο πρόσωπο του Ιησού, και στην σπουδαιότητα που έχει για τις ζωές μας σήμερα.

ΜΕΡΟΣ Ι: ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με μια πρώτη ματιά, η ψυχολογία και η πνευματικότητα μοιάζουν αταίριαστοι συνοδοιπόροι. Στα πρώτα πενήντα χρόνια του 20ου αιώνα, από τότε που δημοσιεύθηκαν τα πρώτα γραπτά του Φρόιντ, η ψυχολογία και η θρησκεία δεν ήταν φιλικά διακείμενοι αντίπαλοι. Η θρησκεία, και δικαίως, ήταν αντιμετώπιζε με καχυποψία την έντονη τάση της ψυχολογίας να ανάγει όλη την ανθρώπινη συμπεριφορά και εμπειρία σε ασυνείδητες σεξουαλικές δυνάμεις (ψυχανάλυση), ή να απορρίψει οποιαδήποτε εμπειρία ως θεμελιωδώς άσχετη αν δεν υπάκουε σε κάποιους εμπειρικά επικυρωμένους νόμους και δεν μπορούσε να παρατηρηθεί και να μετρηθεί (ψυχολογία της συμπεριφοράς – συμπεριφορισμός). Οι θρησκόληπτοι έσπευδαν συχνά να απορρίψουν μία ψυχολογία που αντανάκλασε τις αξίες μιας υλιστικής και κοσμικής κουλτούρας, θεωρώντας την έργο του διαβόλου και σχεδιασμένη να απομακρύνει την πίστη τους ή ακόμα και να την καταστρέψει.

Αυτή η δύσπιστη και ακόμα και εχθρική σχέση άρχισε να μεταβάλλεται δραματικά κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 60, και από τις δύο πλευρές. Στην ψυχολογία οι σπόροι της αλλαγής που φάνηκαν σε πολλούς μεταπολεμικούς συγγραφείς, άρχισαν να αποδίδουν καρπούς με την εμφάνιση αυτού στο οποίο ο Μάσλοου έδωσε τον όρο «Τρίτη Δύναμη» (για να την διακρίνει από την ψυχανάλυση και την ψυχολογία της συμπεριφοράς). Αυτή η ομαδοποίηση περιελάμβανε θεωρητικούς σαν τον Γιουνγκ, τον Ρότζερς, και τους υπαρξιακούς και ανθρωπιστικούς ψυχολόγους. Το επίκεντρο μετατοπίστηκε σε μια πιο σεβαστή θεώρηση των δημιουργικών και πνευματικών μας αναζητήσεων, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην παρούσα στιγμή και στο εξελισσόμενο μέλλον, σε αντίθεση με την θεώρηση των ανθρώπων ως φυλακισμένων στις αλυσίδες του παρελθόντος τους. Στην πραγματικότητα, πρόσφατα χαρακτηρίστηκε μια «τέταρτη δύναμη» – η διαπροσωπική ψυχολογία – η οποία προσπαθεί να εξερευνήσει τον Εαυτό που βρίσκεται πέρα από τον προσωπικό μας εαυτό μέσω του διαλογισμού, της εκπαίδευσης βιοανάδρασης, των πειραμάτων με φάρμακα, κλπ. Σαν αποτέλεσμα, οι ανθρωπιστικοί και διαπροσωπικοί ψυχολόγοι έχουν στραφεί όλο και περισσότερο προς την πνευματικότητα ως κατευθυντήρια δύναμη για τις έρευνές τους. Έχει ενδιαφέρον ότι σε ένα μεγάλο βαθμό αυτές οι προσπάθειες έχουν επικεντρωθεί περισσότερο στην Ανατολή παρά στη Δύση, χρησιμοποιώντας τεχνικές και δασκάλους (γκουρού) κυρίως από Ινδουιστικούς ή Βουδιστικούς προσανατολισμούς, για να μην αναφέρουμε τους κοσμικούς, σε αντίθεση με την δική μας Ιουδαίο-Χριστιανική κληρονομιά.

Αυτή η αξιοσημείωτη αλλαγή στην ψυχολογική στάση απέναντι στην θρησκευτική εμπειρία συνοδεύεται από μία παρόμοια αλλαγή εκ μέρους θρησκευτικών θεσμών, όπως παρατηρείται ιδιαίτερα στην Καθολική Εκκλησία μετά τη 2η Βατικανή Σύνοδο. Στην απίστευτα σύντομη περίοδο μετά από εκείνη τη μεγάλη Σύνοδο, οι πόρτες που ήταν κλειστές στην αλλαγή, άνοιξαν

διάπλατα. Καθώς οι νεότερες μορφές ψυχολογίας κέρδιζαν δημοτικότητα, η επιθυμία της Εκκλησίας να γίνει πιο προσιτή στον κόσμο και να αντιλαμβάνεται τις ανάγκες των μελών της την έστρεψε προς τον πρώην αντίπαλό της. Αυτό φάνηκε ιδιαίτερα στον τομέα των διαπροσωπικών σχέσεων, όπου οι ψυχολογικές γνώσεις και τεχνικές απέκτησαν μεγάλη αξία.

Παρά αυτή την συμφιλίωση, όμως, παραμένει το γεγονός ότι ψυχολογία και πνευματικότητα είναι διαφορετικές. Δίνουν έμφαση σε διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας, επειδή οι βάσεις τους εδράζονται σε αλληλο-αποκλειόμενες συλλογιστικές. Και όμως, σε αυτή την διαφορά βρίσκεται η αξία της ψυχολογίας για την πνευματικότητα. Η ψυχολογία δεν μπορεί να μας διδάξει τίποτα για την πνευματική ζωή, αλλά μπορεί να μας διδάξει πολλά για τον προσωπικό εαυτό μας, αυτό που ονομάζουμε «εγώ», το οποίο παρεμβαίνει στην σχέση μας με τον Θεό.

Είναι ειρωνικό το ότι η λαμπρή ανάλυση του Φρόιντ για την λειτουργία της ψυχής, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αυξήσει την πνευματική μας ανάπτυξη. Σε όλη την διάρκεια της ζωής του, ο Φρόιντ, υποστήριξε αμείλικτα την ιδέα ότι η όλη θρησκευτική εμπειρία και πίστη ήταν στην καλύτερη περίπτωση νευρώσεις και στην χειρότερη ψυχώσεις, και δεν ήταν τίποτα περισσότερο από προβολές καταπιεσμένων βρεφικών συγκρούσεων. Η ίδια του η θεωρία, όμως, θα μας διδάξει ότι δεν αγωνιζόμαστε ποτέ τόσο σκληρά ενάντια σε κάτι παρά μόνον αν αυτό μας έλκει, ακόμα και αν αυτή η έλξη παραμένει ασυνείδητη. Θα συμπεραίναμε ότι ολόκληρο το θεωρητικό σύστημα του Φρόιντ, σχεδιάστηκε σε κάποιο επίπεδο, ως άμυνα απέναντι στην «απειλή» που ένιωθε από την δική του έντονη πνευματικότητα. Έτσι, πάλευε να πιστέψει ότι ο υλικός κόσμος ήταν η μόνη πραγματικότητα, και το σύστημα σκέψης του έγινε το πέπλο πίσω από το οποίο έμεινε κρυμμένη η ζωή του πνεύματος. Αν δώσουμε, όμως, ένα διαφορετικό σκοπό, η συστηματική περιγραφή των δυναμικών του εγώ από τον Φρόιντ, μπορεί να αποτελέσει ένα πολύ δυνατό εργαλείο για να απελευθερωθούμε από την φυλακή της ενοχής και του φόβου, που είναι τα κύρια όπλα του εγώ στον πόλεμό του ενάντια στο Θεό. Επιπλέον, θα ήταν δίκαιο να πούμε ότι χωρίς τον Φρόιντ δεν θα υπήρχαν τα Μαθήματα Θαυμάτων. Επομένως, παρόλο που η ψυχολογία δεν μπορεί να καταλάβει το Θεό που αναζητούμε, μπορεί ωστόσο να βοηθήσει πολύ στο να βγάλουμε τα εμπόδια που παρεμβαίνουν και εμποδίζουν τις κινήσεις μας προς Αυτόν. Μπορεί να γίνει ένα σημαντικό μέσον που χρησιμοποιεί ο Θεός για να μας οδηγήσει κοντύτερα στην υπέρτατη αλήθεια γύρω από το ποιοι πραγματικά είμαστε εμείς και Ποιος είναι Αυτός, ο Δημιουργός μας.

Κεφάλαιο 1 - ΟΙ ΔΥΝΑΜΙΚΕΣ ΤΟΥ ΕΓΩ

Ο Κόσμος της Ενοχής: Δύο Επίπεδα

Παρόλο που οι ψυχολόγοι διαφέρουν ως προς την κατανόηση της αιτιολογίας, των δυναμικών, ή των περιγραφικών όρων, πρακτικά όλοι συμφωνούν ότι το κεντρικό θέμα της ζωής που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι είναι το πρόβλημα της ενοχής. Συνδεδεμένη με την εμπειρία του εαυτού μας ως υλικού και ψυχολογικού όντος, η ενοχή μπορεί να περιγραφεί ποικιλοτρόπως ως μίσος για τον εαυτό μας και αυτο-αμφισβήτηση, μια βασανιστική επίγνωση κατωτερότητας και ανασφάλειας, ως αίσθημα μη πληρότητας, έλλειψης, ανεκπλήρωτου και πίστης στην προσωπική αποτυχία του ατόμου ενώπιον του εαυτού του, των άλλων και του Θεού.

Όλοι μας γνωρίζουμε πολύ καλά το αίσθημα της ενοχής για πράγματα που έχουν συμβεί στο παρελθόν μας. Η ιστορία των ατομικών ζώων μας, μπορεί να θεωρηθεί από αυτή την άποψη, σαν μια λιτανεία της ενοχής μας για ό,τι έχουμε κάνει ή δεν έχουμε κάνει, έχουμε πει ή δεν έχουμε πει, έχουμε σκεφθεί ή δεν έχουμε σκεφθεί. Νιώθουμε ένοχοι γιατί καυγαδίσουμε με τον μικρότερο αδελφό μας, γιατί μας πιάσανε να κλέβουμε καραμέλες από το μαγαζί της γειτονιάς, γιατί το σκάσαμε από το σχολείο για να πάμε για ψάρεμα ή να δούμε έναν αγώνα ποδοσφαίρου, γιατί τιμωρηθήκαμε από τον δάσκαλο επειδή μιλούσαμε στην τάξη ή δεν κάναμε την εργασία μας. Ως ενήλικες νιώθουμε ένοχοι επειδή φερθήκαμε με αγένεια σε κάποιον που είχε ανάγκη, επειδή χάσαμε την ψυχραιμία μας, επειδή κλέψαμε την εφορία, επειδή παρακούσαμε κάποια Εντολή, επειδή αποτύχαμε να τηρήσουμε το τελετουργικό κάποιας θρησκευτικής τελετής, ή επειδή έχουμε απαγορευμένες σεξουαλικές επιθυμίες για άτομα που δεν πρέπει σύμφωνα με τους ηθικούς κανόνες.

Η λίστα είναι ατέλειωτη. Όμως παρ' όλο τον πόνο που αφήνουν όταν ξυπνάνε αυτές οι αναμνήσεις και οι εμπειρίες, είναι απλώς η κορυφή του παγόβουνου. Αυτές οι συγκεκριμένες στιγμές για τις οποίες νιώθουμε ένοχοι αντανakλούν μια πολύ βαθύτερη και πιο γενικευμένη εμπειρία απαξίας και ανεπάρκειας. Όπως ακριβώς ο μεγαλύτερος όγκος του παγόβουνου βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, έτσι και αυτή η εμπειρία της ενοχής βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια που χωρίζει τον συνειδητό από τον ασυνείδητο νου μας. Είναι ένα αίσθημα με τόσο βαθιές ρίζες που πιστεύουμε ότι δεν υπάρχει τρόπος να απελευθερωθούμε από αυτό. Γιατί ούτε καν ο ίδιος ο Θεός δεν θα είχε την δύναμη ή την επιθυμία να μας λυτρώσει από αυτό το μόνιμο φορτίο της ενοχής.

Από που προέρχεται η ενοχή; Η εξήγηση των Μαθημάτων Θαυμάτων για την αρχική προέλευση της ενοχής μας παρέχει ένα μεγαλύτερο μεταφυσικό πλαίσιο για τις ψυχολογικές αρχές που συζητάμε, χωρίς το οποίο το βασικό νόημα της ενοχής και η ακύρωσή της μέσω της συγχώρεσης δεν θα γίνονταν κατανοητές. Γι αυτό, απαιτείται κάποια συζήτηση πριν συνεχίσουμε.

Η ενοχή προέρχεται από την αμαρτία, την οποία τα Μαθήματα Θαυμάτων σε κάποιο σημείο ορίζουν ως έλλειψη αγάπης (Κ-1.IV.3:1), που είναι η κατάσταση μετά τον διαχωρισμό. Η αμαρτία είναι η πίστη ότι μπορούμε και έχουμε πράγματι διαχωριστεί από τον Δημιουργό μας, ο Οποίος είναι Αγάπη. Με αυτή την έννοια, η άποψη των Μαθημάτων Θαυμάτων θα ήταν ίδια με την Ιουδαio-Χριστιανική κατανόηση του προπατορικού αμαρτήματος, όταν η σκέψη του διαχωρισμού μπήκε κλεφτά στο νου του Υιού του Θεού. Αυτή η φαινομενική πραγματικότητα του διαχωρισμού κάνει το εγώ ή τον ψεύτικο εαυτό να βρίσκεται σε αντιπαράθεση με τον Εαυτό που ο Θεός δημιούργησε ένα με Εκείνον. Η ενοχή μας λέει ότι έχουμε αμαρτήσει και έτσι επιβεβαιώνει την πραγματικότητα της αμαρτίας. Το εγώ, που είναι αυτή η πίστη σε έναν διαχωρισμένο εαυτό, τώρα προστατεύει τον εαυτό του προβάλλοντας αυτήν την αρχική σκέψη του διαχωρισμού, δημιουργώντας ένα κόσμο μορφών που φαίνεται να υπάρχει ξεχωριστά από τον διαχωρισμένο νου που τον σκέφτηκε. Όπως αναφέρεται στο κείμενο:

.....Δεν συνειδητοποιείς το μέγεθος εκείνου του ενός σφάλματος [του διαχωρισμού]. Ήταν τόσο τεράστιο και τόσο απολύτως αδιανόητο που από αυτό ένας κόσμος ολικής μη-πραγματικότητας έπρεπε να προκύψει. Τι άλλο θα πρόκυπτε απ' αυτό;[Ο κόσμος] ήταν η πρώτη προβολή του σφάλματος προς τα έξω. Ο κόσμος αναδύθηκε για να το κρύψει [το λάθος του διαχωρισμού], και έγινε η οθόνη πάνω στην οποία αυτό προβλήθηκε και σχηματίστηκε ανάμεσα σε σένα και στην αλήθεια.(Κ-18.I.5:2-4; 6:1-2)

Αυτός ο κόσμος του διαχωρισμού είναι ένας κόσμος σωμάτων, τα οποία γίνονται κυριολεκτικά ενσαρκώσεις του εγώ, συμβολίζοντας την αμαρτία του διαχωρισμού, ή της επίθεσης εναντίον του Θεού για την οποία νιώθουμε ένοχοι. Γι αυτό το λόγο τα Μαθήματα Θαυμάτων δηλώνουν ότι «ο κόσμος φτιάχτηκε σαν επίθεση στο Θεό» (Ασκ-III.3.2:1). Στην πραγματικότητα επομένως, ο υλικός κόσμος είναι τόσο εγγενώς ψευδαισθητικός όσο η σκέψη του διαχωρισμού που προκάλεσε την γέννησή του. Τα Μαθήματα Θαυμάτων διδάσκουν ότι οι ιδέες δεν φεύγουν από την πηγή τους. Αντίθετα με την εμπειρία μας, ο κόσμος υπάρχει μόνον σαν μια ιδέα στο διαχωρισμένο νου μας, ο οποίος δεν είναι ο νους που δημιούργησε ο Θεός. Επομένως, και ο διαχωρισμένος κόσμος δεν μπορεί να έχει δημιουργηθεί από το Θεό, και δεν υπάρχει πραγματικά.

Επιπλέον, ο κόσμος του διαχωρισμού είναι ένας κόσμος έλλειψης, σύγκρουσης, πόνου και θανάτου, σε απόλυτη αντίθεση με τον κόσμο του Θεού όπου υπάρχει αφθονία, ειρήνη και αιώνια ζωή. Ο δικός μας είναι ένας κόσμος αντιθέτων, αντιθέσεων και αλλαγής. Ο Ουρανός είναι ενωμένος και αμετάβλητος. Τα Μαθήματα Θαυμάτων διευκρινίζουν:

Ο κόσμος που βλέπεις είναι το παραισθησιακό σύστημα εκείνων που τους έκανε τρελούς η ενοχή. Κοίταξε προσεκτικά αυτόν τον κόσμο, και θα συνειδητοποιήσεις ότι είναι έτσι. Γιατί αυτός ο κόσμος είναι το σύμβολο της τιμωρίας, και όλοι οι νόμοι που φαίνονται να τον διέπουν είναι οι νόμοι του θανάτου. Παιδιά γεννιούνται σ' αυτόν με πόνο και σε πόνο. Η ανάπτυξή τους συνοδεύεται από βάσανα, και μαθαίνουν την λύπη και τον διαχωρισμό και τον θάνατο. Οι νόες τους φαίνεται να είναι παγιδευμένοι

μέσα στον εγκέφαλό τους, και οι δυνάμεις τους φθίνουν εάν τα σώματά τους πληγούν. Φαίνονται ν' αγαπούν, όμως εγκαταλείπουν και εγκαταλείπονται. Φαίνονται να χάνουν αυτό που αγαπούν, ίσως η πιο παρανοϊκή σκέψη απ' όλες. Και τα σώματά τους μαραζώνουν και αγκομαχούν και αποτίθενται μέσα στο έδαφος, και δεν είναι πια. Ούτε ένας απ' αυτούς δεν έζησε που να μην σκέφτηκε ότι ο Θεός είναι σκληρός. (Κ-13.Εισ.2:2-11)

Ακόμα κι αυτό που μας προκαλεί ευχαρίστηση σε αυτό τον κόσμο, δεν είναι αυτό που φαίνεται: «Όσο πιστεύεις ότι [το σώμα] μπορεί να σου δώσει ευχαρίστηση, θα πιστεύεις επίσης ότι μπορεί να σου δώσει και πόνο» (Κ-19.IV-A.17:11). Τα αντικείμενα της ευχαρίστησης μας θα μας προκαλέσουν και πόνο για δύο κύριους λόγους: η απουσία τους, από την στιγμή που έχουμε εξαρτηθεί από αυτά, θα βιωθεί ως έλλειψη και στέρηση, άρα θα είναι οδυνηρή. Και δεύτερον, όταν βιώνουμε κάτι στον υλικό κόσμο ως πηγή ευχαρίστησης, πιστεύοντας ότι η παρουσία του είναι απαραίτητη για να είμαστε καλά, του δίνουμε μια δύναμη και μια πραγματικότητα που δεν έχει αληθινά, αρνούμενοι την δύναμη και την πραγματικότητα που όντως έχει ο Θεός ή το πνεύμα. Χρησιμοποιώντας τον κόσμο σαν υποκατάστατο για τον ρόλο που μόνο ο Θεός θα είχε στην ζωή μας, ενισχύεται η πίστη μας στον διαχωρισμό, και αυτό είναι που δημιουργήσε εξ αρχής τον κόσμο των βασάνων και του πόνου. Όπως λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Όλη η πραγματική ευχαρίστηση πηγάζει από το να κάνεις το θέλημα του Θεού» (Κ-1.VII.1:4). Θα επιστρέψουμε σε αυτό το θέμα όταν θα συζητήσουμε για τις ιδιαίτερες σχέσεις.

Μπορούμε να παρατηρήσουμε την ίδια αρχή της ευχαρίστησης που ισοδυναμεί με τον πόνο και στον κόσμο της φύσης. Αυτό που βλέπουμε και θαυμάζουμε σαν ομορφιά μπορεί να ξεσπάσει σαν όλεθρος και καταστροφή. Η ζεστασιά του ήλιου που διατηρεί την ζωή, εκπέμπει καυτή θερμότητα που μπορεί να σκοτώσει. Η απαλή βροχή που θρέφει το έδαφος μας, όταν γίνει υπερβολική, οδηγεί σε πλημμύρες που καταστρέφουν πόλεις και χωριά. Η παρατεταμένη απουσία βροχής, από την άλλη, προκαλεί ξηρασίες που μας στερούν την τροφή που η παρουσία της θα μας έδινε. Θαυμάζουμε τις ομορφιές και τα υπέροχα τοπία της φύσης. Όμως, μέσα στον ίδιο κόσμο αντιλαμβανόμαστε ανταγωνισμό και καταστροφικότητα. Υπέροχα δέντρα πέφτουν από σμήνη μυρμηγκιών και τερμιτών. Την ίδια στιγμή που τα κλαδιά τους υψώνονται στον ουρανό καταπράσινα και ανθισμένα, οι ρίζες τους στραγγαλίζουν τις γειτονικές ρίζες που αναζητούν το έδαφος που τους ανήκει. Τα ζώα κυνηγούν το ένα το άλλο, παραμονεύοντας στην άγρια φύση για να επωφεληθούν από την αδυναμία ή την απροσεξία ενός άλλου. Ο Τέννεσσι Ουίλιαμς μας έδωσε ένα καυστικό πορτραίτο αυτής της υπόγειας πλευράς της φύσης στο έργο του, «Ξαφνικά Πέρσι το Καλοκαίρι». Είναι η περιγραφή μιας παραλίας στα νησιά Γκαλαμπάγκος όπου:

...οι μεγάλες θαλάσσιες χελώνες σέρνονται έξω από την θάλασσα για την ετήσια ωτοκία τους... Μια φορά το χρόνο η θηλυκή θαλάσσια χελώνα σέρνεται έξω από την θάλασσα του ισημερινού στην λαμπερή αμμουδιά ενός ηφαιστειογενούς νησιού για να σκάψει ένα λάκκο στην άμμο και να τοποθετήσει εκεί τα αυγά της. Είναι ένα μακρύ και φοβερό εγχείρημα, η εναπόθεση των αυγών στους λάκκους της άμμου, και όταν τελειώσει η

εξουθενωμένη θηλυκή χελώνα σέρνεται ξανά στην θάλασσα μισοπεθαμένη. Ποτέ δεν βλέπει τους απογόνους της.... [Στο μεταξύ] και ο ουρανός βρίσκεται σε κίνηση.... Γεμάτος από σαρκοφάγα πουλιά και τον θόρυβο των πουλιών, τις τρομερές άγριες κραυγές τους... καθώς οι μικρές θαλάσσιες χελώνες που μόλις βγήκαν από το αυγό κατάφεραν να σκαρφαλώσουν έξω από τους αμμουδερούς λάκκους και άρχισαν τον αγώνα δρόμου τους προς την θάλασσα ... να ξεφύγουν από τα σαρκοφάγα πουλιά που έχουν κάνει τον ουρανό σχεδόν τόσο μαύρο όσο και η παραλία! Και η άμμος ολοζώντανη, καθώς οι μικρούλες θαλάσσιες χελώνες έκαναν την εξόρμηση τους προς τη θάλασσα, ενώ τα πουλιά αιωρούνταν και εφορμούσαν να επιτεθούν και – αιωρούνταν και εφορμούσαν να επιτεθούν! Βουτούσαν στην άμμο πάνω στις μικρούλες χελώνες, τις αναποδογύριζαν για να φανούν οι μαλακές κοιλιές τους, ξέσκιζαν τις κοιλιές και τραβούσαν και έτρωγαν την σάρκα τους... Μόνο το ένα εκατοστό του 1% από αυτές θα κατάφεραν να ξεφύγουν στην θάλασσα.

Αυτή η αμφιθυμία στον κόσμο της φύσης αντανακλά την εμπειρία μας από αυτόν τον κόσμο, κάνοντας τα Μαθήματα Θαυμάτων να δηλώνουν ότι «καμιά αγάπη σε αυτόν τον κόσμο δεν είναι χωρίς αυτή την αμφιθυμία» (Κ-4.III.4:6).

Επομένως, τα Μαθήματα Θαυμάτων μπορούν να γίνουν κατανοητά σε δύο επίπεδα, που το καθένα αντανακλά μια διαφορετική έμφαση στον τρόπο που προσεγγίζουμε τον κόσμο και το σώμα. Το πρώτο επίπεδο περιλαμβάνει αυτό το μεγαλύτερο μεταφυσικό πλαίσιο που έχουμε περιγράψει. Εδώ, ο κόσμος θεωρείται ψευδαισθητικός, μη έχοντας ύπαρξη εκτός του νου που τον συνέλαβε. Η ενοχή που προκύπτει από αυτήν την λανθασμένη πεποίθηση είναι κοινή για όλους τους ανθρώπους και είναι εγγενής της ζωής μέσα σε ένα σώμα, που είναι το σύμβολο αυτής της εγωικής πεποίθησης. Όλες οι προσωπικές μας εμπειρίες αμαρτίας, ενοχής και φόβου, έχουν τη ρίζα τους σε αυτό το βαθύτατο στρώμα του ασυνειδήτου μας, που είναι θαμμένο κάτω από τα στρώματα των αμυνών που χρησιμοποιεί το εγώ για να προστατευθεί.

Το δεύτερο επίπεδο σχετίζεται με αυτόν τον κόσμο που πιστεύουμε ότι βρισκόμαστε. Εδώ, ο κόσμος και το σώμα, αν και ψευδαισθητικά, είναι ουδέτερα («Το σώμα μου είναι ένα εντελώς ουδέτερο πράγμα», Ασκ-III-294), και μπορεί να υπηρετήσει είτε τους σκοπούς του εγώ, είτε του Θεού. Σε αυτό το επίπεδο εστιάζεται κυρίως αυτό το βιβλίο, γιατί εδώ η συγχώρεση είναι άμεσα εφαρμόσιμη. Συγχωρώντας τα στρώματα της ενοχής στις προσωπικές μας ζωές, μπορούμε τελικά να ακυρώσουμε το αρχικό λάθος της ενοχής πάνω στο οποίο ακουμπά όχι μόνο ο προσωπικός μας κόσμος του πόνου και των βασάνων, αλλά και ολόκληρος ο φαινομενικός κόσμος.

Αμαρτία, Ενοχή και Φόβος

Επιστρέφουμε τώρα στον κόσμο της αμαρτίας που είναι μέρος της προσωπικής μας εμπειρίας. Αυτά τα ενοχικά συναισθήματα της παταγώδους αποτυχίας και του αυτοεξευτελισμού συνοδεύονται από τα συναισθήματα της απόλυτης αδυναμίας σε έναν κόσμο που απειλεί αυτή την αποδυναμωμένη και

κατεστραμμένη εικόνα του εαυτού μας. Μπορούμε να εκτιμήσουμε αυτή την εμπειρία αν κοιτάξουμε τις απαρχές της ανθρώπινης ζωής. Ο Φρόιντ και οι ψυχαναλυτές έχουν συνεισφέρει σε μεγάλο βαθμό στο να κατανοήσουμε πόσο πολύ βαθιά στις ζωές μας εμφανίζονται αυτά τα αισθήματα της απώλειας, της σωματικής ανεπάρκειας και της αναξιοότητας. Μάλιστα, ο αναλυτής Otto Rank έδωσε μεγάλη έμφαση στο πρώιμο έργο του στην σημασία του τραύματος της γέννησης σαν αιτιολογία όλων των νευρώσεων.

Μέχρι τη στιγμή της γέννησης, το έμβρυο έχει ελάχιστη έως καθόλου επίγνωση του εαυτού του σαν ξεχωριστή ύπαρξη. Δεν έχει επιθυμίες, αφού οι βασικές φυσιολογικές του ανάγκες ικανοποιούνται άμεσα. Σε μεγάλο βαθμό, η ζωή στην μήτρα είναι παρόμοια με την κατάσταση του παραδείσου όπως περιγράφεται στο δεύτερο κεφάλαιο της Γένεσης, όπου ο Αδάμ δεν είχε ανάγκη από τίποτα, αφού όλα δίδονταν από τον Θεό, αντανakλώντας αυτό που τα Μαθήματα Θαυμάτων αναφέρουν ως το αξίωμα της αφθονίας. Σε μια κατάσταση δίχως έλλειψη δεν μπορεί να υπάρξει η αίσθηση του διαχωρισμού ή της διαφορετικότητας. Η Αγία Γραφή λέει ότι ο Αδάμ και η Εύα πριν από την Πτώση, ήταν γυμνοί αλλά «δεν ντρέπονταν ο ένας τον άλλον» (Γεν. 2:25). Δεν υπήρχε ντροπή (ή ενοχή) γιατί ακόμα δεν είχαν κάνει την πράξη του διαχωρισμού. Αυτή η κατάσταση προ του διαχωρισμού μπορεί να παρομοιασθεί κάπως με την ζωή του εμβρύου, που είναι ένα με την μητέρα του και ένα με τον κόσμο του.

Κατά την γέννηση όλο αυτό αλλάζει. Με μια πράξη ανάλογη με την εκδίωξη από τον Κήπο της Εδέμ, το βρέφος ξαφνικά εκδιώκεται από τον παράδεισό του σε έναν κόσμο διαχωρισμού. Για πρώτη φορά, αποκτά την οδυνηρή επίγνωση ότι έχει ανάγκες που δεν ικανοποιούνται άμεσα, και μερικές φορές δεν ικανοποιούνται καθόλου. Αυτή η τραυματική εμπειρία του διαχωρισμού, που την περιβάλλει η ενοχή, μας αφήνει ένα αίσθημα τρωτότητας και ανεπάρκειας στο να καλύψουμε τις ανάγκες μας. Ο τρόμος που προκαλεί αυτό παραμένει μέσα μας, σε κάποιο επίπεδο, σε όλη μας τη ζωή. Η πραγματική πηγή του τραύματος της γέννησης, όμως, έγκειται στο ότι μας θυμίζει τον αρχικό διαχωρισμό, που είναι η πηγή όλης της ενοχής και του φόβου.

Το σώμα μας, το οποίο συμβολίζει αυτή την κατάσταση διαχωρισμού, συμβολίζει επίσης την ενοχή της αμαρτωλότητάς μας, και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την ντροπή που σχετίζεται με το άτομό μας και με ορισμένες σωματικές λειτουργίες. Στον πολιτισμό μας βλέπουμε τις έντονες αντιδράσεις ενάντια σε αυτήν την ντροπή στις προσπάθειές μας να αρνηθούμε την απέχθεια για τον εαυτό μας με το να κάνουμε το σώμα μας ελκυστικό. Η τεράστια επιτυχία της βιομηχανίας των καλλυντικών είναι το αποτέλεσμα αυτής της αντίδρασης. Όταν ταυτιζόμαστε με τα υλικά μας σώματα, ο πόνος που προκαλείται αναπόφευκτα γίνεται ασυνείδητα η τιμωρία που πιστεύουμε ότι μας αξίζει για την αμαρτωλότητά μας. Ένας φαύλος κύκλος ξεκινά: η τρωτότητα του σώματος γίνεται μάρτυρας της αμαρτωλότητάς μας, και αυτό μας κάνει να ταυτιζόμαστε ακόμα περισσότερο με το σώμα, αφού νιώθουμε έντονα την ανάγκη να το προστατεύσουμε ή να το κάνουμε ελκυστικό.

Η κανονική διαδικασία της ανάπτυξής μας, από την γέννηση ως τον θάνατο, συνίσταται από το να μάθουμε να διαχειριζόμαστε την δύσκολη πραγματικότητα μιας ξεχωριστής ζωής σε ένα κόσμο που βιώνεται ως

αφιλόξενος και απειλητικός. Όλοι λίγο πολύ προσαρμοζόμαστε σε αυτό, αλλά είναι μια προσαρμογή σε μια κατάσταση που στον πυρήνα της έχει μια κατάσταση τρόμου μήπως καταρρεύσουν οι άμυνές μας, και μας ρίξουν βίαια στο αίσθημα της ανεπάρκειας και της αδυναμίας.

Όλοι μας εξελίσσουμε την δική μας ιδιαίτερη μέθοδο αμυντικής προσαρμογής στον κόσμο, μαθαίνοντας να επιβιώνουμε λαμβάνοντας διάφορα προληπτικά μέτρα για να εξασφαλίσουμε την σωματική και ψυχολογική μας ασφάλεια και άνεση. Τέτοιες φροντίδες επιβίωσης είναι αναπόφευκτες από την στιγμή που ταυτιζόμαστε με αυτόν τον ξεχωριστό εγωικό εαυτό, και αποτελούν το κεντρικό θέμα του κόσμου του εγώ.

Η ενοχή, λοιπόν, είναι μια πανταχού παρούσα αίσθηση αποξένωσης, απομόνωσης και ανημποριάς που μας συνοδεύει από την στιγμή της γέννησης έως την στιγμή του θανάτου μας. Μας θυμίζει ότι είμαστε αβοήθητα και ευάλωτα πλάσματα που περπατούν τρομοκρατημένα μέσα σε έναν κόσμο που απειλεί να επιτεθεί ή και να μας εξοντώσει ανά πάσα στιγμή. Επομένως, η ενοχή περιλαμβάνει όχι μόνο εκείνα τα πράγματα που έχουμε κάνει ή έχουμε πει που πιστεύουμε ότι ήταν λάθος («Νιώθω ένοχος γιατί έκανα το τάδε»), αλλά μια πανταχού παρούσα αίσθηση ότι κάναμε λάθος. Επομένως, η προγενέστερη κατάσταση της ενοχής είναι η πεποίθηση ότι υπάρχει κάτι εγγενώς ακατάλληλο ή αμαρτωλό πάνω μας, μια κατάσταση για την οποία πρέπει πάντα να νιώθουμε ένοχοι και για την οποία μας λέει το εγώ ότι δεν μπορεί ποτέ να αναιρεθεί.

Από την στιγμή που νιώθουμε ένοχοι, είναι εξίσου αδύνατο να μην νιώθουμε ότι μας αξίζει η τιμωρία για αυτό που κάναμε λάθος, και να μην φοβόμαστε την μορφή που θα πάρει αυτή η τιμωρία. Κάθε φόβος έχει την προέλευσή του στην ενοχή για τον διαχωρισμό. Αφού πιστεύουμε ότι έχουμε επιτεθεί στον Δημιουργό μας επειδή Τον παρακούσαμε, πρέπει επίσης να πιστεύουμε ότι θα έχει δίκιο να μας επιτεθεί και Αυτός. Η ενοχή δεν απαιτεί τίποτα λιγότερο από την τιμωρία στα χέρια ενός εκδικητικού Πατέρα. Η δυναμική αυτή συνοψίζεται στα Μαθήματα Θαυμάτων ως εξής:

[Η σκέψη του] διαχωρισμού από τον Θεό....δηλώνει, με την πιο ξεκάθαρη δυνατή μορφή, ότι ο νους που πιστεύει ότι έχει μία χωριστή βούληση που μπορεί να εναντιωθεί στην Βούληση του Θεού, πιστεύει επίσης ότι μπορεί να επιτύχει. Ότι αυτό δεν μπορεί να είναι γεγονός είναι προφανές. Όμως, ότι μπορεί να πιστεύεται ως γεγονός είναι εξίσου προφανές. Και εδώ βρίσκεται ο τόπος γέννησης της ενοχής. Αυτός που υφαρπάζει την θέση του Θεού και την παίρνει για τον εαυτό του τώρα έχει ένα θανάσιμο «εχθρό». Και πρέπει να σταθεί μόνος για προστασία του, και να καταστήσει τον εαυτό του ασπίδα προκειμένου να είναι ασφαλής από το μένος που δεν μπορεί ποτέ να κατασταλεί, και την εκδίκηση που δεν μπορεί ποτέ να ικανοποιηθεί. (Εγγχ.-17.5:3-9)

Το κλειδί για την κατανόηση αυτού του κατά τα άλλα ανεξήγητου αποσπάσματος, βρίσκεται στην έννοια του ασυνείδητου, το οποίο συνεχίζει μια εφιαλτική ζωή, φαινομενικά ανεξάρτητη από την συνειδητή μας εμπειρία. Ο φόβος μας, επομένως, άσχετα με την φαινομενική του πηγή μέσα στον κόσμο,

αρχίζει με αυτή την ασυνείδητη πίστη στην αμαρτία που απαιτεί ότι η τιμωρία θα έρθει επειδή την αξίζουμε, άσχετα αν ο τιμωρός βιώνεται σαν γονιός, δάσκαλος, προϊστάμενος, ή ακόμα και ο ίδιος ο Θεός. Σε πιο απρόσωπο επίπεδο, ο τιμωρός μπορεί να είναι η κυβέρνηση, θρησκευτικά ιδρύματα, ή γενικά διάφορες κοσμικές συνθήκες. Τίποτα από αυτά δεν έχει σχέση με την εξωτερική πραγματικότητα αυτή καθαυτή, αλλά με τις αντιλήψεις μας για αυτήν, και μπορεί να ενισχύεται, ή όχι, από άλλους ανθρώπους ή καταστάσεις. Δεν υπάρχει τρόπος να αποφύγουμε αυτόν το φόβο, από την στιγμή που η ενοχή έχει γίνει αποδεκτή στο νου μας. Η πίστη στην ενοχή μας ασυνείδητα μας οδηγεί στο να περιμένουμε αντίποινα, και έτσι βαδίζουμε πάνω στη γη με συνεχή φόβο, πιστεύοντας ότι κάποια τραγωδία ή καταστροφή παραμονεύει σε κάθε μας βήμα.

Συνοψίζοντας, μπορούμε να καταλάβουμε αυτή την δυναμική της αμαρτίας, της ενοχής και του φόβου σαν μια ενότητα. Η πίστη στην έμφυτή μας κακία ή αμαρτωλότητα, μας οδηγεί στην εμπειρία της ενοχής για το ποιοι είμαστε. Και αυτό μας οδηγεί στο φόβο της τιμωρίας που πιστεύουμε ότι αξίζουμε και θα λάβουμε. Αυτή η ανίερη τριάδα είναι πραγματικά μια ψυχολογική κόλαση και συνιστά το εγώ. Είναι ο διαχωρισμένος εαυτός με τον οποίο ταυτιζόμαστε, και συνεπώς πάνω στον οποίο βασίζουμε τις πεποιθήσεις, τις κρίσεις και τις αντιλήψεις μας. Ο κόσμος που προκύπτει από αυτόν τον εαυτό, είναι ένας κόσμος τρόμου από τον οποίο δεν φαίνεται να υπάρχει διαφυγή.

Αυτή η σχέση μεταξύ αμαρτίας, ενοχής και φόβου, απεικονίζεται με σαφήνεια στο τρίτο κεφάλαιο της Γένεσης. Έχουμε ήδη συζητήσει την παραδεισένια ζωή στον Κήπο πριν την Πτώση, όπου δεν υπήρχε εμπειρία διαχωρισμού μεταξύ της δημιουργίας και του Δημιουργού. Δεν υπήρχαν ανάγκες και υπήρχε μόνον η ειρήνη και η χαρά της ύπαρξης στη Βασιλεία του Θεού, ενωμένη με όλη την δημιουργία.

Κατά την Πτώση, ο Αδάμ και η Εύα αμάρτησαν απέναντι στο Θεό παρακούοντας την εντολή Του να μην φάνε από το δέντρο της γνώσης του καλού και του κακού. Αμέσως μόλις έφαγαν το φρούτο από το απαγορευμένο δέντρο, «Τότε άνοιξαν τα μάτια και των δύο και κατάλαβαν ότι ήταν γυμνοί. Έραψαν, λοιπόν, φύλλα συκιάς και έφτιαξαν καλύμματα για να σκεπάσουν τη γύμνια τους.» (Γένεση 3:7). Συνειδητοποίησαν ότι είχαν κάνει κάτι κακό και ντράπηκαν. Μετά από αυτό, «Τότε άκουσαν το θόρυβο που έκανε ο Κύριος ο Θεός, καθώς περπατούσε στον κήπο το δειλινό, και κρύφτηκαν απ' αυτόν ο Αδάμ και η γυναίκα του ανάμεσα στα δέντρα του κήπου.» (Γένεση 3:8) καθώς φοβήθηκαν τι θα μπορούσε να κάνει Εκείνος ως αντίποινα για την αμαρτία τους.

Έτσι, η απάντησή μας στην ενότητα της δημιουργίας του Θεού, είναι η γέννηση του διαχωρισμένου εγώ, το όνειρο της αμαρτίας και της ενοχής που κορυφώνεται με τον φόβο για το τι θα κάνει ο Θεός ως τιμωρία για την αμαρτία μας. Και πράγματι, η ιστορία της Γένεσης συνεχίζει το όνειρο του εγώ περιγράφοντας την τιμωρία που όντως επιβάλλει ο Θεός στον Αδάμ και την Εύα, ότι με την ανυπακοή τους στο Θεό τρώγοντας το απαγορευμένο καρπό και επιβεβαιώνοντας μια βούληση διαχωρισμένη από τη βούληση του Δημιουργού τους, δημιουργήθηκε μια ζωή γεμάτη πόνο, δυστυχία και θάνατο:

«Γι' αυτό που έκανες... Θ' αυξήσω κατά πολύ τη θλίψη και τους πόνους της κυοφορίας σου, και με πόνους θα γεννάς τα παιδιά σου..... Επειδή... έφαγες από το δέντρο, απ' το οποίο σε είχα διατάξει να μη φας, καταραμένη θα είναι η γη εξαιτίας σου. Με μόχθο θα την καλλιεργείς σ' όλη σου τη ζωή.....Με τον ιδρώτα του προσώπου σου θα τρως το ψωμί σου, ώσπου να ξαναγυρίσεις στη γη από την οποία προήλθες, γιατί χώμα είσαι, και στο χώμα θα επιστρέψεις». (Γένεση 3:14, 16, 17, 19)

Μέσω της πράξης της ξεχωριστής του βούλησής του – το εγώ – το πλάσμα που ο Θεός δημιούργησε κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσή Του (Γένεση 1:26), το οποίο όντας πνεύμα δεν θα μπορούσα ποτέ να πεθάνει (Σοφία Σολομώντος 2:23), φάνηκε να χάνει την ομοιότητα με τον Δημιουργό και στερήθηκε την αθανασία του. Η αληθινή ζωή μας στον Θεό – αυτή η αρχική και αιώνια κατάσταση της ενότητας με Αυτόν και με όλη την δημιουργία – εξαφανίστηκε από την εμπειρία μας. Τη θέση της πήρε ο κόσμος του εγώ – το σύμβολο του διαχωρισμού – και τα χαρακτηριστικά του όπως η ενοχή, ο φόβος, η επίθεση και ο πόνος. Αυτός είναι ο κόσμος που φτιάξαμε και εκδηλώνεται με το πρώτο περιστατικό που περιγράφεται στην Γένεση μετά τον διωγμό από τον Κήπο. Η ιστορία του Κάιν και του Άβελ (Κεφ. 4) είναι μια τραγωδία στέρησης, ζήλιας, θυμού και τελικά φόνου. Ακριβώς το αντίθετο του κόσμου της αφθονίας, της αγάπης και της αιώνιας ζωής που δημιούργησε ο Θεός, την πραγματική μας κληρονομιά ως παιδιά του Ουρανού.

Άρνηση και Προβολή

Η ύπαρξη του εγώ βασίζεται στην ενοχή και τον φόβο αφού αυτά ενισχύουν την αμαρτία του διαχωρισμού, και πρέπει να τα διατηρήσει για να συνεχίσει να υπάρχει. Επομένως, πρέπει να βεβαιωθεί ότι δεν θα πλησιάσουμε πολύ την ενοχή, γιατί τότε θα αρχίσουμε να αμφισβητούμε το πόσο πραγματικός είναι ο διαχωρισμός μας από τον Θεό. Το εγώ μας διδάσκει ότι η ενοχή θα μας προκαλούσε φόβο, και πράγματι, όσο πιο πολύ πλησιάζουμε την ενοχή μέσα μας, τόσο μεγαλύτερος είναι ο φόβος μας. Το εγώ, το ερμηνεύει αυτό για μας σαν τον φόβο του Θεού: ότι ο Θεός θα μας κεραυνοβολήσει μέχρι θανάτου για την αμαρτωλότητά μας. Στην Έξοδο, ο Θεός λέει στον υπηρέτη Του τον Μωυσή, ότι δεν μπορεί να κοιτάξει το πρόσωπό Του, «Δε θα μπορέσεις όμως», του λέει, «να δεις το πρόσωπό μου, γιατί κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να με δει και να μείνει ζωντανός» (Εξοδ.33:20), αντανakλώντας τον φόβο του εγώ. Μπορούμε να μιλήσουμε με παρόμοιο τρόπο για την ενοχή μας, η οποία είναι τόσο τρομακτική που πιστεύουμε ότι θα πέφταμε νεκροί αν την κοιτούσαμε ποτέ. Μπερδεύοντας πάντα τη Φωνή του Θεού με τη δική του, το εγώ θα μας κάνει να πιστέψουμε ότι αυτή η αποφυγή είναι μια θεϊκή επιταγή την οποία πρέπει να υπακούσουμε, αλλιώς ο ίδιος ο Θεός θα μας τιμωρήσει ή, αν γλιτώσουμε αυτή τη μοίρα, θα εξαφανιστούμε στη λήθη της δικής μας ανυπαρξίας.

Επομένως, σύμφωνα με το εγώ, είναι καλύτερα να κρατάμε τις αποστάσεις μας και να μην πλησιάσουμε ποτέ αυτήν την βασική ενοχή, και πάντοτε πρέπει να αμυνόμαστε απέναντί της. Αυτό που δεν μας λέει το εγώ είναι ότι αυτός ο

φόβος είναι δικός του. Όσο πλησιάζουμε την ενοχή, πλησιάζουμε και Εκείνον ο Οποίος στέκεται πίσω της, και το εγώ φοβάται αυτήν την Θεϊκή Παρουσία. Όπως μας λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Οι Σκέψεις του Θεού είναι απαράδεκτες για το εγώ, γιατί ξεκάθαρα δείχνουν την ανυπαρξία του ίδιου του εγώ» (Κεφ. 4.V.2:2). Όμως πρέπει να υπάρχει κάποια λύση στο πρόβλημα της ενοχής, αλλιώς δεν θα μπορούσαμε να αντέξουμε τον φόβο και την αγωνία που προκαλούνται. Και το εγώ πράγματι μας δίνει μια απάντηση. Παρόλο που η ύπαρξή του εξαρτάται από την ενοχή, το εγώ μας δίνει ένα τρόπο με τον οποίο φαίνεται να ελευθερωνόμαστε από αυτήν και να προστατευόμαστε από τον τρόπο που μας προκαλεί. Αν το εγώ δεν μας έδινε αυτήν την βεβαίωση, δεν θα του υποσχόμαστε ποτέ την αφοσίωσή μας. Τα Μαθήματα Θαυμάτων περιγράφουν τις τακτικές του εγώ ως εξής:

Το εγώ πάντα προσπαθεί να διατηρήσει την σύγκρουση [την ενοχή]. Είναι πολύ επινοητικό στο να βρίσκει τρόπους που φαίνονται ότι μειώνουν την σύγκρουση, επειδή δεν θέλει να νιώσεις την σύγκρουση τόσο αφόρητη που θα επιμείνεις να την εγκαταλείψεις. Το εγώ επομένως προσπαθεί να σε πείσει ότι το ίδιο μπορεί να σ' ελευθερώσει από την σύγκρουση, ώστε να μην εγκαταλείψεις το εγώ και ελευθερώσεις τον εαυτό σου. (Κ-7.VIII.2:2)

Μέσα στον τρόπο για τα επικείμενα αντίποινα για τις αμαρτίες μας, ενισχυμένο από τις υπερβολικές ενοχές, το εγώ μας φωνάζει λέγοντας: «Έλα σε μένα και θα σε ελευθερώσω από αυτό το φοβερό φορτίο του ένοχου εαυτού σου. Ο φόβος σου θα εξαφανιστεί και θα βρεις ασφάλεια και ειρήνη.» Δεδομένου ότι το εγώ έχει ήδη αποκλείσει τον Θεό από τον ρόλο του σωτήρα λόγω του φόβου μας γι' Αυτόν, στην απελπισία μας δεν έχουμε άλλη λύση από το να στραφούμε στο εγώ για βοήθεια και να δεχτούμε τη δική του εκδοχή για τη σωτηρία.

Για να μας βοηθήσει να διαχειριστούμε την συνταρακτική εμπειρία της ενοχής μας, το εγώ επιστρατεύει δύο βασικές δυναμικές: την άρνηση ή καταπίεση και την προβολή. Αυτές τις δυναμικές ο Φρόνιτ τις ονόμασε μηχανισμούς άμυνας – οι ψυχολογικές τεχνικές που χρησιμοποιούμε για να αμυνθούμε απέναντι στους κινδύνους που αντιλαμβανόμαστε – και είναι ίσως το πεδίο στο οποίο συνέβαλε τα μέγιστα.

Η πρώτη αντίδραση του εγώ στην ενοχή μας είναι να αρνηθούμε ότι υπάρχει καν. «Διώξε το από την επίγνωσή σου», μας λέει, «και τότε δεν θα σε ενοχλεί». Η ενοχή μας είναι τόσο τρομακτική, γι αυτό προσπαθούμε να την σβήσουμε απλώς από την επίγνωσή μας, προσποιούμενοι ότι δεν υπάρχει. Η δημοφιλής παροιμία «να σπρώξουμε κάτι κάτω από το χαλί» εκφράζει αυτό το αξίωμα της άρνησης. Αν κάτι μας ενοχλεί και δεν επιλέγουμε να ασχοληθούμε με αυτό με τρόπο που θα μπορούσε να το λύσει αποτελεσματικά, κάνουμε πως δεν το βλέπουμε σαν την στρουθοκάμηλο προσποιούμενοι ότι δεν υπάρχει. Ο δυσπροσαρμοστικός χαρακτήρας αυτού του τρόπου αντιμετώπισης των προβλημάτων είναι αρκετά εμφανής, αφού το πρόβλημα δεν εξαφανίζεται ως δια μαγείας απλώς και μόνο επειδή έχουμε επιλέξει να μην το βλέπουμε.

Δεν πρέπει ποτέ να υποτιμάμε την δύναμη της άρνησης, όμως, γιατί μπορεί να μας κάνει να παραβλέψουμε το απόλυτα προφανές. Μια γυναίκα που νιώθει ένοχη για μια συγκεκριμένη δαπάνη μπορεί να ψάχνει ασταμάτητα να βρει τον

λογαριασμό που βρίσκεται κάτω από την μύτη της. Ένας άντρας που ακολουθεί την καριέρα του με ζήλο, μπορεί να παραβλέψει εντελώς τον αντίκτυπο που έχει η ψυχολογική και η φυσική του απουσία πάνω στην γυναίκα και τα παιδιά του που αγαπά. Φανατικοί θρησκόληπτοι έχουν συχνά αποτύχει να αναγνωρίσουν την εξόφθαλμη ασυνέπεια του να διώκουν ή να διεξάγουν «ιερούς πολέμους» εναντίον αυτών που διαφωνούσαν μαζί τους, και όλα αυτά στο όνομα ενός Θεού αγάπης και ειρήνης.

Παρόλη την δύναμή της, η άρνηση δεν αρκεί ως άμυνα, αφού έχουμε οδυνηρή επίγνωση ότι το πρόβλημα είναι ακόμα μέσα μας. Και πάλι έρχεται το εγώ να μας σώσει, και αυτή τη φορά με μια λύση που από την δική του άποψη λειτουργεί εξαιρετικά καλά. Αυτή η τακτική, γνωστή ως προβολή, αποτελεί το πιο αποτελεσματικό όπλο στο οπλοστάσιο του εγώ. Αν η άρνηση δεν ξεφορτώνεται την ενοχή, όπως συμβουλεύει το εγώ, το επόμενο βήμα μας είναι ξεκάθαρο. Ας απαλλαγούμε εντελώς από την ενοχή παίρνοντας το πρόβλημα από μας και τοποθετώντας το σε κάποιον άλλον ή σε κάτι άλλο. Τότε, κυριολεκτικά, πετάμε το πρόβλημα μακριά μας. Έτσι, όχι μόνο η ενοχή έχει απομακρυνθεί από την επίγνωση μας, αλλά έχει τοποθετηθεί και έξω από μας. Και έτσι, μας πείθει το εγώ, έχουμε αντιμετωπίσει το πρόβλημα αποτελεσματικά. Η ενοχή μας δεν βιώνεται πια σαν δική μας, αλλά έχει προβληθεί σε άλλους παράγοντες έξω από μας, οι οποίοι γίνονται έτσι οι ένοχοι. Αυτοί είναι τώρα υπεύθυνοι για τα τρομερά πράγματα που μας συμβαίνουν, για τα οποία αυτοί πρέπει να τιμωρηθούν. Εν τω μεταξύ, εμείς ξεγλιστράμε αθώοι από την πίσω πόρτα, απαλλαγμένοι από κάθε συνειδητή αίσθηση ενοχής ή αμαρτίας.

Έτσι, η άμυνα του εγώ απέναντι στην ανεπιθύμητη ενοχή μας, αφού την έχει κάνει πραγματική στο νου μας, είναι μια διαδικασία δύο βημάτων: αρνούμαστε το πρόβλημα και μετά το προβάλλουμε σε άλλους, βλέποντάς το σε αυτούς αντί σε μας. Σε τρία διαφορετικά αποσπάσματα, τα Μαθήματα Θαυμάτων περιγράφουν την διαδικασία με τον εξής τρόπο:

Οι άμυνες δεν στερούνται σκοπιμότητας, ούτε φτιάχνονται χωρίς επίγνωση. Είναι μυστικά, μαγικά ραβδιά, τα οποία κινείς όταν η αλήθεια φαίνεται ν' απειλεί αυτά που θέλεις να πιστεύεις. Φαίνονται να είναι ασυνείδητα μόνο λόγω της ταχύτητας με την οποία επιλέγεις να τα χρησιμοποιήσεις. Σ' εκείνο το δευτερόλεπτο, και λιγότερο απ' αυτό, όπου συμβαίνει η επιλογή, αναγνωρίζεις ακριβώς αυτό που θα προσπαθήσεις να κάνεις και μετά προχωράς σκεπτόμενος ότι αυτό έγινε.Κατόπιν όμως, το σχέδιο σου απαιτεί να ξεχάσεις ότι το έκανες, οπότε φαίνεται ότι είναι εξωτερικό και άσχετο με την πρόθεσή σου . σαν ένα συμβάν πέρα από την νοητική σου στάση, μια έκβαση με πραγματική επίδραση πάνω σου και όχι μια κίνηση εκτελεσμένη από εσένα. (Ασκ-ΜΙ.136.3; 4:3)

[Με αυτό τον τρόπο] το εγώ επιδιώκει να «επιλύσει» τα προβλήματά του, όχι στην πηγή τους, αλλά εκεί όπου αυτά δεν φτιάχτηκαν. Και έτσι επιδιώκει να διασφαλίσει ότι δεν θα υπάρξει καμία λύση. (Κ-17.ΙΙΙ.6:1-2)

Κάνοντάς το αυτό ασυνείδητα, προσπαθείς να κρατήσεις έξω από την επίγνωσή σου το γεγονός ότι επιτέθηκες στον εαυτό σου και έτσι φαντάζεσαι ότι έχεις καταστήσει τον εαυτό σου ασφαλή. (Κ-6.ΙΙ.2:4)

Για το εγώ, το συγκεκριμένο αντικείμενο ή η μορφή της προβολής είναι άνευ σημασίας. Η μόνη του έννοια είναι το πρόσωπο ή η κατάσταση που επιλέχτηκε να υπηρετήσει τον σκοπό του ως τόπος απόθεσης της προβαλλόμενης ενοχής. Αυτό θα παραμείνει πάντα ο μόνος στόχος του εγώ: να μας πείσει ότι έχει απαλλαγεί από την ενοχή, ενώ στην πραγματικότητα απλώς την έχει σπρώξει κάτω από το χαλί, όπου είναι προστατευμένη με ασφάλεια από την άρνηση και την προβολή, χωρίς να είναι πλέον προσιτή στην απειλή να τεθεί υπό αμφισβήτηση και έτσι να αναιρεθεί.

Η προβολή της ενοχής από το εγώ έχει δύο βασικές μορφές: τις σχέσεις ιδιαίτερου μίσους και ιδιαίτερης αγάπης. Η βασική δυναμική παραμένει η ίδια και στις δύο, όμως οι μορφές έκφρασης είναι αρκετά διαφορετικές. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αν και μπορούμε και συχνά δημιουργούμε ιδιαίτερες σχέσεις με αντικείμενα ή καταστάσεις -πχ. με την εργασία, τους θρησκευτικούς, κοινωνικούς ή πολιτικούς θεσμούς, τις διάφορες μορφές εθισμού-, οι πιο σημαντικότερες προβολές του εγώ αφορούν ανθρώπους, και αυτό θα είναι το επίκεντρο της συζήτησής μας στη συνέχεια.

Σχέσεις ιδιαίτερου μίσους

Στην σχέση ιδιαίτερου μίσους, η ευθύνη για την δυστυχία και την μιζέρια του ενός μετατοπίζεται στον άλλον. Κάτω από την καθοδήγηση του εγώ μαθαίνουμε να λέμε: «Δεν είμαι εγώ ο ένοχος ή η αιτία της δυσάρεστης κατάστασής μου, αλλά εσύ που μου έκανες αυτά τα τρομερά πράγματα.» Η έκφραση «αν μόνο» συνηθίζεται: αν μόνον οι γονείς μου ήταν διαφορετικοί, αν μόνον ο σύζυγός μου έδειχνε μεγαλύτερη κατανόηση, αν μόνον η κυβέρνηση ή η εκκλησία ήταν περισσότερο φιλελεύθερη (ή συντηρητική) – αν μόνον κάτι έξω από τον εαυτό μου άλλαζε, τότε θα ήμουν ευτυχισμένος. Αυτή η τακτική του εγώ εξυπηρετεί πολύ ωραία τον στόχο του που είναι η μετατόπιση του προβλήματος κάπου από όπου δεν θα μπορέσει ποτέ να λυθεί, έξω από μας. Όπως αναφέρεται στο Βιβλίο Ασκήσεων:

Το σχέδιο του εγώ για σωτηρία επικεντρώνεται γύρω από την ύπαρξη παραπόνων. Υποστηρίζει πως, εάν κάποιος άλλος μιλούσε ή φερόταν διαφορετικά, εάν κάποια εξωτερική κατάσταση ή γεγονός άλλαζε, τότε εσύ θα σωνόσουν. Έτσι, η πηγή της σωτηρίας θεωρείται πάντα ότι βρίσκεται έξω από σένα. Κάθε παράπονο που έχεις είναι μια δήλωση, και μια επιβεβαίωση στην οποία πιστεύεις, η οποία λέει «Εάν αυτό ήταν διαφορετικό, θα σωνόμουν. (Ασκ-ΜΙ-71.2:1-4)

Μόλις επιλεγεί το πρόσωπο ή η κατάσταση που πληροί τις απαιτήσεις της προβολής, καθίσταται επιτακτική ανάγκη να αποδείξουμε στον εαυτό μας και στους άλλους ότι αυτός είναι ο «ένοχος». Αυτό γίνεται μέσω του θυμού μας που είναι μια προσπάθεια να δικαιολογήσουμε την προβολή της ενοχής μας.

Ο θυμός πάντα εμπεριέχει προβολή του διαχωρισμού, ο οποίος πρέπει να γίνει αποδεκτός ως ατομική ευθύνη, αντί να επιρρίπτεται σε άλλους. Ο θυμός δεν μπορεί να υπάρξει παρά μόνο εάν πιστεύεις ότι σου έχουν επιτεθεί, ότι η δική σου αντεπίθεση είναι δικαιολογημένη, και ότι εσύ δεν είσαι με κανέναν τρόπο υπεύθυνος γι' αυτό. (Κ-6.Εισ.1:2-3)

Αφού το σχέδιο του εγώ είναι να διατηρήσουμε την πίστη μας στην προβολή, ώστε να είμαστε «ελεύθεροι» από την ενοχή, δεν θα σταματήσει μπροστά σε τίποτα για να ενισχύσει την επιλογή της ένοχης πλευράς. Κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία -πραγματικά ή φανταστικά- συλλέγονται για το σκοπό αυτό. Ο θυμός μας – απόλυτα δικαιολογημένος στο νου μας – λέει σε αυτό το άτομο: «Κοίτα τα τρομερά πράγματα που μου έχεις κάνει, πόσο έχω υποφέρει από τις πράξεις σου. Κοίτα τις αμαρτίες σου και νιώσε ένοχος...γιατί έτσι απελευθερώνομαι εγώ από τις δικές μου».

Το κεφάλαιο 16 του Λευιτικού δίνει μια σχεδόν κυριολεκτική περιγραφή της προβολής της ενοχής, μια διατύπωση που έβαλε τη λέξη «αποδιοπομπαίος τράγος» στο λεξιλόγιό μας. Την ημέρα της Εξιλέωσης (Yom Kipur), ο εξαγνισμός των παιδιών του Ισραήλ, γινόταν με δύο τελετουργικές πράξεις. Αυτές ήταν η μεσολάβηση του αρχιερέα που έκανε διάφορες τελετουργικές θυσίες στο ιερό, που ακολουθείτο από την επιλογή του τράγου: «Θα βάλει τα δυο του χέρια πάνω στο κεφάλι του ζώου και θα εξομολογηθεί πάνω του όλες τις ανομίες τις παραβάσεις και τις αμαρτίες των Ισραηλιτών και έτσι θα τις αποθέσει στο κεφάλι του τράγου. Μετά θα τον διώξει στην έρημο, με ειδικό άνθρωπο που έχει οριστεί γι' αυτό. Ο τράγος θα σηκώσει πάνω του όλες τις ανομίες και θα τις φέρει σε άγονη χώρα· ο άνθρωπος θ' αφήσει ελεύθερο τον τράγο στην έρημο». (Λευιτικό 16:21-22) Οι αμαρτίες των ανθρώπων έχουν μεταφερθεί με αυτόν τον τρόπο (έχουν προβληθεί) στον τράγο ο οποίος διώχνεται μακριά, διαδραματίζοντας συμβολικά την ακατάλληλη μέθοδο του εγώ για την απαλλαγή μας από τις αμαρτίες μας.

Συνηθισμένα παραδείγματα αυτής της διαδικασίας υπάρχουν άφθονα στην καθημερινή μας εμπειρία: το άτομο που κατσάδιασε το αφεντικό του και τον έκανε να νιώσει κατώτερος και ανεπαρκής, γυρίζει στο σπίτι του το απόγευμα και βάζει τις φωνές στα παιδιά του κατηγορώντας τα για τα ίδια λάθη που είχε κάνει ο ίδιος. Το αστέρι του μπέιζμπολ που μετά από ένα αποτυχημένο κτύπημα κάθεται στον πάγκο, και κλωτσά θυμωμένος το δοχείο με το νερό αηδιασμένος με τον εαυτό του. Ο τεμπέλης μαθητής που δεν μελέτησε και απέτυχε στις εξετάσεις του και διαμαρτύρεται εναντίον του καθηγητή που έβαλε ένα τόσο άδικο διαγώνισμα. Στην πολύ γνωστή ιστορία, όταν ο Θεός συναντά τον Αδάμ και την Εύα μετά από αυτό που είχαν κάνει, ο Αδάμ ρίχνει το φταίξιμο στην Εύα και αυτή με την σειρά της το ρίχνει στο φίδι. (Γένεση 3:12-13)

Ιστορικά, βλέπουμε την ίδια δυναμική στη ζωή των δικτατόρων, οι οποίοι προσπαθούν να αντισταθμίσουν τις δικές τους ελλείψεις, καταδιώκοντας και επιδιώκοντας ακόμη και να καταστρέψουν όσους κρίνονται κατώτεροι. Άνθρωποι που πιστεύουν ασυνείδητα ότι είναι καταραμένοι συχνά ψάχνουν να καταραστούν άλλους, ακόμα και στο όνομα του Θεού. Τέλος, πολλές ιμπεριαλιστικές χώρες θα δικαιολογήσουν τις δικές τους ενέργειες κατηγορώντας άλλα έθνη ότι κάνουν ακριβώς το ίδιο πράγμα, σχηματίζοντας

ακόμα και συμμαχίες με άλλες ιμπεριαλιστικές χώρες για να ενισχύσουν την υποτιθέμενη αντί- ιμπεριαλιστική τους θέση.

Όμως, το εγώ ενώ μας λέει ότι ο θυμός και η επίθεση θα μας απαλλάξουν από την ενοχή μας, σιωπηλά γελάει τελευταίο. Η προβολή, ενώ φαίνεται να μας απαλλάσσει από την ενοχή, στην πραγματικότητα την ενισχύει. Η τοποθέτηση της ενοχής σε άλλους, όποια μορφή και να παίρνει, πρέπει πάντα να εμπεριέχει επίθεση. Κάπου μέσα μας, παρά τα αντίθετα λεγόμενα του εγώ, γνωρίζουμε ότι λανθασμένα επιτιθέμεθα, γιατί το αληθινό πρόβλημα δεν βρίσκεται στους άλλους αλλά σε μας.

Όμως, η προβολή πάντα θα σε πληγώνει. Ενισχύει την πίστη σου στο δικό σου διχασμένο νου και ο μόνος σκοπός της είναι να διατηρήσει τον διαχωρισμό σε λειτουργία. Είναι εξ ολοκλήρου ένα εργαλείο του εγώ για να σε κάνει να νιώθεις διαφορετικός από τους αδελφούς σου και διαχωρισμένος απ' αυτούς (Κ-6.ΙΙ,3:1-3).

Ενώ σε ένα επίπεδο είναι αλήθεια ότι όλοι επηρεαζόμαστε από τον κόσμο γύρω μας, είναι επίσης αλήθεια ότι είμαστε υπεύθυνοι για τις δικές μας αντιδράσεις στον κόσμο και σε ό,τι μας συμβαίνει. Στα Μαθήματα Θαυμάτων μας ζητείται να πούμε στον εαυτό μας:

Εγώ είμαι υπεύθυνος για ό,τι βλέπω. Επιλέγω τα αισθήματα που βιώνω, και αποφασίζω τον στόχο που θέλω να επιτύχω. Και όλα όσα φαίνονται να συμβαίνουν σε μένα τα ζητώ, και τα λαμβάνω όπως έχω ζητήσει. (Κ-21.ΙΙ.2:3-5)

Η ενοχή μας, αντί να μεταφερθεί σε κάποιον άλλον, απλώς ενισχύεται σαν αποτέλεσμα των άδικων επιθέσεων μας σε κάποιον άλλον. Αυτό θέτει σε κίνηση έναν πολύ σατανικό κύκλο ενοχής – επίθεσης. Όσο πιο ένοχοι νιώθουμε, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η ανάγκη μας να το αρνηθούμε και να το προβάλουμε προς τα έξω με επιθέσεις. Όσο περισσότερο επιτιθέμεθα, τόσο πιο ένοχοι νιώθουμε. Και ο κύκλος συνεχίζεται. Αυτή η φαινομενικά ατέρμονη διαδικασία βρίσκεται σε αντιδιαστολή με τη λαϊκή ρήση: Δεν είναι η αγάπη που κάνει τον κόσμο να γυρίζει, αλλά η ενοχή.

Αυτός ο κύκλος ενοχής και επίθεσης αποκαλύπτει τον βασικό σκοπό του εγώ, τον οποίο προσπαθεί πάντα να μας κρύψει. Το σχέδιο του εγώ για την «σωτηρία» μας είναι να μας πείσει πρώτα για την ενοχή μας, και μετά να μας παρέχει ένα μέσον διαφυγής από αυτήν. Ο πραγματικός του στόχος, ωστόσο, είναι να διατηρήσει την ενοχή, γιατί μόνο έτσι συντηρείται η πίστη μας στο εγώ, το σύμβολο του διαχωρισμού από τον Θεό που αποτελεί το θεμέλιο της ίδιας της ύπαρξης του εγώ.

Το «μυστικό σχέδιο» του εγώ είναι αυτό που ευθύνεται για το σχεδόν καθολικό φαινόμενο που συναντάται στην παγκόσμια ιστορία, για να μην αναφέρω την προσωπική ζωή σχεδόν όλων μας: την τεράστια επένδυση στο θυμό, που οδηγεί στην ανάγκη προσέγγισης του «εμείς» και «αυτοί», όπου πρέπει να βρεθεί κάποιος που να ταιριάζει στο ρόλο του «κακού», τον οποίο στη συνέχεια δικαιολογούμε με τα εκάστοτε πρότυπα ηθικής μας. Σε αυτό το γεγονός

οφείλεται η μεγάλη έλξη των προκαταλήψεων και των διακρίσεων. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο συμμετέχουμε σε μεγάλες δημόσιες διαμαρτυρίες που καταδικάζουν όσους διαπράττουν ορισμένα εγκλήματα ή κρίνουν δημόσιους λειτουργούς που συλλαμβάνονται σε παράνομες ή ανήθικες δραστηριότητες. Σε όλα αυτά τα περιστατικά, στην πραγματικότητα επιλέγουμε να δούμε και να επιτεθούμε για τις ασυνείδητες αμαρτίες μας αυτούς τους αποδιοπομπαίους τράγους.

Αυτή η ίδια ανάγκη να χωρίσουμε τον κόσμο σε άσπρο και μαύρο είναι που υποκρύπτεται στην αίσθηση ανακούφισης, χαράς και θριάμβου που νιώθουμε όταν παρακολουθούμε μια ταινία όπου στο τέλος οι «καλοί» κερδίζουν και οι «κακοί» χάνουν. Βρίσκεται επίσης πίσω από την υπέρμετρη ταύτιση που κάνουμε με τους ήρωες των σπορ, τους σταρ του κινηματογράφου ή τους παγκόσμιους και πνευματικούς αρχηγούς, αντιπαραβάλλοντάς τους με τους αντίστοιχους κακούς. Θα πρέπει να τονιστεί ότι ενώ κάποιοι άνθρωποι δεν κάνουν προφανώς πράγματα που θα έπρεπε να κάνουν και κάποιοι άλλοι δικαιολογημένα αξίζουν τον θαυμασμό μας, η εστίαση εδώ βρίσκεται στην ανάγκη μας να τους βλέπουμε έτσι, όχι σε αυτούς καθαυτούς τους ανθρώπους. Το 1980 οι χειμερινοί Ολυμπιακοί αγώνες έδωσαν στους Αμερικάνους ένα σαφές παράδειγμα αυτής της διεργασίας ταύτισης. Άνθρωποι που δεν ενδιαφέρονταν για το χόκεϊ, και πιθανώς δεν θα μπορούσαν να ξεχωρίσουν ένα δίσκο του χόκεϊ από μια μπάλα του μπάσκετ, μια μπλε από μια κόκκινη γραμμή, έγιναν ξαφνικά φανατικοί θαυμαστές όταν οι εφημερίδες ανέφεραν ότι ουραγοί των Ηνωμένων Πολιτειών νίκησαν την πολύ επικρατέστερη Ρωσική ομάδα χόκεϊ. Είτε έγινε συνειδητά είτε όχι, οι περισσότεροι Αμερικάνοι το βίωσαν σαν τον θρίαμβο του καλού απέναντι στο κακό.

Το 1938, οι Αμερικάνοι είχαν μια παρόμοια εμπειρία με κάποιες ενδιαφέρουσες ανατροπές. Ο ρατσισμός ήταν νόμιμος σε αυτή την χώρα και η προκατάληψη εναντίων των Νέγρων εκδηλωνόταν καθαρά. Όμως, όλοι οι Αμερικάνοι, μαύροι και άσπροι, βόρειοι και νότιοι έτρεχαν γύρω στον μαύρο μποξέρ Joe Louis, (που είχε το παρατσούκλι «Καφέ Βομβιστής») – δεκαεπτά χρόνια πριν την ιστορική άρση του φυλετικού διαχωρισμού από το Ανώτατο Δικαστήριο! - καθώς γρονθοκοπούσε τον Γερμανό Max Schmeling σε έναν αγώνα που πήρε τον τίτλο «Ο Joe Louis βγάζει νοκ άουτ τον Χίτλερ». Έτσι ένας λευκός ρατσιστής έφθασε να αγκαλιάζει τον μισητό μαύρο απέναντι στον Γερμανό που μισούσε ακόμα περισσότερο. Η προκατάληψη δημιουργεί πράγματι περίεργες συμμαχίες. Μια ακόμα πιο περίεργη ανατροπή ήταν ότι η Ναζιστική φιλοσοφία συμφωνούσε με την ρατσιστική θέση ότι οι Μαύροι ήταν κατώτεροι. Εδώ, όμως, οι πολιτικές προκαταλήψεις ήταν πιο σημαντικές από τις ρατσιστικές και έτσι ο Αμερικάνος ρατσιστής κατέληγε να ταυτίζεται με τον μαύρο Αμερικάνο απέναντι στον Γερμανό ρατσιστή. Ειρωνικά, ο ίδιος ο Schmeling δεν ταυτίστηκε ποτέ με τον Ναζισμό του Χίτλερ, και ο ίδιος και η σύζυγός του αναγκάστηκαν να αναφέρονται συνεχώς σε αυτό το θέμα μετά τον πόλεμο. Το εγώ, όμως, δεν ασχολείται ποτέ με τα γεγονότα, αλλά κυρίως με την ερμηνεία των γεγονότων που εξυπηρετεί τον σκοπό του.

Η ανάγκη του εγώ μας να έχει έναν εχθρό, φαίνεται καθαρά σε περιόδους πολέμου, όταν απολαμβάνουμε και αισθανόμαστε δικαιωμένοι όταν μισούμε αυτόν τον εχθρό. Διάφορες χώρες συσπειρώνονται μεταξύ τους, ενωνόμενες

ως ένας λαός εναντίον του κοινού αντίπαλου. Μια ιστορία επιστημονικής φαντασίας, της οποίας τον τίτλο και τον συγγραφέα έχω ξεχάσει, απεικονίζει αυτή τη διαδικασία:

Οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ρωσία είναι στο παρά πέντε να κάνουν πυρηνικό πόλεμο, και δεν φαίνεται να υπάρχει ελπίδα να αποφύγουν την καταστροφή που θα ήταν παγκόσμια. Ξαφνικά εμφανίζεται μια ακόμα μεγαλύτερη απειλή: μια εισβολή από εξωγήινους φαίνεται αναπόφευκτη. Αν η Γη δεν δράσει άμεσα, η καταστροφή της είναι σίγουρη. Οι δύο υπερδυνάμεις δεν έχουν άλλη επιλογή παρά να ενωθούν, γιατί μόνον με την κοινή τους προσπάθεια μπορούν να νικήσουν τους εισβολείς. Τελικά τα καταφέρνουν και ο πλανήτης σώζεται. Η ιστορία έχει ένα απρόσμενο τέλος, όμως, γιατί στην πραγματικότητα δεν υπήρχε καν εισβολή. Μια μεγαλύτερη Δύναμη, βλέποντας την καταστροφή να απειλεί την Γη, δημιούργησε την ψευδαίσθηση της επίθεσης από εξωγήινους για να ενώσει τους δύο εχθρούς. Προέβλεψε ότι, μέσω της συνεργασίας τους, θα διδάσκονταν την αμοιβαία εμπιστοσύνη και θα γινόταν φίλοι μεταξύ τους.

Η ιστορία της Ινδίας τον 20ο αιώνα αντικατοπτρίζει το ίδιο αξίωμα του «εγώ», της συσπείρωσης ενάντια σε έναν κοινό εχθρό, αν και δυστυχώς με διαφορετικό αποτέλεσμα. Για δεκαετίες, οι Ινδουιστές και οι Μουσουλμάνοι αγωνίζονταν μαζί εναντίον του κοινού τους εχθρού, της Μεγάλης Βρετανίας. Όταν, κάτω από την αρχηγία του Γκάντι, κατάφεραν τελικά να αποχωρήσουν οι Βρετανοί το 1947, οι Ινδουιστές και οι Μουσουλμάνοι σχεδόν αμέσως άρχισαν να μάχονται μεταξύ τους. Τα εγώ τους απαιτούσαν έναν εχθρό, και αφού δεν μπορούσαν πια να είναι οι Βρετανοί, ο καθένας τους υπηρέτησε την ανάγκη του άλλου πολύ καλά. Όπως πάντα, μέσα στο σύστημα του εγώ, τίποτα δεν άλλαξε εκτός από τα πρόσωπα.

Η αντίληψη ενός κόσμου τύπου «εμείς και αυτοί» αντικατοπτρίζει τον εσωτερικό μας διαχωρισμό, καθώς το εγώ στρέφεται εναντίον του πνευματικού μας Εαυτού και του Θεού. Αυτός ο διαχωρισμός προβάλλεται στον κόσμο όπου επιτιθέμεθα στον εχθρό «έξω» αντί να τον βλέπουμε μέσα μας. Αν και συχνά εκφράζεται με κοινωνικά αποδεκτές μορφές, η ανάγκη μας να βρούμε αποδιοπομπαίους τράγους για να μισήσουμε είναι ακατανίκητη. Είναι τρομακτικό να παρατηρούμε τις εκλογικεύσεις που κάνουμε για να δικαιολογήσουμε τον θυμό μας. Η ιστορία των θρησκευτικών και πολιτικών διώξεων μας έχει δώσει άφθονες μαρτυρίες για το κρυμμένο μίσος που κρύβεται πίσω από την γλώσσα της αγάπης και της ειρήνης. Η εξήγηση για μια τέτοια φαινομενικά ακατανόητη συμπεριφορά δεν βρίσκεται στην εγγενή κακία ή στην αμαρτωλότητα αυτών των ανθρώπων, αλλά στην άγνοια της ενοχής που είχαν αρνηθεί και προβάλλει με επιτυχία. Εμείς που ζούμε σε μία πιο εξελιγμένη ψυχολογικά εποχή δεν θα έπρεπε να μπαίνουμε στον πειρασμό να βλέπουμε αυτάρεσκα αυτές τις περιόδους τρόμου με μια στάση «αγιοσύνης», αλλά μάλλον θα πρέπει να κοιτάξουμε τον δικό μας κατάλογο φρίκης – τον αγώνα των πυρηνικών εξοπλισμών, το Ολοκαύτωμα, τις συγκρούσεις των υπερδυνάμεων, τις προκαταλήψεις, τις πολιτικές διώξεις και τα βασανιστήρια – και να συγχωρήσουμε τους εαυτούς μας για τις ψευδαισθήσεις και τα λάθη μας.

Επακόλουθο του φαύλου κύκλου ενοχή-επίθεση, και όχι λιγότερο φαύλο στο αποτέλεσμά του, είναι το αποκορύφωμα της νοοτροπίας εμείς-αυτοί: ο φαύλος κύκλος επίθεση-άμυνα. Αυτό υπηρετεί αξιοθαύμαστα τον σκοπό του εγώ καθώς κρατάει την ενοχή άθικτη κάτω από το πεδίο της μάχης. Είδαμε ότι ο φόβος ακολουθεί αναγκαστικά την ενοχή, αφού πιστεύουμε ασυνείδητα ότι θα τιμωρηθούμε για τις αμαρτίες μας. Έχοντας προβάλλει την ενοχή μας σε άλλους με το να τους επιτιθέμεθα και να κάνουμε έτσι την επίθεση αληθινή, πιστεύουμε ότι θα κάνουν το ίδιο σε μας, πιστεύοντας ασυνείδητα ότι η επίθεσή τους είναι εντελώς δικαιολογημένη από τις δικές μας άδικες πράξεις. Υποθέτοντας ότι θα μας επιτεθούν με τον ίδιο τρόπο, χτίζουμε άμυνες απέναντι σε αυτό που προσπαθούμε να πείσουμε τους εαυτούς μας ότι είναι μια εντελώς αδικαιολόγητη επίθεση στην αθωότητά μας. Όσο περισσότερο υπερασπιζόμαστε την αθωότητά μας, πιστεύοντας ότι είμαστε ένοχοι σε κάποιο άλλο επίπεδο, τόσο περισσότερο ενισχύουμε την ενοχή μας, υποδαυλίζοντας την διαμάχη αυτού του φαύλου κύκλου. Όταν βρίσκουμε έναν σύντροφο κυριευμένο από αυτήν την τρέλα του εγώ, τότε η ενοχή και ο φόβος και των δυο μας ενισχύονται και επιτιθέμεθα συνεχώς ευρισκόμενοι σε αυτοάμυνα. Δεν έχει σημασία αν το άλλο μέρος επιτίθεται ή όχι. Εμείς ασυνείδητα πιστεύουμε ότι θα το κάνει, επειδή η ενοχή μας μας έχει κάνει ευάλωτους και φοβισμένους για επικείμενα αντίποινα. Έτσι παραμένουμε σε επιφυλακή μην τυχόν ο εχθρός, που φαίνεται να είναι εξωτερικός, μας επιτεθεί.

Είναι σαν ένας κύκλος να τον κρατάει σφιχτά, ενώ ένας άλλος κύκλος τον περιορίζει και άλλος ένας ακόμα μέσα σε αυτόν, μέχρι που δεν υπάρχει πλέον ελπίδα ή δυνατότητα διαφυγής. Επίθεση, άμυνα, επίθεση, άμυνα, γίνονται οι κύκλοι των ωρών και οι μέρες, που δεσμεύουν τον νου με βαριές ατσάλοβεργες επισιδηρωμένες, επιστρέφουν για ν' αρχίσουν πάλι. Δεν φαίνεται να υπάρχει καμιά παύση, ούτε τέλος, στην συνεχώς αυξανόμενη φυλάκιση του νου. (Ασκ- MI-153.3)

Εν τω μεταξύ ο αληθινός εχθρός βρίσκεται κρυμμένος και ασφαλής μέσα μας. Όπως αναφωνεί ένας από τους χαρακτήρες στο κόμικ του Walt Kelly «Pogo», «Βρήκαμε τον εχθρό και είναι μέσα μας!».

Η τρέχουσα αύξηση των πυρηνικών όπλων παρουσιάζει μια τρανταχτή εικόνα του πόσο μακριά μπορεί να μας οδηγήσει αυτή η τρέλα. Τα εμπλεκόμενα κράτη αναπτύσσουν συνεχώς αμυντικά συστήματα, πέρα από την σφαίρα της λογικής, από φόβο για το τι μπορεί να κάνουν τα άλλα κράτη. Οι απειλές της επίθεσης ενισχύουν τους φόβους άλλων κρατών που στη συνέχεια πρέπει να αμυνθούν, με το ίδιο αποτέλεσμα. Το αποτέλεσμα είναι μια ανερχόμενη σπείρα φόβου που φαίνεται να μην έχει άλλη ανθρώπινη λύση εκτός από την παγκόσμια καταστροφή.

Σχέσεις Ιδιαίτερης Αγάπης

Πιθανότατα δεν υπάρχει πιο ύπουλο τέχνασμα στο σχέδιο του εγώ για να μας σώσει από την ενοχή μας από την ιδιαίτερη αγάπη, γιατί έξυπνα δείχνει να είναι κάτι που δεν είναι, αποκρύπτοντας αυτό που πραγματικά μας παρέχει.

Συνήθως οι σχέσεις ιδιαίτερου μίσους δεν μπορούν να παρεξηγηθούν, αλλά το μίσος που κρύβεται στην ιδιαίτερη αγάπη δεν διακρίνεται εύκολα, κι έτσι η ενοχή που κρύβεται πίσω από το μίσος έχει διπλή προστασία.

Τα Μαθήματα Θαυμάτων αναφέρουν:

Η ξεχωριστή σχέση έχει την πιο επιβλητική και παραπλανητική κορνίζα απ' όλες τις άμυνες που το εγώ χρησιμοποιεί. Το σύστημα σκέψης της προσφέρεται εδώ, περιβαλλόμενο από μία κορνίζα τόσο βαριά και τόσο περίτεχνη, που η εικόνα σχεδόν εξαφανίζεται από την επιβλητική κατασκευή. (Κ-17.IV.8:1-2)

Είδαμε ότι κάποια χαρακτηριστικά της ενοχής περιλαμβάνουν την πεποίθηση ότι υπάρχει κάτι που λείπει από μέσα μας και δεν μπορεί ποτέ να καλυφθεί, μια ατέλεια που θα παραμείνει για πάντα πέρα από κάθε ελπίδα πληρότητας. Αυτό είναι που αναφέρουν τα Μαθήματα Θαυμάτων ως αρχή της έλλειψης. Η ενοχή μας λέει ότι αυτή είναι η μοίρα μας, να παραμείνουμε κενοί και ευάλωτοι, στο έλεος ενός αφιλόξενου και απειλητικού κόσμου. Σαν αποτέλεσμα φθάνουμε να λέμε στον εαυτό μας: «Δεν μπορώ πια να αντέξω το πόσο ανάξιος νιώθω. Ο πόνος που συνεπάγεται το γεγονός ότι η ζωή μου είναι μια απόλυτη αποτυχία είναι συντριπτικός, και η αγωνία και ο τρόμος που νιώθω μου είναι αβάσταχτοι.»

Αυτή είναι η στιγμή που περίμενε το εγώ. Αφού πρώτα μας έπεισε για την αλήθεια της ενοχής μας, τώρα είναι στη θέση του σωτήρα μας από εκείνη. Απελπισμένοι μέσα στον τρόπο μας, γραπωνόμαστε με προθυμία από την αχυρένια χείρα βοήθειας που μας απλώνει το εγώ, και αυτά τα άχυρα εμφανίζονται αναπόφευκτα με την μορφή των σχέσεων. Το εγώ λέει: «Αν νιώθεις τόσο άσχημα μέσα σου, χωρίς ελπίδα να ακυρωθεί ποτέ η ενοχή σου, ας βρούμε την απάντηση εξωτερικά.» Τα Μαθήματα Θαυμάτων το αναφέρουν ως εξής: «Καθένας που έρχεται εδώ πρέπει να έχει ακόμα ελπίδα, κάποια μετέωρη ψευδαίσθηση, ή κάποιο όνειρο ότι υπάρχει κάτι έξω από τον εαυτό του που θα του φέρει ευτυχία και ειρήνη.» (Κ-29.VII.2:1)

Ακολουθώντας την κατεύθυνση του εγώ, τότε, αρχίζουμε μια ατέλειωτη έρευνα να βρούμε ολοκλήρωση και ικανοποίηση έξω από μας. Την παρηγοριά που δεν μπορούμε να βρούμε στο εσωτερικό αδιέξοδο της αμαρτίας μας, της ενοχής μας και του φόβου μας, θα την βρούμε σε άλλους ανθρώπους. Η διαδικασία ακολουθεί αυτό το βασικό μοτίβο: «Υπάρχουν κάποιες ιδιαίτερες ανάγκες ή ελλείψεις που έχω που δεν μπορούν να ικανοποιηθούν μέσα μου ή από τον Θεό, και χωρίς τις οποίες δεν μπορώ να βρω ειρήνη ή ευτυχία. Αλλά εσύ, ένα ιδιαίτερο πρόσωπο, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ποιότητες, μπορείς να ικανοποιήσεις τις ανάγκες μου. Σε σένα θα βρω την ολοκλήρωσή μου και η αγάπη και η επιδοκimasία σου θα μου αποδείξουν ότι είμαι το άξιο και όχι το ελεεινό πλάσμα που πιστεύω ότι είμαι.»

Για το εγώ είναι αδιάφορο το ποιος καταλαμβάνει αυτή τη θέση σε αυτό το βασικό μοτίβο. Αυτοί που ικανοποιούν αυτή την λειτουργία της ολοκλήρωσης είναι αυτοί που αγαπάμε. Και όταν μπορούμε να ανταποδώσουμε, ικανοποιώντας τις δικές τους μη καλυπτόμενες ιδιαίτερες ανάγκες, τότε έχουμε

την εκδοχή του εγώ για «μια ένωση φτιαγμένη στον Παράδεισο», δηλαδή το κοινό μοίρασμα των αναγκών που ο κόσμος συχνά ονομάζει λανθασμένα πραγματική αγάπη. Τα Μαθήματα Θαυμάτων το περιγράφουν ως εξής:

Ο «καλύτερος» εαυτός τον οποίο το εγώ επιζητά είναι πάντα κάποιος που είναι πιο ξεχωριστός. Και όποιος φαίνεται να έχει έναν ξεχωριστό εαυτό «αγαπιέται» γι' αυτό που μπορεί να πάρει (το εγώ) απ' αυτόν. Όταν και οι δύο σύντροφοι βλέπουν αυτόν τον ξεχωριστό εαυτό ο ένας στον άλλο, το εγώ βλέπει «μία ένωση φτιαγμένη στον Παράδεισο». (Κ-16.Υ.8:1-3)

Μια πιο προσεκτική ματιά σε αυτές τις εταιρικές σχέσεις, όμως, τις δείχνει όπως πραγματικά είναι: σχέσεις φτιαγμένες στην κόλαση. Δεν βασίζονται στην αγάπη και στο ειλικρινές μοίρασμα αλλά στην αμαρτία και στην ενοχή, με πρωταρχικό τους κίνητρο τον φόβο. Είναι ένα συμβόλαιο σφραγισμένο με αίμα, όσο ασυνείδητα και αν έχει γίνει η συμφωνία: «Όσο εσύ, ιδιαίτερη μου αγάπη, συνεχίζεις να λειτουργείς έτσι ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες μου και να μπορώ εγώ να αποφεύγω την ενοχή μου, θα σε αγαπάω και θα ανταποδίδω, βοηθώντας σε να αποφεύγεις τον πόνο σου με το να καλύπτω τις ιδιαίτερες ανάγκες σου. Αλλά ο Θεός να σε βοηθήσει αν αλλάξεις ή αν πάψεις να ικανοποιείς τον ρόλο σου στην συμφωνία.» Αυτή η τελευταία φράση είναι που διαψεύδει την «αγάπη», και αποκαλύπτει το μίσος που караδοκεί από κάτω, μια προβολή του μίσους που νιώθουμε για τον εαυτό μας.

Αν από την πλευρά του εγώ, η αξία που έχουμε δώσει στους άλλους είναι η ικανότητα να μας προστατεύουν από την ενοχή μας, το να συνεχίσουν να ικανοποιούν αυτόν τον ρόλο, γίνεται επιτακτική ανάγκη για την ειρήνη του νου μας. Η παραμικρή απόκλιση από την συμφωνία μας απειλεί με το ξέσπασμα του τρόμου που προσπαθούσαμε να αποκρύψουμε. Πρέπει να κάνουμε τα πάντα μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων μας για να επανέλθουν στην αρχική τους θέση ως προστάτες μας από το φόβο μας. Και αυτό γίνεται με το κατ' εξοχήν όπλο του εγώ: την χειραγώγηση μέσω της ενοχής. Προσπαθούμε να καταστήσουμε ενόχους τους συνεταίρους μας στην ιδιαίτερη αγάπη γιατί δεν νοιάζονται πια για μας τόσο ώστε να σταματήσουν τις αμαρτωλές πράξεις τους, όπως εμείς τις κρίνουμε, και άλλη μια φορά να παίξουν τον ρόλο τους και να μας σώσουν από την ενοχή μας. Τώρα φτάνει αυτοί που εμείς νιώθουμε τόσο χάλια και στεκόμαστε με τρόπο μπροστά σε αυτήν την εικόνα του εαυτού μας.

Αυτή είναι η βάση για την ζήλια και την κτητικότητα που χαρακτηρίζουν τις σχέσεις ιδιαίτερης αγάπης, και η σημασία του γνωστού ρητού: «Οι δύο είναι ομάδα, τρεις είναι πάρα πολλοί». Από την στιγμή που έχουμε τοποθετήσει τις ελπίδες μας για σωτηρία σε αυτό το ένα ιδιαίτερο πρόσωπο, όταν η προσοχή του στρέφεται κάπου αλλού, αφαιρείται από μας. Αν η αγάπη μοιράζεται, τότε εμείς έχουμε λιγότερη και έτσι, αυτή η αγάπη πρέπει να φυλαχτεί με ζήλια και να προστατευθεί μην τυχόν το κέρδος κάποιου άλλου γίνει δική μας απώλεια. Η αποκλειστική φύση της ιδιαίτερης αγάπης έρχεται σε αντίθεση με το μοίρασμα της αληθινής αγάπης, που περιλαμβάνει τους πάντες και δεν χρειάζεται προστασία.

Συνεπώς, βλέπουμε να αποκαλύπτεται μία σχέση ιδιαίτερου μίσους κάτω από την μάσκα της αγάπης, η γνωστή προβολή της ενοχής. Αυτή η μεταβολή από

αγάπη σε μίσος μέσα από την χειραγώγηση της ενοχής είναι γνωστή ως το «σύνδρομο της Ιουδαίας Μητέρας», αν και η παρουσία του δεν περιορίζεται σε όσους είναι Ιουδαϊκής καταγωγής, ούτε στις μητέρες.

Επειδή αισθάνονται οι ίδιοι ανεπαρκείς, γιατί πια δεν παίρνουν ο ένας από τον άλλον την υποστήριξη και την αγάπη που κάποτε έπαιρναν, οι γονείς θα στραφούν στα παιδιά τους για να καλύψουν τις ιδιαίτερες ανάγκες τους και να δώσουν στην ζωή τους το νόημα και τον σκοπό που νιώθουν ότι λείπει. Έτσι, επενδύουν υπερβολικά στα παιδιά τους τα οποία γίνονται, κατά κάποιον τρόπο, προεκτάσεις του εαυτού τους και από τα οποία εξαρτούν την αξία τους. Αν τα παιδιά αποκλίνουν από τις γονεϊκές προσδοκίες, οι ανεπάρκειες των ίδιων των γονέων αποκαλύπτονται και πρέπει να τις υπερασπιστούν με κάθε κόστος. Το αναπόφευκτο τίμημα που καταβάλλεται είναι η επιβολή της ενοχής στα παιδιά, όπου βρίσκεται η δυσαρμονία του συνδρόμου της γονεϊκής κτητικότητας: «Πώς μας το έκανες αυτό; Έτσι μας πληρώνεις για όλη την αγάπη που έχουμε δώσει και τις θυσίες που κάναμε για σένα; Γιατί δεν μπορείς να είσαι όπως ήσουν κάποτε – ευγενικός, ευαίσθητος, στοργικός, καλός και συμπονετικός;»

Αν τα παιδιά επιστρέψουν στην αρχική «συμφωνία» να ικανοποιούν τις ανάγκες των γονιών τους, τότε το μίσος μετατρέπεται σε «αγάπη» και όλα παραμένουν όπως προηγουμένως. Αν η ρήξη διατηρηθεί, όμως, ο δεσμός θα συνεχιστεί, αλλά η συνδετική δύναμη θα έχει μεταστραφεί από αγάπη σε μίσος, και το κέντρο της ζωής των γονιών θα είναι η αγνωμοσύνη των παιδιών τους. Επίσης, η αδιαφορία των γονιών και η έλλειψη κατανόησης γίνονται για τα παιδιά τα υποκατάστατα της ιδιαίτερης αγάπης που βίωναν κάποτε ως επιβράβευση για το ότι ήταν «καλά παιδιά». Έτσι, από την άποψη του εγώ τίποτα δεν έχει αλλάξει πραγματικά και ευλογεί και τις δύο μορφές της ιδιαιτερότητας. Τα σύμβολα της αγάπης ανταλλάχτηκαν με αυτά του μίσους, ενώ η ενοχή από κάτω παραμένει ασφαλής από την αποκάλυψη. Όταν αυτή η επιβολή δεν λειτουργεί, δηλαδή το άτομο δεν αλλάζει, τότε το εγώ δεν έχει άλλη επιλογή από το να το ξεφορτωθεί και να βρει ένα άλλο. «Ένας άλλος μπορεί να βρεθεί» (Ασκ-ΜΙ-170.8:7), διδάσκουν τα Μαθήματα, καθώς το εγώ «ξεκινά μια ατέλειωτη άκαρπη αλυσίδα ιδιαίτερων σχέσεων» (Κ-15. VII.4:6). Η ταχύτητα με την οποία η αγάπη αλλάζει σε μίσος όταν τελειώσει ο μήνας του μέλιτος μπορεί να κατανοηθεί ακόμα πιο εύκολα με δύο επιπλέον παράγοντες για το πώς η ιδιαίτερη αγάπη ενισχύει την ενοχή.

Αν το νόημα της ύπαρξης του άλλου προσώπου σε μια σχέση ιδιαίτερης αγάπης είναι να μας προστατεύσει από την ενοχή μας, τότε αναπόφευκτα αυτό το πρόσωπο θα γίνει σύμβολο αυτού του αυτομίσους. Χωρίς αυτό το νόημα, το εγώ δεν θα έχει σκοπό για την σχέση, και έτσι δεν μπορούμε καν να σκεφτούμε αυτό το πρόσωπο χωρίς να το συσχετίσουμε ασυνείδητα με την δική μας ανεπάρκεια, ατέλεια και ιδιαίτερη ανάγκη. Την ίδια στιγμή που ο συνειδητός νους μας ευχαριστεί τον Θεό που μας έστειλε αυτό το υπέροχο δώρο που είναι σωτηρία για μας, και είμαστε πλημμυρισμένοι από σκέψεις ειρήνης, αγάπης, και ευημερίας όταν είμαστε μαζί του ή ακόμα και όταν τον σκεφτόμαστε, ο ασυνείδητος νους μας μας θυμίζει σιωπηλά την ενοχή μας η οποία καθόρισε την ανάγκη για αυτή την σχέση. Έτσι, βλέπουμε την απόδειξη του γνωστού ψυχολογικού αξιώματος ότι η εξάρτηση γεννάει περιφρόνηση. Καταλήγουμε να επιτιθέμεθα και να μισούμε ακριβώς αυτούς από τους οποίους

εξαρτώμεθα για βοήθεια, γιατί βλέποντας τον άλλον έρχεται στο νου μας η περιφρόνηση προς τον εαυτό μας. Επιπλέον, η ανάγκη μας για ιδιαίτερη αγάπη απαιτεί να είμαστε σε συνεχή εγρήγορση μην τυχόν ο άλλος ξεφύγει από τον «δρόμο της αρετής», οπότε εκείνη την στιγμή, όπως έχουμε δει, η αγάπη μας γρήγορα μετατρέπεται σε μίσος. Ο «αγαπημένος» μας, τότε, καταλήγει να μην είναι τίποτα περισσότερο από μια επιπλέον ενίσχυση της ενοχής μας, αντί ο λυτρωτής μας από αυτήν. Αυτό επεξηγεί το σημαντικό αξίωμα που αναφέρεται στα Μαθήματα: «Όλες οι άμυνες κάνουν αυτό το οποίο θα προάσπιζαν» (Κ-17.IV.7:1). Σχεδιασμένες να μας προστατεύσουν από την ενοχή και τον φόβο μας, οι άμυνες απλώς τα ενισχύουν, φέρνοντας στην επιφάνεια εκείνο ακριβώς από το οποίο το εγώ μας λέει ότι μας προστατεύει.

Τέλος, υπάρχει ίσως η πιο βασική πηγή της ενοχής σε αυτές τις ιδιαίτερες σχέσεις: χρησιμοποιούνται οι άλλοι για να καλύψουμε τις δικές μας ανάγκες. Το εγώ δεν κάνει απολύτως καμιά διάκριση και είναι ωμά αδιάφορο για την ευτυχία εκείνων που χρησιμοποιεί για να υπηρετήσουν τους σκοπούς του. Από την σκοπιά του εγώ, το μόνο μας ενδιαφέρον για τους ανθρώπους είναι το πώς θα εκπληρώσουν τον κρυφό σκοπό της διατήρησης της ενοχής μέσω της προβολής. Το ενδιαφέρον μας και η ενασχόλησή μας με τους άλλους δεν οφείλεται σε γνήσιο ενδιαφέρον για αυτούς ως ανθρώπους, γοητευμένοι από το φως του Ουρανού που εκπέμπουν, αλλά μάλλον στις ιδιαίτερες ιδιότητές τους που ταιριάζουν με τις δικές μας ιδιαίτερες ανάγκες. Όταν αυτές οι ποιότητες χαθούν και βρούμε, κατά την φράση του Άμλετ «μέταλλο πιο ελκυστικό», τους ξεφορτωνόμαστε και πηγαίνουμε σε πιο πράσινα λιβάδια. Αυτή η κακοχρησία των άλλων ως εργαλεία απλώς και μόνο για την ικανοποίηση των δικών μας αναγκών δεν μπορεί παρά να αυξάνει την ενοχή μας, ωθώντας μας να «προστατεύσουμε» ακόμα περισσότερο τον εαυτό μας με περισσότερες ιδιαίτερες σχέσεις. Γι αυτό τον λόγο τα Μαθήματα περιγράφουν την ιδιαίτερη σχέση ως το σπίτι της ενοχής.

Εξ αιτίας αυτής της «απρόσωπης» ιδιότητας μπορούν τα σύμβολα του ιδιαίτερου μίσους και της ιδιαίτερης αγάπης να εναλλάσσονται με τόσο εντυπωσιακή ταχύτητα, όπως είδαμε, για παράδειγμα στο τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Η Σοβιετική ένωση, σύμμαχος των Αμερικάνων, έγινε εχθρός κατά την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου, που ακολούθησε σχεδόν αμέσως, ενώ ο εχθρός, η Ιαπωνία, έγινε έμπιστος σύμμαχος, όπως έγινε και η Δυτική Γερμανία. Εχθροί στρατιώτες έχουν βιώσει επίσης αυτή την δυναμική, όταν συγκεκριμένες περιστάσεις τους έφεραν ξαφνικά κοντά. Απορρίπτοντας τον ρόλο του να επιδιώκουν να καταστρέψουν ο ένας τον άλλον, δύο άνθρωποι μπορεί ξαφνικά να βρουν ότι έχουν περισσότερα κοινά από ό,τι νόμιζαν. Είναι και οι δύο φοβισμένοι, θυμωμένοι, νιώθουν μοναξιά και πίκρα, και στην κοινή τους κατάσταση διαπιστώνουν ότι ο εχθρός έχει γίνει αδελφός τους. Όταν «μπεις σε πειρασμό να επιτεθείς σε έναν αδελφό και τον αντιλαμβάνεσαι ως σύμβολο του φόβου σου», πρέπει να θυμάσαι το δώρο που σου προσφέρεται, μας παρακινούν τα Μαθήματα, και «θα τον δεις ξαφνικά να μεταμορφώνεται από εχθρός σε σωτήρα, από διάβολος σε Χριστό.» (Ασκ-ΜΙ-161.12:6).

Η ίδια ξαφνική μετατόπιση συνέβη με έναν ασυνήθιστο τρόπο στους οπαδούς της ομάδας του μπέιζμπολ Dodger του Μπρούκλιν. Για πολλούς κατοίκους του Μπρούκλιν, το κέντρο του κόσμου τους ήταν οι Dodgers και αυτή η ιδιαίτερη

σχέση αγάπης γινόταν εντεινόταν από το μίσος που ένιωθαν για τους αντιπάλους της απέναντι όχθης του ποταμού, τους New York Giants. Τα αισθήματα αυτά ήταν τόσο βαθιά, ώστε κάποτε ένας καυγάς σε ένα μπαρ σχετικά με το ποια ομάδα άξιζε περισσότερο, κατέληξε στον θάνασιμο πυροβολισμό ενός οπαδού από έναν άλλο. Στην δεκαετία του 1950, οι Giants είχαν έναν παίκτη, τον Sal Maglie, που υπήρξε ιδιαίτερος βραχνάς για τους Dodgers. Όχι μόνο φαινόταν να είναι πάντα σε καλύτερη φόρμα όταν έπαιζε εναντίον τους, αλλά και έπαιζε με πραγματική εκδικητικότητα. Το παρατσούκλι του ήταν ο «κουρέας» επειδή έκανε «ξυστά κτυπήματα» στους αντίπαλους παίκτες όταν έριχνε την μπάλα επικίνδυνα κοντά στα κεφάλια τους. Το όνομα του στο Μπρούκλιν ήταν μισητό. Φανταστείτε, λοιπόν, την κατάσταση δυσπιστίας και σύγχυσης, όταν ο Maglie μετεγγράφηκε στους Dodgers. Το πρόβλημά των οπαδών των Dodgers ήταν προφανές. Όμως, εξαιτίας της εγγενούς έλλειψης ενδιαφέροντος του εγώ για το πρόσωπο αυτό καθ' αυτό, οι κάτοικοι του Μπρούκλιν κατάφεραν να κάνουν αυτήν την μετατόπιση από το μίσος στην αγάπη με εκπληκτική ευκολία. Μετά από λίγες μέρες ήταν σαν ο Maglie να ήταν ανέκαθεν παίκτης των Dodgers. Όταν αργότερα στην κούρσα για την κατάκτηση του πρωταθλήματος έκανε ένα καταπληκτικό παιχνίδι, ανακηρύχθηκε άγιος του Μπρούκλιν.

Μπορούμε να συνοψίσουμε την έννοια της ιδιαίτερης σχέσης σκεπτόμενοι ένα γυάλινο βάζο, περίπου κατά το ένα τέταρτο γεμάτο με κόκκους στιγμιαίου καφέ. Το βάζο αντιπροσωπεύει την εικόνα που έχουμε για τον εαυτό μας, ή το πώς μας βλέπει το εγώ, ενώ ο καφές συμβολίζει την ενοχή μας, για την οποία μας έχει πείσει το εγώ ότι είναι η θεμελιώδης πραγματικότητά μας.

Το εγώ μας διδάσκει να αποφεύγουμε την ενοχή με κάθε κόστος, αλλιώς θα κατακλυζόμασταν και θα καταστρεφόμασταν. Έτσι, αρνούμαστε ή καταπιέζουμε το αυτομίσος μας, σπρώχνοντας τον καφέ στον πάτο του βάζου που αντιπροσωπεύει το ασυνείδητό μας. Από την στιγμή που έχουμε αποδεχθεί τις ιδέες του εγώ ως αληθινές, είμαστε δεσμευμένοι να αρνούμαστε την ενοχή μας και να την κρατάμε στον πάτο του βάζου. Αυτό που εξασφαλίζει την επιτυχία της άρνησής μας είναι ένα καπάκι ασφαλείας, που γίνεται τώρα η αποστολή των ιδιαίτερων μας σχέσεων. Όσο βρισκόμαστε στην ιδιαιτερότητα, η ενοχή που προβάλλουμε στους άλλους βρίσκεται θαμμένη «με ασφάλεια» στο νου μας. Οι ιδιαίτεροι σύντροφοι – είτε αγάπης είτε μίσους – παραμένουν το καπάκι μας για όσο καιρό παίζουν το παιχνίδι της ενοχής. Όταν δεν το κάνουν, το καπάκι του βάζου μας αρχίζει να ξεβιδώνεται. Η ενοχή έρχεται στην επίγνωση μας και πανικοβαλλόμαστε όπως μας έχει διδάξει το εγώ. Παραμένοντας μέσα στο σύστημα του εγώ, δεν έχουμε άλλη λύση από το να βιδώσουμε ξανά το καπάκι σφιχτά, χειραγωγώντας τον ιδιαίτερο σύντροφό μας μέσω της ενοχής. Αν αυτό αποτύχει, πρέπει να πετάξουμε το καπάκι και να βρούμε κάποιο άλλο που μπορεί πλέον να εκπληρώσει αυτή την αποστολή για μας.

Πως το εγώ χρησιμοποιεί το παρελθόν

Το εγώ προσπαθεί να δικαιολογήσει τις προβολές του στις ιδιαίτερες σχέσεις διαστρεβλώνοντας την αντίληψη, βλέποντας τους ανθρώπους μόνο με όρους του παρελθόντος και κάνοντάς τους αυτό που το εγώ θα ήθελε να είναι. Παρά

την αντίθετη εμπειρία μας, η αντίληψη είναι ένα σχετικό φαινόμενο. Δεν αντανακλά μια σταθερή ή απόλυτη εικόνα του κόσμου γύρω μας – τα φαινομενικά γεγονότα του υλικού κόσμου – αλλά η αντίληψη είναι μάλλον μια ερμηνεία του κόσμου στον οποίο ζούμε, ο οποίος καθίσταται, στην πραγματικότητα, ένας εξωπραγματικός κόσμος. Έτσι τα Μαθήματα αναφέρουν: «Η αντίληψη πάντα εμπεριέχει κάποια εσφαλμένη χρήση του νου, γιατί φέρνει τον νου σε περιοχές αβεβαιότητας» (Κ-3.ΙV.5:1). Επίσης: «Η αντίληψη είναι μία συνεχής διαδικασία αποδοχής και απόρριψης, οργάνωσης και αναδιοργάνωσης, μεταβολής και αλλαγής.» (Κ-3.V.7:7).

Οι φυσιολόγοι ψυχολόγοι έχουν αποδείξει πώς οι αντιλήψεις μας διαστρεβλώνονται και περιορίζονται από αυτήν την ίδια την δομή του αισθητηριακού μας συστήματος. Για παράδειγμα τα σκυλιά μπορούν να ακούν ήχους που εμείς δεν μπορούμε να ακούσουμε. Η όσφρησή μας δεν είναι τόσο αναπτυγμένη σε μας όσο σε άλλα ζώα των οποίων η επιβίωση εξαρτάται από αυτή. Στην όραση, παράλληλες γραμμές φαίνεται να συναντιούνται σε κάποιο μακρινό σημείο, όπως η θάλασσα και ο ουρανός στον ορίζοντα, παρά τις βασικές αρχές της γεωμετρίας, και μαθαίνουμε από πολύ νωρίς στην ζωή μας να διορθώνουμε την κυριολεκτικά ανάποδη εικόνα του εξωτερικού κόσμου που προβάλλεται στον αμφιβληστροειδή μας. Πιο σημαντικές για τους σκοπούς μας, ωστόσο, είναι οι ψυχολογικές στρεβλώσεις που επιβάλλουμε στις αντιλήψεις μας. Σε αυτόν τον τομέα, ο Φρόιντ ήταν ο πρώτος που έδειξε συστηματικά ότι ο κόσμος που βιώνουμε δεν είναι όπως φαίνεται, ότι οι αντιλήψεις μας και η θεωρητική κατανόηση της πραγματικότητας επηρεάζονται, και μάλιστα διαστρεβλώνονται ριζικά από άλυτα προβλήματα που δεν είναι καν στην επίγνωση μας. Αυτά τα κρυμμένα συμπλέγματα προβάλλονται στον κόσμο, λειτουργώντας σαν φίλτρο μέσα από το οποίο βλέπουμε. Έτσι, οι αντιλήψεις μας συχνά μπορεί να αντανακλούν τις ασυνείδητες ανάγκες και τους φόβους μας.

Για παράδειγμα, άνθρωποι που έχουν χαθεί στην έρημο, μπορεί από την ανάγκη τους για νερό, να φανταστούν ότι βλέπουν μια όαση και μπορεί ακόμα και να νομίζουν ότι ακούν τον ήχο τρεχούμενου νερού. Ένα φοβισμένο παιδί μπορεί να «δει» στο σκοτάδι φαντάσματα ή δράκους να του επιτίθενται. Και τελικά, η παρουσία έντονης ενοχής μπορεί πραγματικά να κάνει ανθρώπους που υποφέρουν να πιστέψουν ότι ψιθυριστές φωνές μιλούν για αυτούς, ή ότι κάποιος που περπατά πίσω τους τους κατασκοπεύει.

Αυτή η βασική διαδικασία των αναγκών μας που επηρεάζουν τις αντιλήψεις μας λειτουργεί συνεχώς, τόσο σε φυσιολογικές καθημερινές καταστάσεις όσο και σε μη φυσιολογικές. Ερμηνεύουμε συνεχώς τις πληροφορίες που μας φέρνουν τα αισθητήρια όργανά μας, και αυτές οι ερμηνείες βασίζονται αναγκαστικά σε προηγούμενες εμπειρίες. Χωρίς το παρελθόν, στην πραγματικότητα, δεν θα μπορούσαμε να αντιληφθούμε, γιατί δεν θα είχαμε καμία βάση για να οργανώσουμε και να κατανοήσουμε τα πολλαπλά αισθητηριακά ερεθίσματα που καταφθάνουν σε μας. Χωρίς την προηγούμενη εμπειρία μου από ένα φλιτζάνι, για παράδειγμα, δεν θα ήξερα αν αυτό το φλιτζάνι θα μπορούσε να χωρέσει το τσάι μου, και ακόμα λιγότερο τι είναι. Επιπλέον, η ανάγκη μου να πω θα περιοριζε την αντίληψή μου για την χρηστική λειτουργία του φλιτζανιού, ένας αγγειοπλάστης θα έβλεπε

διαφορετικά το ίδιο αντικείμενο. Παρομοίως, ένα μπολ με φρούτα θα φαινόταν με έναν τρόπο σε κάποιον που πεινάει, και εντελώς διαφορετικό σε έναν Σεζάν, στην όραση του οποίου μετατρέπεται σε ένα δημιουργικό μείγμα χρωμάτων, σχημάτων και συσχετισμού. Η κλασική Γιαπωνέζικη ταινία Rashomon εξερεύνησε αυτόν τον τομέα των στρεβλώσεων της αντίληψης, όπου ένας βιασμός και ο θάνατος του συζύγου παρουσιάζονται από τις διαφορετικές οπτικές γωνίες του βιαστή, της συζύγου, του συζύγου (μέσω ενός μέντιουμ), και ενός ξυλοκόπου. Είναι σαν να παρακολουθεί κάποιος ένα τελείως διαφορετικό γεγονός σε κάθε περίπτωση.

Η διαδικασία της προβολής να κατασκευάζει την αντίληψη είναι ένας βασικός νόμος του νου: αυτό που βλέπουμε μέσα μας καθορίζει αυτό που βλέπουμε έξω. Αυτή η διαδικασία καθορίζει το πώς αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο και πώς αντιδρούμε σε αυτόν. Πρώτα κοιτάμε μέσα μας και έπειτα προβάλλουμε στον κόσμο αυτό που έχουμε δει. Ενώ δεν μπορούμε να αποφύγουμε την προβολή, τα αποτελέσματα θα εξαρτηθούν κατά πολύ από το πώς θέλουμε να την χρησιμοποιήσουμε. Έτσι, τα Μαθήματα κάνουν διάκριση ανάμεσα σε δύο τύπους «προβολής»: Ο ένας ονομάζεται «επέκταση», και αναφέρεται στην επέκταση της Αγάπης του Θεού που είναι αποδεκτή μέσα μας. Ο άλλος είναι «μια ακατάλληλη χρήση της επέκτασης, ή προβολή, [η οποία] συμβαίνει όταν πιστεύεις ότι κάποιο κενό ή έλλειψη υπάρχει μέσα σου, και ότι μπορείς να το γεμίσεις με τις δικές σου ιδέες αντί για την αλήθεια.» (Κ-2.1.1:7). Σκοπός του εγώ είναι πάντα να διαστρεβλώνει την παρούσα πραγματικότητα μιας κατάστασης, ώστε να προβάλλει ενοχή ή έλλειψη, και να δικαιολογεί την επίθεσή του. Αφού ο στόχος του είναι να διατηρήσει την ενοχή, η οποία έχει νόημα μόνο σε σχέση με αυτό που έχει ήδη συμβεί, μας διδάσκει να παραβλέπουμε το παρόν προσεγγίζοντας όλες τις καταστάσεις από την οπτική γωνία του παρελθόντος, το οποίο περιέχει τις αμαρτίες μας. Το εγώ κρατάει αυτές τις αμαρτίες εναντίον μας μέσω της ενοχής και έτσι είναι προστατευμένο από τις διορθώσεις που μπορούν να γίνουν μόνον στο παρόν.

Μπορούμε να δούμε πώς αυτό λειτουργεί στις ιδιαίτερες σχέσεις. Στις σχέσεις ιδιαίτερου μίσους, τα λάθη του παρελθόντος του μισητού προσώπου χρησιμοποιούνται για να δικαιολογήσουν την επίθεσή μας. Όλα τα λάθη, όσο ασήμαντα κι αν είναι, επιστρατεύονται στο προσκήνιο για να στοιχειοθετήσουν την κατηγορία εναντίον του. Ούτε το ελάχιστο ίχνος απόδειξης δεν παραβλέπεται από το εγώ για να στηρίξει την καταδικαστική απόφαση που έχει ήδη βγάλει. Σε αυτές τις σχέσεις, οι άνθρωποι επιλέγονται ασυνείδητα εξαιτίας των τρωτών σημείων τους, ούτως ώστε το παρελθόν τους να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να δικαιολογήσει την προβολή, παραβλέποντας την όποια παρούσα πραγματικότητα μπορεί να υπάρχει για να αλλάξει την ετυμηγορία σε «αθώος». Τα Μαθήματα αναφέρονται σε αυτούς τους συντρόφους του ιδιαίτερου μίσους ως «σκιές του παρελθόντος», οι οποίες

... αυτές αντιπροσωπεύουν το κακό που νομίζεις ότι συνέβη σε σένα. Τις φέρνεις μαζί σου μόνο για να μπορείς ν' ανταποδώσεις το κακό με κακό, ελπίζοντας ότι οι μάρτυρές τους θα σου δώσουν την δυνατότητα να σκέφτεσαι ένοχα για κάποιον άλλον και να μην βλάπτεις τον εαυτό σου. ...Οι σκιώδεις φιγούρες πάντα μιλούν για εκδίκηση... Γι' αυτό... ό,τι σου θυμίζει τα παρελθόντα σου παράπονα σε ελκύει, και φαίνεται να

παίρνει το όνομα της αγάπης, όσο στρεβλωμένοι κι αν είναι οι συσχετισμοί (που κάνεις) για να φτάσεις σ' αυτήν την σύνδεση (Κ-17.III.1:9-10; 2:2,4-5).

Στις σχέσεις ιδιαίτερης αγάπης, είναι οι δικές μας αμαρτίες του παρελθόντος που θυμόμαστε περισσότερο, για να βρουν άφεση από κάποιον άλλον πιο άγιο από μας. Ανάγκες που δεν ικανοποιήθηκαν στο παρελθόν αλλά που είμαστε ακόμα προσκολλημένοι σε αυτές, τώρα μπορούν να ικανοποιηθούν με την αγάπη ή το ενδιαφέρον κάποιου άλλου. Έτσι, ένας άντρας που χρειάζεται και θέλει ακόμα την αγάπη της μητέρας του και την προστασία της είναι πιθανόν να έλκεται από μια γυναίκα που χρειάζεται να νταντέψει και να προστατεύσει έναν άντρα.

Η μεγάλη ανάγκη του εγώ να διατηρήσει την ενοχή, ενισχύοντάς την συνεχώς, υποστηρίζεται από το αξίωμα που είναι γνωστό σαν «αυτο-εκπληρούμενη προφητεία». Εδώ, οι χειρότεροι φόβοι μας, προερχόμενοι από την ενοχή μας, η οποία «δικαίως» αξίζει επίθεση και τιμωρία, συχνά πραγματοποιούνται και προκαλούνται από τον φόβο, χωρίς εμείς να έχουμε επίγνωση του ρόλου που παίζουμε στο καταστροφικό αποτέλεσμα. Το εγώ έχει «σχεδιάσει» επιτυχημένα το αποτέλεσμα, ενώ εμείς πιστεύουμε ότι έχει προκληθεί από δυνάμεις πέρα από τον έλεγχό μας. Για παράδειγμα, μια αβάσιμη φήμη ότι μια συγκεκριμένη τράπεζα δεν είναι πια αξιόπιστη, αρχίζει να διαδίδεται. Ως αποτέλεσμα, οι καταθέτες αρχίζουν να αποσύρουν τα χρήματά τους, οδηγώντας τελικά σε πραγματική χρεωκοπία της τράπεζας. Ένας γονιός πεπεισμένος ότι ένα παιδί δεν θα μπορέσει να λειτουργήσει αποτελεσματικά στον κόσμο μπορεί να το προστατεύει και να το νταντεύει συνεχώς, σε τέτοιο βαθμό που το παιδί να μεγαλώνει και γίνει ένα «παιδί της μαμάς», εντελώς φοβισμένο να λειτουργήσει μόνο του, χωρίς καμιά εμπιστοσύνη στην ικανότητά του να ζήσει σαν «άντρας».

Η ίδια διαδικασία συμβαίνει όταν αντιλαμβανόμαστε το παρόν με βάση το παρελθόν. Επειδή οι άνθρωποι έχουν αντιδράσει με συγκεκριμένους τρόπους στο παρελθόν, ή κάποιες καταστάσεις έχουν εξελιχθεί σύμφωνα με ένα συγκεκριμένο καλά καθορισμένο μοτίβο, περιμένουμε να συμβεί το ίδιο και στο παρόν. Στην πραγματικότητα, οι προσδοκίες μας μπορεί να μας οδηγήσουν σε συμπεριφορά εκ μέρους μας που όντως το επιφέρει αυτό. Αυτό απεικονίζεται σε μια ιστορία που διηγήθηκε ο δημοφιλής κωμικός, Danny Thomas:

Ένας άνδρας οδηγεί σε έναν έρημο επαρχιακό δρόμο αργά τη νύχτα και παθαίνει λάστιχο. Ανακαλύπτει έντρομος ότι δεν έχει γρύλο. Χαμένος στη μέση του πουθενά είναι απελπισμένος μέχρι που θυμάται ότι είχε προσπεράσει μία αγροικία μερικά χιλιόμετρα πίσω. Δεν έχει άλλη επιλογή από το ξεκινήσει περπατώντας για να δανειστεί ένα γρύλο από τον αγρότη. Καθώς περπατάει, χωρίς καν να ξέρει πόσα χιλιόμετρα πρέπει να περπατήσει, στο μυαλό του τριγουρίζει ξανά και ξανά η σκέψη τι μπορεί να συμβεί: μπορεί να μην είναι κανένας στο σπίτι, ο αγρότης να μην έχει γρύλο, ή ακόμα χειρότερα, μπορεί ο αγρότης να θυμώσει τόσο πολύ που θα ξυπνήσει αυτόν και την οικογένειά του στη μέση της νύχτας, που μπορεί να του κλείσει την πόρτα κατάμουτρα. Σε αυτή την τελευταία πιθανότητα κολλάει ο νους του. Όσο πλησιάζει το σπίτι, έχει πια πεισθεί ότι ο αγρότης θα αρνηθεί να τον βοηθήσει. Στην συνέχεια, ο ίδιος εξοργίζεται από την έλλειψη ανθρώπινης ευγένειας και φιλότιμου του αγρότη,

και μέχρι να φθάσει στην εξώπορτα του σπιτιού, έχει εξοργιστεί, δικαιολογημένα κατά την άποψή του, για αυτό που πιστεύει ότι θα είναι η αντίδραση του αγρότη. Χτυπά την πόρτα, και μετά από λίγα λεπτά εμφανίζεται ο αγρότης. Πριν καν προλάβει να μιλήσει, ο οδηγός του βάζει τις φωνές: «Κράτα τον αναθεματισμένο τον γρύλο σου!» και απομακρύνεται έξαλλος.

Στην ιστορία, ο άντρας έχει προβάλει τους δικούς του φόβους για την κατάσταση στον αγρότη, κάνοντάς τους πραγματικούς στο νου του. Αντιδρώντας στις προβολές του σαν να ήταν αληθινές, γίνονται αληθινές και οδηγούν ακριβώς σε αυτό που φοβόταν περισσότερο: να μην πάρει το γρύλο. Η δυναμική αυτή είναι συνηθισμένη, ότι δηλαδή προκαλούμε συχνά ακριβώς τις καταστάσεις που μας κάνουν μίξερους και δυστυχισμένους, αλλά δεν έχουμε επίγνωση του δικού μας ρόλου στην διαδικασία.

Ενώ ορισμένα πρότυπα συνηθειών είναι προφανώς απαραίτητα για την προσαρμογή μας στο υλικό σύμπαν – φανταστείτε για παράδειγμα να πρέπει να ελέγχουμε κάθε μας βήμα καθώς κατεβαίνουμε μια σκάλα – γίνονται όμως δυσπροσάρμοστα, όταν σε σχέση με τον κόσμο σε ψυχολογικό επίπεδο, γινόμαστε άκαμπτοι, φοβισμένοι και ικανοποιημένοι όταν παραμένουμε στο «να αφήσουμε τα πράγματα όπως είναι», απρόθυμοι να κάνουμε αλλαγές στον εαυτό μας ή να είμαστε δεκτικοί στη δυνατότητα αλλαγής των άλλων. Με αυτήν την απροθυμία να εξετάσουμε μια αλλαγή στις αντιλήψεις μας, το παρελθόν προβάλλεται στο μέλλον και αρνούμαστε το παρόν. Έτσι οι προβολές μας μάς δίνουν μια διαστρεβλωμένη εικόνα της πραγματικότητας, και καθιστούν αδύνατον να δούμε τους εαυτούς μας ή τους άλλους, όπως είναι πραγματικά. Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, μέσα από το φίλτρο των δικών μας αναγκών και επιθυμιών, μετατρέποντας τους άλλους σε εικόνες και ομοιώματα που εμείς θα θέλαμε να είναι.

Το γεγονός ότι οι άνθρωποι στους οποίους δώσαμε τους ρόλους του ιδιαίτερου μίσους (εχθρός) ή της ιδιαίτερης αγάπης (σωτήρας-είδωλο), δεν είναι αυτό που φαίνονται, απεικονίζεται πολύ όμορφα στην περίφημη ταινία Ο Μάγος του Οζ. Η μισητή Κακιά Μάγισσα της Δύσης, που γεμίζει με τόσο φόβο την Ντόροθυ και τους φίλους της, δεν είναι τίποτα άλλο από μια πλάκα πράσινο σαπούνι, που λειώνει μόλις χυθεί πάνω της βραστό νερό. Ο μεγάλος και υπέροχος Μάγος, το αντικείμενο δέους και σεβασμού, καταλήγει να είναι ένας πράος μικρόσωμος άντρας μπροστά σε έναν σύστημα ενισχυτή που περιβάλλεται από κάθε είδους υπερφυσικά εφέ. Οι χαρακτήρες στο Οζ, βέβαια, αποτελούν μέρος του ονείρου της Ντόροθυ. Αλλά το ίδιο συμβαίνει και με τους χαρακτήρες στο όνειρο του εγώ μας. Εμείς το γεμίζουμε με προβαλλόμενες εικόνες της ενοχής και του φόβου μας και μετά ξεχνάμε ότι εμείς το επινοήσαμε. Έτσι, τα αντικείμενα των ιδιαίτερων σχέσεών μας παίρνουν μία αναλογία που στην πραγματικότητα δεν έχουν. Όταν είμαστε στο όνειρο, όμως, πιστεύουμε ότι είναι πραγματικά και ενεργούμε ανάλογα, κινώντας τις μορφές σαν πιόνια σκακιού για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες μας σε κάθε δεδομένη στιγμή. Όταν αδειάσουμε το νερό της αλήθειας πάνω στην φαινομενική τους πραγματικότητα, η ψευδαισθητική εικόνα ή το είδωλο εξαφανίζεται «στο τίποτα από το οποίο προήρθε....» (Εγχ-13.1:2).

Σύνοψη

Το θεμέλιο του εγώ βασίζεται στην αμαρτία, την ενοχή και το φόβο. Η πεποίθησή μας ότι είμαστε από την φύση μας αμαρτωλοί, σε μια κατάσταση διαχωρισμού και αποξένωσης που φαίνεται να μην μπορεί να διορθωθεί ούτε από τον Ουρανό, ούτε από την γη, μας κάνει να βιώνουμε ενοχή γι αυτά που πιστεύουμε ότι έχουμε κάνει και ακόμα πιο σημαντικό, γι αυτό που πιστεύουμε ότι είμαστε. Ως αποτέλεσμα αυτής της αίσθησης αμαρτωλότητας και παραβατικότητας, φοβόμαστε την τιμωρία η οποία είμαστε σίγουροι ότι μας περιμένει ως δίκαιη ανταμοιβή μας. Είμαστε φαινομενικά αβοήθητοι μπροστά στην θεμελιώδη αγωνία και τον φόβο που συνοδεύουν αναπόφευκτα την πίστη στην ενοχή μας.

Το εγώ μας προσφέρει μια διέξοδο από το δίλημμα μας, αλλά την ίδια στιγμή το ενισχύει. Μας πείθει ότι ο τρόπος να ελευθερωθούμε από την ενοχή είναι να την προβάλλουμε στους άλλους. Το κάνουμε με δύο βασικούς τρόπους: είτε καθιστώντας τους άλλους ανθρώπους ένοχους για την δική μας αμαρτωλότητα, μια προβολή που δικαιολογείται από τον θυμό μας (σχέσεις ιδιαίτερου μίσους), είτε αρνούμενοι την ανεπάρκειά μας βρίσκοντας ολοκλήρωση σε κάποιον άλλο, διατηρώντας αυτήν την συνθήκη με την χειραγωγήση της ενοχής (σχέσεις ιδιαίτερης αγάπης). Και οι δύο μορφές ωστόσο, κάνουν αυτό από το οποίο υποτίθεται ότι θα μας προστάτευαν. Παρόλο που φαινομενικά θεωρούνται τρόποι αποφυγής του φόβου ή απαλλαγής από την ενοχή μας, αυτές οι ιδιαίτερες σχέσεις στην πραγματικότητα την ενισχύουν, και ο φόβος που προκύπτει συνεχίζει να οδηγεί την όλη διαδικασία μακριά από την επίγνωση, καθιστώντας αδύνατη την αναίρεσή της. Με αυτόν τον τρόπο, το εγώ διατηρεί την εξουσία του πάνω μας.

Κεφάλαιο 2 - ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΡΕΣΗΣ

Άγιο Πνεύμα

Ο αμυντικός ιστός που το εγώ έχει υφάνει γύρω του, με τον φόβο να ενισχύει τον φόβο, φαίνεται ότι έχει εξασφαλίσει πως η ενοχή δεν θα μπορέσει ποτέ να θεραπευτεί. Είναι τόσο καλά κρυμμένη πίσω από τις προστατευτικές μεθόδους του εγώ, από τις οποίες η ιδιαίτερη σχέση είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη, ώστε ουσιαστικά είναι αδύνατον να ασχοληθούμε απευθείας με την ενοχή μας. Εφόσον εμείς είμαστε εκείνοι που φτιάξαμε την ενοχή, και στη συνέχεια φτιάξαμε έναν κόσμο που την προστατεύει μέσω της ταύτισής μας με τον κόσμο, δεν μπορούμε εμείς να είμαστε αυτοί που θα την εξαλείψουμε. Χρειαζόμαστε βοήθεια έξω από το σύστημα του εγώ, ακριβώς όπως κάποιος που βυθίζεται σε κινούμενη άμμο χρειάζεται κάποιον που βρίσκεται σε στέρεο έδαφος, έξω από την κινούμενη άμμο, για να τον φθάσει και να τον τραβήξει έξω από αυτήν. Αυτή η βοήθεια είναι ο Θεός, που στέλνει το Άγιο Πνεύμα Του στον κόσμο μας για να μας οδηγήσει έξω από αυτόν.

Την στιγμή που φάνηκε να συμβαίνει ο διαχωρισμός, ο Θεός δημιούργησε το Άγιο Πνεύμα, το οποίο περιγράφεται ως «ο Επικοινωνιακός Σύνδεσμος ανάμεσα στον Θεό Πατέρα και τους διαχωρισμένους Υιούς Του» (Κ-6.Ι.19:1). Το Άγιο Πνεύμα αντιπροσωπεύει το αξίωμα της Εξιλέωσης, το οποίο αναιρεί το εγώ θεραπεύοντας την πίστη στην πραγματικότητα του διαχωρισμού. Αυτό είναι το λάθος που ονομάζεται αμαρτία, το οποίο όμως ο Θεός γνωρίζει ότι δεν συνέβη ποτέ πραγματικά. «Οι ιδέες δεν φεύγουν από την πηγή τους» (Κ-26.VII.4:7): Είμαστε μια ιδέα στο Νου του Θεού, και ό,τι προέρχεται από τον Θεό δεν μπορεί ποτέ να Τον εγκαταλείψει. Μέσω του Αγίου Πνεύματος, που ο Θεός έβαλε στους διαχωρισμένους νόες μας, η σύνδεση με τον Δημιουργό μας παραμένει απαραβίαστη. Αν παραμένουμε ενωμένοι με τον Θεό μέσω του Πνεύματός Του, δεν μπορούμε να χωριστούμε από Αυτόν. Έτσι, ο διαχωρισμός αναιρείται την ίδια στιγμή που φάνηκε να συμβαίνει:

Όμως ο διαχωρισμός δεν είναι παρά κενός χώρος, που δεν περιέχει τίποτα, δεν κάνει τίποτα, και είναι εξίσου ανυπόστατος όσο ο κενός χώρος ανάμεσα στις ρυτιδώσεις που ένα πλοίο έκανε στο πέρασμά του. Και που καλύφθηκαν τόσο γρήγορα, όσο ραγδαία το νερό κινείται για να κλείσει το χάσμα, και τα κύματα συνενώνονται να το καλύψουν. Πού είναι το χάσμα ανάμεσα στα κύματα όταν αυτά συνενωθούν, και καλύψουν τον χώρο που φαινόταν να τα κρατά χωριστά για λίγο; (Κ-28.III.5:2-4)

Επομένως το Άγιο Πνεύμα, η Φωνή του Θεού, είναι το μέρος του Θεού που επεκτείνεται μέσα στον κόσμο του εγώ. Ενώνεται με μας εκεί, και μας βοηθά να ξεχάσουμε τα μαθήματα του εγώ και να θυμηθούμε την μοναδική αλήθεια του Θεού ότι παραμένουμε όπως Αυτός μας δημιούργησε: ένα με Αυτόν και με όλη την δημιουργία. Η συγχώρεση είναι το μεγάλο εκπαιδευτικό βοήθημα του Αγίου Πνεύματος για την επίτευξη αυτής της αναίρεσης και είναι το υποκατάστατο της χρήσης των σχέσεων από το εγώ. «Στην σταύρωση τίθεται η λύτρωση» (Κ-26.VII.17:1), αναφέρουν τα Μαθήματα, διότι στον ίδιο τον τόπο

της ασθένειάς μας – την καταστροφικότητα των ιδιαίτερων σχέσεών μας – ο Θεός έχει τοποθετήσει τον σπόρο της θεραπείας. Αυτός ο σπόρος είναι η συγχώρεση, ευλογημένη από τα νερά της αγάπης που μας φέρνει το Άγιο Πνεύμα από τον Θεό.

Ο Σκοπός του Αγίου Πνεύματος για τις Σχέσεις

Η ενοχή που προβάλλουμε στους άλλους, είναι η ίδια ενοχή που τρέφουμε μέσα μας. Αν φανταστούμε τους εαυτούς μας σαν μια μηχανή προβολής, η ενοχή μας είναι το φιλμ που προβάλλεται συνεχώς από την μηχανή του νου μας. Τους ανθρώπους που κινούνται σε αυτήν την οθόνη μπροστά μας, τους βλέπουμε μέσα από το φίλτρο αυτής της προβαλλόμενης ενοχής. Εκείνα τα προσωπικά χαρακτηριστικά που θεωρούμε τα πιο απαράδεκτα θα τα δούμε κάπου αλλού και θα επιτεθούμε, αντί να παραδεχθούμε τα αληθινά μας συναισθήματα για τον εαυτό μας. Για παράδειγμα, ένας υπέρβαρος άνθρωπος μπορεί να βρίσκει την παχυσαρκία στους άλλους σαν πηγή πραγματικής αηδίας, ή ένας ευέξαπτος γονιός μπορεί να γίνει έξαλλος όταν αναφέρεται η παιδική κακοποίηση. Όμως, δεν είναι πάντοτε η συγκεκριμένη μορφή συμπεριφοράς σε κάποιον άλλον με την οποία ταυτιζόμαστε, αλλά είναι το υποκείμενο νόημα της. Έτσι, μια γυναίκα εξοργισμένη με τον αλκοολισμό του συζύγου της δεν αντιδρά απαραίτητα σε μια λανθάνουσα τάση προς τον αλκοολισμό μέσα της, αλλά μάλλον στις προσπάθειες του συζύγου της να αποφύγει ορισμένα προσωπικά προβλήματα πίνοντας, πράγμα που καθρεφτίζει την άμυνά της να ξεφεύγει από τα προβλήματα, έστω και με διαφορετικές μορφές. Άνθρωποι που είναι συγκρατημένοι ή εγωκεντρικοί στις σχέσεις τους μπορεί να γίνουν επικριτικοί απέναντι σε όσους υποστηρίζουν μεγαλύτερες κρατικές δαπάνες προς όφελος των φτωχών, βλέποντας σε αυτή την στάση μια καταδίκη της δικής τους θεωρούμενης συναισθηματικής φιλαργυρίας.

Η συγχώρεση των άλλων, επομένως, αποτελεί στην πραγματικότητα την συγχώρεση του εαυτού μας, διότι βλέπουμε σ' αυτούς τη δική μας ενοχή. Δεν συγχωρούμε πραγματικά τους άλλους ανθρώπους για ό,τι σκέφτηκαν ή έκαναν, συγχωρούμε τον εαυτό μας για ό,τι σκεφτήκαμε ή κάναμε. Αυτή η διαδικασία συνιστά μια αντιστροφή της προβολής ακυρώνοντας το λάθος να κατηγορούμε άλλους για τα δικά μας λάθη στις σκέψεις ή στις πράξεις. Συνεπώς, αν δεν είχαμε πρώτα προβάλλει την ενοχή μας με επίκριση και επίθεση, δεν θα υπήρχε λόγος να συγχωρήσουμε. Εφόσον η προβολή πρέπει πάντα να ακολουθεί την ενοχή, οι αθώοι δεν έχουν τίποτα να συγχωρήσουν, διότι δεν βλέπουν καμιά προβαλλόμενη ενοχή ή αμαρτία γύρω τους. Η συγχώρεση του Θεού είναι στην πραγματικότητα ένας άλλος τρόπος έκφρασης της άπειρης Αγάπης και του ελέους Του, μια αγάπη, όπως επισημαίνουν τα Μαθήματα, που δεν συγχωρεί αφού δεν έχει ποτέ καταδικάσει (Ασκ-ΜΙ-46.1:1). Η προσευχή μας, όταν ζητάμε από τον Θεό να μας συγχωρήσει, είναι επομένως μια προσευχή για τον εαυτό μας να συγχωρέσει, να είμαστε ανοιχτοί να δεχθούμε την Αγάπη του Θεού την οποία εμποδίζουν οι ενοχές μας, να γίνουμε ελεύθεροι να αγαπάμε τους άλλους, όπως Εκείνος μας έχει αγαπήσει.

Τυπικά, κάθε ανθρώπινη σχέση στο ξεκίνημα της είναι μια ιδιαίτερη σχέση, γιατί το εγώ πάντα μιλάει πρώτο και μιλάει για διαχωρισμό. Ο μόνος του σκοπός για όλες τις σχέσεις, ανεξάρτητα από την μορφή τους, είναι να προβάλλει ενοχή. Αλλά αυτό που έχουμε προβάλλει στους άλλους παραμένει μέσα μας: «Οι ιδέες δεν φεύγουν από την πηγή τους». Αντίθετα από τα υλικά πράγματα αυτού του κόσμου, οι σκέψεις δεν μειώνονται όταν μοιράζονται. Αυτό ισχύει για τις σκέψεις του Θεού, όσο και για τις σκέψεις του εγώ. Τα Μαθήματα διδάσκουν: «Εάν μοιράζεσαι ένα υλικό απόκτημα, όντως διαιρείς την κυριότητά του. Εάν μοιράζεσαι μία ιδέα, όμως, δεν την μειώνεις. Συνεχίζει να είναι όλη δική σου παρότι εξ ολοκλήρου έχει δοθεί» (Κ-5.Ι.1:10-12). Όση περισσότερη αγάπη επεκτείνουμε στους άλλους, τόση περισσότερη παίρνουμε σε ανταπόδοση, γιατί η Πηγή της αγάπης δεν μας έχει αφήσει ποτέ: «Οι ιδέες δεν αφήνουν την πηγή τους». Όταν δίνουμε αγάπη, κάνουμε την αγάπη πραγματική για μας, και έτσι θυμόμαστε ότι είναι μέσα μας. Το ίδιο αξίωμα ισχύει για την ενοχή και τον φόβο. Όσο περισσότερο «τα δίνουμε» τόσο περισσότερο δυναμώνουμε την παρουσία τους μέσα μας. Έτσι, η ενοχή που έχουμε προβάλλει στους άλλους, δεν φεύγει. Όσο διατηρούμε την προβολή, πιστεύοντας ότι είναι αληθινή, διατηρούμε την δύναμή της πάνω μας.

Έχουμε δει ότι δεν απαλασσόμαστε από την ενοχή μας αντιμετωπίζοντας την απευθείας ή με το να ευχόμαστε να φύγει, όμως μέσα από τις ευκαιρίες της συγχώρεσης που μας δίνονται στις σχέσεις μας, μπορεί να ακυρωθεί. Εξαιτίας της άμεσης σχέσης τους με το εγώ, τείνουμε να σκεφτόμαστε τις ιδιαίτερες σχέσεις μας με αρνητική έννοια. Όμως, αυτές οι σχέσεις γίνονται άγιες όταν ο αρχικός τους σκοπός της διατήρησης της ενοχής μετατραπεί σε συγχώρεση – όταν ένα πρόσωπο που μισούμε ή από το οποίο έχουμε παράπονα γίνεται κάποιος που συγχωρούμε και αγαπάμε. Όπως λένε τα Μαθήματα, σε αυτό που μπορεί να θεωρηθεί σαν ορισμός του θαύματος: «Το πιο ιερό απ' όλα τα μέρη στην γη είναι εκεί όπου ένα αρχαίο μίσος έχει γίνει μία παρούσα αγάπη» (Κ-26.ΙΧ.6:1). Η ολοκλήρωση της διαδικασίας της συγχώρεσης είναι ο σκοπός της ιδιαίτερης λειτουργίας μας:

Αυτή είναι η γεμάτη καλοσύνη αντίληψη της ιδιαιτερότητας από το Άγιο Πνεύμα· η δική Του χρήση αυτού που εσύ έφτιαξες, για να θεραπεύσει αντί για να πληγώσει. Σε καθέναν δίνει μία ξεχωριστή λειτουργία στην σωτηρία, που μόνο αυτός μπορεί να εκπληρώσει· ένα μέρος μόνο γι' αυτόν. Και δεν είναι το σχέδιο ολοκληρωμένο μέχρι αυτός να βρει την ξεχωριστή του λειτουργία, και να εκπληρώσει το μέρος που του ανατέθηκε... Και μ' αυτή την πράξη ειδικής αφοσίωσης προς κάποιον που προσλαμβάνεται ως άλλος από τον εαυτό του, μαθαίνει ότι το δώρο δόθηκε σ' αυτόν, και έτσι αυτοί θα πρέπει να είναι ένα... Την ιδιαιτερότητα με την οποίαν επέλεξε για να βλάψει τον εαυτό του, ο Θεός την όρισε να είναι το μέσο για την σωτηρία του, από την ίδια στιγμή που η επιλογή έγινε. Η ξεχωριστή αμαρτία του έγινε η ξεχωριστή χάρις του. Το ξεχωριστό μίσος του έγινε η ξεχωριστή αγάπη του. (Κ-25.ΥΙ.4:1-3; 5:2; 6:6-8).

«Δεν συμβαίνουν τυχαία γεγονότα στην σωτηρία» (Εγχ-3.1:6), και όλοι οι άνθρωποι που έρχονται στην ζωή μας – είτε σε περιστασιακό είτε σε οικείο επίπεδο – είναι μέρος του προγράμματος σπουδών που σχεδιάστηκε για την ακύρωση της ενοχής μας. Ο καθένας μας είναι και δάσκαλος και μαθητής, γιατί

όλοι έχουμε έρθει να μάθουμε το μάθημα του Αγίου Πνεύματος για την συγχώρεση. Αυτά τα μαθήματα διδάσκονται στην αίθουσα των σχέσεών μας οι οποίες επανερμηνεύονται για μας από τον Δάσκαλο μας. Έτσι, «ο μαθητής [και ο δάσκαλος] έρχεται την σωστή στιγμή στο σωστό μέρος» (Εγχ-2.4:4). Κάθε πρόσωπο που συναντάμε μας δίνει την ευκαιρία να επιλέξουμε ανάμεσα στην προβολή ή την συγχώρεση, στον διαχωρισμό ή την ένωση. «Όταν συναντάς κάποιον, θυμήσου ότι αυτό είναι ένα ιερό συναπάντημα. ... Όποτε δύο Υιοί του Θεού συναντιούνται, τους δίνεται άλλη μία ευκαιρία για την σωτηρία» (Κ-8.III.4:1,6). Βρίσκουμε ανθρώπους που έρχονται στην ζωή μας και μας βάζουν στον μεγαλύτερο πειρασμό να προβάλουμε τις ανάγκες μας, να δημιουργήσουμε σχέσεις είτε ιδιαίτερου μίσους είτε ιδιαίτερης αγάπης. Εκείνη ακριβώς την στιγμή που βλέπει το εγώ την ευκαιρία του να προβάλει, μας μιλά και το Άγιο Πνεύμα προτρέποντας μας τρυφερά να κοιτάξουμε αυτό το πρόσωπο με τα μάτια Του. Μας ζητείται να μετατοπίσουμε την αντίληψη μας από την προβολή που μας υπαγορεύει το εγώ – ενοχή και φόβο – στην επέκταση της Αγάπης και της ειρήνης του Θεού. Επιλέγοντας να κοιτάξουμε διαφορετικά αυτό το πρόσωπο, συγχωρώντας αυτό που έχουμε καταδικάσει με το να πάμε πέρα από τις μορφές στο «φως που λάμπει...με τέλεια σταθερότητα» (Κ-31.VIII.11:1), κάνουμε την ίδια επιλογή για τον εαυτό μας. Με αυτόν τον τρόπο η μη αγιότητα της ιδιαίτερης σχέσης μετατρέπεται από το Άγιο Πνεύμα σε άγια σχέση, εκπληρώνοντας την αποστολή μας για συγχώρεση η οποία θα μας ελευθερώσει από την ενοχή μας.

Η διαδικασία της συγχώρεσης: Τρία Βήματα

Η διαδικασία της συγχώρεσης αποτελείται βασικά από τρία βήματα που μας οδηγούν από το εγώ μας πίσω στον Θεό.

1) Το πρώτο απαιτεί την αναγνώριση ότι αυτό για το οποίο έχουμε επιτεθεί σε κάποιον και τον έχουμε κρίνει είναι στην πραγματικότητα κάτι για το οποίο έχουμε καταδικάσει τον εαυτό μας. Αυτό είναι το πρώτο βήμα στην αντιστροφή της διαδικασίας της προβολής και της ακύρωσης των αποτελεσμάτων της. Όσο πιστεύουμε ότι το πρόβλημα δεν είναι μέσα μας αλλά σε κάποιον άλλον, η προσοχή μας θα έχει οδηγηθεί με επιτυχία μακριά από την πηγή του προβλήματος. Το εγώ εστιάζει την προσοχή μας μακριά από την ενοχή και, πείθοντάς μας ότι δεν είναι μέσα μας, προσηλώνουμε την προσοχή μας στο να διορθώσουμε το πρόβλημα εκεί που δεν βρίσκεται. Όλες οι προβολές έχουν τον ίδιο σκοπό: να αποτελέσουν αντιπερισπασμό, προπέτασμα καπνού έτσι ώστε να μην μπορέσουμε ποτέ να κοιτάξουμε μέσα μας εκεί που πραγματικά βρίσκεται το πρόβλημα. Έτσι, τα Μαθήματα δηλώνουν το απόφθεγμα του εγώ: «Ψάχνε και μην βρίσκεις» (Κ-12.IV.1:4).

Αν θεωρήσουμε ότι οι κόκκοι του καφέ στο βάζο των ιδιαίτερων σχέσεων αντιπροσωπεύουν την πίστη μας στην αμαρτωλότητά μας ή στην ενοχή μας, ο στόχος του εγώ είναι να μην μας αφήσει ούτε καν να τις πλησιάσουμε. Αντιμετωπίζουμε, όπως έχουμε δει, είτε τον τρόπο της λησμονιάς και του τίποτα, είτε το τρομερό θέαμα ενός οργισμένου Θεού, που περιμένει να μας εξοντώσει. Έτσι, αρνούμενοι την ενοχή μας, ελπίζουμε μαγικά να ξεφύγουμε από την

αγωνία που παράγει. Αυτό που δεν αποκαλύπτει, βέβαια, το εγώ είναι ότι πέρα από την ενοχή βρίσκεται ο Θεός, ο Οποίος είναι πάντοτε μαζί μας, και η στοργική Παρουσία του Οποίου διαλύει τον τρομακτικό κόσμο του εγώ, που βασίζεται στον διαχωρισμό από Εκείνον. Αυτή η Αγάπη είναι η απόδειξη ότι η λογική του εγώ είναι λάθος.

Το εγώ, επομένως, προσπαθεί πάντα να μην μας αφήσει να πλησιάσουμε την ενοχή μας, και βάζει πολλούς πειρασμούς, τόσο με θετικές όσο και με αρνητικές μορφές, για να μας αποσπάσει την προσοχή από το να βρεθούμε πολύ κοντά της. Ακολουθώντας την καθοδήγηση του εγώ, αναζητούμε συνεχώς καπάκια για το βάζο, και αυτές οι αναζητήσεις αποτελούν τα διάφορα προβλήματα και τις εμπλοκές στη ζωή μας – είτε μεγάλα είτε μικρά – που παίζουν τον ρόλο να μας κρατήσουν μακριά από το βασικό πρόβλημα της ζωής μας που είναι η ακύρωση του διαχωρισμού και η επιστροφή στον Θεό. Τα Μαθήματα αναλύουν αυτό το τέχνασμα του εγώ:

Καθένας σ' αυτόν τον κόσμο φαίνεται να έχει τα δικά του ξεχωριστά προβλήματα. Εντούτοις, όλα είναι τα ίδια και πρέπει ν' αναγνωριστούν ως ένα, εάν είναι να γίνει αποδεκτή η μία λύση που τα λύνει όλα. Ποιος μπορεί ν' αντιληφθεί ότι ένα πρόβλημα έχει λυθεί εάν πιστεύει ότι το πρόβλημα είναι κάτι άλλο; ...Σ' αυτή την θέση βρίσκεσαι τώρα ...Ο πειρασμός να θεωρήσεις ότι τα προβλήματα είναι πολλά, είναι ο πειρασμός να μείνει άλυτο το πρόβλημα του διαχωρισμού. Ο κόσμος φαίνεται να σου παρουσιάζει ένα τεράστιο αριθμό προβλημάτων, που το καθένα απαιτεί μια διαφορετική απάντηση...Όλη αυτή η πολυπλοκότητα δεν είναι παρά η απελπιστική προσπάθεια να μην αναγνωρίσεις το πρόβλημα και άρα να μην το αφήσεις να λυθεί. (Ασκ-ΜΙ-79.2:1-3; 3:1; 4:1-2; 6:1).

Μια σημαντική πτυχή των προσπαθειών απόσπασης της προσοχής του εγώ είναι το παρελθόν, άρα ένα βασικό στοιχείο για την συγχώρεση πρέπει να είναι η απελευθέρωση του παρελθόντος: να συγχωρείς και να ξεχνάς. Το εγώ είναι αγκιστρωμένο επίμονα στα λάθη του παρελθόντος, χρησιμοποιώντας τα εναντίον του προσώπου στο οποίο επιτίθεται, λέγοντας: «δεν θα σε αφήσω ποτέ να ξεχάσεις τι μου έκανες. Μακάρι η αμαρτία σου να μείνει για πάντα μπροστά στα μάτια σου σαν καταδικαστική μαρτυρία της ενοχής σου.»

Με το να βλέπει μόνο περασμένες αμαρτίες, το εγώ παραβλέπει την παρούσα πραγματικότητα του προσώπου όπου εκδηλώνεται ο Θεός. Είναι αδύνατο να συγχωρήσεις και να μην ξεχάσεις. Όπως το φως με το σκοτάδι δεν μπορούν να συνυπάρχουν, έτσι δεν μπορούν και η συγχώρεση με την ενοχή. Για να είναι πραγματική η συγχώρεση, πρέπει να ξεχαστεί το παρελθόν του άλλου. Ανεξάρτητα από τις φαινομενικές δικαιολογίες για κάτι τέτοιο, το να κρατάς αυτό που έχει συμβεί μπορεί να είναι μόνο μια άμυνα εναντίον της ειρήνης και της αγάπης που συμβαίνει τώρα, αλλά πρέπει να παραμείνει κρυμμένο στις σκοτεινές σκιές του παρελθόντος.

Επομένως, το πρώτο βήμα αμφισβητεί την πραγματικότητα του προπετάσματος καπνού ούτως ώστε να μπορέσουμε να συνειδητοποιήσουμε ότι το πρόβλημα δεν είναι κάπου αλλού. Η ενοχή είναι δική μας. Αναγνωρίζουμε ότι δεν είναι ο άλλος που πρέπει να αλλάξει, αλλά εμείς. Σε

αυτό το βήμα λέμε: «Το πρόβλημα που βλέπω είναι κάτι που εγώ κατασκεύασα. Δεν είναι πραγματικό παρά μόνο επειδή το πιστεύω. Η ερμηνεία μου έχει προκαλέσει την απώλεια της ειρήνης μου, άρα η ερμηνεία μου είναι αυτό που πρέπει να αλλάξει».

Ενώ αυτό το βήμα δεν λύνει το πρόβλημα της ενοχής μας, τουλάχιστον μας φέρνει πιο κοντά στην λύση του. Αν εξακολουθήσουμε να πιστεύουμε ότι το πρόβλημα βρίσκεται έξω από μας, και επομένως και η λύση του, ικανοποιούμε τον σκοπό του εγώ να κρατήσουμε το πρόβλημα μακριά από την Απάντηση του Θεού, από το Άγιο Πνεύμα που Αυτός έβαλε στον νου μας για να διορθώσει την λανθασμένη σκέψη του διαχωρισμού. Αποσύροντας την πίστη μας στην προβολή, έχουμε κάνει το πρώτο βήμα προς το να επιτρέψουμε στον Θεό να μας μιλήσει από μέσα μας, όπου βρίσκεται. Μερικές φορές βλέπουμε αυτήν την διαδικασία να γίνεται στα όνειρα μας, όπως στο επόμενο παράδειγμα, όπου ένα όνειρο του εγώ συγκάλυψε το μήνυμα του Αγίου Πνεύματος:

Κάποιος ονειρεύτηκε ότι ήταν πάλι στο κολλέγιο, και παρακολουθούσε ένα πρόγραμμα στο οποίο κινδύνευε να αποτύχει. Το όνειρο τελείωνε με μια αυστηρή, μεγάλη γυναίκα να του λέει ότι είχε καθυστερήσει υπερβολικά την εργασία του. Δεν υπήρχε αμφιβολία ότι θα τον έδιωχναν. Το όνειρο δεν έδινε λύση και ο άνθρωπος ξύπνησε παράλυτος από τον φόβο του. Του πρότειναν ότι ίσως να υπήρχε κάποια διέξοδος στο πρόβλημα του ονείρου· δηλαδή μπορεί να υπήρχε ένα άλλο όνειρο, μετά από εκείνο, που θα του έδινε μια λύση. Παρά τον φόβο του και ξεπερνώντας τον φόβο της αποτυχίας, σκέφτηκε την ιδέα και άρχισε να διαλογίζεται, προσπαθώντας να παραμερίσει τον τρόπο που το εγώ του κοίταζε την κατάσταση. Μετά από λίγο έπεσε σε μια κατάσταση ύπνου στην οποία ονειρεύτηκε μια δεύτερη γυναίκα, πιο ευγενική και με μεγαλύτερη κατανόηση από την πρώτη, που έδειξε μια εφικτή λύση με την οποία θα κάλυπτε τις απαιτήσεις του προγράμματος και θα μπορούσε να συνεχίσει την εκπαίδευση του. Αποσύροντας την επένδυση του στο όνειρο του εγώ, ανοίχτηκε στην δυνατότητα να λάβει αυτήν του Αγίου Πνεύματος. Αυτή τη φορά ξύπνησε νιώθοντας ειρήνη, και έχοντας πάλι εμπιστοσύνη στον εαυτό του.

Ένα άλλο παράδειγμα της χρήσης του περισπασμού από το εγώ είναι ενός άντρα που ετοιμαζόταν να πει στο γραφείο του ψυχαναλυτή του. Για λόγους εντελώς άγνωστους, έβγαλε τα παπούτσια του. Επειδή τα πόδια θεωρούνται συχνά στην ψυχανάλυση σημαντικά σεξουαλικά σύμβολα, αφιέρωσε με τον ψυχαναλυτή του πολύ χρόνο προσπαθώντας να καταλάβουν την σημασία της πράξης του. Καμιά εξήγηση δεν φαινόταν λογική και πολύ αργότερα ο ψυχαναλυτής συνειδητοποίησε ότι ο ασθενής του είχε στήσει ασυνείδητα όλο το σκηνικό με τα παπούτσια για περισπασμό της προσοχής τους από ένα πρόβλημα που δεν ήταν πρόθυμος να συζητήσει.

Το να φέρνουμε το πρόβλημα στην απάντηση είναι λοιπόν το ζητούμενο αυτού του πρώτου βήματος. Είναι να αναγνωρίζουμε ότι ο προβλεπόμενος θυμός μας είναι μια απόφαση που είχαμε πάρει για να αποφύγουμε την ενοχή μας, βλέποντάς τον σε κάποιον άλλο, και τώρα είναι μια απόφαση που θέλουμε να αλλάξουμε.

2) Το δεύτερο βήμα προϋποθέτει ότι έχουμε κατανοήσει ότι και η ενοχή, επίσης, αντιπροσωπεύει μια απόφαση, και μάλιστα μια απόφαση που τώρα μπορεί να αλλάξει. Η μετατόπιση δεν είναι κάτι που μπορούμε να κάνουμε μόνοι μας, αλλά πρέπει να είναι κάτι που θέλουμε. Αυτό μπορεί να είναι η επιλογή μας.

Η ενοχή μας δεν είναι δώρο που μας έκανε ο Θεός. Προέρχεται από μια λανθασμένη πεποίθηση για το ποιοι είμαστε και Ποιος είναι ο Δημιουργός μας. Η διόρθωσή της είναι το βήμα κλειδί της θεραπείας μας, και τελικά βρίσκεται στον τρόπο που βιώνουμε τον Θεό και την σχέση μας μαζί Του. Η ενοχή, όπως έχουμε δει, δεν μπορεί να διαχωριστεί από την πεποίθηση ότι υπάρχει μέσα μας από την φύση μας κάτι λάθος και η τιμωρία είναι δίκαιη λόγω της κατακριτέας φύσης μας. Από αυτόν τον καταιγισμό της αμαρτίας, ενοχής και φόβου, το να βιώσεις τον Θεό σαν έναν στοργικό και έτοιμο να συγχωρήσει Πατέρα είναι ψυχολογικά αδύνατον. Δεν υπάρχει τρόπος που να μπορέσουμε να διατηρήσουμε αυτή την γνώμη του εγώ για τον εαυτό μας και την ίδια στιγμή να νιώθουμε βέβαιοι για την στοργική Παρουσία του Θεού μέσα μας. Η αγάπη πρέπει να περιμένει πίσω από τα πέπλα της ενοχής και του μίσους, επειδή ακριβώς δεν μπορεί να βιωθεί η ειρήνη εκεί όπου υπάρχει φόβος και σύγκρουση.

Στο δεύτερο βήμα πρέπει να αρχίσουμε να κοιτάζουμε αυτήν την σχέση μας διαφορετικά. Η εξέταση των βασικών προϋποθέσεων του συστήματος σκέψης του εγώ μας κάνει να δούμε πόσο απίθανες είναι εάν ο Θεός είναι αληθινά Θεός Αγάπης. Οι αμοιβαία αποκλειόμενες θέσεις δεν μπορούν να παραμένουν χωρίς διαρκή σύγκρουση. Αν πιστεύουμε ότι η ταυτότητά μας είναι το εγώ, πρέπει επίσης να πιστεύουμε ότι ο Θεός δεν είναι Αγάπη γιατί θα πρέπει να μας τιμωρήσει για την επίθεση που Του κάναμε. Η Αγάπη και η συγχώρεση δεν έχουν θέση στον κόσμο του εγώ.

Το σύστημα του εγώ είναι εντελώς ασφαλές εξ αιτίας της πίστης στην οργή του Θεού, η οποία μπορεί ανά πάσα στιγμή να πέσει στα ένοχα κεφάλια μας. Στην πραγματικότητα, η πιο απειλητική ιδέα από όλες για το εγώ είναι η ιδέα ότι ο Θεός δεν μας καταδικάζει, ότι μας αγαπά με μια αιώνια Αγάπη. Το να πιστέψεις ότι ένας Θεός Αγάπης μπορεί να μετατραπεί σε έναν Θεό μίσους, και επομένως φόβου, σημαίνει ότι Του αποδίδεις την χρήση της προβολής και της επίθεσης από το εγώ. Αυτή η τρελή ιδέα συνιστά τον τρίτο νόμο του χάους, ο οποίος περιγράφεται στα Μαθήματα με αυτόν τον τρόπο:

Γιατί ... τότε ο Θεός πρέπει να δεχτεί το πιστεύω του Υιού Του για το ποιος είναι αυτός, και να τον μισήσει γι' αυτό.

Κοίτα πως ο φόβος του Θεού ενισχύεται απ' αυτήν την τρίτη αρχή. Τώρα γίνεται αδύνατον να στραφείς προς Αυτόν για να σε βοηθήσει στην δυστυχία. Γιατί τώρα Αυτός έχει γίνει ο «εχθρός», ο Οποίος την προκάλεσε, προς τον Οποίον η έκκληση είναι άχρηστη. ... Η Εξιλέωση έτσι γίνεται ένας μύθος, και η εκδίκληση, όχι η συγχώρεση, είναι η Βούληση του Θεού. (Κ-23.ΙΙ.6:6-7:3; 8:2)

Ο Θεός, μέσω του Αγίου Πνεύματός Του, φθάνει κάτω στον κόσμο σε μας, αλλά δεν μπορεί να υιοθετήσει τις παρανοϊκές μας παραδοχές σε αυτή την

διαδικασία. Έτσι, το σύστημα σκέψης του εγώ απαιτεί να είναι ο Θεός αυτός ο εκδικητικός και παρανοϊκός Πατέρας, και δεν μπορεί να Τον συγχωρήσει ποτέ που δεν είναι: «[Αυτοί που ενέχονται στις ιδιαίτερες σχέσεις] μισούν το κάλεσμα που θα τους ξυπνούσε, και καταριούνται τον Θεό επειδή δεν έκανε το όνειρό τους πραγματικότητα» (Κ-24.III.7:5). Αυτό που χρειαζόμαστε επομένως δεν είναι να μας συγχωρήσει ο Θεός, αλλά εμείς Αυτόν. Πρέπει να Τον συγχωρήσουμε επειδή δεν θέλει να μας τιμωρήσει για τις αμαρτίες μας απέναντί Του. Αν ο Θεός ήταν πράγματι ένας τιμωρός Πατέρας οι εγωικές παραδοχές μας θα ήταν αληθινές και το σύστημα σκέψης του εγώ επικυρωμένο. Το γεγονός ότι δεν είναι, υπονομεύει εντελώς το εγώ, και αυτή είναι η αιτία που το εγώ μας δεν μπορεί να Τον συγχωρήσει. Η πίστη του εγώ στην ενοχή, αντικαθίσταται από την πραγματικότητα της Αγάπης του Θεού, και δεν θα έχει κανένα μερίδιο αυτής της Αγάπης, αν μπορεί να το αποφύγει. Τα Μαθήματα δηλώνουν ότι πρέπει «να συγχωρήσουμε τον Πατέρα [μας] που δεν ήταν η Βούληση Του [εμείς] να σταυρωθούμε» (Κ-24.III.8:13). Τα εγώ μας πρέπει να συγχωρήσουν τον Θεό επειδή μας αγαπά αντί να ζητά εκδικητικά να μας τιμωρήσει.

Τον 19ο αιώνα ο συνθέτης Βάγκνερ μας έδωσε μια δυνατή περιγραφή της δυσκολίας που έχει το εγώ μπροστά στην ευσπλαχνία του Θεού. Στην τελευταία όπερα του Βάγκνερ τον Πάρσιφαλ, η μετανοημένη αμαρτωλή Kundry περιγράφει την δική της κολασμένη οδύσσεια, η οποία ξεκίνησε με μια ζωή σεξουαλικής ανηθικότητας την εποχή του Ιησού. Όρθια κάτω από αυτόν που ήταν στον σταυρό, κοίταξε προς τα πάνω, χλεύασε περιφρονητικά με το μαρτύριό του, και γέλασε. Ο Ιησούς την κοίταξε με ευσπλαχνία και τα μάτια του έλαμψαν με συγχώρεση για την ενοχή της, αλλά η ανικανότητά της να την δεχθεί την οδήγησε σε μια φρενίτιδα. Σαν αποτέλεσμα, περιπλανιόταν μέσα στους αιώνες, αναγκασμένη να επαναλαμβάνει την αμαρτωλή ζωή της, λαχταρώντας για μετάνοια η οποία έρχεται τελικά μέσω του Πάρσιφαλ, την Χριστική μορφή που δεν μπαίνει σε πειρασμό από την αποπλάνηση της και βλέπει, πέρα από το εγώ της, ποια είναι πραγματικά.

Επομένως το δεύτερο βήμα αμφισβητεί την απόφασή μας ότι είμαστε ένοχοι, τώρα που έχει έρθει στην επίγνωση μας. Αποφασίζουμε τώρα να εγκαταλείψουμε την επένδυσή μας στο εγώ ως τον εαυτό και τον δημιουργό μας, γνωρίζοντας ότι ο Θεός είναι ο στοργικός μας Πατέρας. Εδώ λέμε: «Έχω κάνει λάθος επιλογή για τον εαυτό μου και τώρα θέλω να επιλέξω ξανά. Αυτή τη φορά επιλέγω με το Άγιο Πνεύμα, και Το αφήνω να αποφασίσει την αθωότητα για μένα».

3) Και αυτό ανοίγει τον δρόμο για το τρίτο βήμα, που είναι η δουλειά του Αγίου Πνεύματος. Αν μπορούσαμε να ακυρώσουμε μόνοι μας την ενοχή μας δεν θα είχαμε ανάγκη για την σωτηρία, κατ' αρχάς. Ακριβώς επειδή είμαστε τόσο εμπλεκόμενοι με το εγώ μας έρχεται το Άγιο Πνεύμα στον δικό μας κόσμο του φόβου και της ενοχής. Είναι ένας ιδιαίτερα δελεαστικός μηχανισμός του εγώ να προσπαθεί να μας πείσει ότι μπορούμε να ακυρώσουμε την ενοχή μας μόνοι μας, χωρίς την βοήθεια του Θεού. Τα Μαθήματα μας παρακινούν:

Ετοιμάζεις το νου σου γι' αυτήν [την ακύρωση της ενοχής σου μέσω του Αγίου Πνεύματος], μόνο στο βαθμό που αναγνωρίζεις ότι την θέλεις πάνω απ' όλα. Δεν είναι απαραίτητο να κάνεις κάτι περισσότερο. Για την ακρίβεια, είναι απαραίτητο να συνειδητοποιήσεις ότι δεν μπορείς να κάνεις περισσότερα. Μην προσπαθήσεις να δώσεις στο Άγιο Πνεύμα αυτό που δεν ζητά, αλλιώς θα προσθέσεις το εγώ σ' Αυτόν και θα μπερδέψεις τα δύο (Κ-18.IV.1:4-6).

Το Άγιο Πνεύμα ζητά μόνο την μικρή μας προθυμία, ώστε να την ενώσει με την απεριόριστη δύναμη της Θέλησης του Θεού.

Μην αναλαμβάνεις την δική Του λειτουργία για Αυτόν. Δώσε σ' Αυτόν μόνο αυτό που ζητά, ώστε να μπορέσεις να μάθεις πόσο μικρός είναι ο ρόλος σου, και πόσο μεγάλος είναι ο δικός Του. ...Ποτέ μην επιχειρήσεις να παραβλέψεις την ενοχή σου προτού ζητήσεις την βοήθεια του Αγίου Πνεύματος. Αυτή είναι η δική Του λειτουργία. Το δικό σου μέρος είναι μόνο να Του προσφέρεις μία μικρή προθυμία ώστε να Τον αφήσεις ν' απομακρύνει όλο τον φόβο και το μίσος, και να συγχωρεθείς (Κ-18.IV.6:7-8; Κ-18.V.2:3-5).

Συνεπώς, τα πρώτα δύο βήματα της συγχώρεσης, αντιπροσωπεύουν την απόφαση μας να αφήσουμε το Άγιο Πνεύμα να κάνει την θεραπευτική Του δουλειά μέσα μας. Το τρίτο βήμα είναι δικό Του. Υπάρχει μια προσευχή που τα Μαθήματα μας προτρέπουν να χρησιμοποιούμε όποτε δεν είμαστε χαρούμενοι, και περιέχει τα τρία βήματα που περιγράφουμε::

Πρέπει να έχω αποφασίσει εσφαλμένα, επειδή δεν είμαι εν ειρήνη. Εγώ ο ίδιος πήρα την απόφαση, αλλά μπορώ επίσης ν' αποφασίσω διαφορετικά. Θέλω ν' αποφασίσω διαφορετικά, επειδή θέλω να είμαι εν ειρήνη. Δεν νιώθω ένοχος, επειδή το Άγιο Πνεύμα θ' αναιρέσει όλες τις συνέπειες της εσφαλμένης απόφασής μου εάν Το αφήσω. Επιλέγω να Το αφήσω, επιτρέποντάς Του ν' αποφασίσει για τον Θεό για μένα. (Κ-5.VII.6:7-11)

Η μόνη μας ευθύνη είναι να αποφασίσουμε ότι επιθυμούμε την δική Του ζωή και όχι αυτήν του εγώ, γιατί το Άγιο Πνεύμα μπορεί να απομακρύνει την ενοχή μας μόνον όταν έχουμε αποσύρει την επένδυσή μας σε αυτήν. Γι αυτόν τον λόγο τα Μαθήματα δηλώνουν ότι: «Η μόνη ευθύνη του θαυματοποιού είναι να δεχτεί την Εξιλέωση για τον εαυτό του» (Κ-2.V.5:1), που σημαίνει να δεχθούμε την μη πραγματικότητα της ενοχής μας μέσω της συγχώρεσης.

Συνοψίζοντας επομένως, η απόφαση για τον Θεό είναι μια απόφαση να κοιτάξουμε τις ιδιαίτερες σχέσεις μας, να συγχωρήσουμε αντί να καταδικάσουμε, και να δούμε ότι τίποτα δεν έχει συμβεί σε μας, επειδή στην πραγματικότητα, εμείς το έχουμε κάνει στον εαυτό μας. «Το μυστικό της σωτηρίας δεν είναι παρά αυτό: ότι εσύ το κάνεις αυτό στον εαυτό σου» (Κ-27.VIII.10:1). Συνειδητοποιούμε ότι δεν είμαστε τα θύματα του κόσμου που βλέπουμε (Ασκ-ΜΙ-31), αλλά μάλλον του εαυτού μας, και τώρα μπορούμε να το δούμε αυτό διαφορετικά. Το πρώτο βήμα συγχωρεί τους άλλους· το δεύτερο συγχωρεί τον εαυτό μας. Έτσι, η επένδυσή μας στον θυμό και την ενοχή

ακυρώνεται και αντικαθίσταται από την Αγάπη του Θεού, το τελευταίο βήμα για την θεραπεία μας. Όπως συνοψίζεται στα Μαθήματα:

...δεν είσαι παγιδευμένος μέσα στον κόσμο που βλέπεις, γιατί η αιτία του μπορεί ν' αλλάξει. Για να συμβεί αυτή η αλλαγή, απαιτείται πρώτα ν' αναγνωριστεί η αιτία, ώστε κατόπιν να την αφήσεις [δεύτερο], προκειμένου να μπορέσει ν' αντικατασταθεί [τρίτο]. Τα πρώτα δύο βήματα σ' αυτή την διαδικασία απαιτούν την συνεργασία σου. Το τελικό βήμα όχι. (Ασκ-ΜΙ-23.5:1-4)

Η Ψευδής Συγχώρεση

Η συγχώρεση βασίζεται στην απουσία άμυνας, την επίγνωση ότι επειδή ο Θεός είναι ο βράχος μας είμαστε άτρωτοι στα πράγματα του κόσμου και επομένως δεν χρειαζόμαστε άμυνες για αυτά. Στην πραγματικότητα, χωρίς αυτήν την επίγνωση η αληθινή συγχώρεση είναι αδύνατη.

Μιλώντας από την πλευρά της ψυχολογίας, δεν μπορούμε να συγχωρήσουμε όταν πιστεύουμε ότι συνέβη κάτι που μας πλήγωσε (ή τους αγαπημένους μας με τους οποίους ταυτιζόμαστε). Η πίστη αυτή ακολουθεί αναπόφευκτα την ταύτισή μας με το σώμα, αφού μόνο ένα σώμα μπορεί να πληγωθεί. «Το πνεύμα είναι πέρα από την ανάγκη της δικής σου ή της δικής μου προστασίας» (Κ-4.Ι.13:8), τονίζουν τα Μαθήματα. Η συγχώρεση που ακολουθεί μια αντίληψη επίθεσης δεν μπορεί να συγχωρήσει αληθινά, γιατί αναζητά να συγχωρήσει αυτό που έχει θεωρηθεί παρανομία ή αμαρτία. Αυτή η ίδια γίνεται τότε μια ευφυής μορφή επίθεσης με το πρόσχημα μιας στάσης «είμαι αγιότερος από εσένα», που παίρνει αυτή την μορφή: «Είσαι ένα απαίσιο άτομο εξαιτίας αυτού που έκανες για να με πληγώσεις, εμένα, ένα αθώο θύμα της αδικαιολόγητης επίθεσης σου. Αλλά, εξαιτίας της καλοσύνης της καρδιάς μου, θα σε συγχωρήσω και θα προσευχηθώ ώστε ο Θεός να δείξει έλεος για την αμαρτωλή ψυχή σου». Προφανώς δεν υπάρχει αγάπη σε μια τέτοια δήλωση.

Τα Μαθήματα δίνουν αυτήν την περιγραφή της λανθασμένης συγχώρεσης:

Ποιος έχει τραυματιστεί από τον αδελφό του, και θα μπορούσε να τον αγαπά και να συνεχίσει να τον εμπιστεύεται; Αυτός έχει επιτεθεί και θα επιτεθεί ξανά. Μην τον προστατεύεις, γιατί το σώμα σου που έχει πληγεί δείχνει ότι εσύ πρέπει να προστατευτείς από εκείνον. Η συγχώρεση μπορεί να είναι μία πράξη ευσπλαχνίας, αλλά δεν του αξίζει. Μπορεί να τον λυπηθείς για την ενοχή του, αλλά όχι να τον απαλλάξεις... Η συγχώρεση δεν είναι οίκτος, γιατί ο οίκτος απλώς ζητά να συγχωρέσει αυτό που νομίζει ότι είναι αλήθεια. Το καλό δεν μπορεί ν' ανταποδοθεί για το κακό, γιατί η συγχώρεση δεν εδραιώνει πρώτα την αμαρτία και μετά την συγχωρεί. Ποιος μπορεί να πει και να εννοεί «Αδελφέ μου, με πλήγωσες, και όμως, επειδή είμαι ο καλύτερος από τους δυο μας, σε συγχωρώ που με πλήγωσες». Η συγχώρεση του και η πληγή σου δεν μπορούν να συνυπάρξουν. Η μία αρνείται την άλλη και πρέπει να την καθιστά ψεύτικη.

Το να είσαι μάρτυρας της αμαρτίας και όμως να την συγχωρείς είναι ένα παράδοξο (Κ-27.ΙΙ.1:5-9; 2:6-3:1).

Τέτοιου είδους συγχώρεση αποκλείει αυτόν που συγχωρεί από την θεραπευτική δύναμη της συγχώρεσης, γιατί το αντικείμενο είναι η αμαρτία του άλλου, όχι η δικιά του. Ένα ακόμα παράδειγμα της παραπλάνησης του εγώ, που μας κάνει να εστιαζόμαστε στις αμαρτίες έξω από μας, ούτως ώστε να μην ασχοληθούμε με τις αμαρτίες που πιστεύουμε ότι είναι μέσα μας:

Έτσι η συγχώρεση είναι βασικά εσφαλμένη... Η αμαρτία την οποία συγχωρείς δεν είναι δική σου. Κάποιος άλλος διακριτός από σένα την διέπραξε. Και εάν λοιπόν είσαι ευσπλαχνικός προς Αυτόν δίνοντάς του αυτό που δεν του αξίζει, το δώρο πλέον δεν είναι περισσότερο δικό σου απ' ότι ήταν η αμαρτία του. (Ασκ-ΜΙ-126.4:1,3-5)

Η συγχώρεση δεν μπορεί να είναι για τον ένα και όχι για τον άλλο... Η συγχώρεση δεν είναι πραγματική παρά μόνο εάν φέρνει μία θεραπεία στον αδελφό σου και σε σένα. (Κ-27.ΙΙ.3:9, 4:1)

Αιτία και Αποτέλεσμα

Η θεραπευτική δύναμη της συγχώρεσης γίνεται πιο κατανοητή στο πλαίσιο του νόμου της αιτίας και του αποτελέσματος. Αυτός ο νόμος είναι βασικός για την λειτουργία του κόσμου και έχει δύο βασικά αξιώματα:

1) Η σχέση ανάμεσα στην αιτία και το αποτέλεσμα είναι αδιαίρετη και αλληλεξαρτώμενη. Αιτία χωρίς αποτέλεσμα είναι κάτι το αδύνατο, εξ ορισμού, όπως και το αντίθετο: δεν μπορεί να υπάρχει αποτέλεσμα χωρίς αιτία. Παραφράζοντας τα Μαθήματα, βλέπουμε ότι μια αιτία γίνεται αιτία από το αποτέλεσμα της (Κ-28.ΙΙ.1:2): εάν δεν υπάρχει αποτέλεσμα δεν μπορεί να υπάρχει και αιτία, και αντιστρόφως.

2) Αν κάτι υπάρχει, πρέπει να είναι η αιτία, αφού κάθε ύπαρξη επηρεάζει το σύμπαν σε κάποιο επίπεδο. Στην φυσική αυτό το αξίωμα εκφράζεται έτσι: κάθε δράση πρέπει να έχει μια αντίδραση. Οι σκέψεις μας, επίσης, έχουν αποτελέσματα. Όπως δηλώνουν τα Μαθήματα: «Δεν έχω ουδέτερες σκέψεις» (Ασκ-ΜΙ-16).

Συνοψίζοντας αυτά τα δύο αξιώματα, τότε, συμπεραίνουμε ότι αν κάτι δεν φαίνεται να έχει αποτελέσματα δεν μπορεί να είναι αιτία, και επομένως δεν υπάρχει. Ο νόμος αιτίας και αποτελέσματος ισχύει τόσο στον Ουρανό όσο και σε αυτό τον κόσμο, όπως βλέπουμε στον Πίνακα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

	CAUSE	↔	EFFECT
HEAVEN	God (Father)	↔	creation (Son)
WORLD	sin	↔	suffering sickness death

Στον Ουρανό, ο Θεός είναι η Πρώτη Αιτία, και η δημιουργία Του, ο Υιός Του, είναι το Αποτέλεσμα Του. Παρόλο που ο Θεός δεν εξαρτάται από την δημιουργία Του για την ύπαρξη Του, εξαρτάται από αυτήν για τον ρόλο Του ως Δημιουργού ή Πατέρα. Αυτό που καταδεικνύει την πατρότητα (αιτία) ενός άντρα είναι τα παιδιά του (αποτέλεσμα) – «...ο Πατέρας είναι Πατέρας λόγω του Υιού Του» (Κ-28.ΙΙ.1:2) – όπως ακριβώς ένα παιδί γίνεται παιδί εξαιτίας των γονιών του.

Στον κόσμο του διαχωρισμού του εγώ παρατηρούμε την ίδια σχέση, αν και το περιεχόμενο της είναι το εντελώς αντίθετο. Έχουμε δει πως ο «Θεός» επέβαλε την τιμωρία Του για πόνο, αρρώστια και θάνατο στον Αδάμ και την Εύα σαν συνέπεια (αποτέλεσμα) της αμαρτίας τους (αιτία) απέναντι Του. Η αμαρτία του Αδάμ επομένως ήταν η αιτία αυτού του πόνου, που είναι το πεπρωμένο όλων όσων έρχονται σε αυτόν τον κόσμο.

Αφού η αμαρτία είναι η αιτία του πόνου, που είναι το αποτέλεσμα της, μπορεί να ακυρωθεί (ή να συγχωρεθεί) μόνο αποδεικνύοντας ότι δεν υπάρχει πόνος. Αν η αμαρτία δεν έχει αποτέλεσμα δεν μπορεί να είναι αιτία (αξίωμα 1), και αν δεν είναι αιτία, δεν υπάρχει (αξίωμα 2). Τα Μαθήματα αναφέρουν:

Αυτό που δεν έχει κανένα αποτέλεσμα δεν υπάρχει, και για το Άγιο Πνεύμα τα αποτελέσματα των σφαλμάτων είναι ανύπαρκτα. Απαλείφοντας σταθερά και με συνέπεια όλα τα αποτελέσματα τους, παντού και σε όλα τα θέματα, Αυτό διδάσκει ότι το εγώ δεν υπάρχει και το αποδεικνύει. (Κ-9.ΙV.5:5-6)

Από την άλλη πλευρά, αποδεικνύουμε την πραγματικότητα της αμαρτίας όταν γινόμαστε μάρτυρες της πραγματικότητας των αποτελεσμάτων της. Αν υποφέρω, δείχνω με το δάκτυλο κατηγορώντας αυτόν που πιστεύω ότι προκάλεσε τον πόνο μου.

Γιατί κανένας μέσα στον οποίο η αληθινή συγχώρεση υπάρχει δεν μπορεί να υποφέρει. Αυτός δεν κρατά την απόδειξη της αμαρτίας μπροστά στα

μάτια του αδελφού του ...Εσύ πρέπει να βεβαιώσεις ότι οι αμαρτίες του δεν έχουν καμία επίδραση πάνω σου για να δείξεις ότι αυτές δεν είναι πραγματικές. Πώς αλλιώς θα μπορούσε αυτός να μην είναι ένοχος; Και πως θα μπορούσε η αθωότητά του να είναι δικαιολογημένη, παρά μόνο εάν οι αμαρτίες του δεν έχουν κανένα αποτέλεσμα που να δικαιολογεί την ενοχή; (Κ-27.ΙΙ.3:6; 4:2-4)

Αμυντικότητα έναντι Απουσίας Άμυνας

Ας εξετάσουμε ένα πρακτικό παράδειγμα αιτίας και αποτελέσματος. Φαντάσου ότι μου μιλάς άσχημα. Μπορώ να αντιδράσω με δύο τρόπους: σύμφωνα με το εγώ ή με το Άγιο Πνεύμα. Στο σύστημα του εγώ, πιστεύω ότι είμαι δημιουργήμα του εαυτού αντί για δημιουργήμα του Θεού. Έτσι, πρέπει να πιστεύω σε ολόκληρο το σύστημα σκέψης που περιεγράφηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Ένα από τα χαρακτηριστικά του εγώ είναι ότι το σύστημα σκέψης του είναι συνεκτικό και συνεπές. Κάθε αξίωμα προκύπτει λογικά από το προηγούμενο, και γι αυτό κάθε δόγμα του εγώ εξαρτάται από όλα τα άλλα. Εάν αποδειχτεί ένα από αυτά λάθος, όλο το σύστημα πρέπει να καταρρεύσει. Κάθε μελετητής της λογικής γνωρίζει ότι ένα σύστημα σκέψης μπορεί να είναι ολότελα λογικό και όμως εντελώς λανθασμένο. Αν ξεκινήσεις με μια λανθασμένη παραδοχή, τότε όλο το σύστημα θα είναι λάθος, ακόμα και αν φαίνεται να στηρίζεται λογικά. Έτσι γίνεται με το εγώ. Αρχίζει με την παραδοχή ότι ο διαχωρισμός από τον Θεό πράγματι συνέβη, και το ίδιο το εγώ κατάφερε να υπαρππάξει την θέση του Θεού ως Δημιουργού. Από αυτήν την μοναδική πεποίθηση, προκύπτει ένα ολόκληρο σύστημα σκέψης το οποίο περιλαμβάνει την πραγματικότητα της αμαρτίας, ενοχής, φόβου, επίθεσης, πόνου και θανάτου.

Επομένως, από την στιγμή που είμαι προσβεβλημένος και πιστεύω ότι είμαι ένα εγώ, διαχωρισμένο από τον Δημιουργό μου, πρέπει επίσης να πιστεύω ότι είμαι ένοχος και ευάλωτος, και αξίζω την τιμωρία που η ενοχή μου μου έχει διδάξει ότι έρχεται πάνω μου. Είτε έχω επίγνωση αυτής της προσδοκίας είτε όχι, αυτή παραμένει μέσα μου. Το εγώ μου θα είναι συνέχεια σε επιφυλακή, προσπαθώντας να αποδείξει πόσο ένοχος είμαι ερμηνεύοντας τα γεγονότα ως απειλητικά. Έτσι, όταν με πληγώσεις, το εγώ μου το καταλαβαίνει σαν επίθεση που αξίζω, άσχετα αν στα μάτια του κόσμου δεν είναι δικαιολογημένη. Συνεπώς, θα νιώσω πληγωμένος από τα σχόλια σου και θα τα πάρω προσωπικά. Η επίθεση θα ενισχύσει την ενοχή μου, ενισχύοντας την πίστη μου ότι είμαι ένα εγώ.

Το εγώ μου, όμως, δεν σταματάει εδώ. Τώρα που η ενοχή έχει ενισχυθεί, το επόμενο βήμα μου είναι να αρνηθώ την ευθύνη μου για αυτήν, προβάλλοντας την έξω. Η συνειδητή μου σκέψη είναι ότι δεν αξίζω την επίθεση που το ασυνειδητό μου ξέρει ότι αξίζω. Προβάλλοντας την ενοχή μου πίσω σε σένα, φαίνεται τώρα ότι μου έχεις φερθεί άδικα και είμαι το αθώο θύμα της άδικης επίθεσης σου: «Είμαι το πράγμα που εσύ έφτιαξες από μένα, και καθώς με κοιτάς, είσαι καταδικασμένος εξ αιτίας αυτού που εγώ είμαι» (Κ-31.Υ.5:3). Από την στιγμή που αντιλαμβάνομαι επίθεση, δεσμεύομαι από τους νόμους του εγώ να αντιδράσω αμυντικά, νιώθοντας απόλυτα δικαιολογημένος που θύμωσα.

Αυτός ο θυμός μπορεί να εκφραστεί είτε χαϊδεύοντας τις πληγές μου σε σκυθρωπή σιωπή λέγοντας, σε παράφραση των Μαθημάτων: «Κοίτα με αδελφέ μου, στα χέρια σου υποφέρω» (Κ-27.Ι.4:6)· ή αλλιώς μπορώ να σου επιτεθώ απευθείας, κατηγορώντας σε ότι μου φέρθηκες άδικα.

Και οι δύο τρόποι αμυντικής αντίδρασης επιτυγχάνουν δύο πράγματα, και τα δύο πολύ ελκυστικά στο εγώ. Λέγοντας σου πόσο με πλήγωσες, αποδεικνύω ότι η αμαρτία σου απέναντι μου είχε ένα αποτέλεσμα, και επομένως θα πρέπει να αισθάνεσαι αμαρτωλός. Αφού ήδη θα νιώθεις ένοχος επειδή μου επιτέθηκες (η επίθεση οδηγεί πάντα σε αυξημένη ενοχή), η αμυντικότητα μου την ενισχύει. Αλλά κάνει το ίδιο και για μένα. Η ανάγκη μου να σου επιτεθώ μπορεί να προέλθει μόνο από την πεποίθηση ότι είμαι ένα εγώ (αφού μόνο ένα εγώ υπερασπίζεται τον εαυτό του και επιτίθεται). Ακριβώς η ανάγκη μου να υπερασπιστώ τον εαυτό μου επιβεβαιώνει την τρωτότητα και την ενοχή μου· αλλιώς δεν υπάρχει ανάγκη να αμυνθώ. Επιπλέον, η επίθεση που σου κάνω σε ανταπόδοση της δικής σου, άσχετα από την προσπάθεια μου να την δικαιολογήσω στον εαυτό μου ή στους άλλους – προσπαθώντας να σε πληγώσω για αυτό που ασυνείδητα πιστεύω ότι έκανα στον εαυτό μου – θα με κάνει ακόμα πιο ένοχο. Έτσι, η επίθεση μου ενισχύει την κοινή πίστη στην πραγματικότητα της αμαρτωλότητάς μας σαν παιδιά του εγώ. Το κάλεσμα σου εξ αιτίας του φόβου σου συναντιέται με το δικό μου, διαιωνίζοντας αυτό το λάθος και διατηρώντας τον εναγκαλισμό και των δυο μας από το εγώ. Η αμαρτία έχει αποδειχθεί άλλη μια φορά πραγματική, επειδή και εσύ και εγώ είμαστε μάρτυρες των αποτελεσμάτων της.

Το πρόβλημα δεν είναι το τι μου είπες εσύ, αλλά τι εγώ έχω πει στον εαυτό μου πριν από τις παρατηρήσεις σου. Γιατί, αν εγώ δεν είχα συμφωνήσει με την αρνητική σου κρίση για μένα, οι σκληρές λέξεις σου δεν θα είχαν κανένα αποτέλεσμα. Για παράδειγμα, αν φοράω ένα μπλε κοστούμι και με επικρίνεις επειδή φοράω ένα τόσο αταίριαστο καφέ χρώμα, η παρατήρηση δεν θα με ενοχλούσε αφού ξέρω τι φοράω. Α φορούσα καφέ, όμως, και δεν ήμουν σίγουρος για την καταλληλότητα του, η αντίδραση μου μπορεί να ήταν πολύ διαφορετική, υπερασπιζόμενος την επιλογή του χρώματος ή κατηγορώντας σε για έλλειψη γούστου.

Αλλά έχω και μια άλλη δυνατότητα. Μπορώ να αρχίσω με το δεδομένο του Αγίου Πνεύματος ότι είμαι ένα παιδί του Θεού, αγαπημένο από τον Δημιουργό του και σίγουρο για την Αγάπη και την προστασία Του. Συνεπώς, γνωρίζω, με τις λέξεις δύο μαθημάτων από το βιβλίο των ασκήσεων, ότι «δεν υπάρχει τίποτα να φοβηθώ», γιατί, «συντηρούμαι από την Αγάπη του Θεού» (Ασκ-ΜΙ-48; 50). Ταυτιζόμενος με το σύστημα σκέψης του Αγίου Πνεύματος αντί για του εγώ, δεν θα έχω ενοχή να προβάλω επάνω σου, ούτε κάποια ενοχή που θα απαιτεί την τιμωρία μου. Έτσι είμαι ελεύθερος να μοιράζομαι την αντίληψη του Αγίου Πνεύματος για την κατάσταση, αντί για αυτήν του εγώ μου.

Για το Άγιο Πνεύμα, «δεν υπάρχει παρά μόνο μία ερμηνεία των κινήτρων που βγάζει νόημα...Κάθε σκέψη αγάπης είναι αληθινή. Όλα τ' άλλα είναι ένα κάλεσμα για θεραπεία και βοήθεια, ανεξαρτήτως της μορφής που παίρνουν» (Κ-12.Ι.3:1, 3-4). Δεν βλέπει τίποτα άλλο σε όλο το σύμπαν. Η βάση για αυτή την αντίληψη είναι η δήλωση του Ιωάννη που αναφέρεται τόσο συχνά στα

Μαθήματα: «Η τέλεια αγάπη διώχνει τον φόβο» (Α' Ιωάννου 4:18). Αν οι άνθρωποι ήταν γεμάτοι με την ειρήνη του Θεού, έχοντας επίγνωση ότι η Αγάπη του Θεού είναι πάντα μαζί τους, όχι μόνο δεν θα βίωναν φόβο, αλλά δεν θα υπήρχε ούτε ενοχή ή ανάγκη να επιτεθούν. Δεν θα ήταν ποτέ δυνατόν να προσπαθήσουν να πληγώσουν κάποιον. Ο άγιος Αυγουστίνος δίδαξε: «Αγάπα και κάνε ό,τι θέλεις». Όταν η αγάπη είναι στις καρδιές μας, το μόνο που κάνουμε είναι να ακτινοβολούμε αυτή την αγάπη, και η θέλησή η δική μας και του Θεού βιώνονται σαν ένα. Συνεπώς, αυτοί που επιτίθενται δεν μπορεί να είναι γεμάτοι με την ειρήνη του Θεού. Πιστεύοντας ότι ο Πατέρας τους είναι το εγώ και όχι ο Θεός, αυτοί οι άνθρωποι αποξένωση από Αυτόν και από όλους τους ανθρώπους. Η επίθεση τους τότε, πηγάζει από αυτήν την πίστη και αναπαριστά την μαγική προσπάθεια να αρνηθούν την ενοχή και τον τρόπο τους προβάλλοντας τα στους άλλους. Με αυτό το παρανοϊκό σκεπτικό, πιστεύουν ότι η προστασία τους έγκειται στην επίθεση. Αυτό συνοψίζεται στα Μαθήματα με αυτόν τον τρόπο:

[Το Άγιο Πνεύμα έχει διδάξει πώς]... ν' αντιλαμβάνεσαι την επίθεση ως ένα κάλεσμα για αγάπη. Έχουμε ήδη μάθει ότι ο φόβος και η επίθεση είναι αναπόφευκτα συνδεδεμένα. Εάν μόνο η επίθεση παράγει φόβο, και εάν εσύ βλέπεις την επίθεση ως το κάλεσμα για βοήθεια που αυτή είναι, η μη-πραγματικότητα του φόβου πρέπει ν' αναδυθεί μέσα σου. Γιατί ο φόβος είναι ένα κάλεσμα για αγάπη, μία ασυνείδητη αναγνώριση αυτού που αρνήθηκες. (Κ-12.Ι.8:10-13)

Έτσι, ακολουθώντας την κρίση του Αγίου Πνεύματος, καθοδηγούμαι να δω την φαινομενική σου επίθεση σαν έκκληση για αγάπη που δεν πιστεύεις ότι αξίζεις. Αυτή είναι η αληθινή συγχώρεση, η οποία αντανάκλα την μετατόπιση της αντίληψης που προέρχεται από το θαύμα, έναν διαφορετικό τρόπο να δεις αυτό που έχει συμβεί. Δεν αρνείται ότι στο επίπεδο του εγώ ένα πρόσωπο προσπάθησε να πληγώσει κάποιο άλλο, αλλά διδάσκει ότι υπάρχει ένας άλλος τρόπος να αντιληφθείς αυτή την πράξη. Κοιτάζουμε το αληθινό της κίνητρο πέρα από την εξωτερική συμπεριφορά. Η αληθινή μου συγχώρεση, που κινητοποιείται από την έλλειψη υπεράσπισης του εαυτού, δείχνει ότι έχεις συγχωρεθεί για αυτό που δεν μου έχεις κάνει. Στο βαθύτερο επίπεδο, τίποτα δεν έχει γίνει. Η ατρωσία μου γίνεται μάρτυρας της αθωότητάς σου, όπως ακριβώς η τρωτότητα μου επιβεβαίωνε την ενοχή σου. Συνεπώς, η μη υπεράσπιση του εαυτού μου, ακυρώνει την αιτία που ήταν η αμαρτία σου, γιατί σου έχω δείξει ότι δεν είχε αποτελέσματα.

Ο Σαίξπηρ έδωσε ένα εύστοχο παράδειγμα αυτού του αξιώματος στον Βασιλιά Ληρ, Σίγουρα, λίγοι λογοτεχνικοί χαρακτήρες θα ήταν περισσότερο δικαιολογημένοι να νιώθουν πληγωμένοι και θυμωμένοι από την Κορνέλια, την οποία απέρριψε ο Ληρ· όμως ήταν η μόνη από τις τρεις κόρες του που τον αγαπούσε. Η απλή ειλικρίνεια της προκάλεσε την οργή και την εκδίκηση του, οδηγώντας και τους δυο σε τραγωδία. Μόνο κοντά στο τέλος του έργου αναγνωρίζει το λάθος του ο Ληρ, και μιλά στην κόρη του ταπεινά:

Είναι τα δάκρυά σου νωπά; Ναι, πίστεψε, προσεύχομαι, μην κλαις:
Εάν έχεις δηλητήριο να μου δώσεις, θα το πιω.
Το ξέρω ότι δεν με αγαπάς· γιατί οι αδελφές σου

Με έχουν βλάψει, όπως καλά θυμάμαι:
Εσύ έχεις ένα λόγο, αυτές όχι.

Η Κορνέλια απαντά γλυκά: «Κανένα λόγο, κανένα λόγο», λέγοντας στον πατέρα της ότι δεν χρειάζεται να ζητά συγχώρεση. Η αγάπη της για αυτόν έχει παραμείνει, ανεπηρέαστη από τις πράξεις του εναντίον της. Από την αθωότητά της και την έλλειψη άμυνας, επεκτείνει την αγάπη προς αυτόν που αντανακλά η αληθινή συγχώρεση. Σε αυτή την συγχώρεση, προσφερόμενη και γινόμενη αποδεκτή, πατέρας και κόρη συμφιλιώνονται και επιτέλους βρίσκουν ειρήνη πριν πεθάνουν.

Ακολουθώντας την κρίση του Αγίου Πνεύματος, επίσης, είμαι ελεύθερος να ακούσω την Φωνή Του να λέει ότι η έκκληση σου είναι για την ίδια αγάπη που και εγώ αναζητώ, και ότι συγχωρώντας σε γι αυτό που δεν μου έχεις κάνει, συγχωρώ τον εαυτό μου για τις αμαρτίες που ούτε εγώ έχω διαπράξει αληθινά. Θα άκουγα τον Δάσκαλό μου να μου θυμίζει ότι ο τρόπος να θυμηθώ τον Θεό είναι «να αντιληφθώ την θεραπεία του αδελφού σου ως την θεραπεία του εαυτού σου» (Κ-12.ΙΙ.2:9).

Συνεπώς, εάν μου επιτεθείς και σου απαντήσω χωρίς επίθεση, ενισχύω ένα διαφορετικό μάθημα και για τους δυο μας. Δείχνοντάς σου ότι η επίθεση που μου έκανες δεν είχε αποτέλεσμα – δηλαδή δεν θύμωσα, ούτε πληγώθηκα ούτε αμύνθηκα – αποδεικνύω ότι δεν χρειάζεται να νιώθεις ένοχος γι αυτό που μου έκανες. Η προσβολή σου δεν με έκανε να πονέσω (πράγμα που θα επιβεβαίωνε η αντεπίθεση μου), αλλά μάλλον την βλέπω σαν έκκληση για βοήθεια στην οποία ανταποκρίνομαι. Αν αρνιόμουν την ίδια ανάγκη στον εαυτό μου, θα σήμαινε ότι με αποκλείω από την θεραπεία, επειδή βλέπω εμάς τους δυο σαν ξεχωριστούς. Αυτό ενισχύει το ίδιο το λάθος του διαχωρισμού που η προσφορά μου για συγχώρεση θα θεράπευε. «Η ιερότητα της σχέσης σου συγχωρεί εσένα και τον αδελφό σου, αναιρώντας τ' αποτελέσματα αυτού που αμφότεροι πιστεύατε και βλέπατε. Και με την αναχώρησή τους, η ανάγκη για αμαρτία φεύγει μαζί τους» (Κ-22.Εισ.1:7-8).

Επομένως, η έλλειψη άμυνας εκ μέρους μου όχι μόνο αποδεικνύει την αθωότητα σου, αλλά ενισχύει την πίστη μου και στην δική μου. Το ότι δεν χρειάζεται να αμυνθώ συμβαίνει επειδή δεν υπάρχει ενοχή ενάντια στην οποία θα αμυνόμουν. Η αγάπη που επεκτείνω σε σένα μπορεί να προέρχεται μόνο από ένα τόπο αγάπης μέσα μου. Δίνοντας την σε σένα – απαντώντας στο κάλεσμά σου για αγάπη επεκτείνοντας αγάπη – απαντώ και στο δικό μου κάλεσμα, λαμβάνοντας την αγάπη που νόμιζα ότι στερούμουν. Έτσι ο σκοπός του Αγίου Πνεύματος για την συνάντηση – την κοινή μας θεραπεία – εκπληρώνεται μέσω της συγχώρεσης μου.

Ευκαιρίες για συγχώρεση

Τα Μαθήματα δηλώνουν: «Είναι βέβαιο ότι όλη η δυσφορία φαίνεται να προέρχεται από τη μη-συγχώρεση» (Ασκ-ΜΙ-193.4:1), αφού είναι η ενοχή μας αυτή που εμποδίζει την Αγάπη του Θεού να θεραπεύσει τις πληγές και τους

πόνους που αντιλαμβανόμαστε. Επομένως, η λύση στο πρόβλημα πρέπει να βρίσκεται στην συγχώρεση, η οποία ακυρώνει την ενοχή. Όποτε είμαστε θλιμμένοι ή ταραγμένοι και προσευχόμαστε για την βοήθεια του Αγίου Πνεύματος, η απάντηση Του στην προσευχή μας θα έρθει μέσω μιας σχέσης που χρειάζεται θεραπεία. Ο τρόπος που βιώνεται η ενοχή μας θα ταιριάσει με την ευκαιρία για συγχώρεση που θα μας παρουσιαστεί. Σε κάθε μια συνάντηση, το Άγιο Πνεύμα μας μιλά τρυφερά για την ανάγκη μας λέγοντας:

Διάλεξε ξανά. Σε αυτό το άτομο σου έχει δοθεί να δεις την αγιότητα σου ή την αμαρτωλότητα σου, γιατί αυτό που θα δεις στον άλλον, αντανakλά αυτό που βλέπεις στον εαυτό σου. Μαζί θα παραμείνετε φυλακισμένοι του φόβου, ή μαζί θα αφήσετε το σπίτι του σκοταδιού και θα περπατήσετε χέρι-χέρι στο φως που φέρνει η συγχώρεση. Στρέψου σε Εμένα, που έχω ενωθεί μαζί σου, και άφησέ Με να σε βοηθήσω να κάνεις την μια επιλογή που θα σου φέρει ειρήνη.

Μια τέτοια ευκαιρία βλέπουμε στο επόμενο παράδειγμα: Ο Φρανκ ένιωθε ένοχος όλη του ζωή για μια βασική έλλειψη ευαισθησίας προς τους άλλους που κρυβόταν πίσω από μια επιφανειακή τάση φιλικότητας και ενδιαφέροντος. Βαθιά μέσα του, όμως, έβρισκε τους ανθρώπους ανόητους και ενοχλητικούς και το μόνο που ήθελε ήταν να μην τους βρίσκει στον δρόμο του. Μια μέρα, ενώ περίμενε σε έναν σταθμό του μετρό, παρατήρησε έναν άντρα να ανοίγει δρόμο σπρώχνοντας τον κόσμο, μέχρι που τελικά έσπρωξε στις ράγες ένα νέο κορίτσι που βρέθηκε στον δρόμο του. Για πολλούς μήνες, ο Φρανκ ήταν οργισμένος και γεμάτος βίαιο μίσος για αυτόν τον άντρα, ένα μίσος που ξεπερνούσε κατά πολύ την φυσική αντίδραση ενός προσώπου που ήταν μάρτυρας σε ένα τέτοιο γεγονός. Όταν τελικά μπόρεσε να κάνει την σύνδεση ανάμεσα στις πράξεις του ανθρώπου και στις δικές του ασυνείδητες επιθυμίες, μπόρεσε να συγχωρήσει και τον εαυτό του και τον άντρα, και να στραφεί σε μια πιο ισορροπημένη θέαση του γεγονότος. Δεν είχε σημασία το ότι η «μορφή» του αμαρτήματος ήταν διαφορετική: Ο Φρανκ δεν θα μπορούσε ποτέ να έχει ενεργήσει με τόσο βίαιο τρόπο εκτός της ασυνείδητης σκέψης του. Το υποκείμενο νόημα της σκέψης – να σπρώχνει κάποιος τους ανθρώπους να φύγουν από τον δρόμο του – ήταν κοινό και στους δυο. Έτσι, ο Φρανκ κατάλαβε ότι το Άγιο Πνεύμα του είχε δώσει αυτή την ευκαιρία για να τον βοηθήσει να συγχωρήσει μια πλευρά του εαυτού του που δεν θα μπορούσε να είχε αντιμετωπίσει προηγουμένως. Δεν ήταν σύμπτωση που βρισκόταν στον σταθμό εκείνη την στιγμή.

Στρεφόμενοι σε κάποιον άλλον για συγχώρεση, ενωνόμαστε με το Άγιο Πνεύμα, του οποίου ο μόνος σκοπός για τις σχέσεις είναι η συγχώρεση. Στην ένωση μας, ακυρώνεται η πίστη του εγώ στον διαχωρισμό. Η ενοχή εξαφανίζεται αφού οι ρίζες της βρίσκονται στην επίθεση που γεννά ο διαχωρισμός από τους άλλους και τον Θεό. Η συγχώρεση που δίνουμε σε κάποιον άλλον και στον εαυτό μας θα είναι επίσης η απάντηση στην προσευχή αυτών που συγχωρούμε, γιατί κάθε θεραπεία είναι αμοιβαία. Αν αναζητούμε ειλικρινά τον στόχο της αλήθειας του Αγίου Πνεύματος, πρέπει επίσης να αποδεχτούμε τον σκοπό Του για συγχώρεση των μη θεραπευμένων σχέσεων της ζωής μας, προκειμένου να βρούμε αυτή την αλήθεια.

Τα Μαθήματα μας ρωτούν:

Αναγνωρίζεις ότι θέλεις τον στόχο. Δεν είσαι επίσης πρόθυμος ν' αποδεχτείς τα μέσα;... Ένας σκοπός επιτυγχάνεται με μέσα, και εάν θέλεις έναν σκοπό πρέπει να είσαι πρόθυμος να θέλεις τα μέσα επίσης. Πώς μπορεί κάποιος να είναι ειλικρινής και να λέει «Θέλω αυτό πάνω απ' όλα, αλλά όμως δεν θέλω να μάθω τα μέσα για να το αποκτήσω;» (Κ-20.VII.2:3-4, 6-7).

Η αποδοχή του μέσου της συγχώρεσης διασφαλίζει ότι η Αγάπη του Θεού θα επεκταθεί μέσα από μας, φέρνοντάς μας την ειρήνη που επιθυμούμε πάνω από οτιδήποτε άλλο.

Σε ένα άλλο παράδειγμα, βλέπουμε πώς μια κατάσταση γεμάτη πόνο και θυμό έγινε το μέσον για να έρθει η ειρήνη και στους δύο ανθρώπους που εμπλέκονται: Ένα από τα μεγαλύτερα μαθήματα συγχώρεσης που έπρεπε να μάθει η Σεσίλια στην ζωή της ήταν ότι δεν ήταν θύμα των άλλων, ακόμα και σε καταστάσεις όπου ο κόσμος θα υποστήριζε μια τέτοια πίστη. Το ακόλουθο περιστατικό προοριζόταν πολύ συγκεκριμένα σε αυτό το θέμα που είχε.

Η Σεσίλια πέρασε μια πολύ δύσκολη και στρεσαρισμένη μέρα διδασκαλίας, και έφυγε από το σχολείο ξεχνώντας να αφήσει το πρόγραμμα μαθημάτων της επόμενης μέρας στο γραφείο του προϊστάμενου της, όπως ήταν το απαιτούμενο από τους δασκάλους. Μια απρόσμενη ασθένεια στην οικογένεια την επόμενη ημέρα, δεν της επέτρεψε να πάει στο σχολείο, και όταν επέστρεψε βρήκε ένα επικριτικό γράμμα στο ηλεκτρονικό της ταχυδρομείο από τον προϊστάμενο της, που την κατηγορούσε ότι αναστάτωσε όλο το τμήμα, για να μην πούμε όλο το σχολείο, εξαιτίας της αμέλειας της σχετικά με το πρόγραμμα μαθημάτων. Και δεν έφτανε αυτό, αλλά έβαλε και ένα αντίγραφο αυτού του γράμματος στον φάκελο της, τον οποίον συμβουλευόνταν πάντα όταν επρόκειτο να γίνουν προαγωγές, κλπ.

Η Σεσίλια πληγώθηκε πολύ γιατί το γράμμα ενίσχυσε μια μακρά ιστορία πειρασμών να βλέπει τον εαυτό της θυματοποιημένο και αδικημένο. Δίδασκε πάνω από δεκαπέντε χρόνια, ήταν πάντα πολύ ευσυνείδητη στην δουλειά της και δεν τσιγκουνευόταν τον χρόνο της όταν ήταν να βοηθήσει το τμήμα. Επιπλέον, η σχέση της με τον προϊστάμενο της ήταν πάντα καλή. Δεν μπορούσε καθόλου να καταλάβει το γράμμα, και μπήκε στον πειρασμό να εισβάλει στο γραφείο του και να ξεσπάσει τον θυμό της. Ήταν το μόνο που μπορούσε να κάνει για να διαμαρτυρηθεί για την αδικία που πλημμύριζε το νου της, μέχρι που ξαφνικά θυμήθηκε ότι υπήρχε ένας άλλος τρόπος να το δει αυτό. Κατάφερε να μείνει μόνη της για μερικά λεπτά πριν την πρώτη της ώρα στην τάξη, και ζήτησε βοήθεια από τον Θεό. Κατάλαβε πολύ καθαρά ότι έπρεπε να πάει στον προϊστάμενο της να ζητήσει συγνώμη. Η άμεση αντίδραση της ήταν να θυμώσει περισσότερο, νιώθοντας ότι αυτός έπρεπε να της ζητήσει συγνώμη, και όχι εκείνη. Όμως, δεν μπορούσε να αρνηθεί το Άγιο Πνεύμα, και πριν καλά-καλά το καταλάβει βρέθηκε μπροστά του και άκουσε τον εαυτό της να λέει πόσο λυπόταν για ό,τι πρόβλημα και δυσκολία είχε προκαλέσει.

Ο προϊστάμενος της, ένας πολύ έντονα «νταής» τύπος, κοκκίνισε και σχεδόν ταπεινά της ζήτησε συγνώμη που έγραψε το γράμμα. Της εξήγησε ότι το προηγούμενο πρωί ήταν πολύ δύσκολο γιατί του είχαν συμβεί πολλά προβλήματα τόσο προσωπικά όσο και επαγγελματικά, και χωρίς να το καταλάβει είχε ξεσπάσει πάνω της. Θα έβγαζε αμέσως το γράμμα από τον φάκελο της και θα θεωρούσε το θέμα λήξαν.

Η Σεσίλια μπόρεσε να αλλάξει το νου της, παρόλο που στην αρχή μπήκε στον πειρασμό να δει τον εαυτό της σαν θύμα και τον προϊστάμενο της θύτη, και μετά μπήκε πάλι στον πειρασμό να ενισχύσει τον κύκλο άμυνας-επίθεσης που είχε αρχίσει για τους δυο τους. Εξαιτίας της μη επιθετικής της στάσης, έδωσε την ευκαιρία στον διευθυντή της να συγχωρήσει τον εαυτό του που την «θυματοποίησε», και συγχρόνως εκείνη μπόρεσε να συγχωρήσει τον εαυτό της που υπήρξε το θύμα για άλλη μια φορά. Η σχέση ιδιαίτερου μίσους μεταξύ τους έγινε άγια, και η Σεσίλια έκανε ένα σημαντικό βήμα προς την πλήρη απελευθέρωση της από αυτό το πρόβλημα.

«Η αγάπη είναι ο δρόμος που βαδίζω με ευγνωμοσύνη» (Ασκ-ΜΙ.195), διδάσκουν τα Μαθήματα, γιατί μας ζητούν να ευχαριστούμε για κάθε ευκαιρία που μας δίνεται να επιλέξουμε ξανά. Ακριβώς οι άνθρωποι που μας δημιουργούν τα μεγαλύτερα προβλήματα, που μας δίνουν τις μεγαλύτερες προκλήσεις, είναι οι άνθρωποι για τους οποίους πρέπει να νιώθουμε περισσότερο ευγνώμονες. Όσο πιο μεγάλη είναι η αντίδραση του εγώ μας – θυμός, πόνος, ή φόβος – τόσο πιο βαθιά απωθημένη είναι η προβαλλόμενη ενοχή, το μεγαλύτερο κομμάτι του παγόβουνου που έχει έρθει στην επιφάνεια. Χωρίς αυτές τις ευκαιρίες, αυτή η ενοχή θα παρέμενε άγνωστη και επομένως αδιόρθωτη,

Είναι τρελό να προσφέρεις ευχαριστίες επειδή υποφέρεις. Αλλά είναι εξίσου τρελό να υπολείπεσαι σε ευγνωμοσύνη απέναντι σ' Έναν, που σου προσφέρει τα βέβαια μέσα με τα οποία όλος ο πόνος θεραπεύεται και τα δεινά αντικαθίστανται με γέλιο και ευτυχία. ...Ευχαριστούμε τον Πατέρα μας για ένα μόνο πράγμα· που δεν είμαστε διαχωρισμένοι από κανένα ζωντανό πλάσμα και επομένως είμαστε ένα μαζί Του. (Ασκ- ΜΙ-195.2:1-2; 6:1)

Έχοντας μπει στον πειρασμό να βλέπουμε διαχωρισμό με αυτόν που αποκαλούσαμε εχθρό, τώρα τον βλέπουμε με νέα ματιά ως αδελφό μας, φοβισμένο όπως είμαστε και εμείς φοβισμένοι, και μόνο όπως είμαστε και εμείς μόνοι, που ζητά βοήθεια όπως ζητάμε και εμείς βοήθεια. Ενωμένοι τώρα με αγάπη και ευγνωμοσύνη, περπατάμε μαζί στον δρόμο της συγχώρεσης προς τον Θεό.

Επομένως σε κάθε δεδομένη κατάσταση όπου φαίνεται να υπάρχει επίθεση, έχουμε να επιλέξουμε μια από τις δύο αιώνιες εναλλακτικές. Είτε να δούμε τον άλλον ως αμαρτωλό, σατανικό που του αξίζει να τιμωρηθεί, ή να δούμε τον επιτιθέμενο ως κάποιον που ζητά απεγνωσμένα βοήθεια· την έκκληση κάποιου που πιστεύει σε έναν εκδικητικό Θεό, και του οποίου η επίθεση στην πραγματικότητα είναι ένα κάλεσμα για το έλεος και την αγάπη που πιστεύει ότι δεν του αξίζουν.

Ποτέ δεν έχει υπάρξει άλλη επιλογή, και η αντίδραση μας θα είναι ανάλογη του τρόπου που είδαμε την πράξη. Αν αντιληφθούμε επίθεση, δεν έχουμε άλλη επιλογή παρά να υπερασπιστούμε τον εαυτό μας με κάποιον τρόπο. Αν από την άλλη πλευρά, αντιληφθούμε την ίδια πράξη σαν κάλεσμα για αγάπη, ποια άλλη απάντηση θα μπορούσαμε να δώσουμε εκτός από αγάπη; «Εκεί όπου υπάρχει αγάπη, ο αδελφός σου πρέπει να στην δώσει λόγω του τι είναι αυτή. Εκεί όμως όπου υπάρχει ένα κάλεσμα για αγάπη, εσύ πρέπει να την δώσεις λόγω αυτού που εσύ είσαι» (Κ-14.Χ.12:2-3).

Εδώ βλέπουμε την σπουδαιότητα της ιδέας που συζητήσαμε στο πρώτο κεφάλαιο: η προβολή φτιάχνει την αντίληψη. Το πώς αντιλαμβανόμαστε μια κατάσταση επίθεσης και τραυματισμού θα εξαρτηθεί από το πώς βλέπουμε τον εαυτό μας. Αν πιστεύουμε ότι είμαστε διαχωρισμένοι από τον Θεό και ότι η Αγάπη Του και η Δύναμη Του δεν μας προστατεύουν, τότε και εμείς θα νιώσουμε ευάλωτοι και φοβισμένοι, έχοντας την ίδια αντίληψη με τον επιτιθέμενο. Η ταύτιση μας με το εγώ και το σώμα μας οδηγεί σε μια αντίληψη του κόσμου ως απειλητικού και αφιλόξενου, και η προβολή του φόβου του κόσμου – που οι εκφράσεις της είναι θυμός και επίθεση – ενισχύει την πίστη μας ότι δίκαια τιμωρούμαστε για τις αμαρτίες μας.

Εάν, όμως, ταυτιστούμε με τον πνευματικό Εαυτό μας, με την δύναμη και την προστασία του Θεού που είναι η αληθινή μας πραγματικότητα και το θεμέλιο μας, θα γνωρίζουμε ότι είμαστε άτρωτοι. Θα αναγνωρίσουμε ότι δεν έχουμε ανάγκες που ο Θεός δεν έχει ήδη καλύψει και επομένως δεν χρειάζεται να αναζητάμε κάτι έξω από μας. Αυτό το αξίωμα της αφθονίας αντιδιαστέλλεται με το αξίωμα της έλλειψης του εγώ, ότι αυτό που μας λείπει μπορεί να βρεθεί σε κάποιον άλλον. Επειδή πιστεύουμε στην αφθονία μας, ξέρουμε ότι τίποτα σε αυτόν τον κόσμο δεν μπορεί να μας ληστέψει την ειρήνη, την χαρά και την ευτυχία που προέρχεται από την γνώση ότι ο Θεός είναι μαζί μας. Πολλοί άνθρωποι κατά την διάρκεια της ιστορίας μπόρεσαν να ξεπεράσουν φαινομενικά βάρβαρους θανάτους, ευρισκόμενοι σε πλήρη ειρήνη με τους δολοφόνους τους, επειδή γνώριζαν ότι ο Θεός δεν τους είχε αφήσει χωρίς παρηγοριά, ακόμα και όταν αφαιρέθηκαν οι φυσικές ζωές τους. Γνώριζαν ότι η πραγματική τους Ταυτότητα δεν ήταν ο υλικός τους εαυτός, αλλά ο Εαυτός που αναπαύεται αδιατάρακτα στον Θεό αιώνια. Από μια τέτοια επίγνωση και σιγουριά μόνο ειρήνη μπορεί να προέλθει. Γνωρίζοντας ότι η αγάπη βρίσκεται μέσα μας, κοιτάζουμε προς τα έξω και βλέπουμε αγάπη στους άλλους ή κάλεσμα για αυτήν. Από αυτήν την αντίληψη γίνεται η συγχώρεση η ζωντανή έκφραση της Αγάπης του Θεού εδώ στην γη.

Κεφάλαιο 3

ΣΥΓΧΩΡΕΣΗ ΤΗΣ ΑΔΙΚΙΑΣ: ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΘΥΜΟΥ, ΤΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

Αντιστροφή Αιτίας και Αποτελέσματος

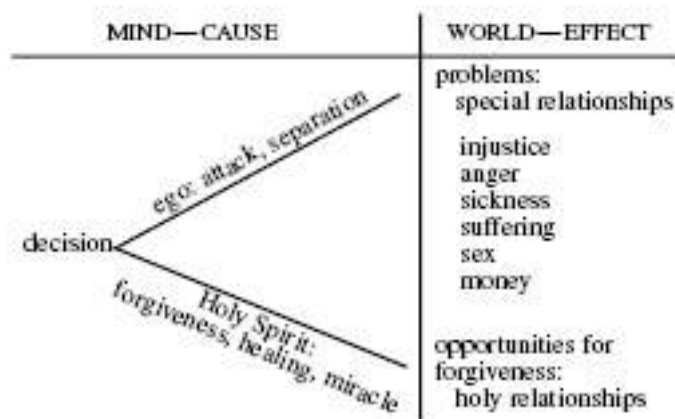
Τώρα που έχουμε καταδείξει τα αξιώματα του εγώ – την προβολή της ενοχής στις ιδιαίτερες σχέσεις – και την διόρθωσή τους μέσω της συγχώρεσης, μπορούμε να στρέψουμε την προσοχή μας σε συγκεκριμένες εκφράσεις αυτών των αξιωμάτων σε αυτά που ο κόσμος θεωρεί τα μεγαλύτερα του προβλήματα.

Το πέμπτο μάθημα στο βιβλίο των ασκήσεων δηλώνει: «Ποτέ δεν είμαι αναστατωμένος για τον λόγο που νομίζω» (Ασκ-ΜΙ-5). Μέσω της δυναμικής της προβολής, το εγώ προσπαθεί συνεχώς να μας κάνει να πιστέψουμε ότι τα προβλήματα μας βρίσκονται έξω από μας, στον κόσμο του σώματος – του δικού μας ή των άλλων. Συνεπώς πιστεύουμε ότι αυτά που μας αναστατώνουν είναι προβλήματα αντιλαμβανόμενα έξω από μας, πέρα από τον έλεγχό μας, για τα οποία πρέπει να βρούμε λύσεις. Για όσο πιστεύουμε στα θελκτικά προπετάσματα καπνού του εγώ, η αληθινή πηγή των προβλημάτων μας – οι λανθασμένες σκέψεις μας – παραμένει για πάντα μη αναγνωρίσιμη, και επομένως δεν μπορεί να διορθωθεί. Όπως είδαμε, αυτός είναι ο βασικός σκοπός του εγώ σε όλες τις καταστάσεις: να κρύψει την πίστη μας στην πραγματικότητα του διαχωρισμού που είναι η πηγή της αναστάτωσης μας.

Η πίστη στον διαχωρισμό αποτελεί μια απόφαση που παίρνουμε να ακούμε την φωνή του εγώ, αντί για την Φωνή του Θεού. Από αυτήν την απόφαση προκύπτουν δύο διαφορετικοί τρόποι να βλέπουμε τον κόσμο. Τα μάτια του εγώ βλέπουν προβλήματα, ποικίλες μορφές των ιδιαίτερων σχέσεων. Κεντρική σε αυτήν την αντίληψη είναι η πίστη στην αδικία, το να βλέπεις τον κόσμο διαιρεμένο σε θύματα και θύτες, με τα πρώτα να είναι τα αθώα αντικείμενα των αμαρτωλών πράξεων ή σκέψεων των δεύτερων. Κάθε πίστη στο θυμό, την ασθένεια και τον πόνο είναι πεπτοιθήσεις που δικαιολογούν αυτή την αντίληψη.

Η όραση του Αγίου Πνεύματος, από την άλλη πλευρά, μετατρέπει τα προβλήματα μας σε ευκαιρίες μάθησης, τις ειδικές λειτουργίες με τις οποίες εξασκούμαστε στα μαθήματά μας της συγχώρεσης. Εκφράσεις θυμού – προς τον εαυτό μας ή τους άλλους – έχουν μετατραπεί μέσω της στοργικής Του αντίληψης σε εκκλήσεις για αγάπη, στις οποίες η Αγάπη Του απαντά στοργικά μέσω της συγχώρεσής μας, θεραπεύοντας την αδικία που κάποτε φαινόταν τόσο πραγματική. Με αυτόν τον τρόπο οι ιδιαίτερες ή μη άγιες σχέσεις γίνονται άγιες. Ο πίνακας 2 συνοψίζει τους δύο τρόπους να βλέπουμε.

Πίνακας 2

Συνεπώς, το πραγματικό μας πρόβλημα είναι ότι έχουμε επιλέξει να δούμε ένα πρόβλημα αφού είναι θέμα αντίληψης και όχι η ίδια η κατάσταση. Αυτό που βλέπουμε και βιώνουμε αντανακλά αυτό που έχουμε επιλέξει να δούμε και να βιώσουμε. Η επιλογή αυτή, όπως είδαμε, περιορίζεται στην αγάπη ή τον φόβο. Όπως εξηγούν τα Μαθήματα Θαυμάτων πρώτα επιλέγουμε τα μηνύματα που θέλουμε να λάβουμε, και μετά στέλνουμε αγγελιαφόρους αγάπης ή μίσους, το Άγιο Πνεύμα ή το εγώ να μας φέρουν αυτό που έχουμε ζητήσει. «Οι σχέσεις σ' αυτόν τον κόσμο είναι το αποτέλεσμα του πως βλέπει (κάποιος) αυτόν τον κόσμο. Και αυτό εξαρτάται από το ποιο συναίσθημα ανακλήθηκε για να στείλει τους αγγελιοφόρους του να το δουν, και να επιστρέψουν με νέα για ό,τι είδαν» (Κ-19.IV-A.12.1-2).

Προβλήματα εμφανίζονται σε αυτόν τον κόσμο εξαιτίας της επιτυχίας του εγώ να αντιστρέφει την αιτία και το αποτέλεσμα, μια δυναμική που τώρα εξερευνούμε. Η μόνη αληθινή αιτία σε αυτόν τον κόσμο είναι ο νους, όπως συζητήσαμε στο Κεφάλαιο 1, και όλες οι πλευρές του υλικού κόσμου είναι αποτελέσματα του νου. Δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν εξαιρέσεις σε αυτό το αξίωμα, επειδή ο νους είναι η μόνη δημιουργική δύναμη. Αυτό ισχύει ακόμα και όταν «κακοδημιουργεί» ή φτιάχνει ψευδαισθήσεις. Η κακοδημιουργία ή η διαστρέβλωση της δημιουργικής δύναμης του Θεού, είναι σαν να βάζεις ένα πρίσμα μπροστά σε ένα φως. Το φως που έχει περάσει μέσα από το πρίσμα έχει διαθλαστεί και έχει αλλάξει, παρόλα αυτά όμως, εξακολουθεί να προέρχεται από το αγνό φως το οποίο είναι η μόνη πηγή. Συνεπώς, ο φαινομενικός κόσμος δεν είναι τίποτα περισσότερο από την υλοποίηση αυτών των «σπασμένων» ακτινών φωτός του νου μας, που εμφανίζονται σε μας σε υλική μορφή. Η μοντέρνα φυσική μας λέει ότι αυτές οι μορφές της ύλης δεν είναι τίποτα περισσότερο από εκφράσεις ενέργειας ή σκέψεων, διότι οι φυσικοί έχουν αναγνωρίσει ότι δεν υπάρχει αληθινή διάκριση ανάμεσα στο υποκείμενο και στο αντικείμενο, στις σκέψεις μας και σε αυτό που αντιλαμβανόμαστε εξωτερικά. Είναι όλα ένα: «Οι ιδέες δεν αφήνουν την πηγή τους.»

Έχουμε ήδη εξετάσει την βασική τακτική του εγώ να δημιουργεί προπετάσματα καπνού για να κρύψει την πραγματική πηγή του προβλήματος, το νου μας. Η διαδικασία είναι η εξής: το εγώ αρνείται αρνούμενο την αιτιατή σύνδεση ανάμεσα στο νου και στο σώμα, αρνούμενο επομένως ότι η αιτία όλης της ταραχής είναι στον νου που πιστεύει στον διαχωρισμό. Όλες οι άμυνες, θα αναφερθούμε ξανά στο Μάθημα 136 «φαίνονται να είναι ασυνείδητες μόνο εξαιτίας της ταχύτητας με την οποία επιλέγεις να τις χρησιμοποιήσεις». (Ασκ-ΜΙ-136.3:3). Όταν αρνηθούμε ή ξεχάσουμε αυτή τη σύνδεση ανάμεσα στην αιτία και στο αποτέλεσμα, το εγώ τα αντιστρέφει, προβάλλοντας τον ρόλο της αιτίας στο αποτέλεσμα της. Συνεπώς εμφανίζεται ότι το αποτέλεσμα είναι τώρα η αιτία, ενώ η αιτία φαίνεται τώρα σαν να είναι το αποτέλεσμα: «Αποτέλεσμα και αιτία κατ' αρχήν διαχωρίζονται, και μετά αντιστρέφονται, έτσι ώστε το αποτέλεσμα να γίνει αιτία· η αιτία, αποτέλεσμα» (Κ-28.ΙΙ.8:8).

Ο κόσμος του διαχωρισμού έχει γίνει η αιτία του πόνου του νου. Ένας εξωτερικός παράγοντας βιώνεται σαν «ένα συμβάν πέρα από την νοητική σου στάση, μια έκβαση με πραγματική επίδραση πάνω σου και όχι μια κίνηση εκτελεσμένη από εσένα» (Ασκ-ΜΙ-136.4:3). Τώρα, βέβαια, κανένα πρόβλημα δεν μπορεί να λυθεί ή να θεραπευθεί, γιατί οι μαγικές θεραπείες αναζητούνται έξω από σένα. Πράγματι, δεν θα έπρεπε ποτέ να «υποτιμήσουμε την δύναμη της άρνησης». Ολόκληρος αυτός ο κόσμος στηρίζεται στην ιδέα ότι έχουμε ξεχάσει ότι εμείς τον φτιάξαμε. Είμαστε όλοι εξαιρετικά ικανοί, στο επίπεδο του εγώ ως το μεγαλύτερο συλλογικό εγώ που όλοι μοιραζόμαστε, στο να μην αναγνωρίζουμε το πιο προφανές, ας μην συζητάμε για τις ανεπαίσθητες αιτίες της δυσφορίας μας. Όπως βλέπουμε στον Πίνακα 2, η αιτία βρίσκεται μόνο στο νου, ενώ τα αποτελέσματα βρίσκονται στον κόσμο.

Ανάμεσα στα πιο δελεαστικά προβλήματα του κόσμου που το εγώ θα έκανε πραγματικά είναι τρεις συγκεκριμένες μορφές αδικίας: θυμός, ασθένεια και πόνος. Σε αυτά θα εστιάσουμε σε αυτό το κεφάλαιο. Δύο άλλα μεγάλα προβλήματα – σεξ και χρήματα – θα συζητηθούν στα Κεφάλαια 4 και 5 αντίστοιχα.

Το πρόβλημα του θυμού

Όπως γνωρίζει ο κάθε ψυχοθεραπευτής, ο θυμός, ή η ιδιαίτερη σχέση μίσους, είναι ένα από τα κεντρικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι περισσότεροι άνθρωποι. Το εκτεταμένο ενδιαφέρον του σήμερα, όχι μόνο σε ψυχολογικούς αλλά και σε θρησκευτικούς κύκλους, απαιτεί ιδιαίτερη συζήτηση σαν ένα από τα πιο ισχυρά όπλα του εγώ στον πόλεμο εναντίον του Θεού.

Τα πρώτα πενήντα χρόνια αυτού του αιώνα, στην ψυχολογική προσέγγιση στα συναισθήματα ή αισθήματα επικρατούσαν κυρίως ο Φρόιντ και οι ψυχαναλυτές, που έδιναν έμφαση στην ανάλυση και την μετουσίωση, αντί για την έκφραση, σαν λύση του προβλήματος. Βοηθάει να θυμηθούμε ότι το έδαφος που γέννησε την ψυχανάλυση ήταν η Βικτωριανή Βιέννη του τέλους του 19ου αιώνα, και η θεωρητική προσέγγιση του Φρόιντ ήταν σε μεγάλο βαθμό σύμφωνη με τα ήθη της εποχής του, τα οποία αντιμετώπιζαν αρνητικά την έκφραση των

συναισθημάτων. Επομένως, παρόλο που ο Φρόιντ ενθάρρυνε την ανάλυση των συναισθημάτων αντί της καταπίεσής τους, συχνά το αποτέλεσμα ήταν το δεύτερο.

Μέρος της αντίδρασης της Τρίτης Δύναμης εναντίον των ψυχαναλυτών, συζητήθηκε στην εισαγωγή του 1ου Μέρους, συμπεριλαμβανομένων και του ενδιαφέροντος για τις ομάδες Τ, τις ομάδες συνάντησης, της συναισθηματικής εκπαίδευσης, μαραθώνιες εμπειρίες, κλπ. Αυτά ανέτρεψαν τον Φροϋδικό συντηρητισμό, και κατηύθυναν το εκκρεμές της ασχολίας με τα συναισθήματα στο άλλο άκρο. Μη όντας υποχρεωμένοι να καταπιέζουν ή να μετουσιώνουν τα συναισθήματα τους, οι ακόλουθοι αυτής της κίνησης, ενθαρρύνονταν να εκφράζουν αυτό που αισθάνονταν, και να σπάζουν την κατασταλτική επιρροή της κοινωνίας. Ζευγάρια που είχαν προβλήματα στον γάμο τους, για παράδειγμα, παρακινούντο να τα «βγάλουν έξω» και πράγματι, η έκφραση των παραπόνων έγινε η πανάκεια για όλες σχεδόν τις αρρώστιες μας, συμπεριλαμβανομένης και της πρόληψης ψυχοσωματικών διαταραχών.

Ένα παρόμοιο μοτίβο συνέβη και σε πολλούς θρησκευτικούς κύκλους. Σαν παράδειγμα, για αιώνες παρακινούνται οι Χριστιανοί «να στρέψουν και το άλλο μάγουλο» όταν βρίσκονταν αντιμέτωποι με μια κατάσταση που προκαλούσε θυμό, και σχεδόν κυριολεκτικά να κρατήσουν τα συναισθήματα τους αντί να διαπράξουν το αμάρτημα της έκφρασης τους. Αλλά οι σημαντικές καινοτομίες της Καθολικής Εκκλησίας μετά τη Β' Βατικανή Σύνοδο, καθώς και άλλων χριστιανικών εκκλησιών, συμπεριλαμβανομένων των Πεντηκοστιανών και των Χρισματικών κινήσεων, δημιούργησαν μια ατμόσφαιρα απελευθέρωσης παρόμοια με αυτή της ψυχολογίας. Ακυρώνοντας αρκετούς αιώνες περιορισμών, τα μέλη της εκκλησίας ενθαρρύνονταν τώρα να έρθουν περισσότερο σε επαφή με τα συναισθήματα τους και να τα εκφράζουν.

Από την άποψη του εγώ, η κατάσταση δεν θα μπορούσε να είναι καλύτερη, γιατί δεδομένων των δύο εναλλακτικών – καταπίεση ή έκφραση – δεν μπορεί να χάσει. Και με τους δύο τρόπους, ο θυμός μετατράπηκε στο πρόβλημα που έπρεπε να λυθεί, και το αληθινό πρόβλημα – η υποκείμενη ενοχή – παραμένει κρυμμένη αποτελεσματικά πίσω από τα προπετάσματα καπνού του εγώ. Με βάση αυτό, ο θυμός αντιμετωπίζεται σαν να ήταν μια μετρήσιμη μάζα ενέργειας, ένα βασικό ανθρώπινο συναίσθημα που απαιτεί διέξοδο είτε μέσω της εξάχνωσης (το φροϋδικό ιδεώδες) είτε μέσω της άμεσης έκφρασης. Όμως ο θυμός, δεν είναι καθόλου ένα βασικό ανθρώπινο συναίσθημα. Τα Μαθήματα Θαυμάτων διδάσκουν ότι «δεν έχεις παρά δύο μόνο συναισθήματα, ένα που έφτιαξες και ένα που σου δόθηκε» (Κ-13.Β.10:1): την αγάπη, που δόθηκε από τον Θεό· και το φόβο, το υποκατάστατο το εγώ για την Αγάπη του Θεού. Συναισθήματα όπως χαρά, ευτυχία, ειρήνη και ευχαρίστηση είναι εκφράσεις αγάπης· ενώ συναισθήματα όπως απογοήτευση, εκνευρισμός, αγωνία, ζήλια, απελπισία, κατάθλιψη και θυμός προέρχονται από τον φόβο. Έχουμε δει ήδη πως ο θυμός είναι αποτέλεσμα της προβολής της ενοχής που κινητοποιείται από τον φόβο μας γι' αυτήν. Το βασικό πρόβλημα, επομένως, δεν είναι ο θυμός αλλά η ενοχή την οποία κρύβει. Όσο δίνουμε στον θυμό την προσοχή μας, η ενοχή παραμένει απαρατήρητη και οι τακτικές αντιπερισπασμού του εγώ, του τύπου «ψάχνω αλλά δεν βρίσκω» θα είναι επιτυχείς. Όπως είδαμε στο διάγραμμα, ο θυμός ανήκει στην δεξιά πλευρά του Πίνακα 2, και είναι

αποτέλεσμα του πραγματικού προβλήματος: της απόφασης μας να είμαστε ένοχοι.

Παραμένει μια πρακτική ερώτηση: Τι θα κάνουμε με τα αισθήματα θυμού αν δεν τα καταπιέσουμε ή δεν τα εκφράσουμε; Οι άνθρωποι που υποστηρίζουν την «αιτία» της έκφρασης του θυμού συχνά αναφέρουν την θετική εμπειρία του «να το βγάλω από μέσα μου»: «Ήταν τόσο ωραίο να εκφράσω τον θυμό μου» ή «Ένιωσα τόσο απελευθερωμένος από τις αναστολές μου». Η πραγματική πηγή του καλού συναισθήματος, όμως, είναι η μαγική πίστη ότι επιτέλους απελευθερώνεται από το τρομερό φορτίο της ενοχής επειδή το έχει μεταφέρει σε κάποιον άλλον. Γι αυτό τα Μαθήματα Θαυμάτων ρωτούν: «Ειλικρινά, δεν είναι δυσκολότερο για σένα να πεις 'Εγώ Αγαπώ' από 'Εγώ μισώ';» (Κ-13.III.3:1)

Όσο αυτές οι εμπειρίες θυμού φαίνονται θετικές, θα παραμένει κρυμμένη η αληθινά καταστροφική του φύση. Δεν περνά πολύς χρόνος μετά από ένα ξέσπασμα θυμού, που κάποιος κατακλύζεται από ενοχές για την επίθεση του, και η κατάθλιψη ή «μια ψυχολογική κατάρρευση» είναι αναπόφευκτη. Η κατάθλιψη περιγράφεται συχνά σαν μη εκφρασμένος θυμός, αλλά ακόμα πιο ακριβές είναι η προστατευμένη ενοχή, γιατί η κατάθλιψη κρύβει αυτή την ενοχή. Η ενθάρρυνση της έκφρασης του θυμού απλά ενισχύει την κρυφή συσσώρευση ενοχής, και έτσι δρα εις βάρος μας, για να μην αναφέρουμε το κόστος εκείνων στους οποίους έχουμε επιτεθεί. Το ακόλουθο παράδειγμα αναδεικνύει αυτή τη δυναμική:

Ο Τζον ήταν πολύ θυμωμένος με τον φίλο του τον Μπομπ, που ήταν και αυτός μέλος της ίδιας θρησκευτικής κοινότητας. Μια μέρα, ο Μπομπ ρώτησε τον Τζον αν θα ήθελε να μείνει στο σπίτι να κάνει συντροφιά σε ένα φίλο, γιατί ο ίδιος είχε ένα σοβαρό ραντεβού κάπου αλλού. Κανονικά, ο Τζον θα ενθουσιαζόταν με την ευκαιρία να βοηθήσει, αλλά αυτή την φορά δυσανασχέτησε βλέποντας το θέμα σαν παρέμβαση στον χρόνο του, και είδε μια θαυμάσια ευκαιρία «να πατίσει» με τον φίλο του. Είπε στον Τζον ότι δεν μπορούσε να τον βοηθήσει επειδή ήταν άρρωστος και έπρεπε να μείνει στο κρεβάτι. Πράγματι, δεν πήγε ούτε στο σχολείο εκείνη την ημέρα για να δώσει έμφαση στα λεγόμενα του, παρόλο που αισθανόταν καλά. Ο Μπομπ τον υποψιάστηκε, και το ίδιο βράδυ τον κατηγορήσε με θυμό ότι προσποιήθηκε τον άρρωστο. Ο Τζον, με την σειρά του, αυτοδίκαια διαμαρτυρήθηκε για την αθωότητα του, ενώ εξοργιζόταν όλο και περισσότερο που ο φίλος του αμφισβητούσε το λόγο του. Ο καβγάς τους συνεχίστηκε και το επόμενο πρωί, και κορυφώθηκε όταν ο Τζον έγραψε στον Μπομπ ένα μακροσκελές γράμμα όπου τον κατηγορούσε ότι πρόβαλε την δική του ενοχή, και όπου τόνιζε τις λεπτομέρειες της αρρώστιας του. Το γράμμα είχε το αναμενόμενο αποτέλεσμα και ένας μεταμελημένος Μπομπ «συνειδητοποίησε το λάθος του» και πήγε στον Τζον ζητώντας του συγνώμη. Για λίγο, ο Τζον ενθουσιάστηκε για την επιτυχία του, αλλά μετά από λίγες ώρες τρομοκρατήθηκε με αυτό που είχε κάνει και πλημμύρισε ενοχή. Από τα ύψη του θριάμβου κατρακύλησε στα βάθη της κατάθλιψης, αισθανόμενος δέκα φορές πιο ένοχος από πριν.

Όταν οι άνθρωποι ενθαρρύνονται να είναι έντιμοι μεταξύ τους, και να «λένε τα πράγματα όπως είναι», και μετά προχωρούν σε έναν καταιγισμό

δηλητηριωδών ύβρεων προς τον άλλον στο όνομα της αλήθειας, δεν είναι καθόλου έντιμοι ή χρήσιμοι. Όμως, όταν είμαστε θυμωμένοι, είναι βασικό να μην το αρνούμαστε ή να καταπιέζουμε τα συναισθήματά μας, γιατί αυτό κυρίως τα ενισχύει και ενισχύει την παρουσία αυτού που είναι τώρα «ο εχθρός». Αν η εσωτερική πίεση είναι πάρα πολύ μεγάλη και ο θυμός πρέπει να εκφραστεί, αρκεί τουλάχιστον η αναγνώριση, έστω και στον εαυτό μας, ότι ο θυμός δεν είναι αυτό που φαίνεται. Ακόμα καλύτερα, ίσως, θα ήταν μια δήλωση σαν και αυτήν η οποία θα ανταποκρινόταν στα συναισθήματα, δηλώνοντας ταυτόχρονα με ειλικρίνεια το πρόβλημα: «Είμαι θυμωμένος εξαιτίας αυτού που έκανες, αλλά ξέρω πως ο θυμός μου δεν στρέφεται πραγματικά εναντίον σου, αλλά εναντίον του εαυτού μου. Αυτή τη στιγμή δεν μπορώ να ελέγξω αυτό που αισθάνομαι, αλλά σε παρακαλώ μην το παίρνεις προσωπικά». Αν ο θυμός δεν μπορεί να περιοριστεί, τουλάχιστον μια τέτοια στάση ελαχιστοποιεί την ενοχή και επιτρέπει τη δυνατότητα να την ξεπεράσουμε. Αυτή η αναγνώριση είναι αρκετή για να ζητήσουμε τη βοήθεια του Αγίου Πνεύματος, γιατί εκφράζει τη μικρή προθυμία που χρειάζεται για να αφαιρέσει την ενοχή μας.

Αυτή η διαδικασία αναγνώρισης των λαθών μας είναι κάτι που αναφέρεται ως «υγιής ενοχή» ή «αναγνώριση των λαθών σου». Αυτό που πραγματικά σημαίνει είναι μια αλλαγή στην αντίληψη, μια στροφή από το εγώ πίσω στον Θεό, που αντιπροσωπεύει αυτό που παραδοσιακά αναφερόταν ως μετάνοια ή μεταστροφή. Σημαίνει ότι βλέπουμε τα λάθη μας ως αυτό που είναι, επιθυμούμε να διορθωθούν οι επιπτώσεις τους και να μην τα επαναλάβουμε ξανά. Το να επιμένουμε στα λάθη μέσω της εκλογίκευσης ή της δικαιολογίας του εαυτού απλώς διατηρεί την υποκείμενη ενοχή και εμποδίζει την αναίρεσή της μέσω της συγχώρεσης.

Η έκφραση του θυμού μπορεί να έχει και θετικό αποτέλεσμα σε αυτό το σημείο. Αν κάποιος έχει περάσει μια ζωή φοβούμενος το θυμό του, πιστεύοντας ασυνείδητα ότι η έκφρασή του θα καταστρέψει είτε τον κόσμο είτε τον εαυτό του, μπορεί να πρέπει να εκφράσει αυτά τα συναισθήματα και να δει ότι, πράγματι, δεν συμβαίνει τίποτα. Το να φοβάσαι κάτι είναι σαν να του δίνεις μια πραγματικότητα που δεν έχει. Έτσι, το να «βγάλει κανείς το θυμό από μέσα του», συνήθως χωρίς σωματική έκφραση, και να δει ότι μπορεί να το κάνει χωρίς καταστροφικά αποτελέσματα - δηλαδή, τα αντικείμενα της οργής μας επιβιώνουν, όπως και εμείς - μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο σκαλοπάτι στο μονοπάτι της πλήρους υπέρβασης του θυμού. Ωστόσο, ο τελικός στόχος της μετάβασης πέρα από την προβολή της ενοχής στην ίδια την ενοχή πρέπει να παραμείνει ο σκοπός, ακόμη και αν δεν γίνεται συνειδητά αντιληπτός εκείνη τη στιγμή.

Ένας κίνδυνος εδώ είναι προφανής. Ο πειρασμός να μετατοπιστεί απλώς το πρόβλημα από το ένα άκρο στο άλλο είναι πολύ μεγάλος. Η μετακίνηση από την καταπίεση στην έκφραση είναι μια κοινή εμπειρία στον κόσμο, που φέρει μαζί της την ψευδαίσθηση της ελευθερίας. Έχουμε δει αυτή την αρχή να λειτουργεί πολλές φορές στην ιστορία, όταν καταπιεσμένοι άνθρωποι έρχονται τελικά στην εξουσία και, στο όνομα της απελευθέρωσης και της δικαιοσύνης, αρχίζουν να καταπιέζουν αυτούς που τους είχαν καταπιέσει. Το μόνο που συμβαίνει, βέβαια, είναι ότι αναπαράγονται τα ίδια λάθη διαχωρισμού και προβολής, και οι σπόροι της επόμενης επανάστασης σπέρνονται πριν ακόμη

στεγνώσει το αίμα που χύθηκε από την τρέχουσα. Μόνο αν αναγνωρίσουμε ότι το πρόβλημα δεν βρίσκεται κάπου αλλού, αλλά μέσα μας, μπορεί να επιτευχθεί πραγματική απελευθέρωση, γιατί όλες οι λύσεις που αποσκοπούν στην επίλυση του ψευδοπροβλήματος θα αποτύχουν και οι ίδιες θα λειτουργήσουν αποτρεπτικά για οποιαδήποτε θεραπεία.

Έτσι, το πρώτο βήμα στην αντιμετώπιση του θυμού μπορεί να συνίσταται στο να μάθει κανείς να μην τον φοβάται. Αλλά αυτό πρέπει να ακολουθηθεί από την αναγνώριση ότι ο θυμός δεν είναι καθόλου το πρόβλημα. Κάπου μέσα μας, ακόμα και καθώς ο θυμός φαίνεται να αυξάνεται, πρέπει να είμαστε πρόθυμοι να κάνουμε ένα βήμα πίσω και να το δούμε διαφορετικά. Σε αυτές τις στιγμές η προσευχή μας θα πρέπει να είναι η εξής: «Πατέρα, δεν μπορώ να μην θυμώσω με αυτό που νομίζω ότι μου έχει κάνει αυτό το άτομο. Αλλά σε παρακαλώ, βοήθησε με να δω την κατάσταση όπως εσύ, αναγνωρίζοντας ότι το να επιτίθεμαι σε κάποιον άλλο είναι σαν να επιτίθεμαι στον εαυτό μου. Και γιατί να επιτεθώ στο παιδί Σου και να εμποδίσω την Αγάπη Σου να έρθει σε μένα;».

Η επιθυμία να επιτεθούμε αποκλείει την αποδοχή του θελήματος ενός Θεού ειρήνης, αλλά η επιθυμία για τη βοήθεια του Θεού μας προετοιμάζει να αποδεχτούμε το θέλημά Του για εμάς σε κάθε κατάσταση. Το να ζητάμε να δούμε την ειρήνη μας επιτρέπει να τη λάβουμε μέσω της καθοδήγησης Εκείνου που μιλάει για την ειρήνη και μας διδάσκει να βρίσκουμε την πηγή της μέσα μας.

Το νόημα της Ασθένειας

Η ασθένεια παραμένει ένας από τους πιο πειστικούς μάρτυρες του εγώ ενάντια στο Θεό. Εξυπηρετεί αποτελεσματικά τον σκοπό του εγώ να κατευθύνει την προσοχή μας στο αποτέλεσμα και όχι στην αιτία, κάνοντας το σώμα να φαίνεται πραγματικό, αυτόνομο ως προς το νου και επομένως πέρα από τον έλεγχό μας.

Ας ξεκινήσουμε με έναν βασικό ορισμό: η ασθένεια είναι μια σύγκρουση στο νου που έχει μεταφερθεί στο σώμα. Ανεξάρτητα από τις πολλές φαινομενικές συγκρούσεις που μας ταλαιπωρούν, στην πραγματικότητα υπάρχει μόνο μία: αυτή μεταξύ του εγώ και του Θεού. Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει τέτοια σύγκρουση, διότι ο Θεός δεν αναγνωρίζει καν την ύπαρξη αυτού που είναι εγγενώς απατηλό. Για το εγώ, ωστόσο, ο πόλεμος εναντίον του Θεού είναι πολύ πραγματικός, και για όσο είμαστε ταυτισμένοι με το σύστημα σκέψης του, θα ταυτιζόμαστε με την πεποίθηση ότι ο νους μας είναι ένα πεδίο μάχης. Αυτή η βασική σύγκρουση οφείλεται στην πίστη στον διαχωρισμό, τον οποίο μας θυμίζει συνέχεια η ενοχή μας. Η ασθένεια, επομένως είναι η προβολή αυτής της ενοχής, η ίδια δυναμική που παρατηρήσαμε και στο θυμό, όπου η ενοχή στο νου μας προβάλλεται στα σώματα άλλων ανθρώπων. Στην ασθένεια, αυτή η ενοχή προβάλλεται στο δικό μας. Για το εγώ δεν έχει διαφορά ποιος θα είναι το αντικείμενο της προβολής, αρκεί κάποιος να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για

να μας αποσπάσει την προσοχή μας από την πραγματική εστία της ενοχής στο νου μας.

Η προβολή της ενοχής μπορεί να γίνει κατανοητή με τρεις τρόπους. Πρώτον, επιτιθέμενο στον εαυτό μας, το εγώ επιδιώκει να εξιλεωθεί για την αμαρτωλότητά μας, εκφράζοντας την ασυνείδητη συμφωνία μας με τον Θεό να τιμωρήσουμε τον εαυτό μας αντί να αφήσουμε τον Θεό να μας τιμωρήσει. Όπως λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων «Είπα πριν ότι η αρρώστια είναι μία μορφή μαγείας. Ίσως είναι καλύτερα να πούμε ότι είναι μία μορφή μαγικής λύσης. Το εγώ πιστεύει ότι τιμωρώντας τον εαυτό του θα μετριάσει την τιμωρία του Θεού» (Κ-5.V.5:4-6). Το σώμα μας που υποφέρει, με τον οποίο ταυτιζόμαστε, γίνεται το τίμημα που πληρώνουμε για την αμαρτία μας, ελπίζοντας ότι θα ικανοποιήσει τον θυμωμένο Πατέρα στον Οποίο πιστεύουμε ότι επιτεθήκαμε κατά τον διαχωρισμό από Αυτόν. Αφού «οι άμυνες κάνουν αυτό από το οποίο θα μας υπερασπίζονταν», αυτός ο μηχανισμός του εγώ απλά ενισχύει την ενοχή μας, «κατευνάζοντας» ίσως τον θεό που φτιάξαμε, αλλά δύσκολα κατευνάζει το εγώ του οποίου η επιθυμία για ενοχή είναι ακόρεστη.

Δεύτερον, δεν φτάνει που εμείς έχουμε δεχθεί επίθεση, το εγώ συνεχίζει την αναζήτησή του για αποδιοπομπαίους τράγους. Σε μια από τις πιο δυνατές ενότητες των Μαθημάτων Θαυμάτων διαβάζουμε:

Όποτε συναινείς να υποστείς πόνο, να στερηθείς, να σου φερθούν άδικα ή να έχεις ανάγκη κάτι, εσύ απλώς κατηγορείς τον αδελφό σου για επίθεση ενάντια στον Υιό του Θεού. Κρατάς μία εικόνα της σταύρωσής σου μπροστά στα μάτια του, ώστε να μπορεί να δει ότι οι αμαρτίες του έχουν γραφτεί στον Παράδεισο με το αίμα και τον θάνατό σου, και πάνε πριν απ' αυτόν, κλείνοντας ερμητικά την πύλη και καταδικάζοντάς τον στην κόλαση. ...Ο άρρωστος και ταλαιπωρημένος εαυτός σου απλά αντιπροσωπεύει την ενοχή του αδελφού σου· τον μάρτυρα που στέλνεις μην τυχόν και ξεχάσει τις πληγές που προκάλεσε, από τις οποίες ορκίζεσαι αυτός να μην γλυτώσει ποτέ. Αυτήν την άρρωστη και λυπηρή εικόνα εσύ αποδέχεσαι, γιατί μπορεί να χρησιμεύσει για την τιμωρία του. Οι άρρωστοι είναι ανηλεείς προς όλους, και μεταδοτικά επιζητούν να σκοτώσουν. Ο θάνατος φαίνεται εύκολο τίμημα, εάν μπορούν να πουν «Κοίταξέ με, αδελφέ, στα χέρια σου πεθαίνω». Γιατί η αρρώστια είναι ο μάρτυρας για την ενοχή του, και ο θάνατος θ' αποδείκνυε ότι τα λάθη του πρέπει να είναι αμαρτίες. Η αρρώστια δεν είναι παρά ένας «μικρός» θάνατος· μία μορφή εκδίκησης όχι ακόμη ολική. Όμως μιλά με βεβαιότητα γι' αυτό που αντιπροσωπεύει (Κ-27.I.3:1-2; 4:3-9).

Έτσι η ανάγκη του εγώ να προβάλλει την ενοχή καλύπτεται διπλά: πρώτα προβάλλει την ενοχή στο δικό μας σώμα, καθιστώντας μας άρρωστους σαν τιμωρία για τις «αμαρτίες μας». Μετά επιδιώκει να προβάλει την ευθύνη γι αυτό τον πόνο σε κάποιον άλλον. Πίσω από κάθε μορφή σωματικής δυσφορίας βρίσκεται το όνομα κάποιου που θεωρούμε υπεύθυνο γι αυτήν. Δεν έχει σημασία ποιος είναι, ούτε καν αν είναι ζωντανός. Συνήθως αυτή η κατηγορία είναι ασυνείδητη, αλλά περιστασιακά συνειδητοποιούμε μια κρυφή

ευχαρίστηση που προέρχεται από το ότι κατηγορήσαμε κάποιον άλλον για την αρρώστια μας: «Εξαιτίας αυτού που μου έκανες, είμαι άρρωστος τώρα.»

Ο τρίτος τρόπος που το εγώ χρησιμοποιεί την ασθένεια είναι σαν «άμυνα εναντίον της αλήθειας». Όπως αναφέρεται στο Βιβλίο Ασκήσεων:

Η αρρώστια είναι μια απόφαση. Δεν είναι κάτι που σου συμβαίνει χωρίς να έχει επιδιωχθεί, που σε καθιστά αδύναμο και σε κάνει να υποφέρεις. Είναι μια επιλογή που κάνεις, ένα σχέδιο που εκπονείς όταν για ένα δευτερόλεπτο η αλήθεια αναδύεται μέσα στον παραισθησιακό νου σου και όλος ο κόσμος φαίνεται να τρεκλίζει και να ετοιμάζεται να καταρρεύσει. Τώρα είσαι άρρωστος, και έτσι η αλήθεια μπορεί να φύγει και να μην απειλεί πλέον τα οικοδομήματά σου. (Ασκ-MI-136.7)

Η αλήθεια είναι το πνεύμα, η αληθινή μας Ταυτότητα και η μόνη πραγματικότητα. Όσο προχωράμε στο πνευματικό μονοπάτι, και αναγνωρίζοντας σιγά-σιγά ότι το μοναδικό νόημα που έχει ο κόσμος είναι να μας βοηθήσει να θυμηθούμε το αληθινό μας Σπίτι, το εγώ θα επιτεθεί σε αυτήν την αλήθεια ενισχύοντας την σωματική μας ταυτότητα. Ένα από τα πιο ισχυρά του μέσα για να το πετύχει είναι να μας αρρωστήσει. Όταν πονάμε, κάνουμε το σώμα πραγματικό· αν το σώμα είναι πραγματικό, το πνεύμα δεν μπορεί να είναι. Συνεπώς το εγώ είναι ασφαλές από την «επίθεση» της αλήθειας.

Η ασθένεια, επομένως, είναι σκόπιμη. Είναι «μια μέθοδος, συλληφθείσα μέσα σε τρέλα, για να τοποθετηθεί ο Υιός του Θεού στον θρόνο του Πατέρα του» (Εγγ-5.1.1:7). Ενισχύει την πίστη στον διαχωρισμό που προκάλεσε πρώτα την ενοχή που βρίσκεται κάτω από την ανάγκη να αρρωστήσουμε. Έτσι διατηρείται ο μοχθηρός κύκλος του εγώ, της ενοχής και της επίθεσης. Για παράδειγμα, κάποιος που αισθάνεται να καλείται από το Άγιο Πνεύμα να μιλήσει τους λόγους Του περί αλήθειας, μπορεί ξαφνικά να εμφανίσει λαρυγγίτιδα, ή πιο σοβαρό πρόβλημα στον λαιμό του, ως μέρος της προσπάθειας του εγώ να τον τιμωρήσει για την «αμαρτία» του να πει την αλήθεια εναντίον του. Μια γυναίκα που φοβάται να «κάνει το επόμενο βήμα στο πνευματικό μονοπάτι», μπορεί να στραβοπατήσει και να σπάσει τον αστράγαλο της, ή να παρουσιάσει φλεβίτιδα, ή άλλες παθήσεις των ποδιών της. Παρότι τα συμπτώματα μπορεί να μην είναι τόσο προφανή όσο σε αυτά τα παραδείγματα, αν κάποιος έψαχνε να βρει την σημασία κάποιου συγκεκριμένου συμπτώματος, θα έβρισκε ότι η μορφή του καθρεφτίζει τον συγκεκριμένο τύπο μη συγχώρεσης που βρίσκεται θαμμένος στο νου του εγώ. Τέτοια ενόραση, όμως, δεν θεραπεύει, γιατί πρέπει πρώτα να επιλεγεί η συγχώρεση στην θέση της ενοχής. Το να αφιερώνεις ατέλειωτες ώρες για να αποκτήσεις τέτοια ενόραση, μπορεί κάλλιστα να εξυπηρετεί την έξυπνη στρατηγική του εγώ «ψάχνε και μη βρίσκεις». Εκείνο που είναι σημαντικό είναι το περιεχόμενο της ενοχής πίσω από την μορφή.

Επομένως, μπορούμε να δούμε ότι η ασθένεια δεν διαφέρει από οποιαδήποτε άλλη μορφή στον κόσμο που καθρεφτίζει τον σκοπό του εγώ. Έχουμε ήδη συζητήσει για το ότι ο υλικός κόσμος δεν είναι τίποτα άλλο παρά η προβολή της υποκείμενης σκέψης του διαχωρισμού. Συνεπώς, το σώμα απλώς εκτελεί τις επιθυμίες του νου, γιατί δεν έχει δική του δύναμη μέσα του. Όπως αναφέρεται στα Μαθήματα Θαυμάτων: «Μόνο ο νους είναι ικανός να σφάλλει.

Το σώμα μπορεί να ενεργήσει εσφαλμένα μόνο όταν ανταποκρίνεται σε εσφαλμένες σκέψεις» (Κ-2.IV.2:4-5), επειδή όμως «η αρρώστια δεν είναι του σώματος, αλλά του νου. Όλες οι μορφές αρρώστιας είναι σημάδια ότι ο νους είναι διχασμένος» (Κ-8.IX.8:6-7). Η δυσκολία μας να δεχθούμε αυτή την απλή αλήθεια, δείχνει την μεγάλη μας ταύτιση με το σύστημα σκέψης του εγώ που μας εξισώνει με το σώμα. Πιστεύουμε ότι το σώμα είναι αυτόνομο, τρωτό σε δυνάμεις έξω από αυτό και ικανό να θεραπεύεται από άλλες εξωτερικές δυνάμεις. Σύμφωνα με τους νόμους του κόσμου του εγώ τα σώματα μας είναι ευπαθή, και οι νόμοι της ασθένειας όπως και οι νόμοι της ιατρικής όντως ισχύουν. Όμως, ισχύουν επειδή πιστεύουμε σε αυτούς, όχι επειδή είναι αληθινοί.

Υπάρχει μια διάσημη ιστορία που καταδεικνύει αυτό το σημείο. Ο Σάμιουελ Τζόνσον, ο Βρετανός λογοτέχνης του 18ου αιώνα, περπατούσε με τον Επίσκοπο Μπέρκλεϊ, τον φιλοσοφικό ιδεαλιστή. Συζητούσαν διαφωνώντας για την πίστη του Μπέρκλεϊ ότι ο υλικός κόσμος είναι ψευδαισθητικός, και για να τονίσει την άποψή του ο Δρ. Τζόνσον κλώτσησε ένα δέντρο, φωνάζοντας από τον πόνο: «Τόσο μεγάλη ψευδαίσθηση!» Αυτό που δεν μπορούσε να συνειδητοποιήσει ο Τζόνσον, όμως, ήταν ότι το πόδι του ήταν και αυτό μέρος της ψευδαίσθησης όπως και το δέντρο. Έκανε απλώς αυτό που ο νους του του έλεγε να κάνει. Όντας μέσα στον κόσμο του εγώ, το σώμα του υφίστατο τους νόμους του και έτσι ένιωσε πόνο. Μόνο όταν επιλέγουμε το θαύμα, και όταν μπορούμε να πούμε και να πιστεύουμε αληθινά ότι «Δεν υπόκειμαι σε άλλους νόμους εκτός από τους νόμους του Θεού» (Ασκ-Μ1-76), τα αποτελέσματα των νόμων του εγώ εξαφανίζονται: «Τα θαύματα επαναφυπνίζουν την επίγνωση ότι το πνεύμα, όχι το σώμα, είναι ο βωμός της αλήθειας. Αυτή είναι η αναγνώριση που οδηγεί στην θεραπευτική δύναμη του θαύματος». (Κ-1.I.20)

Η αρρώστια μπορεί να γίνει κατανοητή, επομένως, ως πρόβλημα του πνεύματος (αριστερή πλευρά του Πίνακα 2) και όχι του σώματος (δεξιά πλευρά). Πρόκειται για μια ερμηνεία σχετικά με το σώμα που δηλώνει ότι ο διαχωρισμός από τον Θεό είναι γεγονός. Εφόσον χρειάζονται δύο άνθρωποι για να «αποδείξουν» τον διαχωρισμό, πρέπει επίσης να χρειάζονται δύο άνθρωποι για να γίνει μια ασθένεια αληθινή: ένας που πιστεύει ότι είναι άρρωστος και ένας άλλος που υποστηρίζει αυτή την πεποίθηση. «Κανένας νους δεν είναι άρρωστος μέχρι κάποιος άλλος νους να συμφωνήσει ότι αυτοί είναι χωριστοί. Και έτσι προκύπτει η από κοινού απόφασή τους να είναι άρρωστοι» (Τ-28.III.2:1-2). Αν εμφανίζεις σωματικά συμπτώματα και συμερίζομαι την πεποίθησή σου ότι είσαι άρρωστος, τότε είμαι το ίδιο άρρωστος με εσένα, διότι συμερίζομαι την πεποίθηση που προκύπτει από την πίστη στον διαχωρισμό, που είναι η ασθένεια. Η θεραπεία είναι τώρα απαραίτητη και για τους δυο μας.

Η δυσκολία στην αποδοχή μιας τέτοιας φαινομενικά παράξενης άποψης για την ασθένεια μειώνεται όταν μπορέσουμε να σταματήσουμε να συσχετίζουμε την ασθένεια με το υλικό ή ψυχολογικό σώμα. Η ασθένεια εδώ επαναπροσδιορίζεται ως υπάρχουσα μόνο στο νου που πιστεύει στο διαχωρισμό, εντελώς ανεξάρτητα από τη μορφή με την οποία μπορεί να εκδηλωθεί αυτή η πεποίθηση. Αυτή είναι η κρίσιμη διάκριση μεταξύ των δύο πλευρών του διαγράμματος του Πίνακα 2. Αυτή η διαφορά στον τρόπο με τον

οποίο αντιμετωπίζεται η ασθένεια αντανακλάται στις απόψεις για τη θεραπεία που δημιουργεί ο ορισμός της ασθένειας.

Ψευδής έναντι Αληθινής Θεραπείας: Μαγεία έναντι Θαύματος

Αφού η ασθένεια είναι ένα πρόβλημα εξαιτίας της ενοχής στο νου, η θεραπεία πρέπει να βρίσκεται επίσης στο νου, διότι τα προβλήματα μπορούν να λυθούν μόνο στην πηγή τους. Η ψευδής θεραπεία, επομένως, στοχεύει στη θεραπεία ενός προβλήματος εκεί όπου δεν υπάρχει (στη δεξιά πλευρά του Πίνακα 2, όχι στην αριστερή). Η μαγεία είναι ένα άλλο όνομα για αυτό το λάθος, το οποίο αντανακλά την πεποίθηση ότι εφόσον το σώμα είναι άρρωστο, είναι το σώμα που χρειάζεται θεραπεία. Τέτοιες ενέργειες, ωστόσο, δεν μπορούν ποτέ να θεραπεύσουν, αφού η απουσία συγχώρεσης που είναι η αιτία της ασθένειας παραμένει ανέγγιχτη.

Η πίστη ότι η μαγεία έχει θεραπευτικές ιδιότητες μας ρίχνει όμορφα στην παγίδα του εγώ που μας βάζει πρώτα να αναζητούμε λύσεις εκεί που δεν μπορούν να βρεθούν και μετά μας βάζει να πιστέψουμε ότι πράγματι τις βρήκαμε. «Όλα τα υλικά μέσα που αποδέχεται ως φάρμακα για τα προβλήματα του σώματος είναι επαναβεβαιώσεις μαγικών αρχών» (Κ-2.IV.4:1). Αυτό θα περιελάμβανε όχι μόνο τις παραδοσιακές μορφές ιατρικής θεραπείας, όπως είναι τα φάρμακα, η χειρουργική επέμβαση και η ανάπαυση, αλλά και πολλές από τις τεχνικές της Νέας Εποχής, όπως ο βελονισμός, το μασάζ, οι ειδικές δίαιτες, οι βιταμίνες, η άσκηση, ο χειρισμός της αύρας, η επίθεση των χεριών, η επανάληψη ορισμένων προσευχών ή τελετουργιών, οι μορφές αναπνοής και ο διαλογισμός κλπ. Όλα αυτά εστιάζουν στο σώμα με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Αυτό δεν σημαίνει, ωστόσο, «πως η χρήση τέτοιων μέσων για διορθωτικούς σκοπούς είναι κακό» (Κ-2.IV.4:4) ή ότι δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται. Εάν το επίπεδο φόβου ενός ατόμου είναι πολύ υψηλό ώστε να αποποιηθεί τις ενοχές που έχει επενδύσει το εγώ, η αναζήτηση της θεραπείας μέσω της αγάπης του Αγίου Πνεύματος θα ενίσχυε απλώς τον υποκείμενο φόβο αυτής της αγάπης. Αυτό σίγουρα δεν θα βοηθούσε.

...Σ' αυτή την περίπτωση μπορεί να είναι σοφό να χρησιμοποιηθεί μία συμβιβαστική προσέγγιση για τον νου και το σώμα, με την οποία δίνεται προσωρινά πίστη θεραπείας σε κάτι εξωτερικό...Τα υλικά φάρμακα είναι μορφές «ξορκιών», όμως εάν φοβάσαι να χρησιμοποιήσεις τον νου για να θεραπεύσεις, δεν πρέπει ν' αποπειραθείς να το κάνεις (Κ-2.IV.4:6, Τ-2.V.2:2).

Όπως όλοι έχουμε βιώσει, η μαγεία λειτουργεί στο δικό της επίπεδο. Μια ασπιρίνη, για παράδειγμα, μπορεί να ανακουφίσει την ένταση και τον πόνο ενός πονοκεφάλου· μια εγχείρηση μπορεί να αφαιρέσει ή να επιδιορθώσει ένα τραυματισμένο όργανο και να φέρει ανακούφιση. Αν και δεν είναι λάθος να χρησιμοποιούμε τέτοια μέσα, είναι λάθος να τους αποδίδουμε θεραπευτικές ιδιότητες, διότι δεν απομακρύνουν τις αιτίες που προκάλεσαν το σύμπτωμα.

Το να πιστεύουμε ότι η μαγεία θεραπεύει αποσιωπά τη δύναμη που έχει το θαύμα να αναιρέσει την ενοχή που είναι η αιτία της ασθένειας, «προστατεύοντας» την ενοχή από τη θεραπεία αρνούμενοι να αναγνωρίσουμε την ύπαρξή της. Επιπλέον, η πίστη στη μαγεία ενισχύει διακριτικά την ενοχή για τον διαχωρισμό, θέτοντας την εστίαση στο σώμα. Έχοντας αρνηθεί τη δύναμη του νου να προκαλέσει την ασθένεια (που αυτή είναι η ασθένεια), η μαγεία αρνείται στο νου τη δύναμή του να θεραπεύσει τον εαυτό του. Έτσι, η ενοχή καθώς και η ασθένεια διατηρούνται στο νου. Ο μόνος αληθινός θεραπευτικός παράγοντας, από την άλλη πλευρά, είναι η ένωση με τον άλλον στη συγχώρεση: κοιτάζοντας πέρα από τα συμπτώματα που κάνουν το σώμα πραγματικό, στην κοινή μας εμπειρία στο φως του πνεύματος που φωτίζει αυτό το άτομο και εμάς τους ίδιους ως ένα.

Όπως είναι αδύνατο να μην δημιουργηθούν ιδιαίτερες σχέσεις σε αυτόν τον κόσμο, έτσι είναι αδύνατο να μην αναπτύξουμε σωματικά συμπτώματα από καιρό σε καιρό. Όσο οι ενοχές είναι παρούσες μέσα μας, θα πρέπει να προβάλλονται, και τα σώματά μας είναι οι αγαπημένοι στόχοι του εγώ. Το τελευταίο πράγμα στον κόσμο που θα μας βοηθούσε κατά τη διάρκεια μιας αρρώστιας ή όταν θυμώνουμε, είναι να νιώθουμε ενοχές, γιατί το εγώ έχει σκοπό να μας «πιάσει δύο φορές». Πρώτα επιτίθεται κάνοντάς μας να αρρωστήσουμε, και μετά «πατάει στα μούτρα», κάνοντάς μας να νιώθουμε ένοχοι που αρρωστήσαμε. Οι άνθρωποι που μελετούν τα Μαθήματα Θαυμάτων πέφτουν συχνά σε αυτήν την παγίδα. Έχοντας διδαχθεί ότι κάθε «ασθένεια είναι μια άμυνα ενάντια στην αλήθεια» (Ασκ-ΜΙ-136), αναστατώνονται όταν εμφανίζουν κρυολογήματα, πονοκεφάλους, για να μην αναφέρουμε φαινομενικά πιο σοβαρά συμπτώματα· ή μπορεί να ενισχύουν άθελά τους την ενοχή των άλλων ανθρώπων για τα συμπτώματά τους. Καμία θεραπεία δεν μπορεί ποτέ να προκύψει από μια τέτοια στάση.

Αυτό που είναι χρήσιμο όταν η αρρώστια φαίνεται να χτυπάει είναι να τη βλέπουμε ως το «κάλεσμά μας για βοήθεια», μια κόκκινη σημαία που υποδεικνύει έναν κρυμμένο ακρογωνιαίο λίθο που δεν είχαμε αντιληφθεί προηγουμένως, και τώρα φαίνεται καθαρά στην οθόνη του σώματος, στο οποίο έχουμε προβάλει την ενοχή μας. Έτσι, για παράδειγμα, αν κάποιος υποφέρει από έναν έντονο πονοκέφαλο και δεν μπορεί να κοιμηθεί, ούτε μπορεί να αναιρέσει εκείνη την στιγμή το λάθος του νου που προκάλεσε τον πόνο, δεν είναι λάθος να πάρει ένα παυσίπονο, περιμένοντας να ζητήσει βοήθεια από το Άγιο Πνεύμα κάποια άλλη στιγμή που θα νιώθει λιγότερο φόβο. Όταν είμαστε σε θέση να στραφούμε προς Αυτόν, ζητάμε να συνειδητοποιήσουμε εκείνους εναντίον των οποίων τρέφουμε παράπονα, ώστε να τους συγχωρέσουμε. Αυτές οι επιθέσεις δημιουργούν ένα κενό μέσα μας στο οποίο φυτεύτηκαν οι σπόροι της ασθένειας. Η χρήση της μαγείας ως θεραπευτικού μέσου μας εμποδίζει να αναγνωρίσουμε την αιτιώδη σχέση μεταξύ των συμπτωμάτων και της έλλειψης συγχώρεσης εκ μέρους μας.

Τα Μαθήματα Θαυμάτων τονίζουν πώς το Άγιο Πνεύμα χρησιμοποιεί όλες τις μορφές του κόσμου για να εκπληρώσει τον θεραπευτικό Του σκοπό. Οι μορφές που φτιάχτηκαν για να χωρίζουν και να πληγώνουν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από Αυτό για να ενώσουν και να θεραπεύσουν. «Αυτές γίνονται μόνο τα μέσα με τα οποία επικοινωνείς με τρόπους που καταλαβαίνει

ο κόσμος, αλλά που εσύ αναγνωρίζεις ότι δεν είναι η ένωση, όπου η αληθινή επικοινωνία μπορεί να βρεθεί» (Ασκ-ΜΙ-184.9:5). Το επόμενο παράδειγμα δείχνει πώς η ιατρική, αν και δεν είναι θεραπευτική από μόνη της, έγινε όργανο θεραπείας και συγχώρεσης.

Η Μαρία ανέπτυξε μια διόγκωση στον θυρεοειδή της, που δεν μπόρεσε να μειώσει με τους συνήθεις διαλογισμούς της, παρόλο που αμυδρά είχε επίγνωση της συγκεκριμένης συμπεριφοράς που εξέφραζε το σύμπτωμα και που δεν είχε συγχωρήσει. Η ασυνείδητη επένδυση στο να «τιμωρήσει» το άλλο άτομο ήταν πολύ μεγάλη και δεν την άφηνε να θεραπευτεί. Τελικά, μετά από μερικούς μήνες, αποφάσισε να συμβουλευτεί έναν χειρουργό, ο οποίος της συνέστησε χειρουργική επέμβαση για την αφαίρεση του όγκου. Αυτό που έκανε την επιλογή του χειρουργού ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα ήταν μια εμπειρία που είχε η Μαρία λίγο πριν τον συναντήσει. Είχε δει «αναλαμπές» από προηγούμενες ζωές στις οποίες διώχθηκε και σκοτώθηκε από τις θρησκευτικές αρχές για τις πνευματικές της πεποιθήσεις και διδασκαλίες. Σε μία από αυτές, ένας άνδρας με μαύρη κουκούλα της έκοβε το κεφάλι με τσεκούρι. Κατά τη διάρκεια της συζήτησής της με τον μελλοντικό χειρουργό της, εκείνος έκανε ένα αστείο λέγοντας ότι κάποιοι λένε ότι τους κόβει το λαιμό. Εκείνη τη στιγμή το δωμάτιο εξαφανίστηκε για τη Μαρία, συμπεριλαμβανομένου του προσώπου του γιατρού που αντικαταστάθηκε από το πρόσωπο του μαυροφορεμένου με την κουκούλα δήμιου. Συνειδητοποίησε ότι ο πρώην αντίπαλός της ήταν τώρα ο χειρουργός της· ωστόσο δεν ένιωσε φόβο ή θυμό, παρά μόνο εμπιστοσύνη. Αφήνοντας τη ζωή της στα χέρια του, στην ουσία συγχωρούσε αυτόν και τον εαυτό της, το «θύτη» και το «θύμα». Εκεί που κάποτε αυτό το άτομο της είχε αφαιρέσει τη ζωή κόβοντάς της το λαιμό, τώρα θα τη σώσει κόβοντας το λαιμό της. Ήταν η ίδια εμπειρία ως προς τη μορφή, παρά τις διαφορετικές συνθήκες, αλλά το περιεχόμενο είχε τώρα διαφορετικό σκοπό. Παρόλο που συνήθως φοβόταν πολύ τους γιατρούς και τα νοσοκομεία, η Μαίρη έκανε την εγχείρηση με σχετικά μικρό άγχος.

Εξαιρετικό ενδιαφέρον είχε το γεγονός ότι το πρόβλημα της μη συγχώρεσης που επεξεργαζόταν η Μαρία πριν από την εμφάνιση του όγκου αφορούσε το ίδιο θέμα της καταδίκης της, στο όνομα του Θεού, για τις πνευματικές της πεποιθήσεις και πρακτικές. Μάθαινε τώρα ότι, παραφράζοντας το μάθημα 31 του βιβλίου Ασκήσεων που αναφέρθηκε προηγουμένως, δεν ήταν το κατατρεγμένο θύμα του κόσμου που έβλεπε (Ασκ-ΜΙ-31). Παρόλο που και μετά την επιτυχημένη χειρουργική επέμβαση, η Μαρία δεν είχε συγχωρήσει, ένιωθε ότι τώρα που λύθηκε το πρόβλημα των συμπτωμάτων της, ήταν πιο δυνατή να δουλέψει πάνω στην συγχώρεση του ατόμου που αντιπροσώπευε στο σήμερα τους «διώκτες» της.

Το μόνο μέσο βοήθειας που θα μπορούσε να δεχτεί η Μαρία στην αρχή ήταν η ιατρική αντιμετώπιση, η οποία ήταν η μορφή βοήθειας που μπορούσε να προσφέρει και ο χειρουργός - για τη δική του σωτηρία καθώς και για τη δική της. Με την ένωσή τους σε αυτή την πράξη εμπιστοσύνης και συγχώρεσης, το Άγιο Πνεύμα είχε προσκληθεί να θεραπεύσει και να ευλογήσει. Σίγουρα δεν συμβαίνει πάντα να έχει κάποιος τη στιγμή της αναγνώρισης που βίωσε η Μαρία, αλλά αυτή η αναγνώριση ή η ενόραση δεν είναι απαραίτητη για τον σκοπό της σωτηρίας. Η ένωση αρκεί, διότι «ο Δάσκαλος του Θεού μιλά σε

οιουσδήποτε δύο συνενώνονται με σκοπό την μάθηση. Η σχέση είναι ιερή λόγω αυτού του σκοπού, και ο Θεός έχει υποσχεθεί να στέλνει το Πνεύμα Του σε κάθε ιερή σχέση» (Εγγχ-2.5:3-4). Δεν έχει σημασία, εξάλλου, αν ο ένας ή ακόμη και οι δύο άνθρωποι μοιράζονται την πίστη στη μαγεία· η συνάντησή τους αρκεί για να αναιρέσει την πίστη σε ξεχωριστά συμφέροντα που είναι η πηγή κάθε ασθένειας.

Αυτό που θεραπεύει, επομένως, δεν είναι η συγκεκριμένη μορφή ιατρικής μαγείας που φαίνεται να ανακουφίζει τον πόνο, αλλά η ένωση δύο ανθρώπων στο όνομα Εκείνου που θεραπεύει. Η ένωση αυτή αντικατοπτρίζει το θαύμα, το οποίο διορθώνει την πίστη στον διαχωρισμό στο νου, όχι στο σώμα. Μετατοπίζεται από την αντίληψη των ξεχωριστών συμφερόντων που προκάλεσε την ασθένεια, στην αντίληψη δύο ανθρώπων ενωμένων στην συγχώρεση. Έτσι αποκαθιστά την αληθινή σχέση αιτίας – αποτελέσματος, που προάγει την θεραπεία.

Το θαύμα είναι το πρώτο βήμα για ν' αποδοθεί στην αιτία η λειτουργία του αιτίου, όχι του αποτελέσματος... Το θαύμα επιστρέφει την αιτία του φόβου σε σένα που την έφτιαξες.... Έτσι θεραπεύεται το σώμα από τα θαύματα επειδή δείχνουν ότι ο νους έφτιαξε την αρρώστια, και χρησιμοποίησε το σώμα για να είναι θύμα ή αποτέλεσμα, αυτού που ο ίδιος έφτιαξε. ... Το θαύμα είναι άχρηστο εάν μάθεις μόνο ότι το σώμα μπορεί να θεραπευτεί, γιατί δεν είναι αυτό το μάθημα που στάλθηκε να διδάξει. Το μάθημα είναι ότι ο νους ήταν άρρωστος που σκέφτηκε ότι το σώμα μπορούσε να αρρωστήσει. προβάλλοντας προς τα έξω την ενοχή του δεν προκάλεσε τίποτα, και δεν υπήρξε κανένα αποτέλεσμα. (Κ-28.11.9:3; 11:1,4,6-7).

Έτσι θεραπεύει η συγχώρεση, γιατί ενώνει εκεί που το εγώ είχε διαχωρίσει. Οι σπόροι της ασθένειας αντικαθίστανται από τους σπόρους του θαύματος, το οποίο ενώνει και θεραπεύει στην μοναδική Αγάπη του Θεού, στην Οποίαν όλα τα όνειρα της ασθένειας και του πόνου τελειώνουν.

Μια από τις πρώτες μου εμπειρίες θεραπείας όταν άρχισα να δουλεύω με τα Μαθήματα Θαυμάτων μου έδωσε ένα δυνατό παράδειγμα της σχέσης ανάμεσα στην θεραπεία και στην συγχώρεση. Έβλεπα την Αδελφή Ανέτ για δύο περίπου μήνες. Ήταν πενήντα χρονών και είχε αφιερωθεί στην θρησκευτική ζωή για σχεδόν τριάντα χρόνια. Επίσης ήταν ένα από τα πιο θυμωμένα άτομα από όσα είχα δουλέψει, γεμάτη με ένα σιωπηλό μίσος προς τα άτομα με εξουσία που θα μπορούσε να γκρεμίσει βουνά. Από τις πρώτες μας συναντήσεις, η Αδελφή Ανέτ κατάφερε να αρχίσει να αμφισβητεί τις απόψεις της απέναντι στο Τάγμα της και την επιθυμία της για εκδίκηση. Δεν φαινόταν πια τόσο σίγουρη για τα βήματα αντίστασης που είχε σκεφθεί. Ή έτσι νόμιζα. Τότε μια μέρα η Ανέτ μπήκε στο γραφείο μου και το πρόσωπό της έδειχνε απόλυτα «την οργή του Θεού». Η υπεύθυνη της μονής της είχε κάνει κάτι το ασυγχώρητο κατά την γνώμη της, και εκείνη ήταν αποφασισμένη για πόλεμο χωρίς να ακούει κουβέντα για το αντίθετο.

Εκείνο το ίδιο πρωί είχα αρπάξει ένα πολύ άσχημο κρουολόγημα και ένιωθα απαίσια. Ούτε οι προσευχές μου ούτε ο διαλογισμός κατάφεραν να το βελτιώσουν και έτσι καθόμουν απέναντι στην Ανέτ νιώθοντας εντελώς

αβοήθητος και αποθαρρημένος. Ήξερα ότι αν έφευγε όπως είχε έρθει, θα μπορούσε να είχε κάνει ένα αμετάκλητο λάθος για το οποίο θα μετάνιωνε σε όλη της την ζωή. Όμως τίποτα από όσα της έλεγα δεν μπορούσε να την μεταπείσει και η αυξανόμενη απογοήτευση μου, έκανε το κρυολόγημα μου ακόμα χειρότερο. Όσο περισσότερο απογοητεύομαι τόσο περισσότερο πραγματικό έκανα το σύμπτωμα του θυμού της Ανέτ, και αντίστοιχα και το δικό μου. Προφανώς, πρόβαλα την μη συγχώρεση του εαυτού μου στην Ανέτ, βλέποντας στην πεισματική της προσκόλληση στο θυμό τον καθρέφτη της δικής μου πεισματικής προσκόλλησης στο κρύωμα μου, χωρίς να αναφέρω την δική μου αποτυχία ως θεραπευτή. Ο διαχωρισμός ενισχύθηκε από τα συμπτώματά μας και η θεραπεία μέσω της ένωσης μας απομακρύνθηκε ακόμα περισσότερο πίσω από σύννεφα ενοχής και θυμού.

Αυτό που μεγάλωνε ακόμα περισσότερο την δυσκολία μου ήταν η πεποίθησή μου ότι η Ανέτ είχε σταλεί σε μένα από τον Θεό, και καθώς είχε μεγάλο πρόβλημα ένιωθα εγώ υπεύθυνος να την βοηθήσω. Και προφανώς δεν τα κατάφερα. Περίπου στη μέση της συνεδρίας μας, η απελπισία μου με ώθησε να θυμηθώ ότι δεν ήμουν εγώ ο Θεραπευτής και ότι σίγουρα δεν είναι δυνατόν να νοιάζομαι για την Ανέτ εγώ περισσότερο από τον Ιησού. Και καθώς μιλούσα και την άκουγα, σε ένα άλλο μέρος του νου μου άρχισα να προσεύχομαι για βοήθεια, ζητώντας από τον Ιησού να μου δώσει τα λόγια που θα μπορούσαν να θεραπεύσουν τον θυμό και τον φόβο της και να αποκαταστήσουν στην επίγνωση της την αγάπη που ήταν η αληθινή της Ταυτότητα.

Η απάντηση ήταν άμεση και ξαφνικά έλαβα την βοήθεια που ήταν εκεί – για μένα. Ένα ζεστό κύμα ενέργειας ανέβηκε από το στήθος μου, μέσα από τους πνεύμονες, την μύτη και τον λαιμό μου, και ένιωσα το κρύωμα μου να θεραπεύεται και το κεφάλι μου να καθαρίζει. Την ίδια στιγμή άρχισα να μιλώ. Δεν θυμάμαι τι είπα και αμφιβάλλω αν ήταν κάτι πολύ διαφορετικό από ό,τι είχα πει προηγουμένως. Μόνο που τώρα εγώ ήμουν διαφορετικός. Δεν έβλεπα πια την Ανέτ σαν ξεχωριστή από μένα, σαν έναν ασθενή με πρόβλημα, τον οποίο εγώ, σαν θεραπευτής, έπρεπε να βοηθήσω. Τώρα ήταν η αδελφή μου, και καθώς ενωνόμουν μαζί της ενωνόμουν με τον Ιησού. Είχα γίνει και εγώ ο ασθενής, και μαζί λάβαμε θεραπεία από την συγχωρητική Αγάπη του Θεού. Μέχρι το τέλος της συνεδρίας, το μαλακωμένο της πρόσωπο αντανάκλασε την μετατόπιση από το θυμό και το φόβο στην συγχώρεση και την αγάπη, όπως και το ότι ήμουν καλά αντανάκλασε την ίδια μετατόπιση και σε μένα. Είχα μάθει το μάθημα μου εκείνη την ημέρα, και θα το ξανά μάθαινα πολλές φορές από τότε.

Συνοψίζοντας, επομένως, όπως η συγχώρεση ακυρώνει το σχέδιο του εγώ για την δικαιολόγηση του θυμού, έτσι και η θεραπεία αντιστρέφει το σχέδιο του εγώ να κάνει πραγματική την ασθένεια. Όπως η ασθένεια είναι μόνο στο νου και όχι στο σώμα, δεν μπορεί να είναι το σώμα αυτό που χρειάζεται θεραπεία. Η θεραπεία πρέπει να γίνει εκεί που χρειάζεται, στο νου που συνέλαβε την παράλογη ιδέα του διαχωρισμού. Όπως και στην συγχώρεση, η θεραπεία επαναφέρει το πρόβλημα εκεί που αληθινά είναι: «Κάθε αρρώστια πηγάζει από τον διαχωρισμό. Όταν ο διαχωρισμός απορριφθεί, αυτή λήγει» (Κ-26.VII.2:1-2). Αυτό συμβαίνει «Όταν ενώνεσαι με το νου ενός αδελφού αποτρέπεις την αιτία της αρρώστιας και τα προσλαμβανόμενα αποτελέσματα. Η θεραπεία είναι

το αποτέλεσμα νόων που συνενώνονται, όπως η αρρώστια έρχεται από νόες που χωρίζουν» (Κ-28.III.2:5-6).

Η αποστολή μας στην γη, μας θυμίζουν τα Μαθήματα Θαυμάτων είναι να θεραπεύουμε. Καθώς θεραπεύουμε, θεραπευόμαστε. Αυτές οι ευκαιρίες παίρνουν συχνά την μορφή της παρουσίας μιας ασθένειας κάποιου άλλου. Η μορφή της ασθένειας που βλέπουμε σε κάποιον άλλον και την κάνουμε πραγματική με το να αντιδρούμε με αγωνία, ενοχή ή ενδιαφέρον καθρεφτίζει την μορφή της μη-συγχώρεσης του εαυτού μας που χρειάζεται θεραπεία. Το σχέδιο του εγώ για «σωτηρία» αντικαθίσταται από αυτό του Αγίου Πνεύματος καθώς μας ζητείται να «δεχθούμε την Εξιλέωση για τον Εαυτό μας». Δεχόμαστε την Εξιλέωση όταν δεν «δίνουμε υποστήριξη στο όνειρο αρρώστιας και θανάτου κάποιου άλλου» (Κ-28.IV.1:1), και δεν συμμεριζόμαστε το όνειρό του για διαχωρισμό. Αυτό αναιρεί την πίστη μας στην πραγματικότητα του διαχωρισμού και της ενοχής μετατοπίζοντας την αντίληψή μας για την ασθένεια κάποιου άλλου σε ένα κάλεσμα για βοήθεια και ενότητα.

Τα Μαθήματα Θαυμάτων διδάσκουν ότι «Κανένας δεν είναι άρρωστος εάν κάποιος άλλος αποδέχεται την ένωσή του μαζί του. Η επιθυμία του να είναι ένας άρρωστος και διαχωρισμένος νους δεν μπορεί να παραμείνει χωρίς ένα μάρτυρα ή μία αιτία. Και τα δύο φεύγουν εάν κάποιος θελήσει να είναι ενωμένος μαζί του» (Κ-28.IV.7:3-5). Έτσι, ο γιατρός (ή ο θεραπευτής) και ο ασθενής, ο δάσκαλος και ο μαθητής, ο φίλος και ο φίλος συναντώνται σε μια άγια στιγμή, μαρτυρώντας την αλήθεια της θεραπείας και αρνούμενοι την μαρτυρία του εγώ για την ψευδαίσθηση του διαχωρισμού. Τότε, αυτό, (η προθυμία σου να εγκαταλείψεις τις ψευδαισθήσεις) «είναι το μόνο που ο Θεραπευτής του Υιού του Θεού ζητά. Αυτός θα θέσει το θαύμα της θεραπείας εκεί όπου ήταν οι σπόροι της αρρώστιας. Και δεν θα υπάρχει καμία απώλεια, αλλά μόνο κέρδος» (Κ-28.IV.10:8-10).

Το Νόημα της Αδικίας και του Πόνου

Είδαμε πώς πάντα ο θυμός είναι μία απόπειρα να κάνουμε τους άλλους να αλλάξουν έτσι ώστε να μην αλλάξουμε εμείς· να σταματήσουν την συμπεριφορά τους που εμείς έχουμε κρίνει ανεπιθύμητη· να τους κάνουμε να νιώσουν αρκετά ένοχοι για την πράξη τους ούτως ώστε να μην την επαναλάβουν· και να τους διδάξουμε το μάθημα της ταύτισης με το εγώ που θέλουμε να μάθουν μαζί με μας. Μπορούμε να αναγνωρίσουμε αυτό το κίνητρο στον εαυτό μας πιο καθαρά σε αυτές τις πράξεις που είναι άμεσα εχθρικές, τόσο σε ατομικές περιπτώσεις όσο και σε εκείνες τις κοινωνικές και διεθνείς καταστάσεις όπου βλέπουμε αθώους ανθρώπους να καταπιέζονται και να διώκονται. Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί την ανάγκη της παρέμβασης για να διορθωθεί η αδικία και να μην υποφέρουν οι άνθρωποι, αλλά πρέπει πρώτα να ορίσουμε τι είναι αδικία και πόνος, και ποιοι πρέπει να είναι οι πραγματικοί παρεμβαίνοντες σε μια κατάσταση έκκλησης για βοήθεια. Σε αυτό εστιάζεται το υπόλοιπο αυτού του κεφαλαίου.

Αν αντιληφθούμε ότι κάποιος μεταχειρίζεται άδικα κάποιον άλλον, είτε ο άλλος είμαστε εμείς, οι αγαπημένοι μας ή άνθρωποι που ζουν σε μια ξένη χώρα, δεν γίνεται να μην πιστεύουμε ότι ο δράστης της αδικίας είναι κακός και ότι πρέπει να τιμωρηθεί. Το μάθημα που διδάσκουμε τότε, είναι ότι οι άνθρωποι δεν πρέπει να κάνουν κακό στους άλλους επειδή αυτό μας κάνει να θυμώνουμε, και ότι εμείς δεν εγκρίνουμε ούτε αυτό ούτε εκείνους. Αυτές οι πράξεις είναι «κακές», και το ίδιο είναι και αυτοί που τις κάνουν. Αν οι άνθρωποι θέλουν να είναι «καλοί», πρέπει να σταματήσουν αυτό που κάνουν, γιατί η έγκρισή μας εξαρτάται από την συμπεριφορά τους· και όχι μόνο η δική μας έγκριση αλλά και του Θεού, Τον Οποίο πιστεύουμε ότι αντιπροσωπεύουμε. Επομένως, όταν συμβεί να αντιληφθούμε αδικία, δεν υπάρχει άλλη επιλογή παρά μόνον μια κρίση που θέτει διακριτικά τους όρους της «αγάπης»: οι άνθρωποι να συμπεριφέρονται σύμφωνα με τις δικές μας αξίες, αλλιώς δεν αξίζουν την σωτηρία και εκδιώκονται από την Βασιλεία του Θεού. Αυτό είναι ένα ακόμα παράδειγμα αυτού που τα Μαθήματα Θαυμάτων ορίζουν ως την αλαζονεία του εγώ, θεωρώντας ότι γνωρίζουμε την Βούληση του Θεού και αναλαμβάνουμε το δικαίωμα να την εφαρμόσουμε.

Αν, από την άλλη πλευρά, αντιληφθούμε τις άδικες πράξεις σαν φοβισμένες κραυγές για βοήθεια, ακολουθώντας την κρίση του Αγίου Πνεύματος που συζητήθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, δεν μπορούμε πια να βλέπουμε τον υπεύθυνο αυτής της αδικίας σαν κακό ή αμαρτωλό. Το μάθημα που θέλουμε να διδάξουμε, επομένως, είναι ότι αυτό το πρόσωπο το αγαπά ο Θεός και αξίζει την Αγάπη Του, ανεξάρτητα από τις πράξεις του. Δεν υπάρχει άλλο μάθημα που θα μπορούσαμε να διδάξουμε, γιατί δεν υπάρχει άλλο μάθημα που θα μπορούσαμε να μάθουμε. Αυτός που αισθάνεται την Αγάπη του Θεού, το μόνο που θα ήθελε είναι να δείξει αυτήν την Αγάπη σε αυτούς που δεν την γνωρίζουν. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι εγκρίνουμε τις πράξεις του «θύτη», αλλά ότι απλά επεκτείνουμε τον κύκλο της βοήθειας να συμπεριλάβει μαζί με αυτούς που υποφέρουν και αυτούς που φαίνεται ότι τους το προκαλούν. Η αντίληψη που τους αποκλείει προέρχεται από μια ασυνείδητη ανάγκη να βρούμε έναν αποδιοπομπαίο τράγο για να του προβάλουμε την ενοχή μας.

Μια από τις πιο συγκλονιστικές εμπειρίες σε αυτήν την διαδικασία της συγχώρεσης, ήταν των δυο αδελφών Τεν Μπουμ, της Κόρι και της Μπέτσι, κατά την διάρκεια της κράτησής τους σε ένα Γερμανικό στρατόπεδο συγκέντρωσης, δοσμένη στο εμπνευσμένο βιβλίο της Κόρι «Η Κρυψώνα». Αντιμέτωπες με την ολοφάνερη κτηνωδία των Γερμανών στρατιωτών και τα απάνθρωπα μαρτύρια των γύρω τους, οι αδελφές συνειδητοποίησαν ότι αν ήθελαν να είναι συνεπείς με την Χριστιανική τους πίστη θα έπρεπε να συγχωρήσουν τους Ναζί βασανιστές τους, βλέποντας τους σαν αδελφούς τους το ίδιο με αυτούς που υπέφεραν. Δεν τους ήταν κάτι εύκολο και το βιβλίο περιγράφει τον αγώνα τους να δείξουν τι σήμαινε αληθινά η Αγάπη του Θεού. Μια φορά, παρατηρώντας έναν φρουρό να μαστιγώνει ένα αδύναμο κορίτσι που λερωνόταν, η Κόρι ψιθύρισε στην Μπέτσι:

«Τι μπορούμε να κάνουμε για αυτούς τους ανθρώπους; Εννοώ μετά. Δεν μπορούμε να φτιάξουμε ένα σπίτι για αυτούς και να τους φροντίζουμε και να τους αγαπάμε;»

«Κόρι, προσεύχομαι κάθε μέρα να μας αφήσουν να το κάνουμε αυτό! Να τους δείξουμε ότι η αγάπη είναι μεγαλύτερη!»

«Και μόνο όταν μάζευσαν κλαδιά αργότερα εκείνο το πρωί, [γράφει η Κόρι] συνειδητοποίησα ότι εγώ σκεφτόμουν τους αδύναμους, και η Μπέτσι τους βασανιστές τους.»

Όταν τέλειωσε ο πόλεμος, η αδελφή που επέζησε, η Κόρι, επέστρεψε στην χώρα της την Ολλανδία και ίδρυσε σπίτια αποκατάστασης, όχι μόνον για τους εκτοπισμένους πρόσφυγες, αλλά και για τους ψυχικά εκτοπισμένους Γερμανούς.

Επομένως πρέπει να ξεκινήσουμε με την δική μας στάση πριν μπορέσουμε να συζητήσουμε για την κατάλληλη δράση, γιατί όπως διδάσκουν τα Μαθήματα Θαυμάτων κάθε συμπεριφορά προέρχεται από τις σκέψεις μας. Κεντρικό ρόλο σε αυτό το ζήτημα παίζει η αντίληψή μας για τον πόνο. Είναι μια από τις πειστικές ψευδαισθήσεις του κόσμου, ότι ο πόνος προέρχεται από κάτι που μας έχουν κάνει· ότι ο πόνος μας είναι το αποτέλεσμα αιτιών έξω από τον έλεγχο μας. Συνεπώς, αντιπροσωπεύει το ίδιο λάθος αντιστροφής του αιτίου-αποτελέσματος που είδαμε στην ασθένεια. «Το σώμα υποφέρει προκειμένου ο νους να μην δει ότι είναι το θύμα του εαυτού του. Ο πόνος του σώματος είναι η μάσκα, την οποία κρατά ο νους για να καλύψει αυτό που πραγματικά υποφέρει» (Ασκ-MI-76.5:3-4). Όπως εξηγούν επίσης τα Μαθήματα:

Η οδύνη είναι μία έμφαση επί όλων όσα ο κόσμος έχει κάνει για να σε τραυματίσει...Όπως σ' ένα όνειρο τιμωρίας, στο οποίο ο ονειρευόμενος δεν έχει επίγνωση του τι προκάλεσε την επίθεση εναντίον του, αυτός βλέπει τον εαυτό του να δέχεται επίθεση άδικα και από κάτι που δεν είναι ο εαυτός του. Αυτός είναι το θύμα αυτού του «κάτι», ένα πράγμα έξω από τον εαυτό του, για το οποίο δεν υπάρχει κανένας λόγος να θεωρηθεί υπεύθυνος (Κ-27.VII.1:1,3-4).

Ο πόνος είναι το άμεσο αποτέλεσμα της πίστης στην πραγματικότητα του σώματος, γιατί μόνο ένα σώμα (υλικό ή ψυχολογικό) μπορεί να υποφέρει. Αφού το σώμα εξισώνεται με τον διαχωρισμό, ο πόνος εξυπηρετεί τον σκοπό του εγώ να αρνηθεί την πραγματικότητα του Θεού και της δημιουργίας Του. «Ο πόνος είναι ένα σημάδι ότι οι ψευδαισθήσεις βασιλεύουν στην θέση της αλήθειας. Δείχνει ότι υπάρχει άρνηση του Θεού, ότι Αυτός εκλαμβάνεται ως φόβος, ότι η αντίληψη τον είδε σαν τρελό και σαν προδότη του Εαυτού Του. Εάν ο Θεός είναι πραγματικός, δεν υπάρχει κανένας πόνος. Εάν ο πόνος είναι αληθινός, δεν υπάρχει Θεός» (Ασκ-MI-190.3:1-4).

Αυτό δεν σημαίνει ότι αρνούμαστε ότι οι άνθρωποι βιώνουν σωματικό και ψυχολογικό πόνο ή ότι δεν πρέπει να βοηθάμε τους άλλους στο επίπεδο των αναγκών που βιώνουν: ένας πεινασμένος άνθρωπος θα πρέπει να τραφεί, για παράδειγμα· ένας γυμνός να ντυθεί· να δοθούν φάρμακα σε όσους υποφέρουν σωματικά ή ψυχολογικά κλπ. Αλλά πέρα από αυτό το επίπεδο του πόνου, υπάρχει και ένα άλλο επίπεδο. Ο αληθινός μας πόνος προέρχεται από την λανθασμένη ερμηνεία της πραγματικότητας, όχι από αυτό που είναι η πραγματικότητα. Προέρχεται από την πίστη ότι είμαστε παιδιά του εγώ και

αυτού του διαχωρισμένου κόσμου της μορφής και όχι παιδιά του Θεού και των Ουρανών Του. Συνεπώς, δεν μπορούμε να υποφέρουμε από κανέναν άλλο παρά μόνον από τον εαυτό μας, αφού μόνον εμείς είμαστε υπεύθυνοι για τις πεποιθήσεις μας. Η λανθασμένη μας πεποίθηση για τον εαυτό μας, όχι ο εξωτερικός παράγοντας στον οποίο έχουμε προβάλει την αιτία, είναι η αιτία του πόνου μας, ο οποίος εξαφανίζεται όταν θεραπευθεί ο νους μας. Όπως τονίζουν τα Μαθήματα

Οι ίδιες σου οι σκέψεις και μόνο αυτές σου προκαλούν πόνο. Τίποτα άλλο εξωτερικό εκτός από το νου σου δεν μπορεί να σε πληγώσει ή να σε βλάψει με κανένα τρόπο. Δεν υπάρχει καμία άλλη αιτία εκτός από τον εαυτό σου, που μπορεί να φτάσει να σε συνθλίψει. Κανείς άλλος εκτός από τον εαυτό σου δεν σε επηρεάζει. Δεν υπάρχει τίποτα στον κόσμο που να έχει την δύναμη να σε κάνει άρρωστο ή θλιμμένο, αδύναμο ή ευάλωτο (Ασκ-ΜΙ-190.5:1-5).

Ο πόνος είναι το αποτέλεσμα της πίστης σου στον διαχωρισμό, η οποία είναι η αιτία. Συνεπώς όποτε επιλέγουμε να προσδιορίσουμε την αιτία του πόνου μας σαν εξωτερική – ότι είναι επίθεση από κάποιον άλλον, από τις σκληρές ιδιοτροπίες της μοίρας, από τις αδικίες που μας έγιναν στο παρελθόν, ή από τις επιθέσεις στα σώματα μας που τις ονομάζουμε ασθένειες – πέφτουμε στην παγίδα του εγώ να αρνηθούμε την αληθινή αιτία των προβλημάτων μας – το ίδιο το εγώ – κρύβοντας την πίσω από τις προβαλλόμενες αιτίες του κόσμου.

Κάθε πραγματική λύση σε ένα πρόβλημα, ανεξάρτητα από την μορφή του, πρέπει να ακυρώνει την αιτία που βρίσκεται στον λάθος νου μας. Η θεραπεία, είτε ατομική είτε κοινωνική, όσο ιερή και να φαίνεται, αν δεν έχει σαν τελικό της σκοπό την αφύπνιση του πνευματικού Εαυτού, τελικά θα αποτύχει. Δεν θα θεραπεύσει επειδή η ενοχή του διαχωρισμού θα παραμείνει. Προσπαθεί να διορθώσει το αποτέλεσμα αλλά όχι την αιτία.

Επομένως όταν αντιδρούμε στον πόνο – τον δικό μας ή κάποιου άλλου – σαν να είναι πραγματικός, απλά ενισχύουμε το βασικό λάθος του διαχωρισμού που προκάλεσε τον πόνο εξ αρχής. Είναι ένα παράδειγμα αυτού που τα Μαθήματα ορίζουν ως λανθασμένη ενσυναίσθηση, το να ενώνεσαι με την αδυναμία κάποιου άλλου αντί με την δύναμη του.

Να συναισθάνεσαι δεν σημαίνει να συνενώνεσαι για να υποφέρεις, γιατί αυτό είναι που πρέπει ν' αρνηθείς να κατανοήσεις. Αυτή είναι η ερμηνεία του εγώ για την ενσυναίσθηση, και χρησιμοποιείται πάντα για να διαμορφώσει μία ξεχωριστή σχέση όπου υποφέρεις συμπάσχοντας με κάποιον άλλον ...Μην πλανηθείς ως προς αυτόν τον χειρισμό· το εγώ πάντα συναισθάνεται για ν' αποδυναμώσει, και το ν' αποδυναμώνεις πάντα είναι επίθεση. (Κ-16.Ι.1:1,2:5).

Είναι η ένωση με τη σκοτεινή πλευρά του εγώ κάποιου, και όχι με το φως του πνεύματος που λάμπει πάντα. Αντίθετα, θα πρέπει να ασκούμε την αληθινή ενσυναίσθηση: να ταυτιζόμαστε με τον πλούτο και τη δύναμη του άλλου – το φως του Ουρανού – και όχι με τη φτώχεια και την αδυναμία του – τη σκοτεινή πλευρά του εγώ.

Επομένως, δεν είναι το άδικο, το κακό ή η αμαρτία το πρόβλημα που προσπαθούμε να διορθώσουμε. Είναι το λάθος του διαχωρισμού. Εάν πιστεύουμε στην πραγματικότητα του πόνου, πρέπει να πιστεύουμε ότι κάποιος ή κάτι τον έχει προκαλέσει, και ότι αυτός ο κάποιος πρέπει να τιμωρηθεί για το έγκλημα ή το σφάλμα του. Έτσι, ο κόσμος έξω – του καλού και του κακού – καθρεφτίζει τον κόσμο που πιστεύουμε ότι είναι μέσα μας – διαχωρισμένος και αντιφατικός.

Λέγεται ότι όταν υπάρχει ένας σταυρωμένος, πρέπει να υπάρχει ένας σταυρωτής. Αν υπάρχει πόνος, πρέπει να υπάρχει ένα θύμα και ένας θύτης. Μόλις εδραιωθεί αυτή η αντίληψη, η εγγενής ενότητα της Υιότητας του Θεού καταστρέφεται, η αγάπη φαίνεται διαιρεμένη, και ο φόβος, η ενοχή και ο διαχωρισμός γίνονται η διαστρεβλωμένη πραγματικότητα της Βασιλείας του Θεού. Δεν μπορούμε να συγχωρήσουμε αυτό που πρώτα κάναμε αληθινό. Αν αντιληφθούμε τον πόνο σαν αληθινό, δεν μπορούμε να συγχωρήσουμε ειλικρινά τους υπαίτιους. Μόλις αυτή η αντίληψη του πόνου θεωρηθεί πραγματικότητα, καθιερώνονται διαχωρισμοί μεταξύ θύματος και διώκτη, δικαιοσύνης και αδικίας, καταπιεσμένου και καταπιεστή. Η συγχώρεση, η αγάπη και η δικαιοσύνη έχουν καταστεί αδύνατες.

Αληθινή Δικαιοσύνη

Δικαιοσύνη που βασίζεται στο διαχωρισμό και το διχασμό δεν μπορεί να είναι η δικαιοσύνη των Ουρανών, που βλέπει όλους τους ανθρώπους σαν ένα.

Υπάρχει ένα είδος δικαιοσύνης στην σωτηρία, για το οποίο ο κόσμος δεν γνωρίζει τίποτα. Για τον κόσμο, η δικαιοσύνη και η εκδίκηση είναι το ίδιο, γιατί οι αμαρτωλοί βλέπουν την δικαιοσύνη μόνο ως τιμωρία τους, που ίσως επιδιώκεται από κάποιον άλλον, αλλά που δεν μπορούν να την αποφύγουν (Κ-25.VIII.3:1-2).

Αλλά τι γίνεται με την προφανή αδικία που υπάρχει γύρω μας: την καταπίεση, την φτώχεια, τον πόνο και την κακοποίηση που έχουν γίνει μέρος του κόσμου μας; Το να βοηθάμε αυτούς που βρίσκονται σε ανάγκη και τους πάσχοντες υπήρξε πάντοτε σημαντικό θέμα στην Ιουδαίο-Χριστιανική ηθική. Όπως έγραψε ο Ησαΐας, που παραβάλλεται στο Κατά Ματθαίο 25: «[ο Θεός θέλει] να σπάτε των αδικημένων τα δεσμά, να λύσετε τα φορτία που τους βαραίνουν, τους καταπιεσμένους ν' απελευθερώνετε και να συντρίβετε κάθε ζυγό. ...με τον πεινασμένο το ψωμί σας να μοιράζεστε, τον άστεγο να φέρνετε στο σπίτι, αν κάποιον βλέπετε γυμνό με ρούχα να τον ντύνετε» (Ησαΐας 58:6-7). Κανείς δεν θα μπορούσε να αρνηθεί την εγκυρότητα αυτής της ηθικής, ή να αγνοήσει την πνευματική αναγκαιότητα να βοηθήσει κάποιον που κινδυνεύει. Ωστόσο τα Μαθήματα Θαυμάτων μας λένε ότι αυτός που μαθαίνει τα μαθήματα, «Γελά επίσης με τον πόνο και την απώλεια, με την αρρώστια και τη θλίψη, με την φτώχεια, την πείνα και τον θάνατο» (Ασκ-MI-187.6:4). Η φαινομενική σύγκρουση ανάμεσα σε αυτές τις δύο δηλώσεις λύνεται όταν αναγνωρίσουμε ότι αυτό το γέλιο δεν είναι περιπαικτικό, ούτε βασίζεται στην αδιαφορία για την δυστυχία των άλλων. Αντίθετα είναι ένα «απαλό γέλιο», που προέρχεται από

την όραση ότι η δυστυχία δεν είναι αυτό που φαίνεται, γιατί όταν κατανοήσουμε την δυναμική του φόβου και της ενοχής μπορούμε να επαναπροσδιορίσουμε τις διαστάσεις της φτώχειας και της καταπίεσης. Αναγνωρίζουμε ότι οι θλίψεις του κόσμου δεν είναι στην πραγματικότητα υλικές ή εξωτερικές (δεξιά πλευρά του Πίνακα 2), αλλά εσωτερικές (αριστερή πλευρά). Επιπλέον είναι πληγές που όλοι μοιραζόμαστε ως παιδιά του εγώ. Όλοι οι άνθρωποι που στερούνται εσωτερικής ειρήνης, της εσωτερικής συνειδητοποίησης της Παρουσίας του Θεού και της Ταυτότητάς τους ως παιδιά Του, είναι φτωχοί.: «Οι φτωχοί είναι απλώς αυτοί που έχουν επενδύσει εσφαλμένα, και είναι πράγματι φτωχοί!... Γιατί η φτώχεια είναι έλλειμμα, και υπάρχει μόνο ένα έλλειμμα, αφού υπάρχει μία μόνο ανάγκη» (Κ-12.III.1:3,6). Ποιος από μας εξαιρείται από αυτήν την λάθος επένδυση στο σύστημα σκέψης του εγώ;

Όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, οι άνθρωποι δεν θα αναζητούσαν να πληγώσουν, να καταπιέσουν, να θυματοποιήσουν, να καταδιώξουν ή ακόμα και να δολοφονήσουν αν δεν ένιωθαν μέσα τους φτωχοί, ένοχοι και ευάλωτοι. Οι εξωτερικές βίαιες και άδικες πράξεις τους είναι οι προβολές του εσωτερικού τους φόβου και της ενοχής, οι προσπάθειες να αρνηθούν την ενοχή τους αντιλαμβανόμενοι εξωτερικούς δράστες που τους προκαλούν την αδικία του διαχωρισμού που οι ίδιοι πιστεύουν ασυνείδητα ότι έχουν διαπράξει στον εαυτό τους, σε άλλους και στο Θεό.

Γι αυτό το λόγο, το πρόσωπο της αληθινής δικαιοσύνης πρέπει να κοιτάζει όλους τους ανθρώπους σαν ίδιους, και να αναγνωρίζει ότι κάθε μια από τις μυριάδες μορφές φόβου καλύπτει το ίδιο νόημα. Τα χέρια της δικαιοσύνης απλώνονται να αγκαλιάσουν τους πάντες στην συγχώρεση και στην επιείκεια – όχι για τα φαινομενικά τρομερά πράγματα που έχουν γίνει, αλλά για να ακυρωθεί ο φόβος και η ενοχή που βρίσκονται από κάτω. Ο βράχος στον οποίο στηρίζεται η σωτηρία, σύμφωνα με τα Μαθήματα είναι η ιδέα ότι «Η σωτηρία είναι αναγέννηση της ιδέας ότι κανείς δεν μπορεί να χάσει για να κερδίσει κάποιος άλλος. Και όλοι πρέπει να κερδίσουν, εάν κάποιος είναι νικητής... Κανείς δεν μπορεί να υποφέρει για να εκπληρωθεί η Βούληση του Θεού» (Κ-25.VII.12:1-2; 13:3). Η δικαιοσύνη δεν τιμωρεί κάποιον για να αισθανθεί κάποιος άλλος δικαιωμένος, γιατί δικαιώνοντας τον έναν εναντίον του άλλου απλά ενισχύεται η πίστη στον διαχωρισμό που ήταν το αρχικό πρόβλημα. Επειδή γνωρίζει ότι και τα δύο μέρη θα χάσουν, η δικαιοσύνη δεν μπορεί να αφαιρέσει από τον έναν για να κερδίσει ο άλλος. Η Αγάπη δεν έχει τιμή, και δεν μπορεί να υπάρξει θυσία στο σχέδιο των Ουρανών για την σωτηρία. «Εσύ που πιστεύεις ότι η θυσία είναι αγάπη, πρέπει να μάθεις ότι η θυσία είναι διαχωρισμός από την αγάπη» (Κ-15.XI.4:1). Η τιμωρία σε οποιαδήποτε μορφή είναι η απόπειρα να προβάλουμε την ενοχή σε κάποιον άλλον, και να μεταθέσουμε την ευθύνη για την δυστυχία μας σε κάποιον ή κάτι έξω από μας. Ένας στοργικός Θεός ποτέ δεν θα φερόταν στα παιδιά Του με αυτόν τον τρόπο.

Εξάσκηση στην Αληθινή Δικαιοσύνη

Μόλις οι σκέψεις μας ευθυγραμμιστούν με τις θεραπευτικές σκέψεις του Αγίου Πνεύματος, καθώς μοιραζόμαστε την αντίληψή Του για την κατάσταση,

μπορούμε να θέσουμε πιο πρακτικά ερωτήματα για το τι πρέπει να κάνουμε όταν αντιμετωπίζουμε επίθεση, αδικία και πόνο. Η απάντηση βασίζεται πάντα στην επιθυμία να βοηθήσουμε όλους τους εμπλεκόμενους. Το επίκεντρο δεν είναι το τι κάνουμε, αλλά το γιατί. Είναι ουσιαστικά θέμα κινήτρου.

Για παράδειγμα, φανταστείτε ότι περπατάμε στον δρόμο και ξαφνικά ερχόμαστε αντιμέτωποι με έναν τρελαμένο άνθρωπο που το μαχαίρι του σημαδεύει τον λαιμό μας. Με βάση τη δική μας ψυχική διάθεση, μπορούμε είτε να τον σταματήσουμε ανυπεράσπιστοι με αγάπη, είτε να δράσουμε αμυντικά με φόβο. Να στρέψουμε το άλλο μάγουλο δεν σημαίνει να αφήσουμε παθητικά να μας κόψουν τον λαιμό, ευλογώντας σιωπηλά τον δολοφόνο μας καθώς μας σκοτώνει. Ούτε σημαίνει να προσπαθήσουμε να τον σκοτώσουμε εμείς πριν μας σκοτώσει αυτός, νιώθοντας ότι η δικαιοσύνη των Ουρανών οπλίζει το χέρι μας. Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να προσπαθήσουμε να σταματήσουμε τον επίδοξο δολοφόνο, όχι μόνον για να μην ενισχύσουμε την πίστη μας στον πόνο, αλλά και για να τον εμποδίσουμε να κάνει ένα λάθος για το οποίο θα πληρώσει μέσω της ενοχής. Ανεξάρτητα από τις πράξεις του, παραμένει αδελφός μας. Η ενοχή απαιτεί τιμωρία, όπως είδαμε, και το εγώ θα προσπαθεί πάντα να μας κάνει να αναζητάμε την τιμωρία έξω από μας, συγκαλύπτοντας την πραγματική πηγή της τιμωρίας η οποία είναι η αυτο-επιβαλλόμενη ενοχή μας. Συνεπώς, πρέπει να έχουμε συνεχώς επίγνωση των προσπαθειών μας να προβάλλουμε την ευθύνη για το «αδίκημα» της ενοχής μας σε άλλους ανθρώπους ή καταστάσεις στον κόσμο, ανεξάρτητα από την μορφή τους. Ανεξάρτητα από τις περιστάσεις, εμείς έχουμε τον έλεγχο της ειρήνης του νου μας, όπως βλέπουμε στο παρακάτω παράδειγμα:

Πριν μερικά χρόνια, ξύπνησα στην μέση της νύχτας συνειδητοποιώντας ότι κάποιος ήταν στο δωμάτιο μου. Μετά από το πρώτο σοκ, θυμήθηκα «δεν έχω τίποτα να φοβηθώ», και ρώτησα ήρεμα τον απρόσκλητο επισκέπτη μου: «Τι μπορώ να κάνω για σένα;» Η κατάσταση όμως ήταν ξεκάθαρη. Σαφώς ο άνθρωπος ήταν υπό την επήρεια ναρκωτικών και χρειαζόταν χρήματα απεγνωσμένα για την επόμενη δόση του· οι κλέφτες σπάνια μπαίνουν σε κατοικημένα διαμερίσματα. Απειλητικά είχε το χέρι του στην τσέπη του μπουφάν του σαν να είχε όπλο, για να δώσει έμφαση στο αίτημα του. Η έλλειψη άμυνας εκ μέρους μου όμως, φαίνεται ότι άλλαξε την ατμόσφαιρα στο δωμάτιο και ο άνθρωπος άρχισε να απολογείται για το ότι μπήκε στο σπίτι μου και με ξύπνησε. Του έδωσα όσα χρήματα είχα στο πορτοφόλι μου, και αυτός σταμάτησε καθώς τα έπαιρνε και μου επέστρεψε δύο δολάρια λέγοντας: «Αυτά είναι όλα σου τα χρήματα; Δεν μπορώ να σε αφήσω χωρίς τίποτα.» Και συνέχισε να απολογείται. Τον βεβαίωσα ότι όλα ήταν εντάξει και τον παρότρυνα να κάνει αυτό που έπρεπε να κάνει. Καθώς τον συνόδεα στον διάδρομο, περιμένοντας το ασανσέρ, του είπα: «Ο Θεός να σε ευλογεί». Οι τελευταίες λέξεις του καθώς εξαφανιζόταν μέσα στο ασανσέρ ήταν: «Σε παρακαλώ προσευχήσου για μένα.» Τον βεβαίωσα ότι θα το κάνω, αν και ήξερα ότι αυτή η άγια συνάντηση ήταν η προσευχή. Κανένα αδίκημα δεν έγινε, γιατί δεν υπήρξε πραγματική απώλεια. Το χρηματικό ποσό ήταν μικρό «τίμημα» πράγματι μπροστά στην ευλογία της συγχώρεσης που δόθηκε και λήφθηκε ως ένα.

Παρόμοια, πολλοί ιεραπόστολοι – θρησκευτικοί ή λαϊκοί – που στέλνονται σε χώρες του τρίτου κόσμου που υποφέρουν κάτω από καταπιεστικά καθεστώτα έχουν το δύσκολο έργο να εργάζονται για το τέλος της «αδικίας», και να το κάνουν από αγάπη για όλους τους ανθρώπους που εμπλέκονται, τόσο για τους καταπιεσμένους όσο και για τους καταπιεστές. Όταν προσπαθούμε να εξαλείψουμε την αδικία λειτουργώντας άδικα μέσω της πίστης στον διαχωρισμό, απλά ενισχύουμε το βασικό «αδίκημα» που είναι ο διαχωρισμός. Αυτοί οι ιεραπόστολοι πρέπει να δουλέψουν ενάντια στον μεγάλο πειρασμό να ταυτιστούν με τους καταπιεσμένους ενάντια στον καταπιεστή, αναγνωρίζοντας ότι αυτός ο πειρασμός αντιπροσωπεύει την προβολή του δικού τους εσωτερικού διχασμού.

Η αντίδραση μας στην αδικία, επομένως, είναι η αγάπη και το νοιάξιμο, όχι ο φόβος ή η επιθυμία για εκδίκηση. «Προστατεύουμε» τον εαυτό μας όχι όταν τιμωρούμε ή επειδή φοβόμαστε, αλλά επειδή θέλουμε να βοηθήσουμε όλους όσοι είναι παρόντες στην κατάσταση. Έχουμε ακούσει το κάλεσμα αυτών που μας επιτίθενται και ζητούν απάντηση· η στάση μας της μη-επίθεσης διδάσκει ότι τους αγαπάμε ακόμα και όταν αυτοί θέλουν να μισούν. Η κρίση που κάνουμε σε αυτήν την περίπτωση, επομένως, δεν βασίζεται στην καταδίκη αλλά στην επιθυμία να βοηθήσουμε, βλέποντας στην επίθεση των άλλων την ανάγκη τους για αγάπη. Η αυτοπροστασία με αυτήν την έννοια γίνεται κάτι περισσότερο από μια άμυνα ενάντια στην επίθεση. Γίνεται μια απάντηση αγάπης σε ένα κάλεσμα για αγάπη που μοιραζόμαστε. Θα πρέπει να προστεθεί ότι δεν είναι απαραίτητο να νιώθουμε ολοκληρωτικά αυτήν την αγάπη. Το να μη νιώθεις καθόλου φόβο συνεπάγεται ένα επίπεδο αγιότητας που λίγοι από εμάς, αν όχι κανένας, δεν έχει επιτύχει. Αν η αγάπη μας ήταν τόσο τέλεια, δεν θα χρειαζόμαστε την βοήθεια του Ουρανού. Επομένως, η απλή επιθυμία μας να δούμε την κατάσταση διαφορετικά, παρά τον φόβο μας, αρκεί για να επιτρέψει στο Άγιο Πνεύμα να δράσει μέσα από μας.

Το να θέσουμε όρια στις προσπάθειες κάποιων ανθρώπων να καταστρέψουν κοινωνικά ή και προσωπικά όρια, είναι συχνά η μεγαλύτερη πράξη αγάπης που μπορούμε να κάνουμε. Ίσως δεν υπάρχει πιο τρομακτική εμπειρία από το να πιστέψουμε ότι ο κόσμος δεν μπορεί να μας περιορίσει, ότι στην πραγματικότητα είμαστε παντοδύναμοι και πέρα από την εξουσία προσωπικών ή κυβερνητικών αρχών. Μια τέτοια εμπειρία στον προσωπικό μας κόσμο, ενισχύει την βασική πεποίθηση του εγώ ότι εξ αιτίας του διαχωρισμού μας από τον Θεό, είμαστε υπεύθυνοι για το σύμπαν. Εφόσον έχουμε σφετεριστεί την θέση Του, Εκείνος είναι πια ανίσχυρος απέναντι μας. Αυτή η πίστη οδηγεί αναπόφευκτα στον τρομακτικό φόβο για το τι θα μας συμβεί σαν αντίποινα αυτού που πιστεύουμε ότι έχουμε κάνει. Αυτή η εμπειρία του τρόμου εκδηλώνεται καθαρά σε σοβαρά διαταραγμένους ανθρώπους, των οποίων αυτή η διαταραχή έχει συχνά ως αποτέλεσμα, σε κάποιο επίπεδο, την έλλειψη εμπιστοσύνης στους άλλους που τους ελέγχουν, τους παρηγορούν και τους αγαπούν. Το ακόλουθο παράδειγμα είναι ενδεικτικό της χρήσης μιας διαδικασίας που δεν είναι τιμωρητική αλλά γεμάτη αγάπη:

Ο Τζίμι ήταν ένα υπερκινητικό εξάχρονο παιδί που δεν μπορούσε να βάλει όρια στην συμπεριφορά του. Τελικά χρειάστηκε να μπει σε κάποιο ειδικό σχολείο όπου μέσω ενός εξατομικευμένου δομημένου προγράμματος άρχισε να

αποκτά αυτόν τον έλεγχο. Αυτό ελαχιστοποίησε το άγχος του έτσι ώστε άρχισε να μπορεί να κάθεται ήσυχος, έχοντας εμπιστοσύνη ότι ήταν προστατευμένος και ότι ο φόβος του δεν ήταν και φόβος των άλλων. Με τον καιρό, ο Τζίμι μπόρεσε να επιστρέψει στην τάξη του, και κάτω από την σταθερή και στοργική πειθαρχία που του επέβαλε ο δάσκαλός του, συνέχισε να αναπτύσσεται. Όμως, ο δάσκαλος του χρειάστηκε να φύγει από το σχολείο ξαφνικά και αντικαταστάθηκε από μια σχετικά άπειρη γυναίκα που δεν είχε εργαστεί ποτέ με παιδιά σαν τον Τζίμι. Ο Τζίμι δεν άργησε να το καταλάβει και η παλιά του συμπεριφορά επέστρεψε. Το αποκορύφωμα ήρθε ένα πρωί όταν ο Τζίμι έκανε φασαρία και σαν τιμωρία του ζητήθηκε να σταθεί όρθιος στην γωνία του δωματίου. Ανταποκρινόμενος στην κρυφή ανασφάλεια της δασκάλας, η δικιά του άρχισε να αυξάνεται. Κάνοντας μικρές αταξίες άρχισε να δοκιμάζει την ικανότητα της δασκάλας του να τον συγκρατήσει. Ο δικός της φόβος δεν την άφηνε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά και το άγχος του Τζίμι αυξανόταν μέχρι που τελικά όρμησε έξω από το δωμάτιο και με την φυγή του να δείχνει απεγνωσμένα ότι έπρεπε κάποιος να τον σταματήσει. Σε αυτό το σημείο στην σχέση, ήταν η δασκάλα που χρειαζόταν βοήθεια, γιατί η δική της δυσκολία ήταν αυτή που επιδείνωνε την δυσκολία του Τζίμι. Τότε έγινε εκείνη «ο μαθητής» και επειδή μπόρεσε να θέσει όρια από αγάπη και όχι από φόβο, ο αυτο-έλεγχος του Τζίμι επέστρεψε και η πρόοδος του συνεχίστηκε.

Η εμπειρία του πόνου, λοιπόν, μπορεί να αποτελέσει μέρος μιας μεταμορφωτικής εμπειρίας, είτε πρόκειται για δικό μας πόνο είτε τον βλέπουμε σε κάποιον άλλον. Δεν μπορεί ποτέ να είναι Θέλημα του Θεού κάποιο από τα παιδιά του να υποφέρει από πόνο, αλλά είναι Θέλημα Του να μάθουμε από αυτόν, όταν έχουμε επιλέξει να κάνουμε τον πόνο αληθινό για μας. Ακολουθώντας το ίδιο αξίωμα που παρατηρήσαμε προηγουμένως, όταν ο πόνος παραδίδεται στο Άγιο Πνεύμα, Αυτό μπορεί να μας δώσει την ευκαιρία να μάθουμε το μάθημά Του: αφού η ειρήνη βρίσκεται για πάντα άτρωτη στα πάντα έξω από αυτόν (τον πόνο), το παιδί του Θεού δεν μπορεί ποτέ να υποφέρει αληθινά. Αυτό που ονομάζουμε πόνο το έχουμε κάνει αληθινό στο νου μας. Αυτός είναι που χρειάζεται διόρθωση.

Οδυνηρές ευκαιρίες, δοκιμασίες σε οποιοδήποτε επίπεδο, είναι απλά ευκαιρίες για μας να εξασκηθούμε στην συγχώρεση:

Οι δοκιμασίες δεν είναι παρά μαθήματα που δεν κατάφερες να μάθεις, που έρχονται για άλλη μία φορά, έτσι ώστε εκεί που πριν έκανες μία εσφαλμένη επιλογή, να μπορείς τώρα να κάνεις μία καλύτερη, και έτσι ν' αποδράσεις από όλον τον πόνο που έφερε σε σένα αυτό που είχες διαλέξει πριν (Κ-31.VIII.3:1).

Αυτό το ένα μάθημα, εάν το μάθεις, [την εξουδετέρωση της προβολής], θα σε ελευθερώσει από την οδύνη, όποια μορφή κι αν πάρει. Το Άγιο Πνεύμα θα επαναλάβει αυτό το ένα περιεκτικό μάθημα λύτρωσης μέχρι να το έχεις μάθει, ανεξαρτήτως της μορφής της οδύνης που φέρνει πόνο σε σένα. Όποιον πόνο κι αν κομίσεις σ' Αυτόν, Αυτός θα του απαντήσει μ' αυτήν την πολύ απλή αλήθεια. Γιατί αυτή η μία απάντηση διώχνει την αιτία κάθε μορφής λύπης και πόνου (Κ-27.VIII.11:1-4).

Αυτή η απάντηση είναι η συγχώρεση, η βάση της αληθινής δικαιοσύνης. Δεν βασίζεται στον πόνο ή στην βλάβη, αλλά στην αντίληψη ότι δεν υπάρχει τίποτα να συγχωρήσεις. Οι αμαρτίες του αμαρτωλού αποδείχθηκε ότι δεν συνέβησαν ποτέ, επειδή έχουν μεταμορφωθεί στην επίγνωση μας από αμαρτίες, σε λάθη που πρέπει να διορθωθούν. Χωρίς την προβολή της ενοχής δεν υπάρχει ενοχή, και επομένως δεν μπορεί να υπάρξει επιθυμία τιμωρίας. Χωρίς ενοχή, προσπαθούμε να αποτρέψουμε πράξεις καταπίεσης ή βίας στον κόσμο, όχι να τιμωρήσουμε ή να «προστατεύσουμε», αλλά να θεραπεύσουμε όλους τους ανθρώπους: τον καταπιεσμένο, τον καταπιεστή και τον εαυτό μας. Όλοι ενσαρκώνουμε τα αποτελέσματα του ίδιου λάθους: της πίστης ότι μπορεί να προκληθεί πόνος στον κόσμο. Εμπλεκόμαστε σε καταστάσεις που ανακουφίζουν τον πόνο του κόσμου, ώστε όλοι μας να απαλλαγούμε από τον πόνο της πίστης μας στον διαχωρισμό.

Πώς η εξουδετέρωση αυτού του πόνου επιτυγχάνεται είναι πέρα από την ικανότητα μας να καταλάβουμε. Όπως λένε τα Μαθήματα για την άγια σχέση: «Δεν κατανοείς τι αποδέχτηκες, αλλά θυμήσου ότι η κατανόησή σου δεν είναι απαραίτητη. Το μόνο που ήταν απαραίτητο ήταν απλώς η επιθυμία να κατανοήσεις» (Κ-18.ΙΙΙ.4:11-12). Ακυρώνοντας την πίστη μας στον διαχωρισμό μέσω της ένωσης μας με έναν άλλον στην συγχώρεση, το Άγιο Πνεύμα μπορεί να θεραπεύσει το νου μας και όλους τους νόες μέσω του δικού μας. «Καθώς αφήνεις τον εαυτό σου να θεραπευτεί, βλέπεις όλους γύρω σου ή εκείνους που έρχονται στο νου σου ή εκείνους που άγγιξες ή εκείνους που φαίνεται να μην έχουν επαφή μαζί σου, θεραπευμένους μαζί με σένα» (Ασκ-ΜΙ-137.10:1). Όταν θεραπευόμαστε, λέει αυτό το μάθημα του βιβλίου των Ασκήσεων, δεν θεραπευόμαστε μόνοι.

Αν ο στόχος μας δεν είναι να βοηθήσουμε κάθε άτομο που εμπλέκεται στο λάθος, θα αντιμετωπίζουμε την προβολή της δικής μας ενοχής και θα εξακολουθούμε να βλέπουμε έναν κόσμο ξεχωριστών συμφερόντων. Μια τέτοια αντίληψη μπορεί να προέρχεται μόνον από μια προειλημμένη πεποίθηση για τον εαυτό μας. Αν πιστεύουμε ότι είμαστε διαχωρισμένοι, θα βλέπουμε ένα κόσμο διαχωρισμού – γεμάτο ανθρώπους με αντίθετα χαρακτηριστικά καλού και κακού, αγάπης και μίσους, αυτούς που πρέπει να υποστηριχθούν και αυτούς που πρέπει να αντιταχθούν, αυτούς που πρέπει να κριθούν και αυτούς που πρέπει να ξεπεραστούν. Έτσι, η αληθινή θεραπεία και διόρθωση γίνεται αδύνατη.

Ο ρόλος του Αγίου Πνεύματος

Μόλις ορίσουμε το πρόβλημα ως αδικία, αναπόφευκτα πιστεύουμε ότι εμείς είμαστε αυτοί που μπορούμε να το λύσουμε. Άλλη μια φορά μπορούμε να δούμε το εγώ να ενισχύεται ύπουλα, αναπαράγοντας το αρχικό λάθος να πιστέψουμε ότι μπορούμε και μάλιστα ότι έχουμε υφαρπάξει τον ρόλο του Θεού. Μια συνηθισμένη πλάνη είναι να πιστεύουμε ότι είμαστε εμείς αυτοί που διδάσκουμε μαθήματα, που διορθώνουμε τα λάθη των άλλων.

Για το εγώ είναι ευγενές και ορθό και καλό να καταδεικνύεις τα σφάλματα και να τα «διορθώνεις». Αυτό έχει τέλειο νόημα για το εγώ, το οποίο δεν έχει επίγνωση του τι είναι τα σφάλματα και τι είναι η διόρθωση. Τα σφάλματα είναι του εγώ, και η διόρθωση των σφαλμάτων βρίσκεται στην απεμπόληση του εγώ ...Όταν αντιδράς στο ελάχιστο προς τα σφάλματα, δεν αφουγκράζεσαι το Άγιο Πνεύμα. Αυτό απλώς τα έχει παραβλέψει, και εάν εσύ ασχοληθείς μ' αυτά δεν ακούς Αυτό. Εάν δεν ακούς Αυτό, αφουγκράζεσαι το εγώ σου και έχεις κι εσύ ελάχιστη λογική όσο ο αδελφός σου του οποίου τα σφάλματα αντιλαμβάνεσαι. Αυτό δεν μπορεί να είναι διόρθωση ...Εσύ δεν μπορείς να διορθώσεις τον εαυτό σου. Άρα είναι δυνατόν εσύ να διορθώσεις κάποιον άλλο;Κάθε προσπάθεια που κάνεις να διορθώσεις έναν αδελφό σημαίνει ότι πιστεύεις ότι είναι δυνατή η διόρθωση από σένα, και αυτό μπορεί να είναι μόνο η αλαζονεία του εγώ. Η διόρθωση είναι του Θεού, ο Οποίος δεν γνωρίζει την αλαζονεία (Κ-9.III.2:1-3; 4:1-4; 6:1-2; 7:8-9).

Όταν κάποιος κάτσει να σκεφτεί τι πραγματικά σημαίνει η διόρθωση, γίνεται πολύ σαφές ότι είναι αδύνατον να γνωρίζει τι πρέπει να γίνει.

Προκειμένου να κριθεί οτιδήποτε ορθά, κάποιος θα πρέπει να έχει πλήρη επίγνωση ενός αδιανόητα μεγάλου φάσματος πραγμάτων· παρελθόν, παρόν και τα επερχόμενα. Κάποιος θα έπρεπε ν' αναγνωρίσει εκ των προτέρων όλες τις συνέπειες των κρίσεων του για κάθε έναν και κάθε τι που εμπλέκεται σ' αυτές με οιονδήποτε τρόπο. Και θα έπρεπε να είναι βέβαιος ότι δεν υπάρχει καμία στρέβλωση στην αντίληψή του, έτσι ώστε η κρίση του να είναι πλήρως δίκαιη προς κάθε έναν τον οποίο αφορά τώρα και στο μέλλον. Ποιος είναι σε θέση να το κάνει αυτό; Ποιος θα το ισχυριζόταν αυτό για τον εαυτό του, παρεκτός εάν είχε μεγαλειώδεις φαντασιώσεις; ...Η σοφία δεν είναι κρίσεις· είναι η απεμπόληση των κρίσεων. Κάνε λοιπόν μία μόνο κρίση ακόμα. Είναι αυτή: Υπάρχει Κάποιος μαζί σου του Οποίου η κρίση είναι τέλεια. Αυτός όντως γνωρίζει όλα τα δεδομένα· παρελθόν, παρόν και τα επερχόμενα. Αυτός όντως γνωρίζει όλες τις συνέπειες της κρίσης Του για κάθε έναν και κάθε τι που εμπλέκεται με οιονδήποτε τρόπο. Και Αυτός είναι πλήρως δίκαιος προς κάθε έναν, γιατί δεν υπάρχει καμία στρέβλωση στην αντίληψή Του. (Εγχ-10.3:3-7; 4:5-10)

Επομένως, το να νομίζουμε ότι γνωρίζουμε τι είναι σωστό για μας και για τους κοντινούς μας ανθρώπους, πόσο μάλλον για όλο τον κόσμο, είναι πραγματικά αλαζονικό. Οι περισσότεροι από μας έχουμε ταλέντο στο να κοροϊδεύουμε τον εαυτό μας πάνω σε αυτό. Είναι εύκολο να καλύψουμε την αλαζονεία μας πίσω από όρους δικαιοσύνης, αγάπης, ελευθερίας και πνευματικότητας. Πρέπει να αναγνωρίσουμε πλήρως τον πειρασμό να το κάνουμε αυτό. Αρκεί να σκεφτούμε πόσο πολύ αίμα έχει χυθεί στο όνομα του Θεού, της αγάπης και της ειρήνης για να συνειδητοποιήσουμε ότι αυτό είναι αλήθεια. Μόνο αν ακολουθήσουμε την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι δεν υπάρχει επίθεση και ότι η αντίδραση μας είναι στοργική, όχι μόνο για τους άλλους αλλά και για τον εαυτό μας. Όταν λύνουμε ένα πρόβλημα με τον δικό Του τρόπο, σε αντίθεση με αυτόν του εγώ, κανείς δεν μπορεί να

χάσει και όλοι πρέπει να κερδίσουν. Το Άγιο Πνεύμα «δεν παίρνει από τον Πέτρο για να πληρώσει τον Παύλο». Η αγάπη μόνο να δίνει μπορεί· ποτέ δεν απαιτεί θυσία ούτε προκαλεί πόνο ή δυστυχία.

Η δύναμη της αγάπης σε αντίθεση με την δύναμη που περιγράφεται στο παραμύθι όπου ο ήλιος και ο αέρας τσακώνονται για το ποιος είναι πιο δυνατός. Κοιτώντας την γη κάτω, είδαν έναν άνθρωπο να περπατά φορώντας το παλτό του. Αποφάσισαν να λύσουν την διαφωνία τους βλέποντας ποιος από τους δύο θα έκανε αυτόν τον άνθρωπο να βγάλει το παλτό του. Ο άνεμος πρώτος, άρχισε να φυσάει όσο πιο δυνατά μπορούσε. Αλλά αυτό έκανε τον άνθρωπο να τυλίγεται πιο σφιχτά στο παλτό του. Όταν ήρθε η σειρά του ήλιου, απλά άρχισε να λάμπει. Όσο περισσότερο έλαμπε, τόσο πιο πολύ ο άνθρωπος αυτός ζεσταινόταν και σε λίγο έβγαλε το παλτό του. Το μάθημα είναι σαφές. Για να προκληθεί μια αλλαγή στους άλλους, αρκεί απλά να αφήσουμε το φως του Θεού να λάμψει. Η άσκηση πίεσης με οποιονδήποτε τρόπο απλά κάνει τους άλλους να αυξήσουν την αμυντικότητα τους. Το εγώ μας, συναντάει ένα άλλο εγώ και τα αποτελέσματα είναι πάντα αντιπαραγωγικά, προκαλώντας συχνά ακριβώς τα πράγματα που δεν θέλουμε.

Έτσι, επιστρέφουμε στο βασικό πρόβλημα του πώς μπορούμε να ακούμε το Άγιο Πνεύμα, έτσι ώστε να αφήσουμε το φως Του να λάμψει μέσα από μας. Για να το κάνουμε αυτό πρέπει να απαλλαγούμε από τις ενοχές μας, οι οποίες δεν είναι μόνο μια επίθεση εναντίον του εαυτού μας, αλλά και μια επίθεση εναντίον του Θεού, καθώς προσπαθούμε να αρνηθούμε την Παρουσία Του και να κάνουμε τη Φωνή Του παντοτινά άηχη. Όσο η ενοχή συνεχίζει τον στατικό της θόρυβο στο νου μας, δεν θα μπορέσουμε ποτέ να ακούσουμε τη Φωνή που μιλάει για την αθωότητά μας και για την αθωότητα όλων των αδελφών μας. Η ενοχή όχι μόνο κρύβει τον αληθινό μας Εαυτό, αλλά καθιστά αδύνατο να δούμε το φως αυτού του Εαυτού στους άλλους. Καθώς η επίθεση δεν είναι τίποτα περισσότερο από προβαλλόμενη ενοχή, η επίθεση σε οποιαδήποτε μορφή θα κρύψει το Άγιο Πνεύμα μέσα σε ένα σύννεφο ενοχής. Αλλά η απόφαση να δούμε την επίθεση ως μια έκκληση για βοήθεια εκφράζει την επιθυμία να ακούσουμε τη Φωνή Του, ώστε να μας δείξει την όραση της συγχώρεσης που θα μας συγχωρέσει την ενοχή μας. Έτσι, ένας απελπισμένος εισβολέας μας προσφέρει την ευκαιρία να αντιμετωπίσουμε την επίθεση με αγάπη και έτσι να μάθουμε το ίδιο το μάθημα που διδάσκουμε.

Στην πραγματικότητα, κάθε φορά που ερχόμαστε αντιμέτωποι με μια κατάσταση που μας κάνει να νιώθουμε ανυπόμονοι, ενοχλημένοι ή θυμωμένοι, είναι ένα σαφές σημάδι ότι έχουμε ξεχάσει το μάθημά μας και έχουμε μπει για άλλη μια φορά στον πειρασμό του εγώ. Για να συνειδητοποιήσουμε πόσο καλά μπορεί να έχουμε γενικεύσει τα μαθήματα του Αγίου Πνεύματος, αρκεί να ανοίξουμε τις βραδινές ειδήσεις και να παρατηρήσουμε τις αντιδράσεις μας στις αναπόφευκτες αναφορές για βιασμούς, δολοφονίες, αδικίες, καταπίεση, καταστροφές κ.λπ. Οι αντιδράσεις μας θα είναι ένας καλός δείκτης του βαθμού της ασυγχωρησίας που εξακολουθεί να παραμένει κλειδωμένη στο νου μας. Αυτή η μισή ώρα που περνάμε με τον κόσμο του εγώ μπορεί να γίνει μια ισχυρή αίθουσα διδασκαλίας που το Άγιο Πνεύμα μπορεί να χρησιμοποιήσει για να θεραπεύσει το μυαλό μας.

Ανεξάρτητα από το τι έχει μας ζητήσει κάποιος άλλος ή τι φαίνεται να κάνει σε εμάς ή στους άλλους, πρέπει να στραφούμε στο Άγιο Πνεύμα για βοήθεια ώστε να μπορέσουμε να δούμε την κατάσταση διαφορετικά:

Συγχώρεσε, και θα το δεις αυτό διαφορετικά. Αυτά είναι τα λόγια που το Άγιο Πνεύμα λέει σε όλες τις δοκιμασίες σου, σε όλο τον πόνο σου, σε όλες τις ταλαιπωρίες, ανεξαρτήτως μορφής τους. ... Αυτό είναι το μάθημα που ο Θεός θέλει να μάθεις: Υπάρχει ένας τρόπος να κοιτάς τα πάντα, που τα κάνει όλα να είναι άλλο ένα βήμα προς Αυτόν και προς την σωτηρία του κόσμου. Σε όλα όσα μιλούν για τρόπο, απάντησε ως εξής: Θα συγχωρήσω, και αυτό θα εξαφανιστεί. (Ασκ-MI-193.5:1-2; 13:1-3)

Ζητώντας θεραπεία γινόμαστε ανοιχτοί στη μόνη πηγή θεραπείας που υπάρχει. Ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα του άλλου για αγάπη, ζητάμε από τον Θεό να ανταποκριθεί στο δικό μας. «Αυτό θα σε διδάξει πως να κοιτάς τον εαυτό σου χωρίς μομφή, μαθαίνοντας πως να κοιτάς τα πάντα χωρίς αυτήν. Η μομφή δεν θα είναι τότε πραγματική για σένα, και όλα τα σφάλματά σου θα έχουν συγχωρεθεί» (Κ-9.III.8:10-11). Με αυτόν τον τρόπο η μία Αγάπη του Πατέρα μας μεταφέρεται σε όλα τα παιδιά Του από το ένα Άτομο που γνωρίζει τι είναι αυτή η Αγάπη και πώς μπορεί να διδαχθεί καλύτερα σε όσους την έχουν ξεχάσει.

Κεφάλαιο 4

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το κεφάλαιο 1 περιγράφει την άποψη του εγώ για την αγάπη στις ιδιαίτερες σχέσεις. Έχοντας κατανοήσει τον σκοπό του Αγίου Πνεύματος για τις σχέσεις, μπορούμε τώρα να συζητήσουμε το νόημα που δίνει Αυτό στην αγάπη όπως και τον ρόλο της σεξουαλικότητας.

Μπορούμε να πούμε ότι εξαιτίας των μεγάλων διαστρεβλώσεων του εγώ για τις σχέσεις, η απόλυτη αγάπη, όπως είδαμε, είναι αδύνατη σε αυτόν τον κόσμο. Μόνον ένας «προχωρημένος δάσκαλος του Θεού» θα μπορούσε να σχετιστεί με τους άλλους ανεξάρτητα από τις προβολές του εγώ. Παρά τις ανθρώπινες αδυναμίες μας, όμως, η Αγάπη του Θεού μπορεί να καθρεφτιστεί στην ζωή μας. Η εντολή των Γραφών να αγαπάμε τον πλησίον μας είναι στην ουσία εντολή για συγχώρεση, επειδή είναι μέσω της συγχώρεσης που η ενοχή μας μπορεί να εξαλειφθεί και να γίνουμε περισσότερο ικανοί να αγαπάμε ο ένας τον άλλον όπως μας αγαπά ο Θεός. Στο πλαίσιο της συγχώρεσης βρίσκουμε το νόημα της αγάπης.

Ο C.G. Jung παρατήρησε κάποτε ότι για τους ανθρώπους που είναι μεγαλύτεροι από 35 χρονών το κάθε πρόβλημα είναι πνευματικό. Ο αριθμός προφανώς είναι αυθαίρετος. Η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στα δύο στάδια της ζωής μας συνήθως κυμαίνεται από τα τέλη των είκοσι χρόνων μας έως κάποιο σημείο μέσα στην δεκαετία των τριάντα, αν και υπάρχουν πολλές εξαιρέσεις και στα δύο άκρα. Το πρώτο μισό της ζωής μας το ξοδεύουμε για να αναπτύξουμε εργαλεία για την επιβίωση, να μάθουμε να αντιμετωπίζουμε τον υλικό, τον ψυχολογικό και τον κοινωνικό κόσμο, και μπορεί να θεωρηθεί ως μια περίοδος προετοιμασίας. Αυτή η περίοδος είναι φυσική στις ανθρώπινες ζωές μας. Η μη ανάπτυξη μιας προσωπικής ταυτότητας ή αίσθησης του εαυτού (το εγώ) οδηγεί σε ψύχωση και, σε ακραίες περιπτώσεις, σε αυτισμό. Είναι παράδοξο για τις ανθρώπινες ζωές μας το ότι πρέπει να περάσουμε το πρώτο μέρος της ζωής μας στην ανάπτυξη ενός εγώ, το οποίο πρέπει μετά, στο δεύτερο μέρος, να το ακυρώσουμε.

Αυτό το δεύτερο στάδιο έχει σχέση με το να εφαρμόσουμε αυτές τις ικανότητες και τις δεξιότητες για να απαντήσουμε στην ερώτηση: ποιον δάσκαλο ακολουθούμε, τον Θεό ή το εγώ; Αυτό είναι το αληθινό νόημα της «κρίσης της μέσης ηλικίας». Γι' αυτόν τον λόγο μίλησε ο Jung για την πνευματική φύση των προβλημάτων σε αυτήν την περίοδο. Αν ακολουθούμε το εγώ μας αρνούμαστε την πνευματική μας λειτουργία, βλέποντας τον σκοπό της ζωής μας από την άποψη της ικανοποίησης των ανεκπλήρωτων αναγκών ασφάλειας του παρελθόντος, που προβάλλονται στο μέλλον. Το ένα πρόβλημα εμφανίζεται μετά το άλλο, μια διαδικασία που τελικά μπορεί να αποδοθεί σε αυτήν την άρνηση του αληθινού μας Εαυτού. Όταν, από την άλλη πλευρά, βάζουμε την ζωή μας στην υπηρεσία του Θεού, όλα τα προβλήματα βλέπονται ως ευκαιρίες να θυμηθούμε την αληθινή μας Ταυτότητα που βρίσκεται σε Αυτόν. Όπως

υπάρχει συγκεκριμένος χρόνος ανάπτυξης της ομιλίας, του περπατήματος, της λογικής κλπ., υπάρχει μια αναπτυξιακή ετοιμότητα για πνευματική μάθηση. Η αληθινή πνευματική ωριμότητα δεν είναι δυνατή μέχρι να φθάσουμε στην ενηλικίωση. Πολλές σχέσεις μας στο πρώτο μέρος της ζωής μας, είναι τα δομικά υλικά μέσα από τα οποία θα μάθουμε αργότερα τα μαθήματα της συγχώρεσης που θα μας οδηγήσουν πίσω στον Θεό.

Συγχώρεση και Αγάπη: Η Άγια Σχέση

Σε όλες τις σχέσεις βλέπουμε το Άγιο Πνεύμα την ώρα της δουλειάς, να μας βοηθάει με τα μαθήματα που διδάσκουν ότι η αληθινή ειρήνη βρίσκεται μόνον στον ζωντανό Θεό μέσα μας, και ποτέ σε έναν άλλον. Το εμπόδιο για να βιώσουμε την ειρήνη είναι η ενοχή. Αυτή η ενοχή, παρόλο που είναι αφηρημένη και πανταχού παρούσα, εκφράζεται με συγκεκριμένους τρόπους για τον καθένα μας. Είναι μέσα σε αυτές τις μορφές που πρέπει να ξεμάθουμε την ενοχή – τις ιδιαίτερες λειτουργίες μας που συζητήθηκαν στο Κεφάλαιο 2. Επιλέγουμε τον Θεό ακριβώς στις καταστάσεις στις οποίες θα μπούμε περισσότερο στον πειρασμό να επιλέξουμε το εγώ. Ο σκοπός όλων των σχέσεων, επομένως, είναι να μας βοηθήσουν να κάνουμε αυτήν την επιλογή, και δεν είναι τυχαίο ότι γεννηθήκαμε στις συγκεκριμένες οικογένειες, ούτε τυχαίο ποιον παντρευόμαστε ή ποιοι είναι οι φίλοι μας. Κάθε σχέση μπορεί να είναι μέρος του σχεδίου της Εξιλέωσης του Αγίου Πνεύματος για μας, αν Το αφήσουμε.

1. Γονείς και Παιδιά

Η πιο βασική από όλες τις σχέσεις αγάπης είναι αυτή ανάμεσα στον γονιό και στο παιδί. Επειδή εξαρτηθήκαμε πολύ από τους γονείς μας, αυτή η ιδιαίτερη σχέση κρύβει τις μεγαλύτερες δυνατότητες για να μάθουμε την συγχώρεση. Ο Φρόντ πολύ σωστά τόνισε την σημασία των αισθημάτων μας προς την μητέρα και τον πατέρα μας. Η επιτυχής επίλυση του Οιδιπόδειου Συμπλέγματος, του πρωτότυπου για όλες τις ιδιαίτερες σχέσεις μας αγάπης και μίσους, είναι στην πραγματικότητα μια άσκηση στην συγχώρεση. Πρέπει να μάθουμε να συγχωρούμε τον γονέα του αντίθετου φύλου για το ότι δεν ήταν ο σωτήρας μας, η κατάκτηση του οποίου, όπως πίστευε το υποσυνείδητο μας, θα μας έκανε για πάντα ευχαριστημένους και ευτυχισμένους. Ταυτόχρονα, συγχωρούμε τον γονέα του ίδιου φύλου γιατί δεν είναι εχθρός μας, ο ιδιαίτερος αντίπαλος που μας προκαλεί μίσος για την αγάπη του γονέα που αγαπάμε ιδιαίτερα.

Κανενός οι γονείς δεν είναι τέλειοι. Και αυτοί επίσης, είχαν γονείς που πάλευαν με προβλήματα του εγώ, τα οποία είχαν προβληθεί αναπόφευκτα πάνω στα παιδιά τους. Με αυτήν την έννοια τα «αμαρτήματα» των γονιών μεταφέρονται στις επόμενες γενεές. Έχει παρατηρηθεί για παράδειγμα, ότι κακοποιημένα παιδιά γίνονται συχνά κακοποιητικοί γονείς όταν μεγαλώσουν. Κανείς μας δεν έτυχε της τόσο τέλειας μεταχείρισης που πιστεύαμε ότι αξίζαμε, ούτε έλαβε όλα τα υλικά και ψυχολογικά εφόδια που χρειαζόμαστε. Συνεπώς είναι πολύ

δύσκολο να αποφύγουμε την έκφραση του εγώ «αν μόνο...» που συζητήσαμε νωρίτερα: Αν μόνο μου είχαν φερθεί διαφορετικά οι γονείς μου, αν μόνο οι γονείς μου είχαν περισσότερα χρήματα, αν μόνο οι γονείς μου δεν είχαν χωρίσει, αν μόνο οι γονείς μου... θα ήμουν πιο ευτυχισμένος σήμερα. Η αληθινή συγχώρεση αναγνωρίζει ότι οι καταστάσεις της παιδικής μας ηλικίας ήταν μέρος του σχεδίου του Αγίου Πνεύματος να μας διδάξει την συγχώρεση στις απαραίτητες μορφές για την μάθηση μας. Είναι το πρόγραμμα εκπαίδευσης μέσω του οποίου μαθαίνουμε ότι η σωτηρία δεν εξαρτάται από τις «καλές» συνθήκες της ζωής μας, ούτε ότι η δυστυχία και ο πόνος εξαρτώνται από τις «άσχημες». Στα μάτια του Αγίου Πνεύματος είναι το ίδιο, μοιράζονται τον ίδιο σκοπό της συγχώρεσης του παρελθόντος έτσι ώστε να μπορέσουμε να θυμηθούμε τον Θεό στο παρόν.

Σαν παιδιά εξαρτόμαστε απόλυτα από τους γονείς μας, όχι μόνο για τις υλικές μας ανάγκες, αλλά και για την εικόνα του εαυτού μας. Μεγαλώνουμε και βλέπουμε τους εαυτούς μας κυρίως όπως οι γονείς μας ή οι γονεϊκές μορφές μας έχουν δει, και δεν μπορούμε να κάνουμε πολλά γι αυτό όταν είμαστε νέοι. Αν οι γονείς μας μας έχουν απορρίψει, για παράδειγμα, είναι αναπόφευκτο να έχουμε αισθήματα αναξιότητας και αυτοκατηγορίας· αν μας έχουν υπερπροστατεύσει, η πεποίθηση ότι είμαστε ανεπαρκείς να σταθούμε μόνοι μας ενισχύεται. Από την άλλη πλευρά, το να νιώθουμε ότι μας αγαπάνε και μας δέχονται, θα μας βοηθήσει να αναπτύξουμε μια ισχυρή αίσθηση προσωπικής ταυτότητας και αυτοεκτίμησης. Επιπλέον, στο δεύτερο στάδιο της ζωής μας πρέπει να υπερβούμε αυτόν τον προσωπικό εαυτό και να βρούμε τον αληθινό Εαυτό μας στον Θεό.

Ως ενήλικες, γνωρίζοντας τους εαυτούς μας σαν παιδιά του Ουράνιου Πατέρα μας, δεν χρειάζεται πια να εξαρτώμεθα από άλλους, για την υλική και ψυχολογική μας ευημερία. Το να συνεχίσουμε να παραμένουμε εξαρτημένοι αντιπροσωπεύει μια απόφαση. Ο Φρόιντ έδειξε πώς το παρελθόν επηρεάζει το παρόν, ότι τα μοτίβα της παιδικής ηλικίας επαναλαμβάνονται στην ενήλικη ζωή. Αν βλέπουμε τον εαυτό μας όπως μας έχουν δει οι άλλοι, είμαστε δεσμευμένοι αναπόφευκτα από αυτό που συνέβη στο παρελθόν. Το παιδί θα γίνει πατέρας του άντρα. Το βασικό πρόβλημα, όμως, δεν βρίσκεται στο παρελθόν, αλλά στο παρόν όπου κάνουμε την αποφασιστική επιλογή να ζήσουμε στο παρόν ή στο παρελθόν.

Η διάκριση είναι σημαντική, γιατί όταν βλέπουμε το παρελθόν σαν τον πρωταρχικό παράγοντα της αντίληψης του εαυτού μας, παραμένουμε φυλακισμένοι σαν τα αθώα θύματα ενός σκληρού κόσμου και γεγονότων που δεν μπορούν να αλλάξουν. Δεν υπάρχει ελπίδα σε μια τέτοια κατάσταση. Ωστόσο, το να βλέπουμε τους εαυτούς μας ελεύθερους να επιλέγουμε μας επιτρέπει να ταυτιζόμαστε με κάτι περισσότερο από το εγώ μας και αποδίδει την πλήρη ευθύνη για αυτή την ταύτιση στη δύναμη της απόφασής μας. Είναι αλήθεια ότι σε κάποιο επίπεδο, τα παιδιά δεν είναι υπεύθυνα για ότι τους συμβαίνει, αλλά είναι εξίσου αλήθεια ότι ως ενήλικες δεν είμαστε πια δεσμευμένοι από ότι έκαναν ή δεν έκαναν οι γονείς μας. Δεν είναι υπεύθυνοι για την παρούσα δυστυχία μας, γιατί η πραγματική ευτυχία δεν εξαρτάται από πράγματα ή πρόσωπα αυτού του κόσμου. Μόνο αν ήταν έτσι θα ήταν δυνατόν να την στερηθούμε.

Η αναγνώριση ότι ο πραγματικός γονιός μας είναι ο Θεός και ότι εξαρτόμαστε μόνο από Αυτόν, ή ότι ως γονείς είμαστε πραγματικά όργανα του Θεού και όχι υποκατάστατά Του, είναι η βάση της πραγματικής αγάπης ανάμεσα στους γονείς και τα παιδιά. Το υπερβολικό ενδιαφέρον ή η υπερπροστασία των γονιών δεν είναι αγάπη, αλλά μια έκφραση φόβου, έλλειψη πίστης και η ανάγκη των γονιών να γίνουν τα παιδιά τους αυτό που εκείνοι χρειάζονται να γίνουν. Αυτό οδηγεί σε απογοήτευση, θυμό και μια επιθυμία να εμποδίσουν τα παιδιά – μεγαλωμένα ή μη – να μάθουν τα δικά τους ιδιαίτερα μαθήματα στην σχολική αίθουσα του Αγίου Πνεύματος. Παρόμοια, το να αγαπά κανείς τους γονείς του από καθήκον ή υποχρέωση μπορεί να οδηγήσει μόνο σε δυσaréσκεια και ενοχές. Γνωρίζουμε αν είμαστε όργανα της Αγάπης του Θεού ή του φόβου του εγώ, από την ειρήνη που έρχεται μέσα μας και μέσα στους γονείς μας ή στα παιδιά μας.

Επομένως, τα μαθήματα του Αγίου Πνεύματος μαθαίνονται όταν οι γονείς και τα παιδιά συγχωρούν ο ένας τον άλλον γι αυτό που δεν έχουν κάνει. Καθένας τους θα κοιτάξει τον άλλον, όχι πια για να καλύψει κάποιες ανάγκες μέσα από τους ιδιαίτερους ρόλους, αλλά σαν αδελφός και αδελφή που ο Θεός έχει ενώσει για να περπατήσουν μαζί το μονοπάτι της συγχώρεσης. Χωρίς αυτό το βήμα στην αλλαγή μιας μη άγιας σχέσης σε άγια, κανείς δεν μπορεί να αναγνωριστεί αληθινά σαν παιδί του Θεού. Η ενοχή που μας κρατάει δεμένους στην ιδιαιτερότητα μας εμποδίζει να αναγνωρίσουμε την Αγάπη του Πατέρα μας για εμάς.

Σκεφτείτε ένα κορίτσι που οι γονείς του ήταν φτωχοί και μη δοτικοί συναισθηματικά. Έχοντας στερηθεί την αγάπη που πάντα λαχταρούσε, έμαθε να ταυτίζει τα υλικά πράγματα με τα συναισθηματικά, αντικαθιστώντας στο νου της την αγάπη με τα υλικά αντικείμενα. Ως ενήλικας, απαιτεί από τους άλλους – το σύζυγο, τους φίλους, τους ανώτερους – να εκδηλώσουν την στοργή τους με υλικά δώρα. Παραμένει στον πυρήνα, όμως, η βασική μη συγχώρεσή της για τους γονείς της, ας αφήσουμε τον Θεό, που ποτέ δεν της έδωσαν αυτό που χρειαζόταν, και βασικά για τον εαυτό της που είχε αυτές τις ανάγκες. Κάθε σχέση στη ζωή της, επομένως, εκφράζει αυτή την ασυνείδητη καταδίκη για τους γονείς της. Περπατά στον κόσμο νιώθοντας άδεια και στερημένη, αναζητώντας να καλύψει αυτή την ανάγκη με υλικά πράγματα· ευτυχισμένη όταν τα παίρνει, αλλιώς δυστυχισμένη. Τότε, η συγχώρεση θα μπορούσε να διδάξει ότι αυτό που θέλει αληθινά, ήδη το έχει, αφού ένα παιδί του Θεού έχει όλα όσα χρειάζεται. Αυτό αντανakλά το αξίωμα της αφθονίας, και τονίζει την δήλωση των Μαθημάτων ότι «η μόνη προσευχή που έχει νόημα είναι για συγχώρεση, επειδή εκείνοι που έχουν συγχωρεθεί έχουν τα πάντα... [αναγνωρίζοντας] αυτό που ήδη έχουν» (Κ-3.Υ.6:3,5).

Όσο πιστεύουμε ότι υπάρχουν ανάγκες που πρέπει να καλυφθούν επειδή δεν τις καλύψαμε στο παρελθόν, ενισχύουμε την πίστη μας στην έλλειψη. Σύμφωνα με το νόμο της προβολής, θα μετατοπίσουμε την ευθύνη για αυτή την πίστη στους άλλους. Έτσι, θα νιώθουμε ότι έχουμε στερηθεί την ευτυχία που πιστεύουμε ότι θα είχαμε, αν δεν μας είχαν συμβεί αυτά τα τρομερά πράγματα. Όμως, σύμφωνα με τους νόμους του εγώ, όσο περισσότερο προβάλλουμε αυτήν την ενοχή, τόσο περισσότερο ενισχύουμε την πεποίθηση ότι είμαστε περιορισμένοι και σε έλλειψη, και επομένως τόσο χειρότερα θα

αισθανόμαστε για τον εαυτό μας. Με αυτό το σκεπτικό, η αγάπη για τους άλλους είναι αδύνατη, γιατί μόνον μέσα από την πίστη μας στην αφθονία, που προέρχεται από το Θεό, μπορεί να εκφραστεί αληθινά η αγάπη.

Όμως, ως ενήλικες είμαστε ελεύθεροι να επιλέξουμε ξανά. Συγχωρώντας τους άλλους για το ότι δεν μας στερήσαν, κάνουμε το πρώτο βήμα της συγχώρεσης για την αναίρεση της πίστης στην έλλειψη που ήταν το αληθινό πρόβλημα. Καθώς αλλάζουμε γνώμη για τον εαυτό μας (το δεύτερο βήμα), αντικαθιστώντας την έλλειψη με την αφθονία, φεύγει η ενοχή μας από μας (το τρίτο βήμα) και μπορούμε τελικά να δεχτούμε το δώρο του Θεού, μοιραζόμενοι την Αγάπη Του με αυτούς που έχει στείλει στις ζωές μας. Έτσι θα θυμόμαστε τον Πατέρα μας στους Ουρανούς, καθώς συγχωρούμε τους γονείς μας στην γη.

Όποιο και αν ήταν το οικογενειακό περιβάλλον της παιδικής μας ηλικίας, μπορούμε παραμείνουμε σε ειρήνη αν το επιλέξουμε. Αυτή είναι η μόνη διδασκαλία του Αγίου Πνεύματος που θέλει να μάθουμε και να την μοιραστούμε με τον κόσμο. Επειδή μόνον ο Θεός έχει σημασία και τίποτα άλλο, παρά μόνο αν είναι το μέσον για να μας διδάξει την αγάπη που έχουμε ξεχάσει. Τα βάσανα και ο πόνος που βιώνουμε ως εγώ μας δίνουν τις καθημερινές ευκαιρίες, όπως εμφανίζονται στην οθόνη της ζωής μας, για να ταυτιστούμε με την ζωή και την αγάπη πέρα από τον πόνο μας. Έτσι σταδιακά βοηθιόμαστε να θυμηθούμε την Αγάπη η Οποία δεν γνωρίζει πόνο, η Οποία μας δημιουργήσε από αγάπη, και της Οποίας την Ταυτότητα μοιραζόμαστε.

2. Ρομαντική Αγάπη

Καθώς έρχονται άνθρωποι στην ζωή μας, ελκόμαστε από αυτούς για έναν από δύο λόγους. Στο εγώ, οι άνθρωποι είναι ελκυστικοί λόγω της ικανότητάς τους να είναι αντικείμενα προβολής (σύντροφοι ιδιαίτερης αγάπης). Μας έλκει η σωματική τους εμφάνιση, η προσωπικότητα, η οικονομική τους κατάσταση, κλπ. Όμως, όπως έχουμε δει, αυτή η έλξη της ιδιαίτερης αγάπης, δεν είναι παρά ένα λεπτό πέπλο πάνω από το μίσος. Όμως υπάρχει και μια άλλη έλξη. Καθώς το εγώ μας καλεί τον ομόλογό του να ενωθούν σε μια ανίερη συμμαχία ενοχής, το Άγιο Πνεύμα καλεί τον καθένα μας να ενωθούμε σε μια άγια σχέση συγχώρεσης. Αυτή είναι η αληθινή έλξη την οποία το εγώ προσπαθεί συνεχώς να συσκοτίσει. Η πραγματική «αγάπη με την πρώτη ματιά» για την οποία τραγουδούν οι ποιητές είναι η Αγάπη του Αγίου Πνεύματος, που καλεί το ένα άτομο προς το άλλο. Είναι η «έλξη της αγάπης για την αγάπη» (Κ-12.VIII.7:10), που καλεί τον εαυτό της να ενωθούν ως ένα και να μην είναι πια χωριστά. Όλοι μας βλέπουμε στον άλλον την ευκαιρία του Θεού να συγχωρήσουμε την ενοχή μας και να γίνουμε ένα· όχι να βρούμε ολοκλήρωση στον άλλον, όπως θα μας έλεγε το εγώ, αλλά μέσω της συγχώρεσης της ενοχής μας (της πίστης στην έλλειψη) να εκδηλωθεί η δική μας πληρότητα. Αυτό που μας έλκει πραγματικά είναι η Αγάπη που αντανακλά αυτή η πληρότητα σε αντίθεση με την έλξη της ενοχής που βρίσκεται στις ιδιαίτερες σχέσεις. Το να «ερωτευθείς», επομένως σημαίνει να αναγνωρίσεις την δυνατότητα να δεις το φως του Ουρανού σε έναν άλλον, αναγνωρίζοντας τον «επιλεγμένο σύντροφο μάθησης που σου

παρουσιάζει απεριόριστες δυνατότητες μάθησης» (Εγγχ-3.5:2). Όταν κοιτάζουμε πέρα από το σκοτάδι της προβολής της ενοχής μας, η δική μας ενοχή εξαφανίζεται. Σε αυτή την ένωση στο φως βιώνουμε την ευλογία της αγάπης του Αγίου Πνεύματος.

Η εμπειρία του να «αυξάνεσαι στην αγάπη» έχει επίσης δύο ερμηνείες. Για το εγώ, σημαίνει ότι δύο άνθρωποι καλύπτουν όλο και περισσότερο ο ένας τις ανάγκες του άλλου, συνεπώς αυξάνονται και την εξάρτηση. Αυτό συνιστά την επέκταση της «περιόδου του μήνα του μέλλοντος» του εγώ, και ενισχύει την ιδιαιτερότητα που για το εγώ έχει πολύ μεγάλη αξία. Για το Άγιο Πνεύμα, ο όρος αντανακλά μια διεύρυνση στην συγχώρεση. Ο καθένας μας είναι ενωμένος στην αγάπη με όλους τους ανθρώπους, γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα της ενότητας που δόθηκε από τον Θεό στην δημιουργία μας. «Αυτό που ο Θεός αποκαλεί ένα θα είναι παντοτινά ένα, όχι χωριστό. Το Βασίλειό Του είναι ενωμένο· έτσι αυτό δημιουργήθηκε, και έτσι θα είναι αυτό για πάντα» (Κ-26.VII.15:7-8). Εμείς δεν έχουμε την δύναμη ή την ελευθερία να ακυρώσουμε αυτό που ο Θεός καθιέρωσε σαν πραγματικότητα. Όμως, είμαστε ελεύθεροι να μην το δεχθούμε. «Η αλήθεια είναι πέρα από την ικανότητά σου να καταστρέφεις, αλλά πλήρως εντός της ικανότητάς σου ν' αποδέχεσαι» (Κ-5.IV.1:4). Αυτό που συσκοτίζει την επίγνωση μας για την παρουσία της αγάπης μέσα μας και στις σχέσεις μας με τους άλλους, είναι η ενοχή μας. Όσο δύο άνθρωποι συνεχίζουν να μαθαίνουν τα μαθήματα τους της συγχώρεσης, αντίστοιχα μειώνεται η ενοχή τους: όσο λιγότερη ενοχή υπάρχει, τόσο περισσότερη αγάπη μπορούμε να βιώσουμε. Είναι αυτή η αγάπη που «αυξάνεται» σε μια σχέση. Στην πραγματικότητα, η μείωση της ενοχής μέσω της συγχώρεσης είναι αυτό που αφήνει την αγάπη που πάντοτε υπήρχε να ανατείλει στο νου μας.

Η αγάπη έχει μόνο μία Πηγή και μπορεί να έχει μόνο έναν σκοπό, την ολοκλήρωση του εαυτού της. Είναι ένας ατέλειωτος κύκλος που επεκτείνεται για να αγκαλιάσει όλα τα παιδιά του Θεού. Ενώ δεν είναι δυνατόν να αγαπάμε τον καθένα με τον ίδιο τρόπο ή να μοιραζόμαστε ένα επίπεδο οικειότητας με όλους, είναι δυνατόν να μην έχουμε εμπόδια στην επέκταση της αγάπης. Συνεπώς κανείς δεν εξαιρείται. Η ακύρωση αυτών των εμποδίων είναι ο στόχος όλων των σχέσεων, περιστασιακών ή ολόκληρης της ζωής.

Σε αυτό το πλαίσιο, μπορούμε να καταλάβουμε τον γάμο ή κάποια μακροχρόνια φιλία ως την ένωση δύο ανθρώπων τους οποίους το Άγιο Πνεύμα έχει ενώσει μαζί, ώστε ο καθένας να μπορεί να παραβλέψει τους πολλούς πειρασμούς να προβάλλει, και να βρει στον άλλον την εικόνα του πραγματικού Εαυτού του. Αυτοί οι πειρασμοί εμπίπτουν στις κατηγορίες των σχέσεων ιδιαίτερης αγάπης και ιδιαίτερου μίσους που ήδη συζητήσαμε. Σε αυτές τις σχέσεις, χρησιμοποιούμε τους συντρόφους μας για να αποφύγουμε την ενοχή μας, κάνοντάς τους έτσι είτε σωτήρες μας, είτε αποδιοπομπαίους τράγους. Τα επόμενα δύο παραδείγματα απεικονίζουν τις διαστρεβλώσεις του εγώ στις σχέσεις αγάπης ώστε να ικανοποιήσουν τους σκοπούς του:

Ένας άντρας που έβλεπε την μητέρα του σαν απάντηση σε όλα του τα προβλήματα μπορεί να προσπαθήσει να μεταφέρει αυτόν τον ρόλο στην σύζυγό του, όπως στα λόγια του γνωστού τραγουδιού: «Θέλω ένα κορίτσι

ακριβώς σαν το κορίτσι που παντρεύτηκε τον αγαπημένο μπαμπά.» Επενδύοντας την με όλα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που οραματίζεται ως απαραίτητα για την ευτυχία του και την ευημερία του, την ερωτεύεται. Στην πραγματικότητα, όμως, αυτός αγαπά την εικόνα που έφτιαξε, όπως ο Πυγμαλίων, και όχι την σύζυγό του ως αυτοτελή προσωπικότητα. Για να πραγματοποιηθεί ο σκοπός του Αγίου Πνεύματος για την ένωσή τους, ο άντρας πρέπει να εγκαταλείψει την επένδυσή του στην εικόνα, συγχωρώντας την σύζυγό του που είναι ή που δεν είναι σαν την μητέρα του και ο σωτήρας των ονείρων του. Μέσω αυτής της διαδικασίας, θα έφθανε να αποδεχθεί την ουσιαστική τους πληρότητα ως παιδιά Θεού, επιτρέποντας στην σχέση τους να γίνει ο ναός του Αγίου Πνεύματος όπως περιγράφουν τα Μαθήματα (Κ-20. VI). Ομοίως, αν η σύζυγός του είχε την ανάγκη να γίνει μητέρα του συζύγου της, πρέπει να τον συγχωρήσει που είναι ή που δεν είναι ο «υπάκουος» γιος που ήθελε το εγώ της.

Σ ένα άλλο παράδειγμα, μια γυναίκα που έχει επενδύσει πολύ στο να θεωρεί ότι αντιμετωπίζεται άδικα, μπορεί να την έλξει ένας άντρας που θα την κακομεταχειρίζεται. Η ανάγκη της να τον βλέπει έτσι θα την κάνει να διαστρεβλώνει στο μυαλό της τις πράξεις του και θα την εμποδίσει να αναγνωρίσει τις ανάγκες του εγώ του και τις εκκλήσεις του για βοήθεια. Έτσι, μπορεί να επιδοθεί στην αυτολύπηση, θρηνώντας συνεχώς για την σκληρή της μοίρα που παντρεύτηκε ένα τέτοιο άνθρωπο. Αν ο σύζυγός της χρειάζεται έναν σύντροφο στον οποίο να μπορεί να προβάλλει το δικό του μίσος για τον εαυτό του, ελπίζοντας μαγικά να καθιερωθεί ως ανώτερος και ισχυρότερος κακοποιώντας την σύζυγό του, βρίσκουμε ένα ακόμα παράδειγμα του «Παραδεισένιου γάμου» του εγώ: την κοινή κάλυψη αναγκών όπου το σωστό χέρι ταιριάζει στο κατάλληλο γάντι. Αν όμως, η γυναίκα μπορέσει να καταλάβει την δική της επένδυσή στην κακομεταχείριση από τον σύζυγό της, και συνεπώς τον συγχωρέσει για την δική της ανάγκη να τιμωρείται, που το απαιτεί η ενοχή της, θα δει την κατάσταση διαφορετικά. Επιλέγοντας να δει τον εαυτό της ως μη ένοχο στα μάτια του Θεού, δεν θα βλέπει πια τον σύζυγό της σαν εχθρό, αλλά σαν ένα φίλο και αδελφό που κραυγάζει για βοήθεια. Ομοίως ο σύζυγός της μπορεί να κάνει το βήμα να αναγνωρίσει την ανάγκη του εγώ της να προβάλλει, συγχωρώντας έτσι τον εαυτό του και την σύζυγο του. Αυτή η μετατόπιση στην αντίληψη ξεκινά την άγια σχέση, την απάντηση του Αγίου Πνεύματος στην ιδιαίτερη σχέση.

Επομένως, τα προβλήματα στις σχέσεις, είναι πάντοτε προβολές των προβλημάτων ενοχής μέσα στον καθένα από τους συντρόφους. Αντί να βλέπουν την ενοχή μέσα τους, οι σύντροφοι επιλέγουν να την βλέπουν ο ένας στον άλλον. Η ασυνείδητη διπροσωπία αυτών των ελιγμών εμποδίζει την πραγματική θεραπεία. Η επιθυμία να τελειώσουμε μια σχέση που έχει γίνει δύσκολη, μπορεί να είναι μερικές φορές πειρασμός για να μην μάθουμε τα μαθήματα της ακύρωσης της ενοχής που φέρνει το Άγιο Πνεύμα. Ο φόβος μας για την ειρήνη που φέρνει η συγχώρεση γίνεται τόσο μεγάλος, και φαίνεται να μην έχουμε άλλη λύση παρά να ακολουθήσουμε το εγώ μας και να αναζητούμε επανειλημμένα παρηγοριά στις ιδιαίτερες σχέσεις.

Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα, όμως, ότι όλες οι σχέσεις πρέπει να παραμένουν μόνιμες στην μορφή. Μια σχέση μπορεί να εμπέσει στην δεύτερη

κατηγορία που συζητήθηκε προηγουμένως: «Χρησιμοποιώντας τον όρο μ' αυτόν τον τρόπο, το δεύτερο επίπεδο διδασκαλίας είναι μία πιο υπαρκτή σχέση, στην οποία για ένα διάστημα δύο άνθρωποι μπαίνουν σε μία αρκετά έντονη κατάσταση διδασκαλίας-μάθησης και μετά φαίνεται να χωρίζουν» (Εγχ-3.4:3). Έτσι, δύο άνθρωποι μπορεί να έχουν ολοκληρώσει όλα όσα έπρεπε να διδάξουν και να μάθουν την δεδομένη στιγμή, ή μπορεί να αποφάσισαν να μην συνεχίσουν την μάθηση τους, απλά να ολοκληρώσουν αργότερα αυτά τα μαθήματα. Έτσι, ένας γάμος μπορεί να τελειώσει με ένα διαζύγιο, συμφοιτητές μπορεί να απομακρυνθούν μετά το πτυχίο τους, κλπ. Δεν μπορούμε να κρίνουμε αυτές τις καταστάσεις. Το Άγιο Πνεύμα δεν αξιολογεί σύμφωνα με την μορφή αλλά με τον σκοπό. Εάν έγινε ένα λάθος, δηλαδή αν ακολουθήθηκε η καθοδήγηση του εγώ, Αυτό θα το διορθώσει. Αν ακολουθήθηκε η δική Του Θέληση, θα το υποστηρίξει. Από μας ζητείται να κάνουμε το καλύτερο που μπορούμε προσπαθώντας να ακούσουμε την φωνή Του. Αν έχουμε ακολουθήσει την Φωνή της αλήθειας, ανεξάρτητα από την μορφή που μπορεί να εξελιχθεί για την σχέση, η ενότητα των παιδιών του Θεού θα παραμείνει στην επίγνωση μας. «Εκείνον με τον οποίο ο Θεός έχει ενωθεί ως ένα, το εγώ δεν μπορεί να τον διαχωρίσει» (Κ-17.III.7:3). Έτσι, τα μαθήματα της συγχώρεσης θα έχουν μαθευτεί και το αποτέλεσμα θα είναι η ειρήνη. Η προβαλλόμενη ενοχή κάνει αδύνατη αυτήν την ειρήνη.

Επομένως, καμιά σχέση δεν μπορεί να θεραπευθεί αν δεν αντιμετωπιστεί αυτό το βασικό πρόβλημα της ενοχής. Όμως, δεν είναι απαραίτητο να επιλέξουν και τα δύο μέρη να το κάνουν αυτό. Η συγχώρεση είναι μια διαδικασία που συμβαίνει στο νου κάποιου, αφού εκεί βρίσκονται οι σκέψεις του διαχωρισμού και της ενοχής. Το μόνο που απαιτείται είναι να ζητήσει ο ένας από τους δυο βοήθεια για να γίνει η μετατόπιση. Απαιτούνται δύο να συμφωνήσουν για τον διαχωρισμό, αλλά μόνον ένας θεραπευμένος νους για να τον διορθώσει [να τον ακυρώσει]: «Όποιος είναι πιο νοητικά υγιής την ώρα που η απειλή γίνεται αντιληπτή, θα πρέπει να θυμηθεί πόσο βαθιά είναι η οφειλή του προς τον άλλο και πόσο μεγάλη ευγνωμοσύνη του οφείλεται, και πρέπει να είναι χαρούμενος που μπορεί να εκπληρώσει την οφειλή του φέρνοντας ευτυχία και στους δύο» (Κ-18.V.7:1). Όταν ένα ζευγάρι έχει προβλήματα, πολύ συχνά ο ένας από τους δύο πρέπει να κάνει το πρώτο βήμα. Όποιος είναι πιο κοντά στο να αναγνωρίσει την αληθινή πηγή της διαμάχης πρέπει να είναι πρόθυμος να μετατοπιστεί από μια στάση αναζήτησης ευθυνών στην συγχώρεση, βλέποντας τα λάθη του συντρόφου του σαν εκκλήσεις για βοήθεια. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο συνειδητοποιώντας ότι η βοήθεια που προσφέρεται σε αυτόν τον συγκεκριμένο σύντροφο, είναι η ίδια βοήθεια που προσφέρει ο Θεός στον εαυτό του. Αναγνωρίζουμε ότι η δυστυχία μας δεν οφείλεται σε εξωτερικές καταστάσεις αλλά στην δική μας διαταραγμένη σχέση μας με τον Θεό (το διαχωρισμό).

Αυτή η θεραπεία γίνεται δεκτή την στιγμή που προσφέρεται: «Όποτε ο δάσκαλος του Θεού έχει προσπαθήσει να είναι ένα κανάλι για θεραπεία, έχει πετύχει» (Εγχ-7.2:1). Όμως, ο φόβος των ανθρώπων για την θεραπεία ή την συγχώρεση μπορεί να τους εμποδίσει να λάβουν συνειδητά αυτό το δώρο: «Η θεραπεία πάντα θα μείνει σε αναμονή εάν πρόκειται να εκληφθεί ως απειλή. Την στιγμή που είναι καλοδεχούμενη, αυτή είναι εκεί. Όταν η θεραπεία έχει δοθεί, αυτή θα παραληφθεί» (Εγχ-6.2:1-3). Το Άγιο Πνεύμα κρατά το δώρο της

θεραπείας ή της συγχώρεσης μέχρι την ώρα που ο φόβος θα έχει υποχωρήσει αρκετά ώστε το δώρο να γίνει αποδεκτό. Επομένως,

Κανένας δάσκαλος του Θεού δεν πρέπει να νιώθει απογοητευμένος εάν έχει προσφέρει θεραπεία και αυτή δεν φαίνεται να έχει ληφθεί. Δεν επαφίεται σ' εκείνον να κρίνει πότε το δώρο του θα έπρεπε να ληφθεί. Ας είναι αυτός βέβαιος ότι έχει ληφθεί, και ας έχει εμπιστοσύνη ότι θα γίνει δεκτό όταν αναγνωρισθεί ως ευλογία και όχι ως κατάρρα (Εγχ-6.2:7-9).

ο άτομο που προσφέρει συγχώρεση πρέπει να έχει πίστη ότι ο σκοπός του έχει επιτευχθεί. Παρά το ότι φαινομενικά εμφανίζονται συνεχόμενα προβλήματα, αυτός ή αυτή εμπιστεύεται ότι η συγχώρεση έχει ευλογηθεί από το Θεό, ο Οποίος εγγυάται ότι Εκείνος θα ολοκληρώσει αυτό που έχει αρχίσει. Τώρα η σχέση έχει σωθεί, γιατί έχει γίνει μια αίθουσα διδασκαλίας όπου τα μαθήματα του Αγίου Πνεύματος διδάσκονται και μαθαίνονται. Οι ήχοι του πολέμου έχουν αλλάξει σε κραυγές για βοήθεια και το πεδίο της μάχης έχει μετατραπεί σε ένα ναό όπου δύο άνθρωποι έχουν έρθει μαζί να προσκυνήσουν στον βωμό της συγχώρεσης. Αυτή είναι η Βασιλεία της αγάπης στη γη.

Σεξουαλικότητα και Αποχή

1. Οι Δύο Χρήσεις της Σεξουαλικότητας

Οι ηθικές και θρησκευτικές επικρίσεις ενάντια στην σεξουαλικότητα πηγάζουν πίσω στις αρχές του πολιτισμού. Γίνονται κατανοητές αν λάβουμε υπόψη μας ότι σχεδόν παγκόσμια έχει συσχετιστεί το σεξ με την επιθετικότητα, και επομένως το σεξ με την ενοχή. Η Γένεση μας διδάσκει ότι το πρώτο που έκαναν ο Αδάμ και η Εύα αφού έφαγαν το απαγορευμένο φρούτο, ήταν να καλύψουν την γύμνια τους με φύλλα συκής. Πράγματι, για κάποιους από τους πρώτους Χριστιανούς Πατέρες, όπως για τον Ιερό Αυγουστίνο, το προπατορικό αμάρτημα εξισώθηκε με την λαγνεία. Αυτή η εξίσωση είναι αναπόφευκτη, γιατί με εξαίρεση τον θάνατο ή το φαγητό, δεν υπάρχει δραστηριότητα που να απαιτεί μεγαλύτερη επένδυση στο σώμα από το σεξ. Έχουμε ήδη δει πως το εγώ μεταφέρει την «αμαρτία» του στο σώμα, και είναι απλώς ένα ακόμα βήμα για να εστιάσουμε αυτήν την ενοχή συγκεκριμένα στην σεξουαλικότητα.

Σε ένα άλλο επίπεδο, μπορούμε να δούμε πώς η ενοχή πρέπει να ακολουθήσει αναπόφευκτα τη χρήση του σώματος ενός άλλου ατόμου σαν μέσον ικανοποίησης των δικών μας αναγκών με λίγο ή καθόλου νοιάξιμο για το άτομο μέσα στο σώμα. Σε μια τέτοια κατάσταση, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν ένα πρότυπο για τις ιδιαίτερες σχέσεις, παραβλέπουμε ακόμα και το άτομο μέσα στο ίδιο μας το σώμα. Εξαιτίας της ταύτισής του με το σώμα, το σεξ μπορεί θαυμάσια να υπηρετήσει το σκοπό του εγώ για ενίσχυση της ενοχής. Γινόμενο σύμβολο της αμαρτίας μας, το σεξ, όπως και ο θυμός, μπορεί να γίνει ένα ισχυρό όπλο στο οπλοστάσιο του εγώ: κατασκευάζοντας

ψευδοπροβλήματα για να μας αποσπάσει από το πρόβλημα στο νου μας (βλέπε Πίνακα 2). Προβλήματα ανικανότητας ή ψυχρότητας, ανησυχίες για τις σεξουαλικές διεξόδους ή μορφές, πάλη με την αποχή, κλπ. Είναι προπετάσματα καπνού που στήνονται από το εγώ για να μας εμποδίσουν να ασχοληθούμε με τα βαθύτερα προβλήματα της ενοχής και της σχέσης μας με τον Θεό που υπερβαίνουν εντελώς την σεξουαλικότητα.

Έτσι, δεν είναι ασυνήθιστο άνθρωποι που βρίσκονται μπροστά σε μια σημαντική απόφαση ζωής σαν τον γάμο ή τους θρησκευτικούς όρκους, ή που πρόκειται να κάνουν μια πράξη που αντανakλά δέσμευση απέναντι στον Θεό, μπορεί να εμφανίσουν ξαφνικές «επιθέσεις» σεξουαλικότητας σε διάφορες μορφές: μια νέα γυναίκα που πρόκειται να παντρευτεί «ανακαλύπτει» ότι είναι λεσβία· ένας άντρας που πρόκειται να χειροτονηθεί ιερέας βρίσκεται να είναι κατακλυσμένος από σεξουαλικές επιθυμίες για κάποια συγκεκριμένη γυναίκα. Αυτό που πραγματικά συμβαίνει σε πολλές τέτοιες περιπτώσεις, είναι ο πανικός του εγώ μπροστά στην απόφασή μας να ακολουθήσουμε το Θέλημα του Θεού για μας αντί για το δικό του. Αντιμετωπίζοντας αυτά καθ' αυτά τα προβλήματα σαν σοβαρά είναι ο τέλειος τρόπος να τα διατηρήσουμε, γιατί η αντίσταση στις άμυνες του εγώ απλά τις κάνει πιο δυνατές. Όταν τα δεις σαν ακίνδυνους περισπασμούς θα εξαφανιστούν το ίδιο εύκολα με την πρωινή ομίχλη όταν την διαλύει ο ήλιος. Αυτό που παραμένει είναι το Θέλημα του Θεού.

Κάποιες από τις παρανοήσεις σχετικά με το σεξ μπορούν να ξεκαθαριστούν όταν θυμηθούμε τα δύο επίπεδα που συζητήσαμε στην αρχή του Κεφαλαίου 1. Στο πρώτο επίπεδο, το σεξ, όντας μια σωματική δραστηριότητα, είναι καθαρή ψευδαίσθηση. Όταν το επιδιώκουμε ή το αποφεύγουμε του δίνουμε ένα νόημα που δεν έχει. Οι εκλογικές μας και οι δικαιολογίες μας για το αντίθετο, δεν μπορούν να κάνουν το σεξ να αποτελέσει την πραγματικότητα που δεν ήταν ποτέ, ούτε μπορεί να φέρει την ειρήνη και την ευτυχία που βρίσκονται πέρα από την δυνατότητα κάθε ψευδαίσθησης.

Στο δεύτερο επίπεδο, το σεξ δεν είναι ούτε ιερό ούτε ανίερο. Είναι τελείως ουδέτερο, περιμένοντας την χρήση που του δίνει ο νους. Αν ακολουθούμε το Άγιο Πνεύμα, η απόφαση για σεξουαλική συνεύρεση με κάποιον άλλον δεν ικανοποιεί τις ανάγκες του εγώ μας –σωματικές ή ψυχολογικές, συνειδητές ή ασυνειδητές – αλλά μάλλον την πραγματική μας ανάγκη για συγχώρεση. Όλοι βλέπουν στον άλλον την μαθησιακή ευκαιρία που προσφέρεται από το Άγιο Πνεύμα να συγχωρήσουν τον εαυτό τους και τον άλλον. Έτσι, μαθαίνουν ότι το σεξ δεν είναι αμαρτία, αλλά όπως και κάθε άλλη λειτουργία του σώματος, μπορεί να υπηρετήσει τον σκοπό του Αγίου Πνεύματος όταν διδάσκονται στις αίθουσες διδασκαλίας αυτού του κόσμου. Εστιαζόμενο σωστά, το σεξουαλικό ένστικτο γίνεται ιερό, γιατί γίνεται μέρος μιας σχέσης, επιλεγμένης από Αυτό, για να μάθουμε και να διδάξουμε την αγάπη που Αυτό θα επεκτείνει μέσα από την θεραπευμένη σχέση μας. Όπως και σε άλλες μορφές διαπροσωπικής λειτουργίας που μπορούν να μας διδάξουν να αναιρέσουμε τα ξεχωριστά συμφέροντα, έτσι και οι σεξουαλικοί σύντροφοι μαθαίνουν να μοιράζονται ο ένας με τον άλλον, ενωνόμενοι σε ένα κοινό στόχο. Σε μια τέτοια ένωση δεν θα υπάρχει φαντασίωση, αλλά σκέψεις ειρήνης και αγάπης. Μόνον εδώ βρίσκεται η πραγματική ευχαρίστηση. Το Άγιο Πνεύμα θα έχει προσκληθεί και θα παραμείνει για να τιμήσει και να ευλογήσει. Αν οι προσωπικές ανάγκες κάποιου,

αρχίσουν να σκιάζουν το νοιάξιμο για τους άλλους, είναι ένα σημάδι ότι έχουμε στραφεί στο εγώ για καθοδήγηση. Τώρα θα πρέπει να στραφούμε γρήγορα για βοήθεια στο Άγιο Πνεύμα, μετατοπίζοντας το σεξουαλικό ένστικτο πίσω στον σκοπό του της συγχώρεσης. Πρέπει να μάθουμε ξανά ότι τα σώματα δεν είναι για ευχαρίστηση, κυριαρχία ή αποκλεισμό, αλλά για να διδάξουν ότι είμαστε ενωμένοι μαζί σε ένα επίπεδο πέρα από το σώμα. Βάζοντας τα κοινά συμφέροντα πάνω από τα προσωπικά, μπορούμε να γνωρίσουμε την πνευματική μας ταυτότητα που μας ενώνει και τους δύο ως ένα.

Για το εγώ, από την άλλη πλευρά, το σεξ υπηρετεί τον σκοπό να κάνει το σώμα πραγματικό στην εμπειρία μας, ενισχύοντας επομένως την πίστη μας στην πραγματικότητα του διαχωρισμού. Ένας από τους πιο σοβαρούς λόγους που το εγώ μας παρασύρει σε αυτήν την παγίδα, είναι με το να μας διδάσκει ότι τα σώματά μας μπορούν να ενωθούν μεταξύ τους: η έλλειψη πληρότητάς μας που προέρχεται από την πίστη στο διαχωρισμό, μπορεί να ξεπεραστεί με την σεξουαλική ένωση. Αυτό αρνείται το αξίωμα των Μαθημάτων Θαυμάτων «Οι νόες είναι ενωμένοι, τα σώματα όχι» (Κ-18. VI.3:1). Όταν μας πείσει ότι το σεξ είναι επιθυμητό για λόγους ένωσης, έλκοντας μας σε αυτό εξ αιτίας της σωματικής ευχαρίστησης, το εγώ μπορεί τώρα να μας προσφέρει το πραγματικό του δώρο: την ενοχή. Τους υποκείμενους σκοπούς του στο σεξ μπορούμε να τους δούμε στις φαντασιώσεις που συνοδεύουν συχνά την σεξουαλική πράξη ή τα ένστικτα: Συχνά περιέχουν εχθρότητα, θρίαμβο, εκδίκηση, αυτο-εξευτελισμό ή άλλες μορφές απουσίας αγάπης, που όλα αυτά διαψεύδουν τα επιχειρήματα του εγώ υπέρ της «ομορφιάς» ή την «ιερότητας» του σεξ.

Μια από τις επικρατέστερες απόψεις του εγώ σχετικά με το σεξ είναι ότι είναι μια εκτόνωση από την ένταση, ένα κεντρικό δόγμα στην θεωρία του Φρόιντ. Είναι μια άλλη μορφή του ίδιου λάθους που παρατηρήσαμε προηγουμένως, που θέλει τον θυμό να είναι ένα βασικό ανθρώπινο συναίσθημα, και επομένως ένα συναίσθημα που η ενέργειά του πρέπει να εκφραστεί ή να καταπιεστεί. Η ένταση δεν προέρχεται από το σώμα, όμως, αλλά είναι το αποτέλεσμα της σύγκρουσης στο νου μας ανάμεσα στον Θεό και στο εγώ. Η μόνη αληθινή απελευθέρωση έρχεται όταν επιλέξουμε τον Έναν και αφήσουμε τον άλλον. Το να μετατρέψουμε αυτήν την ένταση σε σεξουαλική ενέργεια, προσπαθώντας να λύσουμε το πρόβλημα σε αυτό το επίπεδο όπως θέλει το εγώ να κάνουμε, απλώς ενισχύει το λάθος της ταύτισης του εγώ με το σώμα που είναι η τελική πηγή της έντασης. Έτσι, αυτή η πηγή κρατείται ακόμα πιο μακριά από την θεραπεία.

Το βασικό ζήτημα, επομένως δεν είναι «να πλαγιάσουμε ή να μην πλαγιάσουμε, αλλά ποια φωνή ακολουθούμε. Όποτε κατακτούμε τους στόχους του εγώ, η ενοχή θα είναι το αποτέλεσμα σε κάποια μορφή από τις πολλές, γιατί ο σκοπός του είναι να επιτεθεί και να διαχωρίσει. Επιλέγοντας να ακολουθήσουμε το εγώ, έχουμε επιλέξει να ακολουθήσουμε την ιδιαιτερότητα. Έτσι, κάποιος άλλος γίνεται το αντικείμενο που μπορεί να ικανοποιήσει την ιδιαίτερη ανάγκη μας. Βλέποντας τον εαυτό μας να χρειάζεται αυτήν την ικανοποίηση, υποτιμούμε τον εαυτό μας επίσης. Η ενοχή και το μίσος είναι οι μόνοι καρποί που θα θερίσουμε, αντί για την αγάπη που φέρνει η συγχώρεση του Αγίου Πνεύματος.

2. Αποχή

Μέρος της επιτυχίας του εγώ στη διατήρηση της ψευδαίσθησης της σεξουαλικότητας ως προβλήματος προέρχεται από την προάσπιση της αποχής στην πνευματική ζωή. Η αποχή υπήρξε εξέχον σύμβολο αγιότητας στον Χριστιανισμό, όπως και σε πολλές παγκόσμιες θρησκείες. Ο προφανής σκοπός της ήταν ένας τρόπος ζωής κατά τον οποίο όλες οι ενέργειες και οι σκέψεις κατευθύνονταν μόνο στον Θεό. Με το να μην έχουν ένα ιδιαίτερο αντικείμενο αγάπης, οι άγαμοι προσπαθούσαν να έχουν τον Θεό ως μοναδικό αποδέκτη της αγάπης τους· μη έχοντας ανάγκη τίποτα εξωτερικό για να ολοκληρώσουν τον εαυτό τους, θα έβρισκαν την Πηγή της ολοκλήρωσης μέσα τους. Ο στόχος τους ήταν ο πνευματικός γάμος για τον οποίο μιλούν οι μυστικιστές.

Ωστόσο, πολύ συχνά η αποχή έχει επικεντρωθεί στη σωματική διάσταση των σχέσεων, συγχέοντας συχνά το γράμμα του νόμου με το πνεύμα του, τη μορφή με το περιεχόμενο. Πρόσφατα, αυτό το λάθος έχει πάρει ακραία μορφή ότι κάποιος μπορεί να ζει μια άγαμη θρησκευτική ζωή αρκεί οι σεξουαλικές επαφές του να σταματούν λίγο πριν την συνουσία. Αυτή η έμφαση μετατοπίζει εντέχνως το πρόβλημα από το νου στο σώμα, όπου δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική επίλυση του προβλήματος, που είναι ο απώτερος στόχος του εγώ. Μόλις γίνει αυτή η μετατόπιση, βρισκόμαστε στη χαρακτηριστική θέση του εγώ ανάμεσα στη Σκύλλα και τη Χάρυβδη: καταδικασμένοι αν το κάνουμε και καταδικασμένοι αν δεν το κάνουμε. Αν ικανοποιήσουμε τις σεξουαλικές μας ορέξεις θα νιώσουμε ενοχή· αν απέχουμε από τη σεξουαλική δραστηριότητα θα νιώσουμε απογοητευμένοι και πικραμένοι, κάτι που συχνά οδηγεί στην καταπίεση της ενοχής, η οποία παραμένει κρυμμένη κάτω από ένα σύννεφο κατάθλιψης, επιρρεπές στην προβολή. Είτε έτσι είτε αλλιώς, το εγώ θριαμβεύει.

Η αποχή έχει επίσης ενισχύσει μια αυθαίρετη διάκριση μεταξύ θρησκευόμενων και λαϊκών, καθόσον η σεξουαλικά αγνή ζωή θεωρούνταν «ανώτερη» ή πιο πνευματική από μια σεξουαλικά ενεργή ζωή. Αυτή η διάκριση είναι ευλογημένη από το εγώ, καθώς υπογραμμίζει τον διαχωρισμό που είναι ο σταθερός του στόχος. Επιπλέον, αυτό το συμπέρασμα της πνευματικής ανωτερότητας δεν είναι απαραίτητα έγκυρο. Αν κάποιος ζει πιστά μια εγκρατή ζωή αφιερωμένης αποχής, αλλά τρέφει συνεχώς σεξουαλικές σκέψεις, η ενοχή για τις σκέψεις αυτές θα παραμένει και θα είναι εξίσου ενοχλητική όσο και αν τα άτομα έκαναν σεξουαλική πράξη τις σκέψεις και τις φαντασιώσεις. Αυτό δεν σημαίνει βεβαίως ότι πρέπει να επιδοκιμάσουμε την ασυδοσία με το επιχείρημα ότι αφού «έτσι κι αλλιώς δεν πειράζει» ας διασκεδάσουμε, αλλά απλώς να τονίσει ότι ο έλεγχος των πράξεών μας δεν αρκεί για να επιτύχουμε πραγματική ειρήνη. Όπως διδάσκουν τα Μαθήματα:

Είναι ανούσιο να πιστεύεις ότι ελέγχοντας την έκβαση μίας εσφαλμένης σκέψης μπορεί αυτό να καταλήξει σε θεραπεία... Πρέπει ν' αλλάξεις τον νου σου, όχι την συμπεριφορά σου... Η διόρθωση ανήκει μόνο στο επίπεδο όπου η αλλαγή είναι δυνατή. Η αλλαγή δεν σημαίνει τίποτα στο επίπεδο των συμπτωμάτων, όπου αυτή δεν μπορεί να φέρει αποτέλεσμα. (Κ-2.VI.3:1,4,6-7).

Ο έλεγχος της συμπεριφοράς ενός ατόμου, αν και συχνά αποτελεί ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, καθώς μπορεί να αντανακλά την επιθυμία να αλλάξει το νου του, εξακολουθεί να μην αλλάζει τις σκέψεις ενοχής, οι οποίες απλώς ενισχύονται με τη άρνησή τους. Μια τέτοια διαδικασία μπορεί να οδηγήσει σε «πνευματική αλαζονεία», κατά την οποία πιστεύει κανείς ότι το πρόβλημα της αμαρτίας έχει επιλυθεί. Στην πραγματικότητα, το μόνο που έχει συμβεί είναι η απώθηση, η οποία αναπόφευκτα οδηγεί στο να προβάλλονται οι σκέψεις της αμαρτίας αλλού, είτε σε άλλες πτυχές της ζωής μας, είτε σε άλλους ανθρώπους που στέκονται καταδικασμένοι στα μάτια μας για τις αμαρτωλές σκέψεις μας. Ο Γκάιτε, ο Γερμανός ποιητής του 19ου αιώνα, κατανόησε πολύ καλά αυτή τη δυναμική όταν είπε ότι ήταν ένοχος για κάθε αμαρτία και έγκλημα που είχε ποτέ διαπραχθεί. Ο ίδιος δεν είχε διαπράξει τόσες πολλές, αλλά ήξερε ότι κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια της μακράς ζωής του είχε υποβάλει όλες αυτές τις «αμαρτωλές» σκέψεις και επομένως ήταν ένοχος γι' αυτές. Η ενοχή στις ιδιαίτερες σχέσεις μας βασίζεται πάντα σε σκέψεις, ποτέ σε πράξεις.

2. Μορφή έναντι περιεχομένου

Η έμφαση που δίνει το εγώ στο σεξ εξηγείται όταν κατανοήσουμε τη σύγχυσή του μεταξύ μορφής και περιεχομένου. Το πλήθος των μορφών σε αυτόν τον κόσμο κρύβει την απλότητα του περιεχομένου τους, το οποίο μπορεί να είναι μόνο δύο: Ο Θεός ή το εγώ· η αλήθεια ή η ψευδαίσθηση. Το εγώ προσπαθεί να μας πείσει ότι τα προβλήματά μας βρίσκονται στο επίπεδο της μορφής, που είτε πρέπει να εκτιμηθούν είτε να αποφευχθούν. Με αυτόν τον τρόπο, ο υποκείμενος στόχος του εγώ, η ενοχή και ο φόβος, διαφεύγει της προσοχής και της διόρθωσης. Έτσι: «Μόνο η μορφή του σφάλματος ελκύει το εγώ. Το νόημα δεν το αναγνωρίζει, και δεν βλέπει εάν υπάρχει εκεί ή όχι» (Κ-22.III.4:1-2).

Στο πλαίσιο της έλξης που ασκεί το σεξ, το εγώ δεν ενδιαφέρεται αν κάποιος το εκτιμά ή το αποφεύγει. Το εγώ ενθαρρύνει τη σεξουαλική δραστηριότητα και μας προσκαλεί να απολαύσουμε διάφορες σωματικές και ψυχολογικές ικανοποιήσεις, οι οποίες όμως κρύβουν τον υποκείμενο πόνο που προκαλεί η ενίσχυση της πεποίθησής μας στην έλλειψη, η χρήση των άλλων ως σεξουαλικών αντικειμένων ή η «αναγκαστική» διατήρηση μυστικών που μας κάνουν να νιώθουμε ένοχοι. Αυτά τα «δώρα» του εγώ μπορούμε να τα δούμε στα ακόλουθα παραδείγματα: ο «Δον Ζουάν», που έχει στόχο να αποπλανήσει ή να κάνει έρωτα με όλες τις γυναίκες του κόσμου· γυναίκες για τις οποίες το σεξ είναι σύμβολο ότι αγαπιούνται και είναι επιθυμητές· άνθρωποι που δελεάζονται από την ασυδοσία· και εκείνοι που παρασύρονται σε μυστικές συναναστροφές.

Από την άλλη πλευρά, το εγώ διδάσκει ότι το σεξ είναι μια ιδιαίτερα ανίερη μορφή αμαρτίας και πρέπει να αποφεύγεται. Σε πολλές περιπτώσεις, μια τέτοια θέση κάνει τους ανθρώπους να αρνούνται αυτό που αποτελεί μέρος της βιωμένης εμπειρίας τους, εμποδίζοντας τους να τοποθετήσουν τη σεξουαλικότητα στη σωστή της διάσταση, καθώς δεν είναι παρά ένα μέρος της

ταύτισης του εγώ με το σώμα τους, όπως είναι οι ανάγκες για φαγητό, ύπνο, αναψυχή, κ.λπ. Το να αρνείται κάποιος τα σεξουαλικά του συναισθήματα επειδή θεωρούνται ανίερα ή μη πνευματικά θα ήταν σαν να τους δίνει μια δύναμη που δεν έχουν. Όπως λένε τα Μαθήματα:

Το σώμα είναι απλώς μέρος της εμπειρίας σου στον υλικό κόσμο. Οι ικανότητές του μπορούν να υπερτιμηθούν και συχνά υπερτιμώνται. Εντούτοις, είναι σχεδόν αδύνατο ν' αρνηθείς την ύπαρξή του μέσα σ' αυτόν τον κόσμο. Όσοι το κάνουν εμπλέκονται σε μία ιδιαίτερα ανούσια μορφή άρνησης. Ο όρος «ανούσια» εδώ υπονοεί ότι δεν χρειάζεται να προστατέψεις το νου αρνούμενος αυτό που είναι άνοο (Κ-2.IV.3:8-12).

Όταν πέφτουμε σε αυτή την παγίδα της άρνησης του εγώ, ξεχνάμε ότι δεν μπορούμε να αφήσουμε αυτόν τον κόσμο της ψευδαισθήσης χωρίς πρώτα να διορθώσουμε αυτές τις ψευδαισθήσεις στο επίπεδο που βρίσκονται οι πεποιθήσεις μας. Ο στόχος των Μαθημάτων Θαυμάτων είναι να μεταμορφώσει τον κόσμο και όχι να τον υπερβεί, το οποίο είναι το βήμα που ανήκει στον Θεό όταν μας ανυψώνει πίσω στον Εαυτό Του, αφού όλες οι λανθασμένες αντιλήψεις μας έχουν διορθωθεί από το Άγιο Πνεύμα. Παρόλο που τα Μαθήματα δίνουν μεγάλη έμφαση στην εξοικονόμηση χρόνου, ο χρόνος δεν εξοικονομείται μέσω της άρνησης, αλλά μέσω της εξάλειψης της ενοχής μας στις σχέσεις μας, όπου αυτή προβάλλεται με τη μεγαλύτερη δύναμη.

Επιπλέον, το να απέχουμε από τη σεξουαλική δραστηριότητα από φόβο, επιδιώκοντας να «προστατεύσουμε το νου» από την αμαρτία παλεύοντας ενάντια στις σεξουαλικές σκέψεις, παρορμήσεις και πράξεις, είναι σαν να πέφτουμε ξανά στην παγίδα του εγώ, συγχέοντας τα επίπεδα σκέψης και συμπεριφοράς, αιτίας και αποτελέσματος. Έτσι, τα Μαθήματα τονίζουν: «Είναι εξαιρετικά δύσκολο να φτάσεις στην Εξιλέωση εάν μάχεσαι ενάντια στην αμαρτία» (Κ-18.VII.4:7). Επομένως, δεν χρειάζεται να φοβόμαστε τις σκέψεις· αρκεί να τις φέρνουμε στο φως του Αγίου Πνεύματος για να τις απομακρύνει από εμάς. Όπως λένε τα Μαθήματα μιλώντας για το αρχικό λάθος του διαχωρισμού:

Μην το ονομάσεις αμαρτία αλλά τρέλα, γιατί αυτό ήταν και έτσι ακόμα παραμένει. Μην το ντύσεις με ενοχή, γιατί η ενοχή υπονοεί ότι αυτό επετεύχθη πραγματικά. Και πάνω απ' όλα, μην το φοβάσαι...

Όταν φαίνεται ότι βλέπεις κάποια στρεβλωμένη μορφή του αρχικού σφάλματος να εμφανίζεται για να σε τρομάξει, [όπως στις σεξουαλικές ανησυχίες σου] πες μόνο: «Ο Θεός δεν είναι φόβος, αλλά Αγάπη» και αυτό θα εξαφανιστεί. Η αλήθεια θα σε σώσει....Και στρέψου εσύ προς την μεγαλοπρεπή ηρεμία εσωτερικά, όπου σε ιερή ακινησία κατοικεί ο ζων Θεός που δεν άφησες ποτέ, και ο Οποίος δεν άφησε ποτέ εσένα (Κ-18.I.6:7-7:2, 8:2).

Επομένως, σε κάθε μορφή του σχεδίου του εγώ, το σεξ και το σώμα έχουν γίνει πραγματικότητα, μετατοπίζοντας την εστίαση από την αιτία (νους) στο αποτέλεσμα (σώμα). Το να πιστεύουμε ότι η σεξουαλικότητα είναι αμαρτωλή

επειδή είναι δραστηριότητα του σώματος είναι το ίδιο λάθος με το να πιστεύουμε ότι είναι ιερή επειδή έχει τη δύναμη να ενώνει. Η επιμονή ότι οποιαδήποτε μορφή σε αυτόν τον κόσμο είναι εγγενώς καλή ή κακή είναι η άλλη πλευρά του ίδιου νομίσματος που κάνει τις ψευδαισθήσεις αληθινές. Η απόλαυση ή η αποχή εκπληρώνει τον ίδιο σκοπό αν η αξία της βασίζεται στη μορφή. Το αληθινό νόημά της μπορεί να προέλθει μόνο από το περιεχόμενό της, που της δίνεται από το Άγιο Πνεύμα. Τα πρώτα μαθήματα του βιβλίου των ασκήσεων τονίζουν πώς δεν καταλαβαίνουμε τίποτα στον κόσμο μας επειδή δεν καταλαβαίνουμε τον σκοπό του. Ψηλά στη λίστα θα μπορούσε να είναι το σεξ. Επομένως, θα πρέπει πάντα να είμαστε επιφυλακτικοί ώστε να μην το κρίνουμε (ή οποιαδήποτε δραστηριότητα σε αυτόν τον κόσμο) με βάση αυτό που φαίνεται να είναι το νόημά του, όπως διδάσκεται από τα ποικίλα πρότυπα ηθικής ή τα κριτήρια ψυχικής υγείας, όπως, για παράδειγμα, πιστεύοντας ότι η σεξουαλική έκφραση είναι ανίερη ή ανήθικη ή ότι η αποχή είναι αφύσικη ή παθολογική. Η κρίση, όπως επανειλημμένα τονίζεται στα Μαθήματα ανήκει στο Άγιο Πνεύμα. Αυτό μόνο γνωρίζει πώς οι μορφές σεξουαλικότητας εντάσσονται στο σχέδιό Του για την απελευθέρωσή μας από την ενοχή μας.

Σε όλες τις ανησυχίες μας σχετικά με τη σεξουαλικότητα, λοιπόν, το πραγματικό πρόβλημα της ενίσχυσης της ενοχής με το να κάνουμε το διαχωρισμένο σώμα πραγματικό, προστατεύεται με ασφάλεια. Ανεξάρτητα από το μονοπάτι που ακολουθείται - αναζήτηση της ευχαρίστησης ή αποφυγή - το εγώ ευφραίνεται με την άρνηση της ενοχής. Καμία ειρήνη δεν είναι δυνατή μέχρι να απελευθερωθεί αυτή η ενοχή όταν μάθουμε το μάθημα του Αγίου Πνεύματος για την εγγενή ουδετερότητα του σώματος, θέτοντάς το αποκλειστικά υπό την καθοδήγησή Του.

Αν είναι μια πτυχή του προγράμματος σπουδών του Αγίου Πνεύματος για τους ανθρώπους να είναι άγαμοι - για ολόκληρη ή μόνο για ένα μέρος της ζωής τους - και παραμένουν πιστοί στον Δάσκαλό τους, η σεξουαλική αποχή θα ήταν μια χαρά και καθόλου μια θυσία. Στην πραγματικότητα, η σεξουαλική ορμή θα μειωνόταν. Αν, ωστόσο, παραμένουν αμφίθυμοι για την κλίση τους και επιθυμούν κρυφά μια σεξουαλική σχέση, όλες οι πνευματικές δικαιολογίες του κόσμου δεν θα τους μεταπείσουν ότι εξαπατώνται από κάτι που πραγματικά επιθυμούν. Επιπλέον, θα βασανίζονται συνεχώς από σεξουαλικές σκέψεις και συναισθήματα, συνειδητά ή ασυνειδητά. Η χαρά που μπορεί να φέρει η άγαμη ζωή θα μετατραπεί γρήγορα σε πικρία, και κάτω από την πικρία θα παραμείνει η ενοχή για τη συνεχή αποτυχία του ατόμου ενώπιον του Θεού.

Από την άλλη πλευρά, αν οι άνθρωποι διάγουν τη σεξουαλική τους ζωή στο πλαίσιο μιας σχέσης που ο Θεός έχει ενώσει, τότε η ίδια η σεξουαλικότητά τους μπορεί να γίνει, όπως και όλες οι άλλες μορφές ζωής, ένα μέσο για την επίτευξη του σκοπού του Θεού. Οι σύντροφοί τους δεν αντιμετωπίζονται ως σεξουαλικά αντικείμενα των οποίων ο σκοπός είναι να εκπληρώσουν ορισμένες ιδιαίτερες ανάγκες, αλλά ως πρόσωπα μέσω των οποίων ο Θεός θα οδηγήσει και τους δύο πιο κοντά σε Εκείνον. Ο Θεός παραμένει ο σκοπός, και έτσι δεν θα υπάρχει καμία ενοχή, διότι δεν υπήρξε καμία επίθεση. Ο Θεός δεν εκτοπίζεται από μια σχέση, αλλά αναζητείται μέσω μιας σχέσης, και αποτελεί τη μορφή η ιδιαίτερη λειτουργία της οποίας είναι να διδάξει το περιεχόμενο της συγχώρεσης. Στο τέλος θα είναι η Παρουσία Του που θα αγαπηθεί, όχι η

προβολή σε ένα είδωλο. Όταν η σεξουαλικότητα αποσπάται από τον σκοπό του Αγίου Πνεύματος για συγχώρεση, η ενοχή προκύπτει από τη χρησιμοποίηση του άλλου για προσωπική ικανοποίηση. Το Άγιο Πνεύμα δεν αντιτίθεται στο ίδιο το σεξ, ούτε σε οποιαδήποτε σωματική ικανοποίηση, αλλά στην ενοχή που τόσο συχνά προκύπτει από την επιδίωξη αυτής καθαυτής της απόλαυσης.

Η αποχή, λοιπόν, βρίσκει το νόημά της μόνο μέσα στο πλαίσιο της αλλαγής του νου που οι συγγραφείς της Καινής Διαθήκης αποκαλούσαν «μετάνοια»: την πράξη της μεταστροφής που τοποθετεί τον Θεό στο κέντρο όλων των σχέσεων και των σκέψεων, καθιστώντας αδύνατη την ενοχή που βρίσκεται στις ιδιαίτερες σχέσεις. Χωρίς μια τέτοια εστίαση στον Θεό, το άτομο παραμένει σε μια ιδιαίτερη σχέση με την αποχή, η οποία δεν είναι καθόλου αποχή. Εξεταζόμενη μέσα από αυτή την προοπτική, λοιπόν, μια σχέση μεταξύ δύο ανθρώπων που απολαμβάνουν μαζί μια πλήρη σεξουαλική ζωή μπορεί να είναι τόσο ιερή όσο και η ζωή ενός αφιερωμένου άγαμου. Μια σχέση που προσφέρει τη δυνατότητα και στους δύο ανθρώπους να βρουν τον Θεό μέσω της συγχώρεσης παραμένει πιστή στον ίδιο στόχο της αγνότητας της καρδιάς που επιδιώκεται και από την σεξουαλική αποχή.

Το κρίσιμο ζήτημα, όπως πάντα, είναι για ποιο λόγο γίνεται η επιλογή. Αν μια πράξη είναι ένα μέσο που ενισχύει την ενοχή μέσω της υποκατάστασης και της επίθεσης, είτε με τη σκέψη είτε με την πράξη, η επιλογή δεν θα είναι από τον Θεό και η ενοχή και ο φόβος θα είναι το αποτέλεσμα. Ωστόσο, αν ο σκοπός είναι να πραγματοποιηθεί το θέλημα του Θεού, τότε όλος ο Ουρανός θα ευλογήσει την ένωση, η οποία θα γίνει προέκταση της Αγάπης του Θεού εδώ στη γη. Γνωρίζουμε ποιον σκοπό υπηρετούμε από τους καρπούς του. Αν υπάρχει διαρκής έλλειψη ειρήνης μέσα μας, και αν οι γύρω μας - οι συνάνθρωποι στην κοινότητα ή οι οικογένειές μας - βιώνουν ταραχή στην παρουσία μας, τότε είναι περισσότερο από πιθανό η κύρια έλξη μας να ήταν η ενοχή και όχι η αγάπη. Ωστόσο, αν είμαστε ειρηνικοί και το ίδιο βιώνουν και όσοι ζουν μαζί μας, μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι έχουμε ακολουθήσει το θέλημα του Θεού και δεν έχουμε βάλει άλλους θεούς μπροστά Του. Η ενοχή, λοιπόν, δεν έχει καμία θέση σε μια άγια σχέση όπου παραμένει μόνο η αγάπη, και αυτή την αγάπη μοιράζονται όλοι όσοι συναντάμε ή έστω σκεφτόμαστε. Ανεξάρτητα από τη μορφή έκφρασής της, θα είναι η Αγάπη του Θεού που δίνεται και λαμβάνεται ως μία, το μάθημα της συγχώρεσης που το Άγιο Πνεύμα μας διδάσκει συνεχώς στις σχέσεις μας.

Κεφάλαιο 5

ΣΥΝΟΨΗ: ΠΙΣΤΗ, ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΕΣΗ

Το σχέδιο του Αγίου Πνεύματος για τη σωτηρία μας ζητά δύο πράγματα από εμάς: να έχουμε πίστη στον Θεό και να εφαρμόζουμε καθημερινά τα μαθήματα συγχώρεσης που μας δίνει. Αυτές οι καταληκτικές ενότητες συνοψίζουν αυτές τις έννοιες.

Η ανάγκη για πίστη

Έχουμε ήδη συζητήσει την πίστη στο Θεό ως το θεμέλιο πάνω στο οποίο στηρίζεται η αληθινή συγχώρεση. Αν δεν βιώνουμε Αυτόν ως το κέντρο μας, δεν μπορούμε να γνωρίσουμε την ατρωσία μας. Αισθανόμενοι ευάλωτοι στις δυνάμεις του κόσμου, θα βιώνουμε πάντα την απειλή και το φόβο, και στην παρουσία του φόβου δεν θα μπορούσε ποτέ να εκφραστεί η αγάπη που αντανακλά η συγχώρεση. Επιπλέον, αποκλείοντας τον Θεό ως Εκείνον στον οποίο στρεφόμαστε σε ώρα ανάγκης, ενισχύουμε την πεποίθηση του εγώ ότι είτε είναι ανύπαρκτος, είτε εχθρός που πρέπει να αποφεύγεται. Η αρχική πεποίθηση του διαχωρισμού από τον Θεό αναγνωρίζεται ως πραγματικότητα, όπως και η ενοχή και η αίσθηση ότι είμαστε ευάλωτοι. Έτσι διατηρείται ο φαύλος κύκλος του εγώ.

Μπορούμε να προσεγγίσουμε την ανάγκη μας για πίστη και από μια άλλη οπτική γωνία. Τα αρχικά στάδια της εξάσκησης της συγχώρεσης δεν απαιτούν απαραίτητα πραγματική πίστη στον Θεό. Ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του, μπορεί κανείς πάντα να μάθει να βλέπει διαφορετικά τους άλλους ανθρώπους: να αποκτήσει έναν πιο φιλεύσπλαχνο τρόπο αντίληψης των πράξεων των άλλων αντί για έναν που βασίζεται στην κρίση και την καταδίκη. Ωστόσο, καθώς πλησιάζει κανείς τα βαθύτερα στρώματα του εγώ μέσω της κατάρτησης των προβολών του, τα σκληρά φαντάσματα της ενοχής και του φόβου εμφανίζονται ξαφνικά μπροστά στα μάτια του με εκδικητικότητα, καθώς αυτά είναι τα εμπόδια προς τον Θεό.

Το να κοιτάξουμε την ενοχή και τον φόβο είναι τρομακτικό εξ ορισμού, αλλά και από εμπειρία. Καθώς συνεχίζουμε στο πνευματικό μονοπάτι, ο πόνος αυτών των εμπειριών αυξάνεται σε ένταση, όπως και τα συναισθήματα απελπισίας μας. Φαίνεται ότι μάλλον χειροτερεύουμε παρά βελτιωνόμαστε. Στην πραγματικότητα, όμως, απλώς πλησιάζουμε στις βαθύτερες, πιο καταπιεσμένες περιοχές της ενοχής και του φόβου, που αποτελούν το θεμέλιο του συστήματος του εγώ. Σε απόγνωση, το εγώ προσπαθεί να αποκρούσει αυτό το τελευταίο βήμα προς την καταστροφή του και, σε μια «ύστατη προσπάθεια», επιδιώκει να μας επιτεθεί όπως ποτέ άλλοτε.

Αν και οι μορφές του διαφέρουν πολύ μεταξύ των ανθρώπων, κανείς δεν ξεφεύγει από αυτό το κομμάτι της διαδρομής. Για το λόγο αυτό, τα Μαθήματα

Θαυμάτων αναφέρονται συχνά στις «περιόδους ταραχής» και δυσφορίας, για να μην αναφέρουμε τον τρόπο, που συναντάμε κατά μήκος της διαδρομής:

...Το εγώ είναι λοιπόν ιδιαίτερα πιθανό να σου επιτεθεί όταν αντιδράς με αγάπη, επειδή σε έχει αξιολογήσει ως άστοργο και εσύ πας ενάντια στην κρίση του. Το εγώ θα επιτεθεί στα κίνητρά σου αμέσως μόλις αυτά φανούν ν' αποκλίνουν από την αντίληψή του για σένα. Τότε είναι που θα μετακινηθεί απότομα από την καχυποψία στην μοχθηρότητα, αφού αυξάνεται η αβεβαιότητά του...Μετακινείται στην μοχθηρία όταν εσύ αποφασίζεις να μην ανεχτείς άλλο τον αυτο-ευτελισμό σου και αναζητάς ανακούφιση. Τότε σου προσφέρει την ψευδαίσθηση της επίθεσης ως μία «λύση» (Κ-9.VII.4:5-7- Κ-9.VIII.2:9-10).

Το πρόβλημα της ενοχής μας πρέπει να αναγνωριστεί προτού μπορέσει να λυθεί, και το εγώ προσπαθεί πάντα να μας αποτρέψει από αυτή την αναγνώριση. Τώρα που ο πλήρης τρόμος της ενοχής μας είναι εκτεθειμένος, το εγώ απελπίζεται, και εδώ είναι που ο πειρασμός μας είναι ισχυρότερος να αποτραβηχτούμε και να επιστρέψουμε στην άνεση του εγώ. «Σταμάτα», φωνάζει στο αυτί μας. «Μην προχωράς άλλο, γιατί μόνο η λήθη και ο τρόμος σε περιμένουν!» Προσπαθεί κυριολεκτικά να μας τρομάξει μέχρι θανάτου. «Σου το είπα», συνεχίζει. «Δεν έπρεπε ποτέ να με αφήσεις. Τώρα κοιτάξε σε τι χάλι βρίσκεσαι, είσαι σε χειρότερη κατάσταση από πριν. Επιστρέψε σε μένα και θα σου φέρω την ειρήνη, την ασφάλεια του παρελθόντος». Μας λέει ακόμη ότι οι ζωές μας ήταν λανθασμένες, οι πνευματικές μας αναζητήσεις μια ψευδαίσθηση και ο Θεός δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα μύθο ή μια προβολή κάποιας άλυτης ψυχολογικής διαταραχής ή φαντασίωσης. Ως εκ τούτου, μας προτρέπει να επιστρέψουμε στην «πραγματικότητα» και στις προτροπές του κόσμου. Δελεασμένοι για άλλη μια φορά από τα «δώρα» της προβολής, αρχίζουμε να επιτιθέμεθα, ακόμη και στο Θεό και στους βοηθούς Του. Άνθρωποι και ενασχολήσεις που προηγουμένως αποτελούσαν πηγές παρηγοριάς και δύναμης θεωρούνται εργαλεία του εγώ ή του διαβόλου. Κάθε ελπίδα μοιάζει να έχει χαθεί, και αντικαθίσταται από αυξανόμενο τρόπο.

Αυτό το στάδιο είναι ανάλογο με αυτό που ο χριστιανικός μυστικισμός έχει ονομάσει «σκοτεινή νύχτα της ψυχής», αυτήν την περίοδο μεγάλης αναταραχής που τελικά προηγείται της τελικής εμπειρίας της ένωσης με τον Θεό, που παραδοσιακά ήταν ο στόχος του μυστικιστή. Από μια άλλη οπτική γωνία, οι άνθρωποι έχουν προχωρήσει αρκετά ώστε να αναγνωρίζουν ότι «ο κόσμος που βλέπω δεν έχει τίποτα που να θέλω» (Ασκ-Μ1.128). Οι ψευδαισθήσεις του κόσμου δεν μπορούν πλέον να χρησιμεύουν ως στόχοι της ιδιαιτερότητάς μας που μας έφερναν ανακούφιση από την ενοχή και το άγχος. Τα αποκτήματα, η φήμη, η περιουσία, η θέση, οι εραστές ή οι εχθροί δεν είναι πλέον ικανοποιητικά, γιατί κανένα από αυτά δεν διαρκεί. Αυτοί οι άνθρωποι έχουν προχωρήσει αρκετά ώστε να συνειδητοποιήσουν ότι το μόνο που επιθυμούν είναι ο Θεός, γιατί μόνο Αυτός είναι αιώνιος. Ωστόσο, δεν έχουν φτάσει ακόμη στο σημείο να μπορούν να κάνουν αδιαμφισβήτητη αυτή τη δέσμευση. Ένα μέρος τους εξακολουθεί να φοβάται να παραδώσει τα πάντα σ' Αυτόν.

Παγιδευμένοι σε μια «έρμη χώρα», δεν επιθυμούν πλέον τα δώρα του εγώ, αλλά δεν μπορούν να δεχτούν μόνο τα δώρα του Θεού. Καθώς οι ενοχές και το άγχος αρχίζουν να αυξάνονται, δεν έχουν που να στραφούν για παρηγοριά. Έχουν περάσει, τρόπον τινά, το σημείο χωρίς επιστροφή: δεν μπορούν ούτε να επιστρέψουν στον κόσμο, ούτε να στραφούν στο Θεό. Το αποτέλεσμα είναι το ζοφερό κενό και η αίσθηση της αποτυχίας που είναι ο απόλυτος τρόμος της ζωής με έναν απόντα Θεό: η σκοτεινή νύχτα της ψυχής. Δεν μπορεί κανείς να υπερβεί το εγώ χωρίς αυτή την εμπειρία. Επιπλέον, δεν είναι ένα στάδιο που συμβαίνει μία και μοναδική φορά. Βιώνουμε την ταλαιπωρία του επανειλημμένα καθώς προχωρούμε στο μονοπάτι της συγχώρεσης των ενοχών μας.

Η κουλτούρα της λατρείας του εαυτού ή η λανθασμένη πεποίθηση ότι κάποιος λαμβάνει ιδιαίτερα δώρα ή χάρες από τον Θεό συχνά βρίσκουν τις ρίζες τους σε αυτό το στάδιο. Ο φόβος του Θεού έχει γίνει τόσο μεγάλος που μπαίνουμε στον πειρασμό να βάλουμε τον εαυτό μας στη θέση Του ή τουλάχιστον να τον εξυψώσουμε σε ισότιμη θέση με τον Δημιουργό μας. Μπορεί να πιστεύουμε ότι ανήκουμε στους εκλεκτούς του Θεού, ότι μας δόθηκαν συγκεκριμένες πληροφορίες, για παράδειγμα, σχετικά με το τέλος του κόσμου, τη Δευτέρα Παρουσία ή το κοσμικό σχέδιο για τη σωτηρία της ανθρωπότητας, και σημαντικοί, αν όχι πρωταρχικοί ρόλοι σε αυτό το σχέδιο. Αυτά τα λάθη, όπου η φωνή του εγώ ακούγεται παρόμοια με αυτή του Αγίου Πνεύματος, είναι ίσως τα πιο επικίνδυνα από όλα, λόγω της δολιότητάς τους και της ισχυρής επένδυσης που προσδίδεται σε αυτά, αποκλείοντας κάθε είδους πειθώ για το αντίθετο.

Ο φόβος και ο τρόμος που βιώνεται εδώ είναι σχεδόν πέρα από κάθε φαντασία, κυριολεκτικά, γιατί σχεδόν όλες οι πεποιθήσεις σχεδιάστηκαν για να μας κρατήσουν μακριά από αυτή τη στιγμή. Χωρίς να γνωρίζουμε ότι υπάρχει μέσα μας ένα Πρόσωπο που δεν είναι από εμάς - ένα Πρόσωπο που μπορεί να μας προστατεύσει, να μας παρηγορήσει και να μας οδηγήσει - είναι εξαιρετικά απίθανο να μπορέσουμε να λειτουργήσουμε επιτυχώς σε αυτό το στάδιο. Γυρίζουμε πίσω στην απόλυτη ερημιά και απελπισία της ζωής του εγώ με την οποία πάντα ταυτιζόμασταν. Το μίσος για τον εαυτό μας που προσπαθούσαμε να προβάλλουμε στους άλλους μας αντικρίζει τώρα κατά μέτωπο, και η αυτοκτονία μοιάζει η πιο ελκυστική λύση απ' όλες.

Υπάρχει μια στιγμή, στην οποία ο τρόμος φαίνεται να αδράχνει τον νου σου τόσο ολοκληρωτικά, που η απόδραση φαίνεται να μην έχει πολλές ελπίδες. Όταν συνειδητοποιήσεις, μια για πάντα, ότι εσένα τελικά φοβάσαι, ο νους αντιλαμβάνεται τον εαυτό του ως διχασμένο... Τώρα, για μια στιγμή, ένας δολοφόνος γίνεται αντιληπτός μέσα σου, πρόθυμος να σε θανατώσει, προσηλωμένος να σχεδιάσει την τιμωρία σου μέχρι να έρθει η ώρα που θα μπορεί επιτέλους να σκοτώσει. (Ασκ-MI-196.10:1-2- 11:1).

Συχνά χρειαζόμαστε τρομακτικές εμπειρίες για να μπορέσουμε να στραφούμε στο Θεό που αρνηθήκαμε, ώστε να συνειδητοποιήσουμε την απόλυτη εξάρτησή μας από Αυτόν: «Αυτή η στιγμή μπορεί να είναι τρομερή. Αλλά μπορεί επίσης να είναι η ώρα της αποδέσμευσής σου από την έσχατη σκλαβιά» (Ασκ-MI-170.8:1-2). Αυτό δεν είναι ένα στάδιο που προσεγγίζεται

πολύ νωρίς ή βιαστικά. Αν ήμασταν πραγματικά μόνοι μας, υπεύθυνοι για το σχέδιο της σωτηρίας μας, θα μπαίναμε πάντα στον πειρασμό να τρέξουμε πολύ γρήγορα. Το εγώ δεν θα ήθελε τίποτε περισσότερο από το να προχωρήσουμε με γοργούς ρυθμούς στο φαινομενικό μονοπάτι προς το Θεό, μόνο και μόνο για να τρομάξουμε τόσο πολύ, ώστε να στραφούμε μακριά Του προς το εγώ, πεπεισμένοι ότι κάναμε το καθήκον μας, αλλά ο Θεός μας απογοήτευσε για άλλη μια φορά. Η ενοχή πρέπει να προσεγγίζεται αργά, ώστε να μπορέσουμε να αποκτήσουμε την αυτοπεποίθηση και την εμπιστοσύνη ότι δεν θα μας διαλύσουν οι καταστροφικοί σύμμαχοί της - ο φόβος και η απελπισία - που είναι αποφασισμένοι να μας καταστρέψουν.

Το πρόγραμμα σπουδών του Αγίου Πνεύματος έχει σχεδιαστεί ατομικά για εμάς, ώστε να μπορέσουμε να προσεγγίσουμε αυτό το τελικό βήμα με τη μορφή που είναι πιο κατάλληλη για τη μάθησή μας. Βήμα-βήμα μας οδηγεί μέσα από τα μαθήματά Του στην συγχώρεση, «...να κατευθυνθούν ανοδικά στην σκάλα από την οποία ο διαχωρισμός σε οδήγησε κάτω.» (Κ-28.III.1:2). Κάθε ένα από αυτά είναι βασικά το ίδιο, αλλά πρέπει να μάθουμε το μάθημα σε μυριάδες μορφές μέχρι να φτάσουμε στο σημείο όπου θα κατανοήσουμε την καθολική εφαρμογή του. Όπως λέει το βιβλίο ασκήσεων για τα μαθήματά του:

Καθένα περιέχει όλη την ύλη, αν γίνει κατανοητό, αν γίνει εξάσκηση, αν γίνει δεκτό και εφαρμοστεί σε όλα όσα φαίνονται να συμβαίνουν μέσα στην ημέρα. Ένα είναι αρκετό. Όμως, απ' αυτό το ένα δεν πρέπει να γίνει καμία εξαίρεση. Οπότε, χρειαζόμαστε να τα χρησιμοποιήσουμε όλα και να τ' αφήσουμε να ενωθούν ως ένα, καθώς καθένα συνεισφέρει στο σύνολο που μαθαίνουμε. (Ασκ-ΜΙ.ΥΙ.Εισ.2:2-5).

Το Άγιο Πνεύμα χρειάζεται την υπομονή και την εμπιστοσύνη μας ώστε να μην κοιτάμε πέρα από το άμεσο μάθημα που έχει δώσει. Δεν έχουμε επίγνωση πόσο βαθύς είναι ο φόβος μας, αλλά η πίστη μας μας βεβαιώνει ότι ποτέ δεν θα μας παρουσιαστεί κάτι περισσότερο από αυτό που μπορούμε να διαχειριστούμε. Όταν τα πράγματα γίνονται πιο δύσκολα, μαθαίνουμε ότι από μόνοι μας δεν μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε, αλλά και ότι δεν χρειάζεται να το αντιμετωπίσουμε μόνοι μας. Υπάρχει Κάποιος δίπλα μας, του οποίου η δύναμη γίνεται δική μας, όσο τη χρησιμοποιούμε. Το μόνο που ζητάει είναι να δεχτούμε τη χάρη της Παρουσίας Του, ώστε να μας βοηθήσει να αφήσουμε τον εφιαλτικό κόσμο του φόβου μας και να περπατήσουμε μέσα στο φως που γεμίζει την καρδιά όσων γνωρίζουν ότι ο Θεός είναι Αγάπη.

Πίστη και Προσευχή: Το Νόημα της Αφθονίας

Η πίστη στον Θεό συχνά γίνεται κατανοητή με την έννοια ότι ο Θεός θα μας προσφέρει όλα όσα χρειαζόμαστε για την υλική και ψυχολογική μας ευημερία. Η διδασκαλία της Αγίας Γραφής σχετικά με το «Ζητήστε και θα σας δοθεί» - που θα συζητηθεί στο δεύτερο μέρος αυτού του βιβλίου - αναφέρεται συχνά για να υποστηρίξουν αυτή την πεποίθηση. Κατά τη θεώρηση της Νέας Εποχής,

η αρχή αυτή συχνά ονομάζεται «Συνείδηση Ευημερίας»- δηλαδή, αν σκεφτόμαστε την ευημερία, θα την υλοποιήσουμε.

Δεν υπάρχει αμφιβολία για τη δύναμη που διαθέτει ο νους μας, και πράγματι, όταν αναλογιστούμε ότι ολόκληρος αυτός ο φαινομενικός κόσμος είναι προϊόν της σκέψης μας, μπορούμε να αρχίσουμε να εκτιμούμε αυτή τη δύναμη. Όπως λένε τα Μαθήματα σε σχέση με την ικανότητά μας να μαθαίνουμε:

Κανείς που κατανοεί τι έχεις μάθει, πόσο προσεκτικά το έμαθες, και τους πόνους στους οποίους υποβλήθηκες για να εξασκηθείς και να επαναλαμβάνεις τα μαθήματα ασταμάτητα, σε κάθε μορφή που μπορούσες να τα συλλάβεις, δεν θα μπορούσε ποτέ ν' αμφισβητήσει την δύναμη της μαθησιακής σου δεξιότητας. Δεν υπάρχει καμία μεγαλύτερη δύναμη στον κόσμο. Ο κόσμος φτιάχτηκε απ' αυτήν, και ακόμα και τώρα δεν εξαρτάται από τίποτα άλλο (Κ-31.1.3:1-3).

Εφόσον ο νους μας έφτιαξε αυτόν τον κόσμο, μπορεί επίσης να τον αλλάξει ή να τον τροποποιήσει. Ο νους μας μπορεί να μετακινήσει βουνά, τόσο κυριολεκτικά όσο και μεταφορικά. Αν έχουμε αρκετή αυτοπειθαρχία, όπως κάνουν, για παράδειγμα, πολλοί Ινδοί γιόγκι, μπορούμε να κάνουμε ασυνήθιστα σωματικά κατορθώματα. Και αυτά δεν πρέπει να αποκλείουν την υλοποίηση της εξωτερικής μας αφθονίας, αν αυτό είναι που επιθυμούμε να αποκτήσουμε. Ένας αντικειμενικός παρατηρητής δεν μπορεί να αρνηθεί αυτή τη δύναμη του νου, αλλά πρέπει να θυμόμαστε ότι πρόκειται για ένα νου του εγώ. Ο πραγματικός μας Νους, ο οποίος είναι από πνεύμα και δεν έχει εγκαταλείψει ποτέ την Πηγή του, δεν κάνει τίποτα: απλώς είναι. Στο Κεφάλαιο 3, συζητήσαμε τη διάκριση των Μαθημάτων Θαυμάτων ανάμεσα στη μαγεία και το θαύμα. Είναι η ίδια διάκριση που μπορούμε να κάνουμε μεταξύ της ψυχικής ικανότητας και της πνευματικότητας.

Αυτό που καθιστά μια σκέψη πνευματική είναι ο σκοπός της. Όταν ο νους ενεργεί από μόνος του, εξυπηρετεί τον σκοπό του εγώ, που είναι η πεποίθηση ότι είναι μόνος του, διαχωρισμένος από το Θεό. Όμως, όταν παραδίδεται στο Άγιο Πνεύμα, οι ικανότητες του νου μπορούν να χρησιμοποιηθούν παντοδύναμα υπέρ της αλήθειας. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα όταν αυτές οι ικανότητες μπορούν να αποδείξουν στους άλλους και στον εαυτό μας ότι το υλικό σύμπαν δεν είναι αυτό που φαίνεται.

...Εάν δοθούν στο Άγιο Πνεύμα, και χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με την καθοδήγησή Του, είναι πολύτιμα βοηθήματα διδασκαλίας ..Ό,τι χρησιμοποιείται για μαγεία [για τον σκοπό του εγώ να κάνει αυτόν τον κόσμο πραγματικό] είναι άχρηστο γι' Αυτό. Όμως, ό,τι Αυτό χρησιμοποιεί δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μαγεία (Εγχ-25.3:2, 4:3-4).

Υπάρχει ένας ιδιαίτερος κίνδυνος εδώ, επειδή μπορεί κανείς να αποκτήσει επίγεια δύναμη μέσω της εκπαίδευσης και της άσκησης του νου.

Υπάρχει μία ιδιαίτερη απήχηση των ασυνήθιστων ικανοτήτων που μπορεί να είναι περιέργως δελεαστική. Εδώ καλούνται οι δυνάμεις, που το Άγιο Πνεύμα θέλει και χρειάζεται. Όμως, το εγώ βλέπει σ' αυτές τις ίδιες δυνάμεις, μία ευκαιρία να δοξάσει τον εαυτό του. Οι δυνάμεις που μετατρέπονται σε αδυναμίες είναι πράγματι μία τραγωδία. Όμως, ό,τι δεν δίνεται στο Άγιο Πνεύμα θα πρέπει να έχει δοθεί στην αδυναμία, γιατί αυτό που δεν δίνεται στην αγάπη δίνεται στον φόβο, και θα είναι φοβιστικό επομένως (Εγχ-25.4:5-9).

Μόλις αυτή η ψυχική ικανότητα ή δύναμη ανακαλυφθεί από ένα άτομο και ταυτιστεί με αυτήν

... Τώρα η «δύναμη» δεν είναι πλέον μία γνήσια ικανότητα, και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί αξιόπιστα. Είναι σχεδόν αναπόφευκτο πως, εάν το άτομο δεν αλλάξει σκεπτικό για τον σκοπό της, θα ενισχύσει τις αβεβαιότητες της «δύναμής» του με αυξανόμενη εξαπάτηση (Εγχ-25.5:6-7).

Κάποιος μπορεί πράγματι να λάβει ό,τι επιλέγει, αν το βάλει στο μυαλό του. Υπάρχει όμως μια κραυγαλέα πλάνη που κρύβει πίσω της αυτή η δραστηριότητα και αποκαλύπτει τον βασικό της σκοπό. Το να εστιάζουμε για έναν επιθυμητό σκοπό, είτε μέσω της προσευχής, του διαλογισμού ή της συγκέντρωσης, προϋποθέτει ότι γνωρίζουμε τι είναι καλύτερο για εμάς ή για τους άλλους. Στην πραγματικότητα, αποφασίζουμε τι θέλουμε - υλικά οφέλη, «πνευματική θεραπεία» ή κάτι παρόμοιο - και στη συνέχεια προσευχόμαστε να ικανοποιήσει ο Θεός το αίτημά μας - ή αλλιώς αφήνουμε το Θεό τελείως έξω από την εικόνα και ζητάμε από τον εαυτό μας. Έχουμε ήδη συζητήσει ότι είναι αδύνατο να γνωρίζουμε τι είναι προς το συμφέρον μας, πόσο μάλλον προς το συμφέρον οποιουδήποτε άλλου. Ωστόσο, υπάρχει Κάποιος που ξέρει και είναι Αυτός που πρέπει να ρωτήσουμε. Έτσι το αίτημά μας αλλάζει από μαγεία σε θαύμα. Δεν προσευχόμαστε πλέον για κάτι που είναι εξωτερικό σε εμάς, αλλά για την αλλαγή της αντίληψης που μόνο αυτή μπορεί να μας φέρει την ειρήνη.

Πιστεύουμε ότι ζητάμε συγκεκριμένα πράγματα, αλλά αυτά είναι απλώς μορφές που κρύβουν το βαθύτερο περιεχόμενο ή εμπειρία: αγάπη ή φόβο, συγχώρεση ή ενοχή. Αυτές οι μορφές συμβολίζουν την εμπειρία που ζητήσαμε, και αυτή είναι που λαμβάνουμε. Μπορεί να λάβουμε ή να μην λάβουμε αυτό που ζητήσαμε σε υλικό επίπεδο, αλλά θα λάβουμε την ενοχή και τον φόβο που πρέπει να συνοδεύουν κάθε σκέψη ή πράξη που έχει αποκλείσει τον Θεό. Υπενθυμίζεται ότι ο Φάουστ έλαβε αυτό που ζήτησε, αλλά με το τίμημα που ζήτησε ο διάβολος. Κι εμείς πληρώνουμε το τίμημα της συμφωνίας μας με το εγώ, όπως είδαμε: αν πιστεύουμε ότι ο κόσμος μπορεί να μας δώσει ευχαρίστηση, μπορεί επίσης να μας δώσει πόνο. Όπως εξηγούν τα Μαθήματα:

Η προσευχή για πράγματα αυτού του κόσμου θα φέρει εμπειρίες αυτού του κόσμου. Εάν η προσευχή της καρδιάς το ζητά αυτό, αυτό θα δοθεί επειδή αυτό θα ληφθεί. Είναι αδύνατον η προσευχή της καρδιάς να μείνει αναπάντητη στην αντίληψη αυτού που ζητά. Εάν ζητά το αδύνατον, εάν θέλει αυτό που δεν υπάρχει ή αναζητά ψευδαισθήσεις στην καρδιά του,

όλα αυτά γίνονται δικά του. Η δύναμη της απόφασής του τού τα προσφέρει όπως τα ζητά (Εγγ-21.3:1-5).

Είναι μια συνηθισμένη παρανόηση στην πνευματικότητα ότι το Άγιο Πνεύμα απαντά σε συγκεκριμένο αίτημά μας για να αλλάξει τα πράγματα σε αυτόν τον κόσμο: από το να βρει θέσεις στάθμευσης και να μας κάνει πλούσιους, μέχρι να θεραπεύσει τους αρρώστους και να φέρει την παγκόσμια ειρήνη. Αυτή η παρανόηση πηγάζει από το ίδιο επίπεδο σύγχυσης που οδηγεί κάποιον να πιστεύει σε μαγικές θεραπείες για την ασθένεια. Όταν προσευχόμαστε στο Άγιο Πνεύμα για αλλαγές στον κόσμο, υποθέτουμε ότι λειτουργεί στο επίπεδο των αποτελεσμάτων, επιλύοντας τα προβλήματά μας παραβλέποντας την αιτία και παραμένοντας στον ψευδαισθητικό κόσμο των προβλημάτων του εγώ. Αν ήταν έτσι, θα ακολουθούσε τους ίδιους παράλογους νόμους του εγώ που ακολουθούμε κι εμείς, εγκαταλείποντας τους νόμους της αλήθειας. Θα έδινε προσοχή στο αποτέλεσμα και όχι στην αιτία. Το Άγιο Πνεύμα δεν μπορεί να μας βοηθήσει αν γίνει μέρος του κόσμου των ψευδαισθήσεων του εγώ, στον οποίο είμαστε παγιδευμένοι.

Μας ζητείται να χρησιμοποιούμε αυτή την προαναφερθείσα δήλωση από το βιβλίο εργασίας κάθε φορά που μπαίνουμε στον πειρασμό του τρόμου, της ανησυχίας ή οποιασδήποτε μορφής πόνου: «Θα συγχωρήσω, και αυτό θα εξαφανιστεί» (Ασκ-ΜΙ-193.13:3). Αυτό που εξαφανίζεται δεν είναι η εξωτερική μορφή του προβλήματος, γιατί αυτό δεν είναι το πρόβλημα. Αυτό που εξαφανίζεται είναι ο λάθος τρόπος με τον οποίο βλέπουμε το πρόβλημα. Όπως λένε τα Μαθήματα για τα ίδια: «Αυτά είναι μαθήματα για την αιτία και όχι για το αποτέλεσμα» (Κ-21.VII.7:8). Επιδιώκουν να αλλάξουν την αιτία των προβλημάτων μας, που είναι ο λάθος τρόπος σκέψης και αντίληψης, και όχι τα αποτελέσματα αυτών των σκέψεων. Έτσι, αν βρεθούμε σε μπιτολιάρισμα και αργήσουμε σε ένα ραντεβού, δεν πρέπει να προσευχηθούμε να διαλύσει το Άγιο Πνεύμα τα αυτοκίνητα για να μην αργήσουμε, αλλά μάλλον πρέπει να προσευχηθούμε να θεραπευτεί ο νους μας που νιώθει άγχος, ανησυχία ή ενοχή. Σε αυτό το σημείο, μπορούμε να «εναποθέσουμε το μέλλον στα χέρια του Θεού (Ασκ-Μ1-194), εμπιστευόμενοι ότι όλα θα πάνε καλά επειδή Εκείνος είναι υπεύθυνος. Πώς μπορούμε να ξέρουμε ότι είναι προς το συμφέρον μας, για να μην αναφέρουμε και το συμφέρον των άλλων, να είμαστε στην ώρα μας; Μήπως υπάρχει απροσδόκητο όφελος αν πάμε στο ραντεβού αργότερα; Αλλά υπάρχει Κάποιος που ξέρει. Η στροφή προς Αυτόν είναι η μόνη μας ευθύνη και το μοναδικό μας μέλημα.

Τα Μαθήματα διδάσκουν, πάλι, ότι «η μόνη ουσιαστική προσευχή είναι για συγχώρεση, γιατί όσοι έχουν συγχωρεθεί έχουν τα πάντα» (Κ-3.V.6:3). Πρόκειται για μια προσευχή που «δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα αίτημα να μπορέσετε να αναγνωρίσετε αυτό που ήδη έχετε» (Κ-3.V.6:5). Αυτό που «έχουμε ήδη» αντικατοπτρίζει την αρχή της αφθονίας: Ο Θεός μας έχει δώσει τα πάντα στη δημιουργία μας. Αυτή η αφθονία δεν έχει καμία αναφορά σε τίποτα στον υλικό κόσμο. Η αφθονία είναι μόνο από τον Θεό και δεν μπορεί να εκφραστεί σε ό,τι δεν είναι από Αυτόν. Έτσι, δεν μπορεί να υπάρξει καμία σύνδεση μεταξύ των κόσμων του πνεύματος και της ύλης, καθώς αντανakλούν αμοιβαία αποκλειόμενα επίπεδα: το ένα πραγματικό, το άλλο απατηλό. Αυτό που τα ενώνει, ωστόσο, είναι ο σκοπός του Αγίου Πνεύματος, το οποίο έρχεται

σε αυτόν τον κόσμο της ψευδαίσθησης και μας βοηθά να αλλάξουμε γνώμη για το τι είναι η πραγματικότητα. Εφόσον εμείς είμαστε αυτοί που επινοήσαμε αυτόν τον παράλογο κόσμο, μπορούμε να ελευθερωθούμε μόνο αλλάζοντας τις σκέψεις μας. Δεν μπορούν να αλλάξουν αυτές για εμάς. Χωρίς αυτόν τον σκοπό ο κόσμος δεν έχει νόημα, μαζί με τις αξίες και τις επιδιώξεις του.

Έτσι, είναι διαστρέβλωση της αρχής της αφθονίας να πιστεύουμε ότι με το να γίνουμε πιο «πνευματικοί», όπως λέγεται, θα λάβουμε την υλική αφθονία που επιθυμούμε. Το να προσευχόμαστε για χρήματα ή για οποιαδήποτε μορφή των «δώρων» αυτού του κόσμου είναι το ίδιο λάθος με το να προσευχόμαστε για μια σωματική θεραπεία. Αυτό που λαμβάνουμε όταν όντως γινόμαστε πιο «πνευματικοί», ή με σωστό τρόπο σκέψης, είναι τα δώρα του πνεύματος του Θεού, που περιλαμβάνουν την Αγάπη Του, την ειρήνη, τη χαρά και την αιώνια ζωή. Δεν υπάρχουν άλλα δώρα. Το θαύμα διορθώνει αυτή τη διαστρέβλωση· η μαγεία την αυξάνει. Η συγχώρεση εκφράζει το θαύμα και είναι η μόνη μας λειτουργία όσο είμαστε εδώ, γιατί είναι η μόνη μας ανάγκη. Αναιρώντας τις ενοχές μας, η συγχώρεση επαναφέρει στη συνείδησή μας τη μνήμη της Αγάπης του Θεού και της αφθονίας Του.

Στα Μαθήματα, ο Ιησούς γράφει για τον «περιορισμό» της δύναμής του:

Μπορεί ακόμα να παραπονιέσαι για τον φόβο, αλλά εντούτοις εμμένεις να σε κάνουν να φοβάσαι... δεν μπορείς να ζητάς από εμένα να σε αποδεσμεύσω από τον φόβο. Εγώ γνωρίζω ότι δεν υπάρχει, αλλά εσύ δεν το γνωρίζεις. Εάν παρενέβαινα ανάμεσα στις σκέψεις σου και τα αποτελέσματά τους, θ' αλλοίωνα ένα βασικό νόμο αιτίας και αποτελέσματος· τον πιο θεμελιώδη νόμο που υπάρχει. Στην ουσία δεν θα σε βοηθούσα εάν απαξίωνα την δύναμη των δικών σου σκέψεων. Αυτό θα ήταν σε άμεση αντίθεση με τον σκοπό αυτού του μαθήματος (Κ-2.VII.1:1-6).

Αυτό που κάνουν, ωστόσο, ο Ιησούς και το Άγιο Πνεύμα είναι να μας διδάξουν ότι κάναμε ένα λάθος στη σκέψη μας, το οποίο είχε ως αποτέλεσμα το πρόβλημα του φόβου που τώρα έχουμε εξωτερικεύσει. Έχουν έρθει σε μας για να αντιπροσωπεύσουν έναν άλλο τρόπο σκέψης, ώστε να μπορέσουμε να επιλέξουμε ξανά. Τα Μαθήματα μιλάνε για το ρόλο του καθενός από εμάς ως δάσκαλος ή θεραπευτής του άλλου. Για όλους όσοι έχουν βυθιστεί στην κινούμενη άμμο του εγώ, αυτοί οι δάσκαλοι

... του Θεού έρχονται για ν' αντιπροσωπεύσουν μία άλλη επιλογή, την οποία αυτοί έχουν ξεχάσει... [Οι σκέψεις του θεραπευτή] ζητούν το δικαίωμα να αμφισβητήσουν αυτό που ο ασθενής έχει αποδεχτεί ως αληθινό. Ως αγγελιοφόροι του Θεού, οι δάσκαλοί Του είναι τα σύμβολα της σωτηρίας. ... Αντιπροσωπεύουν την εναλλακτική λύση. ... Αναζητούν τη Φωνή του Θεού σε αυτόν τον αδελφό που θα εξαπατούσε τόσο πολύ τον εαυτό του ώστε να πιστεύει ότι ο Υιός του Θεού μπορεί να υποφέρει. Και του υπενθυμίζουν ότι δεν έφτιαξε τον εαυτό του και πρέπει να παραμείνει όπως τον δημιούργησε ο Θεός. ... Η αλήθεια στο μυαλό τους προσεγγίζει την αλήθεια στο μυαλό των αδελφών τους, έτσι ώστε να μην ενισχύονται οι ψευδαισθήσεις (Εγχ-5.III.2:1,3-4,6- 3:3-4,6).

Καθένας από εμάς, λοιπόν, γίνεται όργανο του Αγίου Πνεύματος, η Φωνή που μιλάει για τον Χριστό, τον πραγματικό μας Εαυτό. Δεν αλλάζει τον εξωτερικό κόσμο, αλλά αντίθετα επιδιώκει να αλλάξει τον εσωτερικό μας κόσμο - τις σκέψεις μας - απευθυνόμενος στη δύναμη της απόφασής μας.

... Σε κάθε δυσκολία, σε κάθε αγωνία και σε κάθε θλίψη, ο Χριστός σε καλεί και απαλά σου λέει «Αδελφέ μου, επέλεξε ξανά». Δεν θα άφηνε μία πηγή πόνου αθεράπευτη, ούτε καμία εικόνα να καλύπτει την αλήθεια. ...Δεν θα σε άφηνε απαρηγόρητο, μόνο σε όνειρα κόλασης, αλλά θα απελευθέρωνε το νου σου από όλα όσα κρύβουν το πρόσωπό Του από σένα (Κ-31.VIII.3:2-3,5).

Έτσι, όταν οι εξωτερικές δυσκολίες φαίνεται να αίρονται, το μόνο που έχει συμβεί είναι ότι έχουμε αλλάξει γνώμη γι' αυτές. Εκεί που βλέπαμε τον κόσμο να χρησιμεύει για να μας τιμωρεί για τις αμαρτίες μας, τώρα τον βλέπουμε με την ευλογία του Αγίου Πνεύματος επάνω του, που μπορεί να χρησιμεύσει για να μας διδάξει ότι δεν έχουμε αμαρτήσει. Η φαινομενική αλλαγή στον κόσμο αντανακλά μόνο την αλλαγή στις σκέψεις μας - το θαύμα που μετατόπισε την υποταγή μας από το εγώ στο Άγιο Πνεύμα.

Συνοψίζοντας, λοιπόν, όταν προσευχόμαστε ζητάμε απλώς τη βοήθεια του Αγίου Πνεύματος ώστε να δούμε την κατάσταση όπως Εκείνος. Αν ζητάμε να παρέμβει για να αλλάξει κάτι στον κόσμο, θα αποκρύψει την πραγματική αιτία του προβλήματος, και αυτό θα εμποδίσει τη θεραπεία. Αυτό είναι το πραγματικό νόημα της προσευχής, και σε αυτό το επίπεδο απαντά σε όλες τις προσευχές. Αν προσευχόμαστε για βοήθεια σε αυτόν τον κόσμο, προσευχόμαστε στο εγώ, υπακούοντας στο προπέτασμα καπνού του για την αντιστροφή του αιτίου και του αποτελέσματος. Και σε αυτό το επίπεδο, επίσης, οι προσευχές μας θα απαντηθούν, αλλά από το εγώ, αφού το εγώ καλέσαμε. Η απάντησή του μπορεί να είναι καλοδεχούμενη και να φαίνεται ότι μας φέρνει αυτό που θέλουμε, αλλά το «δώρο» του είναι ο φόβος, καμουφλαρισμένος ως αγάπη. Η αληθινή ειρήνη δεν θα προκύψει ποτέ από αυτό. Τα Μαθήματα δηλώνουν: «Εάν θα ήθελες να γνωρίζεις ότι οι προσευχές σου απαντώνται, ποτέ μην αμφισβητήσεις έναν Υιό του Θεού» (Κ-9.II.4:1). Το μεταφράζουμε αυτό στην καθημερινή μας ζωή ακούγοντας μόνο τη Φωνή του Θεού στον αδελφό μας, ενισχύοντας το Άγιο Πνεύμα μέσα μας. Μόνο στο επίπεδο του νου αυτό είναι εφικτό.

Η Λειτουργία της Συγχώρεσης

Η μοναδική μας λειτουργία στη γη είναι η συγχώρεση, διότι μέσω αυτής οδηγούμαστε έξω από την κόλαση και μαθαίνουμε τη συγκεκριμένη λειτουργία που μας έχει δώσει ο Θεός, συνειδητοποιώντας ότι έχουμε όλα όσα χρειαζόμαστε για να την εκπληρώσουμε. Έτσι απελευθερωνόμαστε από την ενοχή και τον φόβο μας να επιτελέσουμε συγκεκριμένο έργο στο όνομα της Βασιλείας του Θεού και να λάβουμε το δώρο της ειρήνης της.

Η συγχώρεση απαιτεί μια αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τον κόσμο των ψευδαισθήσεων. Όσο τον βλέπουμε ως ένα μέρος όπου βρίσκουμε ευχαρίστηση και ζητάμε να αποφύγουμε τον πόνο, θα γίνουμε εξαρτημένοι από ό,τι βρίσκεται σε εξωτερικό επίπεδο: θα αγαπάμε ό,τι μπορεί να μας ικανοποιήσει, θα μισούμε ό,τι πιστεύουμε ότι μπορεί να μας πληγώσει. Σε μια τέτοια αντίληψη η ειρήνη είναι αδύνατη, γιατί η εγκόσμια ευχαρίστηση ή ο πόνος μπορεί να φέρει μόνο σύγκρουση: Αν πιστεύουμε ότι κάτι μπορεί να μας δώσει ευχαρίστηση, πρέπει επίσης να πιστεύουμε ότι μπορεί να μας προκαλέσει πόνο. Έτσι, μια έμφυτη αμφιθυμία είναι ενσωματωμένη σε όλα τα πράγματα του κόσμου, και η άνευ όρων και σταθερή αγάπη καθίσταται αδύνατη. Ο κόσμος χωρίζεται σε δύο στρατόπεδα και η μοναδική δημιουργία του Θεού, η αγάπη, αποκλείεται.

Η ευχαρίστηση και ο πόνος, επομένως, δεν αντιπροσωπεύουν μια πραγματική επιλογή, αφού αντιπροσωπεύουν μια επιλογή μεταξύ ψευδαισθήσεων, δίνοντας στον κόσμο ένα νόημα που δεν έχει. Η επιστροφή στην Εστία μας, στον Θεό είναι το μοναδικό του νόημα. Εκείνος είναι αμετάβλητος, αλλά οι αντιλήψεις και οι ανάγκες μας αλλάζουν πάντα. Τη μια μέρα μας ελκύει αυτό το άτομο, το αντικείμενο ή η ασχολία, και την επόμενη οι προτιμήσεις μας μετατοπίζονται σε κάτι άλλο. Όλα αυτά δεν είναι τίποτε άλλο παρά «οι μικρές, ανόητες υποκαταστάσεις [της αλήθειας], χρωματισμένες από παράνοια και στροβιλιζόμενες ανάλαφρα σε μία τρελή πορεία σαν πούπουλα που χορεύουν παρανοϊκά στον άνεμο... Συνενώνονται και συγχωνεύονται και διαχωρίζονται, σε μεταβαλλόμενα και εντελώς άνευ νοήματος μοτίβα...» (K-18.I.7:6-7).

Αυτό δεν σημαίνει καθόλου ότι πρέπει να ζει κανείς χωρίς ανάγκες και προτιμήσεις. Αν ήταν έτσι, δεν θα ζούσαμε εδώ με ένα σώμα. Ωστόσο, όταν θέτουμε τη ζωή μας υπό την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος, Εκείνο μας βοηθά να αναγνωρίσουμε πού βρίσκονται οι πραγματικές μας ανάγκες. Χρησιμοποιεί όλα όσα είναι μοναδικά για εμάς - τις αρετές μας καθώς και τα ελαττώματά μας - για να μας διδάξει τα μαθήματά Του. Το σχέδιο των μαθημάτων Του είναι σταδιακό και ήπιο, και ποτέ δεν μας ζητείται να εγκαταλείψουμε τίποτα απολύτως. Τα Μαθήματα λένε για τον εαυτό τους: «Δεν απαιτεί σχεδόν τίποτα από εσένα. Είναι αδύνατο να φανταστεί κανείς ότι ζητάει τόσο λίγα ή ότι θα μπορούσε να προσφέρει τόσα πολλά» (K-20.VII.1:7-8). Το Άγιο Πνεύμα ζητά απλώς να δούμε τις προτιμήσεις μας, για να μας διδάξει τη διαφορά ανάμεσα σε αυτό που μας κάνει πραγματικά ευτυχισμένους και δυστυχισμένους, και να επιλέξουμε ξανά αυτό που πραγματικά προτιμάμε. Τα Μαθήματα μάς λένε: «Δεν αναγνωρίζεις πλέον τι είναι επώδυνο, όπως δεν γνωρίζεις τι είναι χαρούμενο, και είσαι πράγματι πολύ επιρρεπής να συγχέεις τα δύο. Η κύρια λειτουργία του Αγίου Πνεύματος είναι να σε διδάξει να τα διακρίνεις» (K-7.X.3:4-5).

Μόλις συνειδητοποιήσουμε ότι είναι δική μας επιλογή να αποχωριστούμε την προσκόλλησή μας στα υλικά αγαθά, ελπίζοντας ότι θα μας φέρουν τη σωτηρία ή την ευτυχία, τότε η δυσαρέσκεια και η αίσθηση απώλειας ή θυσίας καθίστανται αδύνατες. Όταν τελικά συνειδητοποιήσουμε όλα όσα μας έχει δώσει ο Θεός, «θα σκεφτούμε, με χαρούμενη έκπληξη, ότι για όλα αυτά δεν εγκαταλείψαμε τίποτα!» (K-16.VI.11:4). Ο δρόμος προς τον Θεό πρέπει να είναι χαρούμενος επειδή μας οδηγεί σε Εκείνον, διότι όταν η επιθυμία μας

έρχεται σε συμφωνία με το Άγιο Πνεύμα, μόνο χαρά και ειρήνη μπορούν να προκύψουν. Σε αυτή την ένωση των θελημάτων, το εγώ αναιρείται και τα φαινομενικά του δώρα εξαφανίζονται, επισκιασμένα από το ένα δώρο του Θεού.

Ο σκοπός της συγχώρεσης είναι να μας βοηθήσει να επιτύχουμε την ενιαία αντίληψη ότι αυτός ο κόσμος δεν έχει τίποτα να προσφέρει, επειδή τίποτα εδώ δεν είναι διαρκές και «δεν μπορούμε να το πάρουμε μαζί μας». Μόνο ο Θεός διαρκεί, και έτσι η πραγματική αξία των εγκόσμιων πραγμάτων έγκειται στο ότι μας βοηθούν να μάθουμε αυτό το μάθημα που διδάσκουν τα Μαθήματα: ο σκοπός του κόσμου είναι να μας διδάξει ότι δεν υπάρχει κόσμος. Από μόνα τους, τα πράγματα του κόσμου δεν είναι ούτε καλά ούτε κακά. Ο σκοπός που τους δίνουμε είναι αυτός που καθορίζει την αξία τους. Η πραγματική ευχαρίστηση προέρχεται από την εκπλήρωση της λειτουργίας μας, κάνοντας το θέλημα του Θεού στην καθημερινή μας ζωή. Ο πόνος προκύπτει από την ανεκπλήρωτη λειτουργία, την άρνηση των μαθημάτων συγχώρεσης του Αγίου Πνεύματος. Αν δεν έχουμε κατά νου αυτή την ευρύτερη προοπτική, καταλήγουμε να βιώνουμε τις ανάγκες που δεν έχουν ικανοποιηθεί στο παρελθόν ή στο παρόν.

Μαθαίνουμε το μάθημα της συγχώρεσης από το Άγιο Πνεύμα μέσα από τις σχέσεις και τις καταστάσεις της ζωής μας. Οι δύσκολοι άνθρωποι που συναντάμε, οι δοκιμασίες που περνάμε, τα βάσανα που βιώνουμε - όλα έχουν τον ίδιο βασικό σκοπό να μας δώσουν την ευκαιρία να δούμε μέσα από το συγχωρητικό βλέμμα του Αγίου Πνεύματος και όχι μέσα από τα ενοχοποιητικά μάτια του εγώ, να συγχωρήσουμε τους άλλους και τον εαυτό μας. Αυτό δεν σημαίνει ότι αρνούμαστε ότι συμβαίνουν στον κόσμο πράγματα που δεν θα έπρεπε, αλλά απλώς ότι υπάρχει ένας άλλος τρόπος να τα βλέπουμε που παρέχει την απόλυτη απελευθέρωση από κάθε πόνο: η βαθιά πίστη στη μόνιμη Παρουσία του Θεού στις καρδιές μας, η οποία μπορεί να μετατρέψει τον πόνο σε χαρά. Όπως αναφέρεται στα Μαθήματα: «Καμία μορφή ... πόνου δεν μπορεί να αντέξει για πολύ μπροστά στο πρόσωπο εκείνου που έχει συγχωρήσει και έχει ευλογήσει τον εαυτό του» (Ασκ-MI-187.8:6).

Εφόσον υπάρχει ένα πρόβλημα, υπάρχει μόνο μία λύση. Η συγχώρεση διορθώνει την ενοχή και το να συγχωρείς αληθινά σημαίνει να συγχωρείς για πάντα. Αν αποτύχουμε να συγχωρήσουμε, είμαστε καταδικασμένοι σε έναν φαινομενικά ατελείωτο κύκλο στον οποίο το παρελθόν επανέρχεται επανειλημμένα στο παρόν, αυτό που ο Φρόιντ ονόμασε καταναγκασμό επανάληψης. Τα μαθήματα που αποτύχαμε να διδαχθούμε σε μια προηγούμενη περίοδο της ζωής μας παρουσιάζονται ξανά, προσφέροντάς μας επαναλαμβανόμενες ευκαιρίες μέχρι να μάθουμε το μάθημα. Αυτό δεν είναι μια σκληρή φάρσα του Αγίου Πνεύματος, αλλά ο στοργικός τρόπος Του να μας βοηθήσει να επεξεργαστούμε ένα πρόβλημα ενοχής που διαφορετικά δεν θα μπορούσαμε να κάνουμε. Αν επιλέξουμε να δούμε το μάθημα ως πρόσθετο φορτίο και κατάρρα, θα παραμείνουμε καταδικασμένοι στην ενοχή που ενισχύεται μέσω της προβολής των ευθυνών στους άλλους. Όταν αποφασίσουμε να μάθουμε τα μαθήματα και επιλέξουμε να συγχωρήσουμε, συγχωρούμε αντίστοιχα όλους εκείνους που δεν συγχωρέθηκαν στο παρελθόν.

Συνοψίζοντας, η επεξεργασία ενός προβλήματος μέσω της συγχώρεσης είναι μια διαδικασία κατά την οποία αναγνωρίζουμε πρώτον ότι οι άλλοι δεν ευθύνονται για τη δυστυχία μας και δεύτερον ότι όλες οι ανάγκες και οι ελλείψεις μας έχουν ικανοποιηθεί και περιμένουν μόνο την αποδοχή μας. «Ας αναγνωρίσω ότι τα προβλήματά μου έχουν λυθεί» (Ασκ-ΜΙ-80). Υπεράνω της ενοχής μας υπάρχει η αφθονία και η πληρότητα του Θεού. Η απόφασή μας να θέλουμε μόνο αυτή την αφθονία για τον εαυτό μας και για όλους τους άλλους είναι η απόφαση να συγχωρήσουμε. Είναι μια απόφαση που επιτρέπει στο Άγιο Πνεύμα να μας βοηθήσει να εκπληρώσουμε τη μόνη λειτουργία που έχουμε πραγματικά, γιατί είναι αυτή που μας έδωσε ο Θεός και που κάνει όλες τις άλλες δυνατές. Μόνο εδώ βρίσκεται η πραγματική ευχαρίστηση· γιατί μόνο στην ειρήνη του Θεού βρίσκουμε ανάπαυση στις ψυχές μας.

Η απόφαση να αφήσουμε το Άγιο Πνεύμα να παίρνει τις αποφάσεις μας για εμάς είναι προσβλητική μόνο για το εγώ, το οποίο θα μας κατηγορούσε για ησυχασμό ή νευρωτική παθητικότητα. Ωστόσο, η παθητικότητά μας έγκειται απλώς στο να αφήσουμε πίσω το εγώ μας, ώστε η έμπνευση για τη ζωή μας να προέρχεται από τον Θεό. Ενεργοποιημένοι από τη δύναμή Του, βγαίνουμε στον κόσμο για να κάνουμε το έργο του Αγίου Πνεύματος, έχοντας Αυτό ως οδηγό μας αντί για το εγώ. Γινόμαστε παθητικοί στις ιδιοτροπίες του εγώ, αλλά ενεργοί στο θέλημα του Θεού. Αυτό διασφαλίζει ότι το Θέλημά Του θα πραγματοποιηθεί στις καρδιές μας και σε όλο τον κόσμο, ώστε όλοι να βρουν την ειρήνη εν μέσω πολέμου, την ενότητα στη διχόνοια και την αγάπη ενάντια στο μίσος.

Το Άγιο Πνεύμα μας ζητά να δούμε όλα τα πράγματα ως μαθήματα συγχώρεσης που ο Θεός θέλει να μάθουμε. Έτσι περπατάμε στον κόσμο με αίσθημα ευγνωμοσύνης για τις ευκαιρίες απελευθέρωσης από την ενοχή που μας προσφέρονται. Κάθε κατάσταση μπορεί να μας διδάξει αυτό, αρκεί να είμαστε ανοιχτοί να δεχτούμε το δώρο της. Αυτό που ζητάμε μας δίνεται. Αν κοιτάξουμε έξω σε έναν κόσμο φόβου, αντικρίζοντας εκεί τον φόβο που πραγματικά κρύβεται στην καρδιά μας, τότε είναι αυτός ο φόβος που θα λάβουμε. Αν αντίθετα προσφέρουμε συγχώρεση στον κόσμο, βλέποντας σε κάθε επίθεση μια απελπισμένη κραυγή για βοήθεια, θα είναι η δική μας συγχώρεση που θα βρούμε.

Οι φυλακές της ενοχής και του φόβου που δημιουργούμε για τον εαυτό μας και τους άλλους, όταν παραδίδονται στο Άγιο Πνεύμα, μεταμορφώνονται σε βωμούς συγχώρεσης. Εκεί βρίσκονται οι «μυστικές αμαρτίες και τα κρυφά μίσση» μας, που αποκαλύπτονται όταν τα βλέπουμε σε κάποιον άλλο και στη συνέχεια τα αφήνουμε να φύγουν, φέρνοντας επιτέλους ειρήνη σε όλους εκείνους που περιπλανιούνται «στον κόσμο, αβέβαιοι, μοναχικοί και σε συνεχή φόβο» (Κ-31.VIII.9:2, Τ-31.VIII.7:1). Περιπλανιόμαστε ανάμεσά τους, και έτσι ο Ίδιος ο Θεός μας οδηγεί ξανά και ξανά σ' αυτόν τον ιερό τόπο, για να επιλέξουμε να αναγνωρίσουμε ο ένας στον άλλον την αγιότητα που έχουμε ξεχάσει και την οποία η συγχώρεση τώρα μας υπενθυμίζει.

Δεν θα νιώθαμε τότε ευγνωμοσύνη, γι' αυτό που κάποτε φαινόταν σαν καταδίκη της μοίρας; Δεν θα αφήναμε το τραγούδι της ευγνωμοσύνης να γεμίσει την καρδιά μας που ο Ουρανός δεν μας άφησε μόνους στην φυλακή

του φόβου μας, αλλά αντίθετα ενώθηκε μαζί μας εκεί για να είναι όλα τα παιδιά του Θεού ελεύθερα; Και δεν θα ξυπνούσαμε κάθε πρωί με αυτή την ευχαριστήρια προσευχή στα χείλη μας, ευχαριστώντας τον Θεό για τις ευκαιρίες που θα φέρει η μέρα:

Πατέρα, βοήθησε με να δω μόνο το θέλημά Σου αυτή τη μέρα σε όποιον συναντώ· ώστε να διδάξω το μοναδικό μάθημα που θα ήθελες να μάθω: ότι όλες οι αμαρτίες μου έχουν συγχωρεθεί, επειδή τις έχω συγχωρέσει σε όλους τους αδελφούς και τις αδελφές μου που έχεις στείλει. Βοήθησε με να μην μπαίνω στον πειρασμό από τον φόβο μου να μισώ ή να καταδικάζω· αλλά να αφήνω μόνο τη συγχώρεση να αναπαύεται στα μάτια μου, ώστε να μπορώ να βλέπω την Αγάπη Σου σε όλους όσους συναντώ σήμερα και να ξέρω ότι είναι και μέσα μου.

ΜΕΡΟΣ II

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Εισαγωγή

Όταν ρωτήθηκε ο Ιησούς ποια ήταν η πιο σημαντική εντολή, απάντησε με μια δήλωση από την Παλαιά Διαθήκη: «Να αγαπάς τον Κύριο και Θεό σου με όλη την καρδιά σου, με όλη την ψυχή σου, και με όλο το νου σου» προσθέτοντας ότι η δεύτερη σπουδαιότερη εντολή ήταν σαν την πρώτη: «Ν' αγαπάς τον πλησίον σου όπως τον εαυτό σου» (Κατά Ματθαίο 22:37,39). Παντού μέσα στα ευαγγέλια βρίσκουμε τον Ιησού να μιλάει για την αγάπη του Πατέρα του και την εμπιστοσύνη στην φροντίδα Του, καθώς και για την συγχώρεση και την μη κρίση των άλλων, με αποκορύφωμα την «νέα εντολή» που άφησε στους μαθητές του: «Να αγαπάτε ο ένας τον άλλον» (Κατά Ιωάννη 13:34). Αυτές οι δύο εντολές μπορούν να αποδοθούν ως πίστη και συγχώρεση, τις βασικές αρχές των Μαθημάτων Θαυμάτων, και αυτό είναι που αποκαλούμε σχέδιο σωτηρίας του Αγίου Πνεύματος.

Με μεγάλη ταπεινότητα ένας ψυχολόγος (για να μην αναφέρουμε ένας μαθητής των Μαθημάτων Θαυμάτων) θα ανοίξει την Καινή Διαθήκη και θα βρει δηλώσεις με τόση ψυχολογική σπουδαιότητα – 1900 χρόνια πριν τον Φρόιντ! Ο Ιησούς ήταν ένας εξαιρετικός ψυχολόγος, όπως ήταν και ο Απόστολος Παύλος, και έτσι βρίσκουμε σαφείς υπαινιγμούς στις γραφές της Καινής Διαθήκης για πολλές βασικές ιδέες της ψυχολογίας του 20ου αιώνα, που αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο των διδασκαλιών των Μαθημάτων Θαυμάτων. Στο δεύτερο μέρος θα εξετάσουμε σε βάθος αυτές τις γραφές, ολοκληρώνοντας τις διδασκαλίες του Ιησού όπως και των αποστόλων με παραδείγματα από την ίδια την ζωή του Ιησού.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι οι συγγραφείς της Καινής Διαθήκης προσπαθούσαν να κατανοήσουν το εκθαμβωτικό φως που ακτινοβολούσε ο Ιησούς στην καρδιά του σκοταδιού του εγώ, μέσα από τους περιορισμούς που τους έθετε η κουλτούρα τους και το θρησκευτικό τους υπόβαθρο, για να μην αναφέρουμε τις ανάγκες και τις εγωικές προβολές τους στις εγωικές ανάγκες των άλλων. Τα τέσσερα ευαγγέλια όπως τα έχουμε εμείς σήμερα, είναι το τελικό προϊόν μιας μακράς προφορικής και γραπτής παράδοσης συνεχών αφηγήσεων και επανα-αφηγήσεων και γραπτών σχετικά με την ζωή του Ιησού. Το πρώτο ευαγγέλιο, το κατά Μάρκον, γράφτηκε τουλάχιστον τριάντα χρόνια μετά τον θάνατο του Ιησού, ενώ το κατά Ιωάννη, το λιγότερο ιστορικό και περισσότερο θεολογικό από τα τέσσερα, δεν ολοκληρώθηκε παρά μόλις την τελευταία δεκαετία του πρώτου αιώνα, περισσότερο από εξήντα χρόνια μετά την σταύρωση. Κάθε ένα από αυτά αντανακλά τις συγκεκριμένες ανάγκες που αντιμετώπισε η πρώτη Εκκλησία, και οι αφηγήσεις και οι ερμηνείες του επηρεάστηκαν πολύ από αυτές τις ανάγκες. Οι ευαγγελιστές συχνά έβαζαν – συνειδητά ή ασυνείδητα – στο στόμα του Ιησού λέξεις που θα βοηθούσαν όσο το δυνατόν περισσότερο μια πολιτικά και θρησκευτικά διωκόμενη ομάδα που

αγωνιζόταν να επιβιώσει, αντί να εμμένουν πιστά σε αυτά που πραγματικά είπε και έκανε.

Οι μοναδικές ψυχολογικές γνώσεις των Μαθημάτων Θαυμάτων μας βοηθούν να καταλάβουμε πώς οι χειρισμοί του εγώ επηρέασαν και συσκοτίσαν την κατανόηση των ανθρώπων που γνώρισαν και βίωσαν τον Ιησού, τόσο στην ζωή του στην γη, όσο και μετά την ανάστασή του. Στο Κεφάλαιο 9 θα εξετάσουμε κάποιους από αυτούς τους συσκοτισμούς πάνω στην κατανόηση της σταύρωσης που σχετίζονται με όσα αναφέρονται στις γραφές και στις παραδόσεις. Η συζήτηση μας πάνω στις διδασκαλίες της Καινής Διαθήκης, δεν είναι βασικά ιστορική ή θεολογική παρόλο που η επίδραση των μελετητών των γραφών και της θεολογίας είναι σε πολλά σημεία εμφανής. Αντίθετα αυτά τα κεφάλαια αντανακλούν μια ψυχολογική γραφή από την οπτική των Μαθημάτων Θαυμάτων, που δίνουν έμφαση στην εμπειρία, όχι την θεολογία. Όπως δηλώνουν: «Μία συμπαντική θεολογία είναι αδύνατη, αλλά μία συμπαντική εμπειρία όχι μόνο είναι δυνατή αλλά απαραίτητη» (Αποσ-Εισ.2:5). Επομένως, οι βιβλικές διδασκαλίες – της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης – θα πρέπει να ερμηνευτούν υπό το φως των γνώσεων, της γλώσσας και των αναγκών της αντίστοιχης εποχής, όχι της δικής μας. Εμείς, στον 20ο αιώνα υφιστάμεθα τους ίδιους περιορισμούς, και χωρίς αμφιβολία τα λάθη μας θα απαιτήσουν διόρθωση στους αιώνες που θα ακολουθήσουν.

Μια ενδεχόμενη δυσκολία στην ερμηνεία της Αγίας Γραφής είναι η σύγχυση ανάμεσα στην μορφή και στο περιεχόμενο που ήδη έχουμε συζητήσει στο πρώτο μέρος. Αυτή η σύγχυση είναι βασική πηγή παρανοήσεων πάνω σε πνευματικές πρακτικές που βασίζονται σε κείμενα των γραφών. Πέρα από την δυσκολία να γνωρίσουμε τι ακριβώς εννοούσε ο Ιησούς ή οι συγγραφείς της Καινής Διαθήκης, πόσο μάλλον τι είπαν, υπάρχει και το πρόσθετο πρόβλημα να γνωρίζουμε πότε μια διδασκαλία μπορεί αρχικά να είχε ως στόχο να απαντήσει σε μια συγκεκριμένη ερώτηση ή ανάγκη, αλλά τώρα θα είχε μια πιο γενικευμένη έννοια, απαντώντας σε ένα διαφορετικό είδος ερώτησης. Για παράδειγμα κάποιοι μελετητές πιστεύουν ότι τα αρνητικά σχόλια του Ιησού σχετικά με το διαζύγιο (Κατά Ματθαίο 5:31-32; 19:3-9) είχαν σκοπό να προστατεύσουν τις γυναίκες, αφού σύμφωνα με τον Ιουδαϊκό νόμο, ήταν ουσιαστικά αδύνατον να χωρίσουν τους συζύγους τους, αλλά σχετικά εύκολο για τους άνδρες να χωρίσουν εκείνες. Για μας, το νόημα αυτής της διδασκαλίας θα ήταν πολύ διαφορετικό σήμερα, όπως θα συζητήσουμε στο Κεφάλαιο 7. Η σύγχυση ανάμεσα στην μορφή και στο περιεχόμενο στις προτροπές του Ιησού, όπως ότι κάποιος θα πρέπει «να σηκώσει τον σταυρό του» (Κατά Λουκά 9:23) έχει οδηγήσει σε αποθέωση του πόνου και της θυσίας, καλύπτοντας την έκκλησή του να απελευθερωθούμε από τις ιδιαίτερες σχέσεις μας, που το εξερευνούμε στην αρχική ενότητα του επόμενου κεφαλαίου. Αντιμετωπίζουμε αυτά και παρόμοια κείμενα βασισμένοι στις αρχές των Μαθημάτων Θαυμάτων που παρουσιάστηκαν στο πρώτο μέρος.

Το Δεύτερο Μέρος χωρίζεται σε έξι κεφάλαια. Το πρώτο, το Κεφάλαιο 6, αναλύει τον κόσμο του εγώ, από τον οποίο ήρθε ο Ιησούς να μας σώσει. Είναι ο διαχωρισμένος κόσμος της ιδιαίτερης σχέσης, για τον οποίο η λύση είναι η συγχώρεση, η οποία αποτελεί το θέμα των Κεφαλαίων 7 και 8. Πρώτα συζητούνται οι διδασκαλίες του Ιησού πάνω στην συγχώρεση, και ακολουθεί

το προσωπικό του παράδειγμα σε αυτές τις διδασκαλίες, με αποκορύφωμα την σταύρωση. Το Κεφάλαιο 9 ασχολείται με τις παρανοήσεις της σταύρωσης, δείχνοντας πώς οι άνθρωποι υιοθέτησαν χωρίς να το γνωρίζουν, το μονοπάτι του εγώ για πόνο και θυσία, ενισχύοντας ακριβώς την ίδια την ενοχή και τον διαχωρισμό, που ο σταυρός σκόπευε να ακυρώσει. Στο Κεφάλαιο 10 παρουσιάζουμε τις διδασκαλίες του Ιησού πάνω στην Αγάπη του Θεού, την διόρθωση της πεποίθησης που επικρατούσε στην εποχή του όπως και στην δική μας, ότι ο Θεός θα μας τιμωρήσει (εμάς ή τους άλλους) για τις αμαρτίες μας. Το τελευταίο κεφάλαιο συνοψίζει τις σημαντικές διδασκαλίες του Ευαγγελίου σχετικά με τη λήψη αποφάσεων, απευθυνόμενο στη δύναμη του νου μας να ακολουθήσει τη Φωνή της συγχώρεσης του Θεού, αφού έχουμε επιλέξει να ακολουθήσουμε τη φωνή της ενοχής του εγώ.

Κεφάλαιο 6 - Ο κόσμος του Εγώ: Η ιδιαίτερη σχέση

Είδαμε πως ο κόσμος του διαχωρισμού του εγώ διασφαλίζεται σε μεγάλο βαθμό από την ιδιαίτερη σχέση, η οποία μπορεί σωστά να χαρακτηριστεί ως το πρόβλημα του κόσμου. Είναι η πιο σαγηνευτική από τις προσπάθειες του εγώ να μας κρατήσει στο σκοτάδι, και δεν υπάρχει σοβαρότερο εμπόδιο στην απόκτηση της ειρήνης του Θεού από αυτή τη λεπτή μετατόπιση της υποταγής από τον Θεό στο εγώ. Στον κόσμο μας που κυριαρχείται από την ενοχή και το φόβο, εξάλλου, είναι αδύνατο να μην εμπλακούμε σε ιδιαίτερες σχέσεις με άλλους, και επομένως να τις χρησιμοποιούμε ως άμυνες έναντι της σχέσης μας με τον Θεό.

Στο Κεφάλαιο 1, παρατηρήσαμε ότι οι ιδιαίτερες σχέσεις δεν αφορούν μόνο ανθρώπους, αλλά μπορούν να περιλαμβάνουν αντικείμενα, καταστάσεις, εθισμούς, κλπ. Έτσι, για παράδειγμα, οι άνθρωποι που δεν μπορούν να αντέξουν το άγχος τους μπορεί να δημιουργήσουν μια ιδιαίτερη σχέση με το αλκοόλ, τα ναρκωτικά, τη σεξουαλικότητα, το φαγητό, την εργασία, κλπ. χρησιμοποιώντας οποιοδήποτε από αυτά ως μέσο για να αποφύγουν ό,τι είναι επώδυνο. Η επιδίωξη κοσμικών απολαύσεων, η ασφάλεια, η φήμη και η εξουσία είναι άλλα μέσα με τα οποία το εγώ προσπαθεί να μας καθηλώσει στον κόσμο της ψευδαίσθησης. Σε όλα αυτά, ανεξαρτήτως της μορφής τους, αναγνωρίζουμε την ίδια δυναμική του εγώ που υποκαθιστά τον Θεό, γιατί μόνο Αυτός είναι που μπορεί να μας φέρει την ευχαρίστηση και να μας προστατεύσει από τον πόνο μας.

Το εγώ αρνείται τον Θεό ανεβάζοντας την ενοχή στον θρόνο Του και στη συνέχεια μας πείθει να αναζητήσουμε τη σωτηρία από αυτή την ενοχή έξω από τον εαυτό μας με τη μορφή ειδώλων που πρέπει να λατρεύουμε ή να αποφεύγουμε. Ωστόσο, όπως διδάσκουν τα Μαθήματα: «Ένα είδωλο δεν μπορεί να πάρει την θέση του Θεού.....Μην ερευνάς έξω από τον Πατέρα σου για την ελπίδα σου.» (Κ-29.VII.10:4,6). Τα Ευαγγέλια μας παρέχουν πολυάριθμες διδασκαλίες και παραδείγματα αυτού του προβλήματος, και αυτά θα εξετάσουμε σε αυτό το κεφάλαιο.

Ο καθένας σηκώνει τον σταυρό του

Ξεκινάμε με τη διδασκαλία του Ιησού, η οποία πιθανώς έχει αιτιολογήσει περισσότερες εγωικές ερμηνείες - αν και ασυνείδητα - από οποιαδήποτε άλλη. Στο Ευαγγέλιο του Λουκά, ο Ιησούς λέει στους μαθητές του: «Όποιος θέλει να με ακολουθήσει, ας απαρνηθεί τον εαυτό του κι ας σηκώνει κάθε μέρα το σταυρό του κι ας με ακολουθεί» (Κατά Λουκά 9:23). Αυτή η δήλωση έχει συχνά ερμηνευτεί ως μια προτροπή να μιμηθούμε τον φαινομενικό πόνο του Ιησού, δικαιολογώντας έτσι μια ζωή θυσίας και πόνου, τον αιώνιο στόχο του εγώ. Πίσω από αυτή την ιδέα μιας ζωής θυσίας, κρύβεται η πεποίθηση ότι επειδή ο Ιησούς θυσίασε τη ζωή του για εμάς, υποφέροντας για την εξιλέωση των αμαρτιών μας, πρέπει να κάνουμε κι εμείς το ίδιο. Πολλοί ειλικρινείς χριστιανοί

υπέφεραν ευχαρίστως τη δυστυχία, «προσφέροντάς την» στον Κύριό τους, πιστεύοντας ότι όσο περισσότερα θυσιάζαν, τόσο πιο κοντά θα ερχόταν η σωτηρία στους ίδιους και στους άλλους.

Έχουμε ήδη δει πώς μια ζωή γεμάτη πόνο πηγάζει από την ερμηνεία του εαυτού μας ως θύματος και δεν μπορεί ποτέ να είναι το θέλημα του Θεού για μας. Το να θυσιάζεις κάτι έχει το ίδιο ψυχολογικό αποτέλεσμα με το να το αγκαλιάζεις, γιατί δημιουργεί μια αξία που τίποτα εδώ δεν μπορεί να έχει. Δεν πολεμά κανείς ενάντια σε κάτι, εκτός αν πιστεύει ότι είναι πραγματικό και ότι υπάρχει αξία στο να αντισταχθεί σε αυτό. Οι διδασκαλίες του Ιησού για την «απάρνηση» εκφράζουν μια αλλαγή στάσης - από το εγώ στο Θεό - και όχι μια δράση. Εγκαταλείπουμε την επένδυσή μας στα πράγματα του κόσμου, η οποία είναι πάντα μια επένδυση ενοχής, και δεν αφορά τα ίδια τα πράγματα. Ωστόσο, μπορούμε να δούμε αυτή τη γραφική προτροπή να «σηκώσει κανείς το σταυρό του» κάτω από ένα άλλο πρίσμα που έχει όντως νόημα.

Οι δίδυμες παραβολές του «Θησαυρού» και του «Μαργαριταριού» (Κατά Ματθαίο 13:44-46) παρέχουν μια προοπτική με την οποία μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα τη διδασκαλία του Ιησού. Όταν επιτέλους βρούμε τον θησαυρό που είναι κρυμμένος στο χωράφι ή το πολύτιμο μαργαριτάρι, χαιρόμαστε («έφυγε χαρούμενος») και πουλάμε όλα τα άλλα για να το αποκτήσουμε. Όταν τα πράγματα του κόσμου συγκρίνονται με τους θησαυρούς της Βασιλείας, ποιος λογικός άνθρωπος δεν θα επέλεγε αυτόν τον θησαυρό και δεν θα άφηνε στην άκρη ό,τι είναι άνευ αξίας; Όπως αναφέρει το μάθημα 128 «Ο κόσμος που βλέπω δεν έχει τίποτα που να θέλω»: «Τίποτα δεν υπάρχει εδώ για να αγαπήσω. Τίποτα εδώ δεν αξίζει μια στιγμή καθυστέρησης και πόνου · μια στιγμή αβεβαιότητας και αμφιβολίας» (Ασκ-ΜΙ.128.4:2-3).

Η έμφαση εδώ δεν δίνεται στο να χαρίσουμε τα υπάρχοντά μας, αλλά στη μεγάλη χαρά που βιώνουμε, έτσι ώστε όλα τα πράγματα, που κάποτε θεωρούνταν πολύτιμα, να μπορούν τώρα να εξεταστούν διαφορετικά. Η θυσία, λοιπόν, δεν παίζει κανέναν ρόλο, γιατί στην πραγματικότητα έχουμε «εγκαταλείψει» ό,τι δεν σημαίνει τίποτα. «Χρειάζεται μεγάλη μάθηση και για να συνειδητοποιήσεις και για ν' αποδεχτείς το γεγονός ότι ο κόσμος δεν έχει τίποτα να σου δώσει. Τι μπορεί η θυσία του τίποτα να σημαίνει;» (Εγχ-13.2:1-2) Έτσι, δεν έχει σημασία τι εγκαταλείπεται, αλλά γιατί, καθώς αναγνωρίζουμε το μόνο πράγμα που είναι αληθινό. Αναπόφευκτα προκύπτει μεγάλη χαρά, γιατί το να βλέπουμε το νόημα του Αγίου Πνεύματος σε όλα τα πράγματα είναι η χαρά της γνώσης της Αγάπης του Θεού για εμάς. Όταν βρούμε τον Ιησού, τον αγγελιοφόρο της Βασιλείας, μας ωθεί η νεοαφυπνισμένη αγάπη μας γι' αυτόν να αφήσουμε «τα δίχτυα μας κάτω», όπως οι ψαράδες όταν κλήθηκαν, και να τον ακολουθήσουμε. Αλλά τι είναι αυτό που αφήνουμε πίσω και ποιο είναι το μονοπάτι που θα ακολουθήσουμε;

Ο Ιησούς ήταν η πληρέστερη έκφραση μιας ζωής που ξεπέρασε εντελώς το εγώ. Αν ο σταυρός ή η σταύρωση είναι το σύμβολο του εγώ, τότε το να σηκώσει κανείς το σταυρό του σημαίνει να ακολουθήσει το μονοπάτι της υπέρβασης του εγώ που έκανε ο Ιησούς. Μπορούμε να ταυτιστούμε με την εξάλειψη της ενοχής του εγώ και όχι με τις δοκιμασίες και τους πόνους της

εγκατάλειψης αυτής της ενοχής. Όπως αναφέρουν τα Μαθήματα: «Η σταύρωση είναι πάντα ο στόχος του εγώ. Βλέπει κάθε έναν ως ένοχο, και με την καταδίκη του θα σκότωνε» (Κ-14.Υ.10:6-7). Καθώς η ιδιαίτερη σχέση είναι το σπίτι της ενοχής, ο δρόμος του σταυρού συνίσταται στην αναίρεση αυτών των καταστροφικών σχέσεων.

Αυτός ο δρόμος, που είναι η διαδικασία αποδοχής της Εξιλέωσης για τον εαυτό μας, δεν στερείται βέβαια δυσκολιών. Ωστόσο, αυτές οι δυσκολίες δεν πρέπει να δοξάζονται ή να πνευματικοποιούνται, αλλά να κατανοούνται στο πλαίσιο της ανάγκης του εγώ να «αντεπιτεθεί». Η απομάκρυνση του εαυτού μας από την επένδυση σε ιδιαίτερες σχέσεις είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσει συναισθήματα πόνου. Είναι αδύνατο να αλλάξουμε αυτές τις σχέσεις που αντιπροσώπευαν την ασφάλεια και την προστασία μας από την ενοχή χωρίς να βιώσουμε ενοχές. Εφόσον ο φόβος μας για αυτή την ενοχή ήταν αυτός που μας έκανε να ακούσουμε τη φωνή του εγώ για ιδιαιτερότητα, είναι ο ίδιος φόβος που θα προκληθεί όταν η επένδυση σε ιδιαίτερες σχέσεις αρχίσει να μετατοπίζεται και η ενοχή επιτραπεί να βγει στην επιφάνεια της συνειδητής μας εμπειρίας. Συζητώντας τη μετατόπιση από την ιδιαίτερη στην άγια σχέση, τα Μαθήματα αναφέρουν ότι η σχέση μπορεί να «φαίνεται κλονισμένη, αποσχιστική, ακόμα και πολύ θλιβερή» (Κ-17.Υ.3:3). Η εξέταση της ενοχής και του φόβου είναι τρομακτική, όπως είδαμε, και όπου υπάρχει φόβος, ο πόνος και η δυστυχία δεν μπορούν να αποφευχθούν.

Τα Μαθήματα τονίζουν επανειλημμένα τη διαδικασία του να φέρουμε το σκοτάδι στο φως, τις ψευδαισθήσεις μας στην αλήθεια του Αγίου Πνεύματος, και σε ένα σημείο χαρακτηρίζει μέρος αυτής της διαδικασίας ως «περίοδο ξεβολέματος» (Εγχ-4.Ι.7:1). Στο Ευαγγέλιο, ο Ιησούς μας προειδοποιεί να το περιμένουμε αυτό, ενώ παράλληλα μας ενθαρρύνει να τον ακολουθήσουμε. Ο πόνος που προκαλεί το να μην τον ακολουθείς, αλλά να κρατάς το χέρι του εγώ, ξεπερνά κατά πολύ το άγχος που προκαλεί το να μάθεις να εμπιστευέσαι μόνο αυτόν. Η εμπιστοσύνη στην ανυπαρξία του εγώ οδηγεί σε αυξημένη απελπισία. Ακόμα πιο σημαντική είναι η σύγκρουση του να πηγαίνουμε συνεχώς ενάντια σε αυτό που πραγματικά θέλουμε, η σύγκρουση ανάμεσα στον εαυτό μας και τον Εαυτό μας. Η τριβή και η ένταση είναι αναπόφευκτες και η χαρά αδύνατη. Τα είδωλα του φόβου μας, που μεταμφιέζονται σε άμυνες, πρέπει να εγκαταλειφθούν αν θέλουμε να βρούμε τον αληθινό εκπρόσωπο του Θεού και όχι ένα απατηλό υποκατάστατο. Ο πόνος του σταυρού είναι το βίωμα του φόβου και της ενοχής μας, ώστε να μπορούμε τώρα να κάνουμε μια άλλη επιλογή - συγχώρεση αντί για ιδιαιτερότητα - και να καταλήξουμε επιτέλους να βρούμε τη χαρά του Ουρανού.

Ερχόμαστε σε αυτή τη χαρά από το ίδιο και στενό μονοπάτι, αφήνοντας την ψευδαίσθηση των ψεύτικων θεών μας και στις δύο πλευρές:

Ανάμεσα σ' αυτά τα μονοπάτια (αποκήρυξη ή επιλογή του κόσμου) υπάρχει και ένα άλλο που οδηγεί μακριά από κάθε απώλεια, γιατί η θυσία και η στέρηση μένουν πίσω. Αυτός είναι ο δρόμος που δόθηκε σε σένα τώρα (Ασκ-ΜΙ155.5:1-2).

Τα ευαγγέλια είναι αρκετά σαφή σχετικά με τις δυσκολίες αυτής της διαδρομής, και ο Ιησούς ξεκαθαρίζει στους μαθητές του τι σημαίνει να σε καλεί ο ίδιος και να σε στέλνει στον κόσμο: «Μην πάρετε στο ζωνάρι σας χρυσό ή ασημένιο ή χάλκινο νόμισμα ούτε σακίδιο για το δρόμο ούτε διπλά ρούχα ούτε υποδήματα ούτε ραβδί.») (Κατά Ματθαίο 10:9-10). Πρέπει να είμαστε σαν τα «κρίνα του αγρού», βασιζόμενοι στην πρόνοια του Θεού για όλα όσα χρειαζόμαστε. Στελνόμαστε ως αμνοί ανάμεσα σε λύκους, χωρίς να έχουμε τίποτα για να προστατευτούμε, παρά μόνο την αθωότητα και το άπρωτο που δεν προέρχεται από εμάς ή τον κόσμο, αλλά από τον Επουράνιο Πατέρα μας.

Αυτές οι οδηγίες εκλαμβάνονται συνήθως ότι σημαίνουν την απόλυτη φτώχεια, και σίγουρα φαίνεται να είναι εξαιρετικά ανεφάρμοστες, διότι όλοι οι απόστολοι (δάσκαλοι του Θεού) έχουν γήινες ανάγκες. Είδαμε ήδη ότι η εφαρμογή αυτής της διδασκαλίας σε ουσιαστικά υλικά πράγματα διαστρεβλώνει το πραγματικό της νόημα, το οποίο αναφέρεται στη φτώχεια του πνεύματος που αντικατοπτρίζεται στους μακαρισμούς του Ματθαίου. Στην πραγματικότητα, βέβαια, το πνεύμα δεν είναι φτωχό, και η φτώχεια εδώ αναφέρεται στο μέρος του πνευματικού δρόμου όπου παραιτούμαστε από τις προσκολλήσεις μας στα πράγματα αυτού του κόσμου και παραδίδουμε τον εαυτό μας στο θέλημα του Θεού. Όπως γράφει ο Απόστολος Παύλος: «Αυτή η χάρη μας καθοδηγεί να αρνηθούμε την ασέβεια και τις αμαρτωλές επιθυμίες και να ζήσουμε με σωφροσύνη, με δικαιοσύνη και με ευσέβεια στον παρόντα αιώνα» (Προς Τίτο 2:12). Ο Άγιος Βενέδικτος, ο πατέρας του δυτικού μοναχισμού, έδωσε εντολή στους μοναχούς του να έχουν αυτά τα λόγια τυπωμένα σε πλήρη θέα μέσα στην αίθουσα της κοινότητας: «Ας μην προτιμούν [οι μοναχοί] τίποτα αντί του Χριστού».

Έτσι, ο Ιησούς μας διδάσκει να αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τον κόσμο, από τον τρόπο του εγώ στον τρόπο του Αγίου Πνεύματος. Είναι η παραμόρφωση αυτής της κεντρικής διδασκαλίας από το εγώ που την προσκολλά σε συγκεκριμένα πράγματα, αντί στην υποκείμενη αρχή. Το πρόβλημα δεν είναι το σώμα, αλλά ο τρόπος με τον οποίο σκεφτόμαστε για το σώμα. Αυτό που «θυσιάζουμε» είναι οι σκέψεις μας για την ύλη, όχι η ίδια η ύλη. Διαφορετικά, απλώς ασκούμε τον ψεύτικο ασκητισμό της παραίτησης από κάτι που δεν είναι ποτέ πραγματικό, διατηρώντας έτσι τη σκέψη πραγματική στο νου μας. Τα Μαθήματα σχολιάζουν αυτό το λάθος, αναφερόμενοι στα τέσσερα κίνητρα του Φρόνιτ:

... Δεν υπάρχει καμία θυσία με τους όρους του κόσμου που δεν περιλαμβάνει το σώμα. Σκέψου για λίγο τι ονομάζει ο κόσμος θυσία. Δύναμη, φήμη, χρήματα, υλική απόλαυση· ποιος είναι ο «ήρωας» στον οποίο όλα αυτά τα πράγματα ανήκουν; Θα μπορούσαν αυτά να έχουν οιαδήποτε σημασία, παρεκτός για ένα σώμα; Όμως ένα σώμα δεν μπορεί να αξιολογήσει. Επιδιώκοντας τέτοια πράγματα, ο νους συσχετίζει τον εαυτό του με το σώμα, συσκοτίζοντας την Ταυτότητά του και χάνοντας την οπτική του τι είναι πραγματικά. (Εγχ-13.2:4-9)

Όταν ο νους μας επικεντρώνεται στην αληθινή μας Ταυτότητα, την οποία ο Ιησούς μας φανερώνει, δεν μπορεί να υπάρξει καμία παρεμβολή στην ελεύθερη ροή του σχεδίου του Ουρανού και όλες οι ανάγκες μας για το ταξίδι

θα ικανοποιηθούν. Όπως είδαμε, δεν είναι ο Θεός Εκείνος που καλύπτει αυτές τις κοσμικές ανάγκες, αλλά εμείς οι ίδιοι. Μόλις ο νους μας εστιαστεί σωστά και θεραπευτεί από την ενοχή που εκδηλώνεται με την τιμωρία, όλες οι δυσκολίες εξαφανίζονται και λαμβάνουμε την αγάπη που ξέρουμε ότι είμαστε, με τη μορφή που χρειαζόμαστε και μπορούμε να δεχτούμε.

Μπορούμε να δούμε την ίδια αρχή να εκφράζεται σε αυτή τη σειρά διδασκαλιών του Ευαγγελίου σχετικά με τις ανησυχίες για το μέλλον ή την ανάγκη διατήρησης του παρελθόντος. Πρέπει να αφήσουμε πίσω το παρελθόν, μας λέει ο Ιησούς, καθώς και όλες τις ανησυχίες για το τι θα γίνει, απηχώντας το μάθημα του βιβλίου ασκήσεων που αναφέρθηκε παραπάνω: «Αφήνω το μέλλον στα χέρια του Θεού» (Ασκ-ΜΙ.194). Τρεις άνδρες έρχονται στον Ιησού καθώς αυτός και οι μαθητές του ταξιδεύουν, εκφράζοντας το ενδιαφέρον τους να τους ακολουθήσουν (Κατά Λουκά 9:57-62). Σε έναν από αυτούς ο Ιησούς λέει: «Οι αλεπούδες έχουν καταφύγια και τα πουλιά φωλιές, αλλά ο Υιός του ανθρώπου δεν έχει πού να γείρει το κεφάλι». Έτσι, το να ακολουθείς τον Ιησού σημαίνει να εγκαταλείπεις την ασφάλεια σε κοσμικά ή εγωικά πράγματα. Στον δεύτερο άνθρωπο, ο οποίος ήθελε πρώτα να θάψει τον πατέρα του προτού ακολουθήσει τον Ιησού, είπε: «Αφήστε τους νεκρούς να θάψουν τους νεκρούς τους· εσύ όμως πήγαινε να αναγγείλεις την βασιλεία του Θεού» (εδάφιο 60). «Ό,τι έγινε, έγινε», λέει ο Ιησούς, «γιατί το να με ακολουθήσετε σημαίνει να αφήσετε τους νεκρούς του παρελθόντος, ξεκινώντας το δρόμο για τη ζωή στο παρόν, το παράθυρο προς την αιωνιότητα». Αυτή η αρχή επαναλαμβάνεται στην απάντηση του Ιησού στον τρίτο άνθρωπο που ζητάει πρώτα να αποχαιρετήσει την οικογένειά του: «Όποιος βάζει το χέρι του στο αλέτρι και κοιτάζει προς τα πίσω, δεν είναι κατάλληλος για τη βασιλεία του Θεού.» (εδάφιο 62). Έτσι, η προσκόλληση στο παρελθόν αποκλείει την αποδοχή των δώρων της βασιλείας.

Σε πρώτη ανάγνωση, αυτές οι διδασκαλίες ακούγονται αυστηρές, σκληρές και απαιτητικές. Ωστόσο, όταν τις δει κανείς υπό άλλο πρίσμα - πέρα από τη μορφή στο περιεχόμενο - το μήνυμά τους κατανοείται ως ευγενικό και στοργικό: επειδή ο Θεός είναι η ανάγκη μας, το να ακολουθήσουμε τον Ιησού είναι η μόνη μας χαρά. Αν δεν φοβόμασταν να αφήσουμε πίσω μας τις προηγούμενες «χαρές» μας - την πραγματική πηγή του πόνου μας - αυτό το μονοπάτι δεν θα περιλάμβανε κανενός είδους πόνο ή φόβο.

Οι πιο μυστικές επενδύσεις μας στις αξίες του κόσμου πρέπει να απελευθερωθούν από το ασυνείδητό μας, όπου δεν μπορούν ποτέ να διορθωθούν. Όπως δίδαξε ο Ιησούς: «Δεν υπάρχει τίποτε κρυφό που δεν θα γίνει φανερό ούτε μυστικό που δεν θα φανερωθεί.» (Κατά Μάρκον 4:22). Είναι η ίδια η διαδικασία της ανάδειξης του σκότους της ενοχής και του φόβου μας στο φως που είναι τρομακτική, όχι το υποτιθέμενο αντικείμενο του φόβου μας. Η εμπιστοσύνη μας στον Ιησού μας επιτρέπει να προχωρήσουμε πέρα από αυτόν το φόβο, γιατί μας το υπενθυμίζει συνεχώς: «Μη φοβάστε». Όσο πιάνουμε το χέρι του, όπως παρότρυνε τον Πέτρο στο νερό, δεν θα βυθιστούμε ποτέ στα εγωικά νερά του φόβου, του άγχους και της ενοχής.

Είναι ζωτικής σημασίας, λοιπόν, όχι μόνο να σηκώσει κανείς το σταυρό του για να ξεπεράσει το εγώ, αλλά να πάρει το χέρι του Ιησού και να τον ακολουθήσει.

Χωρίς την καθοδήγησή του δεν μπορούμε ποτέ να περάσουμε μέσα από τον φόβο και τον πόνο που μπορεί να αντιπροσωπεύει ο σταυρός. Αντίθετα, αναπόφευκτα θα ταυτιστούμε με το φόβο, κάνοντάς τον τη μοναδική μας πραγματικότητα. Μια άλλη ιστορία, της οποίας τον τίτλο και τον συγγραφέα δεν μπορώ να θυμηθώ, απεικονίζει εύστοχα τις τραγικές συνέπειες του να κάνουμε τον φόβο πραγματικότητα χωρίς να εμπιστευόμαστε τον Θεό που μας προστατεύει πάντα με την Αγάπη Του:

Ένας άνδρας έβαλε στοίχημα με τους φίλους του ότι θα μπορούσε να διανυκτερεύσει σε ένα σπίτι που φερόταν να είναι στοιχειωμένο. Αν και κρυφά φοβόταν, κατέστειλε την αγωνία του και προχώρησε στη διανυκτέρευση. Αργότερα το βράδυ άκουσε ήχους και, τρομαγμένος, αποχώρησε από το σπίτι. Καθώς επιτάχυνε τα βήματά του, ένιωσε ξαφνικά μια σφιχτή λαβή γύρω από το λαιμό του. Πάλεψε σκληρά για να απελευθερωθεί, ορμώντας προς τα εμπρός, αλλά όσο πιο δυνατός γινόταν τόσο πιο σφιχτό ήταν το κράτημα γύρω από το λαιμό του. Πάλευε απεγνωσμένα να αναπνεύσει, αλλά ήταν μια χαμένη μάχη. Η λαβή ήταν αμείλικτη και ο άνδρας τελικά κατέρρευσε, άψυχος, στο έδαφος. Το επόμενο πρωί τον βρήκαν οι φίλοι του, πνιγμένο από το μαντήλι του που είχε πιαστεί σε ένα καρφί: όσο πιο πολύ πάλευε ενάντια στο μαντήλι, τόσο πιο σφιχτό γινόταν. Ο φόβος του άνδρα για τον εξωπραγματικό δράστη έγινε ο δολοφόνος του.

Συνοψίζοντας, λοιπόν, είναι αναπόφευκτο να περάσουμε μέσα από το προσωρινό άγχος και την ταλαιπωρία της υπέρβασης του εγώ, αν θέλουμε να φτάσουμε στην ειρήνη και τη χαρά που είναι η αληθινή κληρονομιά του Πατέρα μας, του οποίου «Το θέλημα του Θεού για μένα είναι η τέλεια ευτυχία» (Ασκ-ΜΙ.101). Εάν θέλουμε να ακολουθήσουμε αυτό το μονοπάτι, σημαίνει ότι επιθυμούμε αυτή την ειρήνη, και ένας στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τα μέσα του. Ο στόχος μας είναι η αιώνια ζωή που μας προσφέρει ο Ιησούς, και αυτός ο στόχος της απελευθέρωσης πρέπει να είναι το επίκεντρο της προσοχής μας, όχι ο πόνος της εγκατάλειψης των ιδιαίτερων σχέσεών μας. Θα πρέπει να είμαστε χαρούμενοι γιατί αυτό που πέθανε στο σταυρό ήταν ο φόβος, και ο Ιησούς μας διδάσκει τώρα να ξεπεράσουμε το φόβο μας «σηκώνοντας το σταυρό του» της συγχώρεσης.

Η διδασκαλία του Ιησού για τις ιδιαίτερες σχέσεις

Υπάρχουν λίγα σημεία στα ευαγγέλια όπου ο Ιησούς μιλάει πιο emphaticά ή φαινομενικά πιο σκληρά από ό,τι στις δηλώσεις του ότι οι μαθητές πρέπει να αποφεύγουν να μπλέκονται ψευδώς με άλλους. Αυτή η κεντρική διδασκαλία εμφανίζεται πέντε φορές στα συνοπτικά ευαγγέλια και η πιο έντονη δήλωσή της εμφανίζεται στο Κατά Λουκά ευαγγέλιο: «Αν κάποιος έρχεται κοντά μου και δεν απαρνιέται τον πατέρα του και τη μητέρα του, τη γυναίκα του και τα παιδιά του, τους αδελφούς και τις αδελφές του, ακόμη και την ίδια του τη ζωή, δεν μπορεί να είναι μαθητής μου.» (Κατά Λουκά 14:26). Η εκδοχή του Ματθαίου μετριάζει την εντολή, καθώς και διευκρινίζει τι εννοείται: «Όποιος αγαπάει τον πατέρα του ή τη μάνα του το γιο του ή τη θυγατέρα του παραπάνω από μένα, δεν είναι άξιος για μαθητής μου.» (Κατά Ματθαίο 10:37).

Αυτή η δήλωση έχει ερμηνευθεί, στην πιο ακραία της μορφή, ότι σημαίνει ότι κάποιος που βαδίζει στο πνευματικό μονοπάτι πρέπει να εγκαταλείψει σωματικά το σπίτι του, να διακόψει τις σχέσεις του με τους γονείς του και, στην πραγματικότητα, να ζήσει σαν να μην υπήρχαν πια. Αυτή η θυσία θεωρήθηκε ως το «τίμημα» που ζήτησε ο Ιησούς από εμάς προκειμένου να τον ακολουθήσουμε, και το «τίμημα» που πλήρωσαν οι γονείς για την απόκτηση ενός τέτοιου παιδιού, είτε πίστευαν σε αυτή την αρχή είτε όχι. Κανείς που υιοθετούσε αυτή τη γραμμή ερμηνείας δεν μπορούσε να αποφύγει το συμπέρασμα, ακόμη και αν ήταν θαμμένο κάτω από ένα σύννεφο άρνησης, ότι ο Θεός είναι σκληρός για να απαιτεί μια τέτοια θυσία. Έχουμε ήδη δει πώς ένας στοργικός Πατέρας δεν απαιτεί ποτέ θυσία από τα παιδιά Του. Είδαμε επίσης πόσο επιρρεπείς είμαστε να πέφτουμε στην παγίδα του εγώ, να μπερδεύουμε τη μορφή με το περιεχόμενο, καθώς και να εκλογικεύουμε την ανάγκη του εγώ μας για θυσία επικαλούμενοι πνευματικά κίνητρα. Εδώ, όπως και αλλού, ο Ιησούς μιλάει για το νόημα της αρχής, όχι για την κυριολεκτική ή συγκεκριμένη έκφρασή της.

Ο Ιησούς σίγουρα δεν υποστηρίζει την παραβίαση της εντολής να τιμούμε τον πατέρα και τη μητέρα μας. Στην πραγματικότητα, ο Ιησούς αλλού επικαλείται αυτήν ακριβώς την εντολή ενάντια στις πρακτικές των γραμματέων και των Φαρισαίων (Κατά Ματθαίο 15:1-9), τους οποίους επικρίνει επειδή προτιμούσαν υποκριτικά την παράδοσή τους να αφιερώνουν τα υλικά αγαθά τους στο Ναό αντί να στηρίζουν τους ηλικιωμένους γονείς τους. Ο Ιησούς λέει: «Και γιατί εσείς παραβαίνετε την εντολή του Θεού με πρόσχημα την παράδοσή σας;» (εδάφιο 3). Αντίθετα, ο Ιησούς διδάσκει ότι πρέπει να τον βάζουμε πάντα πρώτο στην καρδιά και το μυαλό μας, διαφορετικά η αγάπη και η προσοχή που δίνουμε στους άλλους θα αμαυρωθεί από το εγώ. Ο αληθινός μαθητής του Ιησού «πρέπει» να τον αγαπάει όπως αγαπάει τον Θεό του - με όλη του την καρδιά, την ψυχή και το μυαλό - επειδή αυτή είναι η μόνη αγάπη που υπάρχει. Όπως αναφέρεται στα Μαθήματα: «Γιατί ο Θεός δημιούργησε την μόνη σχέση που έχει νόημα, και αυτή είναι η σχέση Του μαζί σου.» (Κ-15.VIII.6:6).

Για εμάς ο Ιησούς είναι η αγάπη του Θεού. Στα Μαθήματα αναφέρεται: «[το όνομά του] αντιπροσωπεύει την αγάπη που δεν είναι από αυτόν τον κόσμο. ... Αυτό γίνεται το λαμπερό σύμβολο για τον Λόγο του Θεού, τόσο κοντά σ' αυτό που αντιπροσωπεύει, που ο μικρός χώρος ανάμεσα στα δύο χάνεται» (Εγχ.-23.4:2,4. Επιπλέον: «Σημαίνει ότι ενθυμούμενος τον Ιησού, ενθυμίσαι τον Θεό. Όλη η σχέση του Υιού προς τον Πατέρα βρίσκεται μέσα του.» (Εγχ.-23.3:2-3). Έτσι, το να «προτιμάμε» άλλους από τον Ιησού είναι σαν να επαναλαμβάνουμε την ίδια «αμαρτία» της υποκατάστασης που ήταν η επιλογή μας στον διαχωρισμό, επιλέγοντας τον εγωϊκό εαυτό μας να πάρει τη θέση του αληθινού μας Εαυτού. Είδαμε πώς αυτή η αρχική υποκατάσταση επιλέγεται ξανά και ξανά στις ιδιαίτερες σχέσεις μας.

Κατά μία έννοια, μπορούμε να πούμε ότι μας ζητείται να δημιουργήσουμε μια «ιδιαιτέρη σχέση» με τον Ιησού. Σε αντίθεση, όμως, με όλες τις άλλες σχέσεις, αυτή δεν θα βασίζεται στην ενοχή ή στην υποκατάσταση, αλλά στην αγάπη, το μέσο που θα μας οδηγήσει πέρα από όλες τις ιδιαίτερες σχέσεις. Η αγάπη για τον Ιησού, λοιπόν, θα είναι μια αγάπη που θα συμπεριλαμβάνει όλους τους

ανθρώπους, αρνούμενη την απαίτηση της ιδιαιτερότητας για αποκλειστικότητα. Εφόσον η επιλογή να ακολουθήσουμε τον Ιησού στην καθημερινή μας ζωή αντιπροσωπεύει μια απόφαση να εγκαταλείψουμε το εγώ, θα μπορούσε να είναι μόνο η φωνή του που θα μας καθοδηγούσε. Όπως λέει ο Ιησούς στα Μαθήματα: «Όταν ενώνεσαι μαζί μου ενώνεσαι χωρίς το εγώ, επειδή έχω απαρνηθεί το εγώ στον εαυτό μου και άρα δεν μπορώ να ενωθώ με το δικό σου. Η ένωσή μας είναι επομένως ο τρόπος για ν' απαρνηθείς το εγώ μέσα σου.» (Κ-8.V.4:1-2). Αποκλείοντας τον από αυτή τη θέση στην καρδιά μας, πρέπει να καλύψουμε το κενό, και από αυτή την ανάγκη γεννιούνται όλες οι ιδιαίτερες σχέσεις μας.

Το εγώ προειδοποιεί ότι αν απαλλαγούμε από τις ιδιαίτερες σχέσεις μας, σημαίνει ότι εγκαταλείπουμε κάτι πολύτιμο, χωρίς το οποίο θα είμαστε δυστυχισμένοι και μόνοι. Προειδοποιεί να μη προβούμε σε μια τόσο μεγάλη θυσία. Αυτή η προειδοποίηση υποβόσκει στην ερώτηση του Πέτρου προς τον Ιησού σχετικά με την εγκατάλειψη όλων των εγκόσμιων αγαθών: «Τι θα γίνει με μας;» ρωτάει τον Ιησού, «εγκαταλείψαμε τα πάντα και σε ακολουθήσαμε. Τι θα γίνει με μας;» (Κατά Ματθαίο 19:27). Αν και τίθενται με τη μορφή ερώτησης, τα λόγια του Πέτρου στην πραγματικότητα είναι μια δήλωση: αν αφήσουμε ό,τι έχει νόημα για εμάς στον κόσμο, δεν θα μείνει τίποτα. Αλλά ο Ιησούς του απαντά: «Όποιος άφησε σπίτια, αδελφούς, αδελφές, πατέρα, μητέρα, παιδιά ή χωράφια για χάρη μου, θα πάρει εκατονταπλάσια και θα κληρονομήσει την αιώνια ζωή» (Κατά Ματθαίο 19:29).

Και πάλι, μπορούμε να καταλάβουμε ότι ο Ιησούς δεν προτρέπει τους οπαδούς του να θυσιάσουν ή να εγκαταλείψουν τίποτα, αλλά μάλλον να δουν τη γήινη ζωή τους στη σωστή της προοπτική. Όταν του ζητείται να μεσολαβήσει για την κληρονομιά ενός ανθρώπου, ο Ιησούς απαντά: «Να προσέχετε, και να φυλάγεστε από κάθε πλεονεξία, γιατί τα πλούτη, όσο περίσσια κι αν είναι, δε δίνουν την αληθινή ζωή στον άνθρωπο.» (Κατά Λουκά 12:15). Ακολουθεί η παραβολή του άφρονος πλουσίου (Κατά Λουκά 12:16-21). Ένας πλούσιος προσπαθεί να χτίσει μεγαλύτερες αποθήκες για να στεγάσει τα αγαθά του, για να προετοιμαστεί για τα επόμενα χρόνια. Αλλά ο Θεός του λέει: «Άφρονα! Αυτή τη νύχτα θα παραδώσεις την ζωή σου. Αυτά, λοιπόν, που ετοίμασες σε ποιον θα ανήκουν;» (εδάφιο 20).

Η λέξη «άφρονας» χρησιμοποιείται με την έννοια της άρνησης του Θεού των Ψαλμών: «Ο άφρονας είπε στην καρδιά του: «Δεν υπάρχει Θεός!» ... [Αυτός] θα καταληφθεί από φόβο, φόβο χωρίς λόγο» (Ψαλμοί 14:1,5). Αυτοί είναι οι «άφρονες» που αρνούνται τον Θεό, που επιδιώκουν να εναποθέσουν την ασφάλειά τους σε πράγματα του κόσμου· μια τέτοια επένδυση είναι άσχετη με την επιδίωξη της βασιλείας και απλώς ενισχύει τον φόβο, καθώς ενισχύει την πίστη στην ανάγκη μας για ασφάλεια μέσα στον κόσμο του εγώ. Μόνο η επένδυση στο Θεό φέρνει αληθινή ανταμοιβή, διότι μόνο ο Θεός είναι η ασφάλειά μας. Έτσι, ο Ιησούς τελειώνει την παραβολή, λέγοντας: «Αυτά, λοιπόν, παθαίνει όποιος μαζεύει πρόσκαιρους θησαυρούς και δεν πλουτίζει τον εαυτό του με ό,τι θέλει ο Θεός» (εδάφιο 21). Τα πράγματα αυτού του κόσμου παρέρχονται, αλλά η βασιλεία είναι παντοτινή. Πρέπει να επιλέξουμε ποιος θα είναι ο θησαυρός μας.

Στην παραβολή του «οικοδόμου του πύργου» και του «βασιλιά που σχεδιάζει εκστρατεία» (Κατά Λουκά 14:28-33), ο Ιησούς διδάσκει ότι δεν πρέπει ποτέ να ξεκινά κανείς κάτι που δεν μπορεί να τελειώσει· είτε ξεκινά κανείς μια οικοδομή χωρίς πρώτα να ζυγίσει το κόστος για την ολοκλήρωσή της, είτε σχεδιάζει μια στρατιωτική εκστρατεία χωρίς να γνωρίζει αν ο στρατός του είναι επαρκής για να νικήσει τον εχθρό. Κάτι τέτοιο εγκυμονεί τον κίνδυνο των χλευασμών των θεατών: «Να ένας άνθρωπος που άρχισε να χτίζει και δεν μπόρεσε να τελειώσει» (εδάφιο 30). Ο Ιησούς προειδοποιεί τους ακολούθους του ως προς τη φύση του μονοπατιού του. Αν διατηρήσουμε έστω και ένα μικρό μέρος από τις προσκολλήσεις του εγώ μας είναι αρκετό για να μας εμποδίσει να δεχτούμε την αγάπη του Θεού. Αν διατηρήσουμε οποιαδήποτε πτυχή του συστήματος του εγώ, σημαίνει ότι τα διατηρούμε όλα, συμπεριλαμβανομένης της ενοχής που αρνείται την Αγάπη του Θεού και μας «απαγορεύει» να τη βιώσουμε. Ένας τέτοιος συμβιβασμός μας κάνει να φαινόμαστε άφρονες, γιατί τότε κανείς δεν έχει ούτε το ένα ούτε το άλλο: όταν δεν ολοκληρώνεται η διαδικασία της συγχώρεσης ενισχύεται η ενοχή, ενώ το να κρατάμε το εγώ και να αρνούμαστε τον Θεό ενισχύει τον φόβο μας απέναντί Του. Στην πραγματικότητα, δεν μένουμε πουθενά. Αυτή είναι η μεγάλη δυσκολία του να ακολουθεί κανείς το μονοπάτι του Ιησού: η έλλειψη συμβιβασμού που τελικά μας ζητείται. Όπως αναφέρουν τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Δεν υπάρχει κανένας συμβιβασμός που μπορείς να κάνεις με την ενοχή, και ν' αποδράσεις από τον πόνο που μόνο η ανενοχή αμβλύνει.» (Κ-14.III.3:1). Στο τέλος, όλες οι άμυνες του εγώ πρέπει να εγκαταλειφθούν· μόνο τότε μπορούμε να βρούμε πραγματικά την ειρήνη.

Αυτές οι δύο παραβολές, λοιπόν, δεν αφορούν τόσο την αυτοακύρωση ή την άρνηση όσο την αυτοεξέταση. Ο Ιησούς μάς ζητά να κοιτάξουμε μέσα μας για τυχόν σκοτεινά σημεία του εγώ που θα εμπόδιζαν το φως του Ουρανού να λάμψει. Το μήνυμά του προς εμάς είναι: «Κανένας από εσάς δεν μπορεί να γίνει μαθητής μου αν δεν εγκαταλείψει όλα τα υπάρχοντά του» (εδάφιο 33). Εδώ βλέπουμε και πάλι ότι ο Ιησούς δεν μας ζητάει να «εγκαταλείψουμε» τα υλικά αγαθά με πνεύμα θυσίας, αλλά μάλλον να εγκαταλείψουμε την επένδυση μας σε αυτά, γιατί δεν σημαίνουν πλέον αυτό που σήμαιναν. Ο Ιησούς μας ζητά να ζήσουμε τη ζωή μας στο έπακρο ολοκληρώνοντας τη διαδικασία της συγχώρεσης, ώστε η χαρά μας να είναι το ίδιο πλήρης. Όσο παραμένει μέσα μας έστω και μια «κηλίδα σκότους», το φως του Χριστού συσκοτίζεται και ο Ιησούς θέλει να είμαστε ο καθαρός δίαυλος του φωτός που είναι ο ίδιος. Λέει στους μαθητές του: «Πρόσεχε, λοιπόν, μη μεταβληθεί το φως που έχεις σε σκοτάδι. Γιατί αν ολόκληρο το σώμα σου είναι φωτεινό χωρίς κανένα σκοτεινό μέρος, τότε θα φωτίζει γύρω του πραγματικά, όπως το λυχνάρι φωτίζει με τη λάμψη του.» (Κατά Λουκά 11:35-36).

Επομένως, ο Ιησούς έδωσε οδηγίες στους μαθητές: «Όποιος θέλει να σώσει τη ζωή του, θα τη χάσει· όποιος όμως εξ αιτίας μου χάσει τη ζωή του, θα τη βρει» (Κατά Ματθαίο 16:25). Επιδιώκοντας να εξασφαλίσουμε τη ζωή του εγώ μας, κρατώντας τις ιδιαίτερες σχέσεις μας, χάνουμε στην πραγματικότητα τη ζωή μας, γιατί έχουμε εναποθέσει την πίστη μας στο τίποτα. Αφήνοντας αυτές τις προσκολλήσεις να φύγουν - επιλέγοντας μια άγια σχέση αντί για την ιδιαιτερότητα - παίρνουμε τη μία και μοναδική απόφαση που αποκαθιστά στη συνείδησή μας την αληθινή μας ζωή με τον Θεό. Έτσι βρίσκουμε το

πραγματικό νόημα της ζωής και συνειδητοποιούμε, για να το ξαναπώ, «έκπληκτοι από χαρά, πως για όλα αυτά (εμείς) δεν εγκαταλείψαμε τίποτα!». (Κ-16.VI.11:4). Αυτό είναι το πολύτιμο μαργαριτάρι, που αντιπροσωπεύει για μας ο Ιησούς, όταν τον τοποθετούμε πρώτο στην καρδιά και το μυαλό μας.

Αυτή η ίδια διδασκαλία βρίσκεται στη δήλωση του Ιησού ότι πρέπει να γίνουμε ευνούχοι για χάρη της βασιλείας (Κατά Ματθαίο 19:12). Όπως είδαμε στο κεφάλαιο 4, ο Ιησούς δεν θα μπορούσε να υποστηρίξει τη αποχή, την απομάκρυνση από τις σεξουαλικές σχέσεις, ώστε να παραμείνουμε «καθαροί» μόνο γι' αυτόν. Αντίθετα, μας προτρέπει να κάνουμε την εσωτερική πράξη να επιλέξουμε αυτόν πρώτα. Έτσι, όλες οι σχέσεις μας, ανεξάρτητα από τη μορφή τους, μπορούν να απορρέουν από τη δική του αγάπη. Μόλις αυτός βρεθεί στο κέντρο των σχέσεών μας, μπορούμε να βιώσουμε την αλήθεια των λόγων του: «Όποιος εφαρμόζει το θέλημα του ουράνιου Πατέρα μου, αυτός είναι αδελφός και αδελφή και μητέρα μου» (Κατά Ματθαίο 12:50). Μόνο αν αναπαυθούμε με ασφάλεια στο Θεό μπορούμε να αναγνωρίσουμε ότι οι σχέσεις μας είναι ευκαιρίες μάθησης που μας επιτρέπουν να επεκτείνουμε την αγάπη του Ιησού σε όλους τους ανθρώπους.

Έτσι, δεν αρκεί να αποσύρουμε την επένδυσή που κάναμε σε αυτόν τον κόσμο, με την έννοια του «πήγαινε και πούλησε τα υπάρχοντά σου». Πρέπει επίσης να «δώσουμε τα χρήματα στους φτωχούς» (Κατά Μάρκο 10:21), δηλαδή να μοιραστούμε τους καρπούς της «κένωσης του εγώ» μας με τους άλλους. Αυτοί είναι οι «φτωχοί» που μας στέλνει ο Ιησούς - όλοι εκείνοι που πεινούν για την αγάπη του Θεού, πιστεύοντας ότι είναι αποκομμένοι από αυτήν. Μοιραζόμενοι αυτή την αγάπη μαζί τους, ενωνόμαστε όλοι μαζί στην Παρουσία Του. Είναι η φυσική κατάσταση της αγάπης, σε αντίθεση με την ιδιαίτερη αγάπη, να αγκαλιάζουμε όλους τους ανθρώπους όπως ο Πατέρας μας αγκαλιάζει εμάς.

Αυτό δεν σημαίνει ότι αγαπάμε όλους τους ανθρώπους με τον ίδιο τρόπο. Αντίθετα, είναι σημαντικό το περιεχόμενο της αγάπης μας και όχι η μορφή με την οποία εκφράζεται. Σε αυτόν τον κόσμο του διαχωρισμού, δεν είναι δυνατόν η καθολική αγάπη του Θεού να εκδηλώνεται με τον ίδιο τρόπο σε όλους. Για παράδειγμα, γιορτάζουμε τις γιορτές με τις οικογένειές μας ή καλούμε ορισμένους φίλους για γεύμα, αλλά δεν συμπεριλαμβάνουμε άλλους. Αυτή η «επιλεκτικότητα» δεν σημαίνει ότι τα μέλη της οικογένειάς μας ή οι στενότεροι φίλοι μας είναι «καλύτεροι» από τον υπόλοιπο κόσμο, αλλά απλώς ότι αυτές οι σχέσεις αποτελούν μέρος του σχεδίου του Αγίου Πνεύματος για να μας βοηθήσει να μάθουμε και να διδάξουμε τα δικά Του μαθήματα συγχώρεσης. Αυτό που είναι ουσιαστικό είναι να μην αποκλείει το εγώ μας τους άλλους από τον κύκλο μας, αλλά να αφήνουμε το Άγιο Πνεύμα να παίρνει αυτές τις αποφάσεις για εμάς. Με αυτόν τον τρόπο όλες οι σχέσεις μας, ανεξάρτητα από το επίπεδο έντασης ή οικειότητας, θα γίνουν άγιες. Τα μαθήματα αποκαλούν αυτές τις άγιες σχέσεις «προάγγελους της αιωνιότητας», όπου «Δύο φωνές που υψώνονται μαζί καλούν τις καρδιές όλων, για να τις αφήσουν να χτυπήσουν ως μία. Και σ' εκείνο το ένα χτυποκάρδι η ενότητα της αγάπης διακηρύσσεται και καλωσορίζεται» (Κ-20.V.2:3-4).

Ο Ιησούς μας είπε ότι ήρθε για να φέρει ειρήνη (Κατά Ιωάννη 14:27), αλλά η ψεύτικη και παροδική αίσθηση ασφάλειας που προκύπτει από τις σχέσεις που χτίζονται με βάση την εξάρτηση της ιδιαίτερη αγάπης δεν είναι η ειρήνη που μας προσφέρει ο Ιησούς. Αντίθετα, πρέπει να μάθουμε να εγκαταλείψουμε τον ψεύτικο εαυτό που θα μας έκανε να αναζητήσουμε τέτοιες σχέσεις, επιλέγοντας αντ' αυτού τη μία σχέση μαζί του που ενώνει όλες τις άλλες στον εαυτό της. Πρέπει να αποδεσμευτούμε από τις προσκολλήσεις σε ό,τι δεν είναι από τον Θεό, ώστε να μπορέσουμε τελικά να ενωθούμε με την αληθινή μας πραγματικότητα. Για να μας βοηθήσει να οδηγηθούμε από την κόλαση της ζωής μας με το εγώ στον Παράδεισο της ζωής με τον Θεό, ο Ιησούς μας στέλνει ο ένας στον άλλον, ως αγγελιοφόρους του, φέρνοντάς μας μηνύματα μεγάλης χαράς. Αλλά αν ο ίδιος δεν παραμένει στο κέντρο των σχέσεών μας, το μήνυμά τους για συγχώρεση, χαρά και ευτυχία θα χαθεί μέσα στην ενοχή, τον πόνο και τη δυστυχία. Σε κάθε σχέση, λοιπόν, ο Ιησούς μας καλεί: «Ελάτε σε μένα, όλοι όσοι κοπιάζετε και είστε φορτωμένοι, και εγώ θα σας αναπαύσω» (Κατά Ματθαίο 11:28). Έτσι, η ενοχή και ο φόβος των ιδιαίτερων σχέσεών μας μεταμορφώνονται, μέσω της συγχώρεσης, σε αντανάκλαση της Αγάπης του Θεού.

Η ιδιαίτερη αγάπη για τον Ιησού

Αυτή η μετατόπιση από την ενοχή στην αγάπη, μέσω της συγχώρεσης, φαίνεται καθαρά στη σχέση των ιδίων των μαθητών με τον Ιησού, με τον οποίο είχαν διαμορφώσει μια ιδιαίτερη σχέση. Ανακαλώντας στη μνήμη μας τη δυναμική της ενοχής του εγώ, μπορούμε να κατανοήσουμε την τάση των μαθητών για ιδιαιτερότητα. Η καθολική πεποίθηση ότι είμαστε διαχωρισμένοι από τον Θεό οδηγεί σε συναισθήματα αναξιοσύνης, κενού και έλλειψης, και επομένως σε μια ανάγκη να είμαστε ξεχωριστοί, διαφορετικοί και καλύτεροι από τους άλλους. Συμμεριζόμενοι αυτή την πεποίθηση και συνεπώς επιθυμώντας αυτή την ιδιαίτερη αναγνώριση, οι μαθητές απαίτησαν συγκεκριμένη επίδειξη αυτής της ιδιαίτερης αγάπης από τον Ιησού, εκπληρώνοντας τον σκοπό του εγώ να αποκρύψει τα υποβόσκοντα συναισθήματα αναξιοσύνης τους. Τα ευαγγέλια παρέχουν αρκετά παραδείγματα αυτής της ανάγκης και απαίτησης.

Στο κατά Μάρκο ευαγγέλιο εδ.9:38 βλέπουμε τον Ιωάννη να παραπονιέται στον Ιησού ότι ένας άλλος που «δεν είναι δικός μας» έδιωχνε δαιμόνια στο όνομα του Ιησού και ότι οι μαθητές προσπάθησαν να τον σταματήσουν. Ο Ιωάννης, μιλώντας εκ μέρους των άλλων, εξέφραζε την πεποίθηση ότι μόνο αυτοί ήταν ικανοί να εκτελέσουν αυτή τη θεραπεία, γιατί μόνο αυτοί ήταν οι αληθινοί ακόλουθοι του Ιησού. Αν ο Δάσκαλός τους μπορούσε με θυμό να ρίξει κεραυνό σε αυτόν τον ξένο, θα ήταν αναμφίβολα ικανοποιημένοι. Η αντίδραση του Ιησού, ωστόσο, δεν ήταν αυτή που περίμεναν: «Ο Ιησούς του απάντησε: Μην τον εμποδίζετε, γιατί δεν μπορεί κανείς, αφού χρησιμοποιήσει το όνομά μου για να κάνει θαύμα, αμέσως μετά να μιλήσει άσχημα για μένα. Όποιος, λοιπόν, δεν είναι εναντίον μας είναι με το μέρος μας.» (Κατά Μάρκο 9:39-40).

Η αφήγηση του Λουκά για το ίδιο περιστατικό ακολουθείται από το περιστατικό της φιλοξενίας συμπεριφοράς των Σαμαρειτών προς τους αγγελιοφόρους που είχε στείλει ο Ιησούς καθώς κατευθυνόταν από τη Γαλιλαία προς την Ιερουσαλήμ. Ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης, που αλλού αναφέρονται ως «υιοί κεραυνού», ήρθαν στον Ιησού, αναστατωμένοι από τη φαινομενική απόρριψη των Σαμαρειτών απέναντί τους. Ρώτησαν: «Κύριε, θέλεις να ζητήσουμε να κατεβεί φωτιά από τον ουρανό και να τους καταστρέψει;» (Κατά Λουκά 9:54). Ο ευαγγελιστής περιγράφει την απάντηση του Ιησού: «Εκείνος στράφηκε προς αυτούς και τους επέπληξε, και αυτοί έφυγαν για άλλο χωριό» (Κατά Λουκά 9:55-56).

Οι δύο απαντήσεις του Ιησού απηχούν τα λόγια του στην επί του Όρους Ομιλία: «Στη βασιλεία του Θεού δε θα μπει όποιος μου λέει «Κύριε, Κύριε», αλλά όποιος κάνει το θέλημα του ουράνιου Πατέρα μου.» (Κατά Ματθαίο 7:21). Είμαστε όλοι ξεχωριστοί στα μάτια του Πατέρα, ο οποίος μας αγαπάει ως ένα. Κάνοντας το θέλημά Του, επιβεβαιώνουμε την πατρότητά Του. Αρνούμενοι το θέλημά Του, όπως έκαναν ο Αδάμ και η Εύα, προσπαθούμε ασυνείδητα να καταστρέψουμε αυτή την Πατρότητα και να διακόψουμε τη σχέση μας μαζί Του. Δεν είναι ουσιαστικό να είσαι κυριολεκτικά οπαδός του Ιησού. Εκφράζουμε τη μαθητεία μας με την αγάπη μας ο ένας για τον άλλον· με τις σκέψεις και τις πράξεις, όχι με τα λόγια. Ο Θεός ζητάει μόνο αυτό από εμάς, είπε ο Μιχαίας: Πράξτε το δίκαιο, δείξτε αγάπη, ακολουθήστε το Θεό σας πρόθυμα.» (Μιχ 6:8). Έτσι, ο Ιησούς αποδέχεται την ενότητά του με εκείνους που δεν είναι ακόλουθοι του, ακόμη και με εκείνους που τον απορρίπτουν. Η αγάπη και ο σεβασμός του για όλους τους ανθρώπους είναι το μάθημά του προς τους μαθητές, ώστε να μάθουν να αγαπούν όπως αγαπάει εκείνος.

Ο Ιησούς εδώ εκφράζει την παραδοσιακή εβραϊκή θεολογική πίστη στον Κώδικα του Νώε, βασισμένη στη διαθήκη του Θεού και του Νώε. Μετά τον κατακλυσμό, ο Θεός υποσχέθηκε να μην καταστρέψει ποτέ τη γη, δεσμεύοντας όλους τους ανθρώπους να τηρήσουν το μέρος της διαθήκης που τους αναλογούσε και να μην χύσουν το αίμα κανενός: «Όποιος αφαιρέσει τη ζωή άλλου ανθρώπου, κάποιος άλλος θα του πάρει και τη δική του τη ζωή· γιατί ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο κατ' εικόνα του.» (Γέν. 9:6). Εφόσον οι άνθρωποι υπακούουν σε αυτόν τον βασικό νόμο, τον οποίο μπορούμε να επεκτείνουμε στο να επιδιώκουμε να μην βλάψουμε ποτέ κάποιον άλλον, έχουν τηρήσει τη συμφωνία τους. Δεδομένου ότι όλα τα έθνη του κόσμου προέρχονται από τους τρεις γιους του Νώε (βλ. τη γενεαλογία στη Γένεση, εδάφιο 10), αυτή η διαθήκη περιλαμβάνει όλους τους ανθρώπους, όχι μόνο τα παιδιά του Ισραήλ. Έτσι, ο Ιησούς διδάσκει στους μαθητές του ότι όλοι οι άνθρωποι είναι αδελφοί και αδελφές του, ανεξάρτητα από το θρησκευτικό τους μονοπάτι ή τον πνευματικό τους δάσκαλο.

Οι μελετητές των Γραφών προτείνουν, μετά τη δήλωση του Λουκά στο εδάφιο 11:1, ότι ο Ιησούς έδωσε την Κυριακή Προσευχή ως απάντηση στην επιθυμία των μαθητών να έχουν κάτι που θα τους ξεχώριζε από όλες τις άλλες ομάδες, κυρίως από τους οπαδούς του Ιωάννη του Βαπτιστή. Επιθυμούσαν να είναι ξεχωριστοί και να έχουν μια προσευχή που κανείς άλλος δεν είχε. Αν αυτή η υπόθεση είναι σωστή, παρέχει ένα διδακτικό παράδειγμα για το πώς ο Ιησούς

μπορεί να μετατρέψει ένα αίτημα του εγώ σε μέσο για να μας οδηγήσει πέρα από το εγώ.

Οι μαθητές όχι μόνο επιθυμούσαν να είναι διαφορετικοί από τις άλλες ομάδες, αλλά πάλευαν μεταξύ τους για να είναι πρώτοι στην αγάπη του Ιησού. Βλέπουμε τους γιους του Ζεβεδαίου, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, να ρωτούν τον Ιησού αν μπορούν να καθίσουν στα δεξιά και στα αριστερά του, όταν θα βρίσκεται στη δόξα του (Κατά Μάρκο 10:35-37). Στην εκδοχή του Ματθαίου είναι η μητέρα τους που κάνει το αίτημα (Κατά Ματθαίο 20:20-23). Αλλού, οι μαθητές διαφωνούν μεταξύ τους ποιος είναι ο μεγαλύτερος (Κατά Μάρκο 9:33-34, Κατά Λουκά 9:46, 22:24) ή θέτουν το ερώτημα στον ίδιο τον Ιησού (Κατά Ματθαίο 18:1).

Το γεγονός ότι ο Ιησούς αναγνώρισε το πρόβλημα της ιδιαιτερότητας είναι εμφανές στην απάντησή του στην έκκληση των μαθητών για μοναδικούς ρόλους στη διακονία του και ιδιαίτερες θέσεις στην καρδιά του. Η χαρακτηριστική απάντησή του ήταν μια έκκληση για ταπεινότητα: «Όποιος θέλει να είναι ο πρώτος θα πρέπει να γίνει ο τελευταίος απ' όλους κι ο υπηρέτης όλων» (Κατά Μάρκο 9:35) - και ακόμη πιο συγκεκριμένα:

Οι βασιλιάδες των εθνών καταδυναστεύουν τους λαούς τους και οι δυνάστες τους τιλοφορούνται ευεργέτες. Εσείς όμως δεν πρέπει να κάνετε το ίδιο, αλλά ο ανώτερος ανάμεσά σας πρέπει να γίνει σαν τον κατώτερο, κι ο αρχηγός σαν τον υπηρέτη. Ποιος είναι ανώτερος; Αυτός που κάθεται στο τραπέζι ή αυτός που τον υπηρετεί; Δεν είναι αυτός που κάθεται στο τραπέζι; Εγώ όμως είμαι σαν τον υπηρέτη ανάμεσά σας. (Κατά Λουκά 22:25-27)

Ο ίδιος ο Ιησούς έδωσε ένα παράδειγμα αυτής της ταπεινότητας πλένοντας τα πόδια των μαθητών του κατά τον Μυστικό Δείπνο. Ο Πέτρος αντιδρά έντονα, αλλά η απάντησή του Ιησού αποτελεί την επιτομή της αρχής της ισότητας της αγάπης: «Αν δεν σε πλύνω, δεν έχεις θέση κοντά μου» (Κατά Ιωάννη 13:8). Στην πραγματικότητα, ο Ιησούς λέει: «Αν επιμένεις να με διαχωρίζεις από τον εαυτό σου κάνοντάς με ιδιαίτερο, δεν θα μπορέσεις να μοιραστείς τη Βασιλεία του Πατέρα μας, όπου όλα τα παιδιά Του είναι ίσα». Στο ευαγγέλιο, ο Ιησούς λέει: «Η αλήθεια είναι πως δεν υπάρχει δούλος ανώτερος από τον κύριό του, ούτε απεσταλμένος ανώτερος από κείνον που τον έστειλε.» (Κατά Ιωάννη 13:16). Παρόμοια συναισθήματα συναντάμε και στην απάντηση του Ιησού στον πλούσιο, νεαρό άνδρα που τον προσφωνεί «Αγαθέ διδάσκαλε» «Γιατί με αποκαλείς αγαθό; Κανείς δεν είναι αγαθός παρά μόνο ένας, ο Θεός» (Κατά Μάρκο 10:18)· και στους μαθητές:

Εσείς όμως να μη δεχτείτε να σας αποκαλούν «δάσκαλέ μου». Ένας είναι ο δάσκαλός σας, ο Χριστός· κι εσείς όλοι είστε αδελφοί. Και πατέρα σας μην ονομάσετε κανέναν στη γη, γιατί ένας είναι ο Πατέρας σας: ο ουράνιος. Μην ονομαστείτε «ηγήτορες», γιατί ο ηγήτοράς σας είναι ένας: ο Χριστός. Ο πιο σπουδαίος από σας να είναι υπηρέτης σας. Γιατί όποιος υψώσει τον εαυτό του θα ταπεινωθεί· κι όποιος ταπεινώσει τον εαυτό του θα υψωθεί. (Κατά Ματθαίο 23:8-12)

Με αυτή την τελευταία δήλωση, μπορούμε να δούμε ότι ο Ιησούς δεν υποβαθμίζει τη δική του εξουσία. Αυτό είναι επίσης σαφές στο εδάφιο που ακολουθεί το πλύσιμο των ποδιών των μαθητών: «Εσείς με φωνάζετε «Διδάσκαλε» και «Κύριε», και σωστά το λέτε, γιατί είμαι.» (Κατά Ιωάννη 13:13). Αντίθετα, ο Ιησούς προτρέπει τους μαθητές του να μην υποτιμούν τους εαυτούς τους, όπως και να μην φουσκώνουν τους εαυτούς τους. Τονίζει την ισότητα και την απουσία ιδιαιτερότητας: «Αν, λοιπόν, εγώ ο Κύριος κι ο Διδάσκαλος σας έπλυνα τα πόδια, έχετε κι εσείς την υποχρέωση να πλένετε ο ένας τα πόδια του άλλου. Σας έδωσα το παράδειγμα, για να κάνετε κι εσείς όπως έκανα εγώ». (Κατά Ιωάννη 13:14-15). Θα επανέλθουμε σε αυτό το θέμα του Ιησού και της «πνευματικής ιδιαιτερότητας» στο Μέρος IV.

Ένα από τα σημαντικότερα παραδείγματα της αντιμετώπισης του προβλήματος της ιδιαιτερότητας από τον Ιησού προέρχεται επίσης από την αφήγηση του Ιωάννη για τον Μυστικό Δείπνο. Οι μαθητές πίστευαν ότι η δύναμή τους να θεραπεύουν και να συγχωρούν προερχόταν από τον Ιησού. Ωστόσο, δικαιολογημένα θεώρησαν λανθασμένα ότι η βάση αυτής της δύναμης είχε τις ρίζες της στο φυσικό πρόσωπο του Ιησού που ζούσε και περπατούσε μαζί τους. Αν ήταν έτσι, η διακονία τους θα περιοριζόταν στον χρόνο της επίγειας ζωής του Ιησού. Το τελευταίο μάθημα που επρόκειτο να αφήσει ο Ιησούς στους μαθητές ήταν ότι η δύναμη και η εξουσία του ήταν μέσα τους. Επειδή αυτή η εξουσία ήταν του Αγίου Πνεύματος, δεν μπορούσε να περιοριστεί από τον χρόνο ή τον τόπο. Ένα άτομο που είχε αυτή τη δύναμη δεν απέκλειε την παρουσία της σε ένα άλλο. Αυτή η ιδέα, βέβαια, έρχεται σε αντίθεση με την ιδιαιτερότητα, η οποία εξ ορισμού περιορίζει την εκδήλωση της αγάπης σε ορισμένους ιδιαίτερους ανθρώπους μέσα σε ένα συγκεκριμένο χωροχρονικό πλαίσιο. Η ιδιαιτερότητα είναι αποκλειστική και περιορισμένη· η αληθινή αγάπη, που είναι περιεκτική και απεριόριστη, αγκαλιάζει όλους τους ανθρώπους χωρίς εξαίρεση.

Αυτό, λοιπόν, είναι ένα ζήτημα πίστης, πίστης σε μια διαφορετική τάξη πραγμάτων που δεν μπορεί να γίνει γνωστή μέσω των πέντε αισθήσεων. Ήταν ουσιαστικό μέρος της αποστολής του Ιησού να κατευθύνει την προσοχή, το νου και την καρδιά μας σε αυτή την άλλη τάξη πραγμάτων. Μετά την ανάστασή του, εμφανίστηκε στους μαθητές που είχαν ζήσει μαζί του κατά τη διάρκεια της επίγειας διακονίας του. Στον άπιστο Θωμά είπε τα λόγια που είχαν τόσο μεγάλη σημασία για τους μαθητές που δεν τον γνώρισαν κατά τη διάρκεια της ζωής του: «Πείστηκες επειδή με είδες με τα μάτια σου· μακάριοι εκείνοι που πιστεύουν χωρίς να μ' έχουν δει!» (Κατά Ιωάννη 20:29). Έτσι, ο Ιησούς προετοίμασε τους μαθητές του στο Μυστικό Δείπνο: «Σε λίγο δεν θα με βλέπετε πια, αλλά και πάλι σε λίγο θα με δείτε» (Κατά Ιωάννη 16:16). Δεν θα έβλεπαν τον Ιησού με τα μάτια του σώματός τους, αλλά μέσω της όρασης που γεννιέται από την πίστη στην πραγματικότητα του πνεύματος, μέσω της οποίας βιώνεται η ζωντανή παρουσία του Θεού, ο οποίος είναι πέρα από τον χρόνο, τον χώρο και τον υλικό κόσμο. Για να υπερβεί τους περιορισμούς αυτού του κόσμου των διαχωρισμένων μορφών, ο Ιησούς δίδαξε τα μαθήματα της συγχώρεσης και με το παράδειγμα του τα έδειξε με μία τέλεια καθαρότητα. Με τη ζωή του, έθεσε σε εφαρμογή το δίδαγμα των προφητών που κήρυτταν το άνοιγμα των ματιών και των αυτιών των ανθρώπων: εκείνη τη λαμπρή εποχή που «τα μάτια εκείνων που βλέπουν δεν θα είναι πια σφαλισμένα, και τα αφτιά

εκείνων που ακούν θα δώσουν προσοχή. Η καρδιά εκείνων που είναι παρορμητικοί θα συλλογιστεί τη γνώση, και η γλώσσα που τραυλίζει θα μιλάει αβίαστα και καθαρά.» (Ησαΐας 32:3-4).

Επειδή ένας από τους πρωταρχικούς σκοπούς του Ιησού ήταν να βοηθήσει αυτούς που επρόκειτο να κάνουν το έργο του στην γη να μάθουν να ακούν την Φωνή από τον Ουρανό, ήταν βασικό να διδαχθούν ότι η Βασιλεία του Θεού είναι μέσα τους, όχι έξω από αυτούς. Όμως, όσο ο Ιησούς παρέμενε φυσικά παρών με τους μαθητές του και αντικείμενο της εξάρτησής τους, δεν θα μπορούσαν ποτέ να μάθουν αυτό το μάθημα. Έτσι, ο Ιησούς λέει αυτά τα παρηγορητικά λόγια για τον επικείμενο θάνατο του: «Κι όμως, εγώ σας λέω την αλήθεια· σας συμφέρει να φύγω εγώ. Γιατί, αν εγώ δεν φύγω, δε θα έρθει σ' εσάς ο Παράκλητος· ενώ αν πάω εκεί, θα τον στείλω σ' εσάς.» (Κατά Ιωάννη 16:7). «Αν δεν φύγω», τους εξηγεί ο Ιησούς, «δεν θα καταλάβετε ποτέ ότι ζω μέσα σας. Μετά την αναχώρησή μου, θα αναγνωρίσετε ότι το Άγιο Πνεύμα με φέρνει μέσα σας, όπου και να είσαστε· μπορώ να μιλώ μέσα σε όλους σας συγχρόνως.»

Επομένως, αν ο Ιησούς έμενε με τους μαθητές του, η σχέση ιδιαίτερης αγάπης τους με τον φυσικό και ψυχολογικό εαυτό του, θα είχε σταθεί εμπόδιο στο να αναγνωρίσουν την ζωντανή Παρουσία του Πνεύματος μέσα τους. Θα είχαν ενισχύσει το ίδιο το μάθημα της ιδιαιτερότητας που έπρεπε να ακυρώσουν. Ο Ιησούς δεν ήθελε κανέναν να εξαρτάται από την φυσική του παρουσία, ή να περιορίζεται από αυτήν η επίγνωση μας για τον ίδιο. Δεν θα βοηθούσε καθόλου στο να μάθουμε την απεραντοσύνη του Θεού αν ο ίδιος ο Ιησούς περιοριζόταν από τους ίδιους τους νόμους του εγώ που μας δίδασκε να υπερβούμε. Έτσι, αυτό παραμένει ένα καθοριστικό θέμα όσον αφορά την πίστη: ότι αποσύρουμε την πίστη μας από αυτά που βλέπουμε, ακούμε και καταλαβαίνουμε, και αναγνωρίζουμε όπως ο Άμλετ, ότι υπάρχουν πολλά περισσότερα πράγματα στον Ουρανό και στην γη από όσα ονειρευτήκαμε με την φιλοσοφία μας. Μέσα από το ζωντανό του παράδειγμα, ο Ιησούς μας έδειξε ότι αυτά τα «περισσότερα πράγματα» υπάρχουν πράγματι. Η συνεχιζόμενη παρουσία του στις ζωές μας αποκαλύπτει αυτή την αλήθεια: Ο Θεός είναι απεριόριστος, και αυτήν την ελευθερία του Πνεύματος την μοιραζόμαστε μαζί Του.

Αυτή η συνεχής επαφή με την Φωνή του Θεού, της οποίας ενσάρκωση είναι ο Ιησούς, μας απελευθερώνει και μπορούμε να είμαστε οπουδήποτε και με οποιονδήποτε, να κάνουμε οτιδήποτε σε αυτόν τον κόσμο έχοντας την υπέροχη επίγνωση ότι δεν είμαστε μόνοι μας. Ο Δάσκαλός μας είναι πάντοτε μαζί μας, μέχρι το τέλος των αιώνων. Αφού αυτή η Φωνή δεν περιορίζεται από τον χώρο και τον χρόνο, ούτε και εμείς περιοριζόμαστε. Είμαστε ελεύθεροι να περπατάμε στον κόσμο με τέλεια ελευθερία, τέλεια αυτοπεποίθηση και εμπιστοσύνη ότι ο Δάσκαλός μας, ο Παρηγορητής μας, ο Υπερασπιστής μας έρχεται μαζί μας. Όπως δηλώνει ο Ιησούς στα Μαθήματα Θαυμάτων. «Δεν βαδίζεις μόνος. Οι άγγελοι του Θεού πετούν κοντά και παντού τριγύρω. Η Αγάπη Του σε περιβάλλει, και γι' αυτό να είσαι βέβαιος· ότι δεν θα σε αφήσω ποτέ χωρίς φροντίδα» (Ασκ-III.Επ.6:6-8).

Όταν ελευθερωθούμε από την εξάρτηση στις εξωτερικές μορφές, βεβαιωνόμαστε για την άμεση επικοινωνία μας με το Άγιο Πνεύμα. Η επικοινωνία μαζί Του δεν έχει όρια, δεν είναι σαν την επικοινωνία στον φυσικό κόσμο. Γι αυτό ο Ιησούς μπορεί να είναι μαζί μας πάντα και εξίσου με όλους, κι έτσι ακυρώνεται το πρόβλημα της ιδιαιτερότητας. Όπως μας λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων:

Η επικοινωνία δεν περιορίζεται στο μικρό φάσμα καναλιών που ο κόσμος αναγνωρίζει. Εάν περιοριζόταν, δεν θα είχε και πολύ νόημα η προσπάθεια να διδαχτεί η σωτηρία. Θα ήταν αδύνατον να γίνει αυτό. Τα όρια που ο κόσμος βάζει στην επικοινωνία είναι τα κύρια εμπόδια για να υπάρξει η άμεση εμπειρία του Αγίου Πνεύματος, του Οποίου η Παρουσία είναι πάντα εκεί και του Οποίου η Φωνή είναι διαθέσιμη για όσους ακούνε. (Εγχ.-25.2:2).

Επομένως μπορούμε να αναγνωρίζουμε ότι αυτή η Φωνή μιλάει για μας, για τον αληθινό Εαυτό μας που εμείς έχουμε ξεχάσει και αρνηθεί. Με αυτό τον σύνδεσμο, ενισχύεται η θεμελιώδης ενότητά μας με τον Θεό, ακόμα και όσο συνεχίζουμε να ζούμε μέσα στο πλαίσιο του εγώ. Ο Θεός χρησιμοποιεί την πίστη μας στην πραγματικότητα των ξεχωριστών φωνών για να μας διδάξει τελικά ότι υπάρχει μόνον Μία.

Τα λόγια του Ιησού και το μήνυμά του στον Μυστικό Δείπνο πρέπει να έπεσαν σε κουφά αυτιά, σίγουρα πάντως σε αυτιά που δεν κατανοούσαν. Οι μαθητές μπορούσαν να ακούν τον Κύριό τους μόνο μέσα από το πέπλο της δικής τους ιδιαιτερότητας, το φόβο και την ενοχή των εγωικών εαυτών τους. Μόνο αφού βίωσαν την ανάστασή του, οι μαθητές μπόρεσαν να συνειδητοποιήσουν το τεράστιο δώρο αγάπης που τους είχε δώσει ο Ιησούς. Αλλά πρώτα έπρεπε να περάσουν από το πιο δύσκολο μάθημα όλων: τη σταύρωση.

Ο ιστός της ιδιαιτερότητας: Το ιδιαίτερο μίσος για τον Ιησού

Δεν υπάρχει πιο δύσκολο πράγμα από το να έρθουμε στην θέση των μαθητών κατά την διάρκεια της περιόδου που άρχισε από την σύλληψη του Ιησού στον Κήπο της Γεσθημανή μέχρι την επανεμφάνιση του το βράδυ του Σαββάτου στο υπερώο. Επιπλέον, οι ευαγγελικές αφηγήσεις προσφέρουν ελάχιστα πέρα από μερικές ενδιαφέρουσες νύξεις. Τα υπόλοιπα αφήνονται στην φαντασία μας, με οδηγό τις ψυχολογικές γνώσεις που συζητήσαμε στο πρώτο μέρος. Μπορούμε όμως να πούμε με σιγουριά, ότι αυτή η ομάδα των πιστών ακολούθων ήταν ψυχολογικά συντετριμμένη από την αναπάντεχη ανατροπή των γεγονότων εκείνων των ημερών.

Για πολλούς μήνες, είχαν κτίσει την πίστη και την εμπιστοσύνη τους στον Ιησού, η οποία κορυφώθηκε με την θριαμβευτική είσοδό του στην Ιερουσαλήμ την Κυριακή των Βαΐων. Είδαν σε αυτόν την πραγματοποίηση των ελπίδων τους για τον ερχομό του Μεσσία που θα βασίλευε στο θρόνο του Δαυίδ, ιδρύοντας τη Βασιλεία της ειρήνης και της δικαιοσύνης του Θεού στην γη, την ενσάρκωση εκείνου που αναφέρεται στους ψαλμούς: «Είπε στον Κύριό μου ο

Κύριος: «Κάθισε στα δεξιά μου, ώσπου να υποτάξω τους εχθρούς σου κάτω απ' την εξουσία σου» (Ψαλμοί 109:1). Τα πολλά «σημεία και τέρατα» στα οποία έγιναν μάρτυρες κατά τη διάρκεια του έργου του Ιησού, ενίσχυσαν αυτή την πίστη, για να μην αναφέρουμε την προσωπική τους εμπειρία της αγάπης του Κυρίου τους γι αυτούς.

Όμως, τα ευαγγέλια απεικονίζουν επανειλημμένα την παρανόηση των μαθητών πάνω στην αληθινή φύση της Βασιλείας που δίδασκε ο Ιησούς, και στο νόημα της ζωής του και του επερχόμενου θανάτου του. Ο Πέτρος για παράδειγμα, διαμαρτύρεται στον Ιησού όταν του είπε ότι επρόκειτο να πεθάνει: «Θεός φυλάξοι, Κύριε! Να μη σου συμβεί αυτό!» (Κατά Ματθαίο 16:22). Όταν ο Ιησούς το επαναλαμβάνει, οι μαθητές «λυπήθηκαν σφόδρα». (Κατά Ματθαίο 17:23). Ο ίδιος ο Μάρκος σχολιάζει: «Δεν κατάλαβαν τι είπε και φοβόνταν να τον ρωτήσουν.» (Κατά Μάρκο 9:32), ενώ ο Λουκάς παρατηρεί: «Εκείνοι όμως τίποτε απ' αυτά δεν κατάλαβαν. Αυτά τα λόγια τους ήταν αινιγματικά, και δεν τα εννοούσαν.» (Κατά Λουκά 18:34). Τελικά η άποψη του Ιωάννη για τον Μυστικό Δείπνο θέλει πολλούς μαθητές να ρωτούν τον Ιησού να ξεκαθαρίσει αυτά που δεν μπορούσαν να καταλάβουν. Στον Φίλιππο, απαντάει ο Ιησούς: «Τόσον καιρό είμαι μαζί σας, Φίλιππε, και δε μ' έχεις γνωρίσει;» (Κατά Ιωάννη 14:9).

Δεδομένης της περιορισμένης τους αντίληψης, δεν θα μπορούσαν να ενεργήσουν διαφορετικά. Η μετάνοια ή αλλαγή του νου που δίδασκε ο Ιησούς, μεταφράστηκε από τους μαθητές σαν κάτι το εξωτερικό. Η κατανόηση των μαθητών θα μπορούσε να αρχίσει να μετατοπίζεται μόνον μετά την ανάσταση, όταν θα αναγνώριζαν ότι ο ναός που θα καταστρεφόταν και θα κτιζόταν ξανά σε τρεις μέρες αναφερόταν στον ίδιο τον Ιησού, όχι σε μια εξωτερική κατασκευή (Κατά Ιωάννη 2:19-22). Η «αποτυχία» της αποστολής του Ιησού να ιδρύσει ένα γήινο βασίλειο θα τους είχε σίγουρα διαλύσει. Βλέποντας τες εκ των υστέρων, οι μέρες που μεσολάβησαν ανάμεσα στην Κυριακή των Βαΐων και την Μεγάλη Παρασκευή θα τους φάνηκαν πολύ σύντομες. Γιατί τώρα είχε φύγει κάθε ελπίδα, και δεν είχε μείνει τίποτα παρά μόνον καταστροφή και οι πικρές αναμνήσεις χαμένων ονείρων.

Αυτό το κλίμα υποδεικνύει τη προβληματική φύση της ιδιαίτερης σχέσης των μαθητών με τον Ιησού. Βλέποντας στον Ιησού τον αναμενόμενο Μεσσία των γραφών, μεταβίβασαν πάνω του την ψυχολογική τους ανάγκη για έναν σωτήρα, πιστεύοντας ότι η δική τους αξία βρισκόταν σε αυτόν και στην επιτυχία της αποστολής του. Μην νιώθοντας οι ίδιοι άξιοι μέσα τους, χρειάζονταν να νιώσουν ιδιαίτεροι μέσα από την σχέση τους μαζί του.

Στο Κεφάλαιο 1, είδαμε πόσο γρήγορα η αγάπη μετατρέπεται σε μίσος, όταν το αντικείμενο αυτής της αγάπης δεν μπορέσει να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις που του έχουν επιβληθεί. Μπορούμε τώρα να δούμε μια παρόμοια διαδικασία που φτάνει τώρα στην κορύφωσή της, αρχίζοντας με την σύλληψη του Ιησού και καταλήγοντας στην σκηνή μετά την σταύρωση, με τους μαθητές μαζεμένους στο υπερώο.

Έχοντας προβάλλει στον Ιησού την ιδιαίτερη ανάγκη τους για έναν ιδανικό σωτήρα που θα κάλυπτε όλες τους τις ανάγκες, τι απέμενε τώρα που ο Ιησούς

έφυγε, ιδιαίτερα όταν τον είχαν δει να πεθαίνει κάτω από τόσο ταπεινωτικές συνθήκες; Το εγώ απαιτεί πρώτα την ισχυροποίηση της δικής τους ενοχής: αυτό που συνέβη στον Ιησού ήταν δικό τους λάθος· ο Ιησούς πέθανε εξαιτίας των αμαρτιών τους εναντίον του. Αυτές οι «αμαρτίες» θα περιλάμβαναν: να μην πιστεύουν πλήρως σε αυτόν ή στο μήνυμά του· να μουρμουρίζουν μεταξύ τους πίσω από την πλάτη του· να αμφιβάλλουν για τις υποσχέσεις και τις διαβεβαιώσεις του· να αποκοιμηθούν στη Γεθσημανή· να τον αρνηθούν τρεις φορές μετά τη σύλληψή του· να κρυφτούν φοβούμενοι για τη ζωή τους κατά τη διάρκεια της δίκης και της σταύρωσης του· γενικά, να τον εγκαταλείψουν την ώρα της φαινομενικής ανάγκης του, μετά από όλα όσα είχε κάνει γι' αυτούς όταν τον χρειάζονταν.

Συνολικά, θα ήταν σχεδόν αδύνατο για τους μαθητές να μην αισθάνονταν, συνειδητά ή ασυνείδητα, ότι η δική τους προδοσία, εγκατάλειψη και έλλειψη πίστης ήταν υπεύθυνες για την πραγματική προδοσία και δολοφονία του Δασκάλου τους. Ακόμη και αν δεν αναγνώριζαν ακόμη την πλήρη έκταση των πράξεων του Ιούδα, οι ίδιοι θα ένοιωθαν ένοχοι για την ίδια πράξη. Ο Φρόνιτ μας βοήθησε να κατανοήσουμε αυτή τη δυναμική περιγράφοντας την «παντοδυναμία των επιθυμιών» του παιδιού: Αν ένας γονέας πέθαινε, οι ασυνείδητες θυμωμένες σκέψεις του παιδιού εναντίον αυτού του γονέα θα το έκαναν να αισθάνεται υπεύθυνο για τον θάνατο. Ο Ιησούς δίδαξε την ίδια αρχή τονίζοντας τη σημασία των σκέψεών μας, την οποία θα συζητήσουμε στο επόμενο κεφάλαιο. Το να έχουμε επιθετικές σκέψεις αρκεί για να μας κάνει ένοχους, ακόμη και αν ο θυμός είναι ανέκφραστος ή ασυνείδητος. Έτσι, το γεγονός ότι οι μαθητές αισθάνονταν υπεύθυνοι για τον θάνατο του Ιησού ενίσχυε την ενοχή που υπήρχε ήδη στην ιδιαίτερη σχέση τους μαζί του.

Τώρα εμφανίζεται το πιο οδυνηρό από όλα τα όπλα του εγώ: ο φόβος. Αν πράγματι οι μαθητές πίστευαν ότι είχαν διαπράξει τόσο φοβερές αμαρτίες εναντίον του Ιησού, όπως επιβεβαίωναν οι ενοχές τους, πόσο φοβερή θα ήταν τότε η τιμωρία που αναπόφευκτα και δικαιολογημένα θα υφίσταντο. Ο Ιωάννης γράφει: «Την ίδια εκείνη μέρα, δηλαδή την πρώτη μέρα μετά το Σάββατο, όταν βράδιασε κι ενώ οι μαθητές ήταν συγκεντρωμένοι κάπου με κλειστές τις πόρτες, επειδή φοβούνταν τις ιουδαϊκές αρχές...» (Κατά Ιωάννη 20:19). Από τη μία πλευρά, μπορούμε να κατανοήσουμε τις ανησυχίες των μαθητών ότι ο λαός ή το Σανχεντρίν δεν θα ικανοποιούνταν με τον θάνατο του Ιησού. Θέλοντας να πατάξουν αυτό που πίστευαν ότι αποτελούσε απειλή για την εξουσία τους, οι ηγέτες θα προσπαθούσαν να σκοτώσουν και τους υπόλοιπους «συνωμότες» του Ιησού. Ωστόσο, έχουμε ήδη δει ότι η τελική πηγή του φόβου δεν είναι οι εξωτερικές καταστάσεις, αλλά μάλλον η προσδοκία της τιμωρίας που απαιτεί η ενοχή μας. Καθώς ήταν αδύνατο για τους μαθητές να μην αισθάνονταν ένοχοι για την αμαρτία που πίστευαν ότι είχαν διαπράξει, ειδικά όσον αφορά τη συμπεριφορά και τις σκέψεις τους σχετικά με τον Ιησού, θα ήταν εξίσου αδύνατο να μην φοβούνται την τιμωρία. Αν οι άνθρωποι σταύρωσαν τον Ιησού που ήταν εντελώς αθώος, θα σκέφτονταν υποσυνείδητα, τι θα κάνουν σε εμάς που είμαστε τόσο αμαρτωλοί;

Στη ρίζα του, ο φόβος προέρχεται από μία μόνο πηγή: τη στιγμή που πιστεύουμε ότι διαχωριστήκαμε από τον Θεό, η ενοχή μας για την υποτιθέμενη αμαρτία μας να επιτεθούμε στον Δημιουργό μας, απαιτεί ότι Εκείνος θα

ανταποδώσει με τον ίδιο τρόπο. Αν το κατανοήσουμε σε αυτό το πλαίσιο, οι μαθητές που στριμώχνονται φοβισμένοι πίσω από κλειστές πόρτες θυμίζουν την προσπάθεια του Αδάμ και της Εύας να κρυφτούν στον κήπο. Φοβήθηκαν το Θεό που θα τους τιμωρούσε για την αμαρτία τους εναντίον Του, ένας φόβος που η δική τους ενοχή ενεργοποίησε και ενίσχυσε. Έτσι, ο φόβος τους για τη σύλληψη από τους Ιουδαίους ήταν στην πραγματικότητα έκφραση του ασυνείδητου φόβου για το Θεό. Επιδίωξαν να κρυφτούν από Αυτόν, ελπίζοντας μαγικά να κρυφτούν πίσω από κλειδωμένες πόρτες.

Από τη στιγμή που ο Θεός καθιερώνεται ως εχθρός μας αντί για Φίλος, εμφανίζεται μια άλλη πηγή φόβου. Χωρίς το Θεό που μόνο Αυτός είναι η ασπίδα και ο προστάτης μας, ποιος θα μπορέσει να μας προστατεύσει από τις αδυσώπητες βιαιότητες του διαχωρισμένου κόσμου στον οποίο τώρα νιώθουμε τόσο ευάλωτοι, αποξενωμένοι και μόνοι; Η ενοχή μας μάς έχει αποκόψει από τον Μόνον που μπορεί να βοηθήσει, και ταυτόχρονα αυτός ο Ένας γίνεται το αντικείμενο του μεγαλύτερου φόβου μας. Έτσι, κάθε μεμονωμένη έκφραση αμαρτίας ή διαχωρισμού, όπως ο θυμός ή ο φόβος, μας θυμίζει ασυνείδητα τον διαχωρισμό μας από τον Θεό. Πόσο περισσότερο από μια υπενθύμιση θα είναι αυτή η συγκεκριμένη «αμαρτία», όταν αφορά τον ίδιο τον αγγελιοφόρο του Θεού; Όταν ξαφνικά βρέθηκαν αντιμέτωποι με την απώλεια του εξωτερικού προστάτη τους και μη βλέποντάς τον να ενεργεί ως ο μεσσιανικός βασιλιάς που υπαγόρευαν οι προσδοκίες τους, δεν είχαν άλλη επιλογή από το να καταφύγουν στο εγώ τους. Ξεχνώντας ότι η ασφάλειά τους βρίσκεται στον Θεό του Ισραήλ που ήταν ο αληθινός βράχος και η σωτηρία τους, κατέφυγαν στο εγώ για ασφάλεια και έτσι κατευθείαν στην αγκαλιά της προβολής που τους περίμενε.

Την ίδια στιγμή που αυτή η ενοχή ενισχυόταν, ο φόβος της αντιμετώπισής της θα οδηγούσε τους μαθητές να την προβάλουν σε κάποιον άλλον, προσπαθώντας να του επιρρίψουν την ενοχή που πραγματικά πίστευαν ότι ήταν δική τους. Δεν θα ήταν δύσκολο εκείνη την στιγμή να βρουν κατάλληλα αντικείμενα που να προβάλουν επάνω τους. Θα μπορούσε να είναι ο Ιούδας, ο Πέτρος, ή οποιοσδήποτε μαθητής· οι ηγέτες του Σανχεντρίν που είχαν ζητήσει με φωνές τον θάνατο του Ιησού· οι Ρωμαίοι που πραγματοποίησαν τη σταύρωση· ή ακόμα και ο Θεός, που επέτρεψε να συμβεί αυτή η φρικτή τραγωδία. Ίσως, όμως, ο πιο συντριπτικός γι αυτούς από όλους τους αποδιοπομπαίους τράγους, θα ήταν ο ίδιος ο Ιησούς: ο Ιησούς, ο παντογνώστης σωτήρας που έπεσε στην παγίδα· ο Ιησούς, ο θαυματοποιός που δεν σταμάτησε το αναπόφευκτο να συμβεί, παρόλο που θα μπορούσε να σώσει τον εαυτό του· ο Ιησούς, ο μεσσιανικός βασιλιάς που κατέληξε τώρα αδύναμος και ντροπιασμένος. Άρα, περισσότερο από όλους, ο ίδιος ο Ιησούς ήταν υπεύθυνος για την δυστυχία που ένιωθαν οι μαθητές του. Ξαφνικά τους είχαν αρπάξει την αμυντική κάλυψη της ιδιαίτερης αγάπης τους, και η τρομακτική τους απώλεια οφειλόταν μόνο στην δική του αποτυχία. Στο νου τους τον βαρυφορτωμένο από την ενοχή, που ήταν όμως προστατευμένη από την προβολή, δεν είχαν εγκαταλείψει αυτοί τον Ιησού, ούτε είχαν προδώσει την εμπιστοσύνη του, αλλά ο Ιησούς τους εγκατέλειψε και τους πρόδωσε. Κάθε αμφιβολία που είχαν κάποτε σχετικά με την στρατηγική της μεσσιανικής του αποστολής, φαινόταν τώρα απόλυτα δικαιολογημένη.

Σε αυτό το σημείο, ο ύπουλος κύκλος ενοχής-επίθεσης, η κολώνα του συστήματος του εγώ, μπήκε σε κίνηση. Όσο περισσότερο ένοχοι ένιωθαν οι μαθητές για την ασυνείδητη εμπλοκή τους στον θάνατο του Ιησού, τόσο μεγαλύτερη γινόταν η ανάγκη τους να προβάλλουν την ευθύνη σε άλλους. Αυτό απλά ενίσχυε την ενοχή τους, ιδιαίτερα όταν αυτός στον οποίο πρόβαλαν περισσότερο (επειδή η ενοχή τους προς αυτόν ήταν μεγαλύτερη), ήταν ο ίδιος ο Ιησούς. Η απώλεια τους ήταν ανυπολόγιστη η ενοχή τους, συντριπτική το μίσος τους τρομακτικό – ο κόσμος τους είχε ξαφνικά τελειώσει, γκρεμισμένος ανεξήγητα από γεγονότα που φαινόταν να είναι πέρα από τον έλεγχο τους.

Ο συνδυασμός αμαρτίας, ενοχής και φόβου που βίωναν οι μαθητές μετά την σταύρωση θα μας φαινόταν ακατανόητος, πολύ τρομακτικός να τον επεξεργαστούμε. Ωστόσο, όπως είδαμε στο Κεφάλαιο 1, όλοι μας έχουμε μέσα μας αυτά τα συναισθήματα αφού μοιραζόμαστε το ίδιο συλλογικό εγώ, παρόμοιο κατά κάποιο τρόπο με την έννοια του «συλλογικού ασυνείδητου» του Γιούνγκ. Καταρρακώνεται ο νους μας, ακόμα και με αυτή την σκέψη. Χωρίς τους μηχανισμούς της άρνησης και της προβολής, θα ήταν αδύνατον να επιβιώσουμε. Αυτοί οι ίδιοι μηχανισμοί άμυνας, όμως, διασφαλίζουν ότι αυτή η επιβίωση θα είναι επιβίωση πόνου, βασάνων, τρόμου και θανάτου. Οι μαζεμένοι μαθητές στο υπερώο συμβολίζουν όλους μας. Αυτές οι τρομακτικές ώρες που συνέβησαν κάποτε στην ιστορία συμβαίνουν καθημερινά στις ζωές μας, αν και σε διαφορετικές μορφές. «Κάθε μέρα και κάθε λεπτό κάθε ημέρας, και κάθε στιγμή που κάθε λεπτό έχει, εσύ απλώς ξαναζεις την μία στιγμή που ο χρόνος του τρόμου πήρε την θέση της αγάπης.» (Κ-26.V.13:1). Τότε, ξαφνικά, μέσα στον τρόπο του σκοταδιού του εγώ μας, εμφανίζεται ο Ιησούς με το σωτήριο μήνυμα της συγχώρεσης. Στα επόμενα δύο κεφάλαια θα συζητήσουμε αυτό το μήνυμα της συγχώρεσης, με αποκορύφωμα την συγχώρεση του Ιησού για τους μαθητές του και για όλους μας.

Κεφάλαιο 7 - Συγχώρεση: Η Διδασκαλία

Πριν συζητήσουμε το μήνυμα του Ιησού για συγχώρεση προς τους μαθητές του στο υπερώο, θα εξετάσουμε τις αρχές της συγχώρεσης όπως δόθηκαν στην Καινή Διαθήκη. Στο προηγούμενο κεφάλαιο, μιλήσαμε για την διαδικασία της αποστασιοποίησης, η την αλλαγή του νου μας για τα πράγματα του κόσμου. Στην πρακτική πνευματικής καθοδήγησης που ακολούθησε ο Ισπανός μυστικιστής του 16ου αιώνα, Άγιος Ιωάννης του Σταυρού, τόνιζε ότι αυτό το θέμα δεν αφορούσε τα εγκόσμια πράγματα αυτά καθ' αυτά, αλλά μάλλον τις προσκολλήσεις που έχουμε σε αυτά. Αυτή η σημαντική προειδοποίηση μας βοηθά να στρέψουμε την προσοχή μας από τις εξωτερικές στις εσωτερικές ψυχολογικές μας καταστάσεις, την ίδια μετατόπιση που τονίσαμε στην συζήτηση μας σχετικά με τον Πίνακα 3 στο Κεφάλαιο 3. Αυτή η μετατόπιση είναι η βάση για την συγχώρεση, γιατί φέρνει ξανά το πρόβλημα της ενοχής μας μέσα στο νου μας από όπου μπορεί το Άγιο Πνεύμα να το απομακρύνει. Τα Μαθήματα Θαυμάτων περιγράφουν την διαδικασία ως εξής:

Όμως, εάν την δεις μέσα στο νου σου, η ενοχή και η συγχώρεση για μία στιγμή βρίσκονται μαζί, η μία δίπλα στην άλλη, πάνω σ' ένα βωμό. Εκεί επιτέλους είναι η αρρώστια και το μοναδικό της γιατρικό συνενωμένα σε μία θεραπευτική λαμπρότητα. Ο Θεός έχει έρθει να αξιώσει τους Δικούς Του. Η συγχώρεση έχει ολοκληρωθεί (Αποσ. Όρων-4.6:7-10).

Επαναλαμβάνοντας τις αρχές που συζητήθηκαν στα Κεφάλαια 1 και 2, ο πυρήνας του εγώ μας ή του διαχωρισμένου εαυτού μας είναι η ενοχή, και το εγώ μας έχει πείσει ότι αυτός ο διαχωρισμένος εαυτός είναι ο αληθινός εαυτός μας. Αφού μας δίδαξε ότι η ενοχή είναι τρομακτική, το εγώ προχωράει στο να μας πείσει ότι δεν μπορούμε ποτέ να την προσεγγίσουμε απευθείας. Έτσι, η ενοχή βρίσκεται θαμμένη στον ασυνείδητο νου μας, «προστατευμένη» από την διόρθωση. Όμως, μπορούμε να ασχοληθούμε μαζί της όταν την έχουμε προβάλει σε άλλους. Κοιτώντας πέρα από το σκοτάδι του εγώ που το έχουμε προβάλει στο φως του Χριστού που εξακολουθεί να λάμπει, μπορούμε να αναγνωρίσουμε το ίδιο φως να λάμπει μέσα μας. Αυτή η αναγνώριση ή η μετατόπιση της αντίληψης, είναι η ουσία της συγχώρεσης: να συγχωρήσουμε τους άλλους ώστε να μπορέσουμε να συγχωρήσουμε τους εαυτούς μας.

Η πιο συμπυκνωμένη παρουσίαση αυτού του θέματος βρίσκεται στην Επί του όρους ομιλία, στα Κεφάλαια 5-7 στο κατά Ματθαίο. Στο Κεφάλαιο 5, ο Ιησούς επιλέγει έξι κανόνες συμπεριφοράς της Παλαιάς Διαθήκης και τους επεκτείνει. Όπως είπε σαν εισαγωγή σε αυτό: «Μη νομίσετε πως ήρθα για να καταργήσω το νόμο ή τους προφήτες. Δεν ήρθα για να τα καταργήσω, αλλά για να τα πραγματοποιήσω.» (Κατά Ματθαίο 5:17). Οπότε, όλοι τους ξεκινούν με την γενική μορφή: «Έχετε μάθει ότι έχει λεχθεί....Αλλά εγώ σας λέω αυτό:» Τέσσερις από τους έξι αντανakλούν συγκεκριμένα το ευαγγελικό μήνυμα της συγχώρεσης και θα αναλυθούν στις τρεις πρώτες ενότητες αυτού του κεφαλαίου. Η πρώτη ενότητα μελετάει την συγχώρεση αυτών που έχουν επιτεθεί, αντιστρέφοντας την προβολή μας. Βασίζεται στο πρώτο από αυτά τα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης, που ασχολείται με το θυμό. Η επόμενη ενότητα

επεκτείνει την ιδέα παρουσιάζοντας δύο διδασκαλίες του Ιησού πάνω στην συγχώρεση των εχθρών μας, για την οποία μας έδωσε ένα πολύ δυνατό παράδειγμα με την ίδια του την ζωή. Η τρίτη ενότητα ασχολείται με το ερώτημα του διαζυγίου, βασισμένη στο τέταρτο από αυτά τα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης. Αυτό θα το εξετάσουμε από την πλευρά της θεραπείας των ιδιαίτερων μας σχέσεων. Οι δύο τελευταίες ενότητες αυτού του κεφαλαίου, μελετούν την σχέση ανάμεσα στην συγχώρεση και στην Αγάπη του Θεού, και στην συχνά παρεξηγημένη αγάπη του Ιησού για τους αμαρτωλούς και τους φτωχούς.

Θυμός

«Έχετε ακούσει την εντολή που δόθηκε παλιά στους προγόνους μας: «να μην κάνεις φόνο, κι όποιος κάνει φόνο πρέπει να καταδικαστεί από το τοπικό δικαστήριο». Εγώ όμως σας λέω πως ακόμα κι όποιος οργίζεται εναντίον του αδερφού του χωρίς λόγο, πρέπει να καταδικαστεί από το τοπικό δικαστήριο. Κι όποιος πει τον αδερφό του «ρακά», δηλαδή «ανόητο», πρέπει να καταδικαστεί από το μεγάλο συνέδριο. Κι όποιος τον πει «μωρέ», δηλαδή «ηλίθιο», πρέπει να καταδικαστεί στη φωτιά της κόλασης. Γι' αυτό, όταν προσφέρεις το δώρο σου στο ναό κι εκεί θυμηθείς πως ο αδερφός σου έχει κάτι εναντίον σου, άφησε εκεί, μπροστά στο θυσιαστήριο του ναού, το δώρο σου και πήγαινε να συμφιλιωθείς πρώτα με τον αδερφό σου, και ύστερα έλα να προσφέρεις το δώρο σου» (Κατά Ματθαίο 5:21-24).

Ο Ιησούς διδάσκει ότι δεν αρκεί να αποφεύγεις να σκοτώσεις· δεν θα έπρεπε ούτε καν να θυμώνουμε. Όπως στην υπόλοιπη Ομιλία, μας παρουσιάζεται η ιδανική συμπεριφορά. Μόνο ένας άγιος των αγίων, ένας προχωρημένος δάσκαλος του Θεού, θα ήταν ολότελα πέραν του θυμού, όντας ολότελα πέραν της ενοχής. Παρόλα αυτά, είναι ένα ιδανικό που πρέπει να αγωνιζόμαστε να καταφέρουμε. Ο Ιησούς το εξηγεί αυτό στο σχετικό απόσπασμα με την προσφορά μας στον βωμό, και το οποίο συνοψίζει την σημασία της συγχώρεσης. Αν κάποιοι έχουν παράπονα από μας το οποίο μας αναστατώνει ή εμείς από αυτούς, η αληθινή ειρήνη του νου είναι αδύνατη και δεν μπορούμε να πλησιάσουμε τον βωμό του Θεού. Η έλλειψη συγχώρεσης ανάμεσά μας προστατεύει την υποκείμενη ενοχή και αυτό αρκεί για να διατηρείται η πίστη μας στον διαχωρισμό μας από τον Θεό. Η ενοχή, απαιτώντας την τιμωρία μας, μας έπεισε ότι ο Θεός είναι πιθανόν να μην μας αγαπάει.

Έτσι, δεν είναι ότι ο Θεός δεν θα δεχθεί το δώρο μας, αλλά ότι ο φόβος μας δεν θα μας αφήσει να δεχθούμε το δικό Του. Μέσω της συμφιλίωσής μας με τους άλλους, η ενοχή ακυρώνεται και είμαστε ελεύθεροι να έρθουμε στον Πατέρα μας, έτοιμοι να λάβουμε το δώρο της αγάπης Του. Η προσφορά μας σε Αυτόν, είναι η προθυμία μας να ελευθερωθούμε από την ενοχή μας (βήματα 1 και 2), και σε αντάλλαγμα λαμβάνουμε την φιλεύσπλαχνη Αγάπη Του, το αντίστοιχο της συγχώρεσής μας στον Ουρανό (βήμα 3). Ο Ιησούς συνέχισε αυτή την διδασκαλία αργότερα στην Επί του όρους Ομιλία όταν δίδαξε: «Αν συγχωρήσετε τους ανθρώπους για τα παραπτώματά τους, θα σας συγχωρήσει

κι εσάς ο ουράνιος Πατέρας σας. Αν όμως δε συγχωρήσετε στους ανθρώπους τα παραπτώματά τους, ούτε κι ο Πατέρας σας θα συγχωρήσει τα δικά σας παραπτώματα» (Ματθ.6:14-15).

Η προθυμία μας να προσφέρουμε την ενοχή μας στο Άγιο Πνεύμα, είναι ένα παράδειγμα αυτού που αναφέρθηκε στο Κεφάλαιο 3 σαν «υγιής ενοχή». Αυτό εκφράζει την επιθυμία μας να βγάλουμε αυτό το εμπόδιο από την σχέση μας με τον Θεό, και συνεπώς να επιστρέψουμε σε Αυτόν μέσω της συγχώρεσης μας. Ο Ψαλμός 31 μας δίνει μια σαφή εικόνα των αποτελεσμάτων και των δύο τρόπων χειρισμού της ενοχής μας:

1) αν την κρατήσουμε μέσα μας:

Κύριε, όταν σώπασα, φθάρηκαν τα οστά μου από τον ολοήμερο αναστεναγμό. Γιατί μέρα και νύχτα έπεσε βαριά η τιμωρία σου σ' εμένα· σαν το χωράφι έγινα το άνυδρο στου καλοκαιριού τη θέρμη.

2) αν την απελευθερώσουμε παραδίδοντάς την πλήρως στο Θεό:

Την αμαρτία μου σου γνώρισα, δεν έκρυψα την ενοχή μου. «Στον Κύριο» σκέφτηκα, «θα εξομολογηθώ τα παραπτώματά μου». Κι εσύ εξάλειψες την ενοχή της αμαρτίας μου.

Για τούτο, ας προσεύχεται κάθε ευσεβής σ' εσένα, στις δύσκολες στιγμές. Σαν γίνει ο κατακλυσμός, κοντά του δε θα φτάσει.

Εσύ είσαι, Κύριε, ο κρυψώνας μου, με προστατεύεις απ' τη θλίψη και τη γυρίζεις σε αλαλαγμούς χαράς (Ψαλμοί 31:3-7).

Αυτή η αρχή επιβεβαιώνει το νόμο από το βιβλίο των Αριθμών: «Αν ένας άντρας ή γυναίκα προξενήσει σε άλλον κάποια από τις συνηθισμένες ζημιές, θεωρείται ότι δείχνει απιστία στον Κύριο, οπότε είναι ένοχος. Θα πρέπει να ομολογήσει την αμαρτία του» (Αριθμοί 5:6-7). Στην πρώτη επιστολή του Ιωάννη διαβάζουμε: «Αν ισχυριστούμε πως είμαστε αναμάρτητοι, εξαπατούμε τον εαυτό μας και δε λέμε την αλήθεια. Αν όμως ομολογούμε τις αμαρτίες μας, ο Θεός, που είναι αξιόπιστος και δίκαιος, θα συγχωρήσει τις αμαρτίες μας και θα μας καθαρίσει από κάθε άδικη πράξη» (1 Ιωάν 1:8-9).

Επομένως, η απόφαση να κρατάμε τον θυμό μας, δικαιολογώντας τα παράπονα που έχουμε για κάποιον, στην πραγματικότητα είναι η απόφαση να διατηρούμε την ενοχή μας. Αυτή η μορφή αμυντικής στάσης αρκεί για να μας κρατάει υπό το «κράτος της αμαρτίας» – διαχωρισμένους από τον Θεό – γιατί αυτό διατηρεί η ενοχή. Όπως δίδαξε ο Ιάκωβος: «Ο οργισμένος άνθρωπος δεν κάνει αυτό που για το Θεό είναι δίκαιο και σωστό» (Επιστολή Ιακώβου 1:20)· και ο Παύλος: «η δύση του ήλιου ας μη σας βρίσκει ακόμα οργισμένους» (Προς Εφεσίους 4 :26). Όταν είμαστε θυμωμένοι, όλη η Αγάπη του Ουρανού δεν μπορεί να σπάσει τα δεσμά αυτής της φυλακής του εγώ. Στεκόμαστε μόνοι στον διαταραγμένο νου μας, αποξενωμένοι από τον κόσμο και από το Θεό, χωρίς να αναγνωρίζουμε την αληθινή αιτία αυτής της εμπειρίας απομόνωσης:

την απόφαση μας να μην συγχωρήσουμε, άρα υπό το κράτος αμαρτίας και ενοχής.

Η διδασκαλία του Ιησού για το θυμό, φαίνεται να έρχεται σε σύγκρουση με την συμπεριφορά του προς το τέλος της αποστολής του, όταν εκδίωξε τους αργυραμοιβούς από τον Ναό, λίγο μετά την τελευταία του είσοδο στην Ιερουσαλήμ. Το περιστατικό περιγράφεται από τον Μάρκο ως εξής:

Όταν ήρθαν πάλι στα Ιεροσόλυμα, μπήκε ο Ιησούς στο ναό κι άρχισε να διώχνει αυτούς που πουλούσαν κι αγόραζαν στο χώρο του ναού. Αναποδογύρισε τα τραπέζια των αργυραμοιβών και τα καθίσματα αυτών που πουλούσαν περιστέρια. Επίσης δεν επέτρεπε να μεταφέρει κανείς πράγματα δια μέσου του ναού. Τους δίδασκε και τους έλεγε: «Δε λέει η Γραφή ότι ο οίκος μου πρέπει να είναι οίκος προσευχής για όλους τους λαούς; Εσείς όμως τον κάνετε σπήλαιο ληστών (Κατά Μάρκο 11:15-17).

Οι πράξεις του Ιησού εδώ φαίνονται να είναι πράξεις ενός θυμωμένου ανθρώπου. Αλλά είναι; Πρώτα πρέπει να σημειώσουμε ότι σε κανένα από τα τέσσερα ευαγγέλια που καταγράφουν αυτή την σκηνή δεν λέει ότι ο Ιησούς ήταν θυμωμένος. Οι καταγραφές απλώς περιγράφουν την συμπεριφορά του ή τις πράξεις του. Παρόλα αυτά, υπάρχουν τουλάχιστον τρεις τρόποι κατανόησης αυτού του επεισοδίου:

1) Η σκηνή που περιγράφεται στα ευαγγέλια δεν συνέβη πραγματικά με αυτόν τον τρόπο. Η μελέτη των Γραφών μας έχει διδάξει ότι μεγάλο μέρος του ευαγγελικού υλικού έχει φιλτραριστεί μέσα από την αντίληψη της πρώιμης Εκκλησίας, η οποία ερμήνευσε τα λόγια και τις πράξεις του Ιησού με βάση αυτό που ήθελαν να ακούσουν οι ίδιοι ως ομάδα η οποία υπέφερε κατατρεγμό και διωγμούς. Η σφοδρή καταγγελία των Γραμματέων και Φαρισαίων που βρίσκεται στο 13ο κεφάλαιο του κατά Ματθαίο είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Θα ήταν πολύ δύσκολο να αντιληφθεί κανείς τον Πρίγκηπα της Ειρήνης και αγγελιαφόρο του ελέους και της αγάπης του Θεού να μιλάει με αυτό τον τρόπο. Στην περίπτωση της σκηνής στο ναό, είναι πολύ πιθανό ότι η πρώιμη Εκκλησία διαμόρφωσε αυτό το γεγονός, βάζοντας τον Ιησού να εκφράζει την κατηγορία εναντίον των Εβραίων, που αυτοί τον ήθελαν να πει, δικαιολογώντας την δική τους ανάγκη να αντιληφθούν στους άλλους μια απουσία κατανόησης του σχεδίου του Θεού.

2) Το γεγονός συνέβη όπως καταγράφεται στα ευαγγέλια, αλλά έχει διαφορετική ερμηνεία· δηλαδή, ο Ιησούς προσωπικά δεν ήταν θυμωμένος. Υπάρχουν τουλάχιστον τρία συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που μπορούμε να βρούμε σε μια προσωπική αντίδραση θυμού: πρώτον, την στιγμή που είμαστε θυμωμένοι δεν έχουμε ειρήνη· θυμός και ειρήνη είναι αλληλοαποκλειόμενες καταστάσεις· δεύτερον, όταν είμαστε θυμωμένοι, ο Θεός είναι το πιο απομακρυσμένο πράγμα από το νου μας: όλη μας η προσοχή εστιάζεται στο αντικείμενο της οργής μας· και τρίτον, τα αντικείμενα της οργής μας θεωρούνται εχθροί, που ο θυμός μας τα διαχωρίζει από εμάς· έτσι, δεν βλέπουμε τους αδελφούς ή αδελφές μας, ενωμένους σαν μια οικογένεια στην Αγάπη του Θεού.

Φαίνεται ασύλληπτο να μπορούν να εφαρμοστούν αυτά τα τρία χαρακτηριστικά στον Ιησού, ιδιαίτερα τόσο αργά στην ζωή του (μόνο ο Ιωάννης τοποθετεί το επεισόδιο στην αρχή του δημόσιου έργου του Ιησού). Θα μπορούσε ο Ιησούς να μην έχει ειρήνη, να μην είναι απόλυτα συνειδητός για τον Πατέρα του ή το έργο του Πατέρα του, και να βλέπει τον εαυτό του διαχωρισμένο από αυτούς τους ίδιους ανθρώπους που αγαπούσε και ήρθε να βοηθήσει;

Όμως, αν ο Ιησούς δεν ήταν θυμωμένος, τι συνέβη στον Ναό; Πιθανώς, ο Ιησούς δίδασκε τους ανθρώπους ένα μάθημα με την μορφή που ήταν η πιο κατάλληλη στις περιστάσεις και θα είχε το μεγαλύτερο αντίκτυπο. Όπως κάθε καλός δάσκαλος, ο Ιησούς παρουσίαζε τα μαθήματα του με τον τρόπο που οι μαθητές του θα μάθαιναν καλύτερα. Προσάρμοζε αυτά τα μαθήματα στην πιο κατάλληλη μορφή για το ακροατήριο του. Τα ευαγγέλια, δίνουν πολλά παραδείγματα του Ιησού να μιλάει με έναν τρόπο στα πλήθη, και με έναν διαφορετικό σε ένα μόνο πρόσωπο. Στην πρώτη περίπτωση μπορεί να ακουγόταν αυστηρός, ενώ στην άλλη ήταν συμπονετικός και συγχωρητικός. Ένας δάσκαλος που διδάσκει μια τάξη παρουσιάζει ένα μάθημα με κάποιον τρόπο σε μια τάξη σαράντα ατόμων, ενώ με έναν αρκετά διαφορετικό τρόπο σε μια ομάδα δύο ή τριών. Στην εκδίωξη των πωλητών από τον Ναό, βλέπουμε τον Ιησού να δίνει ένα δραματικό τόνο σε μια δραματική κατάσταση. Συνέβη λίγο πριν το Πάσχα, όταν ο Ιουδαϊκός Νόμος απαιτούσε όλοι οι Ιουδαίοι στην χώρα να πάνε στον Ναό για προσκύνημα. Επειδή εκείνη την εποχή ήταν μαζεμένοι στον Ναό χιλιάδες άνθρωποι, ο Ιησούς έπρεπε να μιλήσει και να ενεργήσει με έντονες, δραματικές κινήσεις για να τραβήξει την προσοχή των ανθρώπων και να μεταφέρει το μήνυμα ότι είχαν παρεξηγήσει το νόημα της λατρείας. Οι πράξεις του παρακινούνται από αγάπη, σχεδιασμένες να φθάσουν στα παραπλανημένα αδέλφια του με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, θυμίζοντας τους το αληθινό νόημα του Ναού, ως οίκo προσευχής.

3) Ο Ιησούς, όντως, θύμωσε πραγματικά. Όμως, ακόμα και αν δεχθούμε αυτή την περίπτωση, να δούμε τον θυμό του Ιησού σαν απόδειξη ότι ήταν «ανθρώπινος», ότι είχε ένα εγώ, η ερώτηση θα παρέμενε: γιατί θα θέλαμε να ταυτιστούμε με το εγώ του, αναφέροντας αυτό το γεγονός στο Ναό σαν δικαιολογία για τον δικό μας θυμό, ξεχνώντας όλα όσα μας δίδαξε ο Ιησούς – ιδιαίτερα στην Επί του Όρους ομιλία – σχετικά με το να μην θυμώνουμε, χωρίς να αναφέρουμε το προσωπικό του παράδειγμα στο τέλος της ζωής του, όταν κανείς δεν θα ήταν περισσότερο δικαιολογημένος να θυμώσει, και όμως αυτός δεν το έκανε;

Ένα από τα πιο βασικά διδάγματα που μαρτυρούσε η ζωή του Ιησού ήταν ότι ο θυμός δεν δικαιολογείται ποτέ, διότι μόνο η ανταπόκριση με συγχώρεση και αγάπη μπορεί να είναι το θέλημα του Θεού. Τίποτα δεν μπορεί να δικαιολογήσει τον διαχωρισμό του ενός από τον άλλον, ή από Εκείνον που μας δημιούργησε σαν μια οικογένεια. Όπως έγραψε ο προφήτης Μαλαχίας, τέσσερις με πέντε αιώνες πριν τον Ιησού: «Δεν έχουμε όλοι έναν Πατέρα; Δεν μας δημιούργησε ένας Θεός;» (Μαλαχίας 2:10). Ο θυμός και η επίθεση αρνούνται αυτή την δήλωση ή συγχώρεση την επιβεβαιώνει.

Συγχώρεση των εχθρών

Έχετε επίσης ακούσει πως δόθηκε η εντολή: ν' ανταποδίδεις οφθαλμόν αντί οφθαλμού και οδόντα αντί οδόντος. Εγώ όμως σας λέω να μην αντιστέκεστε στον κακό άνθρωπο· αλλά αν κάποιος σε χτυπήσει στο δεξί μάγουλο, γύρισε του και το άλλο. Κι αν κάποιος θέλει να σε πάει στο δικαστήριο για να σου πάρει το πουκάμισο, άφησέ του και το πανωφόρι. Κι αν σε πάρει κάποιος αγγαρεία για ένα μίλι, πήγαινε μαζί του δύο. Σ' εκείνον που σου ζητάει κάτι, να του το δίνεις, κι αν κάποιος θέλει να του δανείσεις κάτι, μην του το αρνηθείς.

Έχετε ακούσει πως δόθηκε η εντολή: «ν' αγαπήσεις τον πλησίον σου και να μισήσεις τον εχθρό σου». Εγώ όμως σας λέω: Ν' αγαπάτε τους εχθρούς σας, να δίνετε ευχές σ' αυτούς που σας δίνουν κατάρες, να ευεργετείτε αυτούς που σας μισούν, και να προσεύχεστε γι' αυτούς που σας κακομεταχειρίζονται και σας καταδιώκουν. Έτσι θα γίνετε παιδιά του ουράνιου Πατέρα σας, γιατί αυτός ανατέλλει τον ήλιο του για κακούς και καλούς και στέλνει τη βροχή σε δικαίους και αδίκους. Γιατί, αν αγαπήσετε μόνο όσους σας αγαπούν, ποια αμοιβή περιμένετε από το Θεό; Το ίδιο δεν κάνουν κι οι τελώνες; Κι αν χαιρετάτε μόνο τους φίλους σας, τι παραπάνω κάνετε από τους άλλους; Μήπως και οι τελώνες το ίδιο δεν κάνουν; Να γίνετε, λοιπόν, κι εσείς τέλειοι, όπως τέλειος είναι και ο Πατέρας σας ο ουράνιος (Κατά Ματθαίο, 5:38-48).

Αυτά τα δύο κείμενα που αναπτύσσονται από τον Ιησού, είναι ίσως οι πιο γνωστές διδασκαλίες των αρχών της συγχώρεσης: γύρισε και το άλλο μάγουλο και αγάπα τους εχθρούς σου. Στο πρώτο ο Ιησούς μας διδάσκει ότι δεν πρέπει να φέρνουμε αντίσταση στους εχθρούς μας. Αντί για το παλιό δεδομένο οφθαλμό αντί οφθαλμού, δηλαδή να ανταποδίδουμε αυτό που μας έκαναν, μας λέει να γυρίσουμε και το άλλο μάγουλο. Αν μας ζητηθεί κάτι παράλογο, θα πρέπει να ανταποκριθούμε μέχρι του σημείου να δώσουμε τα διπλάσια από αυτά που μας ζήτησαν: το παλτό μαζί με τον χιτώνα μας, να περπατήσουμε δύο μίλια αντί για ένα.

Σύμφωνα με τα δεδομένα του κόσμου, αυτό το σκεπτικό δεν έχει νόημα. Μια τέτοια συμπεριφορά φαίνεται απλώς σαν να καλούμε τους ανθρώπους να μας καταπατήσουν, αν τους επιτρέπουμε τέτοιες αδικίες. Αλλά αν αυτά τα δεδομένα είναι λάθος; Έχουμε δει ότι μπορεί ένα σύστημα σκέψης να είναι λογικό, εφόσον τα συμπεράσματά του προκύπτουν από τις προϋποθέσεις του, αλλά η αυστηρότητα της λογικής του να μην το καθιστά αληθινό. Μόνο έγκυρες προϋποθέσεις μπορούν να το κάνουν αυτό. Ο Ιησούς ήρθε να μας δείξει ότι οι προϋποθέσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται αυτός ο κόσμος είναι λανθασμένες, γιατί αντανakλούν ένα κόσμο από τον οποίο ο Θεός είναι απών.

Οι προϋποθέσεις του κόσμου του εγώ στηρίζονται στην ευαλωτότητα, το φόβο και την άμυνα. Αυτές καθρεφτίζονται πολύ καθαρά στην διαπροσωπική μας συμπεριφορά, ιδιαίτερα στις αντιδράσεις μας στις επιθέσεις ή στην κριτική των άλλων. Εδώ, στο τέλος του πέμπτου κεφαλαίου του κατά Ματθαίο, ο Ιησούς μας δίνει συγκεκριμένες οδηγίες για την συμπεριφορά μας· αρχές που προκύπτουν από ένα τελείως διαφορετικό σύνολο προϋποθέσεων: την

ατρωσία μας ως παιδιά του Θεού και την απουσία του φόβου, που μας επιτρέπει να μην αμυνόμαστε όταν αντιμετωπίζουμε φαινομενική επίθεση. Ο Πέτρος επαναλαμβάνει αυτές τις αρχές στην πρώτη του επιστολή: «Γιατί ποιος μπορεί να σας βλάψει, όταν επιδιώκετε με κάθε τρόπο το καλό; Αλλά, κι αν χρειαστεί να υποφέρετε επειδή κάνετε αυτό που είναι δίκαιο, να μακαρίζετε τον εαυτό σας. Μη φοβάστε τις απειλές τους και μην ταραζέστε. Να τιμάτε τον Κύριο, το Θεό, μ' όλη σας την καρδιά ...» (1 Πέτρ. 3:13-15). Και αν κάποιος θέλει να μας βλάψει: «Να μην ανταποδίδετε το κακό με κακό και τη βρισιά με βρισιά αλλά με ευλογίες. Να ξέρετε ότι ο Θεός όταν σας κάλεσε υποσχέθηκε να σας δώσει την ευλογία του» (1 Πέτρ.3:9).

Αυτή η στάση οδηγεί στην αντίληψη ότι όλοι οι άνθρωποι είναι αδελφοί και αδελφές μας, υπερβαίνοντας την διαφορά ανάμεσα στο καλό και στο κακό, στον φίλο και στον εχθρό. Τέτοιες διακρίσεις είναι άγνωστες στον Ουρανό, όπου ο Πατέρας μας στέλνει τον ήλιο και την βροχή του να πέσουν σε όλους τους ανθρώπους ως ένα. Ο Θεός, διαβάζουμε στο Δευτερονόμιο, «δεν μεροληπτεί ποτέ» (Δευτ. 10:17). Χωρίς την αμυντική συμπεριφορά που προέρχεται από την ενοχή και τον φόβο, αυτό που απομένει είναι η επίγνωση της ενότητας όλων των ανθρώπων στο Θεό, παιδιά ενός Πατέρα. Όπως απευθύνθηκε ο Απόστολος Πέτρος στο πλήθος στο σπίτι του Κορνήλιου: «Η αλήθεια που τώρα συνειδητοποίησα... είναι ότι ο Θεός δεν έχει προτιμήσεις... Ο Ιησούς Χριστός είναι Κύριος όλων των ανθρώπων» (Πράξεις 10:34,36). Ο Ιάκωβος μας παρακινεί να μην κάνουμε «διακρίσεις προς τους συνανθρώπους μας» (Επιστολή Ιακώβου 2:1), γιατί όταν το κάνουμε «αμαρτάνουμε, και ελεγχόμαστε από το νόμο ως παραβάτες.» (Επιστολή Ιακώβου 2:9). Όταν ορίσουμε την αμαρτία σαν απουσία αγάπης, ή «αστοχία» μία από τις αρχικές εβραϊκές έννοιες, αυτή η διδασκαλία γίνεται ακόμα πιο σχετική, αφού η αγάπη δεν διαχωρίζει. Στους Εφεσίους ιδιοκτήτες δούλων, ο Απόστολος Παύλος διδάσκει ότι σκλάβοι και ελεύθεροι δικαιούνται σεβασμό, γιατί και οι δύο «θα ανταμειφθούν από τον Κύριο, ...αυτοί και εσείς έχετε τον ίδιο Κύριο στον Ουρανό και αυτός δεν κάνει διακρίσεις ανάμεσα στα πρόσωπα» (Προς Εφεσίους 6:8-9).

Οι συνέπειες αυτής της αρχής είναι ότι πρέπει να αγαπάμε όλους τους ανθρώπους, άσχετα με την θέση τους, την κοινωνική τους κατάσταση ή την συμπεριφορά τους. Ένας διακριτικός τρόπος με τον οποίο έχει καταφέρει το εγώ να διατηρήσει την ανάγκη του για προβολή της ενοχής και του διαχωρισμού, είναι να ξεχωρίζει ομάδες ανθρώπων που έχουν διαφορετικές αντιλήψεις και συμπεριφορές από τις δικές μας. Στο όνομα του σωστού και της αλήθειας, αποδίδουμε ασυνείδητα στους άλλους την ενοχή που θέλουμε να αρνηθούμε στους εαυτούς μας. Αυτό είναι το λάθος της σύγχυσης μορφής και περιεχομένου. Η εστίαση στην μορφή πάντα θα διαχωρίζει, αφού οι μορφές είναι εξ ορισμού ξεχωριστές, ενώ το περιεχόμενο της αγάπης του Θεού πρέπει πάντα να ενώνει. Έτσι, τα Μαθήματα Θαυμάτων, δηλώνουν: «Το εγώ αναλύει' το Άγιο Πνεύμα αποδέχεται» (Κ-11.V.13:1).

Ο Απόστολος Παύλος είχε επίγνωση αυτού του λάθους, αν και ίσως να μην αναγνώριζε την πλήρη γενίκευση του. Με αυτήν την μακριά προτροπή του προς τους Ρωμαίους, προειδοποιεί να μην κρίνουμε τους άλλους, ιδιαίτερα σχετικά με προβλήματα που ανέκυψαν μέσα στην Ρωμαϊκή κοινότητα γύρω

από τα ερωτήματα καθαρής ή μη καθαρής τροφής και της τήρησης των ιερών ημερών:

«Να δέχεστε όποιον έχει ασθενική πίστη, χωρίς να επικρίνετε τις απόψεις του. Για παράδειγμα, ένας πιστεύει πως μπορεί να φάει απ' όλα, ενώ κάποιος άλλος, που έχει ασθενική πίστη, τρώει μόνο χόρτα. Αυτός που τρώει απ' όλα, ας μην περιφρονεί εκείνον που δεν τρώει· κι εκείνος που δεν τρώει, ας μην κατακρίνει εκείνον που τρώει, γιατί ο Θεός τον έχει δεχτεί στην εκκλησία του. Ποιος είσαι εσύ που θα κρίνεις έναν ξένο υπηρέτη; Μόνο ο Κύριός του μπορεί να κρίνει αν στέκεται ή όχι στην πίστη του, γιατί ο Θεός έχει τη δύναμη να τον στηρίξει ...Όποιος τιμάει μια ορισμένη μέρα το κάνει για να τιμήσει τον Κύριο· κι όποιος δεν τιμάει μια ορισμένη μέρα, κι αυτός το κάνει για να τιμήσει τον Κύριο. Το ίδιο όποιος τρώει απ' όλα, τρώει γιατί θέλει να τιμήσει τον Κύριο, αφού ευχαριστεί το Θεό όταν τρώει. Μα κι όποιος δεν τρώει απ' όλα, για να τιμήσει τον Κύριο δεν τρώει, γι' αυτό ευχαριστεί κι αυτός το Θεό. ...Γιατί λοιπόν εσύ, ο ασθενικός στην πίστη, κατακρίνεις τον αδερφό σου; Κι εσύ ο ισχυρός στην πίστη, γιατί περιφρονείς τον αδερφό σου; Όλοι μας θα σταθούμε μπροστά στο Χριστό, για να δώσουμε λόγο. ..Γι' αυτό, λοιπόν, ας σταματήσουμε να κατακρίνουμε τους άλλους. Αντίθετα, κοιτάξτε να μη βάζετε πρόσκομμα ή εμπόδιο στον αδερφό. Ξέρω καλά, κι ο Κύριος Ιησούς μου δίνει τη βεβαιότητα, πως δεν υπάρχει τίποτε από μόνο του ακάθατο. Μόνο γι' αυτόν που πιστεύει στην ύπαρξη ακάθαρτων τροφών, γι' αυτόν υπάρχουν ακάθαρες τροφές. Αν τώρα εσύ με το φαγητό σου γίνεσαι αιτία να στενοχωρηθεί κάποιος αδερφός σου χριστιανός, δε συμπεριφέρεσαι καθόλου με αγάπη... Μην ξεχνάτε πως η βασιλεία του Θεού δεν είναι φαγητά και ποτά, αλλά δικαιοσύνη, ειρήνη και χαρά, που δίνει το Άγιο Πνεύμα. Όποιος υπηρετεί μ' αυτά το Χριστό, ενεργεί σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, κι οι άνθρωποι επιδοκιμάζουν τη διαγωγή του. Ας επιδιώκουμε λοιπόν ό,τι φέρνει την ειρήνη κι ό,τι συντελεί στην πνευματική οικοδομή του συνόλου της εκκλησίας. Ας μη γίνονται αφορμή τα φαγητά να καταστρέφεται το έργο του Θεού» (Προς Ρωμαίους 14:1-5, 6, 10, 13-15, 17-20).

Όλοι είμαστε μέρος του ενός Σώματος του Χριστού, και η κρίση που βασίζεται στο διαχωρισμό διαψεύδει αυτήν την εγγενή ενότητα. Έτσι, ο Παύλος παρακινεί:

«Να ζείτε με ταπείνωση, πραότητα και υπομονή· να ανέχεστε με αγάπη ο ένας τον άλλο και να προσπαθείτε να διατηρείτε, με την ειρήνη που σας συνδέει μεταξύ σας, την ενότητα που δίνει το Πνεύμα του Θεού. Ένα σώμα αποτελείτε όλοι κι ένα πνεύμα σας ενώνει, όπως και μία είναι η ελπίδα σας για την οποία σας κάλεσε ο Θεός» (Προς Εφεσίους 4:2-4).

Γι αυτό, διδάσκει ο Ιησούς ότι δεν είναι αρκετό να αγαπάμε τον πλησίον μας, πρέπει επίσης να αγαπάμε και τον εχθρό μας. Πρέπει να αγαπάμε τους εχθρούς μας επειδή δεν είναι εχθροί μας: «Είμαστε όλοι μέλη του ίδιου σώματος» (Προς Εφεσίους 4:25). Η αντίληψη των άλλων ως ξεχωριστών από μας, αντανakλά την ανάγκη μας να προστατεύσουμε αυτό που φοβόμαστε περισσότερο μέσα μας. Συνεπώς οι αντιλαμβανόμενοι ως εχθροί στην

πραγματικότητα είναι οι σωτήρες μας, γιατί σε αυτούς βλέπουμε την προβεβλημένη εικόνα του εχθρού μέσα μας. Ανίκανοι να ασχοληθούμε με την καταπιεσμένη ενοχή μας μόνοι μας, μπορούμε τώρα να την συγχωρήσουμε όταν την βλέπουμε σε έναν άλλον.

Έχουμε συζητήσει ήδη πόσο αδύνατο είναι από την πλευρά της ψυχολογίας να αγαπάμε κάποιον όταν τον έχουμε κρίνει ως «άλλο» ή «εχθρό». Η αληθινή συγχώρεση δεν μπορεί να επέλθει όταν έχουμε αντιληφθεί κάποιον ως απειλή ή ότι έχει προκαλέσει βλάβη. Μόνον όταν κατανοήσουμε την φαινομενική επίθεση ως κάλεσμα για βοήθεια μπορεί να συγχωρήσουμε τον «εχθρό» και να τον δούμε σαν φίλο. Όπως είπε ο Απόστολος Παύλος: «Μην τον θεωρείτε εχθρό, αλλά να τον νουθετείτε σαν αδερφό» (2 Προς Θεσσαλονικείς 3:15).

Τα λόγια του Ιησού ότι θα πρέπει να προσευχόμαστε γι αυτούς που μας καταδικάζουν μπορούν να θεωρηθούν σαν έκκληση να τους δούμε όπως τους βλέπει εκείνος, αυτό που τα Μαθήματα Θαυμάτων αναφέρουν ως «όραση του Χριστού». Όταν το κάνουμε αυτό έχουμε αλλάξει την αντίληψη μας για τον άλλον από εχθρό σε φίλο, κοιτάζοντας πέρα από το εγώ του άλλου στον Χριστό, βλέποντας τον ίδιο Χριστό μέσα μας: τον έναν Εαυτό που μοιραζόμαστε όλοι. Η ενοχή μέσα μας που την είχαμε προβάλει σε αυτόν τον «εχθρό» συγχωρείται, και η αγάπη που είναι η αληθινή μας Ταυτότητα στο Θεό αποκαθίσταται στην επίγνωση μας, καθώς βλέπουμε και στον άλλον αυτή την αγάπη. Με αυτόν τον τρόπο γινόμαστε «τέλειοι όπως ακριβώς ο ουράνιος Πατέρας μας είναι τέλειος». Να είμαστε τέλειοι σημαίνει να είμαστε χωρίς αμαρτία και ενοχή· να είμαστε, όπως γράφει ο Παύλος, «άγιοι και ακηλίδωτοι και να ζούμε με αγάπη στην παρουσία (του Θεού)» (Προς Εφεσίους 1:4). Η τελειότητα του Θεού βρίσκεται στον καθένα μας, το ίδιο σε «καλούς» και κακούς». Για να μας βοηθήσει το Άγιο Πνεύμα να το συνειδητοποιήσουμε αυτό, επανερμηνεύει εκείνους στους οποίους θα μπαίναμε στον πειρασμό να προβάλλουμε «καλό» και «κακό», βασισμένοι στις ανάγκες του δικού μας εγώ. Μας ζητάει να βλέπουμε μόνο το Χριστό σε αυτούς τους ανθρώπους, έτσι ώστε να φθάσουμε να θυμηθούμε την Αγάπη Του, βλέποντας μόνο Αυτόν εντός μας. Έτσι:

«Συνεχίστε ν' αγαπάτε ο ένας τον άλλο σαν αδέρφια. Μην ξεχνάτε τη φιλοξενία, γιατί μ' αυτήν μερικοί, χωρίς να το ξέρουν, φιλοξένησαν αγγέλους. Να θυμάστε τους φυλακισμένους, σαν να είστε κι εσείς φυλακισμένοι μαζί τους· κι όσους υποφέρουν, γιατί κι εσείς μπορείτε να βρεθείτε στη θέση τους» (Προς Εβραίους 13:1-3).

Έτσι μας καλωσορίζει η Βασιλεία των Ουρανών, εκεί όπου βρίσκεται η δική μας τελειότητα στον Θεό.

Ένας μεσαιωνικός μύθος μας δίνει ένα ωραίο παράδειγμα αυτού του καλωσορίσματος της συγχώρεσης: Ο Ιησούς και οι μαθητές του είχαν μαζευτεί στον Ουρανό να ξανα-παίξουν τον Μυστικό Δείπνο. Περίμεναν γύρω από το τραπέζι, ενώ μια θέση ήταν κενή. Τότε μπήκε μέσα ο Ιούδας. Ο Ιησούς πήγε κοντά του και τον χαιρέτησε θερμά: «Καλώς ήρθες αδελφέ μου. Σε περιμέναμε.»

Ανεξάρτητα από τις πράξεις των άλλων – «καλές» ή «κακές» – ανταποκρινόμαστε με τον ίδιο τρόπο: εκφράσεις ή καλέσματα για αγάπη προκαλούν την ίδια αντίδραση μέσα μας: αγάπη. Όπως έγραψε ο Παύλος στους Κορινθίους: «Όλες τις πράξεις σας να τις εμπνέει η αγάπη» (Α Προς Κορινθίους 16:14). Ζούμε όλοι μέσα σε αυτή την αγάπη, αλλά δεν το γνωρίζουμε. Το να θυμηθούμε σημαίνει να υπακούσουμε στα λόγια εκείνου που έστειλε ο Θεός να μας το θυμίσει: Ο Ιωάννης είπε:

«Αλλά όταν κάποιος υπακούει σε αυτά που αυτός (ο Ιησούς) έχει πει, η αγάπη του Θεού ολοκληρώνεται μέσα του. Βεβαιωνόμαστε ότι είμαστε εν Θεώ, μόνο όταν εκείνος που ισχυρίζεται ότι ζει μέσα Του ζει το ίδιο είδος ζωής που έζησε ο Χριστός..... Κάποιος που ισχυρίζεται ότι είναι στο φως αλλά μισεί τον αδελφό του βρίσκεται ακόμα στο σκοτάδι» (1η Ιωάννου 2:5-6,9).

Αυτοί οι «διώκτες» στους οποίους αντιλαμβανόμαστε σκοτάδι και που προκαλούν μέσα μας σκοτάδι γίνονται τα δώρα του Ουρανού, γιατί μας δίνουν την ευκαιρία να κοιτάζουμε πέρα από το σκοτάδι στο φως του Χριστού που είναι η αληθινή μας πραγματικότητα. Έτσι μπορούμε να παραφράσουμε τον μακαρισμό: «Μακάριοι είναι εκείνοι που τους δίνεται η δυνατότητα να διωχθούν, γιατί αν μάθουν τα μαθήματα της συγχώρεσης, δικιά τους θα είναι η Βασιλεία των Ουρανών».

Το ερώτημα του Διαζυγίου

«Δόθηκε ακόμα η εντολή: όποιος χωρίσει τη γυναίκα του, να της δώσει έγγραφο διαζυγίου. Εγώ όμως σας λέω πως όποιος χωρίσει τη γυναίκα του για οποιονδήποτε λόγο, εκτός από πορνεία, την οδηγεί στη μοιχεία· αλλά κι όποιος παντρευτεί χωρισμένη διαπράττει μοιχεία» (Κατά Ματθαίο 5:31-32).

Αυτή η διδασκαλία επεκτείνεται αργότερα στο Ευαγγέλιο: «Ό,τι λοιπόν συνένωσε ο Θεός, δεν πρέπει να το χωρίζει ο άνθρωπος» (Κατά Ματθαίο 19:6).

Μερικές μορφές Χριστιανισμού έχουν παραδοσιακά διδάξει ότι εξαιτίας αυτών των λέξεων το να τελειώσει ένας γάμος με διαζύγιο ήταν αντίθετο στον νόμο του Θεού. Αλλοίμονο σε αυτούς που χώριζαν γιατί, στο όνομα του Θεού απομονώνονταν, ακόμα και αφορίζονταν από την Εκκλησία. Αυτή η διδασκαλία, αντί να ακυρώνει την αμαρτία και την ενοχή – που ήταν ο μοναδικός σκοπός του Ιησού - έγινε εργαλείο ενίσχυσής τους.

Όταν απαγορεύσεις κάτι το κάνεις πραγματικό, δίνοντας του μια δύναμη που δεν μπορεί να έχει από μόνο του. Εφόσον δεν υπάρχει κανένας έγγαμος που να μην έχει σκεφτεί κάποια στιγμή – συνειδητά ή ασυνείδητα – να διαλύσει τον γάμο του, είναι αναπόφευκτη η ενοχή για αυτή την «αμαρτωλή σκέψη» και γίνεται μέρος της σχέσης. Έτσι, ο άνθρωπος που ήρθε να μας διδάξει για το έλεος και την Αγάπη του Θεού, έφθασε να γίνουν τα λόγια του μέσα

διδασκαλίας της τιμωρίας Του, που επιβάλλεται από άλλους στο όνομα της δικαιοσύνης Του. Τα Μαθήματα Θαυμάτων τονίζουν ότι δικαιοσύνη χωρίς αγάπη δεν είναι δικαιοσύνη, πράγμα που μπορούμε να γνωρίσουμε μέσα από την συγχώρεση. Παρόλο που δεν μπορούμε να ξέρουμε πραγματικά πότε ο Ιησούς έκανε αυτή την διδασκαλία, αν όντως την έκανε, γνωρίζουμε ότι ποτέ δεν είχε σκοπό να προσθέσει περισσότερο πόνο στον πόνο των ανθρώπων.

Αυτό που συνέβη ήταν άλλο ένα ατυχές παράδειγμα εστίασης στη μορφή, αγνοώντας το υφιστάμενο περιεχόμενο. Οι καλοπροαίρετοι άνθρωποι, επομένως, πίστευαν ότι ήταν σύμφωνοι με τον νόμο του Θεού όταν έλεγχαν την συμπεριφορά τους, χωρίς να συνειδητοποιούν ότι οι σκέψεις τους ήταν αυτές που χρειάζονταν διόρθωση. Όπως οι Φαρισαίοι, πίστευαν με αυταρέσκεια ότι τα προβλήματά τους είχαν λυθεί, ενώ το πραγματικό πρόβλημα της ενοχής τους παρέμενε, αν και δεν το αντιλαμβάνονταν πλέον. Αυτή την ενοχή που επιτυχημένα είχαν αρνηθεί την πρόβαλαν, συχνά κρίνοντας τους άλλους για αυτά που κρυφά πίστευαν ότι ήταν δικές τους αμαρτίες.

Ο Θεός δεν δημιούργησε έναν κόσμο μορφής, αλλά έναν κόσμο πνεύματος. Αφού ο γάμος είναι μια μορφή δεν μπορεί να έχει δημιουργηθεί από τον Θεό, και επομένως Εκείνος δεν θα μπορούσε να απαγορεύσει την διάλυση του. Αν πιστεύουμε κάτι διαφορετικό, είναι σαν να δίνουμε νόημα σε μια μορφή η οποία δεν έχει, ανυψώνοντάς την στο βαθμό του ιερού ή θεϊκού. Αυτό υπηρετεί τον βασικό σκοπό του εγώ, που είναι να μας κάνει να βλέπουμε αλήθεια στον κόσμο των μορφών (δεξιά πλευρά του Πίνακα 2), συσκοτίζοντας την πραγματική πηγή της αλήθειας που είναι ο νους (αριστερή πλευρά). Ο νους είναι ο οίκος του Αγίου Πνεύματος, του Οποίου η λειτουργία είναι να επανερμηνεύει τον κόσμο που κάναμε πραγματικό, διορθώνοντας το σκεπτικό του λάθος-νους μας έτσι ώστε να μπορέσουμε να θυμηθούμε τον κόσμο της πραγματικότητας που δημιούργησε ο Θεός.

Αυτές οι διδασκαλίες του Ιησού κατανοούνται καλύτερα με την έννοια ότι αναφέρονται στην υποκείμενη πνευματική αρχή ότι ο Θεός ένωσε όλους τους ανθρώπους στη δημιουργία, και καμία ψευδαίσθηση διαχωρισμού δεν μπορεί να διασπάσει την αληθινή μας πραγματικότητα ως μέρος του Χριστού, του μοναδικού Υιού του Θεού. Δεν πρέπει να χωρίσουμε αυτούς που ο Θεός ένωσε επειδή δεν μπορούμε. Η εκδοχή των Μαθημάτων Θαυμάτων για αυτό το πνευματικό απόσπασμα, όπως είδαμε νωρίτερα, είναι: «Εκείνον με τον οποίο ο Θεός έχει ενωθεί ως ένα, το εγώ δεν μπορεί να τον διαχωρίσει.» (Κ-17.III.7:3).

Ανεξάρτητα από τις προσπάθειες του εγώ μας να καταστρέψει ή να συσκοτίσει την αγάπη που έδωσε ο Θεός όταν μας δημιούργησε, αυτή η αγάπη δεν μπορεί ποτέ στην πραγματικότητα να αλλάξει ή να πάψει να υπάρχει. Αυτό είναι η αρχή της Εξιλέωσης που αρνείται την φαινομενική πραγματικότητα του διαχωρισμού. Ο ύμνος στην αγάπη του Θεού του Αποστόλου Παύλου, είναι ιδιαίτερα κατάλληλος εδώ:

«Τι, λοιπόν, μπορεί να μας χωρίσει από την αγάπη του Χριστού; Μήπως τα παθήματα, οι στενοχώριες, οι διωγμοί, η πείνα, η γύμνια, οι κίνδυνοι ή ο μαρτυρικός θάνατος; Κι είμαι πραγματικά βέβαιος πως ούτε θάνατος ούτε ζωή ούτε άγγελοι ούτε άλλες ουράνιες δυνάμεις ούτε παρόντα ούτε μέλλοντα, ούτε κάτι άλλο είτε στον ουρανό είτε στον Άδη ούτε κανένα άλλο δημιουργήμα θα μπορέσουν ποτέ να μας χωρίσουν από την αγάπη του Θεού για μας, όπως αυτή φανερώθηκε στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας» (Προς Ρωμαίους 8:35, 38-39).

Αυτή την Αγάπη του Θεού μπορούμε να την δούμε όταν βλέπουμε το Χριστό στον σύντροφο μας, και αυτή η Αγάπη είναι πάντα παρούσα, ανεξάρτητα από την απόφαση μας να την παραβλέπουμε. Ποτέ δεν μπορούμε να διαχωριστούμε από αυτήν, και το να πιστεύουμε ότι μπορούμε είναι σαν να επιβεβαιώνουμε μια πραγματικότητα που αντιβαίνει στο στοργικό Θέλημα του Θεού. Τότε, με αυτήν την έννοια, απλώς έχουμε αναπαράγει το αμάρτημα του Αδάμ εναντιωνόμενοι στον Θεό, ενισχύοντας έτσι την ενοχή μας εξαιτίας αυτού που πιστεύουμε ότι κάναμε.

Το αντίστοιχο της ένωσης με το Θεό στον Ουρανό, είναι η ένωση με το Άγιο Πνεύμα στη γη για να υπηρετήσουμε τον σκοπό της συγχώρεσής Του. Αυτή η ένωση δίνει και στους δύο ανθρώπους την ευκαιρία να ελαχιστοποιήσουν την ιδιαίτερη αγάπη του εγώ τους έτσι ώστε η Αγάπη του Θεού να γίνει μοναδικός τους σκοπός και πραγματικότητα. Συνεπώς, το μήνυμά της επεκτείνεται πέρα από τους νόμους του γάμου, για να συμπεριλάβει όλες τις σχέσεις, από τις πιο επιφανειακές έως τις σχέσεις ζωής. Η Αγάπη Του έχει ήδη ευλογήσει και εξασφαλίσει την επιτυχία όλων των σχέσεων. Όμως, είμαστε ελεύθεροι ως προς το πότε θα δεχθούμε την ευλογία Του και τον σκοπό της συγχώρεσής Του.

Μόλις το εγώ μας πείσει ότι το πρόβλημα βρίσκεται στη σωματική σχέση και όχι στο νου των ανθρώπων που συμμετέχουν σε αυτή, δεν το ενδιαφέρει αν η δυσάρεστη σωματική σχέση τερματιστεί ή απλώς υπομένεται. Έτσι κι αλλιώς το εγώ βγαίνει θριαμβευτής αφού η υποκείμενη ενοχή κρύβεται κάτω από το θυμό ή την αθωότητα της αυτολύπησης.

Όταν μια σχέση «διαλύεται» από το εγώ, έχει καταφέρει να δημιουργήσει ένα δόλωμα ή ένα προπέτασμα καπνού που μας κάνει να πιστεύουμε ότι το πρόβλημά μας βρίσκεται στον άλλο ή στη σχέση, οπουδήποτε εκτός από τον εαυτό μας. Έτσι, το βασικό μας πρόβλημα της ενοχής «προστατεύεται» με την εξωτερίκευσή του στη σχέση. Και αυτό οδηγεί στην μαγική πίστη ότι όταν κάποιος τελειώσει την σχέση (με διαζύγιο ή αλλιώς), τελειώνει και το πρόβλημά του. Γι αυτό σε τόσες πολλές περιπτώσεις οι άνθρωποι πηγαίνουν από την μια σχέση στην άλλη, αναζητώντας πάντα την «τέλεια σχέση» που θα λύσει τα προβλήματα τους. Αναζητώντας ειρήνη και ευτυχία σε κάποιον άλλον, δεν καταφέρνουν ποτέ να αναγνωρίσουν ότι η μόνη τους ελπίδα για ειρήνη βρίσκεται στην σχέση τους με τον Θεό. Από την άλλη πλευρά, μπορούμε να προστατέψουμε την ενοχή μας παραμένοντας σε μία σχέση από την οποία το Άγιο Πνεύμα θα ήθελε να φύγουμε, «απολαμβάνοντας» μαζοχιστικά να είμαστε το αθώο θύμα, ή πιστεύοντας αυθαίρετα ότι αυτό το βάσανο και ο πόνος είναι η θυσία που απαιτεί ο Θεός για την σωτηρία μας.

Όποιος και αν είναι ο δρόμος που επιλέγει το εγώ, αρνούμαστε τον σκοπό του Αγίου Πνεύματος και σε αυτή την άρνηση βρίσκεται η ενοχή, όχι στην συγκεκριμένη μορφή που έχει επιλεγεί για τον σκοπό του εγώ. Όποια και να είναι η μορφή της επίλυσης της ενοχής από το εγώ, δεν είναι αμαρτία που αξίζει την τιμωρία αλλά λάθος για διόρθωση μέσω της συγχώρεσης που έρχεται από το Άγιο Πνεύμα. Βλέπει στον σύντροφό μας τον βοηθό για να μάθουμε την αλήθεια της Αγάπης του Θεού, αλλά αν δεν είμαστε σε θέση να μάθουμε το μάθημα αυτή τη στιγμή, θα μας δώσει άλλες ευκαιρίες μέχρι να μάθουμε τελικά αυτό που ο Θεός έχει φροντίσει να μάθουμε.

Συνεπώς, όποια ενοχή δεν διορθώνεται σε μία σχέση θα επιστρέψει ξανά, και αυτό είναι το πραγματικό νόημα των διδασκαλιών του Ιησού πάνω στο διαζύγιο. Επίσης είναι και το μήνυμα της παραβολής της «Επιστροφής του Ακάθαρτου Πνεύματος» (Κατά Ματθαίο 12:43-45) όπου βρίσκουμε μια σαφή προειδοποίηση για τις συνέπειες της μη ολοκλήρωσης της διαδικασίας της συγχώρεσης. Ένα ακάθαρτο πνεύμα που αφήνει κάποιον, θα επιστρέψει αν το σπίτι μέσα σ' αυτόν δεν είναι κατειλημμένο και, στην πραγματικότητα, θα επιστρέψει με «επτά άλλα πνεύματα πιο σατανικά από το ίδιο.» Το επτά συμβόλιζε την τελειότητα για τους Εβραίους, άρα το νόημα του Ιησού είναι ότι ο «διάβολος» θα είναι ολοκληρωμένος, με τον άνθρωπο «να είναι χειρότερα από πριν». Δεν αρκεί να διώχνουμε το ακάθαρτο πνεύμα της ενοχής μας με το να αποσύρουμε απλώς τις προβολές μας από τον άλλον. Όπως το διαβολικό πνεύμα που «περιπλανάται μέσα σε άνυδρη χώρα ψάχνοντας να βρει μέρος ανάπαυσης», έτσι και η ενοχή ψάχνει συνεχώς για ένα σπίτι. «Οι αγγελιοφόροι του (του φόβου) κλέβουν ενοχικά αναζητώντας πεινασμένα την ενοχή ...Κανένα μικρό κουρέλι ενοχής δεν ξεφεύγει από τα πεινασμένα τους μάτια (Κ-19.IV-A.12:5-6). Και αν κάποιο άλλο προβαλλόμενο αντικείμενο δεν είναι κατάλληλο, η ενοχή θα επιστρέψει στο αρχικό της σπίτι μέσα στο νου μας, σημαντικά ενισχυμένη από την επιθυμία μας για επίθεση – αν όχι στους άλλους, τότε σε μας τους ίδιους. Ο Ιησούς μας διδάσκει εδώ ότι η ενοχή πρέπει να αντικατασταθεί μέσα στο νου μας από την Αγάπη του Θεού, γιατί τότε μόνο ακυρώνεται ολοκληρωτικά η πηγή της, το αμάρτημα του διαχωρισμού. Όπως εξηγεί το κείμενο:

Μερικές φορές μία αμαρτία μπορεί να επαναληφθεί ξανά και ξανά, με προφανή θλιβερά αποτελέσματα, χωρίς όμως απώλεια της έλξης της. Και ξαφνικά, εσύ αλλάζεις την υπόστασή της από αμαρτία σε λάθος.5Τώρα δεν θα το επαναλάβεις' απλώς θα σταματήσεις και θα τ' αφήσεις να φύγει, εκτός εάν η ενοχή παραμένει. Γιατί τότε, εσύ απλώς θ' αλλάξεις μόνο την μορφή της αμαρτίας, δεχόμενος ότι ήταν ένα σφάλμα, αλλά διατηρώντας το αδιόρθωτο. Αυτή δεν είναι πραγματικά μία αλλαγή στην αντίληψή σου, γιατί είναι η αμαρτία που καλεί για τιμωρία, όχι το σφάλμα (Κ-19.III.3:3-7).

Συνοψίζοντας, ζητώντας μας να μην χωρίσουμε ό,τι ο Θεός ένωσε, ο Ιησούς μας ζητά να μάθουμε τα μαθήματα της συγχώρεσης έτσι ώστε η χαρά μας να είναι πλήρης, από την αλλαγή του νου μας, όχι των εξωτερικών μορφών. Η αποφυγή της ευκαιρίας να συγχωρήσουμε απλώς θα καθυστερήσει την μάθησή μας. Η «αμαρτία» να μην αγαπάμε δεν τιμωρείται από το Θεό, αλλά από την δική μας ενοχή και το φόβο, που θα ενισχυθούν. Ο Ιησούς μας έδωσε αυτή την αρχή σαν έναν οδηγό να μας βοηθήσει να μάθουμε τα μαθήματα μας,

όχι για να μας προκαλέσει ακόμα περισσότερη ενοχή μέσα στις δυσκολίες μας με τα μαθήματα. Το να αποστρέφουμε το βλέμμα μας από την αγάπη δεν μπορεί ποτέ να μας φέρει ειρήνη, και το Άγιο Πνεύμα μας έχει δώσει τις ευκαιρίες στις διάφορες σχέσεις μας να ανατρέξουμε στα βήματα του εγώ μας προς τον διαχωρισμό και να επιστρέψουμε στην αγάπη που μας ενώνει όλους ως μία οικογένεια στον Θεό. Όταν βρίσκουμε το μάθημα πολύ δύσκολο για να το μάθουμε, ο Ιησούς περιμένει μαζί μας υπομονετικά, μέχρι να είμαστε έτοιμοι να κάνουμε το επόμενο βήμα. Μέσα από την γλυκιά αγάπη που αισθανόμαστε από εκείνον νιώθουμε ότι έχουμε συγχωρεθεί, και σε αυτή την συγχώρεση βρίσκουμε τελικά την δύναμη να επεκτείνουμε αυτή την συγχωρητική αγάπη από τον Ιησού σε άλλους και στον εαυτό μας.

Η Συγχώρεση σαν Έκφραση της Αγάπης του Θεού

Το 18ο Κεφάλαιο στο κατά Ματθαίο ευαγγέλιο θα μπορούσε να ονομαστεί το κεφάλαιο της συγχώρεσης, γιατί ολόκληρο το κεφάλαιο περιέχει τις οδηγίες του Ιησού στους μαθητές του για την συγχώρεση, ειδικά όσο αφορά την Αγάπη του Θεού. Όπως δηλώνουν τα Μαθήματα Θαυμάτων «Η συγχώρεση είναι μια γήινη μορφή αγάπης, η οποία δεν έχει καμία μορφή στον Παράδεισο.» (Ασκ-ΜΙ.186.14:2). Κάθε ενότητα του κεφαλαίου παρακινεί τους ακόλουθους του Ιησού να επεκτείνουν την Αγάπη του Θεού στους ανθρώπους μέσα από πράξεις συγχώρεσης. Μαθαίνουμε ότι μέσω της συγχώρεσής μας εδώ διδάσκουμε και θυμόμαστε την Αγάπη του Θεού στους Ουρανούς.

Στους μαθητές είπε πρώτα ότι πρέπει να γίνουν όπως τα μικρά παιδιά, αλλιώς δεν μπορούν ποτέ να μπουν στην Βασιλεία του Θεού (στ.1-4). Όπως σε παρόμοιες προτροπές, ο Ιησούς δεν δίνει μια προειδοποίηση ή εντολή. Όπως εξηγεί στα Μαθήματα Θαυμάτων «Εάν δεν γίνετε σαν τα μικρά παιδιά» σημαίνει ότι εάν δεν αναγνωρίσετε πλήρως την πλήρη σας εξάρτηση από το Θεό, δεν μπορείτε να γνωρίσετε την πραγματική δύναμη του Υιού στην αληθινή σχέση του με τον Πατέρα» (Κ-1.Υ.3:4). Αφού η ενοχή μετατρέπεται το Θεό σε εχθρό, η αναγνώριση της εξάρτησής μας από Αυτόν, την οποία έχουμε αρνηθεί, μπορεί να συμβεί μόνον όταν δεχθούμε την εγγενή μας αναμαρτησία σαν παιδιά του Θεού. Τότε, μπορούμε να ταυτιστούμε με την ατρωσία μας σαν πνεύματα, που είναι το προαπαιτούμενο για την συγχώρεση. Αυτό το απόσπασμα του Ιησού δεν αναφέρεται στην αποκαλούμενη αθωότητα των παιδιών. Όπως έχουμε δει, τα παιδιά γεννιούνται στον κόσμο με τα ίδια πλήρως ανεπτυγμένα εγώ που και εμείς βιώνουμε ως ενήλικες. Η αντιλαμβανόμενη «αθωότητα» δεν είναι τίποτα περισσότερο από την προβολή της αθωότητας που αισθανόμαστε ότι χάθηκε στην βρεφική ηλικία της ύπαρξης του εγώ μας, όταν συνέβη ο διαχωρισμός.

Η επόμενη διδασκαλία (στ. 5-10) μας ζητά να επεκτείνουμε αυτήν την αγάπη από μέσα μας στους άλλους, χωρίς να εξαιρούμε κανέναν από αυτούς τους «μικρούς»· αυτό σημαίνει χωρίς να εξαιρέσουμε ένα ασυγχώρητο μέρος του εαυτού μας, το οποίο θα αποτρέψει την αποδοχή μας από τον Ιησού. Όπως λέει: «Και όποιος δεχτεί ένα τέτοιο παιδί στο όνομά μου, δέχεται εμένα τον ίδιο» (στ.5). Αν είμαστε «εμπόδιο» για τους «μικρούς», όπως αυτό

εκδηλώνεται μέσω της μη συγχώρεσής μας, τότε εμείς θα υποφέρουμε. Το να επιτεθούμε σε κάποιον άλλο σημαίνει να επιτεθούμε στον εαυτό μας, και δεν υπάρχει πιο σκληρός τιμωρός σε αυτόν τον κόσμο από την ενοχή μας, γιατί το εγώ είναι ανελέητο στις επιθέσεις του.

Η παραβολή του «απολωλός προβάτου» (στ. 12-14) εξηγεί την αρχή που βρίσκεται κάτω από αυτές τις διδασκαλίες: την μεγάλη Αγάπη του Πατέρα για μας. Ο Θεός είναι σαν ένας βοσκός εκατό προβάτων, που όταν ανακαλύπτει ότι ένα από αυτά έχει χαθεί, αφήνει τα ενενήντα εννιά για να ψάξει για το περιπλανώμενο και όταν το βρίσκει χαίρεται. «Έτσι ο ουράνιος Πατέρας σας δε θέλει να χαθεί ούτε ένας απ' αυτούς τους μικρούς» (στ.14). Η έμφαση δίνεται στην επιμονή των μαθητών να μεταδώσουν την Αγάπη του Θεού σε όλους όσους τους εμπιστεύτηκε ο Ιησούς. Πρέπει να αγαπάμε ο ένας τον άλλον όπως μας αγαπά ο Πατέρας, μια αγάπη που γεννιέται από τη συγχώρεση και το έλεος.

Αυτό που ακολουθεί (στ. 15-18) είναι ίσως η πιο σημαντική διδασκαλία για την συγχώρεση που μας άφησε ο Ιησούς. Δοσμένη λακωνικά και δυναμικά είναι μια από τις ελάχιστες διδασκαλίες είναι μία από τις ελάχιστες διδασκαλίες που βρίσκονται σε σχεδόν πανομοιότυπη μορφή στα συνοπτικά ευαγγέλια και στο ευαγγέλιο του Ιωάννη, και η οποία ειπώθηκε στους μαθητές κατά την εμφάνιση του Ιησού μετά την ανάστασή του στο υπερώο, και την οποία θα εξετάσουμε ξανά στο Μέρος III. Ο Ματθαίος παραθέτει δύο φορές την διδασκαλία, στο Κεφάλαιο 16 (στ.19) στον Πέτρο, και στους μαθητές στο Κεφάλαιο 18: «Σας βεβαιώνω πως ό,τι κρατήσετε ασυγχώρητο στη γη, θα είναι ασυγχώρητο και στον ουρανό· και ό,τι συγχωρήσετε στη γη, θα είναι συγχωρημένο και στον ουρανό» (στ.18).

Αυτή η δήλωση γίνεται περισσότερο κατανοητή υπό το φως της αρχής αιτίας και αποτελέσματος που συζητήσαμε στο Κεφάλαιο 2. Όταν δεν συγχωρούμε τους άλλους (κρατάμε τις αμαρτίες τους), ενισχύουμε την ενοχή τους για αυτό που πιστεύουν ότι έχουν κάνει. Με την μη συγχώρεσή μας ή την αμυντικότητα μας, επιδεικνύουμε το αποτέλεσμα της αμαρτωλότητας τους, που ήταν η αιτία του ενισχύοντας την πραγματικότητα της πίστης τους στην αμαρτία και την ενοχή. Μαζί με την δική τους ενοχή ενισχύουμε και την δική μας. Η αμαρτία και η ενοχή που αποτύχαμε να συγχωρήσουμε σε άλλους παραμένει επίσης μέσα μας, γιατί οι προβολές του θυμού μας δεν μπορούν να τις διώξουν από μας, αφού «οι ιδέες δεν αφήνουν την πηγή τους».

Από την άλλη πλευρά, όταν αντιδράμε με συγχώρεση και χωρίς αμυντικότητα στις επιθέσεις των άλλων (ελευθερώνοντας τις αμαρτίες τους), αποδεικνύουμε ότι αυτές οι «αμαρτίες» δεν είχαν κανένα αποτέλεσμα και επομένως δεν μπορεί να ήταν αιτία. Συνεπώς δεν υπάρχουν (συγχωρέθηκαν). Με αυτό τον τρόπο, μαρτυρούμε την Αγάπη του Θεού για αυτούς όπως και για μας. Όταν συγχωρούμε αληθινά, η ενοχή στο νου μας για τις δικές μας αμαρτίες εναντίον του Θεού και των άλλων, ακυρώνονται. Έχει αποδειχθεί ότι δεν υπάρχει τίποτα ανάμεσα σε μας και στην «συγχώρεση» του Πατέρα μας. Η αμαρτία μας αποδείχθηκε αδύναμη μπροστά στην Αγάπη του Θεού, την οποία έχει εκδηλώσει η συγχώρεσή μας. Τα λόγια του Αποστόλου Παύλου προς τους Κολοσσαείς συνοψίζουν όμορφα αυτή την αρχή:

Ως εκλεκτοί λοιπόν του Θεού, αγιασμένοι και αγαπημένοι του, αποκτήστε φιλευσπλαχνία, καλοσύνη, ταπεινοφροσύνη, πραότητα, μακροθυμία. Να ανέχεστε με υπομονή ο ένας τον άλλο, και να συγχωρείτε ο ένας τον άλλο, κάθε φορά που δημιουργούνται παράπονα ανάμεσά σας. Όπως ο Χριστός σάς συγχώρησε τα παραπτώματα, έτσι να κάνετε κι εσείς μεταξύ σας. Πάνω απ' όλα, να έχετε αγάπη, που είναι ο σύνδεσμος όλων και οδηγεί στην τελειότητα (Προς Κολοσσαείς 3:12-14).

Στους στίχους 19-20 ο Ιησούς δίνει στους μαθητές μια από τις πολύ λίγες οδηγίες για την προσευχή: «Σας βεβαιώνω επίσης πως αν δύο από σας συμφωνήσουν στη γη για ένα πράγμα που θα ζητήσουν, ο ουράνιος Πατέρας μου θα τους το κάνει. Γιατί όπου είναι συναγμένοι δύο ή τρεις στο όνομά μου, εκεί είμαι κι εγώ ανάμεσά τους». Προσευχή χωρίς συγχώρεση είναι αδύνατη, γιατί η ενοχή που προστατεύει η έλλειψη συγχώρεσης είναι αρκετή για να μας εμποδίσει να δεχθούμε την Ουράνια απάντηση Αγάπης και ειρήνης. Όταν ενωθούμε με έναν άλλο στην συγχώρεση, ακυρώνουμε την πίστη στον διαχωρισμό που είναι η βάση κάθε ενοχής. Ενωνόμαστε ο ένας με τον άλλο στο όνομα του Ιησού αφού αυτός είναι το σύμβολο της ολοκληρωτικής συγχώρεσης. Στο όνομά του ακυρώνεται η ενοχή μας και η παρουσία του, που ήταν κάποτε κρυμμένη πίσω από τα πέπλα της ενοχής και του φόβου, γίνεται ορατή. Όταν κρατάμε παράπονα σημαίνει ότι συντηρούμε το σύννεφο της ενοχής που κρύβει τον Ιησού· η ένωσή μας με κάποιον άλλον το διώχνει. Όπως δηλώνει ο Ιησούς στα Μαθήματα Θαυμάτων: «Γιατί στην νέα σου σχέση, είμαι καλοδεχούμενος. Και εκεί όπου είμαι καλοδεχούμενος, εκεί εγώ είμαι» (Κ-19.IV-A.16:5-6). Τα εμπόδια της ενοχής που βάλαμε στο νου μας ανάμεσα σε μας και στην δύναμη του Θεού απομακρύνονται. Τότε, αυτό που μένει, είναι το θέλημά μας ταυτισμένο με του Θεού, που επιτρέπει τώρα την απελευθερωμένη από το εγώ έκφρασή της στον κόσμο. Όπως δηλώνουν τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Δύο νόες με μία πρόθεση γίνονται τόσο ισχυροί που αυτό που θέλουν γίνεται η Βούληση του Θεού.» (Ασκ-ΜΙ.185.3:1)

Ο Πέτρος πλησιάζει τότε τον Κύριό του και ρωτάει πόσο συχνά πρέπει να συγχωρεί τον αδελφό του· ως επτά φορές; Του λέει ο Ιησούς: «Δεν σου λέω ως επτά, αλλά ως εβδομήντα φορές επτά» (στ.22). Σε κάποιες άλλες μεταφράσεις, ο αριθμός δίνεται ως εβδομήντα φορές επτά, αλλά το νόημα του παραμένει το ίδιο: συγχώρεση άπειρες φορές. Ο Ιησούς τόνισε την απάντησή του στον Πέτρο με την «παραβολή του κακού δούλου» (στ. 23-35).

Ένας βασιλιάς ακύρωσε ένα χρέος 10.000 ταλάντων, που είναι ένα υπέρογκο ποσόν που του χρωστούσε ένας πάμφτωχος δούλος, για το οποίο ο βασιλιάς είχε το δικαίωμα να πουλήσει και αυτόν και την οικογένειά του. Αφού απαλλάχτηκε από το χρέος, ο δούλος συναντά έναν άλλον δούλο που του χρωστούσε το ευτελές ποσόν των 100 δηναρίων. Σε αντίθεση με τον αφέντη του, επιμένει στην πληρωμή ρίχνοντας τον άνθρωπο στην φυλακή επειδή δεν μπορούσε να πληρώσει. Οι άλλοι δούλοι παραπονέθηκαν στον βασιλιά ο οποίος θύμισε στον άσπλαχνο δούλο το έλεος που του δόθηκε: » δούλε πονηρέ, σου χάρισα όλο εκείνο το χρέος σου όταν με παρακάλεσες. Δεν έπρεπε κι εσύ να σπλαχνιστείς τον συνδούλο σου, όπως εγώ σπλαχνίστηκα εσένα;» (στ. 32-33).

Το μήνυμα είναι σαφές. Όπως συγχωρεί εμάς ο Θεός, έτσι πρέπει και εμείς να συγχωρούμε τους άλλους. Ο Θεός μας ζητά να μοιραζόμαστε την συγχώρεση Του, και αν δεν το κάνουμε δεν θα την έχουμε και για μας τους ίδιους. Στην πραγματικότητα δεν είναι ότι ο Θεός παρακρατεί την αγάπη Του για μας, αλλά ότι δεν θα μπορούμε να την δεχθούμε όσο μένουμε στην ενοχή μας μη συγχωρώντας άλλους. Αυτό το ίδιο αξίωμα εκφράζεται και στην Επί του Όρους Ομιλία, με το ότι πρέπει να συμφιλιωθούμε πρώτα με τον άλλο πριν μπορέσουμε να πλησιάσουμε τον βωμό του Θεού (Κατά Ματθαίο 5:23-24). Η βλασφημία εναντίον του Αγίου Πνεύματος που δεν μπορεί ποτέ να συγχωρεθεί (Κατά Λουκά 12:10) μπορεί να γίνει κατανοητή με τον ίδιο τρόπο. Το «ασυγχώρητο αμάρτημα» είναι η μη συγχώρεση. Αυτό το αμάρτημα δεν μπορεί ποτέ να συγχωρεθεί από το Άγιο Πνεύμα εξ αιτίας της ενοχής μας, που διατηρείται με την μη συγχώρεση, και έτσι μας εμποδίζει να δεχθούμε την συγχωρητική Αγάπη Του. Μόνο η εξάσκηση στην συγχώρεση μπορεί να ακυρώσει την μη συγχώρεση, γιατί μόνον τότε ανοιγόμαστε στην Αγάπη του Θεού για μας. Η διατήρηση της ενοχής μας μέσω της διατήρησης παραπτόνων, είναι στην πραγματικότητα απόφαση εναντίον της Αγάπης του Θεού, και έτσι Εκείνος δεν μπορεί να μας «συγχωρήσει» επειδή Εκείνος δεν αντιτίθεται στην ελεύθερη θέλησή μας. Ο φόβος (ή η ενοχή) μπορεί να συσκοτίζουν την τέλεια αγάπη, αλλά δεν μπορούν να την καταστρέψουν.

Επομένως, ο Ιησούς μας παρακινεί να συγχωρούμε μέσα από την καρδιά μας, έτσι ώστε να μπορέσουμε να αντιληφθούμε και να γνωρίσουμε την συγχώρεση του Θεού. Όπως λέει ο Ιωάννης: «Έτσι, αγαπητοί μου, όταν η καρδιά μας παύει να μας κατηγορεί, αποκτούμε θάρρος ενώπιον του Θεού» (1η Ιωάννου 3:21). Ο Θεός δεν μας ζητά να αγαπάμε όπως Εκείνος, γιατί το έλεός Του είναι άπειρο και η Αγάπη Του τέλεια. Στην πραγματικότητα, ο Ιησούς τονίζει την τεράστια αντίθεση μεταξύ της Αγάπης του Ουρανού και της γης με την επιλογή των ποσών που οφείλονται στην παραβολή: το ισοδύναμο περίπου επτά εκατομμυρίων δολαρίων με δώδεκα δολάρια. Το Άγιο Πνεύμα μας ζητά μόνο την αντανάκλαση της Αγάπης του Ουρανού μέσω της προθυμίας μας να συγχωρούμε.

Ίσως η πιο γνωστή από όλες της αναφορές του Ιησού για την συγχώρεση είναι στην Κυριακή Προσευχή, όπου μας λέει να συγχωρούμε τους άλλους όπως ζητάμε από το Θεό να συγχωρήσει εμάς (Κατά Ματθαίο 6:12). Υπάρχει ένας ενδιαφέρων παραλληλισμός σε αυτό, στην πανέμορφη προσευχή Kol Nidre που λέγεται κατά το Yom Kipur, την πιο ιερή ημέρα στο Εβραϊκό λειτουργικό ημερολόγιο. Η προσευχή γράφτηκε τον Μεσαίωνα κατά την διάρκεια του μεγάλου Χριστιανικού διωγμού, όταν Εβραίοι αναγκάζονταν να ομολογήσουν την Χριστιανική πίστη υπό την απειλή της ζωής τους. Ωστόσο, διατήρησαν τις πεποιθήσεις τους και συνέχισαν να ασκούν κρυφά την εβραϊκή τους θρησκεία. Η προσευχή εκλιπαρεί για την συγχώρεση του Θεού για την υποτιθέμενη βλασφημία εναντίον Του, και δηλώνοντας ότι οι Χριστιανικοί όρκους τους («Kol Nidre» σημαίνει «όλοι οι όρκους») πρέπει να θεωρηθούν κενοί και άκυροι. Αυτό που είναι ενδιαφέρον είναι ότι μόνον εκείνοι οι όρκους θεωρούνταν άκυροι οι οποίοι αφορούσαν στην σχέση τους με το Θεό. Αυτές οι αμαρτίες εναντίον του πλησίον δεν μπορούσαν να διορθωθούν παρά μόνο με την άμεση αποκατάστασή τους απέναντι στον άλλο.

Η ίδια αρχή αποτελεί την βάση της διδασκαλίας του Ιησού για την κρίση: «Μην κρίνετε τους συνανθρώπους σας, για να μη σας κρίνει κι εσάς ο Θεός. Με το κριτήριο που κρίνετε θα κριθείτε, και με το μέτρο που μετράτε θα μετρηθείτε» (Κατά Ματθαίο 7:1-2). Όταν κρίνουμε τους άλλους στην πραγματικότητα κρίνουμε εμάς τους ίδιους. Και ο Απόστολος Παύλος το αναγνώρισε αυτό: «Αλλά κι εσύ, άνθρωπέ μου, που κατακρίνεις αυτή τη διαγωγή, δεν είσαι λιγότερο ένοχος, κρίνοντας τον άλλο, καταδικάζεις τον ίδιο τον εαυτό σου, αφού κι εσύ ο κριτής κάνεις τα ίδια» (Προς Ρωμαίους 2:1).

Η απόφαση να επιτεθούμε σε έναν άλλον είναι πραγματικά η απόφαση να κρατήσουμε την ενοχή μας μέσω της δυναμικής της προβολής. Έτσι δεν είναι η κρίση που έρχεται από έξω που είναι η προειδοποίηση, αλλά η κρίση που κάνουμε στον εαυτό μας καθώς επιτιθόμαστε σε κάποιον άλλο, αυτό που ενισχύει την ενοχή μας. Αυτό είναι πάντα το κρυμμένο μοτίβο του εγώ: να διατηρήσουμε την ενοχή μας προβάλλοντάς την σε άλλους. Όπως διδάσκουν τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Όταν η Βίβλος λέει «Μην κρίνετε, για να μην κριθείτε», εννοεί πως, εάν κρίνεις την πραγματικότητα των άλλων, δεν θα μπορείς ν' αποφύγεις να κρίνεις την δική σου» (Κ-3.VI.1:4). Τα λόγια του Ιησού, όπως και σε άλλα σημεία, δεν πρέπει να θεωρηθούν σαν απειλή για τιμωρία ή εκδίκηση από τον Θεό, αλλά μάλλον σαν μια προειδοποίηση για την απειλή της τιμωρίας και της εκδίκησης που εμείς επιβάλλουμε στον εαυτό μας, η οποία ενισχύει την πίστη στην δική μας αμαρτωλότητα. Δεν είναι έτσι η Βασιλεία των Ουρανών. Όπως προσθέτουν τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Μην κρίνεις γιατί δεν μπορείς, όχι επειδή είσαι και εσύ ένας δυστυχής αμαρτωλός» (Κ-25.VIII.13:3).

Αυτό είναι και το νήμα του Χρυσού Κανόνα (Κατά Ματθαίο 7:12), ότι θα πρέπει να συμπεριφερόμαστε στους άλλους όπως θα συμπεριφερόμασταν στον εαυτό μας. Ο Κανόνας ισχύει επειδή στο νου μας οι άλλοι θα μας συμπεριφερθούν όπως εμείς τους έχουμε συμπεριφερθεί. Η ενοχή μας υπαγορεύει αυτή την πεποίθηση, ανεξάρτητα από το τι είναι ή δεν είναι στο νου του άλλου ατόμου. Εάν επιτεθούμε στους άλλους, ζητάμε να μας επιτεθούν και αυτοί. Από την άλλη πλευρά, αν συγχωρήσουμε, επεκτείνοντας την Αγάπη του Θεού, θα λάβουμε και εμείς συγχώρεση. Παραφράζοντας το δεύτερο μάθημα του Αγίου Πνεύματος των Μαθημάτων Θαυμάτων: για να συγχωρεθείς, δίδαξε την συγχώρεση για να την μάθεις (Κ-6.V-B.7:5). Αυτό που δίνουμε είναι αυτό που θα λάβουμε· αυτό που ζητάμε είναι η επιστροφή μας. «Τα θαύματα είναι εργαλεία διδασκαλίας για να καταδειχθεί ότι είναι ίση ευλογία το να δίνεις όσο και το να λαμβάνεις» (Κ-1.I.16:1). Όπως λέει ο μακαρισμός: «Μακάριοι όσοι δείχνουν έλεος στους άλλους, γιατί σ' αυτούς θα δείξει ο Θεός το έλεός του» (Κατά Ματθαίο 5:7).

Αγάπη για τους Αμαρτωλούς και τους Πτωχούς (Anawim)

Οι δύο εντολές που μας άφησε ο Ιησούς στο κατά Ματθαίο 22:34-40 – βασισμένες σε κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης: να αγαπάμε τον Θεό (Δευτερονόμιο 6:5) και τον πλησίον μας όπως τον εαυτό μας (Λευιτικό 19:18) – εξαρτώνται από την συγχώρεση για την υλοποίηση τους, αφού η αγάπη δεν

είναι δυνατή όπου υπάρχει ασυγχωρησία. Το να αγαπάμε τον πλησίον μας σαν τον εαυτό μας σημαίνει να μην αντιλαμβανόμαστε διαφορές ή διαχωρισμό ανάμεσα μας. Ο διαχωρισμός αντανakλά πάντα την πίστη μας στην αμαρτία, που διατηρείται από την προβολή της ενοχής μας για το διαχωρισμό από το Δημιουργό μας. Όπως η αμαρτία μας απέναντι στο Θεό εκφράζεται με τις αμαρτίες του ενός προς τον άλλον, έτσι και η Αγάπη του Θεού αντανakλάται στην συγχώρεση του ενός από τον άλλον. Γι αυτό το λόγο ο Ιησούς δίδαξε ότι η δεύτερη εντολή είναι σαν την πρώτη.

Βρίσκουμε αυτό το θέμα και στα γραπτά του Ιωάννη. Στις Τελευταίες Συνομιλίες, ο Ιησούς δηλώνει: «Σας δίνω μια νέα εντολή: να αγαπάτε ο ένας τον άλλον· όπως εγώ σας αγάπησα, πρέπει και εσείς να αγαπάτε ο ένας τον άλλον» (Κατά Ιωάννη 13:34, 14:15, 15:9,12,17). Ο Ιωάννης γράφει στην πρώτη επιστολή:

Αγαπητοί μου, ας αγαπάμε ο ένας τον άλλο, γιατί η αγάπη προέρχεται από το Θεό. Όποιος αγαπάει, δείχνει ότι έχει αναγεννηθεί από το Θεό και ότι γνωρίζει το Θεό. ...Αν ο Θεός, αγαπητοί μου, έτσι μας αγάπησε, οφείλουμε κι εμείς ν' αγαπάμε ο ένας τον άλλο. Κανένας δεν αξιώθηκε ποτέ ως τώρα να δει το Θεό· αν αγαπάμε ο ένας τον άλλο, είμαστε σε κοινωνία με το Θεό, και η αγάπη του μέσα μας έχει ολοκληρωθεί. ...Αν κάποιος πει «αγαπώ το Θεό», μισεί όμως τον αδερφό του, είναι ψεύτης. Γιατί, πραγματικά, αυτός που δεν αγαπάει τον αδερφό του, τον οποίο βλέπει, πώς μπορεί να αγαπάει το Θεό, τον οποίο δε βλέπει; Αυτή την εντολή μάς έδωσε ο Χριστός: Όποιος αγαπάει το Θεό πρέπει ν' αγαπάει και τον αδερφό του (1 Ιωάννου 4:7,11-12,20-21).

Ο Απόστολος Παύλος απηχεί το ίδιο μήνυμα στην προς Ρωμαίους:

Να δείχνετε με στοργή την αγάπη σας για τους άλλους πιστούς. Να συναγωνίζεστε ποιος θα δείξει περισσότερη εκτίμηση στον άλλο (Προς Ρωμαίους 12:10).

Μην αφήνετε κανένα χρέος σε κανένα, εκτός βέβαια από την αγάπη που την οφείλετε πάντοτε ο ένας στον άλλο. Όποιος αγαπάει τον άλλο έχει τηρήσει το σύνολο των εντολών του Θεού. Γιατί το μη μοιχεύσεις, μη φονεύσεις, μην κλέψεις, μην επιθυμήσεις, κι όλες γενικά οι εντολές συνοψίζονται στη μία ετούτη: Ν' αγαπήσεις τον πλησίον σου σαν τον εαυτό σου. Η αγάπη σε καμιά περίπτωση δεν κάνει κακό στον άλλο· η αγάπη είναι η τέλεια εκπλήρωση των εντολών του Θεού» (Προς Ρωμαίους 13:8-10).

Συνεπώς, επειδή ο Ιησούς είναι η ζωντανή ενσάρκωση της Αγάπης του Θεού, μπορεί να λέει ότι «σας βεβαιώνω πως αφού τα κάνατε αυτά για έναν από τους άσημους αδερφούς μου, τα κάνατε για μένα» (Κατά Ματθαίο 25:40)· ό,τι κάνουμε ο ένας στον άλλον τα κάνουμε στον Ιησού, επειδή το πέπλο της ενοχής που βάλαμε ανάμεσα στον εαυτό μας και σε κάποιον άλλον είναι το ίδιο πέπλο που βάλαμε ανάμεσα στον εαυτό μας και σε εκείνον. Η ενοχή θα προβάλλεται πάντα, και έτσι προστατεύεται. Τελικά, θα εμποδίσει την έκφραση της αγνής αγάπης προς οποιονδήποτε, και η αγάπη που στερούμε από τον

πλησίον μας, την στερούμε από τον εαυτό μας και από τον Θεό. Η αγάπη και η συγχώρεση που μοιράζεται και επεκτείνεται, δίνεται και σε μας και στο Θεό.

Η ανάγκη που έχουμε ο ένας για τον άλλον είναι η ανάγκη μας για συγχώρεση. Όπως έγραψε ο Απόστολος Παύλος: «είμαστε ενωμένοι μαζί στη ζωή και στο θάνατο» (Β Προς Κορινθίους 7:3). Μόνοι παραμένουμε φυλακισμένοι στη αμαρτωλή ζωή μας· ενωμένοι στο όνομα του Ιησού βγαίνουμε από το σκοτάδι στο φως. Αυτό είναι ένα από τα κεντρικά θέματα των Μαθημάτων Θαυμάτων, όπου για παράδειγμα αναφέρεται: «Δεν μπορείς να εισέλθεις στην Παρουσία του Θεού ... μόνος» (Κ-11.III.7:8)· «Στην κιβωτό της ειρήνης εισέρχεστε δύο-δύο» (Κ-20.IV.6:5)· και «[Το ταξίδι] είναι ένας δρόμος που πηγαίνετε μαζί, όχι μόντοι» (Κ-31.II.9:6).

Η ουσιαστική σχέση ανάμεσα στην συγχώρεση και την αγάπη τονίζεται στην παραβολή των «Δύο Οφειλετών», που διηγήθηκε ο Ιησούς κατά το περιστατικό με την αμαρτωλή γυναίκα στο τραπέζι του Φαρισαίου. (Κατά Λουκά 7:36-50). Σε αυτή την περικοπή, ο Ιησούς μιλάει για την σχέση σχεδόν με ποσοτικούς όρους, υπονοώντας την ακόλουθη φόρμουλα:

1) Η ενοχή εμποδίζει την έκφραση της αγάπης.

2) Η συγχώρεση αφαιρεί αυτό το εμπόδιο.

3) Επομένως, όσο περισσότερη συγχώρεση εκφράζουμε, τόσο περισσότερη αγάπη ελευθερώνεται· ή από την ποσότητα της αγάπης που είναι παρούσα μπορούμε να εξακριβώσουμε πόση συγχώρεση έχει γίνει, γιατί αυτό δείχνει πόσο έχει αφαιρεθεί η ενοχή.

Κατά το περιστατικό στο τραπέζι του Σίμωνα του Φαρισαίου, ο Ιησούς κατηγορείται επειδή επέτρεψε στην αμαρτωλή γυναίκα να σκουπίσει τα δάκρυά της από τα πόδια του με τα μαλλιά της και στη συνέχεια να τα φιλήσει και να τα αλείψει με μύρο. Ο Ιησούς απάντησε με την παραβολή των δύο οφειλετών που συγχωρούνται από τον πιστωτή τους, ο ένας για χρέος πεντακοσίων δηναρίων, και ο άλλος για πενήντα. Ο Ιησούς ρωτάει ποιος από τους δύο θα αγαπάει περισσότερο τον πιστωτή. Η σωστή απάντηση είναι αυτός που του έχουν χαριστεί τα περισσότερα· αφού έλαβε περισσότερη συγχώρεση, μπορούσε να εκφράσει περισσότερη αγάπη.

Η αγάπη δεν είναι βέβαια μετρήσιμη, και δεν μπορεί να μετρηθεί σαν ένα κιλό πατάτες. Όμως, ο Ιησούς χρησιμοποιεί αυτή την αναλογία για να δείξει την δύναμη της συγχώρεσης, και επίσης χρησιμεύει για να εξηγήσει την «έλξη» του Ιησού σε αυτούς που αποκαλούσαν πτωχούς και αμαρτωλούς. Αυτή είναι η ομάδα γνωστοί ως «anawim», που είναι η Εβραϊκή λέξη από την οποία προερχόταν η λέξη που χρησιμοποιείται στον δεύτερο μακαρισμό, και που συχνά μεταφράζεται ως «πράοι» ή «ταπεινοί». Μπορούμε να κατανοήσουμε ότι αυτή η ομάδα περιλάμβανε όλους αυτούς που είχαν φόβο, που συμπεριλαμβάνει όλους μας. Το να πούμε ότι ο Ιησούς αγαπούσε μια συγκεκριμένη ομάδα περισσότερο από μια άλλη, είναι σαν προσδίδουμε σε αυτόν τα ίδια εγωικά χαρακτηριστικά της ιδιαίτερης αγάπης που βρίσκουμε σε μας. Όντας ο Ιησούς η ενσαρκωμένη έκφραση της Αγάπης του Θεού,

μπορούσε μόνο να επεκτείνει την συμπαντική Αγάπη του Πατέρα του, ο Οποίος «δεν κάνει διακρίσεις». Πώς τότε μπορούμε να κατανοήσουμε αυτό που έμοιαζε με προτίμηση προς τους «anawim», ειδικά όταν την συγκρίνουμε με αυτή την δήλωση από τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Μόνοι είμαστε όλοι ταπεινοί, όμως μαζί ακτινοβολούμε με λαμπρότητα τόσο έντονη που κανένας από μας μόνος δεν μπορεί ούτε καν να την διανοηθεί» (Κ-13.Χ.14:2). Η ιδιαίτερη αγάπη θα μας διαχώριζε από αυτό το φως, ενώ η συμπαντική Αγάπη του Θεού μας ενώνει με αυτό και μέσα σε αυτό.

Η απάντηση σε αυτήν την ερώτηση δεν βρίσκεται στην φαινομενική έλξη του Ιησού προς αυτούς τους «ταπεινούς», αλλά στην δική τους έλξη προς αυτόν. Η αγάπη του Ιησού απλωνόταν σε όλους τους ανθρώπους, αλλά μπορούσε να εκφραστεί μόνον αν εκείνοι την δέχονταν. Η θεραπευτική του δύναμη, παρόλο που ποτέ δεν μειωνόταν, αφού προερχόταν από το Θεό, μπορούσε να μπλοκαριστεί από το φόβο και την ενοχή των ανθρώπων που βρίσκονταν σε ανάγκη. Έχει λεχθεί ότι δεν μπορούσε να κάνει θαύματα στην Ναζαρέτ επειδή οι άνθρωποι δεν πίστευαν σε αυτόν (Κατά Ματθαίο 13:57-58). Ο Ιησούς επέκρινε τους Φαρισαίους για την αυτοδικαίωσή τους και την πεποίθησή τους ότι ήταν τέλειοι. Αρνούμενοι την ενοχή τους και το φόβο πίσω από τους ισχυρισμούς ότι οι άλλοι είναι οι αμαρτωλοί, αυτή η ομάδα δεν βίωνε την ανάγκη για θεραπεία. Όταν οι Φαρισαίοι εξέφρασαν την αντίρρησή τους για την έλλειψη (πνευματικής) τύφλωσης στον Ιησού, εκείνος απάντησε: «Αν ήσασταν τυφλοί, δεν θα ήσασταν ένοχοι· τώρα όμως λέτε με βεβαιότητα ότι βλέπετε· η ενοχή σας λοιπόν παραμένει» (Κατά Ιωάννη 9:41). Η άρνηση της δικής τους ενοχής για την επίθεση εναντίον άλλων είναι που την ενισχύει μέσα τους.

Η λέξη «πτωχός» ή «anawim» έχει παρερμηνευτεί ως μια υλική κατάσταση, όπως είδαμε στο Κεφάλαιο 5. Το λάθος βασίζεται στην αντιστροφή αιτίας και αποτελέσματος, νου και κόσμου, που συζητήθηκε στο Κεφάλαιο 3. Η λέξη «φτώχεια» δεν είναι παρά μια άλλη λέξη για την «αρχή της έλλειψης», την κατάσταση του νου που πιστεύει στην έλλειψη, που είναι θεμελιώδης λίθος του συστήματος σκέψης του εγώ. Όπως δηλώνουν τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Η φτώχεια είναι του εγώ και ποτέ του Θεού» (Κ-12.III.4:7). Όπως πάντα το εγώ προσπαθεί να μας πείσει ότι το πρόβλημα βρίσκεται έξω από μας, και έτσι η φτώχεια προβάλλεται στον κόσμο όπου την βλέπουμε τώρα και την πιστεύουμε: «Έχεις προβάλλει εξωτερικά ... και επομένως αναγκαστικά το αντιλαμβάνεσαι μ' αυτόν τον τρόπο» (Κ-12.III.7:9). Μόλις η προβολή γίνει πραγματική, το εγώ προχωράει ένα βήμα παρακάτω, αρνούμενο το φόβο και την ενοχή που σχετίζεται με αυτήν, και δίνει στην προβαλλόμενη φτώχεια μια θετική αξία. Αυτή η δυναμική είναι γνωστή ως «σχηματισμός αντίδρασης». Η κατάσταση της υλικής φτώχειας εξιδανικεύεται, ενισχυόμενη από την πίστη ότι ο Ιησούς «αγαπούσε τους φτωχούς.» Η ψυχολογία παρατήρησε το ίδιο φαινόμενο στις δεκαετίες 1960 και 1970. Ως αντίδραση στην παραδοσιακά απαισιόδοξη προσέγγιση της ψύχωσης, κάποιοι ψυχολόγοι της «Τρίτης Δύναμης» άρχισαν να κάνουν προσηλυτισμό για την ψυχική ασθένεια, γράφοντας για την ψύχωση σε σχεδόν μυστικιστική γλώσσα, προτείνοντας ακόμα ότι οι σχιζοφρενείς ήταν οι σύγχρονοι μας άγιοι. Αυτή η άρνηση συσκοτίζει ακόμη περισσότερο το πρόβλημα της ενοχής μας, τον αιώνιο στόχο του εγώ.

Αφού όλοι έχουμε εγώ, διαφορετικά δεν θα είμασταν σε αυτόν τον κόσμο, όλοι πρέπει να μοιραζόμαστε την φτώχεια του. Ας το ξαναπούμε, τα Μαθήματα Θαυμάτων ορίζουν ότι οι πτωχοί είναι «απλώς αυτοί που έχουν επενδύσει εσφαλμένα, και είναι πράγματι φτωχοί! Επειδή βρίσκονται σε ανάγκη, σου ανατίθεται να τους βοηθήσεις, αφού είσαι ένας από αυτούς» (Κ-12.III.1:3-4). Οι «πτωχοί» ή «anawim» που «αγαπούσε» ο Ιησούς, ήταν αυτοί που είχαν οδυνηρή επίγνωση της ανάγκης τους για βοήθεια και θεραπεία. Αυτοί ήταν τα «μικρά παιδιά» του κατά Ματθαίο 18:3, που ήταν πλήρως εξαρτημένα από τον Θεό για την φροντίδα Του. Ζητώντας καθαρά από τον Ιησού αυτή την βοήθεια, μπόρεσαν και την έλαβαν. Και έτσι μπόρεσε να τους βοηθήσει.

Αυτή η ανοιχτή αναγνώριση της ενοχής μας, που εκφράζει την επιθυμία μας για συγχώρεση, είναι το μόνο που ζητά από μας ο Ιησούς. Τα υπόλοιπα εξαρτώνται από αυτόν. Μετανιώνοντας για την αμαρτωλότητά μας και φέρνοντας την ενοχή μας μπροστά του, όπως έκανε η αμαρτωλή γυναίκα στο Κατά Λουκά 7, μπορούμε να δεχθούμε την συγχώρεση που μας προσφέρει. Αυτό, όχι μόνο μας απαλλάσσει από την αμαρτία μας, αλλά μας ελευθερώνει στην αγάπη. Όπως εξήγησε ο Ιησούς στον Σίμωνα τον Φαρισαίο: «Γι' αυτό, λοιπόν, σε βεβαιώνω πως οι πολλές της αμαρτίες συγχωρέθηκαν, όπως δείχνει η πολλή ευγνωμοσύνη της. Σ' όποιον συγχωρούνται λίγες αμαρτίες, αυτός δείχνει λίγη ευγνωμοσύνη» (στ. 47). Αν έχουμε συγχωρεθεί λίγο, είναι επειδή έχουμε υπερασπιστεί την αμαρτία και την ανοχή μας αντί να τις φέρουμε στο φως των Ουρανών. Αυτή η αρχή μπορεί να βοηθήσει να εξηγήσουμε των τεράστιο ζήλο των νεοφώτιστων, που φλέγονται από την Αγάπη του Θεού. Όταν η ενοχή από την ζωή τους πριν την μεταστροφή τους, απομακρύνεται ξαφνικά από την εμπειρία του ελέους και της Αγάπης του Θεού, οι νεοφώτιστοι πλημμυρίζουν από υπέρμετρη χαρά και ευγνωμοσύνη που μεταδίδεται στους άλλους.

Αγάπη για τον «αμαρτωλό» σημαίνει αγάπη χωρίς κρίση, και ο Ιησούς το εξηγεί αυτό στην επόμενη διδασκαλία στους «άπιστους»: «Μην κρίνετε επιφανειακά, αλλά να κρίνετε με τα σωστά κριτήρια» (Κατά Ιωάννη 7:24). Αυτό που είναι αληθινά «σωστό» είναι η αναγνώριση της Ταυτότητάς μας εν Χριστώ, το μέρος όπου το φως των Ουρανών λάμπει όπως το φως του κόσμου. Η σωστή κρίση βλέπει όλους τους ανθρώπους σαν πτωχούς, αφού όλοι φοβόμαστε. Κληρονομούμε την γη – τον πλούτο της Βασιλείας του Θεού – όταν «ομολογήσουμε» τον φόβο μας και την ανάγκη μας για βοήθεια. Οι μορφές, όμως, κρύβουν συχνά αυτή την Ταυτότητα στο σύννεφο της ενοχής με την οποία περιβάλλουμε τον εαυτό μας, και έτσι δεν μπορούμε να τον δούμε όπως είναι πραγματικά. Αυτό το σκοτεινό πέπλο είναι η προβολή της αμαρτίας και της ενοχής του εγώ, κρίνοντας τους άλλους ως «υιούς του διαβόλου» αντί για παιδιά του φωτός. Αν συνεχίσουμε να «κρίνουμε επιφανειακά (σύμφωνα με τις μορφές)» θα διατηρήσουμε αυτή την πίστη, όχι μόνο στο σκοτάδι του πλησίον μας αλλά και στο δικό μας, αφού είναι ένα και το αυτό. Κρίνοντας σύμφωνα με το φως, όμως, ελευθερωνόμαστε και οι δυο και μπορούμε να δούμε τον εαυτό μας στην Παρουσία του Θεού, και το σκοτάδι των εγωικών ζωών μας εξαφανίζεται. Ζούμε, όχι το εγώ μας, αλλά ο Χριστός ζει μέσα μας και όπως εμείς (Προς Γαλάτες 2:20).

Μια άλλη στιγμή συγχώρεσης των αμαρτωλών από τον Ιησού, είναι το περιστατικό που περιγράφεται στο κατά Ιωάννη 8:2-11. Είναι μια όμορφη στιγμή συγχώρεσης στην οποία η αντίδραση του Ιησού έρχεται σε αντίθεση με αυτήν των ανθρώπων. Μια γυναίκα που συνελήφθη για μοιχεία οδηγήθηκε σε πλήρως δημόσια θέα να καταδικαστεί, και οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι ζητούν τη γνώμη του Ιησού για το τι πρέπει να γίνει. Ο Νόμος, δηλώνουν, απαιτεί να καταδικαστεί σε θάνατο με λιθοβολισμό. Σαν απάντηση στην απόρριψη της γυναίκας, λέει ο Ιησούς: «Όποιος από σας είναι αναμάρτητος, ας ρίξει πρώτος πέτρα πάνω της» (στ 7). Μπορεί να θεωρήσουμε ότι αυτό σημαίνει ότι μόνον αν είσαι αναμάρτητος μπορείς να κρίνεις αληθινά όπως θα έκανε ο Θεός, γιατί μόνο τότε οι κρίσεις σου θα ήταν χωρίς ενοχή. Όταν σκέψεις ενοχής είναι παρούσες μέσα μας, αναπόφευκτα θα βλέπουμε ενοχή στον πλησίον μας και θα τον κρίνουμε γι αυτήν. Σε αυτό το περιστατικό δεν ήταν πραγματικά οι πράξεις μοιχείας της γυναίκας που καταδικάστηκαν, αλλά η προσωπική της «αμαρτωλότητα» που καθρέφτιζε την αίσθηση των ανθρώπων για την δική τους αμαρτωλότητα, για την οποία ένιωθαν ένοχοι στην καρδιά τους. Τα εγώ τους προσπαθούσαν να βρουν κάποιον να γίνει ο αποδιοπομπαίος τράγος για τις δικές τους αμαρτίες, και η γυναίκα κάλυπτε πολύ ωραία αυτή την ανάγκη. Έχοντας εξαπολύσει έξω τους αγγελιαφόρους του εγώ, λάμβαναν τα μηνύματά του. Όπως περιγράφεται στα Μαθήματα Θαυματών:

Οι αγγελιοφόροι του φόβου διατάσσονται άγρια να ψάξουν για ενοχή, και θεωρούν πολύτιμο κάθε σκουπίδι κακού και αμαρτίας που μπορούν να βρουν, μη χάνοντας κανένα εξ αυτών επί ποινή θανάτου, και αποθέτοντάς τα αυτά με σεβασμό μπροστά στον κύριο και αφέντη τους ...Κανένα μικρό κουρέλι ενοχής δεν ξεφεύγει από τα πεινασμένα τους μάτια. Και μέσα στην άγρια έρευνά τους για αμαρτία, χιμούν πάνω σε κάθε ζωντανό πράγμα που βλέπουν, και το μεταφέρουν ενώ ουρλιάζει στον αφέντη τους, για να κατασπαραχθεί (Κ-19.IV-A.11:2; 12:6-7).

Η δική τους προβολή αυτής της ενοχής ήταν «δικαιολογημένη» εξ αιτίας της μοιχείας της γυναίκας, αλλά το πραγματικό κίνητρο ήταν η ανάγκη τους να δουν κάποιον άλλον ένοχο και αμαρτωλό, αντί για τους εαυτούς τους.

Όμως, ο Ιησούς μας δείχνει ότι ο μόνος τρόπος να σχετιστούμε με τον «αμαρτωλό» με αγάπη, όπως θα έκανε ο Πατέρας μας, είναι να ελευθερωθούμε εμείς οι ίδιοι από την αμαρτία. Τότε, γίνεται αδύνατον να πετάξεις πέτρα σε οποιονδήποτε. Η αθωότητά μας μαρτυρά την αθωότητα του αδελφού ή της αδελφής μας, επιτρέποντάς μας να αντιληφθούμε μόνο μια έκφραση αγάπης ή ένα κάλεσμα για αυτήν. Με οποιοδήποτε τρόπο, η αντίδρασή μας είναι να αγαπάμε. Συγχωρούμε τον αδελφό ή την αδελφή μας κοιτάζοντας πέρα από το σκοτάδι της «αμαρτωλής πράξης» το φως της αγνής λάμψης του παιδιού του Θεού. Έτσι κρίνουμε όπως ο Ίδιος ο Θεός, για τον οποίο υμνεί ο ψαλμωδός: «Κι αν πω: Ας με σκεπάσει το σκοτάδι, κι ας γίνει νύχτα γύρω μου το φως, και το σκοτάδι ακόμα για σένα δε θα 'ναι σκοτεινό κι η νύχτα σαν τη μέρα θα φωτίζει –σκοτάδι ή φως για σένα είναι παρόμοια» (Ψ 138:11-12). Και έτσι, όταν φεύγουν οι κατήγοροι της γυναίκας, ο Ιησούς την κοιτάζει και ρωτά: «Γυναίκα, πού είναι οι κατήγοροί σου; Κανένας δε σε καταδίκασε;» «Κανένας, Κύριε», απάντησε εκείνη. «Ούτε εγώ σε καταδικάζω»,

της είπε ο Ιησούς: «πήγαινε, κι από 'δω και πέρα μην αμαρτάνεις πια» (στ 10-11). Δεν σε καταδικάζω, λέει ο Ιησούς, και τώρα πρέπει να πάψεις να καταδικάζεις τον εαυτό σου.

Η συγχώρεση όχι μόνο αφαιρεί την αμαρτία, αλλά επίσης και την ασθένεια. Στο κατά Μάρκο ευαγγέλιο (2:1-12), ένας παραλυτικός οδηγείται στον Ιησού ο οποίος τον θεραπεύει λέγοντας του: «Παιδί μου, οι αμαρτίες σου συγχωρούνται» (στ 5), εξισώνοντας την θεραπεία και την συγχώρεση όπως ακριβώς βρίσκουμε στα Μαθήματα Θαυμάτων (πχ. Εγγ-22.1:9; 3:1). Κατά την βιβλική εποχή, η ασθένεια θεωρείτο τιμωρία για κάποια αμαρτία, μια πίστη που βλέπουμε τώρα ότι προέρχεται από την ενοχή που απαιτεί τιμωρία. Η ασθένεια αναπόφευκτα θεωρείτο ότι είναι αυτή η τιμωρία, είτε για τις αμαρτίες του ίδιου του προσώπου, ή για αυτές των γονιών του –«[Ο Θεός τιμωρεί] το σφάλμα του πατέρα στους γιους και εγγονούς μέχρι τρίτη και τέταρτη γενιά» (Έξοδος 34:7).

Στην ιστορία του τυφλού στο κατά Ιωάννη 9, μας δίνονται περισσότερες οδηγίες πάνω στην έννοια της συγχώρεσης. Οι μαθητές πλησιάζουν τον Ιησού ρωτώντας τον εκ γενετής τυφλό: «Ποιος αμάρτησε, αυτός ο άνθρωπος ή οι γονείς του, αφού γεννήθηκε τυφλός;» (στ 2). Ο Ιησούς απαντά ότι κανείς δεν είχε αμαρτήσει, και διορθώνει αυτή την λανθασμένη πεποίθηση ότι η ασθένεια είναι τιμωρία για κάποια αμαρτία. Τους διδάσκει, ότι ο άνθρωπος γεννήθηκε τυφλός «για να φανερωθεί η δύναμη των έργων του Θεού πάνω σ' αυτόν» (στ 3)· δηλαδή η τυφλότητα του δίνει μια ευκαιρία για συγχώρεση για να φανεί η δύναμη της θεραπείας του Θεού. Ο τυφλός έμαθε το μάθημα της συγχώρεσης, και έτσι δόθηκε η ευκαιρία στο Άγιο Πνεύμα, να θεραπεύσει όχι μόνον αυτόν, αλλά και άλλους μέσα από αυτόν. Αυτό που υπήρξε πηγή πόνου και βασάνων, όταν παραδόθηκε στο Θεό με πίστη («πιστεύω Κύριε») [στ. 38]), γίνεται μέσον διδασκαλίας της Αγάπης του Θεού. Το άρρωστο σώμα μετασχηματίζεται σε έναν αληθινό ναό του Αγίου Πνεύματος, και η πίστη του ανθρώπου γίνεται το όργανο αυτού του μετασχηματισμού. Ο Απόστολος Πέτρος αναφωνεί στις Πράξεις: «Τώρα μετανοήστε, λοιπόν και επιστρέψτε στο Θεό, για να εξαλειφθούν οι αμαρτίες σας» (Πράξεις 3:19). Όταν στραφούμε στον Ιησού με πίστη, η αμαρτία, η ενοχή και ο φόβος μας ακυρώνονται και θεραπευόμαστε. Η ασθένεια και ο πόνος γίνονται στοργικές ευκαιρίες ενθύμησης της χάρης και της ανακούφισης του Θεού - «ώστε να 'ρθεί ο καιρός που ο Κύριος θα σας ανακουφίσει από τα δεινά...» (Πράξεις 3:20). Βρίσκουμε φως στη μέση του σκότους για να δούμε το Θεό της αλήθειας και να Τον γνωρίσουμε μέσα μας. Έτσι, αν απαλά εγκαταλείψουμε την άμυνα, που γίνεται όταν με ηπιότητα και ταπεινότητα αναζητάμε το έλεος του Θεού, κληρονομούμε την ειρήνη που βιώνουμε όταν βρούμε τον Θεό, εδώ στην γη.

Κεφάλαιο 8 - ΣΥΓΧΩΡΕΣΗ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ο Ιησούς έχει παραμείνει πρωταγωνιστική προσωπικότητα στην καρδιά και στο νου του δυτικού κόσμου για δύο χιλιάδες χρόνια, όχι μόνο για αυτά που είπε και δίδαξε, αλλά για το ποιος ήταν. Γράφτηκε στα ευαγγέλια για τον Ιησού ότι δίδαξε με αυθεντία (Κατά Ματθαίο 7:29), και ήταν αυτή η αυθεντία του, η προερχόμενη από το Θεό, που έκανε αληθινά αυτά που δίδασκε. Στα Μαθήματα Θαυμάτων λέει σχετικά με τον εαυτό του: «Η διδασκαλία γίνεται με πολλούς τρόπους, πάνω απ' όλα όμως με παράδειγμα» (Κ-5.IV.5:1). Θυμόμαστε τον Ιησού επειδή εφάρμοσε τέλεια και πλήρως τις αρχές της συγχώρεσης που δίδαξε. Το βλέπουμε αυτό στη δημόσια διακονία του, με αποκορύφωμα τις τελευταίες μέρες του που άρχισαν με την σύλληψή του στον κήπο της Γεσθημανή και τελείωσαν με την σταύρωση και την ανάστασή του.

Αυτό το κεφάλαιο χωρίζεται σε δύο βασικές ενότητες. Η πρώτη ασχολείται με το έργο του Ιησού, με έμφαση στην εξάλειψη της ενοχής μέσω της επέκτασης της Αγάπης του Θεού σε όλους τους ανθρώπους. Η δεύτερη συζητά το νόημα της σταύρωσης με τους όρους της αρχής της αιτίας και του αποτελέσματος που μελετήσαμε στο Κεφάλαιο 2, δείχνοντας πως πραγματικά, με τα λόγια του ευαγγελίου, ο Ιησούς απομάκρυνε την αμαρτία από τον κόσμο. Σαν αποτέλεσμα, ολόκληρο αυτό το κεφάλαιο μπορεί να θεωρηθεί ότι απαντάει στην ερώτηση: «Τι σημαίνει να βρίσκεσαι στην παρουσία της τέλει αγάπης;»

Η Δημόσια Διακονία: Η Παγκοσμιότητα της Αγάπης

Η οικουμενική οπτική του Ιησού, που αγαπούσε όλους τους ανθρώπους του Θεού εξίσου, χαρακτήρισε τα χρόνια της διακονίας του. Οι περισσότεροι μελετητές των γραφών συμφωνούν ότι ήταν αυτή η αγάπη που δεν έκανε διακρίσεις στους ανθρώπους, άσχετα από την κοινωνική τους θέση ή την προσωπική τους ιστορία, που περισσότερο από οτιδήποτε άλλο εξόργισε τις αρχές και τις έστρεψε εναντίον του. Η ανάμνηση της δυναμικής του εγώ μας βοηθά να κατανοήσουμε τον «νέο τρόπο» αγάπης του Ιησού, καθώς και την αντίδραση που προκάλεσε αυτός ο «νέος τρόπος» στους άλλους.

Ο Απόστολος Παύλος μας δίνει το κλειδί να κατανοήσουμε την μοναδική ικανότητα του Ιησού να αγαπάει, λέγοντας ότι ήταν αναμάρτητος (Β Προς Κορινθίους 5:21). Χωρίς αμαρτία δεν μπορεί να υπάρξει ενοχή· χωρίς ενοχή δεν μπορεί να υπάρξει προβολή. Χωρίς την απαίτηση της ενοχής να βλέπει τους άλλους σαν ξεχωριστούς από εμάς, είμαστε ελεύθεροι να επιβεβαιώσουμε την εγγενή μας ενότητα στην Υιότητα του Θεού, αυτό που ονόμασε ο Απόστολος Παύλος το σώμα του Χριστού. Η απουσία του εγώ στον Ιησού τον βοήθησε να μην έχει ιδιαίτερες σχέσεις. Σύμφωνα με την αντίληψή του κανείς από τους αδελφούς ή τις αδελφές του δεν ήταν ιδιαίτερος, γιατί όπως γράφει στα Μαθήματα Θαυμάτων «Όλοι οι αδελφοί μου είναι ιδιαίτεροι» (Κ-1.V.3:6).

Σίγουρα ο Ιησούς ήταν πιο κοντά με ορισμένους ανθρώπους από ότι με άλλους. Σχετιζόταν διαφορετικά με τα πλήθη, τους «εβδομήντα-δύο» τους οποίους έστειλε να κηρύξουν, τις γυναίκες που παρέμεναν πιστές δίπλα του, την ομάδα των μαθητών του, τον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη που ήταν παρόντες στην μεταμόρφωση και την αγρυπνία στην Γεσθημανή, και τελικά με τον μοναδικό Ιωάννη, τον «αγαπημένο μαθητή» που φαινόταν να απολαμβάνει μια μοναδική οικειότητα με τον Κύριό του. Όμως, παρά τα διαφορετικά επίπεδα οικειότητας, ο Ιησούς τους αγαπούσε όλους εξίσου. Η αγάπη του εκφραζόταν διαφορετικά επειδή διέφεραν οι ανάγκες των ανθρώπων, όπως και η ικανότητά τους να δεχθούν αυτή την αγάπη. Όπως θα έλεγαν και τα Μαθήματα Θαυμάτων: πολλές μορφές, ένα περιεχόμενο.

Όσο νιώθουμε ενοχή, υπάρχει ανάγκη να βρίσκουμε κατάλληλα αντικείμενα για προβολή, τα οποία συντηρούμε μέσω των εκλογικεύσεών μας. Αυτό μας επιτρέπει να κάνουμε προβολή με φαινομενική αθωότητα. Η ανάγκη μας να πιστεύουμε ότι υπάρχουν αμαρτωλοί, είναι η ανάγκη μας να βλέπουμε τη δική μας συγκεκριμένη μορφή αμαρτωλότητας σε κάποιον άλλον ώστε εμείς να απαλλαγούμε από αυτήν. Αφού δεν υπήρχε αυτή η αμαρτία ή η ενοχή, ο Ιησούς δεν είχε την ανάγκη να προβάλλει. Έτσι, η Αγάπη του Πατέρα του μπορούσε να επεκτείνεται ελεύθερα μέσα από αυτόν, και να αγκαλιάζει όλους τους ανθρώπους σαν ένα.

Μια σημαντική πλευρά της Ιουδαϊκής πρακτικής ήταν οι προσεκτικά καθορισμένοι κανόνες και τα τελετουργικά για να ξεχωρίζουν το καθαρό από το ακάθαρτο. Το βιβλίο του Λευιτικού, ιδιαίτερα τα Κεφάλαια Έντεκα έως Δεκαπέντε, συζητά εκτεταμένα αυτούς τους ορισμούς και τις διαδικασίες. Αυτές οι ακάθαρτες μορφές περιλάμβαναν συγκεκριμένα φαγητά, ζώα, ασθένειες όπως η λέπρα, οι νεκροί και διάφορες εκφράσεις σεξουαλικών ανηθικότητων. Οι προβολές ονομάζονται, περιγράφονται και μετά αποκλείονται. Για τους λεπρούς γράφεται, για παράδειγμα:

Ο λεπρός πρέπει να φοράει σκισμένα ρούχα, να μην έχει κάλυμμα στο κεφάλι, να σκεπάζει το κάτω μέρος του προσώπου του και να φωνάζει «ακάθαρτος, ακάθαρτος!» Όσον καιρό διαρκεί η αρρώστια του, θα θεωρείται ακάθαρτος και θα ζει μακριά από τους άλλους· η κατοικία του θα είναι έξω από το στρατόπεδο (Λευιτικό 13:45-46).

Στο βιβλίο των Αριθμών μας δίνεται μια παρόμοια διαδικασία από το στόμα του Θεού, που αφορά τους ακάθαρτους:

Πρόσταξε τους Ισραηλίτες να διώξουν από το στρατόπεδο όλους τους λεπρούς και όποιον έχει γονόρροια ή κατέστη ακάθαρτος από το άγγιγμα νεκρού, είτε άντρες είναι είτε γυναίκες. Να τους απομακρύνετε από ανάμεσά σας, για να μη μολύνουν το στρατόπεδο στο μέσο του οποίου εγώ κατοικώ. (Αριθμοί 5:2-3).

Σίγουρα, πολλοί από αυτούς τους νόμους είχαν ως κίνητρο λόγους υγείας, καθώς και συμβολική έκφραση εσωτερικού καθαρισμού. Παρ' όλα αυτά, όμως, μπορεί κανείς να διακρίνει σε έναν ουσιαστικά ψυχολογικά αφελή λαό μια

ισχυρή ασυνείδητη ανάγκη να προβάλλει τις ακαθαρσίες της ενοχής προς τα έξω και στη συνέχεια να αποκλείσει την παρουσία τους.

Κατά την εποχή του Ιησού, οι πρακτικές αυτές επιβάλλονταν αυστηρά από τα κυβερνώντα μέρη. Αυτή η ομάδα, που συνήθως αναφέρεται στα ευαγγέλια ως «Φαρισαίοι», επικρίθηκε από τον Ιησού για την αλαζονεία και την αυταρέσκεια της. Η σιγουριά τους ότι είχαν εξασφαλίσει μια θέση στον Παράδεισο αφού εκπλήρωναν τις απαιτήσεις του Νόμου εξέφραζε την ασυνείδητη πεποίθηση ότι είχαν απαλλαγεί οριστικά από την ενοχή τους. Ο Ιησούς δεν αμφισβήτησε την αυταρέσκεια αυτή καθαυτή, αλλά την προβολή της ενοχής. Αυτή την πρόκληση λαός την βρήκε τόσο απειλητική.

Από την πλευρά του εγώ, είχαν δίκιο να νιώθουν απειλή. Το μήνυμα της αγάπης που δίδασκε ο Ιησούς ήταν αδιαμφισβήτητο, και ο ίδιος το απεδείκνυε συνεχώς με το να βγαίνει έξω ανάμεσα στους ανθρώπους, να αγκαλιάζει τους πάντες σαν αδέρφια του, παιδιά του ενός Πατέρα. Αυτούς που θεωρούνταν κοινωνικά απόβλητοι ο Ιησούς τους αγαπούσε και τους θεράπευε: ένας φοροεισπράκτορας έγινε μαθητής του (ο Ματθαίος)· έφαγε στο ίδιο τραπέζι με αμαρτωλούς και με πλούσιους· θεράπευσε τον γιο του Ρωμαίου εκατόνταρχου· άγγιζε και θεράπευε λεπρούς· έγινε φίλος με μοιχαλίδες και με γυναίκες γενικά· αποκαλύφθηκε στους μισητούς Σαμαρείτες· θεράπευσε την αιμορροούσα γυναίκα από την ακαθαρσία της και τον επιληπτικό και δαιμονισμένο από την νόσο του· και ανέστησε νεκρούς. Σε κάθε τέτοια συνάντηση, ήταν σαν να έλεγε ο Ιησούς: «Ο τρόπος που σε αγαπώ εγώ, είναι ο τρόπος που σε αγαπά ο Θεός. Δεν έχει σημασία ποιο είναι το φαινομενικό σου αμάρτημα ή η εμφανής ακαθαρσία σου, αυτά δεν μπορούν να παρεμβληθούν ανάμεσα σε σένα και στην Αγάπη του Πατέρα σου. Γι αυτό θεραπεύτηκες και συγχωρέθηκες για αυτά που ποτέ δεν έκανες.»

Αυτή η αγάπη δεν βάζει προϋποθέσεις και δεν έχει όρια, σε αντίθεση με την ιδιαίτερη αγάπη που περιγράφηκε στο Κεφάλαιο 1. Είναι η αγάπη που περιγράφεται από τον Απόστολο Παύλο στο γνωστό ύμνο του:

Εκείνος που αγαπάει έχει μακροθυμία, έχει και καλοσύνη· εκείνος που αγαπάει δε ζηλοφθονεί· εκείνος που αγαπάει δεν κομπάζει ούτε περηφανεύεται· είναι ευπρεπής, δεν είναι εγωιστής ούτε ευερέθιστος· ξεχνάει το κακό που του έχουν κάνει. Δε χαίρεται για το στραβό που γίνεται, αλλά μετέχει στη χαρά για το σωστό. Εκείνος που αγαπάει, όλα τα ανέχεται· σε όλα εμπιστεύεται, για όλα ελπίζει, όλα τα υπομένει.

Ποτέ η αγάπη δε θα πάψει να υπάρχει (Α Προς Κορινθίους 13:4-8).

Ο Ιησούς έδειχνε επανειλημμένα, σε όσες διαφορετικές καταστάσεις ήταν δυνατόν, ότι τίποτα από αυτά που κάνουμε ή πιστεύουμε ότι είμαστε – όσο δυσάρεστο, αποκρουστικό ή ανήθικο και αν είναι – δεν μπορεί να αλλάξει την θεμελιώδη σχέση μας με τον Θεό. Τίποτα σε αυτόν τον κόσμο δεν μπορεί να μας χωρίσει από την Αγάπη του Δημιουργού μας για εμάς, ή την δική μας για Αυτόν. Οι περιστάσεις που φάνηκαν να μας διαχωρίζουν ήταν απλά προβολές του εγώ μας. Τελικά, αυτές είναι αδύναμες μπροστά στην Αγάπη του Θεού και δεν μπορούν να αλλάξουν τον τρόπο που μας βλέπει. Όπως ο προφήτης

Αβακούμ αναφώνησε στον Θεό: «Τα μάτια σου είναι τόσο καθαρά, που δεν μπορούν το κακό να ανεχθούν, ούτε την καταπίεση» (Αβακούμ 1:13).

Εδώ βλέπουμε την αληθινά ριζοσπαστική φύση του μηνύματος του Ιησού: συγχώρεση και αγάπη απλώνονται εξίσου και χωρίς εξαίρεση σε όλα τα παιδιά του Θεού. Βασίζεται στην αντίληψη ότι είμαστε όλοι μέλη της Υιότητας του Θεού, και κάθε λανθασμένη πεποίθηση σχετικά με τη θέση κάποιου μέσα στην Υιότητα πρέπει να διορθωθεί. Αφού αυτή η λανθασμένη πεποίθηση βασίζεται στον φόβο και στην ενοχή, η διόρθωση μπορεί να είναι μόνον αγάπη και συγχώρεση.

Ο Ιησούς δεν μπορούσε να δει κάποια μορφή αυτής της ψευδαίσθησης του εγώ να είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη από κάποια άλλη. Στην όραση του Ουρανού, δεν μπορούν να υπάρχουν διαβαθμίσεις ψευδαισθήσεων ή λαθών. Κάτι είναι ή δεν είναι. Αυτό είναι το επακόλουθο της πρώτης αρχής που αναφέρεται στα Μαθήματα Θαυμάτων «Δεν υπάρχει βαθμός δυσκολίας στα θαύματα» (Κ-1.Ι.1:1). Η αλήθεια είναι αληθινή· όλα τα άλλα είναι μόνο ένα λάθος, που όταν το φέρουμε στην αλήθεια, διορθώνεται απαλά, ούτε κρίνεται, ούτε τιμωρείται.

Ο κίνδυνος είναι προφανής για το εγώ, αφού ολόκληρο το σύστημα σκέψης του βασίζεται στην κρίση. Αν δεν υπάρχει κανείς να μπορέσουμε να προβάλλουμε πάνω του την ενοχή μας, δεν έχουμε άλλη επιλογή παρά να την αντιμετωπίσουμε μέσα μας. Αυτό είναι το βήμα που προσπαθούμε να αποφύγουμε σχεδόν με κάθε κόστος, και οι δομές του κόσμου μας υποστηρίζουν αυτή την αποφυγή ενισχύοντας την πεποίθηση ότι τα προβλήματα βρίσκονται έξω από μας. Έχουμε διδαχθεί να ξεχωρίζουμε τις προβαλλόμενες μορφές μας της μη καθαρότητας με τελετουργίες, πρακτικές και δικαιολογημένο θυμό. Όσοι αμφισβητούν αυτό το σύστημα της προβολής θέτουν τους εαυτούς τους σε πιθανό κίνδυνο, τουλάχιστον όπως το βλέπει ο κόσμος. Τα Μαθήματα Θαυμάτων περιγράφουν αυτή την διαδικασία ως εξής:

Μεγάλο μέρος της παράξενης συμπεριφοράς του εγώ οφείλεται άμεσα στον ορισμό του για την ενοχή. Για το εγώ, οι αναμάρτητοι είναι ένοχοι. Όσοι δεν επιτίθενται είναι οι «εχθροί» του γιατί, επειδή δεν εκτιμούν την δική του ερμηνεία για την σωτηρία, βρίσκονται στην εξαιρετη θέση να την εγκαταλείψουν... Έχω πει ότι η σταύρωση είναι το σύμβολο του εγώ. Όταν βρέθηκε αντιμέτωπο με την πραγματική αναμαρτησία του Υιού του Θεού, το εγώ πράγματι προσπάθησε να τον σκοτώσει, και ισχυρίστηκε πως ο λόγος ήταν ότι η αναμαρτησία είναι βλασφημία προς τον Θεό. Για το εγώ, το εγώ είναι Θεός, και η αναμαρτησία πρέπει να ερμηνεύεται ως η τελική ενοχή που δικαιολογεί πλήρως τον φόνο (Κ-13.ΙΙ.4:1-3;6:1-3).

Ο τρόμος του εγώ να αντιμετωπίσει την ενοχή του σκάει ξαφνικά στην επιφάνεια της συνειδητότητας μας, και προσπαθεί να καταστρέψει αυτό που το απειλεί. Μέσα σε αυτό το κρησφύγετο του πανικού και της μανίας του εγώ, ο Ιησούς συνέχιζε να βαδίζει με το μήνυμα του της συγχώρεσης. Έτσι, συναντήθηκε με την μόνη απάντηση που μπορεί να δώσει το εγώ: την επιθυμία να καταστρέψει αυτό που το απειλεί τόσο πολύ. Ο Ιησούς έπρεπε να καταστραφεί από τους ανθρώπους. Αν όλες οι αμαρτίες συγχωρούνται σε

όλους τους ανθρώπους, δεν υπάρχει ενοχή: δεν υπάρχει ενοχή, δεν υπάρχει εγώ.

Έτσι, ο φόβος του εγώ γίνεται γρήγορα θυμός, απευθυνόμενος στο πρόσωπο που αντιπροσωπεύει αυτή την απειλή, και το οποίο πρέπει τώρα να σκοτωθεί. Βλέπουμε την θυμωμένη αντίδραση του κόσμου να αυξάνεται όσο η αγάπη του Ιησού για τους αμαρτωλούς και η αγνόηση προς τις παραδόσεις εκδηλώνονται όλο και περισσότερο. Μετά την θεραπεία που έκανε ο Ιησούς το Σάββατο, αντίθετα με τον εβραϊκό νόμο, ο Ιωάννης γράφει: «Γι' αυτόν το λόγο οι Ιουδαίοι καταδίωκαν τον Ιησού και ζητούσαν να τον σκοτώσουν, γιατί έκανε τα έργα αυτά το Σάββατο» (Κατά Ιωάννη 5:16). Η απάντηση του Ιησού στην κριτική τους, «Ο Πατέρας μου εξακολουθεί να εργάζεται ως τώρα, γι' αυτό κι εγώ εργάζομαι» (Κατά Ιωάννη 5:17), εξόργισε τους ανθρώπους «Γι' αυτά τα λόγια οι Ιουδαίοι άρχοντες επιζητούσαν ακόμη περισσότερο να τον σκοτώσουν» (Κατά Ιωάννη 5:18).

Όταν ο Ιησούς ήρθε στην Ιερουσαλήμ να γιορτάσει την γιορτή του Tabernacles (Succoth), * οι άνθρωποι έλεγαν γι αυτόν: «Αυτός δεν είναι εκείνος που ζητούν να τον σκοτώσουν;» (Κατά Ιωάννη 7:25), και αργότερα στην σκηνή ο Ιωάννης αναφέρει ότι «Μερικοί απ' αυτούς ήθελαν να τον συλλάβουν» (Κατά Ιωάννη 7:44). Στην γιορτή της Αφοσίωσης (Chanukkah), οι άνθρωποι «πήραν πάλι πέτρες για να τον λιθοβολήσουν» (Κατά Ιωάννη 10:31), και άλλοι ήθελαν να τον συλλάβουν άλλη μια φορά (Κατά Ιωάννη 10:39). Στην τελευταία του επίσκεψη στην Ιερουσαλήμ, την εβδομάδα πριν τον θάνατό του το Πάσχα (Πέρασμα), οι άνθρωποι ήρθαν στο σπίτι του Λαζάρου τον οποίο ο Ιησούς είχε αναστήσει από τους νεκρούς, όχι να σκοτώσουν μόνο τον Ιησού, αλλά και τον Λάζαρο. Αυτοί οι ψίθυροι εναντίον του Ιησού κορυφώθηκαν κατά την σταύρωση, που σίγουρα ήταν η πιο δυνατή μορφή του μηνύματος του της συγχώρεσης.

Σταύρωση και Ανάσταση

Μπορούμε να συνοψίσουμε τον σκοπό της αποστολής του Ιησού ως την διδασκαλία της βασικής αρχής της Εξιλέωσης: Ο διαχωρισμός από το Θεό ποτέ δεν συνέβη αληθινά. Αντίθετα με τα φαινόμενα, παραμένουμε όπως μας δημιούργησε ο Θεός – ενωμένοι εν πνεύματι με Εκείνον και με όλη την δημιουργία. Η σταύρωση και η ανάσταση ήταν τα τέλεια μέσα για να δώσει αυτό το μήνυμα, και η τελική επίδειξη ότι όλα τα άλλα μαθήματα που δίδαξε ήταν αληθινά.

1. Το μήνυμα της σταύρωσης

Ιησούς ήταν το όνομα του ανθρώπου που ξύπνησε πρώτος από το όνειρο του διαχωρισμού, βλέποντας «το πρόσωπο του Χριστού σε όλα τα αδέρφια του και ο οποίος θυμήθηκε τον Θεό» (Αποσ.Όρων-5.2:1). Γι αυτό τον λόγο, το Άγιο Πνεύμα «όρισε τον Ιησού αρχηγό της υλοποίησης του σχεδίου Του, αφού αυτός ήταν ο πρώτος που ολοκλήρωσε το μέρος του τέλεια» (Αποσ.Όρων.-6.2:2). Ο Ιησούς «έθεσε... σε κίνηση» την διαδικασία της Εξιλέωσης που

δόθηκε από το Άγιο Πνεύμα σαν αξίωμα. Η Εξιλέωση καθιερώθηκε με την ανάστασή του, η οποία μπορεί να οριστεί ως το ξύπνημα από το όνειρο του Θανάτου, για τον οποίο η σταύρωση είναι το πιο φανερό σύμβολο.

Για να αποδεχτούμε την Εξιλέωση για τον εαυτό μας, η μόνη ευθύνη μας είναι να αποδεχτούμε τη θεμελιώδη μη πραγματικότητα του διαχωρισμού. Παραμένουμε για πάντα όπως μας δημιούργησε ο Θεός, χωρίς ποτέ να φύγουμε από την εστία του Πατέρα μας. Ως εκ τούτου, η αποδοχή της Εξιλέωσης, είναι η μετάνοια ή η αλλαγή του νου για την οποία παρακινούσε ο Ιησούς τους ακολούθους του. Είναι η αλλαγή της αντίληψης που βλέπει συγχώρεση αντί για αμαρτία, γνωρίζει την ζωή αντί για τον θάνατο και ταυτίζεται με τη Βασιλεία του Θεού αντί για τη Βασιλεία του εγώ. Η αποδοχή της Εξιλέωσης μας καθιστά ικανούς να αναγνωρίσουμε ότι η αμαρτία μας προς τον Πατέρα μας δεν θα μπορούσε ποτέ να έχει υπάρξει αληθινά, και επομένως έχει ήδη ακυρωθεί. Συνεπώς δεν υπάρχει βάση για την ενοχή μας και δεν χρειάζεται να την προστατεύσουμε μέσω των διαφόρων ψευδαισθήσεων που έχουμε υιοθετήσει σαν αυτοάμυνα.

Ο πόνος και τα βάσανα που βιώνουμε, με αποκορύφωμα τον θάνατο, ήρθαν σε αυτόν τον κόσμο μέσω της «αμαρτίας» του διαχωρισμού. Ο ίδιος ο θάνατος παραμένει ο πιο ισχυρός μάρτυρας του ονείρου μας μετά το διαχωρισμό. Ο Ιάκωβος συνοψίζει όμορφα αυτή την δυναμική: «...η επιθυμία αυτή συλλαμβάνει το κακό και γεννάει την αμαρτία· κι η αμαρτία, όταν ολοκληρωθεί, έχει και αυτή ένα παιδί, και το παιδί είναι ο θάνατος» (Επιστολή Ιακώβου 1:15). Η επιθυμία μας (ή η σκέψη) να είμαστε διαχωρισμένοι προκαλεί την αμαρτία μας, η οποία με την σειρά της προκαλεί τον θάνατο. Ας το ξαναπούμε, ο θάνατος είναι το αναπόφευκτο αποτέλεσμα της αμαρτίας, και αυτή η ίδια είναι το αποτέλεσμα της πίστης μας στην ύπαρξη της.

Η ακύρωση αυτής της βασικής πεποίθησης του εγώ απετέλεσε την αποστολή του Ιησού με λόγια και με έργα. Ήταν ένα μάθημα ορισμένο να συμβεί σε έναν συγκεκριμένο χρόνο και χώρο στην ιστορία, και να κατανοηθεί όλο τον υπόλοιπο χρόνο – ένα μάθημα που ο Ιησούς δίδαξε μια φορά στην γήινη ζωή του και έκτοτε διδάσκει για πάντα στην αναστημένη ζωή του. Ήταν η αποστολή του που εκπλήρωσε την προφητεία του Ησαΐα:

Εκεί, απάνω στο βουνό, [ο Θεός] θα καταργήσει το πένθιμο πέπλο, που σκεπάζει όλους τους λαούς, το νεκρικό σεντόνι, που σκεπάζει όλα τα έθνη. Θα καταργήσει το θάνατο για πάντα. Και θα σφουγγίσει ο Κύριος, ο Θεός τα δάκρυα σ' όλα τα πρόσωπα· και θα εξαλείψει του λαού του τη ντροπή, σ' όλη τη γη. (Ησαΐας 25:7-8).

Ο Ιησούς εξάλειψε την πίστη στον διαχωρισμό, ή την αμαρτία, επιδεικνύοντας ότι τα αποτελέσματά της δεν υπήρχαν. Επαναλαμβάνοντας τα δύο χαρακτηριστικά του νόμου της αιτίας και του αποτελέσματος που συζητήθηκαν στο Κεφάλαιο 2, βλέπουμε ότι 1) αιτία και αποτέλεσμα είναι αλληλοεξαρτώμενα: χωρίς το ένα δεν μπορεί να υπάρχει το άλλο, και 2) οτιδήποτε υπάρχει πρέπει να είναι μια αιτία: αν δεν είναι αιτία, δεν μπορεί να υπάρχει. Συνεπώς, αν τα αποτελέσματα της αιτίας δεν υπάρχουν, δεν θα μπορούσαν να έχουν προκληθεί. Αν η αμαρτία δεν είναι αιτία, δεν μπορεί να

υπάρχει. Ο Ιησούς πήρε τον πιο ισχυρό μάρτυρα για την φαινομενική πραγματικότητα της αμαρτίας, τον θάνατο, και ξεπερνώντας τον με την ανάστασή του, απέδειξε οριστικά ότι αφού αυτός δεν είναι πραγματικός, η «αιτία» του – η αμαρτία – πρέπει επίσης να μην είναι αληθινή. Όπως ο Ιωάννης ο Βαπτιστής αναφώνησε: «[Ο Ιησούς είναι] ο αμνός του Θεού που απομακρύνει την αμαρτία από τον κόσμο» (Κατά Ιωάννη 1:29).

Αν το λέγαμε διαφορετικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο σκοπός του Ιησού ήταν να εξαλείψει την πίστη στην πραγματικότητα των εννοιών θύτης-θύμα, που είναι το επίκεντρο του αμυντικού συστήματος του εγώ απέναντι στην ενότητα του Θεού με την δημιουργία Του. Η βάση της δικαιοσύνης για τον σημερινό κόσμο την εποχή του Ιησού ήταν «οφθαλμόν αντί οφθαλμού». Αυτό απλά ενίσχυε την σχέση αιτίας και αποτελέσματος ανάμεσα στην αμαρτία και τον πόνο, διδάσκοντας ότι ένα «θύμα» έχει βλαφτεί από έναν «θύτη». Ο Ιησούς ήρθε να διδάξει ένα άλλο μάθημα.

Στα Μαθήματα Θαυμάτων ο Ιησούς δηλώνει: «Εγώ είμαι επικεφαλής της διαδικασίας Εξιλέωσης, την οποία ανέλαβα να εκκινήσω.» (Κ-1.III.1:1). Η Εξιλέωση διορθώνει το λάθος του διαχωρισμού, το οποίο υποστηρίζει ότι ο Θεός ήταν το θύμα της επίθεσης του Υιού, ο οποίος τότε έγινε το θύμα της δικαιολογημένης εκδίκησης του Πατέρα του. Έτσι, γεννήθηκαν η αμαρτία, η ενοχή και ο φόβος, και έγιναν οι νόμοι αυτού του κόσμου. Στα μάτια σχεδόν όλων όσων παρακολούθησαν την σταύρωση του Ιησού, να μην αναφέρουμε εκείνους που τον ακολουθούσαν, φάνηκε σαν να ήταν το μεγαλύτερο θύμα της βαρβαρότητας του εγώ, που υπέφερε αφόρητα στα χέρια εκείνων που εκείνος μόνον είχε αγαπήσει και θεραπεύσει. Όπως γράφει ο Ιησούς στα Μαθήματα Θαυμάτων:

«Εγώ επέλεξα για χάρη σου και δική μου, να δείξω ότι η πιο εξοργιστική επίθεση, όπως την κρίνει το εγώ, δεν έχει σημασία. Όπως ο κόσμος κρίνει αυτά τα πράγματα, αλλά όχι όπως ο Θεός τα γνωρίζει, εγώ προδόθηκα, εγκαταλείφθηκα, χτυπήθηκα, βασανίστηκα και τελικά δολοφονήθηκα» (Κ-6.I.9:1-2).

Σε όλη την ιστορία, δεν μπορεί κανείς να φανταστεί ένα άτομο που να έχει περισσότερο δίκιο να αυτοπροσδιορίζεται ως αθώο θύμα ενός σκληρού, αχάριστου κόσμου. Επιπλέον, η παραδοσιακή θεολογία διδάξε, όπως θα εξετάσουμε στο επόμενο κεφάλαιο, ότι ο Ιησούς ήταν και το θύμα της εκδικητικής ανάγκης του Πατέρα του να επανορθώσει για τις αμαρτίες του κόσμου.

Όμως, ο Ιησούς δεν μοιράστηκε την γνώμη του κόσμου γι αυτόν. Μάλλον, «προσέφερε μια διαφορετική ερμηνεία της επίθεσης» (Κ-6.I.5:5), και έτσι μπόρεσε να διδάξει ότι αυτή η «πιο αποτρόπαια επίθεση» δεν είχε καμιά επίδραση επάνω του. Απέδειξε αυτή την αλήθεια με την ανυπεράσπιστα στάση και αντίδρασή του κατά τη διάρκεια της κακομεταχείρισής του και, ως τελικό μάθημα, με την υπερνίκηση του θανάτου μέσω της αναστάσεώς του. Βλέποντας την φαινομενική επίθεση σαν κάλεσμα για αγάπη, ο Ιησούς δεν μπορούσε να δει τον εαυτό του θύμα και έτσι δεν είδε θύτες. Με αυτόν τον τρόπο τα λάθη των παρερμηνειών τους ακυρώθηκαν, καθώς δεν τα συμεριζόταν ο ίδιος.

Εκείνη την στιγμή, ήρθε η σωτηρία στον κόσμο, γιατί η πίστη στον διαχωρισμό θύματος και θύτη δεν υπήρχε πια.

2. Οι Τελευταίες Ημέρες: Ατρωσία και Απουσία Άμυνας

Η συγχώρεση έχει περιγραφεί από τον George Roemisch σαν «το άρωμα της βιολέτας που εξακολουθεί να είναι γερά κολλημένο στο τακούνι που την συνέθλιψε.» Ο Πέτρος γράφει για τον Ιησού στην πρώτη του επιστολή:

Σας άφησε ένα παράδειγμα για να βαδίσετε στ' αχνάρια τα δικά του. Αυτός αμαρτία δεν έκανε, και δόλος στο στόμα του δεν βρέθηκε. Τις λοιδορίες δεν τις ανταπέδιδε· και όταν έπασχε δεν απειλούσε· εμπιστευόταν στο δίκαιο Κριτή (1 Πέτρου 2:21-23).

Και οι δύο προτάσεις συνοψίζουν το παράδειγμα της συγχώρεσης του Ιησού. Στο ευαγγέλιο του Ιωάννη, λέει ο Ιησούς «Κανείς δεν έχει μεγαλύτερη αγάπη, από κείνον που θυσιάζει τη ζωή του για χάρη των φίλων του» (Κατά Ιωάννη 15:13). Αυτό από μόνο του δεν είναι μοναδικό· σε όλη την ιστορία, χιλιάδες το έχουν κάνει. Αυτό που είναι μοναδικό για τον Ιησού δεν ήταν ο θάνατος του, ούτε καν η φαινομενική βαρβαρότητα, αλλά ο τρόπος με τον οποίο πέθανε – ακόμα περισσότερο ήταν ο τρόπος με τον οποίο ο Ιησούς αντιδρούσε από την στιγμή της σύλληψης του μέχρι την ώρα του θανάτου του στον Γολγοθά. Έχει λεχθεί ότι ο Ιησούς όχι μόνο μας δίδαξε πώς να ζούμε, αλλά πώς να πεθαίνουμε. Με την ατρωσία του και την απουσία άμυνάς του, μας άφησε το σαφέστερο παράδειγμα συγχώρεσης, ακόμα και όταν αντιμετωπίζουμε τον θάνατο μας.

Όταν συνελήφθη ο Ιησούς στον κήπο της Γεσθημανή, ο Πέτρος πήγε αμέσως να υπερασπιστεί τον Κύριό του. Τραβώντας το ξίφος του, επιτέθηκε σε έναν από τους στρατιώτες που έκαναν την σύλληψη, και του έκοψε το αυτί. Σύμφωνα με την αντίληψή του, ο Ιησούς βρισκόταν σε κίνδυνο και χρειαζόταν φυσική προστασία. Όμως, ο Ιησούς δίδασκε μια νέα αντίληψη: έναν κόσμο στον οποίο οι άνθρωποι δεν θα μπορούσαν να βρεθούν σε κίνδυνο πραγματικά, εξαιτίας του ποιοι ήταν. Οι θεραπευμένοι νόες τους είχαν την δύναμη του Ουρανού, και η προστασία του Θεού ήταν μαζί τους. Έτσι ο Ιησούς απαντά στον Πέτρο: «Βάλε το μαχαίρι σου ξανά στη θήκη του, γιατί όλοι όσοι τραβούν μαχαίρι, από μαχαίρι θα πεθάνουν. Ή θαρρείς πως δεν μπορώ να παρακαλέσω τον Πατέρα μου και αυτός να μου στείλει για συμπαράσταση πάνω από δώδεκα λεγεώνες αγγέλους;» (Κατά Ματθαίο 26:52-53). Στο κατά Λουκά ευαγγέλιο, λέγεται ακόμα ότι ο Ιησούς άγγιξε τον στρατιώτη που είχε πληγώσει ο Πέτρος και τον θεράπευσε, αναιρώντας το λάθος του Πέτρου.

Μέσα από την ψυχολογική και σωματική κακοποίηση που υπέστη ο Ιησούς κατά τις τελευταίες του ημέρες, ποτέ, ούτε μια φορά δεν σήκωσε χέρι, ούτε είπε μια λέξη για την υπεράσπισή του. Δεν επενέβη σε αυτά που του έκαναν. Έχοντας επίγνωση της πραγματικής του ασφάλειας, ο Ιησούς παρέμεινε σιωπηλός όταν οδηγήθηκε μπροστά στον Πιλάτο και του ζητήθηκε να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Ένας δύσπιστος Πιλάτος τον ρώτησε: «Δεν

ακούς πόσα σου καταμαρτυρούν;» (Κατά Ματθαίο 27:13). Ο Ματθαίος συνεχίζει την αφήγηση του: «Ο Ιησούς όμως δεν έδινε καμιά απάντηση, και ο διοικητής απόρησε πολύ γι' αυτό» (Κατά Ματθαίο 27:14). Ενώ οι στρατιώτες συνέχιζαν να τον περιγελούν και να τον μαστιγώνουν, ο Ιησούς δεν μιλούσε. Ήταν το τέλειο παράδειγμα της δικής του προτροπής να «στρέψει το άλλο μάγουλο». Όπως γράφει στα Μαθήματα Θαυμάτων:

«Δεν μπορείς να πληγωθείς και δεν θέλεις να δείξεις στον αδελφό σου τίποτα άλλο εκτός από την ολότητά σου. Δείξε του ότι δεν μπορεί να σε πληγώσει και μην κρατάς τίποτα εναντίον του, αλλιώς το κρατάς ενάντια στον εαυτό σου. Αυτό είναι το νόημα του «στρέψε και το άλλο μάγουλο» (Κ-5.IV.4:4-6).

Ο Ιησούς πέρασε αυτές τις τελευταίες ώρες χωρίς κανενός είδους θυμό, πόνο ή εκδικητικότητα. Εξαιτίας της δικής του αναμαρτησίας δεν μπορούσε να δει επίθεση. Συνεπώς δεν υπήρχε ανάγκη να υπερασπιστεί τον εαυτό του ή να προβάλλει φταίξιμο ή ευθύνη σε άλλους. Η απόλυτη εμπιστοσύνη του στο Θεό, η βεβαιότητά του για το ποιος ήταν, έκαναν κάθε υπεράσπιση περιττή και άσκοπη.

Η κορύφωση όλων των μαθημάτων του Ιησού στην απουσία άμυνας και στην συγχώρεση ήταν η σταύρωση, σίγουρα η πιο δελεαστική από κάθε κατάσταση για να αμυνθεί και να θυμώσει. Επιπλέον, είχε σίγουρα τη δύναμη να σώσει τον εαυτό του. Αυτοί που παρακολουθούσαν τον κορόιδευαν, λέγοντας μεταξύ τους: «Τους άλλους τους έσωσε· τον εαυτό του δεν μπορεί να τον σώσει... Εμπιστεύτηκε τον εαυτό του στο Θεό· ας τον γλιτώσει λοιπόν τώρα, αν τον θέλει» (Κατά Ματθαίο 27:42-43). Όμως, ακριβώς επειδή εμπιστευόταν το Θεό, ο Ιησούς μπορούσε να παραμένει στον σταυρό, χωρίς να φοβάται τον θάνατο. Ενώ το σώμα του και το πρόσωπο μπορούσε να δεχθεί επίθεση και να πληγωθεί, η αληθινή του ταυτότητα εν Θεώ, παρέμενε αδιατάρακτη, πέρα από κάθε βλάβη.

Ενώ ήταν πάνω στο σταυρό, και οι άλλοι πίστευαν ότι υπέφερε και βρισκόταν στη δίνη του θανάτου, ο Ιησούς αναπαυόταν στην ασφαλή Αγάπη του Θεού. Κοιτάζοντας προς τα κάτω το πλήθος που ζητούσε τη δολοφονία του, ο Ιησούς έβλεπε μόνο την ανάγκη τους για βοήθεια, όχι το μίσος τους. Αναγνώρισε ότι οι ενέργειές τους προέρχονταν από φόβο για το μήνυμα της αλήθειας του και για τον Πατέρα του που τον έστειλε. Δεν ήξεραν τι έκαναν στον εαυτό τους. Η οργή και οι χλευασμοί τους μετατράπηκαν μέσα από την στοργική αντίληψή του σε εκκλήσεις για βοήθεια και ο θυμός έγινε αδύνατος. Απαλλαγμένος από όλους τους ανθρώπινους περιορισμούς που θα τον χώριζαν από τους ανθρώπους που αγαπούσε, ο Ιησούς κάλεσε τον Πατέρα του εκ μέρους τους: «Πατέρα, συγχώρεσέ τους· δεν ξέρουν τι κάνουν» (Κατά Λουκά 23:34). Αυτή η έκκληση για συγχώρεση των ανθρώπων που βρισκόταν μπροστά του προήλθε από αυτή την αγάπη, μέσα από την οπτική όλων των ανθρώπων ενωμένων στον Πατέρα, που δεν χωρίζονται από το φόβο και την ενοχή που διαψεύδουν τη θεμελιώδη αλήθεια της ενότητας της δημιουργίας. Σε αυτή τη μοναδική πράξη αγάπης συνοψίστηκε το μήνυμά του. Εκείνη τη μοναδική στιγμή ο κόσμος άλλαξε. Το φως της συγχώρεσης είχε έρθει επιτέλους στον κόσμο του σκότους.

3. Συγχώρεση της Ιδιαιτερότητας

Πριν δύο κεφάλαια, είδαμε τους μαθητές μαζεμένους με τρόπο και ενοχή στο υπερώο, περιμένοντας φοβισμένοι την ολέθρια τιμωρία που τους επεφύλασσε ο Θεός. Ήταν μαζεμένοι στο σκοτάδι, φοβούμενοι το φως.

Η προσδοκία του εγώ για το τι θα συνέβαινε αν εμφανιζόταν ο Ιησούς, εκφράζεται στο ακόλουθο αστείο, το οποίο, ευτυχώς για μας δεν είναι αληθινό: Το πρωινό του Πάσχα, ο Ιωάννης βλέπει τον αναστημένο Ιησού και σαν τρελός τρέχει να το πει στους άλλους: «Σας φέρνω νέα. Κάποια καλά· κάποια κακά. Τα καλά νέα είναι ότι ο Ιησούς αναστήθηκε από τους νεκρούς, όπως ακριβώς είχε πει. Τα κακά νέα είναι ότι θέλει να μάθει πού είσαστε».

Η ενοχή του εγώ δεν θα περίμενε τίποτα άλλο από μια θυμωμένη αντίδραση από τον Ιησού ενώπιον του οποίου είχαν αμαρτήσει. Πράγματι, ένας θυμωμένος Ιησούς, πληγωμένος από την προδοσία και την εγκατάλειψη από τους πιο στενούς του φίλους και ακολούθους, που όλοι τους είχαν ορκιστεί να μην τον αφήσουν ποτέ, θα ήταν η κανονική αντίδραση οποιουδήποτε άλλου σε παρόμοια κατάσταση. Αν ο Ιησούς βρισκόταν στην ψυχολογική κατάσταση του εγώ, ταυτισμένος με το σώμα του και τα επιθετικά σώματα των κατηγορών του, δεν θα μπορούσε να αποφύγει να βιώσει σωματικό και ψυχολογικό μαρτύριο, και ως εκ τούτου, θα ήταν αναγκασμένος από τους νόμους του εγώ, να προβάλει την αιτία αυτού του μαρτυρίου σε άλλους. Όπως έχουμε δει, ο μεγαλύτερος πειρασμός για το εγώ είναι η επιθυμία να καταστήσει άλλους ενόχους για τον δικό μας πόνο, να τους θεωρήσει υπεύθυνους για την δυστυχία που στην πραγματικότητα εμείς έχουμε προκαλέσει στον εαυτό μας από τις αποφάσεις του εγώ μας. Επειδή ο Ιησούς γνώριζε ότι τίποτα δεν συνέβαινε σε αυτόν, ότι απλά ήταν ο στόχος των προβολών άλλων οι οποίοι φώναζαν για βοήθεια, ήταν ελεύθερος από αυτόν τον πειρασμό. Δεν ήταν αυτός ένα κομμάτι σταυρωμένου σώματος που κρεμόταν ταπεινωμένο στο σταυρό, όπως τον έβλεπε ο κόσμος, αλλά ο Υιός του Θεού εν δόξη: ο Χριστός όπως τον δημιούργησε ο Θεός. Αυτό ήταν το μήνυμα της σωτηρίας που ήρθε να διδάξει και να εκδηλώσει.

Έτσι, ανάμεσα στους τρεμάμενους από τύψεις και φόβο μαθητές, «...ήρθε ο Ιησούς, στάθηκε στη μέση και τους λέει: «Ειρήνη σ' εσάς». Κι όταν το είπε αυτό, τους έδειξε τα χέρια και την πλευρά του» (Κατά Ιωάννη 20:19-20). Τι μεγαλύτερο δώρο θα μπορούσε να δώσει ένας στοργικός αδελφός σε αυτούς που είναι οι δικοί του, από αυτόν τον χαιρετισμό της ειρήνης, όταν μέσα τους τα πάντα ήταν σε σύγκρουση και σύγχυση;

Σε αυτές τις λίγες λέξεις που όμως λένε πολλά – «Ειρήνη σ' εσάς» – ο Ιησούς λέει στους μαθητές του και σε όλους μας:

Η αγάπη μου για σας πριν τις φαινομενικές αμαρτίες σας είναι η ίδια τώρα και θα είναι για πάντα. Οι αμαρτίες σας δεν ήταν παρά ένα περαστικό σύννεφο που έκρυψε για λίγο τον ήλιο. Αλλά τώρα το σύννεφο έφυγε, χωρίς να επηρεάσει καθόλου τον ήλιο, και μπορείτε να δείτε ξανά. Όποια και αν είναι η ενοχή σας, όσο ασυγχώρητη η αθλιότητα που αντιλαμβάνεστε, όσο και αν φοβάστε ότι η σχέση μας δεν μπορεί να

αποκατασταθεί – η αγάπη μου για σας ποτέ δεν άλλαξε. Οι αμαρτίες σας έχουν συγχωρεθεί, γιατί η αγάπη μου, που προέρχεται από τον Πατέρα, είναι αιώνια.

Όπως έγραψε ο Απόστολος Παύλος, που ο ίδιος υπήρξε αποδέκτης της συγχώρεσης του Ιησού: «Τίποτα, λοιπόν... δεν μπορεί να μας χωρίσει από την αγάπη του Θεού για μας, όπως αυτή φανερώθηκε στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας» (Προς Ρωμαίους 8:35, 39).

Δεν υπάρχει μεγαλύτερη χαρά στον κόσμο από το να ξέρεις ότι οι αμαρτίες σου έχουν συγχωρεθεί. Όπως λέει ο ψαλμωδός: «Μακάριος είναι εκείνος που του αφέθηκε αμέλειας παραστράτημα, του συγχωρέθηκε αμαρτία συνειδητή· μακάριος ο άνθρωπος, όταν δεν του καταλογίζει ο Κύριος αμάρτημα» (Ψαλμοί 31:1-2). Κάθε μορφή δυστυχίας – κατάθλιψη, πόνος, φόβος, αγωνία, αίσθηση απώλειας – προέρχεται από την ενοχή μας: την πίστη ότι έχουμε αμαρτήσει και πρέπει να πληρώσουμε γι αυτό με πόνο. Αυτό το φορτίο της ενοχής, είναι βαρύ, αλλά το έχουμε συνηθίσει τόσο που σπάνια προσέχουμε την αποπνικτική σκιά του πάνω στις ζωές μας. Αυτό το σύννεφο της ενοχής καλύπτει το φως των Ουρανών και περπατάμε στον κόσμο των σκοτεινών σκιών, σαν τους φυλακισμένους του Πλάτωνα, προσαρμόζοντας τα μάτια μας για να επιβιώσουμε, και ξεχνώντας πώς είναι το να είσαι στον ήλιο.

Ξαφνικά το φως εμφανίζεται μέσα μας, και το σκοτάδι διαλύεται. Η αμαρτία εξαφανίζεται πίσω στο τίποτα, καθώς το φως του Ουρανού αποκαθίσταται μέσα μας, και βλέπουμε καθαρά. Αυτή η ξαφνική επανεμφάνιση του φωτός είναι η χαρά μας επειδή γνωρίζουμε ότι παρά την ενοχή μας, παραμένουμε ασφαλείς στην Αγάπη του Πατέρα μας.

Έτσι, ο ευαγγελιστής συνεχίζει: «Οι μαθητές χάρηκαν που είδαν τον Κύριο. Ο Ιησούς τους είπε πάλι: «Ειρήνη σ' εσάς!» (Κατά Ιωάννη 20:20-21). Η χαρά που προκύπτει από τη συγχώρεση δεν είναι η χαρά που προέρχεται από την ικανοποίηση των ατομικών αναγκών του εγώ μας, όπου η «καλή αίσθηση» είναι στην πραγματικότητα η χαρά του εγώ που κατάφερε να υπερασπιστεί τον εαυτό του, μέσω της ιδιαιτερότητας, ενάντια στην απειλή του Θεού. Η πραγματική χαρά, όπως και η ειρήνη, προέρχεται μόνο από την απελευθέρωσή μας από τα δεσμά του εγώ. Η συγχώρεση, η μόνη αληθινή μας ανάγκη, ολοκληρώνει αυτή την χαρά μέσα μας. Η οπτική της συγχώρεσης περιγράφεται στα Μαθήματα Θαυμάτων ως εξής: «Τίποτα απ' όσα θυμάσαι, που έκαναν την καρδιά σου να τραγουδά από χαρά, δεν σου έχει φέρει ποτέ ούτε ένα μικρό μέρος της ευτυχίας που αυτή η όραση θα σου φέρει» (Κ-17.ΙΙ.1:5).

Αυτή η ελευθερία από την ενοχή και τον πόνο ήταν το δώρο του Ιησού στους μαθητές του και σε όλο τον κόσμο. Μας οδήγησε μέσα από την κοιλάδα του εγώ, τη σκιά του πόνου και του θανάτου, στην χαρά, στην ειρήνη και στο φως που βρίσκονται στην άλλη πλευρά. Ο καθένας από εμάς, με τον δικό του τρόπο, αντιμετωπίζει συνεχώς την εμπειρία της ταύτισης είτε με το θύμα είτε με τον θύτη στο εγώ μας, και ο Ιησούς είναι το τέλει πρότυπο σ' αυτό το ταξίδι μέσα από τις ψευδαισθήσεις της επίθεσης, του πόνου και του θανάτου.

Πόσο δελεαστικό είναι, όσο υποφέρουμε, να πούμε μπροστά σε κάποιον που φαίνεται να μας επιτίθεται: «Κοίτα με αδελφέ μου, στα χέρια σου πεθαίνω» (Κ-27.Ι.4:6). Με αυτόν τον τρόπο η αθωότητά μας φαίνεται να είναι εγγυημένη, για πάντα εδραιωμένη στην αμαρτία των άλλων, σφραγισμένη από την ενοχή που επιδιώκουμε να τους επιβάλουμε. Σε ένα σημαντικό απόσπασμα που παρατέθηκε νωρίτερα, τα Μαθήματα Θαυμάτων διδάσκουν ότι κάτω από το «αθώο» μας πρόσωπο, βρίσκεται το πρόσωπο που κατηγορεί τον κόσμο: «Εγώ είμαι το πράγμα που εσύ έφτιαξες από μένα, και καθώς με κοιτάς, είσαι καταδικασμένος εξ αιτίας αυτού που εγώ είμαι» (Κ-31.Υ.5:3). Όσο υπάρχει μέσα μας οποιαδήποτε ενοχή, οποιοδήποτε ίχνος πίστης στην αμαρτωλότητά μας, η προβολή είναι αδύνατο να αποφευχθεί, όσο ανεπαίσθητη και αν είναι η μορφή έκφρασής της. Έτσι, η ενοχή που βιώνουν οι άλλοι, ενισχύεται από την ενοχή που προσπαθούμε να προβάλλουμε από εμάς σε αυτούς, δένοντας όλους μας με αλυσίδες φόβου και μίσους.

Πόσο γεμάτοι ενοχή θα πρέπει να ήταν οι περισσότεροι από τους ανθρώπους που παρακολούθησαν την σταυρική δολοφονία αυτού του αθώου άντρα ή αυτοί που πλημμύρισαν με τρόπο όντας μάρτυρες στο αμάρτημα τους!

Πόσο εύκολο πρέπει να ήταν να ενισχυθεί αυτή η πεποίθηση για την αμαρτωλότητά τους από τα γεγονότα στο Γολγοθά!

Πόσο πολύ αυτοί οι άνθρωποι πρέπει να αναζήτησαν ακόμα και να απαιτήσαν την καταδίκη που πίστευαν ότι δίκαια ερχόταν από τα χείλη αυτού του ανθρώπου, περιμένοντας να τους καταδικάσει με κάθε ανάσα που έπαιρνε!

Πώς θα μπορούσαν, στην πραγματικότητα, να αποφύγουν να προβάλλουν την ενοχή τους πάνω του — βλέποντας στα γεμάτα συγχώρεση αθώα μάτια του το αυστηρό βλέμμα της κρίσης — ανίκανοι να αποδεχθούν ότι οι αμαρτίες τους είχαν, στην πραγματικότητα, συγχωρεθεί;

Πόσο αφόρητο θα ήταν το ότι άκουσαν το μήνυμα της σωτηρίας και της αγάπης να διακηρύσσεται σε κάθε του πράξη!

Και, τέλος, στις εμφανίσεις του μετά την ανάσταση, πόσο αδύνατο θα ήταν να κατανοηθεί πλήρως το απόλυτο μήνυμα που λυτρώνει τον κόσμο και απαντά στην ερώτηση που τέθηκε στην αρχή αυτού του κεφαλαίου: Το να βρισκόμαστε στην παρουσία της τέλει αγάπης σημαίνει να στεκόμαστε κάτω από το σταυρό της ενοχής και του πόνου, με την παρόρμηση είτε να προβάλλουμε την ενοχή μας στους άλλους είτε να κρύβουμε την απελπισία της μέσα μας. Και μετά να ακούσουμε τα πιο ιερά λόγια που έχουν ειπωθεί ποτέ: «Ιδού, αδελφοί, ζω από τα χέρια σας και ζω για πάντα. Μην φοβάστε, αλλά να είστε ειρηνικοί και γεμάτοι χαρά. Όλες οι αμαρτίες σας έχουν συγχωρεθεί!»

Κεφάλαιο 9 - Η ΠΑΡΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΩΣΗΣ

Ο Ιησούς ήρθε να παραδώσει το μήνυμα της συγχώρεσης για αυτό που δεν είχε συμβεί, και μέσα από την ίδια του τη ζωή, το θάνατο και την ανάστασή του έκανε πράξη αυτό το μήνυμα της σωτηρίας. Ήταν ένα μάθημα αγάπης, οι καρποί του οποίου θα ήταν η ενότητα, η ειρήνη και η απαλλαγή από τον πόνο για όλους τους ανθρώπους. Ωστόσο, αυτοί οι καρποί δεν φάνηκαν να υλοποιούνται, όπως συχνά συνέβαινε μέσα στη χριστιανική ιστορία, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι έχουμε παρερμηνεύσει και δεν έχουμε μάθει το μάθημα.

Διαστρεβλώνοντας το Παρόν

Δεν πρέπει να μας εκπλήσσει το γεγονός ότι η σταύρωση παρερμηνεύτηκε. Το μήνυμά της απείχε τόσο ριζικά από όλα όσα πίστευε ο κόσμος, που μόνο ένα άτομο σχεδόν απαλλαγμένο από το εγώ του θα μπορούσε να κατανοήσει όλη την σημασία του. Είναι μέρος της εγωικής μας φύσης να προσπαθούμε να κατανοήσουμε τα σημερινά γεγονότα με όρους παρελθόντος. Έχουμε ήδη εξετάσει αυτή τη σχεδόν γενική τάση στο πρώτο κεφάλαιο αυτού του βιβλίου. Αν μπορούσαμε να είμαστε εντελώς ανοιχτοί στο παρόν - την απόλυτη έκφραση αυτού που τα Μαθήματα Θαυμάτων αποκαλούν «άγια στιγμή» - το παρελθόν θα εξαφανιζόταν, και μαζί του ολόκληρη η επένδυσή μας στο εγώ. Για να προφυλαχτεί από αυτό που για το ίδιο θα ήταν καταστροφή, το εγώ μας συμβουλεύει συνεχώς να ερμηνεύουμε το παρόν με όρους παρελθόντος, εξασφαλίζοντας ότι τίποτα δεν θα αλλάξει. Το παρόν, άρα και το μέλλον, θα αντανακλούν απλώς αυτό που έχει ήδη υπάρξει, και το εγώ θα αναπαύεται για πάντα ασφαλές στον ιστό της ενοχής και του φόβου που είναι η ταυτότητά του.

Εξαιτίας της τάσης μας να προσκολλόμαστε στο γνωστό, τα Μαθήματα Θαυμάτων παροτρύνουν:

Απλώς κάνε αυτό: Μείνε ακίνητος και βάλε στην άκρη όλες τις σκέψεις για το τι είσαι και τι είναι ο Θεός· όλες τις ιδέες που έχεις μάθει για τον κόσμο· όλες τις εικόνες που έχεις για τον εαυτό σου. Άδειασε τον νου σου απ' όλα όσα σκέφτεται ως αλήθεια ή ψέμα, ως καλό ή κακό, από κάθε σκέψη που θεωρείς σημαντική και απ' όλες τις ιδέες για τις οποίες ντρέπεται. Μην κρατήσεις τίποτα. Μην φέρεις μαζί σου ούτε μία σκέψη που σε δίδαξε το παρελθόν, ούτε μία πεποίθηση που έμαθες απ' οπουδήποτε. Ξέχασε αυτόν τον κόσμο, ξέχασε αυτό το Μάθημα και έλα με τελείως άδεια χέρια προς τον Θεό σου. (Ασκ.ΜΙ.189.7).

Ο Ιησούς ήρθε για να μας διδάξει ότι κάναμε λάθος σε όλα όσα πιστεύαμε για τον κόσμο μας, τον εαυτό μας, το Θεό και τη σχέση μας μαζί Του. Η διδασκαλία του κορυφώθηκε με τη σταύρωση, η οποία συνόψισε σε μια και μόνη πράξη όλα όσα είχε διδάξει και επιδείξει. Αν ο κόσμος είχε αυτιά να ακούσει, αυτή είναι η προσευχή που θα «άκουγε» από την καρδιά του Ιησού, που μας ζητούσε να ενωθούμε μαζί του ώστε να γίνει το Θέλημα του Πατέρα μας:

Πατέρα, δεν γνωρίζουμε τον δρόμο προς Εσένα.2Όμως Σε έχουμε καλέσει και Εσύ μας έχεις απαντήσει. Δεν θα παρέμβουμε. Οι δρόμοι της σωτηρίας δεν είναι δικοί μας, επειδή ανήκουν σε Σένα. Και σε Σένα προσβλέπουμε γι' αυτούς. Τα χέρια μας είναι ανοιχτά να λάβουμε τα δώρα Σου. Δεν έχουμε σκέψεις που σκεφτόμαστε χωριστά από Σένα, και δεν έχουμε πεποιθήσεις για το τι είμαστε ή για το Ποιος μας δημιούργησε. Δικός Σου είναι ο δρόμος που θα βρούμε και θ' ακολουθήσουμε. Και ζητάμε μόνο το Δικό Σου Θέλημα, που είναι επίσης και δικό μας, να γίνει μέσα μας και μέσα στον κόσμο, ώστε να γίνει αυτός μέρος του Παραδείσου τώρα. Αμήν. (Ασκ-ΜΙ.189.10).

Όταν ο Ιησούς αναστήθηκε εκείνο το πρώτο πρωινό του Πάσχα, η σταύρωση, με τον φαινομενικό πόνο της, έπρεπε να ιδωθεί κάτω από διαφορετικό φως. Πώς θα μπορούσε κάποιος που σκοτώθηκε να είναι ζωντανός; Αυτό ήταν το παράδοξο του σταυρού με το οποίο ο κόσμος ήρθε αντιμέτωπος: πώς θα μπορούσε να υπάρχει αγάπη μπροστά στο μίσος, δύναμη όταν το μόνο που φαινόταν ήταν αδυναμία, ζωή όταν υπήρχε μόνο θάνατος; Δεν μπορούμε να δεχτούμε ως εξίσου αληθινή, εξίσου πραγματική, την αντίληψη ότι ο Ιησούς υπέφερε και πέθανε, την ίδια στιγμή που πιστεύουμε στην αναστημένη ζωή του. Αυτές οι δύο τάξεις «πραγματικότητας» δεν μπορούν να συνυπάρξουν, αφού στηρίζονται σε προϋποθέσεις που αλληλοαποκλείονται. Η μία βασίζεται στην πραγματικότητα του συστήματος σκέψης του εγώ, το οποίο, όπως είδαμε, είναι ένα «πακέτο». Αν μια πτυχή του συστήματος γίνεται αποδεκτή ως αληθινή, τότε πρέπει να είναι όλη αληθινή. Κεντρικό ρόλο στον κόσμο του εγώ παίζει το σώμα, και αν του αναγνωρίζεται πραγματικότητα, το ίδιο ισχύει και για τον πόνο, τα βάσανα και τον θάνατο. Η ανάσταση, από την άλλη πλευρά, ανήκει στο σύστημα σκέψης του Αγίου Πνεύματος, το οποίο γνωρίζει μόνο πως: «ό,τι είναι ψευδές είναι ψευδές και ό,τι είναι αληθινό δεν έχει αλλάξει ποτέ» (Ασκ-ΜΙΙ-10.1:1). Η αλήθεια είναι το πνεύμα και η αιώνια ζωή· το εγώ και ο θάνατος είναι ψεύτικα. Δεν υπάρχει συμβιβασμός. Ερχόμενοι αντιμέτωποι με τα δύο συστήματα σκέψης, το ένα πρέπει να φύγει· το άλλο παραμένει.

Ήταν αναπόφευκτο, λοιπόν, ότι το εγώ των μαθητών θα παρενέβαινε στην κατανόηση της σταύρωσης. Η γνήσια αγάπη και αφοσίωσή τους στον Ιησού δεν τους επέτρεπε να αρνηθούν εντελώς την εμπειρία τους μαζί του, πριν ή μετά τη σταύρωσή του, αλλά η ασυνείδητη ενοχή τους απαιτούσε ότι, αν ο Ιησούς πράγματι συνέχιζε να ζει μετά την ανάστασή του, τουλάχιστον το μήνυμά του για συγχώρεση θα μπορούσε να αλλάξει. Έτσι, συμβιβάζεται το εγώ με την αλήθεια: «Αν δεν μπορείς να τον νικήσεις, ένωσε τις δυνάμεις σου μαζί του», αλλά ένωσε τις δυνάμεις σου μαζί του με τους όρους του εγώ. Ενώ σε ένα επίπεδο διαιωνίζει τη μνήμη εκείνου που έστειλε ο Θεός για να σώσει τον κόσμο, σε ένα άλλο επίπεδο προσπαθεί να διαστρεβλώσει το μήνυμα της ενότητάς του κηρύσσοντας τον διαχωρισμό και τη διαίρεση. Η ιδιαίτερη σχέση των μαθητών με τον Ιησού υπαγόρευσε την προβολή της ενοχής τους στον σωτήρα-είδωλο που περπάτησε στην οθόνη της ζωής τους. Γινόμενος πλέον σύμβολο ενοχής - η μοίρα όλων των αντικειμένων ιδιαίτερης αγάπης - το μήνυμα του Ιησού για τη σωτηρία θα γινόταν κι αυτό, το ακριβώς αντίθετο από αυτό που εκείνος σκόπευε. Με αυτόν τον τρόπο το εγώ βγήκε θριαμβευτής, διότι είτε οι άνθρωποι αποδέχονταν τον Ιησού είτε όχι, μόνο μια πολύ μικρή χούφτα βίωνε πραγματικά αυτό που δίδασκε. Έτσι διατηρήθηκε η θρησκεία της

ενοχής του εγώ, και αυτό το κεφάλαιο θα διερευνήσει πώς και γιατί αυτό συνέβη. Αρχίζουμε με την έννοια της Εξιλέωσης: για ποιο πράγμα εξιλεωνόμαστε, και πώς επιτυγχάνεται αυτό.

Εξιλέωση με Θυσία

Η ενοχή απαιτεί τιμωρία. Στο βαθύτερο επίπεδο του συστήματος σκέψης του εγώ, αυτή η τιμωρία θα προέρχεται πάντα από το Θεό, αφού πιστεύουμε ότι επιτεθήκαμε στον Θεό. Ο Θεός της Αγάπης έχει μετατραπεί σε έναν εκδικητικό Θεό, του οποίου την τιμωρία πρέπει να φοβόμαστε: «Η έλξη της ενοχής παράγει φόβο για την αγάπη» (Κ-19.IV-A.10:1). Όσο διατηρείται η πίστη μας στην αμαρτία, τόσο πρέπει να διατηρείται και ο φόβος μας για το Θεό. Η σχέση αυτή είναι αδιάσπαστη. Ασυμβίβαστο στις απαιτήσεις του ότι η αμαρτία πρέπει πάντα να τιμωρείται, το εγώ είναι ωστόσο πρόθυμο να το παζαρέψει, προσφέροντάς μας «αναστολή» από τη σκληρή επιβολή της τιμωρίας του. Αυτά τα παζάρια είναι σχεδόν κυριολεκτικά παζάρια με τον «διάβολο», παρόμοια με εκείνα του Φάουστ, γιατί απλώς κερδίζουμε χρόνο πριν από την αναπόφευκτη έλευση του θανάτου μας από τα χέρια του Θεού.

Είδαμε πώς η αντιστροφή της αιτίας και του αποτελέσματος από το εγώ μας οδηγεί να πιστεύουμε ότι τα βάσανά μας είναι έξω από το νου μας. Σε ένα βαθύτερο επίπεδο, ωστόσο, το εγώ ψιθυρίζει στα αυτιά μας ότι ο πόνος μας συμβαίνει επειδή ήμασταν κακοί. Η επιθυμία του εγώ για εκδίκηση το κάνει να είναι σε επιφυλακή για να ερμηνεύσει όλα τα πράγματα ως τιμωρίες που θα μας έκαναν να μάθουμε (η εκδοχή του εγώ για το Μάθημα 193). Όλα τα βάσανα, ο πόνος, η αρρώστια και ο θάνατος ερμηνεύονται ως τα επάξια αποτελέσματα της αμαρτωλότητας μας, η οποία είναι η αιτία τους. Με τον πόνο, λοιπόν, ανταποδίδουμε στο αντικείμενο της αμαρτίας μας αυτό που του αναλογεί. Στην κοινωνία μας, βλέπουμε ότι αυτή η αρχή λειτουργεί στο ποινικό σύστημα. Όσοι κρίνονται ένοχοι για έγκλημα κατά του κράτους πρέπει να τιμωρούνται έτσι ώστε η κοινωνία να αποζημιωθεί για ό,τι έγινε εις βάρος της, μια διαδικασία που ονομάζουμε δικαιοσύνη. Τα βάσανά μας, τα οποία απαιτεί η ενοχή μας, μας εξιλεώνουν για τις αμαρτίες μας. Με αυτόν τον τρόπο, συμφιλιωνόμαστε με το θύμα ή τον θιγόμενο. Η εξιλέωση διορθώνει ή αποκαθιστά τις αμαρτίες μας, και εμείς καθαριζόμαστε και συγχωρούμαστε.

Μια πιο κοινωνικά αποδεκτή μορφή εξιλέωσης, την οποία το εγώ επίσης θεωρεί πολύτιμη, είναι αυτή της θυσίας. Οι άνθρωποι που τρέφουν ασυνείδητα συναισθήματα ενοχής συχνά εξιλεώνουν αυτά τα συναισθήματα με πράξεις αυταπάρνησης. Εδώ, όπως είδαμε όταν συζητήσαμε τη δυναμική της ασθένειας, οι άνθρωποι αισθάνονται ασυνείδητα ότι θα «νικήσουν το Θεό», παίρνοντας την τιμωρία στα χέρια τους, όπως λέγεται, ώστε να μην το κάνει Εκείνος. Με αυτόν τον τρόπο, εξιλεώνονται για τις αμαρτίες τους υποφέροντας για το καλό των άλλων ή του εαυτού τους, θυσιάζοντας το χρόνο, τα χρήματα, την προσπάθειά τους κλπ. ώστε οι άλλοι να βρουν την ευτυχία ή την ειρήνη. Αυτό που είναι ουσιώδες εδώ δεν είναι οι «πράξεις» της βοήθειας προς τους άλλους, αλλά η υποβόσκουσα εγωική στρατηγική της θυσίας. Αυτό εκδηλώνεται και με άλλες μορφές, όπως εκείνοι που φαίνεται να βλάπτουν

πάντα τον εαυτό τους, προκαλώντας ασυνείδητα πόνο μέσω της ασθένειας, του προσωπικού τραυματισμού, της αδυναμίας να κερδίσουν ή να διατηρήσουν χρήματα και της καταστροφής ή της κατάχρησης της προσωπικής περιουσίας. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας καταστροφής είναι τα αυτοκίνητα. Καθώς τα αυτοκίνητα αποτελούν το κύριο μέσο μετακίνησης στον σύγχρονο κόσμο μας, γίνονται εύκολα σύμβολα του εγώ ή προεκτάσεις του εγωικού εαυτού μας, όπως βλέπουμε στα όνειρα, για παράδειγμα. Έτσι, τα αυτοκίνητα γίνονται ευάλωτα στις ασυνείδητες προσπάθειές μας να βλάψουμε τους εαυτούς μας, προκαλώντας ατυχήματα, αφήνοντάς τα σε κατάσταση παρακμής κ.λπ. Στην πιο ακραία μορφή της, η αυτοθυσία μετατρέπεται σε μαρτυρικό θάνατο, τον οποίο θα εξετάσουμε πιο αναλυτικά παρακάτω.

Είναι σαφές ότι μέσα σε αυτό το σύστημα σκέψης ο Θεός απαιτεί θυσία. «Πόσο τρομακτικός έχει γίνει λοιπόν για σένα ο Θεός, και πόσο μεγάλη θυσία πιστεύεις ότι η Αγάπη Του απαιτεί! Γιατί η ολική αγάπη θ' απαιτούσε ολική θυσία» (Κ-15.Χ.7:1-2). Αυτή η πεποίθηση ότι πρέπει να κάνουμε παζάρι με το Θεό ώστε να εξασφαλίσουμε την Αγάπη Του είναι ο πυρήνας όλων των ιδιαίτερων σχέσεων, όπου πιστεύουμε ότι μπορούμε να λάβουμε αγάπη μόνο όταν παραιτηθούμε από κάτι. «Ο πόνος και η θυσία είναι τα δώρα με τα οποία το εγώ θα «ευλογούσε» όλες τις ενώσεις. Και όσοι ενώνονται στον βωμό του αποδέχονται τον πόνο και την θυσία σαν το τίμημα της ένωσης» (Κ-15.VII.9:1-2). Η θυσία ως σωτηρία από την ενοχή είναι μια από τις βασικές έννοιες στη λογική του εγώ. «Η θυσία είναι τόσο ουσιώδης στο σύστημα σκέψης σου που η σωτηρία χωριστά από την θυσία δεν σημαίνει τίποτα για σένα. Η εκ μέρους σου σύγχυση της θυσίας και της αγάπης είναι τόσο βαθιά που δεν μπορείς να συλλάβεις την αγάπη χωρίς θυσία» (Κ-15.Χ.5:7-8). Αυτό έρχεται σε σαφή αντίθεση με τη δήλωση του Θεού στο βιβλίο του Ωσηέ: «Αυτό που θέλω είναι η αγάπη, όχι η θυσία» (Ωσηέ- 6:6).

Στρεφόμαστε τώρα στο πώς αυτή η πίστη στη σωτηρία μέσω της θυσίας και του πόνου εκδηλώθηκε στην ιουδαϊκή παράδοση, αποτελώντας αργότερα τη θεωρητική βάση για τη χριστιανική κατανόηση της σταύρωσης του Ιησού.

Ο Πάσχων Δούλος

Δεδομένου ότι το εγώ είναι πάντα σε επιφυλακή για να να δείξει με το δάχτυλο την αιτία της καταστροφής, οι παγκόσμιες καταστροφές όπως ο Κατακλυσμός του Νώε αναπόφευκτα κατανοήθηκαν ως άμεσο αποτέλεσμα ή συνέπεια της αμαρτωλότητας των ανθρώπων. Η πίστη σε αυτή την αιτιώδη σύνδεση, φυσικά, δεν περιορίζεται στον Ιουδαιοχριστιανισμό, ούτε και η σύνδεση μεταξύ θυσίας και σωτηρίας, αλλά θα περιορίσουμε τη συζήτησή μας στην Ιουδαιοχριστιανική παράδοση, καθώς αυτό είναι το πλαίσιο στο οποίο αναφέρονται τα Μαθήματα Θαυμάτων.

Η βιβλική περιγραφή του Κατακλυσμού του Νώε, που γεωλογικά θεωρείται ότι είναι ένα πραγματικό προϊστορικό γεγονός, γίνεται κατανοητή με αυτόν τον τρόπο:

«Όταν ο Κύριος είδε πόσο είχε αυξηθεί η κακία των ανθρώπων στη γη και ότι όλες τους οι σκέψεις ήταν πάντα μόνο πονηρές... είπε στο Νώε: «Για μένα έφτασε το τέλος των ανθρώπων, γιατί γέμισε η γη από τις αδικίες τους. Θα τους εξαφανίσω, λοιπόν, μαζί με τη γη. ...Κι εγώ θα φέρω κατακλυσμό νερών για να καταστρέψω κάθε σάρκινο ον, που έχει πνοή ζωής. Καθετί που υπάρχει πάνω στη γη θα πεθάνει» (Γένεση 6:5,13,17).

Ο κατακλυσμός, λοιπόν, είναι η τιμωρία που επέβαλε ο Θεός ως δίκαιη αντίποινα για την αμαρτία.

Κατά την περίοδο που προηγήθηκε της Βαβυλωνιακής Εξορίας και της καταστροφής του Ναού, ο προφήτης Ιερεμίας έγραψε εκ μέρους του Θεού:

Κι αν αναρωτηθείς: «Γιατί συμβαίνουν όλα αυτά σ' εμένα;» Είναι για τις πολλές αμαρτίες σου ...Θα σας διασκορπίσω σαν το άχυρο, που της ερήμου ο άνεμος το παίρνει. Αυτός είναι ο κλήρος σου, η μερίδα που σου έδωσα», λέει ο Κύριος· «επειδή με ξέχασες κι έδωσες πίστη στα είδωλα» (Ιερεμίας-13:22,24-25).

Αν και σε ένα επίπεδο η πίστη μας στην αμαρτία θα οδηγήσει σε βάσανα λόγω της ενοχής μας, δεν είναι αλήθεια ότι τα βάσανα είναι τιμωρία που επιφέρει ο Θεός. Το πρωτότυπο αυτής της πεποίθησης είναι η εκδίωξη του Αδάμ και της Εύας από τον Κήπο της Εδέμ, όπου ο Θεός τιμωρεί τους «αμαρτωλούς» εξορίζοντάς τους από τον Παράδεισο. Αυτό που πραγματικά συνέβη είναι ότι η ενοχή του Αδάμ και της Εύας προβάλλεται σε έναν εκδικητικό Θεό, ο οποίος στη συνέχεια αναγκάστηκε να ζητήσει εκδίκηση για να διατηρήσει την ισορροπία της δικαιοσύνης. Αυτές οι ζυγαριές απαιτούν πάντα να θυσιάζεται κάποιος για να δικαιωθεί η αλήθεια. Στο πλαίσιο αυτής της προοπτικής, τα βάσανα των ανθρώπων είναι το δίκαιο που τους αναλογεί για την αμαρτία που πιστεύουν ότι διέπραξαν: την απομάκρυνση από το ζωντανό Θεό μέσα τους, που τώρα θεωρείται ότι απομακρύνθηκε από αυτούς. «Ο Οίκος του Ισραήλ», είπε ο Ιεζεκιήλ, «εξορίστηκε για την αμαρτία τους να συμπεριφερθούν τόσο προδοτικά απέναντί μου. ... όλοι χάθηκαν από τη ρομφαία. Τους μεταχειρίστηκα όπως άξιζαν οι βρώμικες αμαρτίες τους και έκρυψα το πρόσωπό μου από αυτούς» (Ιεζεκιήλ 39:23-24).

Η βασική αρχή αυτής της άποψης για τον πόνο γίνεται σαφής: είτε επρόκειτο για τη δυστυχία του κόσμου που υπέστη τη φρίκη του κατακλυσμού του Νώε, είτε για τα συλλογικά βάσανα των παιδιών του Ισραήλ κατά τη διάρκεια της Εξόδου, είτε για τις φαινομενικά άδικες, προσωπικές συμφορές του Ιώβ, οι εξωτερικές ταλαιπωρίες θεωρούνταν ως αποτέλεσμα της εσωτερικής αμαρτωλής κατάστασης των ανθρώπων. Στο νου των περισσότερων ανθρώπων, αυτή η πεποίθηση είναι ασυνείδητη· ωστόσο, οι προφύτες έβλεπαν ως καθήκον τους να φέρουν αυτή τη σύνδεση αμαρτίας-τιμωρίας ξεκάθαρα μπροστά στα μάτια των ανθρώπων, έτσι ώστε η ενοχή τους να είναι το πρώτο πράγμα που θα τους έρχεται στο μυαλό. Οι προφύτες ήλπιζαν ότι από τον φόβο της τιμωρίας στα χέρια του οργισμένου Πατέρα τους, οι άνθρωποι θα επέστρεφαν από το δρόμο της κακίας ξανά σε Αυτόν.

Έχουμε δει πώς αυτή η δυναμική ενισχύει την πίστη στην πραγματικότητα της αμαρτίας. Εάν τιμωρούμαστε, μπορεί να είναι μόνον επειδή έχουμε αμαρτήσει. Η ερμηνεία της τιμωρίας του Θεού ενισχύει την πίστη στην πραγματικότητα του διαχωρισμού, αφού ο φόβος του Θεού λογικά και αναπόφευκτα απορρέει από αυτόν. Βλέπουμε αυτήν την δυναμική του εγώ να λειτουργεί υποχθόνια στην ακόλουθη προσπάθεια να ερμηνεύσουμε την σωτηρία: ο Πάσχων Δούλος.

Κατά την διάρκεια της Βαβυλώνιας Αιχμαλωσίας του 6ου αιώνα π.Χ., οι προφήτες δίδασκαν ότι η μοίρα των ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένης και της καταστροφής του Ναού, ήταν αποτέλεσμα της αμαρτίας τους. Όμως, ακούστηκε μια κραυγή ελπίδας με την φωνή του Δεύτερου Ησαΐα μέσα από τα τέσσερα Τραγούδια του Δούλου (Ησ-42, 49, 50, 52-53). Αυτά τα τραγούδια βασίζονταν στο δεδομένο ότι τα βάσανα ήταν τιμωρία από το Θεό, όμως ήταν λυτρωτικά, επειδή ο Θεός προσέφερε σωτηρία στον λαό Του μέσα από τα διάφορα βάσανα του Δούλου Του, αποκαθιστώντας έτσι την συμφωνία αγάπης μεταξύ τους. Αυτή είναι η ιστορία του Δούλου:

Η αποστολή του Δούλου ήταν «να φέρει αληθινή δικαιοσύνη στα έθνη» (42:1)· να είναι το «φως των εθνών, τα μάτια για ν' ανοίξει των τυφλών, τους αιχμαλώτους από τα δεσμά να ελευθερώσει, κι αυτούς που κατοικούν στα σκότη απ' την υπόγεια φυλακή» (42:6-7)· «να είναι το όργανο μέσω του οποίου να φτάσει η σωτηρία μου στα πέρατα της γης» (49:6).

Το πώς θα επιτυγχάνετο αυτό, το δήλωναν επίσης σαφώς αυτά τα τραγούδια. Ο Δούλος επρόκειτο να γίνει το όργανο της σωτηρίας μέσα από τον δικό του πόνο και τον θάνατο: θα είναι ένα «πράγμα περιφρονημένο απ' τους ανθρώπους κι εγκαταλελειμμένο· άνθρωπος φορτωμένος θλίψεις, του πόνου σύντροφος, έτσι που να γυρίζουν απ' αλλού οι άνθρωποι το πρόσωπό τους» (53:3)· «οι πόνοι του θα ήταν στην πραγματικότητα οι δικοί μας» (53:4)· και παίρνοντας τα λάθη των ανθρώπων πάνω του θα «εξιλέωνε πολλούς» (53:11). Θα προσφέρει «τη ζωή του ως εξιλέωση» (53:10) και μέσω αυτής της πράξης θα έρθει ειρήνη στον κόσμο και θα επουλωθούν οι πληγές του (53:5).

Σε όλα αυτά, ο Δούλος είναι ανυπεράσπιστος: «εγώ δεν αντιστάθηκα ούτε στα πίσω στράφηκα να φύγω. Την ράχη μου έδωσα σ' αυτούς που με μαστίγωναν και το σαγόνι μου σ' αυτούς που μου ξερίζωναν τα γένια· δεν έκρυψα το πρόσωπό μου όταν με βρίζανε και μ' έφτυναν» (50:5-6). Η περιγραφή συνεχίζεται σε τρίτο πρόσωπο: «Βασανιζόταν κι όμως ταπεινά υπέμενε, χωρίς παράπονο κανένα. Σαν πρόβατο που το οδηγούνε στη σφαγή, καθώς το αρνί που στέκεται άφωνο μπροστά σ' αυτόν που το κουρεύει, ποτέ του δεν παραπονέθηκε» (53:7). Ο Δούλος μπόρεσε να διατηρήσει αυτή την στάση της μη άμυνας επειδή γνώριζε ότι «ο Κύριος, ο Θεός του, έρχεται να τον βοηθήσει (50:7,9), ότι «ο εκδικητής του είναι κοντά» (50:8). Και έτσι ο Δούλος του Θεού «θα προκόψει, θα εξυψωθεί, θα δοξαστεί, πολύ ψηλά θ' ανέβει» (52:13)· «ύστερα απ' την ταλαιπωρία της ψυχής του, η αμοιβή του θα 'ναι να δει το φως και να ικανοποιηθεί» (53:11)· «τα χρόνια του θα 'ναι πολλά και θα εκπληρωθεί μ' αυτόν του Κυρίου το θέλημα» (53:10).

Είναι σαφές από αυτή την περιγραφή πώς αυτό το «σχέδιο σωτηρίας» ενισχύει το ίδιο το πρόβλημα - την ενοχή - που προσπαθεί να αναιρέσει. Το σχέδιό του

βασίζεται στη θυσία· αυτός που ο Θεός «υποστηρίζει», τον οποίο ο Θεός θεωρεί «τον εκλεκτό μου, στον οποίο η ψυχή μου ευφραίνεται» (42:1), είναι αυτός που επιλέγεται για να υποφέρει ως εξιλέωση για τις αμαρτίες του κόσμου. Ο ίδιος δεν έχει αμαρτήσει, αλλά μέσω των παθημάτων και του βασανιστικού θανάτου του θα διαγραφούν οι αμαρτίες των άλλων: «Μα ήταν αιτία οι αμαρτίες μας που αυτός πληγώθηκε, οι ανομίες μας που αυτός εξουθενώθηκε. Για χάρη της δικής μας σωτηρίας εκείνος τιμωρήθηκε και στις πληγές του βρήκαμε εμείς τη γιατρεία. Όλοι εμείς πλανιόμασταν σαν πρόβατα· είχε πάρει καθένας μας το δικό του δρόμο. Μα ο Κύριος έκανε να πέσει πάνω του όλων μας η ανομία» (53:5-6).

Είδαμε πώς οι άμυνες κάνουν αυτό που θα υπερασπιζόταν. Το ίδιο το γεγονός ότι ένα τέτοιο σχέδιο είναι απαραίτητο ενισχύει την ενοχή και την αμαρτία που προοριζόταν να απομακρύνει. Επιπλέον, η εικόνα του Θεού πάνω στην οποία στηρίζεται αναπαράγει την εικόνα του Θεού που απαιτεί το σύστημα του εγώ: ένα Θεό που αναζητά την τιμωρία και την ανταπόδοση ως εξιλέωση για την αμαρτία, απαιτώντας πόνο και ακόμη και θάνατο ως το τίμημα για να κατευνάσει την αιμοδιψή ανάγκη Του για εκδίκηση. Στο παραπάνω παράδειγμα, η θυσία είναι η κυρίαρχη αρχή της σωτηρίας, και το γεγονός ότι ο εκλεκτός του Θεού, ο αθώος Δούλος Του πρέπει να θυσιαστεί, προσδίδει ακόμη μεγαλύτερη δύναμη στο σχέδιο του εγώ. Πώς μπορεί ένας «αμαρτωλός» άνθρωπος να μην αισθάνεται ένοχος γνωρίζοντας ότι ένας άλλος, αμόλυντος από αμαρτία, υπέφερε εξαιτίας του; Φανταστείτε τι κάνει αυτό στο Θεό της αγάπης. Έχει μεταμορφωθεί σε έναν Πατέρα που βρίσκεται σε πόλεμο με τα παιδιά Του, αποφασισμένος να τα καταστρέψει χύνοντας το αίμα τους ώστε να αποκατασταθεί η ειρήνη. Αναφερόμενος και πάλι στον τρίτο νόμο του χάους των Μαθημάτων Θαυμάτων:

Κοίτα πως ο φόβος του Θεού ενισχύεται απ' αυτήν την τρίτη αρχή. Τώρα γίνεται αδύνατον να στραφείς προς Αυτόν για να σε βοηθήσει στην δυστυχία. Γιατί τώρα Αυτός έχει γίνει ο «εχθρός», ο Οποίος την προκάλεσε, προς τον Οποίον η έκκληση είναι άχρηστη. ...Δεν μπορεί να υπάρξει καμία αποδέσμευση και καμία απόδραση. Η Εξιλέωση έτσι γίνεται ένας μύθος, και η εκδίκηση, όχι η συγχώρεση, είναι η Βούληση του Θεού. Γιατί από εκεί όπου όλα αυτά ξεκινούν, δεν φαίνεται καμία βοήθεια, που μπορεί ν' αποδώσει. Μόνο η καταστροφή μπορεί να είναι η έκβαση. Και ο ίδιος ο Θεός φαίνεται να παίρνει το μέρος της, για να υπερκεράσει τον Υιό Του. (Κ-23.ΙΙ.7:1-3; 8:1-5).

Αντί αυτό το σχέδιο σωτηρίας να εξαλείψει την αιτία όλου του πόνου – την πίστη μας στην πραγματικότητα του διαχωρισμού – την καθιστά ακόμα πιο ισχυρή. Τα βάσανα του Δούλου του Θεού ενισχύουν την πίστη μας στην αμαρτία· διαφορετικά ο Θεός δεν θα χρειαζόταν να απαιτήσει αντίποινα. Τα ίδια τα βάσανα του Δούλου μας καθιστούν ακόμα πιο ένοχους, γιατί ξέρουμε ότι κάποιος άλλος έχει θυσιαστεί για όσα έχουμε κάνει εμείς. Η ενίσχυση του κύκλου ενοχή-επίθεση που συζητήσαμε στο πρώτο κεφάλαιο πρέπει να είναι το αποτέλεσμα. Όσο μεγαλύτερη είναι η ενοχή μας, τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη του εγώ να μας «σώσει» από αυτήν, η οποία σε αυτή την περίπτωση έρχεται μέσω της επίθεσης σε κάποιον που είναι φανερά αθώος. Η ενοχή μας ενισχύεται και έτσι συνεχίζεται ο κύκλος. Αυτός είναι ο λόγος που η ιστορία του

ιουδαϊκού λαού, όπως έχει καταγραφεί στην Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, είναι μια επαναλαμβανόμενη ιστορία αμαρτίας, ενοχής και τιμωρίας. Τίποτα δεν άλλαξε ποτέ. Η Εξιλέωση ταυτίστηκε με πόνο και θυσία, και έτσι ταυτίστηκε με την πραγματικότητα της αμαρτωλότητας μας και της ενοχής μας.

Δεδομένης της κατανόησης του Εβραϊκού λαού για το σχέδιο του Θεού όσο αφορά την σωτηρία, δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε πώς οι Εβραίοι οπαδοί του Ιησού θα έβλεπαν την σταύρωση και τον θάνατο του. Έγινε ο Πάσχων Δούλος του Θεού, και στο «πονεμένο, θυματοποιημένο και ετοιμοθάνατο σώμα του» είδαν οι άνθρωποι την σωτηρία τους. Ο Ιησούς που ζούσε αληθινά στην αναμάρτητη παρουσία του Θεού, έγινε αντιληπτός μέσα από τα γεμάτα αμαρτία μάτια του παρελθόντος, και αυτά τα μάτια είδαν σε αυτόν την εκπλήρωση του σχεδίου σωτηρίας του Ησαΐα που ενίσχυε την ενοχή. Έτσι, η θυσία, η ενοχή και η τιμωρία θρονιάστηκαν στον βωμό του Θεού, και η αληθινή συγχώρεση και εξιλέωση τυλίχτηκαν με το αιματοβαμμένο σώμα που είδαν στον σταυρό και μετά τοποθετήθηκαν σε ένα τάφο, σύμβολο μίσους και θανάτου.

Όπως λέει στα Μαθήματα Θαυμάτων ο Ιησούς:

Εάν η σταύρωση ιδωθεί από μία ανάστροφη οπτική, πράγματι φαίνεται σαν ο Θεός να επέτρεψε και ακόμη και να ενθάρρυνε έναν από τους Υιούς Του να υποφέρει επειδή ήταν καλός. Αυτή η ιδιαίτερα ατυχής ερμηνεία, η οποία προέκυψε από προβολή, έχει οδηγήσει πολλούς ανθρώπους πικρά να φοβούνται τον Θεό. Τέτοιες αντι-θρησκευτικές ιδέες υπεισέρχονται σε πολλές θρησκείες. Όμως, ο πραγματικός Χριστιανός θα έπρεπε να σταθεί και ν' αναρωτηθεί, «Πώς μπορεί να είναι έτσι;» Μπορεί ο ίδιος ο Θεός να έχει ένα τέτοιο σκεπτικό, το οποίο τα ίδια τα λόγια Του έχουν σαφώς δηλώσει ότι είναι ανάξιο για τον Υιό Του;... Είναι τόσο ουσιώδες όλο αυτό το σκεπτικό ν' απαλειφτεί, που πρέπει να είμαστε βέβαιοι πως τίποτα ομοειδές δεν παραμένει μέσα στο νου σου. Εγώ δεν «τιμωρήθηκα» επειδή εσύ ήσουν κακός. Το πλήρως αγαθό μάθημα που διδάσκει η Εξιλέωση χάνεται εάν μολυνθεί με τέτοιου είδους στρέβλωση με οποιαδήποτε μορφή. ...Ο Θεός δεν πιστεύει σε αντίποινα. Ο Νους Του δεν δημιουργεί μ' αυτόν τον τρόπο. Αυτός δεν κρατά τις «κακές» πράξεις σου εναντίον σου. Σου φαίνεται πιθανό ότι Αυτός θα τις κρατούσε εναντίον μου; (Κ-3.Ι.1:5-9; 2:9-11; 3:4-7).

Συνοψίζοντας, αυτή η αντίληψη της σταύρωσης κάνει την αμαρτία μας πραγματική και την ενοχή μας δικαιολογημένη, για πάντα μακριά από την συγχωρητική Αγάπη του Θεού. Ψυχολογικά μιλώντας, δεν υπάρχει τρόπος να δεχθούμε την αλήθεια αυτής της αμαρτίας και συγχρόνως να απαλλαγούμε από αυτήν. Όταν αντιλαμβανόμαστε έναν κόσμο βασάνων, πόνου και θανάτου, πρέπει να αντιλαμβανόμαστε και φόβο και ενοχή. Σαν άμυνα προβάλλουμε αυτήν την ενοχή, επειδή η πίστη στον πόνο απαιτεί να είναι άλλοι υπεύθυνοι και να τιμωρούνται για την αμαρτία τους. Αν αυτοί δεν τιμωρηθούν, τότε εμείς οι ίδιοι πρέπει να υποστούμε τις συνέπειες της ενοχής μας. Από την στιγμή που ο πόνος γίνεται πραγματικός, ανεξάρτητα από την μορφή του, κάποιος πρέπει να πληρώσει το τίμημα. Τελικά και αναπόφευκτα, ο ίδιος ο Θεός

θεωρείται ο δημιουργός αυτού του πόνου, και η φύση Του μετατρέπεται από Θεό Αγάπης σε έναν Θεό φόβου, μίσους, εκδίκησης, ακόμα και φόνου.

Όταν εφαρμόσουμε αυτήν την ιδέα στην σταύρωση του Ιησού, μπορούμε να δούμε την ίδια την δυναμική στην πράξη. Αν πιστεύουμε ότι ο Ιησούς υπέφερε εξαιτίας των δικών μας αμαρτιών – τότε αυτός, ένας αθώος άνθρωπος, τιμωρήθηκε από το Θεό και πέθανε επειδή εμείς είμαστε κακοί – θα ήταν αδύνατο να μην νιώσουμε ακόμα πιο ένοχοι. Τότε, δεν θα μπορούσαμε παρά να προβάλουμε την ενοχή μας σε άλλους, βλέποντάς τους ως υπεύθυνους για τον θάνατο που ασυνείδητα πιστεύουμε ότι προκαλέσαμε. Ούτε θα μπορούσαμε να μην προβάλλουμε στον Ιησού, ακόμα και στο Θεό, μια καταδικαστική απόφαση που θα μας τιμωρούσε για τις αμαρτίες μας. Συνεπώς, δεν μπορούμε να μάθουμε ότι οι αμαρτίες μας συγχωρούνται – το μάθημα που ήρθε να διδάξει ο Ιησούς – και αντί γι αυτό μάθαμε ότι η σωτηρία είναι θυσία. Όπως τονίζεται στα Μαθήματα Θαυμάτων:

Βεβαιώσου παρά πολύ ότι αναγνωρίζεις πόσο εντελώς αδύνατη είναι αυτή η υπόθεση και πως εξ ολοκλήρου πηγάζει από προβολή....Η θυσία είναι μία έννοια τελείως άγνωστη στον Θεό. Αυτή πηγάζει μόνο από φόβο, και οι φοβισμένοι άνθρωποι μπορούν να είναι κακοπροαίρετοι. Η θυσία με οποιονδήποτε τρόπο είναι μία παραβίαση της εντολής μου να είσαι ευσπλαχνικός, όπως ο Πατέρας σου στα Ουράνια είναι ευσπλαχνικός. Είναι δύσκολο για πολλούς Χριστιανούς να συνειδητοποιήσουν πως αυτό ισχύει για τον εαυτό τους. Οι καλοί δάσκαλοι ποτέ δεν τρομοκρατούν τους μαθητές τους. Εάν τρομοκρατείς σημαίνει ότι επιτίθεσαι και αυτό καταλήγει σε απόρριψη αυτού που προσφέρει ο δάσκαλος. Το αποτέλεσμα είναι μαθησιακή αποτυχία. (Κ.3.Ι.3:8; 4).

Η Ενίσχυση της Ενοχής: Μαρτύριο και Διωγμός

Συνεπώς, το σχέδιο του εγώ για την σωτηρία απαιτούσε την προβολή της δικής μας ενοχής στον Ιησού, τον αθώο αμνό του Θεού που τιμωρήθηκε αντί για μας. Σε αυτό «το μυστήριο της σωτηρίας», οι αμαρτίες μας μαγικά φεύγουν από μας μέσω του πόνου του. Έγινε τα λύτρα που απαιτούσε για αυτές ο Θεός, και τώρα που ικανοποιήθηκε η ανάγκη Του για αίμα, εμείς θεραπευτήκαμε έμμεσα με τον θάνατο του Ιησού και απαλλαχτήκαμε από την αμαρτία μας: σκοτώθηκε αυτός για να μην χρειαστεί να σκοτωθούμε εμείς.

Αφού το εγώ διδάσκει ότι ο πόνος είναι ο τρόπος με τον οποίο εξιλεωνόμαστε για τις αμαρτίες μας, όσο περισσότερο υποφέρουμε εμείς, τόσο περισσότερο ελευθερωνόμαστε από τις κηλίδες του αίματος του Ιησού που αποτελούν απόδειξη για το έγκλημα μας· θα πληρώναμε το χρέος μας σε αυτόν με το δικό μας αίμα. Επιπλέον, αν πράγματι ο Ιησούς πέθανε εξαιτίας μας, τότε τι μεγαλύτερη εξιλέωση θα υπήρχε για μας από το να ταυτιστούμε με τον θάνατο του, δοξασμένοι από τον δικό μας θάνατο που θα ήταν τόσο όμοιος με τον δικό του;

Υπάρχει ένα άγαλμα του σταυρωμένου Ιησού που δηλώνει στον παρευρισκόμενο: «Αυτό έκανα εγώ για σένα. Εσύ τι έχεις κάνει για μένα;» Είναι δυνατόν κάποιος που στέκεται κάτω από αυτό το άγαλμα και διαβάζει αυτές τις λέξεις, να νιώθει κάτι άλλο εκτός από ενοχή; Υπάρχει κανείς πάνω στην γη που θα ένιωθε ότι έχει κάνει περισσότερα για τον Ιησού από ό,τι έκανε εκείνος για μας; Με αυτόν τον τρόπο, η αφοσίωση του εγώ απέναντι στον Ιησού βασίζεται στην ενοχή, και καθόλου στην αγάπη.

Η ενοχή μας για τα προφανή βάσανα του Ιησού – εξαιτίας της δικής μας αμαρτίας – θα μας οδηγούσε αναπόφευκτα να ταυτιστούμε με αυτά τα βάσανα. Οι άνθρωποι που θα «σήκωναν τον σταυρό τους και θα ακολουθούσαν τον Ιησού» θα ένιωθαν ότι το σπουδαιότερο πράγμα που θα μπορούσαν να κάνουν για τον σωτήρα που πιστεύουν ότι βασανίστηκε και πέθανε γι αυτούς, είναι να υποφέρουν γι αυτόν. Σε αυτή τη βάση στηρίζεται η παράδοση των μαρτυριών, σύμφωνα με την οποία οι αγνοί χριστιανοί πίστευαν ότι θα μπορούσαν να έρθουν πιο κοντά στον Ιησού ταυτιζόμενοι με τον πόνο του και το μαρτύριο του. Όπως έγραψε ο Απόστολος Παύλος στους Φιλιππησίους: «Αυτό που επιθυμώ είναι να γνωρίσω το Χριστό και τη δύναμη της αναστάσεώς του, και να μετάσχω στα παθήματά του ακολουθώντας τον στο θάνατο» (Προς Φιλιππησίους 3:10). Η ευχή του Παύλου πραγματοποιήθηκε καθώς εκτελέστηκε στη Ρώμη ως μάρτυρας το 67μΧ. Η παράδοση λέει επίσης ότι και ο Πέτρος μαρτύρησε. Επειδή πίστευε ότι δεν ήταν τόσο άγιος όσο ο Ιησούς, πήγε ένα βήμα πιο πέρα από τον Δάσκαλο του, καθώς σταυρώθηκε ανάποδα.

Η παράδοση της χριστιανικής ασκητικής προέκυψε εν μέρει από την ανάγκη για θυσία και πόνο. Κεντρικό ρόλο σε αυτήν την παράδοση έπαιξε το λάθος που εξετάσαμε στο 1ο μέρος, δηλαδή η προβολή του προβλήματος στο σώμα που κάνει το εγώ και η προσπάθεια να το λύσουμε σε αυτό το επίπεδο. Η πηγή της αμαρτίας μεταφέρθηκε από το νου στην σάρκα, και εκεί δέχθηκε επίθεση και νικήθηκε. Όταν ο πόνος δοξάζεται με αυτόν τον τρόπο, το σώμα έχει γίνει πραγματικό και η ενοχή μπορεί μόνο να ενισχύεται.

Το εγώ, όμως, δεν έχει τελειώσει. Όχι μόνο απολαμβάνει την προβολή του πόνου στα σώματα μας, αλλά αναζητά και σώματα άλλων ανθρώπων να κάνει προβολή, σε μια προσπάθεια να αποφύγει την ευθύνη για την δική μας απόφαση να είμαστε διαχωρισμένοι. Από αυτή την ανάγκη προέκυψε το πιο θλιβερό κομμάτι της ιστορίας του Χριστιανισμού: η ανάγκη του να βρίσκει αποδιοπομπαίους τράγους για να τους διώκει και να τους τιμωρεί. Η ενοχή που ένιωθαν οι απόστολοι ως αποτέλεσμα της ιδιαίτερης σχέσης τους με τον Ιησού βρήκε εύλογο στόχο για προβολή στο πρόσωπο των Εβραίων που δεν πίστεψαν στον Ιησού και που τους καταδίωκαν για τις πεποιθήσεις τους. Όπως το διατύπωσε ένας κορυφαίος μελετητής των γραφών: οι Ιουδαίοι έδιωξαν τους οπαδούς του Ιησού από την συναγωγή, και αυτοί με την σειρά τους έδιωξαν τους Ιουδαίους από την βασιλεία. Δεν θα μπορούσε να φανταστεί κανείς έναν λιγότερο ευοίωνο τρόπο για να αρχίσει η διδασκαλία του μηνύματος του Ιησού για συγχώρεση και αγάπη. Όπως δήλωσε ο ίδιος στα Μαθήματα Θαυμάτων:

Οι Απόστολοι συχνά την παρανοούσαν [την σταύρωση], για τον ίδιο λόγο που οποιοσδήποτε την παρανοεί. Η δική τους ατελής αγάπη τους

καθιστούσε ευάλωτους στην προβολή και από τον δικό τους φόβο μίλησαν για την «οργή του Θεού» ως όπλο της εκδίκης Του. Ούτε μπορούσαν να μιλήσουν για την σταύρωση χωρίς καθόλου θυμό, επειδή η δική τους αίσθηση ενοχής τούς προκαλούσε θυμό.... Καθώς διαβάζεις τις διδασκαλίες των Αποστόλων, θυμήσου ότι εγώ ο ίδιος τους είπα ότι ήταν πολλά αυτά που θα κατανοούσαν αργότερα, επειδή δεν ήταν πλήρως έτοιμοι να με ακολουθήσουν τότε. Δεν θέλω να επιτρέψεις σε κανένα φόβο να εισέλθει στο σύστημα σκέψης προς το οποίο σε καθοδηγώ. Δεν ζητώ μάρτυρες αλλά δασκάλους. Κανείς δεν τιμωρείται για αμαρτίες και οι Υιοί του Θεού δεν είναι αμαρτωλοί. Κάθε σκέψη τιμωρίας εμπεριέχει προβολή μομφής και ενδυναμώνει την ιδέα ότι η μομφή δικαιολογείται. Το αποτέλεσμα είναι ένα μάθημα στην μομφή, επειδή κάθε συμπεριφορά διδάσκει τις πεποισθήσεις που είναι τα κίνητρά της (Κ-6.Ι.14:2-4; 16:1-6).

Αυτό το μοτίβο της μομφής των άλλων, επιταχύνθηκε γρήγορα. Οι πρώτοι Χριστιανοί γρήγορα στράφηκαν ο ένας εναντίον του άλλου, εκτός από μη πιστούς, και η ενότητα της Βασιλείας του Ιησού διασπάστηκε ξανά και ξανά, αφού κάθε μικρή ομάδα άρχισε να ανταγωνίζεται με τις άλλες για το ποια ήταν η αληθινή εκκλησία του Ιησού. Από την στιγμή βέβαια που μπαίνει τέτοιος ανταγωνισμός, δεν υπάρχει καμία αληθινή εκκλησία του Ιησού. Η παράδοση των διωγμών που άρχισε αμέσως μετά τον θάνατο του Ιησού, συνεχίστηκε μέσα στους αιώνες που ακολούθησαν. Οι Χριστιανοί προσπαθούσαν να τιμωρήσουν άλλους για τα αμαρτήματα που οι ίδιοι, «οι δίκαιοι», πίστευαν ασυνείδητα ότι είχαν διαπράξει. Δύο χιλιάδες χρόνια διωγμών μας έκαναν όλους να συνειδητοποιήσουμε οδυνηρά τα αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας προβολής: ο φαύλος κύκλος του εγώ της ενοχής οδηγεί σε επίθεση, που ενισχύει την ενοχή, κοκ.

Η τραγωδία αυτής της ιστορίας οξύνθηκε ακόμα περισσότερο όταν αυτό το μίσος, οι διωγμοί, και οι φόννοι γίνονταν στο όνομα του Πρίγκηπα της Ειρήνης. Η ασυνείδητη ανάγκη του εγώ να προβάλλει την ενοχή του – που μοιραζόμαστε όλοι μας – δεν άφησε αυτούς τους κατά τα άλλα λογικούς ανθρώπους να αναγνωρίσουν τον παραλογισμό, για να μην πω την παραφροσύνη της άποψής τους. Δεν πρέπει ποτέ να υποτιμήσουμε την δύναμη της άρνησης και την ανάγκη της να κρατήσει την αλήθεια μακριά μας. Τα Μαθήματα Θαυμάτων συνοψίζουν αυτό το θέμα:

Είναι άφρονο να δέχεσαι οποιαδήποτε ιδέα, εάν πρέπει ν' ανατρέψεις ένα ολόκληρο πλαίσιο αναφοράς προκειμένου να την δικαιολογήσεις. Αυτή η διαδικασία είναι επώδυνη στις μικρότερες εφαρμογές της και καθαρά τραγική σε ευρύτερη κλίμακα. Η δίωξη συχνά καταλήγει σε μία προσπάθεια να «αιτιολογηθεί» η τρομερή εσφαλμένη αντίληψη ότι ο Ίδιος ο Θεός καταδίωξε τον Υιό Του για χάρη της σωτηρίας (Κ-3.Ι.2:2-4).

Κατά τη διάρκεια των δύο χιλιάδων χρόνων της ιστορίας τους, οι χριστιανικές κοινότητες που καταδίωκαν τους άλλους απλώς αντανάκλασαν την ίδια ανάγκη για δίωξη που υπάρχει σε όλους μας, και θα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί ώστε να μην υιοθετήσουμε μια στάση υπεροχής όταν εξετάζουμε αυτή την ιστορική περίοδο. Όπως ο Ιησούς συγχώρεσε αυτούς που φάνονταν να τον διώκουν, έτσι και εμείς πρέπει να πούμε, και να το εννοούμε, σε αυτούς

που πιστεύουμε ότι διώκουν εμάς ή άλλους: «Πατέρα, συγχώρεσε τους· δεν γνωρίζουν τι κάνουν», συμπεριλαμβάνοντας και εμάς ανάμεσα τους. Μόνον έτσι μπορούμε να βρούμε την συγχώρεση της αγάπης του Ιησού.

Η μη Πραγματικότητα του Θανάτου

Υπήρξε επίσης και μια πιο συγκεκριμένη παρανόηση του μηνύματος του Ιησού, που μπορούμε να εξετάσουμε. Καθιστώντας το μαρτύριο και τη θυσία, και ως εκ τούτου το σώμα, πραγματικά, ο θάνατος επίσης έγινε πραγματικός, και το σαφές μήνυμα της ανάστασης απεμπολήθηκε. Στα Μαθήματα Θαυμάτων συνοψίζει ο Ιησούς το μάθημα που δίδαξε: «Δεν υπάρχει κανένας θάνατος επειδή ο Υιός του Θεού είναι καθ' ομοίωση του Πατέρα του. Τίποτα απ' όσα μπορείς να κάνεις δεν μπορεί ν' αλλάξει την Αιώνια Αγάπη. Ξέχασε τα όνειρά σου για αμαρτία και ενοχή, και έλα μαζί μου να μοιραστείς την ανάσταση του Υιού του Θεού» (Αποσ.Ορ-5.6:9-11).

Στον κόσμο του εγώ πιθανώς δεν υπάρχει καμιά πραγματικότητα στην οποία έχουν επενδυθεί τόσα, όσα στον θάνατο. Είναι το μεγάλο σύμβολο του εγώ, γιατί μετατρέπει το Θεό σε έναν εκδικητικό Πατέρα ο Οποίος απαιτεί το θάνατο ως τίμημα για την αμαρτωλότητα μας. Είναι:

.....το κεντρικό όνειρο από το οποίο όλες οι ψευδαισθήσεις πηγάζουν...Είναι η μία πάγια, αμετάβλητη πεποίθηση του κόσμου ότι όλα τα πράγματα μέσα του γεννιούνται μόνο για να πεθάνουν...Η ζοφερότητα του συμβόλου είναι αρκετή για να καταδειχτεί ότι αυτό δεν μπορεί να συνυπάρχει με τον Θεό... Εάν ο θάνατος είναι πραγματικός για οτιδήποτε, δεν υπάρχει καμιά ζωή. Ο θάνατος αρνείται την ζωή. Όμως, εάν υπάρχει πραγματικότητα στην ζωή, ο θάνατος απορρίπτεται. Κανένας συμβιβασμός σ' αυτό δεν είναι δυνατός. Είτε υπάρχει ένας θεός φόβου είτε Ένας Αγάπης ...Αυτός δεν έφτιαξε τον θάνατο, επειδή Αυτός δεν έφτιαξε τον φόβο. (Εγγχ-27.1:1,4; 3:3; 4:2-6,9).

Στον πολιτισμό μας, η συνήθης σύνδεση μεταξύ θανάτου και τραγωδίας είναι η απόδειξη αυτής της λανθασμένης σύνδεσης που έχουμε δημιουργήσει μεταξύ φυσικού θανάτου, πόνου και τιμωρίας από τον Θεό. Ακόμα και αν η τιμωρία του Θεού δεν είναι συνειδητή πεποίθηση, όπως τις περισσότερες φορές δεν είναι, παραμένει η βασική γραμμή του εγώ.

Η λογική επέκταση αυτής της πίστης σε έναν εκδικητικό Θεό είναι η πίστη στην κόλαση, η οποία

..... αναπόφευκτη για όσους ταυτίζονται με το εγώ. Οι εφιάλτες τους και οι φόβοι τους όλοι σχετίζονται μ' αυτό. Το εγώ διδάσκει ότι η κόλαση είναι στο μέλλον, προς αυτό κατευθύνεται όλη η διδασκαλία του. Η κόλαση είναι ο στόχος του. Γιατί παρότι το εγώ στοχεύει στον θάνατο και στην αποσύνθεση ως τελικό σκοπό, δεν το πιστεύει. Ο στόχος του θανάτου, τον οποίο ποθεί για σένα, το αφήνει ανικανοποίητο. Όλοι όσοι ακολουθούν την διδασκαλία του εγώ έχουν τον φόβο του θανάτου (Κ-15.Ι. 4:1-7).

Όλοι όσοι περιπλανώνται σε αυτόν τον κόσμο με ενοχές, πρέπει να φοβούνται τον θάνατο, γιατί η ενοχή πρέπει πάντα να τιμωρείται.

.....Η πίστη στην ενοχή πρέπει να οδηγεί στην πίστη στην κόλαση, και οδηγεί πάντα. Ο μόνος τρόπος με τον οποίο το εγώ επιτρέπει να βιωθεί ο φόβος της κόλασης είναι να φέρει την κόλαση εδώ, αλλά πάντα ως μία πρόγευση του μέλλοντος. Γιατί όποιος πιστεύει ότι του αξίζει η κόλαση δεν μπορεί να πιστέψει ότι η τιμωρία θα λήξει σε ειρήνη. (Κ-15.Ι.6:5-7).

Αυτός ο φόβος του θανάτου, όπως διδάσκει το Μάθημα, είναι απλώς η κάλυψη της έλξης που ασκεί. Η έλξη του εγώ για την ενοχή, τα βάσανα και τον πόνο βρίσκει την τελική της ικανοποίηση στον θάνατο, τον πιο πειστικό μάρτυρα της πραγματικότητας της ύπαρξης του.

Ζούμε σε μια κοινωνία στην οποία κυριαρχεί η σκέψη της προστασίας του σώματός μας, με αποκορύφωμα το φόβο της απώλειας του. Φοβόμαστε τον θάνατο επειδή πιστεύουμε ότι θα χωριστούμε από αυτούς που «αγαπάμε» και χρειαζόμαστε, ή τον φοβόμαστε για τον εαυτό μας, αμυνόμενοι απέναντι στον κρυφό φόβο ότι θα τιμωρηθούμε για τις αμαρτίες μας. Έτσι το εγώ θα προσκολλάται πάντα στο θάνατο, γιατί αυτός είναι η ζωή του, και μπορούμε να δούμε πώς οι δυτικές θρησκείες και ο δυτικός πολιτισμός έχουν δώσει μεγάλη έμφαση στο θάνατο του σώματος. Έχει γίνει θρησκεία, γεμάτη με νεκρικές και πένθιμες τελετουργίες που προσπαθούν να μας ανακουφίσουν από έναν πόνο ο οποίος δεν μπορεί ποτέ να θεραπευτεί, τώρα που ο θάνατος έχει γίνει πραγματικός. Από την στιγμή που στον υλικό κόσμο έχει αποδοθεί πραγματικότητα, είναι πράγματι ένα λυπηρό γεγονός όταν συμβαίνει κάτι που σηματοδοτεί το τέλος του σώματος. Όμως, αυτό που στην πραγματικότητα έχουμε κάνει είναι να πέσουμε στην παγίδα του εγώ να «κάνουμε το λάθος πραγματικό», και μετά να αμυνόμαστε εναντίον του.

Φανταστείτε, λοιπόν, το υπέροχο δώρο του Ιησού που απέδειξε ότι ο θάνατος δεν είναι καθόλου αυτό που φαίνεται. Στα εμπνευσμένα λόγια του Απόστολου Παύλου, ο Ιησούς μας έδειξε ότι δεν πρέπει να φοβόμαστε τον θάνατο. «Όταν αυτό το φθαρτό μεταμορφωθεί σε άφθαρτο και το θνητό μεταμορφωθεί σε αθάνατο, τότε θα πραγματοποιηθεί ο λόγος της Γραφής: Ο θάνατος αφανίστηκε· η νίκη είναι πλήρης! Θάνατε, πού είναι το κεντρί της δύναμής σου; Άδη, πού είναι η νίκη σου; ...Ας ευχαριστήσουμε όμως το Θεό που μας χάρισε τη νίκη δια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού» (Α Προς Κορινθίους 15:54-55,57). Ο θάνατος είναι απλώς μια πεποίθηση, και με την ανάστασή του ο Ιησούς απέδειξε ότι αυτή η πεποίθηση είναι μια ψευδαίσθηση. Όπως δηλώνει στα Μαθήματα Θαυμάτων: «Ποιος καλύτερος τρόπος να διδάξεις την πρώτη και θεμελιώδη αρχή σ' ένα μάθημα για θαύματα από το να σου καταδειχθεί ότι η μία αρχή που φαίνεται να είναι η δυσκολότερη, μπορεί να επιτευχθεί πρώτη;» (Κ-19.ΙV-Γ.6:2). Αυτή η «δυσκολότερη» ήταν η υπέρβαση του θανάτου – αλλά ακόμα περισσότερο, ήταν η άσκηση της συγχώρεσης όταν αντιμετωπίζουμε τη δολοφονία μας.

Ο Ιησούς μας δίδαξε έναν άλλον τρόπο να βλέπουμε τον θάνατο, όπως μας δίδαξε και έναν άλλον τρόπο να βλέπουμε το σώμα, το οποίο απλώς υπηρετεί τον σκοπό που του δόθηκε από το νου. Σε ένα νου που πιστεύει στην ενοχή,

το σώμα θα λειτουργήσει σαν εργαλείο διαχωρισμού, με το θάνατο να είναι ο τελικός μάρτυρας της πεποίθησης ότι η αλήθεια είναι ψευδαίσθηση και η ψευδαίσθηση αλήθεια. Για το Άγιο Πνεύμα, όμως, το σώμα υπηρετεί έναν διαφορετικό σκοπό, γιατί γίνεται ένα εργαλείο με το οποίο μαθαίνουμε και διδάσκουμε τα δικά Του μαθήματά της συγχώρεσης. Ο θάνατος είναι τότε μια ήσυχη εγκατάλειψη του σώματος αφού έχει υπηρετήσει τον άγιο σκοπό του. Μας ζητείται να χρησιμοποιήσουμε το σώμα «... για να φέρουμε το Λόγο του Θεού σ' εκείνους που δεν τον έχουν, και το σώμα καθίσταται ιερό. Επειδή είναι ιερό δεν μπορεί να αρρωστήσει, ούτε μπορεί να πεθάνει. Όταν η χρησιμότητά του έχει εκπληρωθεί, αφήνεται παράμερα, και αυτό είναι όλο» (Εγγχ-12.5:4-6). Ο Ινδός άγιος του 19ου αιώνα, Ραμακρίσνα, δίδαξε παρομοίως ότι ο θάνατος είναι απλώς η μετάβαση από το ένα δωμάτιο στο άλλο.

Η ιστορία λέει ότι όταν οι μαθητές του ρώτησαν τον Βούδα ποιος ήταν – «Είσαι ο Βούδας, ο Μεγάλος Δάσκαλος, ο Φωτισμένος, κλπ;» - αυτός απλά απάντησε: «Δεν είμαι τίποτα από αυτά. Είμαι αφυπνισμένος». Και ο Ιησούς ήταν αφυπνισμένος. Ξύπνησε από το όνειρο του θανάτου – το νόημα της ανάστασης – επειδή έφθασε στην μία συνειδητοποίηση στην οποία πρέπει να φτάσουμε όλοι: μόνο το πνεύμα είναι πραγματικό, και δεν μπορεί ποτέ να πεθάνει. Όλες οι άλλες ψευδαισθήσεις απομακρύνονται στο φως αυτής της αλήθειας. Μέσω της συγχωρητικής πράξης σωτηρίας του Ιησού, όλοι κέρδισαν – όχι μόνον αυτοί που πίστεψαν σε αυτόν, αλλά και όλοι όσοι θα μάθαιναν το μάθημα που ήρθε να διδάξει. Η τέλεια αγάπη την οποία έδειξε ο Ιησούς είναι η τέλεια αγάπη που ζει μέσα μας, η αγάπη που περιμένει υπομονετικά να καταργηθεί το πέπλο του εγώ. Αυτό είναι το πέπλο που μας λέει ο Ματθαίος ότι σκίστηκε την στιγμή του θανάτου του Ιησού (Κατά Ματθαίο 27:51), που συμβολίζει το πέπλο της ενοχής και του φόβου που μας είχε κρατήσει διαχωρισμένους από το Θεό μας και από τον αδελφό μας. Μέσα από αυτή την πράξη αγάπης προς πάσα κατεύθυνση, η αληθινή δικαιοσύνη και η αγάπη του Δούλου του Θεού αποκαταστάθηκε σε όλους τους ανθρώπους. Αυτή η αγάπη-χωρίς-θυσία είναι το πραγματικό μήνυμα της σταύρωσης.

Κεφάλαιο 10 - ΠΙΣΤΗ ΣΤΟ ΘΕΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Καθώς περνάμε μέσα από την κόλαση του εγώ όταν αντιμετωπίζουμε την ενοχή και το φόβο μας, δεν θα μπορούσαμε να αντέξουμε την αγωνία και το φόβο που προκύπτει αν δεν υπήρχε πάντα παρούσα η βοήθεια του Θεού. Ο τρίτος μακαρισμός διδάσκει: «Μακάριοι όσοι πενθούν: αυτοί θα παρηγορηθούν» (Κατά Ματθαίο 5:4). Πράγματι, καθώς το εγώ πενθεί για τον δικό του θάνατο, θα χρειαστούμε την στοργική παρηγοριά του Θεού περισσότερο από ποτέ. Αυτή η παρηγοριά είναι το Άγιο Πνεύμα του Θεού, ο Παρηγορητής που υποσχέθηκε ο Ιησούς να μας στείλει (Κατά Ιωάννη 14:16). Όμως η ενοχή μας απαιτεί να είναι σκληρός ο Θεός, έτοιμος να τιμωρήσει και απρόθυμος να συγχωρήσει εξαιτίας της αμαρτίας μας εναντίον Του, πόσο μάλλον να είναι Εκείνος που θα μας παρηγορήσει. Αυτός ο φόβος ενός τιμωρητικού Πατέρα, διατηρεί την ενοχή μας σταθερά αναλλοίωτη. Επιπλέον, μας εμποδίζει να πάμε στο Θεό όταν έχουμε ανάγκη, αφού είμαστε πεπεισμένοι ότι η ανελέητη ασυγχωρησία Του θα μας καταστρέψει. Είδαμε παραδείγματα αυτής της δυναμικής στο προηγούμενο κεφάλαιο όπου οι άνθρωποι πρόβαλαν την δική τους υποτιθέμενη ενοχή σε έναν Θεό, ο Οποίος προσπαθούσε να τους τιμωρήσει αν όχι να τους καταστρέψει για τις αμαρτίες τους εναντίον Του.

Από την πλευρά του εγώ, ο φόβος μας για το Θεό είναι η τέλεια άμυνα, αφού μας κρατάει μακριά από το μοναδικό Πρόσωπο το Οποίο μπορεί να τον εξαφανίσει. Γι αυτό τρέχουμε ξανά στο εγώ μας να μας σώσει, και έχουμε ήδη εξετάσει τις καταστροφικές συνέπειες που αυτό έχει για μας σαν μεμονωμένα άτομα, για να μην αναφέρουμε την επίδρασή του στον κόσμο. Με αυτή την έννοια, μπορούμε λοιπόν να καταλάβουμε την σπουδαιότητα του κεντρικού μηνύματος που ήρθε ο Ιησούς να εξαγγείλει, και που είναι το θέμα αυτού του κεφαλαίου: Ο Θεός είναι Αγάπη, και καμιά δύναμη του νου μας ή του κόσμου δεν μπορεί αληθινά να μας διαχωρίσει από αυτή την Αγάπη. Αν ο Θεός είναι Αγάπη και δεν μας καταδικάζει, τότε η ενοχή μας είναι ψευδαισθητική και το σύστημα σκέψης του εγώ πρέπει να καταρρεύσει. Οτιδήποτε πιστεύαμε ότι είχαμε κάνει μέσα στην απιστία μας δεν είχε αποτελέσματα, δεν μπορεί να αποτελέσει την αιτία, και επομένως δεν μπορεί να υπάρχει. Όπως έγραψε ο Απόστολος Παύλος: «Αν απιστούμε, πιστός Εκείνος μένει, να αρνηθεί τον Εαυτό του δεν μπορεί» (2 Προς Τιμόθεο 2:13). Αυτός ο Εαυτός δεν είναι μόνο του Θεού, αλλά και δικός μας: ο Εαυτός που δημιούργησε κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσή Του. Συνεπώς, μέσα από το ευαγγέλιο του Ιησού μπορούμε να τον ακούσουμε να μας λέει: «Ο τρόπος που σας αγαπώ είναι ο τρόπος που σας αγαπά ο Πατέρας. Δείτε την Αγάπη Του μέσα μου και γνωρίστε την συγχώρεση Του γι αυτό που δεν έγινε ποτέ στην πραγματικότητα. Ο διαχωρισμός από τον Θεό ήταν απλώς ένα κακό όνειρο».

Η Αγάπη του Θεού για Μας

Δεν μπορούμε να στραφούμε στον Θεό για βοήθεια μέχρι να αλλάξει η αντίληψη μας για Αυτόν. Το αντίθετο θα ήταν παράλογο. Κανένας που βρίσκεται σε ανάγκη δεν στρέφεται σε κάποιον που πιστεύει ότι θα τον καταστρέψει. Είναι επιτακτικό να κάνουμε αυτήν την μετατόπιση, και στρεφόμενοι στα ευαγγέλια βλέπουμε την σημασία που έδινε ο Ιησούς στη διόρθωση των λανθασμένων αντιλήψεων μας για τον Δημιουργό μας. Πουθενά αλλού δεν είναι πιο καθαρά διατυπωμένη αυτή η διδασκαλία όσο στις παραβολές.

Όπως έχουν επισημάνει μελετητές των γραφών, πολλές παραβολές απευθύνονταν προς τους επικριτές του Ιησού που διαφωνούσαν με την εκδήλωση της αγάπης προς όλους τους ανθρώπους, σε «άγιους» και «αμαρτωλούς» εξίσου. Ο σκοπός του Ιησού ήταν να δείξει, μέσα από τις δικές του πράξεις αγάπης, πώς ενεργεί ο Πατέρας του. Στάθηκε σαν αντιπρόσωπος του Θεού, γιατί σε αυτόν μπορούσαν να δουν οι άνθρωποι την τέλεια ενσάρκωση της Αγάπης του Πατέρα που αγκάλιαζε όλους τους ανθρώπους ως ένα, ισότιμα μέλη της οικογένειας Του. Αυτές τις παραβολές μπορούμε να τις δούμε σαν εξήγηση του μηνύματος του Ιησού για την πανανθρώπινη Αγάπη και συγχώρεση του Θεού.

Το Κεφάλαιο 15 του κατά Λουκά ευαγγελίου παρουσιάζει τρεις παραβολές του ελέους του Θεού, που έδωσε ο Ιησούς σαν απάντηση στα παράπονα των γραμματέων και Φαρισαίων, ότι καλωσόριζε αμαρτωλούς και έτρωγε μαζί τους. Στις δύο παραβολές «του χαμένου προβάτου» (στ 4-7) και «της χαμένης Δραχμής» (στ 8-10), ο Ιησούς περιγράφει την μεγάλη χαρά του Ουρανού για την επιστροφή ενός αμαρτωλού, ενός χαμένου.

Ο βοσκός αφήνει τα ενενήντα εννιά πρόβατά του για να ψάξει για το ένα που είχε χαθεί, και μόλις το βρήκε «το βάζει χαρούμενος στους ώμους του, έρχεται στο σπίτι και προσκαλεί τους φίλους και τους γείτονες και τους λέει: «χαρείτε μαζί μου, γιατί βρήκα το πρόβατό μου που είχε χαθεί» (στ 5-6). Παρόμοια, μια γυναίκα που βρήκε τη χαμένη της δραχμή αφού έψαξε πολύ, καλεί τους φίλους και τους γείτονές της να χαρούν μαζί της. Το νόημα των παραβολών υπογραμμίζεται από τον Ιησού: «Σας βεβαιώνω πως το ίδιο χαίρονται οι άγγελοι του Θεού για τη μετάνοια ενός αμαρτωλού» (στ 10). Τα Μαθήματα Θαυμάτων αντανakλούν την ίδια σκέψη στην περιγραφή της επιστροφής μας στην εστία: «Και πόσο μεγάλη θα είναι η χαρά στον Παράδεισο όταν συνενωθείς με την παντοδύναμη χορωδία για την Αγάπη του Θεού!» (Κ-26.IV.6:3).

Το έλεος του Θεού είναι άπειρο και τους περιλαμβάνει όλους· κανείς δε εξαιρείται από τη Βασιλεία Του, και συνεχώς προσπαθεί να βρει αυτούς που έχουν χαθεί (τους «αμαρτωλούς»). Έτσι, χαίρεται όταν ένας μετανοημένος αμαρτωλός επιστρέφει και μπορεί να δεχθεί την συγχώρεση του Πατέρα του. Τα Μαθήματα Θαυμάτων μιλούν μεταφορικά για το «κλάμα» του Θεού μπροστά «στη 'θυσία' των παιδιών Του που πιστεύουν ότι τον έχουν χάσει» (Κ-5.VII.4:5), και ότι «Ο Θεός είναι μόνος χωρίς τους Υιούς Του» (Κ-2.III.5:11). Ο Θεός, βέβαια, δεν μπορεί να κλαίει ή να είναι μόνος, αλλά αυτές οι αναφορές

καθρεφτίζουν και την Αγάπη Του για μας και την επιθυμία του Αγίου Πνεύματος να επιστρέψουμε στον Πατέρα μας και να ελευθερωθούμε από τον πόνο της πίστης ότι παραμένουμε διαχωρισμένοι από Αυτόν.

Αυτή η απεικόνιση της συγχωρητικής Αγάπης του Θεού στην παραβολή του «Ασώτου Υιού» (στ 11-32) είναι ίσως η πιο δημοφιλής από όλες και θα έπρεπε να ονομάζεται πιο σωστά «Η Αγάπη του Πατέρα». Η παραβολή αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο (στ 11-24) όπως και στις δύο προηγούμενες παραβολές, δείχνει την χαρά του Πατέρα για την επιστροφή του αμαρτωλού υιού. Όποιες αμαρτίες και αν διέπραξε ο γιος στην μακρινή χώρα, όπως η κατασπατάληση των χρημάτων του πατέρα του, συγχωρούνται άμεσα την στιγμή που ο γιος επιστρέφει στο σπίτι. Είναι σαν να μην συνέβη τίποτα, και όσον αφορά την αγάπη του πατέρα για τον γιο του, όντως δεν συνέβη τίποτα γιατί η αγάπη του παρέμεινε ακλόνητη. Η «ομολογία» του γιου – «Πατέρα, έχω αμαρτήσει απέναντι στους Ουρανούς και απέναντι σου. Δεν μου αξίζει πια να ονομάζομαι γιος σου» (στ 21) – συναντιέται με την συγχωρητική αγάπη του πατέρα ο οποίος ετοιμάζει γιορτή: «Αυτός ο γιος μου ήταν νεκρός και επέστρεψε ξανά στην ζωή· ήταν χαμένος και βρέθηκε» (στ 24). Έτσι είναι ο Θεός, μας λέει ο Ιησούς: περιμένει ανυπόμονα να βρούμε τα λογικά μας (στ 17). Όταν το κάνουμε, μας αγκαλιάζει ολοκληρωτικά με την Αγάπη και την συγχώρεση Του.

Το δεύτερο μισό της παραβολής (στ 25-32) επεκτείνει το μήνυμα με μεγαλύτερη έμφαση. Ο μεγαλύτερος γιος, που παρέμεινε πιστά στο σπίτι κατά τη διάρκεια της ακολασίας του νεότερου αδελφού ζήλεψε για την συγχώρεση του πατέρα:

«... εγώ τόσα χρόνια σου δουλεύω και ποτέ δεν παράκουσα καμιά εντολή σου· κι όμως σ' εμένα δεν έδωσες ποτέ ένα κασίκι για να ευφρανθώ με τους φίλους μου. Όταν όμως ήρθε αυτός ο γιος σου, που κατασπατάλησε την περιουσία σου.... έσφαξες για χάρη του το σιτευτό μοσχάρι» (στ 29-30).

Σύμφωνα με τα δικά του πρότυπα δικαιοσύνης, έχει προσβληθεί, γιατί ο αδελφός του έκανε λιγότερα και πήρε περισσότερα. Αλλά μας λέει ο Ιησούς, δεν είναι αυτός ο τρόπος που λειτουργεί η δικαιοσύνη του Θεού. Ο Πατέρας μας δεν μας αγαπά λιγότερο επειδή δίνει σε έναν άλλο. Ο πατέρας απαντά στον θυμωμένο γιο: «Παιδί μου, εσύ είσαι πάντοτε μαζί μου κι ό,τι είναι δικό μου είναι και δικό σου. Έπρεπε όμως να ευφρανθούμε και να χαρούμε, γιατί ο αδερφός σου αυτός ήταν νεκρός κι αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε» (στ 31-32).

Η στάση του μεγαλύτερου γιου είναι ένα παράδειγμα της ιδιαίτερης αγάπης που συζητήθηκε στο Κεφάλαιο 1. Η διαστρέβλωση που προκαλεί το εγώ ισχυρίζεται ότι η αγάπη είναι μετρήσιμη, έτσι ώστε αν κάποιος δεχθεί αγάπη, κάποιος άλλος έχει λιγότερη. Ο Ιησούς διδάσκει ότι η Αγάπη των Ουρανών δεν είναι περιορισμένη αλλά άπειρη. Όπως με το θαύμα των άρτων και των ψαριών, υπάρχει αγάπη για όλους. Αγκαλιάζει εξίσου τον «αμαρτωλό» και τον «άγιο»· τον γιο που αμάρτησε ενώπιον του πατέρα όπως και τον γιο που παρέμεινε πιστός. Η αγάπη του Θεού δεν χρειάζεται να κερδηθεί ούτε μπορούμε να την παζαρέψουμε. Αφού είναι πάντα παρούσα, χρειάζεται απλώς να την δεχθούμε.

Συνεπώς η παραβολή απευθύνεται σε αυτούς που πιστεύουν ότι αξίζουν την Αγάπη του Θεού περισσότερο από άλλους, εξαιτίας των καλών τους πράξεων ή της καλοσύνης τους. Διακηρύσσοντας με αυταρέσκεια την ανωτερότητά τους, η συγκεκριμένη ομάδα διαμαρτύρεται για την αγάπη του Ιησού προς εκείνους που, κατά την άποψή τους, δεν την αξίζουν. Η παραβολή τους καλεί να αποφασίσουν διαφορετικά και να αγαπούν όπως αγαπά ο Πατέρας.

Το ίδιο σημείο τονίζεται στην παραβολή των «Εργατών του Αμπελώνα» (Κατά Ματθαίο 20:1-16), η οποία αρχικά απευθυνόταν στους επικριτές του Ιησού. Εδώ, οι εργάτες πληρώνονται με τον ίδιο μισθό, άσχετα με το πόσες ώρες δούλεψαν. Ο μισθός ήταν δίκαιος, βασισμένος στην εργασία μιας ολόκληρης ημέρας· όμως αυτοί που δούλεψαν όλη την ημέρα, παραπονέθηκαν στον οικοδεσπότη για την φαινομενική αδικία: «αυτοί οι τελευταίοι εργάστηκαν μία ώρα και τους εξίσωσες μ' εμάς, που υπομείναμε το μόχθο και τον καύσωνα μιας ολόκληρης μέρας» (στ 12). Αλλά ο οικοδεσπότης απάντησε: «φίλε, δε σε αδικώ· δε συμφώνησες μαζί μου ένα δηνάριο; Πάρ' το και πήγαινε. Εγώ θέλω να πληρώσω αυτόν που ήρθε τελευταίος όσο κι εσένα. Δεν μπορώ τα λεφτά μου να τα κάνω ό,τι θέλω; Ή μήπως επειδή είμαι καλός, αυτό προκαλεί τη ζήλεια σου;» (στ 13-15).

Ανεξάρτητα από το τι κάνουμε ή δεν κάνουμε για να αξίζουμε την Αγάπη του Θεού, η Αγάπη Του είναι σταθερή, σπλαχνική και συμπονετική για τα παιδιά που αγαπά, τα οποία ακόμα ονειρεύονται την τιμωρητική οργή Του. Όλοι εμείς μοιραζόμαστε εξίσου τη Βασιλεία του Θεού επειδή είμαστε τα αγαπημένα παιδιά Του. Όπως προτείνουν τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Όταν φοβάσαι, μείνε ακίνητος και γνώριζε ότι ο Θεός είναι πραγματικός, και εσύ είσαι ο αγαπημένος Του Υιός, μέσα στον οποίο Αυτός είναι πολύ ευχαριστημένος» (Κ-4.Ι.8:6). Τίποτα άλλο δεν απαιτείται από μας. Η εντολή του Ιησού να αγαπάμε ο ένας τον άλλον όπως αυτός μας αγαπά (Κατά Ιωάννη 15:12) είναι η εντολή να μιμηθούμε αυτήν την αγάπη χωρίς όρους, που δίνεται σε όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από την ανταπόκρισή τους. Ζούμε πάντα στη χάρη της ελεύθερα δοσμένης αγάπης του Θεού. Αυτό που δίδαξε ο Ιησούς κατά τη διάρκεια της ζωής του στη γη, είναι το ίδιο που διδάσκει και τώρα στα Μαθήματα Θαυμάτων: «Το πνεύμα είναι σε κατάσταση χάρης αιώνια. Η πραγματικότητά σου είναι μόνο πνεύμα. Επομένως, εσύ είσαι σε μία κατάσταση χάρης αιώνια» (Κ-1.ΙΙΙ.5:4-6).

Η διαθεσιμότητα της Αγάπης του Θεού

Η στοργική βοήθεια του Θεού σε καιρούς ανάγκης είναι πάντα διαθέσιμη, αν επιλέξουμε να τη δεχθούμε. Αυτό είναι το μήνυμα των παρεμφερών παραβολών στο κατά Λουκά ευαγγέλιο. «Ο Επίμονος Γείτονας» (Κατά Λουκά 11:5-8) που ψάχνει για ψωμί καταφέρνει με την επιμονή του να ξυπνήσει τον φίλο του που κοιμόταν: «Αν ο άνθρωπος δεν σηκωθεί να του δώσει χάριν της φιλίας, η επιμονή θα τον κάνει να σηκωθεί και να δώσει στον φίλο του όλα όσα θέλει» (στ 8). Η παραβολή τοποθετείται στο πλαίσιο της προσευχής γιατί προηγείται της εκδοχής του κατά Λουκά ευαγγέλιο για την Κυριακή Προσευχή, και ακολουθείται από την διαβεβαίωση του Ιησού για την πιστή ανταπόκριση

του Θεού στις προσευχές μας. «Ζήτη και θα σου δοθεί· ψάξε και θα βρεις· κτύπα και η πόρτα θα σου ανοιχτεί. Γιατί αυτός που ζητά πάντα λαμβάνει· αυτός που αναζητά πάντα βρίσκει· αυτός που κτυπά την πόρτα θα του ανοιχτεί» (Κατά Λουκά 11:9-10). Η παραβολή της «Χήρας» (Κατά Λουκά 18:1-8) επίσης αφορά την προσευχή: Έπειτα «τους έλεγε και μια παραβολή για το πώς πρέπει πάντοτε να προσεύχονται και να μην αποκάμνουν στην προσευχή» (στ 1). Η παραβολή μιλάει για την επιμονή της χήρας με τον αδίσταχτο δικαστή που της παραχωρεί με αγανάκτηση αυτά που δικαιούτο: «παρ' όλο που δε φοβάμαι το Θεό κι ούτε υπολογίζω άνθρωπο, όμως επειδή τούτη εδώ η χήρα μου έγινε φορτική, θα της δώσω το δίκιο της, για να μην έρχεται συνεχώς και με ταλαιπωρεί» (στ 4-5).

Οι παραβολές αντιπαραθέτουν τον ταλαιπωρημένο φίλο και δικαστή, αντίστοιχα με το Θεό. Και οι δύο άνθρωποι υποκύπτουν τελικά στις επίμονες απαιτήσεις, και μας λέει ο Ιησούς: Αν αυτοί οι δύο υποκύπτουν στις απαιτήσεις άλλων, πολύ περισσότερο ο Ουράνιος Πατέρας σας θα σας δώσει αυτό που του ζητάτε.

Ποιος πατέρας από σας, όταν του ζητήσει ο γιος του ψωμί, θα του δώσει πέτρα; ή όταν του ζητήσει ψάρι, θα του δώσει φίδι αντί για ψάρι; ή αν του ζητήσει αυγό θα του δώσει σκορπιό; Αν λοιπόν εσείς, παρ' όλο που είστε αμαρτωλοί, ξέρετε να δίνετε καλά πράγματα στα παιδιά σας, πολύ περισσότερο ο ουράνιος Πατέρας θα δώσει το Άγιο Πνεύμα σε όσους του το ζητούν (Κατά Λουκά 11:11-13).

Το ερώτημα που τίθεται σε αυτές τις δύο παραβολές είναι: «Μπορείς να φανταστείς κάποιον που θα αρνείτο αυτό το αίτημα;» Η απάντηση του Ιησού είναι: «Και βέβαια όχι!» Ο Θεός θα μας δώσει ακόμα περισσότερα από όσα ζητάμε, πριν τα ζητήσουμε. Όπως λέει ο Ιησούς στην Επί του Όρους Ομιλία: Πρέπει να προσευχόμαστε κρυφά, και ο Θεός «που είναι σε εκείνο το κρυφό μέρος και...βλέπει όλα όσα γίνονται κρυφά θα σε ανταμείψει... Ο Πατέρας σου γνωρίζει τι χρειάζεσαι πριν του το ζητήσεις» (Κατά Ματθαίο 6:6-8).

Επομένως, το μόνο που χρειάζεται ο Θεός από μας, είναι οι επίμονες προσπάθειες μας και η πίστη σε Αυτόν, να μπορούμε «να προσευχόμαστε συνεχώς και ποτέ να μην αποκάμουμε στην προσευχή» (Κατά Λουκά 18:1). Στο Κεφάλαιο 5 συζητήσαμε το αληθινό νόημα της προσευχής. Αφού δεν δημιούργησε ο Θεός αυτόν τον υλικό κόσμο, ο οποίος υπάρχει μόνο στον συσκοτισμένο νου μας σαν εσφαλμένες σκέψεις, δεν μπορεί ποτέ να ικανοποιήσει τα αιτήματά μας για υλικά αγαθά· η Αγάπη Του δεν είναι υλική. Αντίθετα, αυτό που ο Πατέρας μας ξέρει ότι χρειαζόμαστε είναι η θεραπεία του νου μας, και γι αυτό τον σκοπό μας έδωσε το Άγιο Πνεύμα Του, εκδηλωμένο τώρα μέσω του Ιησού. Όταν φαίνεται ότι ο Θεός καθυστερεί την απάντησή Του για βοήθεια, είναι επειδή έχουμε ζητήσει λάθος πράγματα, και ο Θεός δεν απαντά με ψευδαισθήσεις οι οποίες μόνο επιδεινώνουν το φόβο που υποκρύπτεται πίσω από το αίτημα. Τα Μαθήματα Θαυμάτων λένε για την διορθωτική αξία της Εξιλέωσης:

...Εάν αληθινά γίνει χρήση της [της Εξιλέωσης], αυτή αναπόφευκτα θα εκφραστεί με όποιον τρόπο είναι πιο βοηθητικός για τον δέκτη. Αυτό

σημαίνει πως ένα θαύμα, για να επιτύχει την πλήρη αποτελεσματικότητά του, πρέπει να εκφραστεί σε μία γλώσσα την οποία ο δέκτης μπορεί να κατανοήσει χωρίς φόβο... Όλος ο σκοπός του θαύματος είναι ν' ανεβάσει το επίπεδο της επικοινωνίας, όχι να το χαμηλώσει αυξάνοντας τον φόβο (Κ-2.ΙV.5:2-3,6).

Ο παράγοντας που προκαλεί την καθυστέρηση είναι το ασυνείδητο εγώ μας, το οποίο συνεχώς αναζητά μορφές τιμωρίας για να αποδείξει την ενοχή μας.

Η έκφραση της πίστης στη βοήθεια του Θεού αντανακλά την επιθυμία να εγκαταλείψουμε το εγώ μας. Μόνο όταν το κάνουμε αυτό μπορούμε να δεχθούμε την βοήθεια του Ιησού που είναι ήδη παρούσα στο νου μας, εκεί που είναι και το πρόβλημα. Ο Θεός ποτέ δεν αφήνει αναπάντητο ένα αίτημα για βοήθεια, επειδή η Αγάπη Του είναι η απάντηση. Η μόνη μας φροντίδα είναι μόνο να διατηρήσουμε πίστη στον εαυτό μας και στους άλλους· να επιλέξουμε το Θεό αντί για το εγώ. Όπως τόνισε ο Ιησούς στην τελευταία φράση της δεύτερης παραβολής: «Όταν όμως έρθει ο Υιός του Ανθρώπου, θα βρει τάχα πιστούς ανθρώπους στη γη;» (Κατά Λουκά 18:8). Χωρίς αυτή την πίστη στη φωνή του Ιησού να μιλήσει για την απόφαση του ορθού νου μας, δεν θα γνωρίσουμε ποτέ την Αγάπη του Θεού που αντιπροσωπεύει. Όπως λέει ο Απόστολος Παύλος: «...σημασία έχει η πίστη στο Χριστό, η οποία εκδηλώνεται έμπρακτα με αγάπη» (Προς Γαλάτες 5:6).

Η συνεχής προσευχή μας δεν είναι για όφελος του Θεού αλλά για το δικό μας, αφού αντανακλά την ελευθερία μας να επιλέξουμε. Ο Θεός δεν δοκιμάζει την υπομονή μας, όπως ίσως θα συμπεραίναμε από τις παραβολές, αλλά μάλλον περιμένει τον ερχομό μας σε Αυτόν χωρίς την αντίσταση του εγώ. Όταν ζητάμε κάτι, είναι αδιανόητο να μην καλύψει την ανάγκη μας ο στοργικός Πατέρας μας. Το εγώ μας λέει ότι Αυτός θα μας γύριζε την πλάτη, αλλά ο Ιησούς διδάσκει ότι στέκεται απλά με την αγκαλιά Του ήδη ανοιχτή και καλύπτει την ανάγκη μας για απαλλαγή από την ενοχή με την στοργική Του πρόνοια.

Το έλεος του Θεού συνεχώς επεκτείνεται, παρά την άρνηση της ενοχής μας ότι Αυτός ποτέ δεν θα έρθει να μας βοηθήσει. Αυτό είναι το νόημα της παραβολής της «Άκαρπης Συκιάς» (Κατά Λουκά 13:6-9). Ο ιδιοκτήτης μιας συκιάς που για τρία χρόνια δεν δίνει καρπούς ζητά από τον κηπουρό να την κόψει, αφού δεν υπάρχει ελπίδα να υπάρξει κάποιο έσοδο. Όμως ο κηπουρός ζητά μια ακόμα ευκαιρία: «Κύριε, άσε την ένα χρόνο ακόμα και δώσε μου χρόνο να σκάψω γύρω της και να την λιπάνω· μπορεί να δώσει καρπό τον επόμενο χρόνο· αν όχι, τότε μπορείς να την κόψεις» (στ 8-9). Η λίπανση της συκιάς ήταν σπάνια εκείνο τον καιρό στην Παλαιστίνη, έτσι ο Ιησούς τονίζει το μέγεθος της Αγάπης του Θεού για μας: Δεν θα σταματούσε μπροστά σε τίποτα για να μας πλησιάσει, ώστε να απολαύσουμε τους καρπούς της ειρήνης και της χαράς που Εκείνος θέλει να απολαύσουμε.

Πρέπει όμως να κάνουμε εμείς οι ίδιοι την επιλογή. Όταν επιλέξουμε να στραφούμε στο Θεό, το έλεος Του είναι αμέτρητο. Σύμφωνα με την όμορφη φράση του Τόμας Μέρτον, ο Θεός είναι «έλεος μέσα στο έλεος μέσα στο έλεος». Αυτό το βλέπουμε στην παραβολή των «Δύο Γίων» (Κατά Ματθαίο 21:28-32): ο ένας αρνείται να δουλέψει στο αμπέλι του πατέρα του και έπειτα αλλάζει

γνώμη· ο άλλος που πρώτα συμφωνεί, μετά αθετεί τον λόγο του. Ο μετανοημένος γιος είναι αυτός που κάνει το θέλημα του πατέρα του, και έτσι, είναι αυτός που λέει ο Ιησούς ότι θα εισέλθει στην Βασιλεία του Πατέρα του. Αυτή η παραβολή είναι ένα ακόμα παράδειγμα που εξηγεί ο Ιησούς στο ευαγγέλιο του: την στιγμή που κάποιος επιστρέφει στο Θεό – την στιγμή της μετάνοιας – όλα συγχωρούνται και το παρελθόν του εγώ εξαφανίζεται. «Αυτή την άγια στιγμή έρχεται η σωτηρία» (Ασκ-ΜΙΙ.241), διδάσκουν τα Μαθήματα Θαυμάτων γιατί «στην άγια στιγμή, ελεύθερος από το παρελθόν, βλέπεις ότι η αγάπη είναι μέσα σου, και δεν έχεις ανάγκη να κοιτάξεις έξω και ν' αρπάξεις την αγάπη ένοχα από εκεί όπου νόμιζες ότι ήταν» (Κ-15.Υ.9:7).

Στο κατά Λουκά ευαγγέλιο (Κατά Λουκά 23:39-43) μας δίνεται ένα υπέροχο παράδειγμα αυτής της αρχής σε σχέση με τους δύο ληστές που κρέμονταν από τον σταυρό δίπλα στον Ιησού. Ο «κακός» κλέφτης κοροϊδεύει τον Ιησού, προβάλλοντας πάνω του το μίσος για τον εαυτό του και το αμαρτωλό παρελθόν του: «Εσύ δεν είσαι ο Χριστός;... Σώσε τον εαυτό σου και εμάς» (στ 39). Ο «καλός» κλέφτης, από την άλλη πλευρά, αναγνωρίζει την αθωότητα του Ιησού και την αδικία που του έκαναν. Επιπλήττει τον άλλον: «Δεν φοβάσαι καθόλου το Θεό;... Σου έδωσαν την ίδια τιμωρία με αυτόν, αλλά εμείς την αξίζαμε: πληρώνουμε για αυτά που κάναμε. Αλλά αυτός ο άνθρωπος δεν έχει κάνει κανένα κακό» (στ 40-41). Κοιτάζοντας τον Ιησού, λέει: «Θυμήσου με όταν έλθεις στη Βασιλεία Σου» (στ 42). Δεν θα μπορούσε να το πει αυτό αν ο ίδιος δεν είχε μετανοήσει, έχοντας δει την αθωότητα του Ιησού μέσα από τη δική του συγχώρεση. Η στροφή του προς τον Ιησού αρκεί για να εξασφαλίσει την συγχώρεση του Θεού, και έτσι ο Ιησούς λέει: «Αλήθεια, σου υπόσχομαι... σήμερα θα είσαι μαζί μου στον παράδεισο» (στ43)· δηλαδή, εξ αιτίας της επιθυμίας σου για συγχώρεση, μπορείς να δεχθείς την ένωσή σου με εμένα στην Αγάπη του Πατέρα μας. Αυτό είναι το συνεχές μήνυμα του Ιησού, το οποίο μας προσφέρουν τα στοργικά του χέρια, περιμένοντας να το επιθυμήσουμε. Αρκεί να φέρουμε τις αμαρτίες και τα λάθη του παρελθόντος στην στοργική Παρουσία του Θεού, για να μπορέσει το φως Του να τα διαλύσει. Έτσι και η ενοχή εξαφανίζεται, όταν την φέρουμε στην συγχώρεση· και αυτό που μένει είναι η Αγάπη του Θεού. Όπως λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Αυτή [η συγχώρεση] δεν ανέχεται τις ψευδαισθήσεις, αλλά τις μαζεύει ανάλαφρα, με ένα μικρό γέλιο, και απαλά τις αποθέτει στα πόδια της αλήθειας. Και εκεί αυτές εξαφανίζονται ολοσχερώς» (Ασκ-ΜΙ.134.6:2-3).

Η Αγάπη του Θεού δεν έχει περιορισμούς, επεκτείνεται σε όλους τους ανθρώπους, γιατί ο Πατέρας μας δεν έχει προτιμήσεις. Αυτό είναι το θέμα της παραβολής του «Καλού Σαμαρείτη» (Κατά Λουκά 10:29-37). Η παραβολή μιλάει για έναν ταξιδιώτη τον οποίο χτύπησαν άσχημα ληστές και τον άφησαν μισοπεθαμένο. Άλλοι τρεις ταξιδιώτες τον πλησίασαν· οι δύο πρώτοι, ένας ιερέας και ένας Λευίτης, τον προσπέρασαν. Ο τρίτος, ένας Σαμαρείτης κινήθηκε από συμπόνια (στ 33), και τον περιέθαλψε. Την παραβολή την είπε ο Ιησούς σαν απάντηση στην ερώτηση ενός νομικού σχετικά με την εντολή να αγαπάμε τον πλησίον μας σαν τον εαυτό μας. Η ερώτησή του – «Και ποιος είναι ο πλησίον μου;» (στ 29) – πραγματικά έχει σχέση με τα όρια αυτής της αγάπης· δηλαδή, ποιος θα μπορούσε να μην είναι ο πλησίον μας; Η εβραϊκή σκέψη την εποχή του Ιησού έθετε ορισμένους περιορισμούς στην υποχρέωση της αγάπης. Οι Φαρισαίοι δεν ήταν υποχρεωμένοι να αγαπούν τους μη-

Φαρισαίους· οι «γιοι του σκότους» αποκλείονταν από την αγάπη των Εσσαίων (ήταν μια σύγχρονη Ιουδαϊκή μοναστική κοινότητα), που σκέφτονταν τους εαυτούς τους ως «γίους του φωτός»· σύμφωνα με ένα σύγχρονο ραβινικό ρητό, αιρετικοί, σπιούννοι και αποστάτες έπρεπε να μπουν σε ένα χαντάκι και να μην βγουν έξω· και μαθαίνουμε από το κατά Ματθαίο 5:43 ότι εκείνη την εποχή επικρατούσε η πεποίθηση ότι δεν είναι απαραίτητο να αγαπά κανείς τους εχθρούς του.

Το κλειδί στην απάντηση του Ιησού στο νομικό είναι ο ταξιδιώτης από την Σαμάρεια. Οι Σαμαρείτες ήταν μισητοί από τον εβραϊκό λαό, και το αντίστροφο. Αυτός ο ταξιδιώτης, λοιπόν, ήταν το λιγότερο αναμενόμενο πρόσωπο που θα σταματούσε να βοηθήσει τον χτυπημένο Ιουδαίο. Αυτό είναι που τονίζει ο Ιησούς: Ποιος είναι ο πλησίον μας; Όλοι οι άνθρωποι, ανεξάρτητα ποιοι είναι ή τι έχουν κάνει. Η ευθύνη του ενός προς τον άλλον δεν έχει σύνορα ή περιορισμούς, από την στιγμή που όλοι είμαστε μέρη της μιας οικογένειας του Θεού. Το να αποκλείσουμε ένα πρόσωπο, ανεξάρτητα από την αιτία, είναι σαν να αποκλείουμε ένα κομμάτι του εαυτού μας, αφού όλοι μοιραζόμαστε την ίδια Ταυτότητα εν Χριστώ. Σύμφωνα με το νόμο της προβολής, αυτό που αποκλείουμε στους άλλους είναι αυτό που έχουμε αποκλείσει από τον εαυτό μας, και ο Ιησούς θα ήθελε «ούτε ένα ίχνος σκοταδιού να μην έχει απομείνει για να κρύψει το πρόσωπο του Χριστού από κανέναν» (Κ-31.VIII.12:5). Επιλέγοντας τον μισητό Σαμαρείτη για να κάνει την καλή πράξη, ο Ιησούς έδινε έμφαση σε αυτή την αρχή. Παρά το ότι ο χτυπημένος άνθρωπος ήταν «εχθρός», ο Σαμαρείτης ξεπέρασε αυτόν το διαχωρισμό για να εφαρμόσει τον παγκόσμιο νόμο της αγάπης: «Να αγαπάς τον πλησίον σου όσο τον εαυτό σου», και όλοι οι άνθρωποι είναι πλησίον μας. Έτσι αγαπά ο Θεός, και έτσι πρέπει να αγαπάμε: φτωχό ή πλούσιο, άρρωστο ή υγιή, φίλο ή εχθρό.

Εμπιστοσύνη στο Θεό

Όταν αλλάξουμε την εικόνα που έχουμε για το Θεό και τον δούμε σαν τον στοργικό και ζωοδότη Πατέρα που είναι, είμαστε ψυχολογικά ελεύθεροι να στραφούμε σε Αυτόν. Τον εμπιστευόμαστε με σιγουριά, και τον φωνάζουμε «Αββά, Πατέρα», όπως έκανε ο Ιησούς. Ο Ιησούς άφησε πολλές διδασκαλίες για αυτήν την εμπιστοσύνη ή την πίστη.

Όταν εμπιστευόμαστε το Θεό, δεν χρειάζεται ποτέ πια να ανησυχούμε για τη ζωή μας και για το τι θα φάμε, ούτε για το σώμα μας και πώς να το ντύσουμε (Κατά Ματθαίο 6:25). Τότε θα είμαστε σαν τα πουλιά στον ουρανό ή τα κρίνα στους αγρούς που δεν μαζεύουν τροφή, ούτε ανησυχούν για το τι θα φέρει η επόμενη μέρα. Όμως έχουν τροφή και φροντίδα. Πολύ περισσότερο τότε, ο Ουράνιος Πατέρας μας θα φροντίσει για εμάς. Επομένως μας λέει ο Ιησούς:

«Μην έχετε, λοιπόν, άγχος και μην αρχίσετε να λέτε: «τι θα φάμε;» ή: «τι θα πούμε;» ή: «τι θα ντυθούμε;»... ο ουράνιος όμως Πατέρας σας ξέρει καλά ότι έχετε ανάγκη απ' όλα αυτά. Γι' αυτό πρώτα απ' όλα να επιζητείτε τη βασιλεία του Θεού και την επικράτηση του θελήματός του, κι όλα αυτά θα ακολουθήσουν» (Κατά Ματθαίο 6:31-33).

Όπως έγραψε ο Απόστολος Παύλος στους Κορινθίους, από την δική του εμπειρία για την Θεία Πρόνοια: «Ο Θεός έχει τη δύναμη να σας χορηγήσει πλουσιοπάροχα κάθε δωρεά, ώστε να είστε πάντοτε σε όλα τελείως αυτάρκεις, και να δίνετε με το παραπάνω για κάθε καλό σκοπό» (Β Προς Κορινθίους-9:8).

Έχουμε ήδη συζητήσει πώς η αφθονία δεν εφαρμόζεται στα πράγματα του κόσμου. Το να εμπιστευόμαστε το Θεό δεν σημαίνει να εμπιστευόμαστε ότι θα καλύψει τις υλικές μας ανάγκες. Γνωρίζοντας ότι τέτοια δώρα είναι βασικά ψευδαισθητικά, δεν θα μας τα έδινε ποτέ ο Θεός. Τα Μαθήματα Θαυμάτων διδάσκουν ότι «τα πράγματα απλά αντιπροσωπεύουν τις σκέψεις που τα κατασκευάζουν» (Ασκ-ΜΙ-187.2:3). Η υλική φτώχεια, όταν θεωρείται πρόβλημα, μπορεί μόνο να είναι αποτέλεσμα μιας πεποίθησης στην πνευματική φτώχεια (η αρχή της έλλειψης). Ο Ουράνιος Πατέρας μας, μέσω του Πνεύματός Του, αναγνωρίζει την ανάγκη να διορθωθεί αυτή η πεποίθηση, η οποία είναι το πρόβλημα. Όταν συγχωρεθούν οι σκέψεις του εγώ μας, δεν θα υπάρχει πια προβολή της έλλειψης και ο υλικός μας κόσμος θα ρέει φυσιολογικά και ευτυχισμένα από αυτές τις συγχωρητικές σκέψεις.

Η συγχώρεση μετατρέπει τον κόσμο της αμαρτίας σ' έναν κόσμο δόξας, υπέροχο να τον βλέπεις. Κάθε λουλούδι λάμπει στο φως, και κάθε πουλί τραγουδά για την χαρά του Παράδεισου. Δεν υπάρχει καμία λύπη και δεν υπάρχει κανένας αποχωρισμός εδώ, γιατί τα πάντα είναι πλήρως συγχωρεθέντα ...Η συγχώρεση δεν φέρνει καθόλου μικρά θαύματα ν' αποτεθούν μπροστά στην πύλη του Παράδεισου. Εδώ ο Υιός του Θεού ο Ίδιος έρχεται για να λάβει κάθε δώρο που τον φέρνει εγγύτερα στο σπίτι του. (Κ-26.ΙV.2:1-3; 4:1-2).

Αυτά τα δώρα δεν είναι αυτά που ο κόσμος εκτιμά, αλλά τα δώρα του Θεού:

Μέτρησε λοιπόν τα ασημένια θαύματα και τα χρυσά όνειρα ευτυχίας ως όλους τους θησαυρούς που θα κρατούσες μέσα στην αποθήκη του κόσμου. Η πόρτα είναι ανοιχτή, όχι σε κλέφτες, αλλά στους πεινασμένους σου αδελφούς, που πέρασαν για χρυσό το λαμπύρισμα ενός βότσαλου, και αποθήκευσαν ένα λόφο χιονιού που έλαμπε σαν ασήμι...Η πόρτα είναι ανοιχτή, ώστε όλοι να μπορούν να έρθουν που δεν θα πεινούν πια, και ν' απολαύσουν την γιορτή της αφθονίας που είναι εκεί γι' αυτούς. Και θα συναντηθούν με τους προσκεκλημένους Φιλοξενούμενούς σου στους οποίους το θαύμα ζήτησε να έρθουν σε σένα.... Οι Φιλοξενούμενοι έχουν φέρει απεριόριστες προμήθειες μαζί Τους. Και κανείς δεν στερείται ούτε μπορεί να στερηθεί. Εδώ είναι μια γιορτή, που ο Πατέρας αποθέτει μπροστά στον Υιό Του, και την μοιράζεται εξίσου μαζί του. Και στο μοίρασμά Τους δεν μπορεί να υπάρξει κανένα χάσμα στο οποίο η αφθονία να κλονιστεί και να μειωθεί (Κ-28. ΙΙΙ.7:1-2; 8:7-8; 9:3-6).

Επομένως, εμπιστευόμαστε το Θεό ο Οποίος θα θεραπεύσει το νου μας, και τότε, πράγματι, όλα τα άλλα θα μας δοθούν γιατί θα έχουμε βγάλει τα εμπόδια της ασυγχωρησίας που απέτρεπαν την φυσική ροή ενός ευτυχισμένου κόσμου που επεκτείνεται από μια ευτυχισμένη σκέψη. Ο Ιησούς μας προτρέπει να πιστέψουμε τα λόγια του, γιατί μόνον τότε θα μπορέσουμε να βρούμε ειρήνη:

Όποιος ακούει αυτά τα λόγια μου και τα τηρεί, αυτόν τον παρομοιάζω μ' έναν συνετό άνθρωπο, που έχτισε το σπίτι του πάνω στο βράχο. Έτσι, όταν ήρθε η βροχή και πλημμύρισαν τα ποτάμια και φύσηξαν οι άνεμοι και έπεσαν ορμητικά πάνω σ' εκείνο το σπίτι, δεν γκρεμίστηκε, γιατί είχε θεμελιωθεί πάνω στο βράχο (Κατά Ματθαίο 7:24-25).

Ο Θεός είναι το μόνο θεμέλιο που μπορεί να αντέξει στις αναταράξεις του κόσμου μας. Όπως λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων για το εγώ:

.....Μην προσπαθείς να κάνεις αυτό το εξαθλιωμένο σπίτι να σταθεί. Η αδυναμία του είναι το σθένος σου. Μόνο ο Θεός μπορούσε να φτιάξει ένα σπίτι που να είναι αντάξιο των δημιουργιών Του, οι οποίες έχουν επιλέξει να το αφήσουν άδαιο αρνούμενες την κατοχή του. Όμως, το σπίτι Του θα στέκεται για πάντα, και είναι έτοιμο για σένα όταν εσύ επιλέξεις να εισέλθεις σ' αυτό (Κ-4.Ι.11:2-5).

Αν μπορέσουμε να φέρουμε τα προβλήματα μας σε αυτήν την βάση, την οποία αντιπροσωπεύει ο Ιησούς, τότε ανακουφιζόμαστε από αυτά:

Ελάτε σ' εμένα όλοι όσοι κοπιάζετε κι είστε φορτωμένοι, κι εγώ θα σας ξεκουράσω. Σηκώστε πάνω σας το ζυγό μου και διδαχτείτε από το δικό μου παράδειγμα, γιατί είμαι πράος και ταπεινός στην καρδιά, και οι ψυχές σας θα βρουν ξεκούραση. Γιατί ο ζυγός μου είναι απαλός, και το φορτίο μου ελαφρό (Κατά Ματθαίο 11:28-30).

Η πίστη μας στον Θεό πρέπει να είναι σαν αυτή των μικρών παιδιών, που εξαρτώνται πλήρως από τους γονείς τους, έχοντας εμπιστοσύνη ότι θα τα προστατέψουν. Έτσι θα έπρεπε να είμαστε γιατί «η βασιλεία του Θεού ανήκει σε ανθρώπους που είναι σαν κι αυτά» (Κατά Ματθαίο 19:14).

Περπατάμε στον κόσμο του φόβου με την ενοχή μας, παγιδευμένοι φαινομενικά σε αυτήν τη φυλακή του εγώ της δυστυχίας, του πόνου και του θανάτου. Σε αυτό το σπίτι του θανάτου είναι αδύνατον να ξεφύγεις από την απελπισία και ρωτάμε μαζί με τους μαθητές: «Ποιος μπορεί να σωθεί λοιπόν» (Κατά Ματθαίο 19:25). Με ευγνωμοσύνη ακούμε τον Ιησού να απαντά: «Αυτό είναι αδύνατο για τους ανθρώπους· για το Θεό όμως όλα είναι δυνατά» (Κατά Ματθαίο 19:26).

Καθώς ζούμε μέσα στη βία του κόσμου που καθρεφτίζει την βία στο νου μας, ανακουφιζόμαστε από την διαβεβαίωση των λόγων του Ιησού:

Μη φοβηθείτε αυτούς που σκοτώνουν το σώμα, αλλά δεν μπορούν να σκοτώσουν την ψυχή... Ένα ζευγάρι σπουργίτια δεν πουλιέται για ένα μόνο ασσάριο; Κι όμως, ούτε ένα απ' αυτά δεν πέφτει στη γη χωρίς το θέλημα του Πατέρα σας. Όσο για σας, ο Θεός έχει μετρημένες και τις τρίχες της κεφαλής σας. Μη φοβηθείτε, λοιπόν, γιατί εσείς αξίζετε περισσότερο από πολλά σπουργίτια (Κατά Ματθαίο 10:28-31).

Αν δέχεσθε επίθεση, κατηγορία ή ακόμα και φυλάκιση:

Μην ανησυχείτε για το πώς θα μιλήσετε ή τί να πείτε· αυτά που θα πείτε θα σας δοθούν όταν έρθει η ώρα· επειδή δεν θα είστε εσείς που θα μιλήσετε· το Πνεύμα του Πατέρα σας θα μιλήσει μέσα σας (Κατά Ματθαίο 10:19-20).

Ποτέ δεν θα είμαστε μόνοι μας επειδή ο Παράκλητος του Θεού μας προστατεύει ανεξάρτητα από τον φαινομενικό κίνδυνο. Η πίστη μας σε Αυτόν εξασφαλίζει ότι τίποτα σε αυτό τον κόσμο δεν έχει την δύναμη να μπει ανάμεσα σε μας και στην ειρήνη του Θεού. Η Αγάπη του για μας ενσαρκώθηκε στον Ιησού.

Σε μια άλλη Γραφική αναφορά στην Επί του όρους Ομιλία, ο Ιησούς προειδοποιεί για την ερμηνεία αυτής της πίστης από το εγώ (Κατά Ματθαίο 5:33-37). Όταν φοβόμαστε και νιώθουμε ότι κινδυνεύουμε από εξωτερικές καταστάσεις, μπορούμε εύκολα να μπούμε στον πειρασμό να ζητήσουμε βοήθεια από έναν Θεό μαγείας που θα φροντίσει για τα εξωτερικά μας προβλήματα, καθιστώντας περιττή την ανάγκη να ασχοληθούμε με τα πραγματικά προβλήματα στο νου μας – όπως λέει το κλισέ: «Θα το κάνει ο Θεός για μας». Η πίστη σε ένα Θεό μαγείας αντανakλά την μετατόπιση του εγώ από έναν στοργικό Πατέρα σε έναν τιμωρητικό. Μέσω της δυναμικής της αντίδρασης, υπερασπιζόμαστε τον εαυτό μας απέναντι σε αυτήν την αρνητική εικόνα του Θεού κατασκευάζοντας είδωλα ιδιαίτερης αγάπης για Εκείνον, βλέποντας σε αυτά τον ιδανικό προμηθευτή αυτών που πιστεύουμε ότι χρειαζόμαστε, αρνούμενοι την ασυνείδητη πεποίθηση ότι Εκείνος θα μας στερήσει και θα μας τιμωρήσει. Έτσι ο Ιησούς μας διδάσκει να μην ορκιζόμαστε ούτε στα είδωλα του Θεού ούτε σε αυτά που φτιάξαμε από τους εγωικούς εαυτούς μας:

Εγώ όμως σας λέω να μην ορκίζεστε καθόλου· ούτε στον ουρανό, γιατί είναι ο θρόνος του Θεού· ούτε στη γη, γιατί είναι το σκαμνί όπου πατούν τα πόδια του· ούτε στα Ιεροσόλυμα, γιατί είναι η πόλη του Θεού, του μεγάλου βασιλιά· αλλά ούτε στο κεφάλι σου να ορκιστείς, γιατί δεν μπορείς να κάνεις ούτε μία τρίχα του άσπρη ή μαύρη (στ 34-36).

Η αλήθεια δεν χρειάζεται υπεράσπιση ή επιβεβαίωση με όρκους. Αυτό αντανakλά απλώς την αδυναμία της πίστης μας και μετά αμύνεται εναντίον της. Αυτή η άμυνα όπως είδαμε, κάνει μεγαλύτερο το υποκείμενο πρόβλημα ενισχύοντας την πίστη μας στην πραγματικότητα του. Η αληθινή πίστη είναι προς το Θεό που ζει μέσα μας, πέρα από τις προβολές μας. Αφού τα προβλήματα υπάρχουν μόνο στο νου μας, είναι η δύναμη του Θεού στο νου μας που μας προστατεύει. Όταν επικαλούμαστε το Άγιο Πνεύμα, επικαλούμαστε την Φωνή Εκείνου που μιλάει για το ποιοι πραγματικά είμαστε, και που μόνον Αυτός μπορεί να μας δώσει την δύναμη, την προστασία και την ασφάλεια του Ουρανού. Ο Ιησούς μας προτρέπει ακόμα: «Το «ναι» σας να είναι ναι και το «όχι» σας να είναι όχι· καθετί πέρα απ' αυτά, προέρχεται από τον πονηρό» (στ 37). Ένα απλό «ναι» στο Θεό από μας, είναι το μόνο που χρειάζεται· αν το Πνεύμα πει ότι πρέπει να κάνουμε κάτι, να το κάνουμε· αν πει «όχι», να συγκρατηθούμε. Οτιδήποτε περισσότερο προέρχεται από το εγώ μας,

που δεν έχει την δύναμη να κάνει ή να γνωρίζει τίποτα απολύτως («δεν μπορεί να κάνει ούτε μία τρίχα άσπρη ή μαύρη»). Ο Ιάκωβος ενισχύει αυτή την διδασκαλία συμπληρώνοντας τα λόγια του Ιησού σχετικά την αποφυγή των όρκων: ορκιζόμαστε: «για να μη βρεθείτε κατηγορούμενοι στην τελική κρίση» (Επιστολή Ιακώβου 5:12). Ο όρκος με το εγώ, ακόμα και στο όνομα του Θεού, απλώς ενισχύει την ενοχή του εγώ για την υπαγωγή της δύναμης του Θεού, προσπαθώντας να Τον ελέγξει. Αυτή η ενοχή τότε μαρτυρά εναντίον της Ταυτότητάς μας σαν το αγαπημένο παιδί του Θεού.

Έτσι, όταν νιώθουμε πόνο ή θρηνούμε για μια αντιλαμβανόμενη απώλεια, θα παρηγορηθούμε από το Θεό, αν ειλικρινά στραφούμε σε Αυτόν.

Ποια ανησυχία μπορεί να ενοχλήσει αυτόν, που δίνει το μέλλον του στα γεμάτα αγάπη Χέρια του Θεού; Από τι μπορεί αυτός να υποφέρει; Τι μπορεί να του προκαλέσει πόνο ή να του φέρει απώλεια; Τι μπορεί να φοβηθεί; Και τι μπορεί να δει εκτός από αγάπη; Γιατί Αυτός που έχει αποδράσει από κάθε φόβο για μελλοντικό πόνο, έχει βρει τον δρόμο του για την παρούσα ειρήνη και την βεβαιότητα της φροντίδας που ο κόσμος δεν μπορεί ποτέ ν' απειλήσει (Ασκ-ΜΙ.194.7:1-6).

Από την άλλη πλευρά, αν ο Θεός στον οποίο στρεφόμαστε είναι μια προβολή του εγώ μας, η ανακούφιση θα είναι ψευδαισθητική και πρόσκαιρη, μια ύπουλη μορφή επίθεσης που γρήγορα θα μετατραπεί σε ενοχή και μεγαλύτερο πόνο.

Μόνον ο αληθινός και ζωντανός Θεός στις καρδιές μας μπορεί να φέρει ειρήνη στις ψυχές μας· γιατί μόνον Αυτός διορθώνει το πρόβλημα στην πηγή του: την «αμαρτία» μας ότι έχουμε στραφεί μακριά Του. Ο Ιησούς μας διδάσκει να μην χρησιμοποιούμε την προσευχή σαν μαγεία – προσευχόμενοι για αυτό που δεν έχουμε ή για αυτό που χρειαζόμαστε – ούτε σαν ένα θέαμα για να εντυπωσιάσουμε τους άλλους (Κατά Ματθαίο 6:5-6). Αντίθετα, η προσευχή μας πρέπει να βασίζεται στην πίστη σε αυτό που έχουμε αλλά δεν το βλέπουμε. Προσευχόμαστε για συγχώρεση, για να λάβουμε αυτά που ήδη μας έχουν δοθεί και να δεχθούμε την πραγματικότητα που ήδη υπάρχει.

Ο Ιησούς μας έχει δώσει το τέλει παράδειγμα αυτής της προσευχής, υποδεικνύοντας την αρχή που έδωσε στους μαθητές του: «... όλα όσα ζητάτε όταν προσεύχεστε, να πιστεύετε ότι ήδη τα έχετε, και θα σας είναι δικά σας. Κι όταν στέκεστε να προσευχηθείτε, να συγχωρείτε αν έχετε κάτι εναντίον οποιουδήποτε.» (Κατά Μάρκο 11:24-25). Πριν από το θαύμα της ανάστασης του Λαζάρου, ο Ιησούς ευχαρίστησε τον Πατέρα του: «Πατέρα, σ' ευχαριστώ που άκουσες την προσευχή μου. Εγώ το ήξερα ότι πάντα με ακούς· το είπα όμως για χάρη του πλήθους που στέκει εδώ γύρω, για να πιστέψουν πως εσύ με έστειλες» (Κατά Ιωάννη 11:41-42). Όταν του είπαν για τον θάνατο της κόρης του Ιάειρου, λέει ο Ιησούς στον θλιμμένο πατέρα: «Μη φοβάσαι, μόνο πίστευε, και θα σωθεί» (Κατά Λουκά 8:50). Όταν πήγε στο σπίτι της κοπέλας αυτή σηκώθηκε μόλις την κάλεσε. Ήταν η απόλυτη πίστη του Ιησού στον Πατέρα Του που του επέτρεψε να κάνει τα πολλά «σημεία και θαύματα», για να αναφέρουμε το σημείο και θαύμα των τελευταίων του ημερών. Αυτή η πίστη γίνεται το πρότυπο και η έμπνευσή μας όσο είμαστε «απασχολημένοι με τα ζητήματα του Πατέρα μας» (Κατά Λουκά 2:49). Όπως είπε ο Ιησούς στους

μαθητές του: «Σας βεβαιώνω πως αυτός που πιστεύει σ' εμένα, θα κάνει κι εκείνος τα ίδια έργα που κάνω εγώ και μάλιστα ακόμη μεγαλύτερα απ' αυτά...» (Κατά Ιωάννη 14:12).

Στο ευαγγέλιο, ο Ιησούς εκλιπαρεί συνεχώς τους μαθητές να έχουν πίστη σε αυτόν, γιατί μόνο τότε θα γνωρίσουν Εκείνον που τον έστειλε. Στον Μυστικό Δείπνο, λέει: «Μην ταραζεται η καρδιά σας· να έχετε πίστη στο Θεό, να έχετε πίστη και σ' εμένα.» (Κατά Ιωάννη 14:1). Προετοιμάζοντάς τους για τις δυσκολίες που θα συναντούσαν μετά τον θάνατό του, τους είπε: «Αυτά σας τα είπα για να μην κλονιστεί η πίστη σας» (Κατά Ιωάννη 16:1). Στην αφήγηση του Μυστικού Δείπνου από τον Λουκά, ο Ιησούς απευθύνεται μόνο στον Σίμωνα Πέτρο και του λέει: «Εγώ όμως προσευχήθηκα για σένα, να μη σε εγκαταλείψει η πίστη σου. Κι εσύ όταν ξαναβρείς την πίστη σου, στήριξε τους αδερφούς σου» (Κατά Λουκά 22:32).

Επανελημμένα στα τέσσερα ευαγγέλια ο Ιησούς λέει σε αυτούς που τον ακολουθούν να μην φοβούνται. Είτε είναι ο φόβος μιας μανιασμένης καταιγίδας, διώξεων, ύβρεων, ασθένειας, έλλειψης πίστης κάποιου άλλου, έλλειψης υλικών αγαθών για να επιβιώσει κανείς ή να καλύψει μελλοντικές ανάγκες, ο φόβος του Πέτρου να βαδίσει στο νερό, ή ο φόβος των μαθητών κατά τις εμφανίσεις του μετά την μεταμόρφωση ή την ανάσταση, ο Ιησούς τους βεβαιώνει ήρεμα ότι οι καρδιές τους δεν πρέπει να ταρασσονται ούτε να φοβούνται (Κατά Ιωάννη 14:27), γιατί είναι πάντα παρών και ποτέ δεν θα τους αφήσει να αντιμετωπίσουν μόνοι τους τις δυσκολίες.

Παρόμοια, ο Ιησούς τονίζει την σημασία της πίστης στην θεραπεία. Το Άγιο Πνεύμα δεν μπορεί να θεραπεύσει χωρίς αυτή την πίστη· με αυτήν, δεν υπάρχει τίποτα που να μην μπορεί να κάνει, καμιά ασθένεια ή φόβος που να μην μπορεί να διορθωθεί. Ακόμα και ο θάνατος μπορεί να ξεπεραστεί. Όπου ο Ιησούς βρίσκει πίστη μπορεί να θεραπεύσει· όπου δεν βρίσκει, δεν μπορεί να κάνει τίποτα. Ο Ματθαίος σχολιάζει την μη αποδοχή του Ιησού από την Ναζαρέτ: «Και δεν έκανε εκεί πολλά θαύματα εξαιτίας της απιστίας τους» (Κατά Ματθαίο 13:58). Στους μαθητές είπε συγκεκριμένα ότι δεν μπορούσαν να διώξουν τον δαίμονα από τον επιληπτικό δαιμονισμένο, εξαιτίας της απιστίας τους. Αλλά, «αν είχατε πίστη έστω και σαν κόκκο σιναπιού, θα λέγατε σ' αυτό το βουνό «πήγαινε από 'δω εκεί», και θα πήγαινε· και τίποτα δε θα ήταν αδύνατο για σας» (Κατά Ματθαίο 17:20). Όταν ο Πέτρος φοβήθηκε να περπατήσει στο νερό και άρχισε να βουλιάζει, ο Ιησούς φώναξε καθώς τον κρατούσε: «Ολιγόπιστε, γιατί σε κυρίεψε η αμφιβολία;» (Κατά Ματθαίο 14:31).

Έτσι, ο Ιησούς μπορεί να πει σε αυτούς που θεράπευσε: «Η πίστη σου το αξίζει, έτσι ας γίνει η θεραπεία σου» (Κατά Ματθαίο 9:29). Όπως είπε ο Ιησούς στους μαθητές του Ιωάννη του Βαπτιστή: «Είναι ευτυχισμένος όποιος δεν χάνει την πίστη του σε μένα» (Κατά Ματθαίο 11:6). Ευτυχισμένος είναι ο άνθρωπος γιατί έχει αποκαταστήσει μέσα του την Πηγή όλης της ευτυχίας: το Θεό.

Με τέτοια πίστη, όλα όσα ζητάμε θα τα λάβουμε (Κατά Ματθαίο 21:22). Αλλά ο Ιησούς δεν ζητά να είναι τέλεια η πίστη μας· αν ήταν, δεν θα χρειαζόμασταν την δική του τέλεια πίστη. Ζητά μόνο την προθυμία μας να πάμε σε αυτόν, χρησιμοποιώντας τη δική του δύναμη να στηρίξει αυτό που αντιλαμβανόμαστε

ως δική μας αδυναμία. Στην πραγματικότητα, όμως, είναι αυτό που στα Μαθήματα Θαυμάτων αναφέρεται ως «μικρή προθυμία»: τη δική μας συμμετοχή που επιτρέπει στον Ιησού να το κάνει αυτό. Όπως ο πατέρας του θεραπευμένου επιληπτικού φώναξε στον Ιησού: «Έχω πίστη. Βοήθησε την λίγη πίστη που έχω!» (Κατά Μάρκο 9:24).

Εμπιστοσύνη στο Αθέατο

Από κανένα πνευματικό μονοπάτι δεν λείπουν οι κοιλάδες της σκιάς του θανάτου, της σκοτεινής νύχτας της ψυχής που μελετήσαμε στο Κεφάλαιο 5. Οι δυναμικές του εγώ, η ενοχή και ο φόβος μας έχουν βοηθήσει να καταλάβουμε την φύση αυτής της σκοτεινής νύχτας, όταν το άτομο αντιμετωπίζει την συντριπτική ανυπαρξία του εαυτού, μαζί με την φαινομενική απουσία της χάρης ή της παρηγοριάς του Θεού. Είναι μια περίοδος πνευματικής ξηρασίας και σκοταδιού, όπου τα πάντα μοιάζουν χωρίς σημασία και ελπίδα και ο θάνατος σαν την μοναδική λύση.

Εν μέσω των δοκιμασιών και βασάνων που αντιμετωπίζουμε στις επαναλαμβανόμενες σκοτεινές νύχτες του ταξιδιού μας προς το Θεό, ο Ιησούς μας διαβεβαιώνει ότι ο Θεός θα μας ανακουφίσει. Αυτό που φαίνεται σαν αποτυχία, είναι απλώς ένα λεπτό πέπλο που κρύβει την επιτυχία που θα φέρει ο Θεός. Αυτή η πιθανότητα της αποτυχίας ήταν η πραγματικότητα που αντιμετώπισαν οι μαθητές καθώς παρακολουθούσαν αργά την αποδόμηση των ονείρων τους για το Μεσσιανικό βασίλειο. Ο Ιησούς ήταν ανεπιθύμητος στο ίδιο του το χωριό, όπου τον υποδέχτηκαν με χλευασμό και οργή οι Ιουδαίοι ηγέτες, και με απογοήτευση και απόρριψη πολλοί από τους ίδιους τους οπαδούς του. Υπήρχε επίσης η αυξανόμενη εχθρότητα και οι συνωμοσίες εναντίον του, με αποκορύφωμα τα καταστροφικά γεγονότα εκείνου του Πάσχα στην Ιερουσαλήμ. Ο Ιησούς έδωσε πολλές διδασκαλίες για να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν αυτά που συνέβαιναν και αυτά που επρόκειτο να συμβούν, και θα τις εξετάσουμε τώρα.

Ίσως για να προετοιμάσει τους μαθητές του για τον θάνατό και την ανάστασή του, ο Ιησούς μπήκε σε μια συζήτηση με τους Σαδδουκαίους που αφορούσε την ανάσταση, την οποία αρνούσαν οι συγκεκριμένοι. Η συζήτηση κλείνει με τη διαβεβαίωση του Ιησού για τον Πατέρα του: «Ο Θεός δεν είναι Θεός νεκρών αλλά ζωντανών. Εσείς, λοιπόν, βρίσκεστε σε μεγάλη πλάνη» (Κατά Μάρκο 12:27). Το λάθος των Σαδδουκαίων ήταν ότι δεν αναγνώριζαν τη δύναμη του Θεού να ενεργεί σε καταστάσεις που φαίνονται αδιέξοδες· θεωρούσαν την εξωτερική επιφάνεια ως τη μόνη πραγματικότητα.

Όταν οι περιστάσεις φαίνονται να είναι εναντίον μας, είναι επειδή κοιτάζουμε τα γεγονότα μέσα από τα δικά μας μάτια, αντί για τα μάτια της πίστης. Αυτό που στα ανθρώπινα μάτια φαίνεται εντελώς παράλογο ή χωρίς ελπίδα, στην πραγματικότητα είναι η εξέλιξη του σχεδίου του Θεού για την ευτυχία μας μέσα από την συγχώρεση. Όπως λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων: «... δεν μπορείς να διακρίνεις ανάμεσα στην πρόοδο και την υπαναχώρηση. Μερικές από τις μεγαλύτερες προόδους σου, τις έχεις κρίνει ως αποτυχίες, και μερικές από τις

βαθύτερες υπαναχωρήσεις σου, τις έχεις αξιολογήσει ως επιτυχία» (Τ-18.V.1:5-6). Για να καλύψει ο Ιησούς αυτή την αποθάρρυνση έδωσε στους ανθρώπους αρκετές παραβολές, που θα εξηγηθούν αργότερα στους μαθητές του ώστε να τους δοθούν «τα μυστικά της Βασιλείας του Θεού» (Κατά Μάρκο 4:11).

Στην παραβολή του «Σπόρου που αυξάνει μόνος του» (Κατά Μάρκο 4:26-29), ο Ιησούς διδάσκει για τη Βασιλεία του Θεού:

«Με τη βασιλεία του Θεού συμβαίνει ό,τι με τον άνθρωπο που σπέρνει το σπόρο στη γη: κοιμάται τη νύχτα και ξυπνάει την ημέρα, κι ο σπόρος βλασταίνει κι αυξάνει με τρόπο που ο ίδιος δεν ξέρει. Η γη καρποφορεί από μόνη της: στην αρχή βλαστάρι, ύστερα στάχυ και τέλος μεστωμένο σιτάρι στο στάχυ. Όταν ωριμάσει ο καρπός, αμέσως αρχίζει να θερίζει, γιατί ήρθε ο καιρός του θερισμού.»

Ο Ιησούς μας λέει ότι από μόνοι μας δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα. Αν και ο ρόλος μας είναι απλώς να φυτέψουμε τον σπόρο, ο Ιησούς σίγουρα δεν υποστηρίζει τον εφησυχασμό. Το να φυτέψουμε τον σπόρο συμβολίζει την απόφασή μας να εμπιστευτούμε την πρόνοια του Θεού και να ακολουθήσουμε το δρόμο που Αυτός μας δείχνει. Όπως έγραψε ο Ιάκωβος: «Αδερφοί, κάνετε υπομονή.... Κοιτάξτε πώς ο γεωργός περιμένει τον πολύτιμο καρπό του χωραφιού, καρτερώντας με υπομονή να πέσει η πρώιμη κι η όψιμη βροχή. Κάνετε κι εσείς υπομονή. Πάρτε θάρρος...» (Επιστολή Ιακώβου 5:7-8). Την πραγματική δουλειά την κάνει ο Θεός, και εμείς δεν χρειάζεται να το καταλαβαίνουμε. Λέμε «ναι» και ακολουθούμε την καθοδήγησή Του, ξέροντας ότι αυτό που έχουμε αρχίσει, Αυτός θα το τελειώσει. Όπως έγραψε ο Παύλος στους Φιλιππησίους: «Έχω την πεποίθηση πως ο Θεός που άρχισε αυτό το αγαθό έργο σ' εσάς, θα το ολοκληρώσει ως την ημέρα του ερχομού του Ιησού Χριστού...» (Προς Φιλιππησίους 1:6). Οι αρχές φέρνουν μαζί τους την υπόσχεση της εκπλήρωσης του Θεού.

Αυτό το θέμα της ανάγκης για υπομονή και την ανικανότητα μας να φέρουμε εις πέρας την δουλειά που ανήκει στο Θεό, το βλέπουμε σε δύο παραβολές στο κατά Ματθαίο 13. «Η παραβολή των ζιζανίων» (Κατά Ματθαίο 13:24-30) και «η παραβολή για το Δίχτυ» (Κατά Ματθαίο 13:47-50) και οι δυο ασχολούνται με το εσχατολογικό πρόβλημα του διαχωρισμού του καλού από το κακό. Η πρώτη παραβολή εξετάζει το πρόβλημα της ήρας (άγανου) που βρέθηκε ανάμεσα στο στάρι έτσι ώστε ανακατεύτηκαν, ενώ η δεύτερη ασχολείται με ένα μεγάλο δίχτυ που ρίχτηκε στην θάλασσα και έπιασε και καλά και άσχημα ψάρια. Οι ακροατές του Ιησού καλούνται να αφήσουν το Θεό να κάνει τη διαλογή. Αν επιχειρήσουμε να το κάνουμε αυτό μόνοι μας, πριν τον καιρό του, θα μπορούσαμε να κάνουμε πολλά λάθη. Αντί γι αυτό, πρέπει να περιμένουμε υπομονετικά και να αφήσουμε τον Θεό να κάνει αυτή την δουλειά.

Παρόλο που οι παραβολές στοχεύουν στην αναμενόμενη «Τελική Κρίση», μπορούμε επίσης να καταλάβουμε ότι μιλούν για την ανάγκη να ξεχωρίσουμε τι προέρχεται από το εγώ και τι από το Θεό, αφού οι ζωές μας είναι ένα μείγμα και από τα δύο. Μπορεί να καταφέρουμε να δούμε το πρόβλημα αλλά δεν θα μπορούσαμε να ξέρουμε πώς να προχωρήσουμε. Γι αυτό ο άντρας

προειδοποιεί τους υπηρέτες του που θέλουν να ξεριζώσουν την ήρα: Μην το κάνετε αυτό «γιατί μπορεί, μαζεύοντας τα ζιζάνια, να ξεριζώσετε μαζί μ' αυτά και το σιτάρι. Αφήστε να μεγαλώνουν και τα δύο μαζί ως το θερισμό· κι όταν έρθει η ώρα του θερισμού, θα πω στους θεριστές: Μαζέψτε πρώτα τα ζιζάνια και δέστε τα δεμάτια για να τα κάψετε· το σιτάρι όμως να το συνάξετε στην αποθήκη μου» (στ 29-30). Δεν γνωρίζουμε το φόβο μας και δεν μπορούμε να κρίνουμε ποια είναι τα καλύτερα μας συμφέροντα. Αν περιμένουμε υπομονετικά, όμως, ο Θεός θα μας φροντίσει. Δεν χρειάζεται να ασχολούμαστε με τα κομμάτια του εγώ στις ζωές μας, ή με το σκοτάδι που φαίνεται να φέρνουν. Ο Θεός ζητά μόνο να κάνουμε το καλύτερο που μπορούμε, και να αφήσουμε σε Αυτόν την δουλειά με τους εγωικούς εαυτούς μας. Στο τέλος Αυτός θα τα ξεχωρίσει αφήνοντας μόνο τον Εαυτό που Εκείνος γνωρίζει και αγαπά σαν δικό Του.

Η μικρότητα των ξεκινήματων μας σε αντίθεση με το μεγαλείο της ολοκλήρωσης του Θεού – το εγώ μας σε σύγκριση με το Θεό – είναι το θέμα των παραβολών του «Σπόρου του Σιναπιού» (Κατά Ματθαίο 13:31-32) και για «το Προζύμι» (Κατά Ματθαίο 13:33). Αυτό που φαίνεται μικρό και ασήμαντο στα ανθρώπινα μάτια στην πραγματικότητα είναι το αντίθετο. Το «μικρότερο από όλα τα σπόρια» γίνεται «ο μεγαλύτερος θάμνος...ένα δέντρο ώστε τα πουλιά να έρθουν και να φωλιάσουν στα κλαδιά του» (στ 32)· ή το προζύμι τριπλασιάζει τον όγκο του αλευριού. Το «πιο μικρό» είναι στην πραγματικότητα το μεγαλύτερο, επειδή περιέχει τη δύναμη και το μεγαλείο του Θεού. Όσο επίμονα και αν είναι τα προσωπικά μας εγώ, ο Θεός μπορεί να κάνει ακόμα μεγαλύτερα πράγματα μέσα από μας. Μέσα μας θρέφεται ένα υπέροχο και δυνατό Παιδί. Είναι ο Χριστός μέσα μας, για τον Οποίο γράφουν τα Μαθήματα Θαυμάτων:

Ο Χριστός ξαναγεννιέται ως μικρό Παιδί κάθε φορά που ένας περιπλανώμενος αφήνει την εστία του. Γιατί πρέπει να μάθει ότι αυτό που έχει να προστατέψει είναι μόνο αυτό το Παιδί, που έρχεται χωρίς άμυνες και το Οποίο προστατεύεται από την απουσία κάθε άμυνας... Ο Χριστός σε αποκάλεσε φίλο και αδελφό. Έρθε να ζητήσει την βοήθειά σου για να τον αφήσεις να πάει σήμερα στην Εστία, ολοκληρωμένος και ολοκληρωτικά. Έρθε, όπως κάνει ένα μικρό παιδί, που πρέπει να εκλιπαρήσει τον πατέρα του για προστασία και αγάπη. Κυβερνά το σύμπαν και όμως ζητά ασταμάτητα να επιστρέψεις μαζί Του και να μην έχεις πια τις ψευδαισθήσεις σαν θεό σου. (Ασκ-ΜΙ.182.10:1-2; 11:2-5).

Έτσι, ο Ιησούς μας ζητά να έχουμε πίστη στον Φροντιστή αυτού του Παιδιού μέσα μας. Η αιτία που μπορεί να αμφιβάλλουμε είναι, όπως είπε στους Σαδδουκαίους, ότι «δεν καταλαβαίνουμε ούτε τις γραφές, ούτε την δύναμη του Θεού» (Κατά Μάρκο 12:24). Με τα λόγια των Μαθημάτων Θαυμάτων δεν καταλαβαίνουμε τη διαφορά ανάμεσα στο μεγαλείο και στον μεγαλοϊδεασμό:

Το μεγαλείο είναι του Θεού και μόνο Αυτού. Επομένως είναι μέσα σου... Ο μεγαλοϊδεασμός είναι πάντα ένα κάλυμμα για την απελπισία. Είναι ανέλπιδος επειδή δεν είναι πραγματικός... Όμως το μεγαλείο σου δεν είναι παραισθησιακό, επειδή δεν το έφτιαξες εσύ... Αυτός θα ήθελε ν' αντικαταστήσεις την πίστη του εγώ στην μικρότητα με την Δική Του

δοξασμένη Απάντηση στο τι είσαι, ώστε να πάψεις να το αμφισβητείς και να το γνωρίσεις γι' αυτό που είναι (Κ-9.VIII.1:1-2; 2:1-2; 4:7; 11:9).

Η ασημαντικότητα της παρούσας στιγμής, με τις φαινομενικές αποτυχίες της, περιέχει μέσα της τους σπόρους του θριάμβου. Αυτό που φαίνεται δεν είναι πάντα αυτό που είναι. Οι διδασκαλίες του Ιησού αντηχούν την ελπίδα και την πίστη του εικοστού δεύτερου ψαλμού, του οποίου οι αρχικές φράσεις, μας λένε τα ευαγγέλια, βγήκαν από το στόμα του όσο κρεμόταν από τον σταυρό: «Γύρω στις τρεις κραύγασε ο Ιησούς με δυνατή φωνή: «Ηλί ηλί λιμά σαβαχθανί;» δηλαδή, «Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί με εγκατέλειψες;» (Κατά Ματθαίο 27:46). Αυτός ο ψαλμός αρχίζει με τους οδυνηρούς στεναγμούς της έσχατης απελπισίας, και τελειώνει με τον εγκωμιασμό του Θεού, ο Οποίος ήρθε μέσα σε αυτό το σκοτάδι. «Κανένα δεν περιφρόνησε φτωχό ούτε για τη θλίψη του αδιαφόρησε· δεν έκρυψε απ' αυτόν το πρόσωπό του μα στην κραυγή του για βοήθεια ανταποκρίθηκε.» (Ψαλμοί 22:25). Έτσι κάνει ο Πατέρας μας, απαντά πάντα μέσα στις ταλαιπωρίες μας, φωτίζοντας την απελπισία του σκοταδιού μας με το λαμπερό Του φως. Πάνω από όλα μας ζητά ο Ιησούς να λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη μας την Αγάπη του Θεού, γιατί τίποτα δεν είναι περισσότερο σίγουρο από το στοργικό Του έλεος για τα παιδιά Του.

Συνεπώς, ανεξάρτητα του πως φαίνονται τα πράγματα, υπάρχει η ίδια η Φωνή του Θεού στο νου μας, που μας μιλάει με τα ανακουφιστικά Του λόγια Αγάπης: «Κι εγώ θα είμαι μαζί σας πάντα, ως τη συντέλεια του κόσμου» (Κατά Ματθαίο 28:20). Όταν η ενοχή μας γίνεται αβάσταχτη και μοιάζει να έχουμε χάσει όλα όσα είχαν νόημα άλλοτε, μέσα στη φτώχεια του θρήνου μας για αυτό που κάποτε πιστεύαμε για αληθινό, έρχεται ο Θεός με το στοργικό Του έλεος, φέρνοντας μας τα παρηγορητικά λόγια του μακαρισμού: «Μακάριοι αυτοί που θρηνούν: θα παρηγορηθούν» (Κατά Ματθαίο 5:5).

Κεφάλαιο 11 - Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Το 1ο μέρος έδωσε έμφαση στο γεγονός ότι η συγχώρεση είναι μια απόφαση που πρέπει να πάρουμε. Εκεί που είχαμε επιλέξει να προβάλλουμε την ενοχή μας στους άλλους, τώρα πρέπει να κάνουμε μια άλλη επιλογή για να διορθώσουμε την λανθασμένη. Όπως λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Σ' αυτόν τον κόσμο η μόνη εναπομείνασα ελευθερία είναι η ελευθερία της επιλογής· πάντα ανάμεσα σε δύο επιλογές ή δύο φωνές» (Αποσ. Όρων-1.7:1). Ένα επαναλαμβανόμενο θέμα του ευαγγελίου του Ιησού είναι αυτή η δύναμη της απόφασης μας. Ο Ιησούς θέτει δύο επιλογές μπροστά μας – να τον ακολουθήσουμε στη Βασιλεία του Ουρανού, ή να ακούσουμε την πρόσκληση του εγώ για τη βασιλεία αυτού του κόσμου. Ο Ιησούς μας βοηθά να επιλέξουμε, αλλά εμείς οι ίδιοι πρέπει να κάνουμε την επιλογή. Είναι η ίδια απόφαση που πήρε ο ίδιος, που περιλαμβάνεται στους πειρασμούς στην έρημο. Αυτή η σκηνή αποτελεί την εισαγωγή σε αυτό το κεφάλαιο.

Η Απόφαση του Ιησού

Τα τρία συνοπτικά ευαγγέλια (κατά Ματθαίο, κατά Μάρκο και κατά Λουκά) τοποθετούν ομόφωνα τον πειρασμό του Ιησού από τον διάβολο μετά το βάπτισμά του από τον Ιωάννη τον Βαπτιστή και ακριβώς πριν την αρχή της δημόσιας διακονίας του. Η βάπτισμα σηματοδοτεί την εσωτερική ετοιμότητα του Ιησού να αρχίσει το έργο του Πατέρα του μετά τα «μυστικά χρόνια» της προετοιμασίας, ενώ οι πειρασμοί αντανakλούν την απόφασή του να επιλέξει μόνο το Θέλημα του Πατέρα του.

Στους τρεις πειρασμούς του σατανά (Κατά Ματθαίο 4:1-11), βλέπουμε καθαρά την επιλογή που τίθεται μπροστά στον Ιησού: την επιλογή που ονομάσαμε στο Κεφάλαιο 5 κάτι μεταξύ μαγείας και θαύματος. Μπαίνει στον πειρασμό να χρησιμοποιήσει λανθασμένα τη δύναμη του Θεού στο νου του: να μετατρέψει τις πέτρες σε ψωμί· να πετάξει σε ένα υψηλό σημείο για να δείξει την προστασία του Θεού γι αυτόν· και να αποκτήσει δύναμη πάνω σε όλα τα βασίλεια του κόσμου λατρεύοντας το διάβολο. Ο διάβολος είναι το σύμβολο του εγώ, η δύναμη που πιστεύουμε ότι έχουμε για να αντιτεθούμε στον Θεό – ο διαχωρισμός – που προβάλλουμε έξω. [1]

Ο ίδιος ο Ιησούς αντιμετωπίζει την ίδια επιλογή που έχουμε και εμείς: να επιλέξουμε ανάμεσα στο Θεό και τον Μαμμωνά, την Ουράνια και τη γήινη δύναμη. Όπως λέει ο Ιησούς στα Μαθήματα Θαυμάτων: «Δεν θα μπορούσα να καταλάβω την σημασία τους για σένα (του σώματος και του εγώ), εάν δεν είχα μπει κάποτε στον πειρασμό να πιστέψω και εγώ σ' αυτά» (Κ-4.Ι.13:5). Είναι σημαντικό το ότι οι ευαγγελιστές τοποθέτησαν αυτή την συνάντηση με τον «διάβολο» πριν από την αρχή της δημόσιας διακονίας του Ιησού, τονίζοντας την σημασία που η απόφασή μας έχει στην πνευματική ζωή. Πριν μπορέσουμε να κάνουμε την εργασία που ζητά από μας το Άγιο Πνεύμα, πρέπει πρώτα να αποφασίσουμε ποιος είναι ο αφέντης μας. Χωρίς αυτήν την

απόφαση, θα διαστρεβλώναμε συνεχώς τη δύναμη του Θεού, χρησιμοποιώντας την μαγικά για λογαριασμό του εγώ. Αυτή η «στιγμή της απόφασης» συμβαίνει κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ των φάσεων της ζωής μας που συζητήθηκαν στο Κεφάλαιο 4, την «κρίση της μέσης ηλικίας» που όλοι πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Η επιλογή να την αγνοήσουμε οδηγεί σε μια εσωτερική απονέκρωση που δεν αναγνωρίζεται ποτέ ως αυτό που πραγματικά είναι.

Ο τέταρτος μακαρισμός λέει: «Μακάριοι όσοι πεινούν και διψούν για δικαιοσύνη: αυτοί θα ικανοποιηθούν» (Κατά Ματθαίο. 5:6). Όταν κάποτε μιμηθούμε τον Ιησού και επιλέξουμε να αναζητήσουμε τη δικαιοσύνη του Θεού, έχουμε την υπόσχεσή Του ότι στην αναζήτησή μας θα ικανοποιηθούμε. Ο Ιερός Αυγουστίνος έγραψε ότι το να αναζητούμε τον Θεό σημαίνει ότι Τον έχουμε ήδη βρει· διότι μόνο αν είχαμε κάποια εμπειρία του Θεού θα Τον αναζητούσαμε. Έτσι, επιθυμούμε το Θεό που γνωρίσαμε αλλά ξεχάσαμε και Τον οποίο επιλέγουμε να γνωρίσουμε ξανά. Όπως έγραψε ο Απόστολος Παύλος τόσο εύστοχα για τον εαυτό του και για όλους μας:

«Δεν μπορώ να καταλάβω την συμπεριφορά μου. Δεν κάνω τα πράγματα που θέλω να κάνω, και βρίσκω τον εαυτό μου να κάνει ακριβώς τα πράγματα που μισώ... Αντί να κάνω το καλό που θα ήθελα να κάνω, κάνω τα άσχημα πράγματα που δεν θέλω» (Προς Ρωμαίους 7:15,19).

Η κατανόηση της δυναμικής του εγώ βοηθά να εξηγηθεί αυτό το κατά τα άλλα παράδοξο φαινόμενο της φυγής από αυτό που πραγματικά θέλουμε.

Αυτή η επαναλαμβανόμενη μη αποδοχή του Θεού και της ειρήνης Του απαιτεί τη συνεχή απόφαση που πρέπει να παίρνουμε κατά τη διαδρομή μας προς την Εστία. Η απόφαση λαμβάνεται σε διαφορετικά επίπεδα. Λαμβάνεται μια φορά, και αυτό θέτει σε κίνηση μια διαδικασία στην οποία ενισχύουμε την απόφαση, επιλέγοντας ξανά και ξανά καθώς ζούμε τις μέρες μας: «Κάθε μέρα, κάθε ώρα και λεπτό, ακόμα και κάθε δευτερόλεπτο, αποφασίζεις ανάμεσα στην σταύρωση και στην ανάσταση· ανάμεσα στο εγώ και στο Άγιο Πνεύμα» (Κ-14.III.4:1). Κάθε επόμενη απόφαση υπέρ του Θεού επιβεβαιώνει εκείνη την πρώτη στιγμή που είπαμε: «Βοήθεια, Πατέρα. Πρέπει να υπάρχει άλλος τρόπος να ζούμε». Αυτή η διαρκής απόφαση μας βοηθά να προχωρήσουμε πιο μακριά στο ταξίδι που, στα μάτια του Ιησού, έχει ήδη ολοκληρωθεί: «Είναι ένα ταξίδι χωρίς απόσταση προς έναν στόχο που δεν έχει αλλάξει ποτέ» (Κ-8.VI.9:7). Η πίστη του σε εμάς προέρχεται από την πίστη του Πατέρα σε αυτόν: η γνώση ότι παραμένουμε ενωμένοι στην Αγάπη Του, παρά τις περιπλανήσεις μας σε μακρινές χώρες. «Ο Θεός έχει αποφανθεί ότι εγώ δεν μπορώ να καλώ εις μάτην, και μέσα στην βεβαιότητά Του αναπαύομαι ικανοποιημένος. Γιατί θα ακούσετε, και θα επιλέξετε ξανά. Και σ' αυτήν την επιλογή κάθε ένας ελευθερώνεται» (Κ-31.VIII.9:5-7). Τα Μαθήματα Θαυμάτων επανερμηνεύουν τη δήλωση του Ματθαίου: «Πολλοί καλούνται, αλλά λίγοι επιλέγονται» (Κατά Ματθαίο. 22:14) ως εξής: «Όλοι καλούνται, αλλά λίγοι επιλέγουν ν' ακούσουν». Επομένως, δεν επιλέγουν ορθά. Αυτοί που 'επιλέγονται' είναι απλώς εκείνοι που επιλέγουν ορθά νωρίτερα» (Κ-3.IV.7:12-14). Σε αυτό το κεφάλαιο θα εξετάσουμε την προτροπή των ευαγγελίων να αποδεχτούμε το κάλεσμα του Ιησού και τη δύναμη του νου μας να κάνουμε μια τέτοια επιλογή.

Η Επείγουσα Ανάγκη να Αποφασίσουμε

Από την στιγμή που θα πούμε «ναι» στο Θεό, ακολουθεί μια σειρά γεγονότων που μας προετοιμάζουν για τη δουλειά που πρόκειται να κάνουμε στο Όνομα του Θεού, για μας και για τους άλλους. Αυτά τα γεγονότα αποτελούν τις «ευκαιρίες για συγχώρεση» που συζητήσαμε στο Μέρος Ι. Κάθε βήμα που μας οδηγεί πιο κοντά στον Ιησού εκφράζεται σε μια απόφαση να ακολουθήσουμε τη δική του καθοδήγηση ή του εγώ. Όπως μας δίδαξε στην Επί του Όρους Ομιλία: «Κανείς δεν μπορεί να είναι δούλος σε δύο κυρίους· ... Δεν μπορείτε να είστε δούλοι και στο Θεό και στο χρήμα» (Κατά Ματθαίο 6:24). Η Αγία Γραφή μερικές φορές διατυπώνει αυτή την επιλογή ως σύγκρουση μεταξύ σκοταδιού και φωτός, ή σάρκας και πνεύματος. Στα Μαθήματα Θαυμάτων μας λέει: «Βλέπεις την σάρκα ή αναγνωρίζεις το πνεύμα. Δεν υπάρχει συμβιβασμός ανάμεσα τους» (Κ-31.VI.1:1-2). Αυτή η αντίφαση τονίζεται ιδιαίτερα στα γραπτά του Ιωάννη και του Παύλου. Στην νυκτερινή του επίσκεψη στον Ιησού, για παράδειγμα, ο Νικόδημος διδάσκεται τη διαφορά ανάμεσα σε αυτούς τους δύο κόσμους: «Σε βεβαιώνω πως αν κανείς δε γεννηθεί απ' το νερό κι από το Πνεύμα, δεν μπορεί να μπει στη βασιλεία του Θεού: ό,τι γεννιέται από σάρκα είναι σάρκα, ενώ ό,τι γεννιέται από το Πνεύμα είναι πνεύμα» (Κατά Ιωάννη 3:5-6). Αυτό το θέμα επαναλαμβάνεται όταν ο Ιησούς λέει στους ακολούθους του: «Το Πνεύμα είναι αυτό που δίνει ζωή· η σάρκα δεν έχει τίποτα να προσφέρει» (Κατά Ιωάννη 6:63). Αργότερα, στο ευαγγέλιο, λέει ο Ιησούς: «Εγώ είμαι το φως του κόσμου· όποιος με ακολουθεί δεν θα πλανιέται στο σκοτάδι, αλλά θα έχει το φως της ζωής» (Κατά Ιωάννη 8:12).

Ο Απόστολος Παύλος επαναλαμβάνει τις ίδιες σκέψεις σε αυτό το απόσπασμα: «Η νύχτα όπου να 'ναι φεύγει, και η μέρα κοντεύει να έρθει. Γι' αυτό ας πετάξουμε από πάνω μας τα έργα που κάνουμε στο σκοτάδι, κι ας οπλιστούμε και ας εμφανιστούμε στο φως» (Προς Ρωμαίους 13:12). Στους Εφεσίους γράφει:

«Να πετάξετε από πάνω σας τον παλιό εαυτό σας, που σας συνδέει με την προηγούμενη ζωή σας και που φθείρεται με τις απατηλές επιθυμίες του. Να ανανεωθείτε σ' όλο το πνευματικό σας βάθος. Να ντυθείτε τον καινούριο άνθρωπο, που ο Θεός κατά το σχέδιό του τον έχει πλάσει για να ζει με δικαιοσύνη και αγιότητα που προέρχονται από την αλήθεια.» (Προς Εφεσίους 4:22-24).

Ο Ιησούς από την αρχή της διακονίας του υπογραμμίζει αυτό το θέμα: «Συμπληρώθηκε», έλεγε, «ο καθορισμένος καιρός κι έφτασε η βασιλεία του Θεού· μετανοείτε και πιστεύετε στο χαρμόσυνο αυτό μήνυμα» (Κατά Μάρκο 1:15). Η μεταμέλεια με αυτή την έννοια μπορεί να γίνει κατανοητή ως αλλαγή του νου που το Ελληνικό ευαγγέλιο ονομάζει «μετάνοια», όπως έχουμε δει, η αλλαγή που διορθώνει την προηγούμενη απόφασή μας να ταυτιζόμαστε με το εγώ, και αντί γι αυτό να δεχθούμε την γεμάτη έλεος Αγάπη του Θεού, όπως μεταδόθηκε από τον Ιησού. Αυτό το θέμα επαναλαμβάνεται σε όλα τα ευαγγέλια, και το επείγον αυτού του μηνύματος για την πρώτη εκκλησία βρίσκεται στην πίστη ότι η «παρουσία» ή η επιστροφή του Ιησού ήταν επικείμενη. Αν οι άνθρωποι δεν επέλεγαν τώρα, θα χάνονταν όλα. Όμως, σε ένα βαθύτερο επίπεδο μπορούμε να κατανοήσουμε την επείγουσα ανάγκη να

επιλέξουμε να ταυτιστούμε με τη Βασιλεία της συγχώρεσης και της αγάπης του Ιησού, αλλιώς θα παραμείνουμε δεμένοι στην κόλαση της ενοχής και του φόβου μας. Για μας η παρουσία δεν είναι ο από μηχανής Θεός, που κατεβαίνει μαγικά για να θεραπεύσει τον κόσμο, αλλά η εσωτερική αποδοχή της συγχώρεσης που θα αναγγείλει την «επιστροφή» του Ιησού στον θεραπευμένο νου μας.

Με καμιά άλλη μορφή στα ευαγγέλια δεν παρουσιάζεται αυτό το θέμα της απόφασης με τόσο μεγάλη σαφήνεια όσο με τις παραβολές. Υπάρχει μια σειρά πέντε παραβολών στο κατά Ματθαίο ευαγγέλιο, οι οποίες ανάμεσα σε πολλές άλλες στα συνοπτικά ευαγγέλια έχουν το θέμα της ανάγκης της επιλογής. Αυτές, κυρίως, εκφράζουν ανησυχία μήπως οι άνθρωποι βρεθούν απροετοίμαστοι κατά την επιστροφή του Ιησού.

Στην παραβολή του «Ληστή» (Κατά Ματθαίο 24:42-44) μας παρακινεί «Να αγρυπνείτε, λοιπόν, γιατί δεν ξέρετε ποια μέρα θα έρθει ο Κύριός σας». Αν ο νοικοκύρης ήξερε την ώρα που θα ερχόταν ο ληστής, θα είχε προετοιμαστεί. Αφού δεν γνωρίζουμε πότε ο Ιησούς, που εδώ συμβολίζεται με τον ληστή, θα εμφανιστεί, πρέπει να «είμαστε σε ετοιμότητα». Το ίδιο, στην παραβολή του «Έμπιστου Δούλου» (Κατά Ματθαίο 24:45-51), ο υπηρέτης πρέπει να έχει πάντα το νου του στις οδηγίες του κυρίου του, μήπως ο κύριος επιστρέψει ξαφνικά και τον βρει αμελή. Πρέπει να είμαστε πιστοί σε αυτά που μας έχει εμπιστευθεί ο Θεός και να είμαστε ελεύθεροι από τον πειρασμό να ακούμε τη φωνή του εγώ.

Στην περίφημη παραβολή των «Δέκα Παρθένων» (Κατά Ματθαίο 25:1-13), ο Ιησούς μας προτρέπει να είμαστε σοφοί και προετοιμασμένοι, να έχουμε τις λάμπες μας γεμάτες λάδι στην περίπτωση που ο Νυμφίος επιστρέψει όταν δεν τον περιμένουμε. Οι επιλογές μας πρέπει να επιβεβαιώνονται συνεχώς· μια απόφαση που πάρθηκε κάποτε αλλά τώρα εγκαταλείφθηκε δεν υπολογίζεται. Το φως του κόσμου, που λάμπει μέσα μας πρέπει να είναι πάντα αναμμένο αν πρόκειται να ενωθούμε με το υπέροχο φως που είναι η Βασιλεία.

Η παραβολή των «Ταλάντων» (Κατά Ματθαίο 25:14-30) τονίζει την σημασία του να μείνουμε πιστοί σε αυτό που μας εμπιστεύθηκε ο Θεός, στη λειτουργία που Εκείνος μας έδωσε για λογαριασμό της Βασιλείας. Κάθε ένας μας έχει κάποια δώρα – τα πέντε, δύο, ή ένα τάλαντο αντίστοιχα. Ο Ιησούς μας προτρέπει να είμαστε σαν τους δύο πρώτους υπηρέτες οι οποίοι, όταν επέστρεψε ο κύριός τους, είχαν διπλασιάσει τα χρήματά τους. Όμως, αλλοίμονο στο φοβισμένο και ανασφαλή υπηρέτη που, στερούμενος πίστης, θάβει το μοναδικό τάλαντό του στο χώμα, εμποδίζοντας την αύξησή του: «Γιατί σε καθέναν που έχει, θα του δοθεί με το παραπάνω και θα 'χει περίσσειμα· ενώ απ' όποιον δεν έχει, θα του πάρουν και τα λίγα που έχει» (στ 29). Αυτό δεν είχε το νόημα της απειλής, αλλά της προειδοποίησης: η Αγάπη που παίρνουμε από το Θεό, πρέπει να μοιράζεται με τους άλλους, ούτως ώστε να αυξάνεται η παρουσία της στον κόσμο. Εάν μπλοκάρουμε την επέκταση του δώρου του Θεού, αυτό που έχουμε θα το χάσουμε. Η αγάπη αυξάνεται όταν δίνεται· αν δεν μοιράζεται από φόβο, αυτός ο φόβος θα μας εμποδίζει πάντοτε να δεχθούμε την Αγάπη του Θεού.

Η τελευταία παραβολή σε αυτή την σειρά είναι «Η Τελική Κρίση» (Κατά Ματθαίο 25:31-46), της οποίας το θέμα της βοήθειας αυτών που έχουν ανάγκη προκύπτει από τον Ησαΐα 58:6-7 και τον Ιεζεκιήλ 18:7. Εδώ, όπως και στις άλλες παραβολές βρίσκουμε την παρατήρηση του επείγοντος να αποφασίσουμε, και ο Ιησούς μας λέει ότι θα σωθούμε από τις καλές μας πράξεις. Όπως είπε στους μαθητές του στον Μυστικό Δείπνο: «Έτσι θα σας ξεχωρίζουν όλοι πως είστε μαθητές μου, αν έχετε αγάπη ο ένας για τον άλλο» (Κατά Ιωάννη 13:35). Αυτή η αγάπη μας ωθεί να φροντίζουμε αυτούς που έχουν ανάγκη – τους πεινασμένους, διψασμένους, μόνους, γυμνούς, αρρώστους και φυλακισμένους. Όμως έχουμε δει ότι πρέπει να επεκτείνουμε τον ορισμό μας για τους έχοντες ανάγκη και τους φτωχούς ώστε να συμπεριλάβει όλους τους ανθρώπους. Η φτώχεια προέρχεται από το εγώ, και είναι η φτωχή κατάσταση του νου μας που πιστεύει ότι έχουμε διαχωριστεί από την αφθονία του Θεού.

Δεν είναι οι αμαρτίες μας για αυτά που κάναμε, αλλά το θέμα εδώ είναι αυτά που δεν κάναμε: το ότι αποτύχαμε να πάμε σε αυτούς που έχουν ανάγκη και πόνο. Πηγαίνουμε σε αυτά τα αδέρφια μας, όχι μόνο για να καλύψουμε τις ανάγκες τους για συγχώρεση, αλλά για να καλύψουμε και τις δικές μας. Δίνοντας στους άλλους την Αγάπη του Θεού, την δίνουμε και σε μας, συνειδητοποιώντας ότι δεν είμαστε διαχωρισμένοι από αυτούς. Αυτή η ένωση, ακυρώνει την πίστη του εγώ στο διαχωρισμό, την πηγή όλης της ενοχής και του φόβου. Για να επισπεύσουμε την έλευση της Βασιλείας πρέπει να ενωθούμε με τα αδέρφια μας. Επειδή «οι ιδέες δεν φεύγουν από την πηγή τους» ότι κάνουμε στον Ιησού και στους άλλους το κάνουμε στον εαυτό μας. Όπως γράφει ο Ιησούς στα Μαθήματα Θαυμάτων, που βασίζεται στο κατά Ματθαίο 25:40 και αντανakλά την ταύτισή μας με το Χριστό: «Εάν αυτό που κάνεις στον αδελφό μου το κάνεις σε μένα, και εάν κάνεις τα πάντα για σένα επειδή είμαστε μέρος σου, τότε όλα όσα κάνουμε ανήκουν και σε σένα επίσης» (Κ-9.VI.3:8).

Μια άλλη παραβολή που απεικονίζει την σημασία που έδινε ο Ιησούς στην επιλογή, είναι του «Πλούσιου και του Λάζαρου» (Κατά Λουκά 16:19-31). Στην ιστορία, ένας πλούσιος και ένας φτωχός πεθαίνουν· ο πλούσιος πηγαίνει στην κόλαση, ενώ ο άλλος, ο Λάζαρος, είναι στους Ουρανούς με τον Αβραάμ. Ο βασανισμένος άνθρωπος ικετεύει τον πατριάρχη να τον ανακουφίσει, αλλά εκείνος του λέει ότι το χάσμα είναι πολύ μεγάλο ανάμεσα στον Ουρανό και στην κόλαση και δεν μπορεί να υπάρξει επαφή μεταξύ τους. Ο άνθρωπος τότε, ζητάει από τον Αβραάμ να στείλει τον Λάζαρο πίσω στη γη για να προειδοποιήσει τα πέντε αδέρφια του ώστε να μην καταλήξουν εκεί που είναι αυτός. Όμως, ο Αβραάμ του απαντάει ότι ούτε και αυτό θα βοηθούσε: «αν δεν υπακούνε στα λόγια του Μωυσή και των προφητών, ακόμη κι αν αναστηθεί κάποιος από τους νεκρούς, δεν πρόκειται να πεισθούν» (στ 31).

Το νόημα της παραβολής βρίσκεται σε αυτή την τελευταία πρόταση και ο στόχος της ήταν να προειδοποιήσει αυτούς που, σαν τους πέντε υπόλοιπους αδελφούς, ζουν μια εγωιστική και υλιστική ζωή, πιστεύοντας ότι ο θάνατος είναι το τέλος της ζωής, μιας ζωής που σωματοποιεί την ηδονιστική αξία του σίχου του Ησαΐα (22:13) «Ας φάμε και ας πιούμε, γιατί αύριο μπορεί να πεθάνουμε». Αυτοί που είναι σαν τους πέντε αδελφούς, δεν μπορούν να ακούσουν την έκκληση του Θεού. Ούτε καν το μεγαλύτερο σημάδι – μια ανάνσταση – θα τους

επηρέαζε. Επομένως, πρέπει πρώτα να αποφασίσουν να δεχθούν τον λόγο του Θεού. Το να απαιτούμε ένα εξωτερικό σημάδι ως απόδειξη της ύπαρξης του Θεού είναι στην πραγματικότητα πίστη στη μαγεία, καθώς πρέπει να επιλέξουμε το θαύμα που αντανakλά την εσωτερική μας μεταμόρφωση. Τα Μαθήματα Θαυμάτων διδάσκουν: «Η χρήση των θαυμάτων ως θεαμάτων για να εκμαιευτεί η πίστη είναι παρανόηση του σκοπού τους» (Κ-1.Ι.10). Έτσι, ο Ιησούς δίδαξε αλλού: «Γιατί η γενιά αυτή ζητάει θαυματουργικό σημάδι; Σας βεβαιώνω πως δεν θα δοθεί στη γενιά αυτή τέτοιο σημάδι» (Κατά Μάρκο 8:12). Κανένα σημείο δεν θα δοθεί, επειδή δεν θα ήταν κάτι το στοργικό ή βοηθητικό, αφού θα ενίσχυε την πίστη στην μαγεία, η οποία τελικά ενισχύει την πίστη στον διαχωρισμό.

Έτσι και το αίτημα του πλούσιου ανθρώπου δεν μπορεί να ικανοποιηθεί, όχι επειδή ο Θεός δεν είναι πρόθυμος, αλλά επειδή ο φόβος των αδελφών του θα τους εμπόδιζε να αποδεχθούν την αλήθεια του Θεού, ακόμα και αν ήταν τόσο καθαρό όσο η ανάσταση από τους νεκρούς. Ο Λάζαρος, από την άλλη πλευρά, πήρε την ανταμοιβή του λόγω της χωρίς άμυνες ταπεινότητάς του να δεχθεί την βοήθεια του Θεού. Το ίδιο του το όνομα αντανakλά αυτή την επιθυμία: «Λάζαρος» σημαίνει στα Αραμαϊκά «βοήθεια του Θεού». Συνεπώς η παραβολή μας προτρέπει να μετανοήσουμε και να στρέψουμε το νου μας ξανά στο Θεό, γιατί μόνο τότε μπορεί να μας βοηθήσει αληθινά ο Ιησούς.

Τιμώντας τη δύναμη του Νου μας

Την ίδια στιγμή που το ευαγγέλιο τονίζει την σημασία της απόφασής μας, τονίζει και τη δύναμη του νου μας. Τη «δύναμη του Ουρανού και της γης» που ανήκει στον Ιησού, την προσφέρει και σε μας, όταν επιλέξουμε να μοιραστούμε την ζωή και το νου μας μαζί του. Όπως λέει στα Μαθήματα Θαυμάτων:

Ήταν μόνο η απόφασή μου που μου έδωσε όλη την δύναμη στον Ουρανό και στην γη. Το μόνο δώρο μου προς εσένα είναι να σε βοηθήσω να πάρεις την ίδια απόφαση. ...Εγώ είμαι το πρότυπό σου για την απόφαση. Αποφασίζοντας για τον Θεό, εγώ σου έδειξα ότι αυτή η απόφαση μπορεί να ληφθεί και ότι εσύ μπορείς να την πάρεις. ...Αυτός [Το Άγιο Πνεύμα] σε διδάσκει πως να με κρατάς ως το πρότυπο για την σκέψη σου (Κ-5.ΙΙ.9:2-3, 6-7; 12:3).

Επίσης, αυτή είναι και η προσευχή του Αποστόλου Παύλου: «Να υπάρχει μεταξύ σας το ίδιο φρόνημα που είχε κι ο Ιησούς Χριστός» (Προς Φιλιππησίους 2:5). Επειδή μπορούμε να επιλέξουμε να είμαστε «με αυτόν» ή «εναντίον του», ο νους μας γίνεται το πιο δυνατό εργαλείο σε αυτόν τον κόσμο. Έχει την δυνατότητα να συμμαχήσει με τον Θεό – την μόνη αληθινή δύναμη – ή να στραφεί μακριά Του, κρατώντας έτσι αυτή τη δύναμη σε εκκρεμότητα.

Όταν ταυτιζόμαστε με τη δύναμη του Ουρανού που μας προσφέρει ο Ιησούς, δεν υπάρχει τίποτα που να μην μπορούμε να κάνουμε, κανένα εμπόδιο που να μην μπορούμε να ξεπεράσουμε. Η πίστη μας σε αυτή την δύναμη μπορεί να μετακινήσει ακόμα και βουνά. Όπως είπε ο Ιησούς: «Όσο έχετε το φως

πιστεύετε στο φως, για να γίνετε παιδιά του φωτός» (Κατά Ιωάννη 12:36). Ο νους μας είναι το πιο ισχυρό όργανο αυτού του κόσμου – κυριολεκτικά φτιάχνει τον κόσμο μας – και έτσι όταν πιστεύουμε σε κάτι θα το κάνουμε πραγματικό για μας. Όταν επιλέγουμε να αρνηθούμε αυτή τη δύναμη του φωτός βλέποντας τους νόες μας διαχωρισμένους από το Θεό, επιβεβαιώνουμε την πραγματικότητα του διαχωρισμού και την ίδια στιγμή αρνούμαστε στον εαυτό μας την ειρήνη, την χαρά, και την ευημερία που είναι η φυσική μας κληρονομιά της αφθονίας ως παιδιών του Θεού. Ο πόνος και τα βάσανα είναι το αναπόφευκτο αποτέλεσμα μιας τέτοιας επιλογής, και μέσω της προβολής βλέπουμε αυτόν τον πόνο να έρχεται από κάτι έξω από μας, αντί από την δική μας απόφαση.

Το βασικό μας πρόβλημα είναι η απόφαση να βλέπουμε τον εαυτό μας διαχωρισμένο από το Θεό οπότε και μη αγαπητό από Αυτόν, και όχι αυτά που ο κόσμος θεωρεί προβλήματα. Είναι αυτή η απόφαση που πρέπει να αλλάξουμε. Η διόρθωση αυτού του λάθους πρέπει να γίνει στο μέρος όπου το λάθος συνέβη: στο νου μας, όχι στον κόσμο. «Πρέπει να αλλάξεις το νου σου, όχι την συμπεριφορά σου», προτρέπουν τα Μαθήματα Θαυμάτων όπως δηλώθηκε προηγουμένως, διότι «η διόρθωση ανήκει μόνο στο επίπεδο όπου η αλλαγή είναι δυνατή» (Κ-2.VI.3:4,6). Το θεραπευτικό Πνεύμα του Θεού δεν λειτουργεί στο κενό, αλλά μόνο μέσα από μας.

Συζητώντας για το φόβο, όπως ήδη αναφέρθηκε εν μέρει, ο Ιησούς δηλώνει στα Μαθήματα Θαυμάτων:

Ο φόβος δεν μπορεί να ελεγχθεί από εμένα, αλλά μπορεί να αυτο-ελεγχθεί ... Η διόρθωση του φόβου είναι δική σου ευθύνη. Όταν ζητάς αποδέσμευση από τον φόβο, υπονοείς ότι δεν είναι. Αντί γι' αυτό, θα έπρεπε να ζητάς βοήθεια ως προς τις περιστάσεις που προκάλεσαν τον φόβο. Αυτές οι περιστάσεις πάντα εμπεριέχουν μία προθυμία να είσαι διαχωρισμένος.... Εάν παρενέβαινα ανάμεσα στις σκέψεις σου και τα αποτελέσματά τους, θ' αλλοίωνα ένα βασικό νόμο αιτίας και αποτελέσματος: τον πιο θεμελιώδη νόμο που υπάρχει. Στην ουσία δεν θα σε βοηθούσα εάν απαξίωνα την δύναμη των δικών σου σκέψεων (Κ-2.VI.1:4; 4:1-4; Κ-2.VII.1:4-5).

Δεν μπορούμε να εξουδετερώσουμε το φόβο μειώνοντας ή υποβιβάζοντας τη δύναμη του νου. Αν δεν τιμηθεί και δεν γίνει σεβαστή η δύναμη του νου ο οποίος επέλεξε λανθασμένα, τότε αρνούμαστε σε αυτόν τον ίδιο νου την δύναμη να διορθωθεί μέσω του Αγίου Πνεύματος. Τότε θα είχαμε αρνηθεί με επιτυχία στο μόνο μέσον για την σωτηρία μας – τη δύναμη της απόφασης μας – την ικανότητά της να μας σώσει.

Στην Αποκάλυψη, λέει ο Ιησούς ότι στέκεται στην πόρτα και κτυπάει, περιμένοντας εμάς να του ανοίξουμε αν το αποφασίσουμε (Αποκάλυψη 3:20). Δεν σπάζει την πόρτα ούτε επιβάλλει την θέλησή του στη δική μας, αλλά στέκεται υπομονετικά, θυμίζοντάς μας αυτό που αληθινά θέλουμε. Ο Ιησούς δεν μπορεί και δεν επιλέγει για μας.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της αρχής δίνεται στην συνάντηση του Ιησού με τον πλούσιο νεανία (Κατά Μάρκο 10:17-22). Ο άντρας πλησίασε τον Ιησού και τον ρώτησε πώς θα μπορούσε να κερδίσει την αιώνια ζωή. Ο Ιησούς πρώτα του λέει ότι πρέπει να υπακούει στις εντολές, και ο άντρας τον διαβεβαιώνει ότι το κάνει. Ο Ιησούς αναγνωρίζει την επιθυμία του και: «τον κοίταξε γεμάτος αγάπη» (στ 21). Η αφήγηση αυτού του επεισοδίου από τον Μάρκο είναι αξιοσημείωτη γιατί είναι το μόνο σημείο στα τρία συνοπτικά ευαγγέλια όπου δηλώνεται ότι ο Ιησούς αγάπησε κάποιον. Αυτό είναι ακόμα περισσότερο σημαντικό υπό το πρίσμα όσων ακολουθούν: Ο Ιησούς απαντά με άλλον ένα όρο: «Ένα πράγμα σου λείπει: εάν θέλεις να είσαι τέλειος, πήγαινε, πούλησε τα υπάρχοντά σου και δώσε τα χρήματα στους φτωχούς. Έτσι θα έχεις θησαυρό κοντά στο Θεό· κι έλα να με ακολουθήσεις σηκώνοντας το σταυρό σου» (στ 21). Όμως ο άνδρας δεν μπορεί να το κάνει. Η προσκόλλησή του στα υλικά αγαθά ήταν πολύ μεγάλη: «Αλλά εκείνος, μόλις άκουσε αυτά τα λόγια, έγινε σκυθρωπός κι έφυγε λυπημένος» (στ 22).

Εδώ δίνουμε έμφαση στην αντίδραση του Ιησού. Θα μπορούσε σίγουρα να κρατήσει τον νεαρό μαζί του. Γνώριζε ο Ιησούς ότι έπαιρνε «λάθος» απόφαση, δηλαδή, δεν θα εύρισκε την ειρήνη της αιώνιας ζωής μέχρι να κάνει αυτό που του ζητήθηκε. Όμως, γνώριζε επίσης και το φόβο στην καρδιά του νεαρού, φόβο που θα είχε ενταθεί πολύ αν είχε χαρίσει τον πλούτο του, ενώ ακόμα πίστευε ότι χρειαζόταν την ασφάλεια του. Επιπλέον, φαίνεται ότι ο Ιησούς καταλάβαινε το φόβο του από την αρχή, αφού του έδωσε πρώτα την πιο «εύκολη» απάντηση. Ήταν η επιθυμία του νεαρού για περισσότερα που οδήγησε τον Ιησού να απαντήσει με τον όρο που δεν μπορούσε να ικανοποιήσει. Αν ο Ιησούς είχε ασκήσει την εξουσία του, θέτοντας αναπόφευκτα το φόβο του Θεού μέσα του, ο φόβος του άνδρα θα μπορούσε μόνο να αυξηθεί. Η ενίσχυση της ενοχής του νεαρού άνδρα δεν θα είχε προσφέρει τίποτα άλλο στον Ιησού παρά μόνο την κρυμμένη μνησικακία του. Η αγάπη είναι πάντα τρυφερή και ευγενική, και ποτέ δεν θέλει να επιβάλλει την θέληση της σε κανέναν. Όπως λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων για το Άγιο Πνεύμα:

Η Φωνή του Αγίου Πνεύματος δεν διατάζει, επειδή Αυτή είναι ανίκανη για αλαζονεία. Δεν απαιτεί, επειδή δεν επιδιώκει έλεγχο. Δεν κυριαρχεί, επειδή δεν επιτίθεται. Απλώς υπενθυμίζει. ... Η Φωνή για τον Θεό είναι πάντοτε ήσυχη, επειδή μιλά για ειρήνη (Κ-5.ΙΙ.7:1-4,7).

Αν ο νεαρός άνδρας δεν μπορούσε να επιλέξει τον Ιησού ελεύθερα, δεν θα τον ακολουθούσε αληθινά καθόλου. Η αγάπη του Ιησού ήταν τόσο μεγάλη που σεβάστηκε πλήρως την ελευθερία του άνδρα. Έτσι μπόρεσε να τον αφήσει να φύγει ενώ στο μεταξύ τον κοιτούσε με αγάπη, περιμένοντας υπομονετικά, μπορούμε να υποθέσουμε, την ημέρα που θα μπορούσε να δεχθεί την αγάπη που προσέφερε ο Ιησούς, και που θα απελευθέρωνε την ιδιαίτερη σχέση που είχε με τα αποκτήματα του, το υποκατάστατο του εγώ για την Αγάπη του Θεού.

Είναι πειρασμός γι αυτούς που βρίσκονται σε θέσεις εξουσίας να ελέγχουν σε όσους τους θαυμάζουν, ειδικά όταν οι ιθύνοντες είναι πεπεισμένοι για την ορθότητα της θέσης τους. Αυτό είναι ιδιαίτερα αλήθεια σε καταστάσεις σχετικές με θεραπεία ή πνευματική καθοδήγηση. Θεραπευτές ή σύμβουλοι

παίρνουν τον ρόλο του ειδικού ή του Θεού, και είναι αναμενόμενο συχνά να έχουν όλες τις απαντήσεις στα προβλήματα των άλλων. Η ανάγκη μας να έχουμε έναν ειδικό να μας λέει τι να κάνουμε, κουμπώνει συχνά με την ανάγκη του άλλου να είναι ειδικός, σχηματίζοντας μια ιδιαίτερη σχέση βασισμένη στην κοινή ικανοποίηση αναγκών. Επιπλέον, ο σφετερισμός της ελευθερίας κάποιου από τον θεραπευτή, όχι μόνο προκαλεί ενοχή στο θεραπευτή, αλλά επίσης υποτιμά την δύναμη του ασθενή να επιλέγει να αλλάζει γνώμη.

Αυτή η ίδια δυναμική παρατηρείται σε πολλές άλλες μορφές. Οι γονείς συχνά επιβάλλουν στα παιδιά τους την μάθησή τους, μη αφήνοντας τους την ελευθερία και την δυνατότητα να μάθουν από μόνα τους. Η σκοπιμότητα της χρονικής συγκυρίας μπορεί να υπερισχύσει του μεγαλύτερου οφέλους που προσφέρει στα παιδιά η δυνατότητα να μαθαίνουν από τα λάθη τους. Οι φανατικοί – είτε πολιτικοί είτε θρησκευτικοί – επιδιώκουν να προσηλυτίσουν τους άλλους στο δικό τους σύστημα πεποιθήσεων, μπερδεύοντας τη μορφή της πίστης με το περιεχόμενο της αγάπης, που μόνο αυτή μπορεί να υπερβεί τις φαινομενικές διαφορές στον κόσμο. Η ιστορία παρέχει πολλά παραδείγματα καλοπροαίρετων ομάδων που κατέληξαν να γίνουν μέρος της ίδιας διαφθοράς, του μίσους και της διαίρεσης που το μήνυμα της αλήθειας τους είχε ως στόχο να διορθώσει.

Αυτό το μάθημα μου το έδωσε έντονα μια από τις πρώτες μου εμπειρίες με έναν ψυχιατρικό ασθενή. Ενώ ήμουν ακόμα προπτυχιακός φοιτητής, συμμετείχα σε ένα ειδικό πρόγραμμα σε ένα ψυχιατρείο. Σε μια ομάδα από εμάς ανατέθηκε να συναντήσουμε διάφορους ασθενείς κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών. Ένας από αυτούς που μου ανατέθηκε ήταν ο Φρανκ, ο οποίος νοσηλευόταν για πολλά χρόνια. Ο Φρανκ πίστευε ότι ήταν πράκτορας του F.B.I. και σχεδίαζε να ανατρέψει το νοσοκομείο και να σκοτώσει τον διευθυντή. Με τον αφελή ιδεαλισμό της νιότης, ήμουν αποφασισμένος να σπάσω αυτό το σύστημα σκέψης και να πείσω τον Φρανκ για τα λάθη στη σκέψη του.

Οι πρώτες συναντήσεις μας πήγαν καλά, καθώς απέφευγα να τον κατευθύνω, ουσιαστικά αποδεχόμενος όλα όσα ειπώθηκαν. Ο Φρανκ φάνηκε να με εμπιστεύεται και όλο και περισσότερο αποκάλυπτε τις λεπτομέρειες του παραληρητικού του πλάνου. Μια μέρα, αποφάσισα ότι ήρθε η ώρα να «εμπλακώ» στο πρόβλημα. Άρχισα να πιέζω τον Φρανκ να δει την ορθότητα της δικής μου θέσης σε αντίθεση με τη δική του, αμείλικτος στην αποφασιστικότητά μου να δει τα πράγματα με τον δικό μου τρόπο. Τότε συνέβη κάτι εντυπωσιακό. Ένα παράξενο βλέμμα εμφανίστηκε ξαφνικά στο πρόσωπο του Φρανκ. Καθώς άρχισε να μιλάει, ήταν σαν να μιλούσε μια άλλη φωνή, η οποία έλεγε: «Πρόσεχε, Φρανκ, πλησιάζει πολύ κοντά». Με αυτό, ο Φρανκ απομακρύνθηκε και δεν δέχτηκε ποτέ ξανά την παρουσία μου. Εκείνη η ‘φωνή’ είχε δίκιο· ο Φρανκ δεν έπρεπε να με εμπιστευτεί, και καλά έκανε και δεν είχε πια καμία σχέση μαζί μου. Η προθυμία μου να βοηθήσω έκρυβε τον δικό μου υποβόσκοντα φόβο, την έλλειψη πίστης και την έλλειψη σεβασμού προς την ελευθερία του να έχει τις άμυνες του. Ο Ιησούς θα τον είχε αντιμετωπίσει διαφορετικά.

[1] Ο προ-φροϋδικός κόσμος των βιβλικών χρόνων δεν θα μπορούσε να κατανοήσει αυτή τη δυναμική της προβολής. Έτσι, δεν θα μπορούσε ποτέ να δει ότι κάτι που φαινόταν να είναι εξωτερικό - μια «κακή δύναμη» - δεν ήταν στην πραγματικότητα παρά σκέψεις ενοχής και φόβου. Εμείς που ανήκουμε σε μια πιο εξελιγμένη ψυχολογική εποχή μπορούμε εύκολα να κατανοήσουμε αυτή τη δυναμική. Επιπλέον, μπορούμε να αναγνωρίσουμε ότι η καθιέρωση μιας δύναμης αντίθετης του Θεού σημαίνει ότι Τον περιορίζουμε. Αυτό αντανakλά τη λανθασμένη ιδέα του «προπατορικού αμαρτήματος», ότι μπορεί να υπάρχει στον κόσμο μια άλλη δύναμη εκτός από το Θεό. Αυτό ήταν το λάθος που ήρθε να διορθώσει ο Ιησούς.

ΜΕΡΟΣ III - ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ ΕΡΓΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αφού αποφασίσαμε να ακολουθήσουμε τον Ιησού και να μάθουμε τα μαθήματά του για τη συγχώρεση, τώρα μας στέλνει στον κόσμο για να κάνουμε το έργο του Πατέρα μας, που είναι η συγχώρεση. Μπορούμε να αποκαλούμαστε σωστά απόστολοι ή δάσκαλοι του Θεού: εκείνοι που στέλνονται σε άλλους για να μάθουν τα μαθήματα που αυτοί τώρα θα διδάξουν. Ο μακαρισμός «Μακάριοι οι ειρηνοποιοί, γιατί αυτοί θα ονομαστούν υιοί του Θεού» (Κατά Ματθαίο 5:9) είναι αυτός στον οποίο οδηγούν όλοι οι άλλοι. Αντικατοπτρίζει το έργο του αποστόλου στον κόσμο να φέρει την ειρήνη του Ιησού σε εκείνους που πιστεύουν ότι δεν την έχουν, για να θυμούνται οι ίδιοι τη φυσική τους κληρονομιά ως παιδιά του Πατέρα τους.

Είναι αδύνατο να φέρεις την ειρήνη χωρίς να την έχεις κι εσύ. Όταν κάποιος βρίσκεται πραγματικά σε ειρήνη, αυτή πρέπει να επεκτείνεται και στους άλλους, γιατί αυτός είναι ο νόμος της επέκτασης. Επομένως, ο τρόπος με τον οποίο γινόμαστε ειρηνοποιοί είναι να βρισκόμαστε οι ίδιοι σε ειρήνη. Η σημασία βρίσκεται πάντα σε αυτό που είμαστε, όχι σε αυτό που κάνουμε. Ωστόσο, αυτό που ενισχύει την πίστη σε αυτό που είμαστε είναι να το διδάξουμε. Τα Μαθήματα Θαυμάτων αναφέρουν ως το δεύτερο μάθημα του Αγίου Πνεύματος: «Για να Έχεις Ειρήνη, Δίδαξε Ειρήνη για να Την Μάθεις» (Κ-6.V-B). Στο εγχειρίδιο των δασκάλων διαβάζουμε:

...Το να διδάσκεις είναι να μαθαίνεις, οπότε ο δάσκαλος και ο μαθητευόμενος είναι το ίδιο... Το να διδάσκεις σημαίνει να δείχνεις ... Απ' αυτό που δείχνεις οι άλλοι μαθαίνουν, και εσύ επίσης.... Δεν μπορείς να δώσεις σε κάποιον άλλον, παρά μόνο στον εαυτό σου, και αυτό το μαθαίνεις διδάσκοντας (Εγχ-Εισ.1:5, 2:1,3,6).

Περπατάμε όλοι μαζί τον δρόμο της σωτηρίας: μαθαίνουμε τη συγχώρεση καθώς τη διδάσκουμε, και έχοντας συγχωρεθεί, συνεχίζουμε να συγχωρούμε. Η προσευχή που αποδίδεται ευρέως στον Άγιο Φραγκίσκο μπορεί κάλλιστα να ονομαστεί προσευχή του αποστόλου:

Κύριε, κάνε με όργανο της ειρήνης σου.
Όπου υπάρχει μίσος, ας σπείρω αγάπη.
Όπου υπάρχει πληγή, συγχώρεση.
Όπου υπάρχει αμφιβολία, πίστη.
Όπου υπάρχει απελπισία, ελπίδα.
Όπου υπάρχει σκοτάδι, φως.
Όπου υπάρχει θλίψη, χαρά.
Ω, Θεϊκέ Δάσκαλε, ευλόγησε να μην αναζητώ τόσο πολύ
να παρηγορηθώ, για να παρηγορώ.
Να γίνομαι κατανοητός, όπως κατανοώ.
Να αγαπηθώ, όπως αγαπώ. Γιατί
δίνοντας, λαμβάνουμε.

συγχωρώντας, συγχωρούμαστε.
Πεθαίνοντας, γεννιόμαστε στην αιώνια ζωή.

Ως απόστολοι του Ιησού, διδάσκουμε στους άλλους τη συγχώρεση που μας δίδαξε εκείνος. Αμέσως μετά το χαιρετισμό της ειρήνης που απηύθυνε στους αποστόλους που είχαν συγκεντρωθεί στο υπερώο, δίνοντάς τους μια άμεση εμπειρία της συγχώρεσης, ο Ιησούς τους στέλνει σε άλλους να μοιραστούν αυτή την ευλογία της άφεσης αμαρτιών και της άρσης των ενοχών: «Όπως ο Πατέρας έστειλε εμένα, έτσι στέλνω εγώ εσάς» (Κατά Ιωάννη 20:21). Ο Ιησούς τους στέλνει το Άγιο Πνεύμα, την εσωτερική παρουσία της φωνής του Θεού που θα τους καθοδηγεί, θα τους προστατεύει και θα τους παρηγορεί: «Λάβετε Πνεύμα Άγιο. Σε όποιους συγχωρήσετε τις αμαρτίες, θα τους είναι συγχωρημένες· σε όποιους τις κρατήσετε ασυγχώρητες, θα κρατηθούν έτσι» (Κατά Ιωάννη 20:22-23). Οι απόστολοι που στέλνονται στον κόσμο, έχουν ως ειδική αποστολή να διδάξουν τη συγχώρεση των αμαρτιών που μόλις βίωσαν.

Ένας απόστολος, επομένως, είναι ένας αγγελιοφόρος, που στάλθηκε από τον Ιησού για να μεταφέρει αυτό το μοναδικό μήνυμα που όντως σώζει τον κόσμο. Τα Μαθήματα Θαυμάτων τονίζουν την κρίσιμη διαφορά ανάμεσα στους αγγελιαφόρους του Ουρανού και του κόσμου: «Τα μηνύματα που εκείνοι μεταφέρουν προορίζονται πρώτα γι' αυτούς. Και μόνο όταν αυτοί μπορούν να τ' αποδεχθούν για τους εαυτούς τους, καθίστανται ικανοί να τα μεταφέρουν περαιτέρω και να τα δώσουν όπου προορίζονται» (Ασκ-ΜΙ.154.6:2-3). Το ίδιο μήνυμα της συγχώρεσης που φέρνουμε και επιδεικνύουμε στους άλλους είναι αυτό που πρέπει να ακούσουμε και να μάθουμε. Καθώς φέρνουμε τον Ιησού στους άλλους, ενισχύουμε την παρουσία του μέσα μας και έτσι μαθαίνουμε την αλήθεια της υπόσχεσής του να είναι μαζί μας πάντοτε, μέχρι το τέλος των αιώνων (Κατά Ματθαίο 28:20).

Κατά μία έννοια, τα προηγούμενα κεφάλαια για τη συγχώρεση, την πίστη και την απόφαση περιέχουν πολλές σημαντικές διδασκαλίες για το τι σημαίνει να είσαι μαθητής του Ιησού και, επομένως, τι σημαίνει να είσαι απόστολος. Έτσι, αυτό το μέρος περιορίζεται σε εκείνες τις διδασκαλίες του Ιησού που αφορούν πιο συγκεκριμένα το στάδιο της αποστολικότητας, όταν έχουμε αποφασίσει να ακολουθήσουμε το δρόμο του Ιησού και να ζήσουμε τη ζωή μας αναλόγως. Ξεκινάμε εξετάζοντας κάποιες συγκεκριμένες παγίδες που μπορεί να προκύψουν σε αυτό το μονοπάτι.

Κεφάλαιο 12 - ΠΑΓΙΔΕΣ ΤΟΥ ΕΓΩ

Απόρριψη και διωγμός

Μια παρατήρηση που επισημαίνεται συχνά από τους μαθητές των Μαθημάτων Θαυμάτων και απηχεί την εμπειρία των οπαδών κάθε πνευματικού μονοπατιού, είναι ο θυμός που εκφράζεται συχνά από τους ανθρώπους μπροστά σε μια κατάσταση έλλειψης αμυντικότητας. Έχουμε ήδη συζητήσει αυτό το φαινόμενο στην περίπτωση του Ιησού, του οποίου το απόλυτο παράδειγμα συγχώρεσης - στη σκέψη, το λόγο και την πράξη - έφερε ακόμη πιο έντονα στην επιφάνεια τις αντιδράσεις του εγώ των γύρω του. Οι απόστολοι το βίωσαν αυτό έκτοτε, για παρόμοιους λόγους. Αυτή η αντίδραση παρατηρείται όχι μόνο μεταξύ των ξένων, αλλά ακόμη και μεταξύ των δικών μας ανθρώπων. Έτσι, βλέπουμε τη μη αποδοχή του Ιησού στο ίδιο του το χωριό, τη Ναζαρέτ, όπου οι συγγενείς του «έλεγαν ότι είναι εκτός εαυτού» (Κατά Μάρκο 3:21). Ο Ιησούς σχολιάζει αργότερα: «Δεν υπάρχει προφήτης περιφρονημένος παρά στην πατρίδα του και μεταξύ των συγγενών του και της οικογενείας του» (Κατά Μάρκο 6:4).

Υπάρχουν αρκετά εδάφια στα ευαγγέλια όπου ο Ιησούς προειδοποιεί τους μαθητές του για αυτόν ακριβώς τον διωγμό εξαιτίας του. Έχουμε ήδη παραθέσει αποσπάσματα από τους περίφημους τελευταίους μακαρισμούς:

...Μακάριοι είναι εκείνοι, που καταδιώκονται χάριν της δικαιοσύνης, διότι η βασιλεία των ουρανών είναι δική τους. Μακάριοι θα είσθε, όταν θα σας υβρίσουν και θα σας καταδιώξουν και θα πουν εναντίον σας κάθε κακό πράγμα, λέγοντες ψέματα εξ αιτίας μου. Να χαίρετε τότε και να αγαλλιάστε, διότι η ανταμοιβή σας θα είναι μεγάλη στους ουρανούς· έτσι κατεδίωξαν τους προφήτες, που έζησαν πριν από σας (Κατά Ματθαίο 5:10-12).

Η προειδοποίηση συνεχίζεται αργότερα στο ίδιο ευαγγέλιο:

Φυλαχτείτε από τους ανθρώπους· γιατί θα σας παραδώσουν σε δικαστήρια και θα σας μαστιγώσουν στις συναγωγές τους· θα σας οδηγήσουν μπροστά σε άρχοντες και βασιλιάδες εξαιτίας μου, για να δώσετε μαρτυρία για μένα σ' αυτούς και στους ειδωλολάτρες.Θα παραδώσει ο αδερφός τον αδερφό στο θάνατο, κι ο πατέρας το παιδί, και θα ξεσηκωθούν τα παιδιά να θανατώσουν τους γονείς. Κι όλοι θα σας μισούν εξαιτίας μου....Αν αποκάλεσαν τον οικοδεσπότη Βεελζεβούλ, πολύ περισσότερο θα το κάνουν για τους δικούς του (Κατά Ματθαίο 10:17-18,21-22,25).

Αργότερα, ο Ιησούς τους προειδοποιεί: «Θα σας παραδώσουν σε βασανιστήρια και θα σας σκοτώσουν, κι όλοι οι λαοί θα σας μισούν εξαιτίας μου. Τότε πολλοί θα αποστατήσουν, θα καταδώσουν ο ένας τον άλλο και θα μισούν ο ένας τον άλλο» (Κατά Ματθαίο 24:9-10). Τέλος, στο Μυστικό Δείπνο προειδοποιεί τους μαθητές: «Αν σας μισεί ο κόσμος, να ξέρετε πως πριν από σας εμένα έχει μισήσει.» (Κατά Ιωάννη 16. 15:18)· και: «α σας διώξουν απ' τις

συναγωγές. Θα έρθει μάλιστα ο καιρός που όποιος σας θανατώσει θα νομίζει πως έτσι υπηρετεί το Θεό» (Κατά Ιωάννη 16:2).

Όπως παρατηρήσαμε, η μελέτη των γραφών έχει αποδείξει ότι μεγάλο μέρος των τεσσάρων ευαγγελίων, όπως τα γνωρίζουμε, συμπεριλαμβανομένων των αποσπασμάτων που μόλις παραθέσαμε, ήταν στην πραγματικότητα λόγια της πρώιμης Εκκλησίας. Στα χρόνια και τις δεκαετίες που ακολούθησαν τον θάνατο του Ιησού, οι οπαδοί του, γνωστοί σήμερα ως Χριστιανοί, βίωσαν μεγάλες διώξεις και βάσανα στα χέρια εκείνων που τους έβλεπαν ως πολιτική και θρησκευτική απειλή. Επιπλέον, βίωσαν διχόνοιες μέσα στις ίδιες τους τις τάξεις. 'Πνευματοποίησαν' τα βάσανά τους, θεωρώντας τους εαυτούς τους αθώα θύματα των αδικαιολόγητων επιθέσεων των απίστων, των αλλόδοξων και των ειδωλολατρών και τοποθετώντας τη δικαίωση της πίστης τους - που σήμερα γίνεται αντιληπτή ως τίμημα της μαθητείας - στο όνομα του Ιησού, του μεγαλύτερου «Θύματος» όλων. Τα παθήματά τους, όπως είδαμε στο Κεφάλαιο 9, ταυτίστηκαν με τα δικά του. Έτσι εξασφαλίστηκε η σωτηρία τους και σφραγίστηκε η καταδίκη των διωκτών τους με τα λόγια του ίδιου του Ιησού.

Συζητήσαμε για τις αντιδράσεις του εγώ που μπορεί να αναμένονται όταν διδάσκουμε τις αλήθειες που δίδαξε και βίωσε ο Ιησούς, και για το πώς ο ίδιος τις ερμηνεύει διαφορετικά. Η αντίληψη του εγώ για τον αθώο που υποφέρει στα χέρια του κακού μετατρέπεται σε ευκαιρία για συγχώρεση και θεραπεία. Όταν άνθρωποι ή ομάδες ανθρώπων διαφωνούν ή έχουν αντιρρήσεις, ο Ιησούς μας ζητά να μην πάρουμε προσωπικά την αντίρρηση ή τη φαινομενική επίθεση, αλλά να 'γυρίσουμε και το άλλο μάγουλο', μαρτυρώντας ανυπεράσπιστα την εγγενή αλήθεια του μηνύματός του για συγχώρεση. Έτσι, προτρέπει τους μαθητές του: «Νιώστε το καλά, πως δε χρειάζεται να ετοιμάζετε από πριν την απολογία σας, γιατί εγώ θα σας δώσω λόγια και σοφία, και σ' αυτά δε θα μπορέσουν να αντισταθούν ή να τα αντικρούσουν οι αντίπαλοί σας» (Κατά Λουκά 21:14-15). Αυτό θα μπορούσε να είναι μόνο η έλλειψη άμυνας και η συγχώρεση που ο ίδιος ο Ιησούς επέδειξε στο τέλος της ζωής του. Είναι η ευγενική αλλά και ισχυρή ρητορική που λέει: «Οι φαινομενικές αμαρτίες σας εναντίον μου δεν είχαν κανένα αποτέλεσμα, και έτσι δεν μπορούν να είναι πραγματικές. Έτσι συγχωρούνται όλες οι αμαρτίες σας, και οι δικές μου μαζί με τις δικές σας».

Γνωρίζοντας την αγάπη του Ιησού, ξέρουμε ότι έχουμε συγχωρεθεί: οι ενοχές μας έχουν φύγει, το ίδιο και ο φόβος μας. Έτσι, ο Ιησούς μας συμβουλεύει: «Μη φοβηθείτε αυτούς που σκοτώνουν το σώμα, αλλά δεν μπορούν να σκοτώσουν την ψυχή» (Κατά Ματθαίο 10:28)· και καθησυχάζει τον φόβο μας: «Όλοι θα σας μισούν εξαιτίας μου. Δεν θα χαθεί όμως ούτε μια τρίχα απ' το κεφάλι σας. Με την υπομονή σας θα σώσετε τη ζωή σας» (Κατά Λουκά 21:17-19). Αυτά τα λόγια αναφέρθηκαν για να υπερασπιστούν τα μαρτύρια, εξυμνώντας ένα πετρωμένο που μοιάζει να μιμείται αυτό του Ιησού, αλλά υπό το πρίσμα των αρχών της συγχώρεσης των Μαθημάτων, μπορούμε να τα κατανοήσουμε ως παρηγορητικά λόγια που μας διδάσκουν ότι δεν υπάρχει τίποτα να φοβόμαστε, καθώς «Δεν θα υπερασπιστώ τον εαυτό μου, γιατί ο Υιός του Θεού δεν χρειάζεται καμιά άμυνα απέναντι στην αλήθεια της πραγματικότητας του» (Ασκ-ΜΙ.135.26:8). Δεν είμαστε σώματα, και έτσι, ανεξάρτητα από το τι συμβαίνει στον υλικό μας εαυτό, παραμένουμε για πάντα

ασφαλείς στην Αγάπη του Πατέρα μας. Αυτή είναι η πραγματικά ριζοσπαστική φύση του μηνύματος του Ιησού: το όραμα ενός εγγενώς ψευδαισθητικού κόσμου που αποτελεί τη μόνη βάση για γνήσια συγχώρεση.

Τέλος, παραθέτουμε τις οδηγίες του Ιησού προς τους μαθητές του όταν αντιμετωπίζουν απόρριψη καθώς ταξιδεύουν από πόλη σε πόλη, γεγονός που σίγουρα δεν είναι ασυνήθιστο: «Όποιος δεν σας δεχτεί και δεν ακούσει τα λόγια σας, όταν βγείτε έξω απ' αυτό το σπίτι ή από κείνη την πόλη, τινάξτε και τη σκόνη ακόμη από τα πόδια σας» (Κατά Ματθαίο 10:14). Σίγουρα δεν μας συμβουλεύει να «ξεφορτωθούμε» όσους διαφωνούν, αλλά μας ζητά να φύγουμε χωρίς να επενδύσουμε στο να νιώθουμε πληγωμένοι: να μπορούμε στο ρόλο του θύματος ή να γίνουμε οργισμένοι θύτες. Αντίθετα, να τινάξουμε τη σκόνη του εγώ από τα πόδια μας, κρατώντας μόνο την όραση της συγχώρεσης που μας έδωσε ο Ιησούς. Αναγνωρίζουμε ότι ο τρόπος του άλλου μπορεί να μην είναι ο δικός μας και ότι η δική μας ευθύνη είναι μόνο να παραμείνουμε πιστοί στον τρόπο που μας έχει δώσει ο Ιησούς. Στα Μαθήματα Θαυμάτων ο Ιησούς μας προειδοποιεί ενάντια στην «πνευματική ιδιαιτερότητα» του να βλέπουμε τα Μαθήματα Θαυμάτων ως τον μοναδικό δρόμο προς τον Θεό, μια προειδοποίηση που θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στο ευαγγέλιο των δύο χιλιάδων ετών. Αντίθετα, λέει, τα Μαθήματα Θαυμάτων είναι μόνο «ένα εγχειρίδιο για μία ειδική διδακτέα ύλη, προοριζόμενο για δασκάλους μίας ειδικής μορφής του συμπαντικού μαθήματος...[του οποίου] υπάρχουν πολλές χιλιάδες άλλες μορφές, όλες με την ίδια έκβαση» (Εγχ-1.4:1-2). Κάθε φορά που μπαίνουμε στον πειρασμό να κρίνουμε την πορεία του άλλου ή να πάρουμε προσωπικά την κριτική του άλλου, μπορούμε να ακούσουμε τον Ιησού να μας το υπενθυμίζει απαλά: «μην θεωρείς το μονοπάτι του άλλου ως δικό σου· αλλά ούτε και να το κρίνεις». Σε έναν κόσμο φόβου, που στηρίζεται στη δικαιολογημένη πεποίθηση για μια αντίληψη εμείς-αυτοί, ο Ιησούς στέλνει τους αποστόλους του να μεταφέρουν ένα άλλο μήνυμα, το οποίο μαθαίνεται καθώς διδάσκεται. Θυμηθείτε τη δήλωση από τα Μαθήματα Θαυμάτων που αναφέρθηκε νωρίτερα, ότι ο Ιησούς καλεί δασκάλους, όχι μάρτυρες: η διδασκαλία της ειρήνης και της συγχώρεσης είναι ο δικός του ευγενικός σκοπός του «διωγμού», διορθώνοντας τον σκοπό του εγώ να δοξάζει τον πόνο του μαρτυρίου.

«Αποδώστε στον Καίσαρα»

Το να μην εκτιμάς τίποτα σε αυτόν τον κόσμο δεν σημαίνει ότι αρνείσαι την αξία αυτού του κόσμου. Σημαίνει μάλλον ότι τοποθετείς αυτή την αξία στο πλαίσιο της σχέσης σου με τον Θεό και του ταξιδιού σου προς τη Βασιλεία Του. Η αξία των πραγμάτων αυτού του κόσμου έγκειται στην δυνατότητά τους να αποτελέσουν το εργαλείο του Ιησού για να μας οδηγήσει στον Πατέρα. Ανεξάρτητα από αυτόν τον στόχο δεν έχουν νόημα, και είμαστε απλώς ανόητοι αν επιδιώκουμε αυτές τις ιδιαίτερες σχέσεις ως αυτοσκοπό.

Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι είναι «κακό» ή «ανίερο» να ασχολούμαστε με τα υλικά πράγματα. Αποτελεί πειρασμό για όσους βρίσκονται στο πνευματικό μονοπάτι να είναι επικριτικοί και αποδοκιμαστικοί απέναντι σε εκείνους των

οποίων οι αξίες φαίνονται ριζωμένες σε αυτόν τον κόσμο. Εκείνοι που κρίνουν κοιτάζουν το εξωτερικό του ποτηριού και όχι το εσωτερικό. Μόνο ο ατελής εαυτός τους θα μπορούσε να κοιτάξει επικριτικά οποιονδήποτε, βλέποντας σε αυτόν την προβολή της δικής του ενοχής και της δικής του κρίσης. Οι άνθρωποι προσκολλώνται στα πράγματα αυτού του κόσμου από φόβο, όχι από κακία, πιστεύοντας ότι ο Θεός δεν θα μπορούσε να τους αγαπήσει, πόσο μάλλον να τους φροντίσει. Ως εκ τούτου, εμπιστεύονται τη δική τους δύναμη και τη δύναμη αυτού του κόσμου, αντανakλώντας την πίστη τους στην αρχή της έλλειψης.

Όπως είπε ο Άγιος Παύλος στους Ρωμαίους:

Μην προσαρμόζεστε στη νοοτροπία αυτού του κόσμου, αλλά να μεταμορφώνεστε συνεχώς προς το καλό, αποκτώντας το νέο φρόνημα του πιστού. Έτσι θα μπορείτε να διακρίνετε ποιο είναι το θέλημα του Θεού, το καλό και αρεστό στο Θεό και τέλειο (Προς Ρωμαίους 12:2).

Αν και πρέπει να αντανakλούμε την αγάπη και την ευγένεια του Ιησού στις πράξεις μας, πρέπει ωστόσο να είμαστε ανεξάρτητοι από τις επιρροές του κόσμου, αφήνοντας τον εαυτό μας να υποκύπτει μόνο στην επιρροή του Αγίου Πνεύματος.

Ένας ιδιαίτερα ατυχής πειρασμός είναι να εμπλακούμε σε διαμάχες σχετικά με τα εξωτερικά στοιχεία της θρησκευτικής ζωής ή της τήρησης των θρησκευτικών κανόνων, ξεχνώντας ότι οι ζωές όλων μας ενώνονται στο Πρόσωπο στο οποίο αποσκοπούν τα τελεουργικά. Ο Άγιος Παύλος ήταν κατηγορηματικός σε αυτό το θέμα. Όπως λέει στον Τιμόθεο:

Απόφευγε τις επιθυμίες της νεότητας. Να αγωνίζεσαι για τη δικαιοσύνη, την πίστη, την αγάπη, την ειρήνη, μαζί μ' εκείνους που ομολογούν με καθαρή καρδιά ότι ανήκουν στον Κύριο. Μην παίρνεις μέρος στις ανόητες κι ανώφελες συζητήσεις, γιατί ξέρεις καλά ότι καταλήγουν σε φιλονικίες. Κι ο δούλος του Κυρίου δεν πρέπει να φιλονικεί, αλλά να είναι ήπιος απέναντι σε όλους, πρόθυμος να διδάξει, ανεκτικός. Πρέπει να παιδαγωγεί με πραότητα τους αντιθέτους για να τους δώσει κάποτε ο Θεός μετάνοια να καταλάβουν την αλήθεια και να συνέλθουν ξεφεύγοντας από την παγίδα του διαβόλου, που τους είχε αιχμαλωτίσει για να κάνουν το θέλημά του (2 Προς Τιμόθεο 2:22-26).

Κατά τη συζήτηση μιας παρόμοιας διαφωνίας για τα εξωτερικά ζητήματα της θρησκευτικής ζωής, αυτή τη φορά σχετικά με τη χρήση της τροφής, ο Άγιος Παύλος λέει στους Κορινθίους σε ένα κείμενο που θυμίζει το μήνυμά του προς τους Ρωμαίους που αναφέραμε νωρίτερα: «Σωστά, δεν είναι οι τροφές που θα καθορίσουν τη θέση μας απέναντι στο Θεό· ούτε αν δε φάμε κάποια απ' αυτές χάνουμε κάτι ούτε αν φάμε αποκτάμε κάτι παραπάνω» (Α Προς Κορινθίους 8:8). Επιπλέον: «Όταν κάποιος μη χριστιανός σάς καλεί σε γεύμα και θέλετε να πάτε, ό,τι σας παραθέτουν στο γεύμα να το τρώτε χωρίς να εξετάζετε και να δημιουργείτε πρόβλημα συνειδήσεως... Βέβαια, είτε τρώτε είτε πίνετε είτε οτιδήποτε άλλο πράττετε, πρέπει όλα να τα κάνετε για τη δόξα του Θεού» (Α Προς Κορινθίους 10:27,31).

Το να ερχόμαστε σε αντιπαράθεση σχετικά με εξωτερικά - τυπικά θέματα είναι σαν να κάνουμε το ίδιο λάθος με αυτόν που δίνει εξαιρετική σημασία σε αυτά, καθώς εστιάζει σε αυτό που μας χωρίζει, αντί σε αυτό που μας ενώνει. Αυτό που προκύπτει είναι απλώς ο φόβος που συναντά το φόβο - ο κύκλος επίθεσης-άμυνας που συζητήθηκε στο Κεφάλαιο 1. Αν μπορούσαμε πραγματικά να δούμε όλους τους ανθρώπους ως αδελφούς και αδελφές μας, εκπληρώνουμε το καθήκον μας ως απόστολοι του Ιησού, αγαπώντας όπως εκείνος. Το να δίνει κανείς αξία στα πράγματα αυτού του κόσμου ερμηνεύεται ως μια κραυγή για αγάπη που οι άνθρωποι πιστεύουν ότι δεν αξίζουν. Δεν μπορούμε να ανταποκριθούμε σε αυτή την ανάγκη αντιτιθέμενοι σε αυτούς, αλλά μόνο συμμετέχοντας στη φαινομενική τους ανάγκη, οδηγώντας τους απαλά σε έναν άλλο τρόπο να σχετίζονται με τον κόσμο. Αυτή ήταν η ίδια αρχή που διέκρινε τη ζωή του Ιησού: να ζει στον κόσμο του εγώ, ακόμη και μέχρι θανάτου, οδηγώντας μας πέρα από το θάνατο σε εκείνον τον κόσμο που είναι η αληθινή μας πατρίδα.

Τα Μαθήματα Θαυμάτων αναπτύσσουν αυτή την αρχή ως εξής:

Ας υποθέσουμε ότι ένας αδελφός επιμένει να κάνεις κάτι που εσύ νομίζεις ότι δεν θέλεις να κάνεις. Η ίδια η επιμονή του θα πρέπει να σου πει ότι αυτός πιστεύει ότι η σωτηρία βρίσκεται σ' αυτό. Εάν επιμένεις ν' αρνείσαι και βιώσεις άμεσα μία αντίδραση εναντίωσης, εσύ πιστεύεις ότι η σωτηρία σου βρίσκεται στο να μην το κάνεις αυτό. Εσύ τότε κάνεις το ίδιο λάθος μ' εκείνον, και καθιστάς το λάθος του πραγματικό για αμφότερους εσάς. Η επιμονή σημαίνει επένδυση, και αυτό στο οποίο επενδύεις σχετίζεται πάντα με την ιδέα σου για την σωτηρία...Όποτε θυμώνεις μ' έναν αδελφό, για οποιονδήποτε λόγο, πιστεύεις ότι το εγώ είναι να σωθεί, και να σωθεί με επίθεση. Εάν αυτός επιτεθεί, εσύ συμφωνείς με αυτήν την πίστη· και εάν εσύ επιτεθείς, την ενισχύεις... Αναγνώρισε αυτό που δεν έχει σημασία, και εάν οι αδελφοί σου σου ζητήσουν κάτι «εξωφρενικό», κάντο επειδή δεν έχει σημασία. Αρνήσου, και η εναντίωσή σου τότε εδραιώνει ότι όντως αυτό έχει σημασία για σένα...Εκείνος ζητά σωτηρία, όπως κι εσύ...Κανένα αίτημα που κάνεις δεν είναι «εξωφρενικό» γι' αυτόν, ο οποίος αναγνωρίζει τι είναι πολύτιμο και δεν θέλει να δεχθεί τίποτα άλλο.

Η σωτηρία είναι για το νου, και επιτυγχάνεται μέσω της ειρήνης. Αυτό είναι το μόνο πράγμα που μπορεί να διασωθεί και ο μόνος τρόπος να το σώσεις. Οποιαδήποτε άλλη ανταπόκριση εκτός από την αγάπη πηγάζει από μία σύγχυση σχετικά με το «τι» και το «πώς» της σωτηρίας, και αυτή είναι η μόνη απάντηση (Κ-12.III.2:1-5- 3:1-2- 4:1-2,6,8- 5:1-3).

Η δημοφιλής φράση «Όταν είσαι στη Ρώμη κάνε ό,τι κάνουν οι Ρωμαίοι» εκφράζει την ίδια ιδέα, την οποία ο Άγιος Παύλος κατανόησε όταν μιλούσε στους Κορινθίους: «Είμαι ελεύθερος, χωρίς εξάρτηση από κανέναν· και όμως.. έκανα τον εαυτό μου σκλάβο όλων για να κερδίσω όσο το δυνατό πιο πολλούς... Για τους πάντες, έγινα τα πάντα, έτσι ώστε με κάθε τρόπο να σώσω μερικούς» (Α Προς Κορινθίους 9:19,22). Στους Κολοσσαείς μίλησε με λόγια που θα μπορούσαν να ωφελήσουν κάθε επίδοξο προσηλυτιστή, πόσο μάλλον να κάνουν ευκολότερη και πιο υποφερτή την κατάσταση των ακροατών του: «Σ' εκείνους που δεν είναι μέλη της εκκλησίας, να φέρεστε με σύνεση, κάνοντας

καλή χρήση κάθε ευκαιρίας. Τα λόγια σας να είναι πάντα γεμάτα χάρη κι όχι ανούσια. Να ξέρετε πώς πρέπει να αποκρίνεστε στον καθένα.» (Προς Κολοσσαείς 4:5-6).

Αν θέλουμε να είμαστε αγγελιοφόροι του Ιησού, πρέπει να είμαστε σε θέση να μιλάμε τη γλώσσα εκείνων στους οποίους είμαστε σταλμένοι^[1]. Τα Μαθήματα Θαυμάτων τονίζουν ότι «Εάν θα ήθελες να σε ακούσουν εκείνοι που υποφέρουν, πρέπει να μιλάς τη γλώσσα τους. Εάν θα ήθελες να είσαι ένας σωτήρας, θα πρέπει να καταλάβεις από τι χρειάζεται ν' αποδράσεις.» (Εγχ-26.4:3-4). Αν, για παράδειγμα, μας στείλουν στη Ρωσία για να μεταφέρουμε το μήνυμα του Ιησού, το πρώτο μας καθήκον θα ήταν να μάθουμε ρωσικά. Παρομοίως, για να διδάξουμε στους άρχοντες του κόσμου Ποιος είναι ο αληθινός Κυβερνήτης, πρέπει πρώτα να ενωθούμε μαζί τους στο πλαίσιο της ιδιαίτερης δομής τους. Διαφορετικά, τα λόγια και το μήνυμά μας θα απορριφθούν, αν δεν δεχθούν άμεση επίθεση. Ενωνόμαστε μέσα στη μορφή τους, ώστε να μπορέσουμε να διδάξουμε το μάθημα του πνεύματος που είναι πέρα από κάθε μορφή. Οι μορφές διαχωρίζουν και διαιρούν· το πνεύμα ενώνει. Δεν πρέπει να φαινόμαστε διαφορετικοί γιατί τότε εκλαμβάνομαστε ως απειλή και ο υποκείμενος φόβος, το θεμελιώδες πρόβλημα, ενισχύεται. Όπως συμβουλεύουν τα Μαθήματα Θαυμάτων:

...Δεν αλλάξεις εμφάνιση, παρόλο που χαμογελάς πιο συχνά. Το μέτωπό σου είναι γαλήνιο· τα μάτια σου είναι ήρεμα ...Περπατάς σ' αυτό το μονοπάτι, όπως περπατούν και άλλοι, και δεν φαίνεσαι διαφορετικός απ' αυτούς, παρόλο που πράγματι είσαι. Έτσι μπορείς να τους υπηρετήσεις, ενόσω υπηρετείς τον εαυτό σου και να βάλεις τα βήματά τους στον δρόμο που ο Θεός άνοιξε για σένα και για εκείνους μέσα από εσένα.

Η ψευδαίσθηση φαίνεται να μην σε έχει εγκαταλείψει ακόμη, έτσι ώστε να μπορείς να τους προσεγγίσεις. Όμως, η ψευδαίσθηση έχει οπισθοχωρήσει» (Ασκ-ΜΙ.155.1:2-3; 5:3-4;6:1-2).

Ο Ιησούς μας άφησε πολλές διδασκαλίες και παραδείγματα αυτής της σημαντικής αρχής.

Στην επί του Όρους Ομιλία, λέει στους ανθρώπους να κάνουν τα καλά τους έργα κρυφά, χωρίς τυμπανοκρουσίες: «Να προσέχετε την ελεημοσύνη σας, να μη γίνεται μπροστά στους ανθρώπους, με σκοπό να σας επιδοκιμάσουν. ..Όταν κάνεις ελεημοσύνη, μην το διατυμπανίζεις..., να 'ναι αληθινά κρυφή η ελεημοσύνη σου» (Κατά Ματθαίο 6:1-2,4). Όσον αφορά τη νηστεία, ο Ιησούς λέει: «Εσύ, αντίθετα, όταν νηστεύεις, περιποιήσου τα μαλλιά σου και νίψε το πρόσωπό σου, για να μη φανεί στους ανθρώπους η νηστεία σου, αλλά στον Πατέρα σου, που βλέπει τις κρυφές πράξεις· και ο Πατέρας σου... θα σου το ανταποδώσει» (Κατά Ματθαίο 6:17-18). Αργότερα στη διακονία του, ο Ιησούς θέτει το πρότυπο της μη νηστείας (Κατά Ματθαίο 9:14-17), αντιπαραβάλλοντας τους οπαδούς του με τους Φαρισαίους και τους μαθητές του Ιωάννη του Βαπτιστή. Όταν ο Ιησούς και οι μαθητές του έρχονται στην Καπερναούμ και τους ζητείται να πληρώσουν φόρο στο ναό μισό σέκελ, παρόλο που ως ντόπιοι απαλλάσσονταν από το φόρο, ο Ιησούς απαντά: «Συνεπώς απαλλάσσονται οι δικοί τους. Για να μην τους σκανδαλίσουμε όμως,

πήγαινε στη λίμνη, ρίξε τ' αγκίστρι και πάρε το πρώτο ψάρι που θα βγάλεις· άνοιξε το στόμα του και θα βρεις μέσα ένα τετράδραχμο· πάρτο και δώστους το, για μένα και για σένα (Κατά Ματθαίο 17:26-27).

Όταν του ζητείτο να θεραπεύσει, ο Ιησούς υιοθετούσε συχνά τις θεραπευτικές πρακτικές της εποχής. Αυτές περιλάμβαναν, για παράδειγμα, την πίστη στις θεραπευτικές ιδιότητες του σάλιου. Έτσι, για να θεραπεύσει τον τυφλό, ο Ιησούς «έφτυσε κάτω, έφτιαξε πηλό από το φτύμα, άλειψε με τον πηλό τα μάτια του τυφλού» (Κατά Ιωάννη 9:6). Θεραπεύει έναν τυφλό βάζοντας το σάλιο του απευθείας στα μάτια του ανθρώπου (Κατά Μάρκο 8:22-26), και ένας άνθρωπος με πρόβλημα ομιλίας θεραπεύεται από τον Ιησού που αγγίζει «τη γλώσσα του με το σάλιο του» (Κατά Μάρκο 7:33). Ο Ιησούς σίγουρα δεν χρειαζόταν να κάνει αυτά τα πράγματα για να θεραπεύσει, αλλά καταδεικνύει την αρχή του να κάνεις τα «εξωφρενικά» πράγματα όντας μέσα στον κόσμο, διατηρώντας όμως τη συνείδηση ότι η Πηγή της θεραπείας δεν είναι από αυτόν. Υπακούμε στους νόμους του κόσμου επειδή γνωρίζουμε ότι είμαστε πραγματικά υπάκουοι στους νόμους του Θεού. Έτσι, ο Ιησούς απευθύνεται στο λαό και στους μαθητές του: «Τη θέση του Μωυσή ως δασκάλου την πήραν οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι. Όσα λοιπόν σας λένε να τηρείτε, να τα τηρείτε και να τα πράττετε· να μην κάνετε όμως κατά τα έργα τους, γιατί λένε μόνο και δεν πράττουν» (Κατά Ματθαίο 23:2-3). Πρέπει να σεβόμαστε τα μονοπάτια των άλλων, αλλά δεν χρειάζεται απαραίτητα να συμφωνούμε μαζί τους. Τα Μαθήματα Θαυμάτων προτρέπουν: «Δεν κάνεις χρήση του μαθήματος όταν επιμένεις να χρησιμοποιείς μέσα που έχουν υπηρετήσει άλλους καλά, παραμελώντας αυτό που φτιάχτηκε για σένα» (Κ-18.VII.6:5).

Οι Φαρισαίοι ήλπιζαν να παγιδεύσουν τον Ιησού σε μια πράξη πολιτικής ανυπακοής και τον ρώτησαν αν ήταν επιτρεπτό να πληρώνει φόρους στον Καίσαρα. Η απάντηση του Ιησού, ωστόσο, τους αιφνιδίασε. Αφού του είπαν ότι στο νόμισμα εμφανιζόταν το κεφάλι και το όνομα του Καίσαρα, είπε: «Δώστε, λοιπόν, στον αυτοκράτορα ό,τι ανήκει στον αυτοκράτορα, και στο Θεό ό,τι ανήκει στο Θεό» (Κατά Ματθαίο 22:21).

Ο Απόστολος Παύλος έθεσε τους κανόνες για τη συμπεριφορά μας σύμφωνα με αυτή την αρχή:

Κάθε άνθρωπος οφείλει να υποτάσσεται στις ανώτερες εξουσίες... οι άρχοντες δεν προκαλούν φόβο σ' όποιον κάνει το καλό· αλλά σ' όποιον κάνει το κακό. Θέλεις εσύ να μη φοβάσαι την εξουσία; Κάνε το καλό, και θα σε επαινέσει η εξουσία, γιατί είναι στην υπηρεσία του Θεού για το καλό σου. Αν όμως κάνεις το κακό, να φοβάσαι, γιατί η εξουσία δεν κρατάει χωρίς λόγο το σπαθί· το Θεό υπηρετεί και γίνεται όργανο της οργής του, για να τιμωρήσει όποιον κάνει το κακό. Πρέπει, λοιπόν, να υποτάσσεστε, όχι μόνο για ν' αποφύγετε την οργή της εξουσίας, αλλά και γιατί αυτό επιβάλλεται από τη συνείδησή σας. Γι' αυτό να πληρώνετε τους φόρους, αφού οι άρχοντες, που φροντίζουν για την είσπραξή τους, είναι υπηρέτες του Θεού (Προς Ρωμαίους 13:1,3-6).

Αυτό δεν σημαίνει ότι υποστηρίζουμε αυτά που κάνουν ή δεν κάνουν οι κυβερνήσεις μας· ούτε υποδεικνύεται μια συγκεκριμένη πορεία δράσης ή μη

δράσης. Η αρχή αναφέρεται σε μια στάση που δεν κρίνει ή καταδικάζει, αλλά προσπαθεί μόνο να κάνει αυτό που ζητάει ο Ιησούς. Σημαίνει ότι αν θέλουμε να είμαστε όργανα διόρθωσης, πρέπει να ενεργούμε με αγάπη. Ενωνόμαστε με τους αδελφούς και τις αδελφές μας στο πνεύμα, κάτι που είναι ανέφικτο αν το κίνητρό μας είναι να αντιπαχθούμε σε αυτούς. Όπως είδαμε νωρίτερα, ένα εγώ είναι πάντα λάθος, αλλά ένας Υιός του Θεού - η αληθινή μας Ταυτότητα - είναι πάντα σωστός, και είναι αυτή η «ορθότητα» στο πνεύμα με την οποία ταυτιζόμαστε.

Το ερώτημα, αν μπορούμε να παραφράσουμε και πάλι τον Άμλετ, δεν είναι: να δράσουμε ή να μην δράσουμε (όσον αφορά τους φορολογικούς ή στρατολογικούς νόμους, την υποστήριξη της κυβερνητικής πολιτικής, κλπ.) Αντίθετα, το ζήτημα είναι ποια φωνή επιλέγουμε να ακούσουμε - το εγώ ή το Άγιο Πνεύμα - και αυτό δεν έχει καμία σχέση με τη μορφή της δράσης μας. Ίσως μας ζητηθεί να ενεργήσουμε διαφορετικά από τους άλλους ή να απέχουμε από ορισμένες κοινωνικές ή νομικές απαιτήσεις¹ ή ίσως η καθοδήγησή μας θα ήταν να «παραμείνουμε ίδιοι», διότι με την προθυμία μας να συμμορφωθούμε με τις κοινωνικές απαιτήσεις μεταδίδουμε το μήνυμα της ενότητας. Αυτό που είναι ουσιώδες είναι ο σκοπός για τις πράξεις ή τις μη πράξεις μας. Η μορφή από μόνη της δεν σημαίνει τίποτα. Έτσι, ο Ιησούς δίνει μια «υποσημείωση» στο απόσπασμα που αναφέρθηκε προηγουμένως από τα Μαθήματα, όταν λέει: «Έχω πει πως, εάν ένας αδελφός σου ζητά ένα ανόητο πράγμα, να το κάνεις. Όμως να είσαι βέβαιος ότι αυτό δεν σημαίνει να κάνεις ένα ανόητο πράγμα που θα έβλαπτε είτε εκείνον είτε εσένα, γιατί αυτό που θα έβλαπτε τον ένα, θα βλάψει τον άλλο» (Κ-16.Ι.6:4-5). Υπάρχει μόνο ένα Πρόσωπο που γνωρίζει τι θα πλήγωνε πραγματικά, και επομένως υπάρχει μόνο ένα Πρόσωπο που γνωρίζει τι πρέπει να κάνουμε. Αυτός είναι Εκείνος που πρέπει να ρωτήσουμε.

[1] Στην αρχική της έμπνευση, η ιδέα της «γλωσσολαλίας» (βλ. Πράξεις 2:1-13), ήταν πιθανότατα μια εντολή να επικοινωνούμε με τους ανθρώπους στη γλώσσα τους ή «να προσαρμόζουμε ... τις απαντήσεις στις ανάγκες του καθενός». Δεν έχει νόημα να μιλάμε με έναν τρόπο που κανείς ή μόνο οι ειδικά προικισμένοι μπορούν να καταλάβουν. Αυτό το φαινόμενο μπορεί κάλλιστα να αντανakλά την ασυνείδητη σύγκρουση των ανθρώπων που επιθυμούν να επικοινωνούν και να μην επικοινωνούν ταυτόχρονα, τη βασική σύγκρουση μεταξύ πνεύματος και εγώ.

Κεφάλαιο 13 - ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΑΣ

«Το σύμπλεγμα του Ιωνά»

Καθώς ξεκινάμε το πνευματικό μονοπάτι, γεμάτοι με την Αγάπη του Θεού και την επιθυμία να μεταφέρουμε αυτή την Αγάπη σε όλους εκείνους στους οποίους έχουμε αποσταλεί, φαίνεται σαν να μην υπάρχει τίποτα που να μπορεί ποτέ να μας αποτρέψει από τον νεοαποκτηθέντα σκοπό μας ή να μας βάλει στον πειρασμό να εγκαταλείψουμε αυτό το «ανεκτίμητο μαργαριτάρι» που επιτέλους βρήκαμε. Για ένα χρονικό διάστημα αυτό μπορεί πράγματι να είναι έτσι. Αλλά δεν πρέπει ποτέ να υποτιμούμε τη δύναμη του εγώ ή την έκταση του υποβόσκοντος φόβου μας να βγούμε πραγματικά στο φως. Όπως είδαμε, θα μπαίνουμε συνεχώς στον πειρασμό να επιστρέφουμε στο σκοτάδι του εγώ μας για ασφάλεια και σιγουριά.

Πιθανώς δεν έχει υπάρξει ούτε ένας άνθρωπος που, αφού άκουσε το κάλεσμα του Θεού, δεν φοβήθηκε κάποια στιγμή, πιστεύοντας ότι είχε κάνει λάθος. Αυτός ο φόβος είναι σίγουρα κατανοητός από την οπτική γωνία του εγώ, το οποίο φοβάται, και αυτός ο φόβος συχνά αντανakλάται σε μια επιθυμία να τρέξουμε προς την άλλη κατεύθυνση, όσο πιο μακριά από το Θεό γίνεται. Η κλασική αντίδραση μπορεί να διακριθεί στον προφήτη Ιωνά, ο οποίος, όταν άκουσε την εντολή του Θεού να προειδοποιήσει τη Νινευή για την ανομία της, κυριολεκτικά έτρεξε μακριά από τον Θεό και πήρε το πρώτο πλοίο που μπορούσε για να βγει από την Ιόππη.

Μέσα στην καρδιά μας, ο καθένας από εμάς - εν μέρει ταυτισμένος με το εγώ - φοβάται τη αποστολή μας επειδή είναι από τον Θεό. Ερχόμενο να μας σώσει, το εγώ μας προσφέρει ένα μέσο με το οποίο μπορούμε να είμαστε «ασφαλείς» από αυτή την απειλή. Στο Μέρος Ι είδαμε πώς το εγώ μας κρατάει μακριά από το πραγματικό πρόβλημα στο νου μας, πείθοντάς μας ότι το πρόβλημα βρίσκεται αλλού. Για να εκπληρώσει τον σκοπό του να κατευθύνει την προσοχή μας μακριά από την ενοχή μας, το εγώ στήνει μια ατελείωτη σειρά από ψευδοπροβλήματα ως προπέτασμα καπνού ή δόλωμα για να μας αποσπάσει την προσοχή από εκεί που πραγματικά πρέπει να κοιτάζουμε. Κάνει ένα μη πραγματικό πρόβλημα να φαίνεται πραγματικό, γεγονός που μας οδηγεί να αφιερώσουμε το χρόνο, την ενέργεια και την προσπάθειά μας για την επίλυσή του. Όσο παραμένουμε πεπεισμένοι για την πραγματικότητα αυτού του ανύπαρκτου προβλήματος, συνεχίζουμε να αναζητούμε τη λύση του, ενώ το πραγματικό πρόβλημα του φόβου μας για τον Θεό παραμένει προστατευμένο. Αυτή η διαδικασία είναι ιδιαίτερα δυσάρεστη, καθώς ένα ανύπαρκτο πρόβλημα δεν μπορεί να έχει λύση. Αν το φαινομενικό πρόβλημα λυθεί, γρήγορα θα προκύψει ένα άλλο που θα πάρει τη θέση του.

Ένα από τα πιο γνωστά βιβλικά παραδείγματα είναι ο Μωυσής. Ο φόβος του γι' αυτό που ο Θεός τον καλούσε να κάνει - να οδηγήσει τα παιδιά του Ισραήλ στο όνομά Του - εκδηλώθηκε με το φόβο του να μιλήσει. Η δυσκολία στην ομιλία του Μωυσή μπορεί να γίνει κατανοητή ως ο επιδέξιος τρόπος του εγώ να εκφράσει το φόβο και την επιθυμία του να εμποδίσει το θέλημα του Θεού.

Ο Θεός λέει στον Μωυσή: «τώρα εγώ σε στέλνω στο Φαραώ, να βγάλεις το λαό μου, τους Ισραηλίτες, από την Αίγυπτο» (Εξοδος 3:10). Ο Μωυσής αντιδρά: «Ποιος είμαι εγώ, για να πάω στο Φαραώ και να βγάλω τους Ισραηλίτες από την Αίγυπτο;» (Εξοδος 3:11). Αλλά ο Θεός απαντάει: «Εγώ θα είμαι μαζί σου» (Εξοδος 3:12). Αυτό δεν είναι αρκετό, ούτε τα σημάδια που παρέχει ο Θεός στον Μωυσή ως επιβεβαίωση. Εκείνος διαμαρτύρεται ακόμα περισσότερο: «Εγώ, Κύριέ μου, ποτέ μέχρι σήμερα δεν ήμουν επιδέξιος ομιλητής, ούτε κι έγινα από την ώρα που άρχισες να μου μιλάς. Είμαι βραδύγλωσσος, τραυλίζω» (Εξοδος 4:10). Ο Θεός του απαντά: «Ποιος έδωσε το στόμα στον άνθρωπο; Και ποιος κάνει τον άνθρωπο άλαλο ή κουφό, να βλέπει ή να 'ναι τυφλός; Εγώ, ο Κύριος. Πήγαινε, λοιπόν, τώρα κι εγώ θα είμαι μαζί σου όταν θα μιλάς, και θα σου υποδεικνύω τι να λες» (Εξοδος 4:11-12). Ακόμα και αυτή η διαβεβαίωση δεν αρκεί και ο Μωυσής διαφωνεί ξανά, μετά από αυτό ο Θεός τελικά δέχεται να αφήσει τον αδελφό του Μωυσή, τον Ααρών, να είναι το πρόσωπο μέσω του οποίου θα μιλήσει.

Ο φόβος του Μωυσή για την αποστολή του και για το Θεό που του την έδωσε αντανakλάται στο πρόβλημα της ομιλίας του, το οποίο ήταν το προπέτασμα καπνού, ώστε να μην φανεί ο φόβος του εγώ. Με την επίλυση αυτού του ψευδοπροβλήματος, μέσω του Ααρών, το βασικό πρόβλημα του φόβου του Μωυσή δεν θα μπορούσε ποτέ να επιλυθεί, διότι ήταν θαμμένο στο ασυνείδητό του. Σε όλη την ιστορία της Εξόδου, στην πραγματικότητα, βλέπουμε επανειλημμένες περιπτώσεις του φόβου του Μωυσή να υποτάξει ολοκληρωτικά τη θέλησή του στον Δημιουργό του. Αυτός ο φόβος «τιμωρείται» τελικά με το ότι δεν μπορεί να διασχίσει τον Ιορδάνη ποταμό και να περάσει στη Γη της Επαγγελίας. Αυτή η τιμωρία φαίνεται να είναι η αντίδραση του Θεού στο περιστατικό στη Μεριβά, όπου ο Μωυσής αντλεί νερό για τον εξαθλιωμένο λαό χτυπώντας θυμωμένα τον βράχο δύο φορές, σε προφανή δυσπιστία προς τη Δύναμη του Θεού και υποβαθμίζοντας το θαύμα Του. Έτσι, αυτός ο εκδικητικός Θεός λέει στον Μωυσή: «Επειδή δεν πίστεψες ότι θα μπορούσα να διακηρύξω την αγιότητά μου στα μάτια των γιων του Ισραήλ, δεν θα οδηγήσεις αυτό το λαό στη γη που τους δίνω» (Αριθμοί 20:12). Αυτή η τιμωρία, φυσικά, δεν θα μπορούσε να είναι του Θεού, αλλά αντανakλά την ανάγκη του εγώ να τιμωρήσει την ενοχή.

Η ίδια διαδικασία παρατηρείται και στο βιβλίο του Ιωνά. Η φυγή του προφήτη από το Θεό τον οδηγεί στην κοιλιά της φάλαινας. Αυτό γίνεται το πρόβλημα που πρέπει να λυθεί. Αν και ο Ιωνάς εκτινάσσεται στην ξηρά και, όπως ο Μωυσής, εκπληρώνει την προφητική του λειτουργία, ο υποβόσκων φόβος του δεν θεραπεύεται ποτέ. Παρά την επιτυχία της αποστολής του - τον προσηλυτισμό του λαού της Νινευή - ο Ιωνάς δεν είναι ευτυχισμένος. Οργίζεται με το Θεό επειδή λυπήθηκε το λαό και στη συνέχεια θυμώνει επειδή ο Θεός καταστρέφει το φυτό που του είχε δώσει σκιά, υπερασπιζόμενος τον εαυτό του και αμφισβητώντας τον Θεό: «Και βέβαια έχω δίκιο να είμαι θυμωμένος· καλύτερα να πεθάνω!» (Ιωνάς 4:9). Επειδή δεν είναι σε ειρήνη με το Θεό, δεν είναι σε ειρήνη με τον εαυτό του.

Ως απόστολοι, όλοι μας έχουμε συγκεκριμένες λειτουργίες να εκπληρώσουμε - όποια κι αν είναι η μορφή τους - τις οποίες η πρακτική της συγχώρεσης καθιστά δυνατές. Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί ώστε τα εγώ μας να μην μας

αποσπούν με προβλήματα που στην πραγματικότητα δεν είναι καθόλου προβλήματα. Όλες οι ανησυχίες μας για την ασθένεια, τα χρήματα, την ασφάλεια, τις ιδιαίτερες σχέσεις μίσους ή αγάπης, δεν είναι παρά προσπάθειες του εγώ να μας αποσπάσει την προσοχή και να μας «προστατεύσει» από το έργο που πρέπει να επιτελέσουμε στο όνομα του Θεού. Αναγνωρίζοντας αυτά τα ψευδοπροβλήματα ως αυτό που είναι, καλώντας το Θεό να μας βοηθήσει να ξεπεράσουμε τον πειρασμό να κάνουμε το ανύπαρκτο πραγματικό, επιτρέπουμε στην αληθινή πραγματικότητα της ζωής και του σκοπού μας να εκδηλωθεί ξανά. Βλέποντας μέσα από τον σκοτεινό ιστό της ψευδαίσθησης που έχει υφανθεί από το εγώ, ρίχνουμε φευγαλέες ματιές στο φως της λειτουργίας μας που μας επιφυλάσσεται. Τα λάθη εξαφανίζονται και αντικαθίστανται από το φως της αλήθειας που δεν έχει πάψει ποτέ να λάμπει. Έτσι όλοι μας επιταχύνουμε στο δρόμο που οδηγεί στο Θεό.

Μια άλλη μορφή που παίρνει το «σύμπλεγμα του Ιωνά», σύμφωνα με τη φράση του Αβραάμ Μάσλοου, είναι η προσπάθεια επίθεσης στον εαυτό μας ή στην αποστολή μας. Καθώς πλησιάζουμε στο φως, βρίσκουμε τον εαυτό μας, όπως παρατηρεί τόσο εύστοχα ο Άγιος Αυγουστίνος, να βυθίζεται ξανά στο σκοτάδι. Αυτό το σκοτάδι έρχεται συχνά με τη μορφή επίθεσης στον εαυτό μας, συχνά σε ένα μέρος του υλικού ή ψυχολογικού μας σώματος που μπορεί να συμβολίζει την αποστολή μας. Έτσι, όπως είδαμε, ο Μωυσής, ο οποίος φοβόταν να κηρύξει τον λόγο του Θεού στο λαό του, ανέπτυξε ένα πρόβλημα ομιλίας. Ο Ιωνάς, ο οποίος φοβήθηκε το φως του μηνύματος του Θεού προς τη Νινευή, οι αμαρτίες της οποίας αντιπροσώπευαν τις δικές του, κατέληξε να περιβάλλεται από το σκοτάδι της φάλαινας. Αυτές οι «επιθέσεις του εγώ» μπορεί να είναι ανεπαίσθητες ή εμφανείς και συχνά εντάσσονται στην κατηγορία των ψυχοσωματικών ασθενειών, όπου τα σωματικά μας συμπτώματα αντανakλούν τον συμβολικό χαρακτήρα της μορφής της ενοχής που βιώνουμε.

Υπάρχουν άλλοι δύο πειρασμοί που μας «προστατεύουν» από την αποστολή μας, καθώς το εγώ μας «δείχνει το άσχημο πρόσωπό του». Ο πρώτος από αυτούς είναι ο πειρασμός να εγκαταλείψουμε τη δεδομένη κατάστασή μας - οικογένειες, φίλους, επαγγέλματα - και να ακολουθήσουμε μια νέα πορεία. Αν και είναι αλήθεια ότι ο Ιησούς μπορεί πράγματι να μας το ζητήσει αυτό ως μέρος του δικού μας ιδιαίτερου σχεδίου εξιλέωσης, όπως έκανε και με τους μαθητές, πιο συχνά μας ζητείται να παραμείνουμε ακριβώς εκεί που είμαστε. Το πραγματικό κάλεσμα του Ιησού είναι η αλλαγή του νου που μας επιτρέπει να επιλέξουμε αυτόν ως δάσκαλο μας, αντί για το εγώ. Ένα αναπόσπαστο μέρος του καλέσματος είναι να πούμε «ναι», όχι μόνο σε ορισμένες λειτουργίες στον κόσμο, αλλά το πιο σημαντικό, να αναιρέσουμε τις ενοχές μας μέσω των μαθημάτων συγχώρεσης που μας δίδονται. Συνήθως, αυτό σημαίνει να παραμείνουμε ακριβώς εκεί που είμαστε, τουλάχιστον στην αρχή, ώστε να μπορέσουμε να θεραπεύσουμε εκείνες τις σχέσεις και τις καταστάσεις όπου η ενοχή μας έχει παραμείνει.

Το να μας ζητά ο Ιησούς να τα αφήσουμε όλα πίσω και να τον ακολουθήσουμε είναι ξεκάθαρο, αλλά το «αφήνω τα πάντα πίσω» αναφέρεται σε μια εσωτερική κατάσταση. Οι όποιες εξωτερικές αλλαγές θα προκύψουν από ό,τι πρώτα

αλλάζει εσωτερικά. Αναλύοντας αυτό ακριβώς το θέμα, τα Μαθήματα Θαυμάτων αναφέρουν:

Αλλαγές απαιτούνται στους νόες των δασκάλων του Θεού.... Είναι πολύ απίθανο να μην είναι οι αλλαγές σκεπτικού το πρώτο βήμα για τον νιόφερο δάσκαλο στην εκπαίδευση του Θεού.... Υπάρχουν εκείνοι οι οποίοι καλούνται ν' αλλάξουν την κατάσταση ζωής τους σχεδόν αμέσως, αλλά αυτοί είναι γενικά ειδικές περιπτώσεις (Εγχ-9.1:1,4,6).

Επομένως, η επιθυμία να αφήσει κανείς πίσω του καταστάσεις ή σχέσεις είναι πολύ συχνά μια ύπουλη αμφισβήτηση του εγώ ενάντια στο πραγματικό νόημα της κλήσης, γιατί μπορεί να σημαίνει απροθυμία να αντιμετωπίσει τις εκδηλώσεις του εγώ στις εκάστοτε σχέσεις και καταστάσεις. Έτσι, γίνεται ένας ελιγμός του εγώ για να μας απομακρύνει από το πρόβλημα και τη λύση. Μας προτρέπει να πάρουμε τη ζωή μας στα χέρια μας, αντί να εμπιστευτούμε την κατεύθυνση του Ιησού.

Ο Απόστολος Παύλος κατανόησε πολύ καλά αυτό το πρόβλημα. Είπε με έμφαση στους Κορινθίους:

Πάντως, ο καθένας ας κανονίζει την πορεία του σύμφωνα με το χάρισμα που του έδωσε ο Θεός και σύμφωνα με την κατάσταση στην οποία ήταν όταν τον κάλεσε ο Κύριος. Αυτή την εντολή δίνω σε όλες τις εκκλησίες. Αν κάποιος ήταν περιτμημένος όταν δέχτηκε την κλήση του Θεού, δε χρειάζεται να εγχειριστεί για να καλύψει την περιτομή του. Αν κάποιος ήταν απερίτμητος όταν δέχτηκε την κλήση του Θεού, δε χρειάζεται να περιτμηθεί. Ούτε το να κάνει κανείς περιτομή ούτε το να μην κάνει έχει καμιά σημασία, αλλά η τήρηση των εντολών του Θεού. Ας μένει ο καθένας στην κατάσταση που ήταν, όταν δέχτηκε την κλήση του Θεού (Α Προς Κορινθίους 7:17-20).

Η ίδια κατάσταση ισχύει, συνεχίζει ο Παύλος, για όσους γεννήθηκαν δούλοι ή ελεύθεροι, παντρεμένοι ή ανύπαντροι. Αν δεν καθοδηγηθούν να αλλάξουν την κατάστασή τους, θα πρέπει να παραμείνουν έτσι. Η επιμονή στην αλλαγή, ακόμη και σε ασυνείδητο επίπεδο, δίνει έμφαση σε λάθος σημείο, όπως είδαμε στη συζήτησή μας για τον πίνακα 2. Η σωτηρία δεν βρίσκεται στην αλλαγή μιας υπάρχουσας εξωτερικής κατάστασης, όπως δεν βρίσκεται και στη διατήρησή της. Η σωτηρία είναι η μετάνοια, η αποδέσμευση από το εγώ μας, ώστε να μπορέσουμε να ταυτιστούμε με το Χριστό μέσα μας. Η ειρήνη δεν μπορεί να έρθει με κανέναν άλλο τρόπο. Το να αλλάζουμε το εξωτερικό της ζωής μας χωρίς να αλλάζουμε το εσωτερικό είναι άσκοπο, και μάλιστα επιβλαβές, αφού οδηγεί στην αλαζονεία που εμποδίζει ολότελα οποιαδήποτε αλλαγή. Κάνουμε όποιες εξωτερικές αλλαγές χρειάζονται όταν μας το λέει το Άγιο Πνεύμα, και μπορούμε να είμαστε σίγουροι για το ποιανού τη φωνή ακούμε μόνο στο βαθμό που μπορούμε να απαλλαγούμε από τις ενοχές μας. Έτσι, για άλλη μια φορά, βλέπουμε ότι η μόνη αληθινή μας ευθύνη είναι η εξάσκηση των μαθημάτων συγχώρεσης που μας δίνει ο Ιησούς, έτσι ώστε να μπορέσει να εξαλειφθεί η ενοχή μας. Με αυτόν τον τρόπο, γινόμαστε ελεύθεροι να ασχοληθούμε με το έργο του Πατέρα μας.

Πριν μπορέσουμε να βάλουμε το νέο κρασί της ζωής του Ιησού στη ζωή μας, πρέπει πρώτα να αλλάξουμε τα ασκιά: «Ούτε βάζουν καινούριο κρασί σε παλιά ασκιά· γιατί τα ασκιά θα σκάσουν, θα χυθεί το κρασί και θα καταστραφούν και τα ασκιά. Αλλά το καινούριο κρασί το βάζουν σε καινούρια ασκιά, κι έτσι διατηρούνται και τα δύο» (Κατά Ματθαίο 9:17). Τα καινούργια ασκιά δεν μπαίνουν απ' έξω, γιατί αυτά θα γίνουν απλώς αντίγραφα των παλαιών. Αντίθετα, τα παλιά ασκιά γίνονται καινούργια με τη συγχώρεσή μας. Το Άγιο Πνεύμα χρησιμοποιεί τα ταλέντα και τις ικανότητές μας, αλλάζοντας τον σκοπό τους, και έτσι ποτέ τίποτα δεν πάει χαμένο. Αυτό Του επιτρέπει να μεταμορφώσει τα «παλιά μας ασκιά». Τα Μαθήματα Θαυμάτων μάς καθοδηγούν: «... και όλοι οι σκοτεινοί ακρογωνιαίοι λίθοι της ασυγχωρησίας ν' αφαιρεθούν. Διαφορετικά, το παλαιό σύστημα σκέψης συνεχίζει να έχει μία βάση για να επιστρέψει» (Εγχ-9.1:8-9). Μένουμε εκεί που είμαστε τη στιγμή της κλήσης, ώστε να επιτρέψουμε στο Άγιο Πνεύμα να μας μεταμορφώσει εκεί που είμαστε. Μόνο τότε μπορούμε να θεραπευτούμε πραγματικά.

Ο δεύτερος πειρασμός που μπορεί να συναντήσουμε είναι να γινόμαστε υπερβολικά ευαίσθητοι ακόμα και στις παραμικρές αντιδράσεις του εγώ μας, υπερβάλλοντας τα λάθη μας. Ένα ήπιο τσίμπημα ενόχλησης στη φωνή μας είναι αρκετό για να μας κάνει να νιώσουμε έντονα ένοχοι· ένα στιγμιαίο κύμα φόβου που μας διαπερνά «αποδεικνύει» ότι η εμπιστοσύνη μας στο Θεό ήταν μια απάτη. Φαίνεται σαν να έχει τελικά νικήσει το εγώ και να μην είμαστε τίποτα περισσότερο από πνευματικοί απατεώνες.

Ωστόσο, η αλήθεια είναι εντελώς διαφορετική. Μπορεί βέβαια να ισχύει ότι ίχνη (και μερικές φορές περισσότερα από ίχνη) του εγώ μας επιβιώνουν, εμφανιζόμενα από καιρό σε καιρό. Αλλά το να είμαστε εντελώς απαλλαγμένοι από το εγώ είναι το λιγότερο ένας μη ρεαλιστικός στόχος. Το να είμαστε τελείως πέρα από το εγώ μας θα καθιστούσε σχεδόν αδύνατη τη λειτουργία μας σε αυτόν τον κόσμο, για να μην αναφέρουμε ότι θα μας καθιστούσε ουσιαστικά απρόσιτους σε εκείνους που εξακολουθούν να είναι σε μεγάλο βαθμό μέρος του κόσμου. Σύμφωνα με τα λόγια των Μαθήματα Θαυμάτων: «Μην απελπίζεσαι λοιπόν λόγω των περιορισμών. Είναι η λειτουργία σου ν' αποδράσεις από αυτούς, αλλά όχι να είσαι χωρίς αυτούς» (Εγχ-26.4:1-2). Ένας πιο λογικός και πρακτικός στόχος θα ήταν να διατηρούμε την επικοινωνία μας με τον Ιησού, ώστε όταν το εγώ μας δείχνει το άσχημο πρόσωπό του να μπορούμε να απευθυνθούμε σ' αυτόν για άμεση διόρθωση. Αυτό απαιτεί συνεχή επαγρύπνηση και ευαισθησία στο βαθύτερο εαυτό μας, όπου βρίσκεται η βάση του εγώ. Όπως λέει το ευαγγέλιο: «Ό,τι είναι το αλάτι για την τροφή, είστε κι εσείς για τον κόσμο. Αν το αλάτι χάσει την αρμύρα του, πώς θα την ξαναποκτήσει; Δε χρησιμεύει πια σε τίποτε» (Κατά Ματθαίο 5:13). Ο Μάρκος προσθέτει: «Να έχετε, λοιπόν, μέσα σας αλάτι και ειρήνη μεταξύ σας» (Κατά Μάρκο 9:50).

Αυτή η ευαισθησία, ωστόσο, μπορεί να γίνει δίκτοπο μαχαίρι. Από τη μία πλευρά, μας επιτρέπει να παραδώσουμε στον Ιησού τους πειρασμούς του εγώ· από την άλλη, όμως, μας κάνει να αντιδρούμε ακόμη και στις παραμικρές κινήσεις του εγώ. Αυτό που πραγματικά συμβαίνει είναι ότι πράγματα που δεν θα είχαμε προσέξει ποτέ πριν, τώρα ξεχωρίζουν σαν πονεμένα δάχτυλα, μια

κατάσταση όπου «... ο νους γίνεται ολοένα και περισσότερο ευαίσθητος σε ό,τι θεωρούσε κάποτε ως πολύ ήσυχες ενοχλήσεις δυσφορίας» (Κ-2.III.4:7).

Σκεφτείτε ένα λευκό πανί. Όταν είναι βρώμικο, μια ή δύο επιπλέον κηλίδες θα περάσουν απαρατήρητες και δεν θα προκαλέσουν καμία ανησυχία ή ανησυχία. Όταν όμως το πανί καθαριστεί, ακόμα και η παραμικρή κηλίδα βρωμιάς θα φανεί έντονα. Αυτή είναι η κατάσταση στην οποία μπορεί να βρεθούμε. Η επίγνωσή μας για την ειρήνη που φέρνει η συγχώρεση έχει γίνει τόσο ξεκάθαρη και επιθυμητή, που η παραμικρή απόκλιση από αυτήν είναι τρομαχτική. Στην πραγματικότητα, σε αντίθεση με την ερμηνεία του εγώ, αυτό είναι ένα σημάδι πνευματικής μας προόδου. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τα Μαθήματα Θαυμάτων μας υπενθυμίζουν ότι «Μην θέσεις τον εαυτό σου επικεφαλής σ' αυτό, γιατί δεν μπορείς να διακρίνεις ανάμεσα στην πρόοδο και την υπαναχώρηση» (Κ-18.V.1:5). Μας έλκει ολοένα και περισσότερο το φως του Ουρανού, και έτσι ακόμη και η παραμικρή μορφή σκότους - χωρίς συγχώρεση - αρκεί για να μας προκαλέσει αγωνία. Αυτή η αγωνία μας παρακινεί στη συνέχεια να φέρουμε το σκοτάδι, όσο μικρό κι αν είναι, στο φως του Ιησού, ώστε να μπορέσει να διαλυθεί. Με τον τρόπο αυτό εκφράζουμε την επιθυμία μας να γίνουμε τόσο τέλειοι όσο και εκείνος, ώστε όλοι οι αδελφοί και οι αδελφές μας να μπορέσουν να επανενωθούν μαζί με εμάς στο ένα φως του Θεού. Η προσευχή του Αποστόλου Παύλου προς τους Εφεσίους μπορεί να θεωρηθεί ως προσευχή για όλους τους αποστόλους:

Παρακαλώ το Θεό να ενισχύει πλουσιοπάροχα και δυναμικά με το Πνεύμα του τον εσωτερικό σας άνθρωπο, να κατοικήσει ο Χριστός στις καρδιές σας με την πίστη, και να είστε ριζωμένοι και θεμελιωμένοι στην αγάπη. Έτσι, θα μπορέσετε μαζί με ολόκληρο το λαό του Θεού να συλλάβετε ποιο είναι το πλάτος και το μήκος, το βάθος και το ύψος του μυστηρίου της σωτηρίας, και να γνωρίσετε την αγάπη του Χριστού, που ξεπερνάει κάθε ανθρώπινη γνώση. Έτσι θα γεμίσει η ζωή σας με την πλούσια χάρη του Θεού (Προς Εφεσίους 3:16-19).

Ταπεινότητα έναντι αλαζονείας

Τα Μαθήματα Θαυμάτων διδάσκουν ότι «Επομένως, έχεις μια λειτουργία μέσα στον κόσμο, με τους δικούς του όρους. ..Η συγχώρεση αντιπροσωπεύει την λειτουργία σου εδώ...Πράγματι, μας έχουν δοθεί τα πάντα από τον Θεό...Όμως, χρειαζόμαστε την συγχώρεση για ν' αντιληφθούμε ότι είναι έτσι» (Ασκ-ΜΙ-192.2:1,3, 6:6, 7:1). Αν μπορούμε πραγματικά να συγχωρήσουμε, τότε έχουμε αναιρέσει όλα τα εμπόδια του εγώ που θα μας εμπόδιζαν να θυμηθούμε την Ταυτότητά μας ως παιδιά του Θεού. Καθώς συγχωρούμε, είμαστε σε θέση να ακούσουμε την απαλή Φωνή του Αγίου Πνεύματος να μας υπενθυμίζει τι έχουμε ξεχάσει. Όλο και περισσότερο, οι πράξεις μας καθοδηγούνται από Εκείνον και μόνο από Εκείνον, και παραδειγματιζόμαστε από την αρχή του Αγίου Αυγουστίνου: «Αγάπα και κάνε ό,τι θέλεις». Αν η αγάπη είναι πραγματικά στην καρδιά μας, τότε ό,τι κάνουμε θα είναι σύμφωνο με το θέλημα του Θεού και δεν μπορούμε παρά να λειτουργούμε στον κόσμο όπως Εκείνος θα ήθελε να λειτουργούμε.

Το πρόβλημα αρχίζει όταν δεν ταυτιζόμαστε με αυτή τη λειτουργία της συγχώρεσης, αλλά αντίθετα βλέπουμε τον εαυτό μας μέσα από τα μάτια των πράξεών μας. Έτσι, πιστεύουμε ότι εμείς είμαστε εκείνοι που κάνουμε το έργο, ότι το έργο μας αντανακλάται σε εμάς και ότι η ευημερία των άλλων εξαρτάται από εμάς. Είναι σαφές ότι το μόνο που έχουμε κάνει σε αυτή την περίπτωση είναι να σφετεριστούμε μια λειτουργία που δεν είναι δική μας και να δημιουργήσουμε ασυνείδητα μια κατάσταση όπου βρισκόμαστε σε ανταγωνισμό με το Άγιο Πνεύμα, πράγμα που αποτελεί την αντανάκλαση του αρχικού σφάλματος του διαχωρισμού από το Θεό. Η σημασία της συγχώρεσης έγκειται επομένως στην αποκατάσταση της σωστής λειτουργίας του Αγίου Πνεύματος. Η δική μας αποστολή είναι απλώς να Το αφήσουμε να κάνει τη δική Του: «Θα κάνω πίσω και θ' αφήσω Αυτόν να οδηγήσει» (Ασκ-ΜΙ-155). Έτσι γνωρίζουμε ποιος είναι πραγματικά ο Φορέας της θεραπείας και της ειρήνης.

Πριν από πολλά χρόνια, ο διάσημος Γερμανός μαέστρος Erich Kleiber διηύθυνε στο Μπουένος Άιρες τον Γάμο του Φίγκαρο, ένα αγαπημένο του έργο. Η παράσταση συγκίνησε τόσο πολύ το κοινό που δεν τον άφηνε να φύγει από τη σκηνή, καλώντας τον επανειλημμένα πίσω μέσα από το χειροκρότημα του. Τελικά, ο Kleiber επέστρεψε με ένα αντίγραφο της παρτιτούρας του Μότσαρτ στο χέρι, κρατώντας το προς το κοινό σαν να ήθελε να πει: «Δεν είμαι εγώ αυτός που πρέπει να χειροκροτήσετε» είναι ο συνθέτης». Έτσι πρέπει να αντιδρούμε και εμείς. Δεν είμαστε εμείς που κάνουμε τα μεγάλα έργα στον κόσμο που φέρνουν αγάπη, ειρήνη και θεραπεία, αλλά ο Ιησούς. Αυτός είναι ο μόνος για τον οποίο πρέπει να αισθανόμαστε ευγνωμοσύνη.

Όταν έχουμε προσωπική σχέση με τον Ιησού (ή το Άγιο Πνεύμα) δεν ταυτίζουμε τον εγωικό εαυτό μας με τον πράττοντα, και έτσι δεν έχουμε ενοχές για το διαχωρισμό από το Θεό. Πολλές φορές οι απόστολοι πρέπει να λειτουργούν ως «αντικαταστάτες» του Ιησού ή του Αγίου Πνεύματος, για όσους δεν Τους γνωρίζουν, κι όμως βιώνουν την αγάπη και την ειρήνη Τους μέσω των αγγελιοφόρων Τους. Αυτό που είναι σημαντικό είναι να γνωρίζουν οι αγγελιοφόροι Ποια είναι η Πηγή και για ποιον προορίζεται η ευγνωμοσύνη.

Είναι εξαιρετικά δελεαστικό να βλέπουμε τους εαυτούς μας ως δασκάλους, θεραπευτές ή πνευματικούς ηγέτες, πολύ περισσότερο επειδή πολλοί άνθρωποι θα προβάλλουν αυτόν τον ρόλο πάνω μας. Ο κίνδυνος να βλέπουμε τους εαυτούς μας ως την πηγή της θεραπείας και όχι ως το όργανό της, είναι ιδιαίτερα ύπουλος και καταστροφικός. Γίνεται απλώς μια άλλη μορφή αυτοεξύψωσης του εγώ, η οποία αποτελεί άμυνα ενάντια στην αντιμετώπιση αυτού που πραγματικά πιστεύουμε για τον εαυτό μας. Μόλις συμβεί αυτό, καθίσταται αδύνατο να μη δημιουργήσουμε ιδιαίτερες σχέσεις με εκείνους των οποίων την έγκριση χρειαζόμαστε, αφού αυτό θα ενισχύσει την άμυνά μας να προσποιούμαστε ότι είμαστε κάτι που δεν είμαστε. Χωρίς την επιβεβαίωση και την αναγνώριση των άλλων, δεν θα πιστεύαμε την αυταπάτη μας και θα επιστρέφαμε πίσω στην ενοχή μας. Με αυτόν τον τρόπο, λοιπόν, οι άλλοι γίνονται σημαντικοί, όχι επειδή τους αγαπάμε πραγματικά ή επειδή επιδιώκουμε να φέρουμε την αγάπη του Θεού στις φοβισμένες καρδιές τους, αλλά επειδή μας κάνουν να νιώθουμε καλύτερα με τον εαυτό μας. Έχουμε ήδη δει πώς αυτό απλώς ενισχύει την ενοχή μας και το μίσος μας για όσους μας την υπενθυμίζουν.

Ζούμε σε μια κοινωνία που λατρεύει τους ήρωες, όπου οι άνθρωποι γίνονται είδωλα και τοποθετούνται σε βάθρα. Αυτό δεν είναι παρά μια άλλη μορφή της ιδιαίτερης σχέσης, όπου αναζητούμε στους άλλους αυτό που έχουμε ήδη προβάλει πάνω τους, ελπίζοντας μαγικά να ξεπεράσουμε τις δικές μας ελλείψεις που αντιλαμβανόμαστε ταυτιζόμενοι μαζί τους. Ο αληθινός Θεός δεν βρέθηκε ποτέ, γιατί αναζητήσαμε έξω από τον εαυτό μας Αυτόν που μπορεί να βρεθεί μόνο μέσα μας. Έχουμε ήδη συζητήσει την ιδιαίτερη σχέση αγάπης που είχαν οι μαθητές με τον Ιησού και τα καταστροφικά της αποτελέσματα. Στη δική μας εποχή έχουμε δει τους μεγάλους κινδύνους μιας τέτοιας πρακτικής, όπου μέσα στον τρόπο της μοναξιάς τους, οι άνθρωποι ακολουθούν με φρικτές συνέπειες τα χαρισματικά εγώ των εθνικών ηγετών ή του πιο πρόσφατου «πνευματικού δασκάλου». Η ναζιστική Γερμανία και η πιο πρόσφατη καταστροφή στο Jonestown της Γουιάνας είναι δύο σύγχρονα παραδείγματα ενός τέτοιου λάθους. Ωστόσο, το ίδιο λάθος μπορεί να συμβεί πιο ύπουλα όταν ακολουθεί κανείς ένα πραγματικά ιερό πρόσωπο, το οποίο υποκαθιστά τον εσωτερικό Θεό με έναν εξωτερικό θεό.

Με δεδομένο αυτόν τον πειρασμό του εγώ, δεν είναι επομένως τυχαίο ότι οι ψυχίατροι λέγεται ότι έχουν το υψηλότερο ποσοστό αυτοκτονιών από κάθε άλλη επαγγελματική ομάδα. Ταυτίζοντας λανθασμένα τον εαυτό τους με τη λειτουργία του θεραπευτή, αισθάνονται υπεύθυνοι για την επιτυχία ή την αποτυχία των ασθενών τους. Αν οι ασθενείς τους βελτιωθούν, νιώθουν μια υπερβολική αίσθηση επιτυχίας και ισχυρής αυτοεκτίμησης, η οποία όμως τους συνδέει ακόμη περισσότερο με την υποκείμενη πεποίθηση της αναξιότητας και της ενοχής για το πώς χρησιμοποίησαν τους ασθενείς τους. Εάν ένας ασθενής δεν βελτιωθεί στο χρόνο ή με τον τρόπο που απαιτούν οι θεραπευτές, αισθάνονται μια αίσθηση αποτυχίας, κατηγορώντας τον εαυτό τους για την αντιλαμβανόμενη έλλειψη προόδου του ασθενούς τους. Έτσι κι αλλιώς, λοιπόν, ενισχύεται η ενοχή του ίδιου του θεραπευτή, με τελική έκφραση του αυτομίσους την αυτοκτονία.

Με τη μία ή την άλλη μορφή, όλοι μας πέφτουμε θύματα αυτού του λάθους να ξεχνάμε ότι δεν είμαστε ο Σωτήρας του κόσμου, ότι δεν είμαστε ο Θεός. Αυτό υπήρξε ένα αρκετά κοινό χαρακτηριστικό πολλών σύγχρονων πνευματικών προσεγγίσεων, όπου ο πνευματικός μας Εαυτός ταυτίζεται με τον Εαυτό του Δημιουργού. Τα Μαθήματα Θαυμάτων το ξεκαθαρίζουν αυτό: «Εντούτοις, στην δημιουργία δεν είσαι σε μία σχέση αμοιβαιότητας με τον Θεό, αφού Αυτός σε δημιούργησε, αλλά εσύ δεν δημιούργησες Αυτόν» (Κ-7.Ι.1:4). Και ο Ιησούς αποσαφηνίζει τη γραπτή δήλωσή του 'Εγώ και ο Πατέρας μου είμαστε ένα', «αλλά υπάρχουν δύο μέρη στη δήλωση όπου αναγνωρίζεται ότι ο Πατέρας είναι ευρύτερος» (Κ-1.ΙΙ.4:7).

Για το εγώ είναι άκρως προσβλητικό να μας λένε ότι δεν είμαστε εμείς αυτοί που εκτελούμε τις πράξεις, ότι η δουλειά μας είναι απλώς να κάνουμε ένα βήμα πίσω και να αφήσουμε τον Ιησού να κάνει τη δουλειά. Στα μάτια του κόσμου μια τέτοια στάση συνήθως χλευάζεται ως αδυναμία, αναποφασιστικότητα ή ακόμη και ως ψύχωση, όμως τι θα μπορούσε να είναι πιο εξωπραγματικό από το να πιστεύουμε ότι ξέρουμε τι πρέπει να γίνει για τους άλλους, πόσο μάλλον να κάνουμε αυτό που πρέπει να γίνει για τους άλλους; Ποια μεγαλύτερη αδυναμία μπορεί να υπάρξει στον κόσμο από το να αποκόψουμε τον εαυτό

μας από τη μόνη πηγή δύναμης που υπάρχει; Πραγματικά, δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα με το εγώ μας. Αλλά με τον αληθινό μας Εαυτό, ο οποίος αντανακλά τη Δύναμη του Θεού, μπορούμε να κάνουμε τα πάντα - μόνο που δεν είμαστε εμείς αυτοί που ενεργούν. Δεν είναι η ταπεινοφροσύνη αλλά η αλαζονεία που στρέφει τον εγωϊκό εαυτό μας ενάντια στη Δύναμη του Θεού και θέτει αυτόν τον εαυτό σε ανταγωνισμό μαζί Του. Δεν είναι μόνο αλαζονεία αλλά παράνοια, γιατί μόνο χαμένοι μπορεί να είμαστε. Η ειρήνη και η ευτυχία δεν μπορούν να προκύψουν ποτέ από αυτή την άκαρπη απόπειρα.

Υπάρχει μια πιο ύπουλη μορφή που παίρνει αυτή η αλαζονεία, που αρέσει ιδιαίτερα στο εγώ γιατί φαίνεται να είναι ακριβώς το αντίθετο: μια έκφραση ταπεινοφροσύνης. Πρόκειται για την πεποίθηση που κατηγορεί τον Θεό ότι έκανε λάθος στην επιλογή Του, με το αιτιολογικό της δικής του ανεπάρκειας. Η κλασική απάντηση του Ιερεμία στο κάλεσμα του Θεού - «Μα Κύριε, Θεέ, εγώ δεν ξέρω να κηρύττω το λόγο· είμαι ακόμη πολύ νέος» (Ιερεμίας 1:6) - απηχεί την απάντηση σχεδόν κάθε προφήτη που κάλεσε ο Θεός, και την απάντηση του καθενός από εμάς όταν συνειδητοποιούμε το θέλημα του Θεού για εμάς. Αυτή η απάντηση φαίνεται να είναι έκφραση προσωπικής ταπεινοφροσύνης, γιατί πιστεύουμε ότι δεν είμαστε σε θέση να κάνουμε το πανίσχυρο έργο που ο πανίσχυρος Θεός μας θα ήθελε να κάνουμε· αλλά με μια πιο προσεκτική εξέταση βλέπουμε ότι είναι κι αυτή απλώς αλαζονεία, γιατί Του λέει: «Δεν θα μπορούσα να κάνω αυτό που μου ζητάς. Δεν είμαι μόνο ανάξιος, αλλά και ανεπαρκής για να κάνω το θέλημά Σου. Σε παρακαλώ, διάλεξε κάποιον άλλον». Ωστόσο, αυτό που πραγματικά έχουμε κάνει είναι να κατηγορούμε αλαζονικά τον Ιησού ή το Άγιο Πνεύμα ότι δεν ξέρουν τη δουλειά τους· ότι εμείς ξέρουμε καλύτερα από Εκείνον τι πρέπει να γίνει και ποιος πρέπει να είναι αυτός που θα το κάνει. Ωστόσο, ο Ιησούς μας υπενθυμίζει στα Μαθήματα Θαυμάτων:

...Είμαι επικεφαλής του Δεύτερου Ερχομού [το σχέδιο της Εξιλέωσης] και η κρίση μου, η οποία χρησιμοποιείται μόνο για προστασία, δεν μπορεί να είναι εσφαλμένη επειδή ποτέ δεν επιτίθεται. Η δική σου μπορεί να είναι τόσο στρεβλωμένη ώστε να πιστεύεις ότι έκανα λάθος που σε επέλεξα. Σε διαβεβαιώνω ότι αυτό είναι ένα λάθος του εγώ σου. Μην το μπερδέψεις με την ταπεινότητα. ...Σου ζητείται να ζήσεις έτσι ώστε να δείξεις ότι δεν είσαι ένα εγώ και εγώ δεν επιλέγω τα κανάλια του Θεού εσφαλμένα. Ο Ιερός Ένας μοιράζεται την εμπιστοσύνη μου και δέχεται τις αποφάσεις μου για την Εξιλέωση επειδή η βούλησή μου δεν είναι ποτέ σε ασυμφωνία με την δική Του (Κ-4.IV.10:4-7- Κ-4.VI.6:3-4).

Η αληθινή ταπεινοφροσύνη είναι «το ν' αναγνωρίσεις και ν' αποδεχτείς το γεγονός ότι δεν γνωρίζεις [και] ν' αναγνωρίσεις και ν' αποδεχτείς το γεγονός ότι όντως Αυτός γνωρίζει» (Κ-16.I.4:4). Τα Μαθήματα Θαυμάτων μας προτρέπουν «Να είσαι ταπεινός μπροστά Του, και εντούτοις μεγαλειώδης μέσα Του» (Κ-15.IV.3:1), κάτι που αποτελεί και το νόημα της παραβολής του Ιησού «για τις πρωτοκαθεδρίες» (Κατά Λουκά 14:8,10-11). Όταν προσκαλούνται σε μια γιορτή, ο Ιησούς δίνει οδηγίες:

....«Όταν σε καλέσει κάποιος σε γάμο, μην πας να καθίσεις στην πρώτη θέση... πήγαινε και κάθισε στην τελευταία θέση, ώστε όταν έρθει αυτός που σε κάλεσε, να σου πει: «φίλε μου, έλα σε μια καλύτερη θέση». Έτσι αυτό

θα είναι μια τιμή για σένα μπροστά στους συνδαιτυμόνες σου. Γιατί όποιος υψώνει τον εαυτό του θα ταπεινωθεί, κι αυτός που ταπεινώνει τον εαυτό του θα υψωθεί»

Ο Ιησούς μας καλεί να αποκηρύξουμε κάθε αλαζονική προσποίηση και να είμαστε ταπεινοί ενώπιον του Θεού. Είναι μια πρόσκληση να είμαστε πραγματικά ταπεινοί, να έρθουμε στον Θεό άδαιοι, χωρίς άμυνες, ώστε Εκείνος να μας γεμίσει. Όπως δήλωσε ο Απόστολος Παύλος: Όπως δήλωσε ο Απόστολος Παύλος: «...είμαστε σαν τα πήλινα δοχεία· έτσι γίνεται φανερό πως η υπερβολική αξία του θησαυρού αυτού προέρχεται από το Θεό κι όχι από μας.» (Β Προς Κορινθίους 4:7).

Η αλαζονεία αντικατοπτρίζει την πεποίθηση ότι η δύναμη προέρχεται από εμάς, και έτσι εμείς είμαστε οι δρώντες στον κόσμο. Προφανώς, αν αυτό συνέβαινε, δεν θα μπορούσαμε να κάνουμε τίποτα. Αλλά δεν είναι αυτό που ζητάει ο Ιησούς από εμάς. Σε ένα πανέμορφο απόσπασμα από τα Μαθήματα Θαυμάτων δηλώνει: «Γιατί μόνο αυτό χρειάζομαι· ν' ακούσεις τα λόγια που λέω και να τα δώσεις στον κόσμο. Είσαι η φωνή μου, τα μάτια μου, τα πόδια μου, τα χέρια μου, με τα οποία μπορώ να σώσω τον κόσμο» (Ασκ-ΜΙ.Αν.Υ.Εισ.9:2-3). Το μόνο που ζητάει είναι να τον αφήσουμε να σώσει τον κόσμο μέσω ημών. Χωρίς τη φυσική μας παρουσία, ο κόσμος δεν θα μπορούσε να ακούσει τα λόγια του ούτε να δει τους μάρτυρες της συγχωρητικής ζωής του. Το να λέμε ότι δεν μπορούμε να κάνουμε το έργο που μας ζήτησε να κάνουμε, σημαίνει ότι τον αρνούμαστε μέσω της ενοχής και του φόβου μας. Αυτό εμποδίζει τη θεραπευτική του αγάπη όχι μόνο να αγκαλιάσει τον κόσμο, αλλά και να αγκαλιάσει τον εαυτό μας. Αυτό δεν είναι καθόλου ταπεινότητα, αλλά μάλλον η αλαζονεία που πηγάζει πάντα από τον φόβο και τον ενισχύει:

...Το ν' ακολουθείς την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος σημαίνει ότι αφήνεις τον εαυτό σου ν' απαλλαγεί από την ενοχή. ...Η φανταστική υπαρπαγή των λειτουργιών που δεν είναι δικές σου είναι η βάση του φόβου...Το να επαναφέρεις την λειτουργία σ' Αυτόν στον Οποίον ανήκει σημαίνει ότι αποδράς από τον φόβο. Και είναι αυτό που επιτρέπει στην ενθύμηση της αγάπης να επιστρέψει σε σένα (Εγχ-29.3:3,6,8-9).

Η αληθινή ταπεινοφροσύνη αναγνωρίζει το έργο και τη Δύναμη του Θεού μέσα από εμάς, το καλωσορίζει στο Όνομά Του και αποδέχεται τη λειτουργία μας να αφήσουμε αυτή την Δύναμη να εκφραστεί μέσα από εμάς. Αναγνωρίζει ότι ο κόσμος «Κυβερνάται από μία Δύναμη η Οποία είναι μέσα τους, αλλά δεν είναι εξ αυτών» (Εγχ-4.Ι.1:5). Η άρση της ενοχής μέσω της συγχώρεσης μας επιτρέπει να δεχτούμε τη στοργική Παρουσία του Θεού στην καρδιά μας, επεκτείνοντάς την στους άλλους που εξακολουθούν να φοβούνται και να διακατέχονται από ενοχές. Η αληθινή ταπεινοφροσύνη δεν λέει ότι δεν μπορώ να το κάνω· αλλά μάλλον λέει, παραφράζοντας τη Μαρία, τη μητέρα του Ιησού: «... ας γίνει το θέλημά του μέσα από εμένα όπως μου το είπες» (Κατά Λουκά 1:38). Η συγχώρεση μας καθιστά δυνατή αυτή τη δήλωση.

Κεφάλαιο 14

ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

«Το τεστ της αλήθειας»

Ένα από τα πιο συχνά ερωτήματα πάνω στα Μαθήματα Θαυμάτων, και βέβαια πάνω σε οποιοδήποτε πνευματικό μονοπάτι, είναι πώς μπορεί κανείς να ξέρει τίνος τη φωνή ακούει, του εγώ ή του Αγίου Πνεύματος. Είναι φανερό ότι πολλές φορές η φωνή του εγώ μοιάζει πολύ με τη Φωνή του Θεού και μας πείθει ότι οι σκέψεις και οι πράξεις μας προέρχονται από το Άγιο Πνεύμα, ενώ στην πραγματικότητα έχουν προκύψει από το εγώ μας και τις προσωπικές μας ανάγκες. Πώς μπορούμε, λοιπόν, να γνωρίζουμε τη διαφορά, αφού ο συνειδητός μας στόχος είναι να ακολουθούμε μόνο την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος;

Δυστυχώς, δεν υπάρχει μια απόλυτα σίγουρη απάντηση. Αν μπορούσαμε ήδη να ακούσουμε τέλεια τη Φωνή του Θεού, δεν θα υπήρχε κανένα εγώ με το οποίο να πρέπει να παλέψουμε, και δεν θα υπήρχε ανάγκη για το Άγιο Πνεύμα ή τον Ιησού. Θα είχαμε ήδη επιστρέψει στην εστία με το Θεό. Επομένως, δεν θα πρέπει να μας εκπλήσσει το γεγονός ότι συχνά μπερδευόμαστε σχετικά με την πηγή της βοήθειας, αφού το εγώ προκαλεί σύγχυση, χωρίς ποτέ να γνωρίζει τίποτα πραγματικά. Ωστόσο, υπάρχει ένας κανόνας που ισχύει, η οδηγία από το Ευαγγέλιο: «Θα μπορέσετε να τους διακρίνετε από τους καρπούς τους» (Κατά Ματθαίο 7:16). Τη στιγμή που ζητάμε βοήθεια, μπορεί να είναι δύσκολο να διακρίνουμε ανάμεσα στις δύο φωνές, αν και με την πάροδο του χρόνου γινόμαστε πιο ικανοί στη διάκρισή μας. Ωστόσο, από τα αποτελέσματα των αποφάσεών μας μπορούμε συνήθως να καταλάβουμε ποια φωνή μας έχει καθοδηγήσει. Τα αποτελέσματα είναι διπλά, και πρέπει όλα να είναι παρόντα, αν πράγματι ακούσαμε το Άγιο Πνεύμα.

Τα Μαθήματα συνοψίζουν αυτό το διπλό «τεστ της αλήθειας»:

Έχεις ένα τεστ, τόσο βέβαιο όσο ο Θεός, με το οποίο ν' αναγνωρίζεις εάν αυτό που έμαθες είναι αληθινό. Εάν είσαι πλήρως ελεύθερος από φόβο κάθε είδους, και εάν όλοι εκείνοι που σε συναντούν ή απλώς σε σκέφτονται, μοιράζονται την τέλεια ειρήνη σου, τότε μπορείς να είσαι σίγουρος ότι έχεις μάθει το μάθημα του Θεού, και όχι το δικό σου. Εάν όλο αυτό δεν συμβαίνει, τότε υπάρχουν σκοτεινά μαθήματα μέσα στο νου σου που βλάπτουν και εμποδίζουν εσένα, και τον καθένα γύρω σου (Κ-14.XI.5:1-3).

Αν έχουμε πραγματικά ακούσει τη Φωνή του Αγίου Πνεύματος και ακολουθούμε το θέλημά Του, δεν θα βιώνουμε τίποτε άλλο εκτός από τη δική Του ειρήνη. Γνωρίζοντας ότι Εκείνο περπατάει μαζί μας, δεν θα είχαμε τίποτα να φοβηθούμε, γιατί η Αγάπη Του θα είχε ήδη βγάλει έξω το φόβο. Μπορεί να μπούμε στον πειρασμό να νιώσουμε ενοχές ή φόβο, άγχος για τα γεγονότα ή θλίψη για τις περιστάσεις, αλλά θα μπορούσαμε αμέσως να τα παραδώσουμε

σ' Αυτό και να μας τα πάρει. Η ειρήνη Του θα επεκτεινόταν φυσικά και στους άλλους, και αυτή είναι η δοκιμασία με την οποία μπορούμε να ξέρουμε αν ακολουθούμε πραγματικά την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος: οι γύρω μας θα ήταν ειρηνικοί, και αυτή η ειρήνη θα αντανakλούσε την ειρήνη μέσα μας.

Η δεύτερη εντολή που μας άφησε ο Ιησούς, ότι πρέπει να αγαπάμε τους πλησίον μας όπως τον εαυτό μας, αντανakλά την ενότητα της αγάπης του Θεού. Αν αυτή η Αγάπη απουσιάζει από οποιοδήποτε μέρος, τότε δεν μπορεί να είναι του Ουρανού. Αν είμαι πραγματικά σε ειρήνη, αυτή πρέπει να αγκαλιάζει όλους τους ανθρώπους, είτε το συνειδητοποιούν είτε όχι, είτε επιλέγουν να το αποδεχτούν είτε όχι. Έχουμε συζητήσει πως το φως της ειρήνης μπορεί συχνά να κινητοποιήσει το σκοτάδι του εγώ σε κάποιον άλλο προκειμένου να συσπειρωθεί εναντίον του, προσπαθώντας να επιτεθεί σε αυτό που αντιλαμβάνεται ως απειλή για την ύπαρξή του. Η ζωή του Ιησού αποτελεί ένα ισχυρό παράδειγμα για το πώς ο φόβος των ανθρώπων τους έκανε να επιτεθούν στην ειρήνη που πραγματικά βίωναν μαζί του. Αν η ειρήνη της συγχώρεσής του δεν ήταν τόσο φανερή, δεν θα χρειαζόταν ποτέ να καταφύγουν σε τόσο ακραίες μορφές προστασίας του εγώ.

Το κρίσιμο ερώτημα, ωστόσο, δεν θα έπρεπε να είναι πραγματικά «Πώς ξέρω πότε ακούω το Άγιο Πνεύμα;» αλλά «Γιατί δεν κάνω αυτό που μου λέει να κάνω, ώστε να ακούω καλύτερα τη Φωνή Του;». Η μετατόπιση της έμφασης είναι σημαντική. Οι σπουδαστές των Μαθημάτων Θαυμάτων, καθώς και μέλη διαφόρων χριστιανικών εκκλησιών, συχνά καταπιάνονται με το να ακούν το Άγιο Πνεύμα, πεπεισμένοι ότι ακολουθούν την καθοδήγησή Του σε ό,τι κάνουν. Στην πραγματικότητα, όμως, πολύ συχνά ακούν τη δική τους φωνή, και οι συνέπειες δεν είναι πάντα τόσο γεμάτες από Πνεύμα, για τους άλλους ή για τους ίδιους. Επειδή τα Μαθήματα Θαυμάτων δίνουν τόση έμφαση, ειδικά στο βιβλίο ασκήσεων, στην ακρόαση του Αγίου Πνεύματος, είναι εύκολο να πέσει κανείς σε αυτού του είδους το λάθος και να μην αντιληφθεί τις πολλές προειδοποιήσεις που υπάρχουν στα Μαθήματα ενάντια σε αυτή τη μορφή ψευδαίσθησης του εγώ, όπως, για παράδειγμα, στην ακόλουθη δήλωση: «Μόνο ελάχιστοι μπορούν ν' ακούσουν την Φωνή του Θεού, και ακόμα κι αυτοί δεν μπορούν να επικοινωνήσουν τα μηνύματά Του άμεσα μέσω του Πνεύματος που τους τα έδωσε [το Άγιο Πνεύμα]» (Εγχ-12.3:3).

Ζούμε σε μια κοινωνία άμεσης ικανοποίησης, με ελάχιστη ή καθόλου ανοχή στην απογοήτευση. Έτσι, πιστεύουμε επίσης στην άμεση σωτηρία. Τα Μαθήματα Θαυμάτων μας λένε επανειλημμένα πόσο απλή είναι η σωτηρία, λόγω της συνέπειας του συστήματος σκέψης που παρουσιάζει:

Πόσο απλή είναι η σωτηρία! Το μόνο που λέει είναι ότι αυτό που ποτέ δεν ήταν αληθινό, δεν είναι αληθινό τώρα, και δεν θα είναι ποτέ. Το αδύνατον δεν έχει συμβεί, και δεν μπορεί να έχει κανένα αποτέλεσμα. Και αυτό είναι όλο. Μπορεί αυτό να είναι δύσκολο να το μάθει κάποιος που θέλει να είναι αλήθεια αυτό; Μόνο η απροθυμία να το μάθει, θα μπορούσε να κάνει ένα τόσο εύκολο μάθημα δύσκολο (Κ-31.Ι.1:1-6).

Τα Μαθήματα Θαυμάτων, ωστόσο, ποτέ δεν λένε πραγματικά ότι είναι εύκολο να γίνει, γιατί η «απροθυμία» μας να εγκαταλείψουμε τις ενοχές μας είναι πολύ

μεγάλη. Όπως είδαμε σε όλο αυτό το βιβλίο, η βαθιά μας έλξη να παραμένουμε ένοχοι κάνει τη συγχώρεση δύσκολη δουλειά. Απαιτεί αφοσίωση, επιμονή και πειθαρχία για να εξασκούμε τα καθημερινά μας μαθήματα συγχώρεσης. Τα μαθήματα αυτά περιλαμβάνουν περισσότερα από τις 365 ασκήσεις του βιβλίου εργασίας. Οι μαθητές των Μαθημάτων Θαυμάτων πέφτουν μερικές φορές στην παγίδα του εγώ να πιστεύουν ότι στο τέλος του ενός έτους θα θεραπευτούν αμέσως και θα βρεθούν ένα βήμα πριν από τον Παράδεισο. Το βιβλίο ασκήσεων, ωστόσο, προειδοποιεί ενάντια σε τέτοιες μαγικές ελπίδες: «Αυτά τα μαθήματα είναι μια αρχή, όχι ένα τέλος» (Ασκ-ΜΙΙ.Επίλογος.1:1). Σκοπός του βιβλίου ασκήσεων είναι να «εκπαιδεύσει το νου ώστε να σκέφτεται εναρμονισμένος με τις κατευθυντήριες γραμμές που το κείμενο παραθέτει». (Ασκ-Εισ.1:4). Μόλις καταφέρουμε να απεγκλωβίσουμε τη σκέψη μας από το εγώ – που είναι ο σκοπός αυτής της εκπαίδευσης - πρέπει να περάσουμε το υπόλοιπο της ζωής μας ενισχύοντας αυτά που μάθαμε, προσπαθώντας να θυμόμαστε να εφαρμόζουμε τις αρχές της σε όλες τις καταστάσεις και τις σχέσεις. Αυτή η γενίκευση της συγχώρεσης, χωρίς εξαίρεση, συνιστά τη δυσκολία στο να ακούσουμε το Άγιο Πνεύμα με σαφήνεια και συνέπεια.

Έτσι, αν παραμείνουμε επικεντρωμένοι στο να μάθουμε πώς να συγχωρούμε, εφαρμόζοντας αυτό το μάθημα σε όλες τις σχέσεις μας, θα ακούμε φυσικά τη Φωνή του Θεού όλο και πιο καθαρά. Όταν βρισκόμαστε σε κατάσταση άγχους ή έντασης, φορτωμένοι με ενοχές, η Φωνή του Αγίου Πνεύματος δεν ακούγεται. Η «ήσυχη, μικρή φωνή» Του πνίγεται από το θορυβώδες ουρλιαχτό του εγώ. Ο στόχος μας λοιπόν πρέπει να είναι να μειώσουμε τον θόρυβο, όχι να πασχίζουμε να ακούσουμε μια Φωνή που έχει ήδη σβήσει. Μια τέτοια προσπάθεια απλώς αυξάνει την ένταση και την εσωτερική σύγκρουση, καθώς αντιπαραθέτουμε την επιθυμία μας να ακολουθήσουμε το Άγιο Πνεύμα με την ασυνείδητη επιθυμία μας να φύγουμε μακριά Του, το κίνητρο πίσω από κάθε ενοχή και φόβο. Η Αγία Γραφή μας προτρέπει: «Σταθείτε λίγο και μάθετε ότι εγώ είμαι ο Θεός» (Ψαλμοί 46:10). Όταν μπορούμε να κάνουμε μια παύση από την αδιαλλαξία μας για να αλλάξουμε το νου μας, η εσωτερική μας ειρήνη μας επιτρέπει να ζητάμε με μεγαλύτερη βεβαιότητα. Η συγχώρεση έχει αφαιρέσει τον θόρυβο και μπορούμε να ακούσουμε. Μέσω της αγάπης μας ο ένας για τον άλλον, που γεννιέται από τη συγχώρεσή μας, όχι μόνο οι άλλοι θα γνωρίζουν ότι είμαστε μαθητές του Ιησού – κυριολεκτικά, γιατί θα έχουμε μάθει από αυτόν – αλλά και εμείς οι ίδιοι.

Απόστολοι του Φωτός και της Ειρήνης

Μόλις οι μαθητές επιλέξουν να ταυτιστούν με τον Ιησού, γίνονται απόστολοι, έτοιμοι να μεταφέρουν το μήνυμά του σε όσους δεν το έχουν λάβει. Στην πραγματικότητα, αυτή είναι η ουσιαστική αποστολή των μαθητών του Ιησού: «... κάνετε μαθητές μου όλα τα έθνη, ...και διδάξτε τους να τηρούν όλες τις εντολές που σας έδωσα» (Κατά Ματθαίο 28:19-20). Στην προσευχή του προς τον Πατέρα σχετικά με τους μαθητές του, ο Ιησούς λέει: «Όπως εσύ με έστειλες στον κόσμο, έτσι έστειλα κι εγώ αυτούς στον κόσμο» (Κατά Ιωάννη 17:18).

Ως απόστολοι είμαστε σταλμένοι στον κόσμο για να φέρουμε το φως του Ουρανού, το οποίο έχουμε δει και αναγνωρίσει μέσω του Ιησού. Όπως λέει ο ίδιος στους μαθητές του: «Εσείς είστε το φως του κόσμου·έτσι να λάμψει και το δικό σας φως μπροστά στους ανθρώπους, για να δουν τα καλά σας έργα και να δοξολογήσουν τον ουράνιο Πατέρα σας» (Κατά Ματθαίο 5:14,16). Και αργότερα: «Ό,τι σας λέω στο σκοτάδι, να το λέτε στο φως της ημέρας· ό,τι ακούτε ψιθυριστά, να το διακηρύττετε από τις στέγες των σπιτιών» (Κατά Ματθαίο 10:27). Ο Άγιος Παύλος επαναλαμβάνει την ίδια εντολή προς τους Εφεσίους:

Κάποτε ήσασταν στο σκοτάδι· τώρα όμως, που πιστεύετε στον Κύριο, είστε στο φως. Να ζείτε, λοιπόν, σαν άνθρωποι που ανήκουν στο φως. Γιατί η ζωή εκείνων που οδηγούνται από το Άγιο Πνεύμα διακρίνεται για την αγαθότητα, τη δικαιοσύνη και την αλήθεια. Να εξετάζετε τι αρέσει στον Κύριο. Και να μη συμμετέχετε στα σκοτεινά κι ανώφελα έργα των άλλων, αλλά να τα ξεσκεπάζετε. Γι' αυτά που κάνουν εκείνοι στα κρυφά, είναι ντροπή ακόμα και να μιλάμε. Όταν όμως όλα αυτά έρχονται στο φως, αποκαλύπτεται η αληθινή τους φύση. Γιατί ό,τι φανερώνεται γίνεται κι αυτό φως. (Προς Εφεσίους 5:8-14).

Στα Μαθήματα Θαυμάτων ο Ιησούς γράφει:

Στην [άγια] σχέση σου, εσύ έχεις ενωθεί μαζί μου για να φέρεις τον Παράδεισο στον Υιό του Θεού, που κρύφτηκε στο σκοτάδι. Ήσουν πρόθυμος να φέρεις το σκοτάδι στο φως, και αυτή η προθυμία έχει δώσει σθένος σε καθέναν που θα παρέμενε στο σκοτάδι. Εκείνοι που θα έβλεπαν, θα δουν. Και θα ενωθούν μαζί μου για να μεταφέρουν το φως τους στο σκοτάδι, όταν το σκοτάδι μέσα τους προσφερθεί στο φως, και έχει φύγει για πάντα... Εσύ που τώρα είσαι ο κομιστής της σωτηρίας, έχεις την λειτουργία να κομίσεις το φως στο σκοτάδι ...Και απ' αυτό το φως οι Μεγάλες Ακτίνες θα προεκταθούν πίσω στο σκοτάδι και μπροστά προς τον Θεό, για να εκδιώξουν φωτίζοντας το παρελθόν και έτσι να κάνουν χώρο για την αιώνια Παρουσία Του, μέσα στην οποία τα πάντα ακτινοβολούν στο φως (Κ-18.III.6:1-4, 7:1, 8:7).

Καθώς ο Ιησούς μας στέλνει στον κόσμο, πρέπει να μάθουμε να μη φοβόμαστε, αλλά να εμπιστευόμαστε τη δύναμη και την αγάπη εκείνου που μας έστειλε. Λόγω της προστασίας του Ουρανού, οι απόστολοί του μπορούν «αν παίρνουν φίδια στα χέρια τους ή πίνουν κάτι δηλητηριώδες δε θα παθαίνουν τίποτε» (Κατά Μάρκο 16:18). Όπως αναφέρεται σε ένα μάθημα από το Βιβλίο Ασκήσεων: «Δεν υπακούω σε κανέναν άλλο νόμο εκτός από τον νόμο του Θεού». Ο κόσμος θεωρεί πολλούς «νόμους» ιερούς: τους νόμους της ιατρικής, της διατροφής, της οικονομίας, του εμβολιασμού, κ.λπ. Όλοι διδάσκουν: «Προστατέψτε το σώμα και θα σωθείτε. Αυτοί δεν είναι νόμοι, αλλά τρέλα» (Ασκ-MI-76.4:4-5:1), γιατί όλοι τους αφορούν το σώμα, το οποίο για το εγώ δεν είναι παρά το όργανο του δυσλειτουργικού νου. «Το σώμα υποφέρει προκειμένου ο νους να μην δει ότι είναι το θύμα του εαυτού του.... Δεν θέλει να καταλάβει ότι είναι ο εχθρός του ίδιου του εαυτού του.... ότι [ο νους] επιτίθεται στον εαυτό του και θέλει να πεθάνει. Είναι απ' αυτό που οι «νόμοι» σου θα έσωζαν το σώμα. Είναι γι' αυτό που νομίζεις ότι είσαι ένα σώμα» (Ασκ-MI-

76.5:3,5-7). Όταν είμαστε ολοκληρωτικά επικεντρωμένοι στο Θεό, όταν ο νους μας έχει αποκατασταθεί σ' Αυτόν, καμία βλάβη δεν μπορεί να μας συμβεί, καθώς έχουμε αποσύρει την επένδυσή μας στο σώμα ως μέσο να επιτεθούμε ή να μας επιτεθούν.

Ο Ram Dass, ένας σύγχρονος ηγέτης της Νέας Εποχής, έχει περιγράψει τις εμπειρίες του με τον Ινδό γκουρού του, ο οποίος έδειξε πραγματικά όπιδεν υπόκειτο στους νόμους του σώματος. Ο Ινδός δάσκαλος πήρε ήρεμα το LSD που είχε κρύψει ο Ram Dass (τότε γνωστός ως Richard Alpert) στην βαλίτσα του, το κατάπτε χωρίς καν να ανοιγοκλείσει τα μάτια και δεν βίωσε καμία απολύτως επίδραση. Το «ταξίδι» του ήταν μόνο του Θεού.

Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί, ωστόσο, ώστε να μην υιοθετήσουμε μια κατάσταση του νου που δεν έχουμε πετύχει πραγματικά, αλλά θα θέλαμε να πετύχουμε. Η πρόθεση δεν ισοδυναμεί με επίτευξη. «Μην εμπιστεύεσαι τις καλές προθέσεις σου. Δεν είναι αρκετές» (Κ-18.IV.2:1-2). Πρέπει να είμαστε ξεκάθαροι μέσα μας για το αν καθοδηγούμαστε πραγματικά να πραγματοποιήσουμε κάτι που ο κόσμος θα έκρινε ως επιβλαβές, ή αν είναι το εγώ μας που προσπαθεί ύπουλα να μας βλάψει. Στον πρόλογο του ευαγγελίου του Ιωάννη, αναφέρεται για τον Ιησού ότι «Σ' όσους όμως τον δέχτηκαν και πίστεψαν σ' αυτόν, έδωσε το δικαίωμα να γίνουν παιδιά του Θεού» (Κατά Ιωάννη 1:12). Επειδή είναι πάντα μαζί μας, είμαστε σίγουροι για αυτή τη δύναμη όσο βασιζόμαστε σε αυτόν. Δεν μένουμε χωρίς παρηγοριά, και ο Ιησούς μας υποσχέθηκε ότι θα κάνουμε ακόμη μεγαλύτερα έργα από εκείνον (Κατά Ιωάννη 14:12).

Αποδεικνύουμε ότι είμαστε απόστολοι του, κάνοντας πράξη το λόγο του Θεού που μας άφησε ο Ιησούς, αγαπώντας τον πλησίον μας και εναποθέτοντας την πίστη μας στον Πατέρα μας. Αυτήν την αγάπη, που τώρα έχουμε λάβει από τον Ιησού, μας ζητάει να την επεκτείνουμε σε όλους όσους φέρνει κοντά μας, ώστε να γίνουμε «πρεσβευτές του Χριστού» (Β Προς Κορινθίους 5:20). Όπως εκείνος μας αγάπησε, έτσι πρέπει να αγαπάμε κι εμείς ο ένας τον άλλον: «...σας διάλεξα και σας όρισα να πάτε και να καρποφορήσετε, κι ο καρπός σας να είναι μόνιμος. ...Αυτή την εντολή σας δίνω: να αγαπάτε ο ένας τον άλλον» (Κατά Ιωάννη 15:16-17). Με τα λόγια του Αγίου Παύλου: «Συνιστούμε τον εαυτό μας με την εντιμότητα, τη γνώση της αλήθειας, την ανεκτικότητα, την καλοσύνη, τη φώτιση του Αγίου Πνεύματος, την ανυπόκριτη αγάπη (Β Προς Κορινθίους 6:6).

Ό,τι ζητήσουμε στο όνομα του Ιησού θα το λάβουμε, γιατί μαζί με αυτόν αντανακλούμε το ένα και μοναδικό θέλημα του Θεού. Με τα λόγια του Ιησού: «Όταν έρθει εκείνη η μέρα, τίποτα δε θα έχετε να με ρωτήσετε. Σας βεβαιώνω πως αν ζητήσετε κάτι από τον Πατέρα στο όνομά μου, αυτός θα σας το δώσει. ... να ζητάτε και θα παίρνετε, κι έτσι η χαρά σας θα είναι πλήρης» (Κατά Ιωάννη 16:23-24). Είδαμε πως το να ζητάμε και να λαμβάνουμε αναφέρεται μόνο σε ό,τι έχουμε στο νου μας - ειρήνη ή σύγκρουση, αγάπη ή φόβο, συγχώρεση ή ενοχή. Αν ζητάμε διαχωρισμό, αυτό λαμβάνουμε· αν ζητάμε να αποκτήσουμε ξανά την επίγνωση της ενιαιότητάς μας με όλη τη δημιουργία, αυτό θα είναι το δώρο του Ιησού σε εμάς, το οποίο υπομονετικά περίμενε να

δεχτούμε. Πράγματι, αυτή η ενιαιότητα με το Θεό και με τον ίδιο είναι η τελευταία προσευχή του Ιησού για όσους τον ακολουθούν:

... Πατέρα, ας είναι ένα μέσα μας, όπως εσύ είσαι μέσα μου και εγώ είμαι μέσα σου, για να πιστέψει ο κόσμος ότι εσύ με έστειλες. ... Έκανα γνωστό σ' αυτούς το όνομά σου και θα συνεχίσω να το κάνω γνωστό, για να είναι μέσα τους η αγάπη με την οποία με αγάπησες και για να είμαι εγώ μέσα τους (Κατά Ιωάννη 17:21,26).

Έχει λεχθεί για τον Ιησού ότι προοριζόταν «να συνάξει σε μια ενότητα τα διασκορπισμένα παιδιά του Θεού» (Κατά Ιωάννη 11:52) και ο Απόστολος Παύλος έγραψε:

... Αυτός πραγματικά είναι για μας η ειρήνη. Αυτός έκανε τους δύο αντιμαχόμενους κόσμους ένα λαό και γκρέμισε ό,τι σαν τείχος τούς χώριζε ... για να δημιουργήσει με το έργο του από τα δύο εχθρικά μέρη μία Νέα Ανθρωπότητα, φέρνοντας την ειρήνη....ένωσε τους δύο πρώην εχθρούς σε ένα Σώμα και τους συμφιλίωσε με το Θεό (Προς Εφεσίους 2:14-16).

Έχοντας επιτύχει αυτή την ενότητα στο βαθύτατο επίπεδο, ακυρώνοντας τον διαχωρισμό από το Θεό με την ανάσταση του, ο Ιησούς συνεχίζει τώρα να εργάζεται με τους αποστόλους του διαχρονικά, ώστε όλοι οι άνθρωποι να αποδεχθούν την ενότητα του Θεού.

Ο διαχωρισμός είναι διχασμός και ο διχασμός είναι πόλεμος. Μέσα στην κατάσταση βαριά οπλισμένων στρατοπέδων που είναι ο κόσμος μας, ο Ιησούς στέλνει τους αποστόλους του. Όπως αναφέρεται στα Μαθήματα Θαυμάτων:

... Σ' αυτήν την απέλπιδα και κλειστή διδακτική κατάσταση, η οποία δεν διδάσκει τίποτα άλλο παρά απελπισία και θάνατο, ο Θεός στέλνει τους δασκάλους Του. Και καθώς διδάσκουν τα μαθήματα χαράς και ελπίδας Του, η μάθησή τους τελικά φτάνει σε ολοκλήρωση (Εγγχ-εισ. 4:7-8).

Αυτοί είναι οι ειρηνοποιοί που, όπως ο Ιησούς, περπατούν μέσα στον πόλεμο φέρνοντας ειρήνη, ενώνοντας το «ένα σώμα του Χριστού». Αποδεικνύουμε την αγάπη μας για τον Ιησού, όπως έκανε ο Πέτρος, ποιμαίνοντας τα αρνιά και τα πρόβατά του (Κατά Ιωάννη 21:15-17). Την αποδεικνύουμε με το να «επιδιώκουμε ειρήνη με όλους ... και την αγιότητα, χωρίς την οποία κανείς δε θ' αντικρύσει τον Κύριο» (Προς Εβραίους 12:14). Η προσευχή μας είναι για περισσότερους αποστόλους, όπως είπε ο Ιησούς στους μαθητές του: «Ο θερισμός είναι πολύς, οι εργάτες όμως λίγοι. Γι' αυτό παρακαλέστε τον κύριο του χωραφιού να στείλει εργάτες για το θερισμό του» (Κατά Ματθαίο 9:37). Εκφράζουμε αυτή την προσευχή με τη δική μας ειρήνη, η οποία οδηγεί τους άλλους στο Φως του Χριστού που λάμπει μέσα μας. Η σημερινή μας κατάσταση είναι αυτή που εκφράζεται στο κατά Ματθαίο 9:36, όπου ο Ιησούς λυπάται για τα πλήθη «γιατί ήταν ταλαιπωρημένοι και εγκαταλειμμένοι σαν πρόβατα που δεν έχουν ποιμένα».

Όλοι μαζί αποτελούμε το «ένα Σώμα του Χριστού» και ο καθένας μας είναι απαραίτητος σε αυτό το σώμα. Όπως εξηγεί την παρομοίωση ο Απόστολος Παύλος: «Παράδειγμα το σώμα μας: έχουμε πολλά μέλη, δεν επιτελούν όμως όλα την ίδια λειτουργία. Έτσι και το πλήθος των χριστιανών είμαστε ένα σώμα χάρη στο Χριστό, και καθένας μας αποτελεί μέλος του σώματος, που μέλη του είναι και όλοι οι άλλοι» (Προς Ρωμαίους 12:4-5). Ο καθένας από εμάς έχει διαφορετικά χαρίσματα, αλλά οι μορφές δεν έχουν σημασία. Όπως αναφέρουν τα Μαθήματα Θαυμάτων: «Όλοι έχουν ένα ιδιαίτερο μέρος να παίξουν στην Εξιλέωση, αλλά το μήνυμα που δίνεται σε κάθε έναν είναι πάντα το ίδιο· ο Υιός του Θεού δεν είναι ένοχος. Κάθε ένας διδάσκει το μήνυμα διαφορετικά, και το μαθαίνει διαφορετικά» (Κ-14.V.2:1-2). Ο Απόστολος Παύλος συνεχίζει: «Επιτέλους, ποιος είναι ο Παύλος; Και ποιος είναι ο Απολλώς; ...Εγώ φύτεψα, ο Απολλώς πότισε, αυτός όμως που φέρνει την αύξηση είναι ο Θεός. Ώστε ούτε αυτός που φυτεύει είναι κάτι, ούτε αυτός που ποτίζει, αλλά εκείνος που φέρνει την αύξηση, ο Θεός» (Α Προς Κορινθίους 3:5-7)· και αργότερα στην ίδια επιστολή, ο Παύλος προσθέτει:

Υπάρχουν διάφορα είδη χαρισμάτων, αλλά είναι ένα και το ίδιο Πνεύμα που τα χορηγεί· υπάρχουν διάφορα είδη διακονιών, αλλά η ανάθεσή τους προέρχεται από ένα και τον ίδιο Κύριο· και υπάρχουν διάφορα είδη δραστηριοτήτων, αλλά είναι ο ίδιος Θεός που τις θέτει σε ενέργεια όλες σε όλους...αντίθετα, τα μέλη του σώματος που φαίνονται να είναι τα πιο αδύναμα, αυτά είναι τα πιο αναγκαία·...Πραγματικά, όταν υποφέρει ένα μέλος, συμπάσχουν όλα τα υπόλοιπα μέλη· κι όταν τιμάται ένα μέλος, χαίρονται μαζί του όλα τα υπόλοιπα μέλη (Α Προς Κορινθίους 12:4-6,22,26).

Ο καθένας από εμάς, λοιπόν, είναι αναπόσπαστο μέρος του συνόλου. Όπως λέει ο Παύλος στους Εφεσίους:

...Προστεθήκατε κι εσείς στο οικοδόμημα που έχει θεμέλιο τους αποστόλους και τους προφήτες, κι ακρογωνιαίο λίθο αυτόν τον ίδιο το Χριστό. Μ' αυτόν ολόκληρο το οικοδόμημα δένεται και μεγαλώνει, ώστε να γίνει ναός άγιος για τον Κύριο. Ο Κύριος οικοδομεί κι εσάς μαζί με τους άλλους, για να γίνετε πνευματική κατοικία του Θεού. (Προς Εφεσίους 20-22)

Ο Ιησούς τονίζει το ίδιο θέμα στα Μαθήματα:

Δάσκαλοι της αθωότητας, καθένας με τον δικό του τρόπο, έχουν ενωθεί μαζί, παίρνοντας το μέρος τους στην ενοποιημένη διδακτέα ύλη της Εξιλέωσης. Δεν υπάρχει καμία ενότητα μαθησιακών στόχων, άλλη απ' αυτήν. Δεν υπάρχει καμία σύγκρουση σ' αυτήν την διδακτέα ύλη, που έχει ένα στόχο όπως κι αν διδάσκεται. Κάθε προσπάθεια, που γίνεται για λογαριασμό της, προσφέρεται με μοναδικό σκοπό την αποδέσμευση από την ενοχή... Η δύναμη του Ίδιου του Θεού στηρίζει αυτήν την διδασκαλία, και εγγυάται τα απεριόριστα αποτελέσματά της.

Συνένωσε τις δικές σου προσπάθειες με την δύναμη που δεν μπορεί ν' αποτύχει και (αυτό) θα καταλήξει σε ειρήνη. Κανείς δεν μπορεί να μείνει ανέγγιχτος από μία διδασκαλία σαν αυτήν. ... Ο κύκλος της Εξιλέωσης δεν έχει τέλος. Και εσύ θα βρίσκεις συνεχώς αυξανόμενη πεποίθηση στην ασφαλή σου συμπερίληψη στον κύκλο με κάθε έναν που φέρνεις μέσα στην ασφάλειά του και στην τέλεια ειρήνη του. ... Μέσα στον ιερό της κύκλο είναι κάθε ένας τον οποίο ο Θεός δημιούργησε ως Υιό Του... Στάσου σιωπηλά μέσα σ' αυτόν τον κύκλο, και έλξε όλους τους βασανισμένους νόες να ενωθούν μαζί σου στην ασφάλεια της ειρήνης και της ιερότητάς του. Μείνε μαζί μου μέσα του, ως ένας δάσκαλος της Εξιλέωσης, όχι της ενοχής.

Ευλογημένος είσαι εσύ που διδάσκεις μαζί μου. ...Στέκομαι μέσα στον κύκλο, καλώντας σε στην ειρήνη. Δίδαξε ειρήνη μαζί μου, και στάσου μαζί μου σε ιερό έδαφος. ...Έλα με χαρά στον ιερό κύκλο, και κοίτα με ειρήνη όλους όσους νομίζουν ότι βρίσκονται απ' έξω. Μην εκδιώξεις κανέναν, γιατί εδώ είναι αυτό που ψάχνει μαζί με σένα. Έλα, ας ενωθούμε μαζί του στον ιερό τόπο της ειρήνης, η οποία είναι για όλους μας, ενωμένοι ως ένα μέσα στην Αιτία της ειρήνης (K-14.V.6:1-4,7; 7:1-2,6-7; 8:3,6-7; 9:1,4-5; 11:7-9)

Βρισκόμαστε μέσα σε αυτόν τον ιερό κύκλο οικοδομώντας τον οίκο του Θεού, όπως περιέγραψε ο Άγιος Παύλος στους Εφεσίους, αγαπώντας όπως αγάπησε ο Ιησούς, παραμερίζοντας όλους τους πειρασμούς να αποκλείσουμε ορισμένους ανθρώπους ή ομάδες ανθρώπων από αυτή την αγάπη. Ο μεγάλος πειρασμός του κόσμου είναι να αποφασίσουμε ότι υπάρχουν ορισμένα μέλη της οικογένειας του Θεού που δεν δικαιούνται να είναι στον κύκλο της Εξιλέωσης ή που είναι πιο ξεχωριστά και ανήκουν σε αυτόν - αντίθετες πλευρές του ίδιου λάθους. Ο Ιησούς μας στέλνει στον κόσμο, για να εκπληρώσουμε ορισμένα καθήκοντα και για να διδάξουμε ένα διαφορετικό μάθημα. Σε ένα επίπεδο, ο σκοπός της εργασίας μας είναι προφανής - να διδάσκουμε, να θεραπεύουμε, να φροντίζουμε, να υπηρετούμε τις ανάγκες των ανθρώπων με τον έναν ή τον άλλο τρόπο - και πρέπει να είμαστε πιστοί σε αυτό το κάλεσμα· αλλά σε ένα βαθύτερο επίπεδο, εκπληρώνεται ένας άλλος σκοπός. Στελνόμαστε σε ορισμένους ανθρώπους όχι μόνο για να τους μεταφέρουμε το μήνυμα της συγχώρεσης του Ιησού, αλλά για να το μεταφέρουμε και στους εαυτούς μας, και συχνά θα σταλούμε σε καταστάσεις που θα μας έβαζαν στον πειρασμό να βλέπουμε τους ανθρώπους ως κάτι διαφορετικό από τους αδελφούς και τις αδελφές μας. Αν, για παράδειγμα, η δουλειά μας μας οδηγεί στο κέντρο της πόλης, είναι πιθανό όχι μόνο να ταυτιστούμε με τους φτωχούς, αλλά αυτή η ταύτιση να ενισχυθεί και να εδραιωθεί με την ταύτιση κόντρα στους πλούσιους ή σε όσους εκπροσωπούν το «σύστημα» που πιστεύουμε ότι είναι υπεύθυνο για τον πόνο και τα βάσανα της κοινότητας. Αν διδάσκουμε δυστυχισμένα και παραμελημένα παιδιά, η δουλειά μας όχι μόνο μπορεί να αντανakλά τη συμπάθεια και το ενδιαφέρον μας για αυτά, αλλά μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε οργή προς τους γονείς ή άλλους που φαίνονται τόσο αμελείς. Αν προσπαθούμε να βοηθήσουμε να απελευθερωθούν όσοι είναι καταπιεσμένοι, η αφοσίωσή μας μπορεί να περιλαμβάνει θυμό και συναισθήματα εκδίκησης προς τον δυνάστη.

Δεδομένης της κατάστασης του εγώ μας, ο πειρασμός αυτός είναι αναπόφευκτος, αλλά αυτές οι ίδιες προβολές του εγώ μας δίνουν την ευκαιρία να απελευθερωθούμε από αυτές. Αυτή είναι η αρχή της συγχώρεσης, όπως τη διαχειρίζεται το Άγιο Πνεύμα. Το έργο που πρέπει να κάνουμε για τον Ιησού δεν είναι μόνο προς όφελος εκείνων στους οποίους απευθυνόμαστε, αλλά και προς όφελος του ίδιου του εαυτού μας. Η διαδικασία της θεραπείας είναι καθολική και πρέπει να αγκαλιάζει όλους όσους εμπλέκονται σε αυτήν - τον θεραπευόμενο και τον θεραπευτή. Στα μάτια του Θεού δεν υπάρχει καμία διαφορά· δεν κάνει διακρίσεις μεταξύ των ανθρώπων.

Στην επιστολή προς τους Γαλάτες, ο Παύλος αντιπαραβάλλει τους καρπούς της εγωπάθειας με τους καρπούς του Αγίου Πνεύματος, τα δώρα που φέρνει σε όσους επιλέγουν να ακολουθήσουν την καθοδήγησή Του. Αυτά τα χαρακτηριστικά μπορούν να βρεθούν σε όλους τους αποστόλους, σε όλους εκείνους που επιλέγουν να ακολουθήσουν την καθοδήγηση του Ιησού. Στον κατάλογο του Αγίου Παύλου είναι τα εξής: αγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία, καλοσύνη, αγαθότητα, πίστη, πραότητα και εγκράτεια (Προς Γαλάτες 5:22). [1]

Έχοντας βιώσει την αγάπη του Θεού μέσω της συγχώρεσης, βγαίνουμε τώρα στον κόσμο για να μεταφέρουμε το ίδιο μήνυμα σε εκείνους στους οποίους μας στέλνει. Φέρνοντας αυτή την αγάπη στους άλλους, ποιος δεν θα μπορούσε παρά να γεμίσει με χαρά και ειρήνη μέσω αυτού του μεγάλου δώρου που λαμβάνουμε καθώς το επεκτείνουμε; Αν οι άλλοι απορρίπτουν το δώρο ή οι περιστάσεις φαίνεται να κινούνται ενάντια σε αυτή την αγάπη, οι απόστολοι του Ιησού περιμένουν υπομονετικά, σίγουροι για την τελική επιτυχία της αποστολής τους. Με την υπομονή αυτή, δεν χρειάζεται να επιβάλουμε το δικό μας θέλημα στους άλλους. Αυτό μας απελευθερώνει ώστε να τους συμπεριφερόμαστε με ευγένεια, καλοσύνη και πραότητα, πάντα γενναιόδωροι με το δώρο που δεν είναι δικό μας αλλά του Θεού, ανεξάρτητα από την αντίδραση των άλλων. Η υπομονή μας με τους αδελφούς και τις αδελφές μας γεννιέται από την πίστη μας, καθώς εμπιστευόμαστε ότι το θέλημα του Θεού γίνεται και στη γη όπως στον Ουρανό. Καθώς συνεχίζουμε στο μονοπάτι που έχει χαράξει μπροστά μας ο Ιησούς, παραμένουμε διαρκώς σε εγρήγορση για τις επιθυμίες του Εγώ μας, ελέγχοντας αυτόν τον προσωπικό εαυτό, ώστε ο απρόσωπος Εαυτός του Χριστού να είναι πραγματικά το φως που μας οδηγεί στην εστία.

Σε έναν κόσμο που τον έχει ξεχάσει, ο Ιησούς μας χρειάζεται για να είμαστε οι απόστολοί του. Στα κουρασμένα μάτια που έχουν καταπονηθεί από το σκοτάδι, μας ζητά να φέρουμε το φως του, προσφέροντας ένα όραμα ειρήνης, χαράς και ευτυχίας στη θέση των πόνων και των θλίψεων του κόσμου του φόβου. Μας ζητάει να τον αφήσουμε να γίνει ορατός μέσα μας, προσελκύοντας τους άλλους προς εκείνον, καθώς εκείνος προσελκύει όλους εμάς προς το Θεό. Με αυτή την έννοια, όπως λέει ο Ιησούς στα Μαθήματα Θαυμάτων: «Σε χρειάζομαι όσο με χρειάζεσαι κι εσύ.» (Κ-8.Β.6:10). Ο Ιησούς μας χρειάζεται για να γίνουμε οι απόστολοι της ειρήνης ή οι δάσκαλοι του Θεού, γιατί μόνο μέσα από μας μπορεί να ολοκληρώσει το σωτήριο έργο που ανέλαβε να ξεκινήσει στη δική του ζωή. Χρειάζεται τα μάτια μας για να βλέπει τον πόνο στον κόσμο και ταυτόχρονα να βλέπει το φως που λάμπει πέρα από αυτόν· χρειάζεται τα αυτιά μας για να ακούει τις εκκλήσεις για βοήθεια των ανθρώπων που τρομάζουν

από καταστάσεις επίθεσης και βίας' χρειάζεται τα χέρια και τα πόδια μας για να φέρνουν την ελπίδα και την παρηγοριά του σε όσους τον έχουν ξεχάσει' χρειάζεται τη φωνή μας για να αναγγέλλουμε το μήνυμα της σωτηρίας του ότι όλες οι αμαρτίες μας έχουν συγχωρεθεί. Πάνω απ' όλα, χρειάζεται την προθυμία μας να γίνουμε αγγελιοφόροι της αγάπης του. Όπως εκείνος έφερε τον συγχωρητικό λόγο του Θεού στον κόσμο, έτσι κι εμείς πρέπει να φέρουμε τον ίδιο λόγο στον κόσμο μας. Ο Ιησούς ζητάει μόνο να κάνουμε τον σκοπό του δικό μας, και σε αυτή την ένωση της θέλησής μας με τη δική του, να βοηθήσουμε να ενωθεί ο κόσμος σε αυτόν τον μοναδικό σκοπό σωτηρίας: τη συγχώρεση της αμαρτίας μας, που ήταν η απόφαση να παραμείνουμε χωριστά από την Αγάπη που μας δημιούργησε και που είμαστε.

Μέσω της ενιαίας αντίληψης όλων των ανθρώπων ως παιδιών Θεού, επεκτείνουμε την αγάπη και την ενιαιότητα που έχουμε βιώσει, ενισχύοντάς την έτσι μέσα μας και σε όλους τους ανθρώπους του Θεού. Έτσι, «εκείνη η ειρήνη του Θεού, που είναι πολύ μεγαλύτερη από ό,τι μπορούμε να καταλάβουμε, θα φυλάξει τις καρδιές [μας] και τις σκέψεις [μας]...» (Προς Φιλιππησίους 4:7). Πλήρεις από την ειρήνη του Ιησού, καλούμαστε να φέρουμε αυτή την ειρήνη σε όλους όσοι την στερούνται. Στο πλαίσιο της ιουδαιοχριστιανικής παράδοσης, η βοήθεια σε όσους έχουν ανάγκη αποτελούσε πάντοτε το βασικό σημάδι της έλευσης της Βασιλείας του Θεού' είναι, στην πραγματικότητα, η αγάπη που δείχνουμε ο ένας στον άλλον που θα οδηγήσει στο νέο Ουρανό και τη νέα γη, για τα οποία γίνεται λόγος στις γραφές (Ησαΐας 65:17, Αποκάλυψη 21:1), και θα αποκαλύψει στους άλλους την αλήθεια του μηνύματος του Ιησού για τη σωτηρία (Κατά Ιωάννη 13:35). Η απάντηση των Μαθημάτων Θαυμάτων σε αυτό το πρόβλημα - την αποδοχή της Εξιλέωσης για τον εαυτό μας - είναι απλή και απηχεί το βασικό μήνυμα της εσωτερικής μεταστροφής για το οποίο μιλούν οι προφήτες και το Ευαγγέλιο. Εφόσον δεν είμαστε εμείς οι θεραπευτές του κόσμου, οι εκφραστές της θείας δικαιοσύνης, οι διορθωτές των λαθών, η μόνη μας ευθύνη είναι να είμαστε όσο το δυνατόν πιο ελεύθεροι μέσα μας για να επιτρέψουμε σε Εκείνον που είναι ο Θεραπευτής να εργαστεί μέσα από εμάς. Το να πιστεύουμε ότι ο καθένας από εμάς ξέρει τι είναι καλύτερο για τον κόσμο, πόσο μάλλον για τον εαυτό μας, είναι το αποκορύφωμα της αλαζονείας. Ο Ιησούς ζητάει μόνο να τον αφήσουμε να είναι αυτός ο ίδιος μέσα μας, ώστε να μπορέσει να φέρει τον εαυτό του στους άλλους μέσα από εμάς.

Πάνω απ' όλα, συμμετέχουμε σε σχέδια για τη δικαιοσύνη, ώστε να θεραπευτούμε εμείς από την πίστη μας στην αδικία. Αυτό είναι ίσως το πιο σημαντικό σημείο απ' όλα' γιατί αν δεν δούμε τους εαυτούς μας ως μέρος της ίδιας διαδικασίας θεραπείας και διόρθωσης που προσπαθούμε να φέρουμε, ενισχύουμε απλώς την πίστη μας στο διαχωρισμό από το Θεό και από όλη την ανθρωπότητα. Όπως λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων σε αυτήν την σημαντική δήλωση που έχουμε ήδη παραθέσει: «... το ν' αντιληφθείς την θεραπεία του αδελφού σου ως θεραπεία του εαυτού σου είναι ο τρόπος να ενθυμηθείς τον Θεό» (Κ-12.ΙΙ.2:9). Δεν υπάρχει άλλος τρόπος. Το πρόβλημα του διαχωρισμού δεν μπορεί να λυθεί μέσα από μια διαδικασία που ενισχύει τον ίδιο το διαχωρισμό. Και το να κρατήσουμε κάποιο πρόσωπο έξω από τον κύκλο της θεραπείας, σημαίνει ότι αποκλείουμε όλους τους υπόλοιπους' γιατί αυτό το ένα πρόσωπο καθίσταται η προβολή της δικής μας ενοχής για το διαχωρισμό, και συμβολίζει το τέλος της τέλει δημιουργίας του Θεού.

Η μόνη μας δουλειά, είναι να ακυρώσουμε την ενοχή μας που μας εμποδίζει να είμαστε αγγελιαφόροι του Θεού εδώ στη γη. Όποια δουλειά και αν μας ανατεθεί, έχει ως επίκεντρο όχι μόνο το όφελος που μπορεί να αποφέρει στους άλλους, αλλά και το όφελος που μπορεί να αποφέρει σε εμάς. Αυτό είναι ένα ολοκληρωμένο κομμάτι του σχεδίου του Θεού για όλους μας. Η δουλειά που κάνουμε είναι η αίθουσα στην οποία μαθαίνουμε τα δικά μας μαθήματα συγχώρεσης. Αυτά τα μαθήματα, δίνουν πάντα την ευκαιρία να ακυρώσουμε την πίστη μας στο διαχωρισμό. Όταν αντιμετωπίζουμε αρρώστια, πόνο ή βάσανα οποιασδήποτε μορφής, υπάρχει Ένας δίπλα μας, ο Οποίος μας λέει, κτυπώντας μας τρυφερά στον ώμο:

Υπάρχει ένας άλλος τρόπος να το δεις αυτό. Πέρα από τα βάσανα και το φόβο, υπάρχει ένα φως που λάμπει. Δες αυτό το φως, και να ξέρεις ότι αυτό το φως λάμπει και μέσα σου. Μην μπεις στον πειρασμό να βλέπεις μόνο το σκοτάδι· στην προσπάθεια σου να ανακουφίσεις αυτούς που ακόμα ταυτίζονται με το σκοτάδι, κοίτα πέρα από αυτό, στο φως μέσα τους, ζητώντας να ενωθούν ξανά. Δες αυτό το φως να λάμπει σε κάθε πρόσωπο, ώστε να μπορέσουν μια μέρα όλοι να ξαναενωθούν στο Ένα Φως που ο Πατέρας σου αναγνωρίζει ως τον Εαυτό Του.

Τα Μαθήματα Θαυμάτων το θέτουν ως εξής: «Όταν η ψευδαίσθηση θεραπεύεται, εξαφανίζεται. Μην δεχτείς να υποφέρεις και έτσι θ' απομακρύνεις την ιδέα του να υποφέρεις. Η ευλογία σου πάει σε καθένα που υποφέρει, όταν εσύ επιλέγεις να δεις όλα τα δεινά, ως αυτό που αληθινά είναι» (Ασκ-ΜΙ.187.7:1-3).

Κάθε ένας μας οδηγείται στην ομάδα των μαθητών που μπορεί να διδάξει καλύτερα και από τους οποίους μπορεί να μάθει καλύτερα. Δεν υπάρχουν τυχαία γεγονότα στο σχέδιο του Ουρανού για την σωτηρία μας. Ωστόσο, αν και το συγκεκριμένο έργο μας πρέπει αναγκαστικά να είναι περιορισμένο, αυτό δεν σημαίνει ότι αποκλείει τους άλλους. Στην πραγματικότητα αν το κάνει και δούμε τους άλλους ως ανταγωνιστές ή αντιπάλους μας, τότε δεν μαθαίνουμε το μάθημα της συγχώρεσης που θα έπρεπε να διδάξουμε. Αυτό φάνηκε στη ζωή του Ιησού, κατά τη διάρκεια της οποίας αναφέρεται ότι ασχολήθηκε με σχετικά λίγους, και φάνηκε να περιορίζει την κύρια αποστολή του τα τελευταία τρία χρόνια, καθώς και των μαθητών του, στο λαό του Ισραήλ. Μόνο μετά την ανάσταση του έστειλε ο Ιησούς τους μαθητές του να κηρύξουν σε όλες τις χώρες. «Πηγαίνετε λοιπόν και κάνετε μαθητές μου όλα τα έθνη (Κατά Ματθαίο 28:19).

Κάθε κατάσταση μας προσφέρει την ίδια ευκαιρία να ακούσουμε τη Φωνή της συγχώρεσης και της αλήθειας να μας μιλάει με τον τρόπο που χρειαζόμαστε να την ακούσουμε, να ασκήσουμε τη συγχώρεση με τον τρόπο που μπορεί να φαίνεται ο πιο δύσκολος. Ας ταυτιστούμε με την Πηγή δύναμης μέσα μας, όχι με τη δική μας αδυναμία. Όταν πηγαίνουμε στους έχοντες ανάγκη, ας αναγνωρίσουμε ότι μας παρουσιάζεται η δική μας ανάγκη για συγχώρεση. Ας μην ταυτιζόμαστε με το αποτέλεσμα του πόνου που αντανakλά την ενοχή και το φόβο του εγώ, αλλά ας ταυτιζόμαστε με την Αγάπη που αφαιρεί αυτή την αιτία κάθε πόνου.

Ας προσευχηθούμε μαζί με όλους τους ανθρώπους – φτωχούς και πλούσιους, καταπιεσμένους και καταπιεστές, δολοφονημένους και δολοφόνους – έτσι ώστε να μην περιπλανηθούμε στον πειρασμό του διαχωρισμού, αλλά να επιτρέψουμε στον Πατέρα μας να μας οδηγήσει έξω από αυτόν. Ας προσευχηθούμε να μοιραστούμε την αντίληψη του Ιησού για τη δικαιοσύνη μοιραζόμενοι την Ταυτότητά του στο Θεό, ώστε να μην μπορούμε στον πειρασμό να αποκλείσουμε κανέναν από αυτή την Ταυτότητα. Ας μη φοβόμαστε αυτό που φαίνεται να είναι αποτυχία, αλλά ας αγκαλιάσουμε την πίστη που γνωρίζει ότι η δικαιοσύνη του Θεού θα επικρατήσει. Καθώς οι δικές μας αμαρτίες συγχωρούνται και η δικαιοσύνη του Θεού καλείται να βασιλεύσει στις καρδιές μας, αυτή η δικαιοσύνη θα ακτινοβολεί από την αθωότητά μας, ευλογώντας όλους τους ανθρώπους με την αγάπη που η αληθινή συγχώρεση ελευθερώνει.

Ας προσευχηθούμε ο ένας για τον άλλον, ώστε ο καθένας μας να κάνει το μικρό μέρος που του έχει ανατεθεί, αναγνωρίζοντας ότι σε αυτό το μέρος βρίσκεται το Όλον. Ας προσευχηθούμε να γίνει η συγχώρεση τέλεια μέσα μας, ώστε να γίνει τέλεια στον κόσμο. Αυτός είναι ο μοναδικός ρόλος που έχουμε στο σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία, και πρέπει να επιτευχθεί στις καρδιές μας, όπου θα καταστεί πραγματικότητα, όπως ήταν πάντα. Καλούμαστε να ζούμε και να περπατάμε στον κόσμο των διαχωρισμένων ανθρώπων, αλλά να περπατάμε με την αντίληψη της ολότητας που προέρχεται από την πίστη μας στη δική μας ολότητα. Όταν δεν θα παρεμβάλλουμε πλέον σκέψεις αμαρτίας και ενοχής, τιμωρίας και θριάμβου, διαχωρισμού και πόνου, ανάμεσα σε εμάς και τον κόσμο που αγαπάμε, θα επιτύχουμε στο έργο που πρέπει να κάνουμε στο όνομα του Ιησού. Τότε θα ξέρουμε ότι δεν είμαστε χωριστά από τον κόσμο, ούτε αυτός είναι χωριστά από εμάς.

[1] Το αντίστοιχο των Μαθημάτων σε αυτά είναι τα δέκα χαρακτηριστικά ενός δασκάλου του Θεού, που βρίσκονται στο εγχειρίδιο για δασκάλους: εμπιστοσύνη, ειλικρίνεια, ανεκτικότητα, ευγένεια, χαρά, ανυπεράσπιστα στάση, γενναιοδωρία, υπομονή, πίστη και ανοιχτό μυαλό (Εγχ-4.Ι-Χ). Μια ανάλυση αυτών των χαρακτηριστικών μπορείτε να βρείτε στο βιβλίο μου *Christian Psychology in A Course in Miracles*, σελ. 68-70, και στο άλμπουμ «What It Means to Be a Teacher of God».

ΜΕΡΟΣ IV - ΙΗΣΟΥΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα προηγούμενα κεφάλαια εξετάστηκε ο Ιησούς από την ιστορική προοπτική των διδασκαλιών του σχετικά με τη συγχώρεση, και του παραδείγματος της ζωής του πριν από δύο χιλιάδες χρόνια. Η ιστορία του όμως δεν τελειώνει εδώ, γιατί η ανάσταση δεν ολοκλήρωσε το έργο του. Η αναστημένη ζωή του Ιησού είναι τόσο παρούσα για εμάς σήμερα όσο ήταν και για τους μαθητές που την έζησαν πρώτοι κατά την περίοδο μετά το θάνατό του. Η παρούσα φάση του ρόλου του Ιησού ως αγγελιοφόρου του Θεού είναι αυτή του ανθρώπου που, έχοντας νικήσει τον θάνατο και την αμαρτία, τώρα μας βοηθά να ολοκληρώσουμε την ίδια διαδικασία υπέρβασης του εγώ που ολοκλήρωσε ο ίδιος: την προσφορά της πλήρους συγχώρεσης που αποκαθιστά στη συνείδησή μας την αληθινή μας Ταυτότητα στον Θεό. Αυτός είναι ο Ιησούς που ζει σήμερα και ο οποίος, υπενθυμίζοντας την αδιάσπαστη πραγματικότητα της Βασιλείας εντός μας, παραμένει ο πάντα-παρών δάσκαλος μας.

Αυτό το μέρος χωρίζεται σε δύο κεφάλαια. Στο πρώτο, εξετάζουμε το πρόσωπο στο οποίο πρόκειται να εναποθέσουμε την πίστη και την εμπιστοσύνη μας, απαντώντας στην ερώτηση: «Ποιος είναι ο Ιησούς;» Κατόπιν εξετάζουμε κάποια από τα εμπόδια να τον εμπιστευθούμε, απαντώντας στην ερώτηση: «Γιατί πρέπει να συγχωρέσουμε τον Ιησού;» Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύουμε τι σημαίνει να πιστεύεις στον Ιησού και να έχεις μια προσωπική σχέση μαζί του, απαντώντας στην ερώτηση: «Χρειαζόμαστε τον Ιησού;»

Κεφάλαιο 15 – Η ιδιαίτερη σχέση μας με τον Ιησού

Ποιος είναι ο Ιησούς;

Τα δύο μεγαλύτερα εμπόδια στο να γνωρίσουμε ποιος είναι ο Ιησούς είναι τα γνωστά λάθη των σχέσεων ιδιαίτερης αγάπης και μίσους. Θα συζητήσουμε το πρώτο από αυτά σε αυτή την ενότητα.

Στις ιδιαίτερες σχέσεις αγάπης, επιδιώκουμε να ειδωλοποιούμε αυτούς που έχουμε επιλέξει να είναι οι ιδιαίτεροί μας σύντροφοι αγάπης, τοποθετώντας τους σε ένα βάθρο. Με αυτόν τον τρόπο, ασυνείδητα εξυψώνουμε τον εαυτό μας: πόσο καλύτεροι πρέπει να είμαστε αν έχουμε σχέση με κάποιον που είναι τόσο ξεχωριστός, και πόσο πιο ξεχωριστοί γινόμαστε όταν στη βάση του βάρους αναγράφονται οι λέξεις: Ο μονογενής Υιός του Θεού. Σε ένα βαθύτερο επίπεδο υποτιμούμε επίσης τον εαυτό μας. Στη γλώσσα του παραδοσιακού χριστιανισμού, ο Ιησούς ταυτιζόταν αποκλειστικά με τον Χριστό, το Δεύτερο Πρόσωπο της Αγίας Τριάδας. Είναι ο μοναδικός Υιός του Θεού, ενώ εμείς είμαστε απλώς οι υιοθετημένοι υιοί. Ο Απόστολος Παύλος έδωσε σε αυτή τη διδασκαλία την πιο ξεκάθαρη έκφρασή της: «Όταν ήρθε ο καθορισμένος καιρός, ο Θεός έστειλε τον Υιό του, γεννημένο από γυναίκα, γεννημένο υποκείμενο του Νόμου, για να λυτρώσει τους υποτελείς του Νόμου και να μας δώσει τη δυνατότητα να υιοθετηθούμε ως υιοί» (Προς Γαλάτες 4:4)· και «[ο Θεός αποφάσισε] να γίνουμε υιοθετημένοι υιοί του, μέσω του Ιησού Χριστού για τους δικούς του ευγενικούς σκοπούς» (Προς Εφεσίους 1:5).

Ανυψώνοντας τον Ιησού με μια θέση ίση με του Θεού, οι Χριστιανοί αρνήθηκαν την μοναδική συνεισφορά του: ότι όσα έκανε εκείνος θα μπορούσαμε να κάνουμε και εμείς. Αρνούμενοι την ισότητά του με μας, αρνούμαστε να τον χρησιμοποιήσουμε σαν πρότυπο μάθησης. Έχοντας γεννηθεί θεϊκός, ο Ιησούς έχει ένα «προβάδισμα» ή ένα αθέμιτο πλεονέκτημα, όπως λέγεται. Τα Μαθήματα Θαυμάτων σε ένα απόσπασμα που αναφέρθηκε εν μέρει νωρίτερα αναφέρουν:

Το όνομα του Ιησού είναι το όνομα ενός που ήταν άνθρωπος αλλά είδε το πρόσωπο του Χριστού σε όλους τους αδελφούς του και ενθυμήθηκε τον Θεό. Οπότε αυτός ταυτίστηκε με τον Χριστό, όχι πλέον ως άνθρωπος, αλλά ένα με τον Θεό. ... Στην πλήρη ταύτισή του με τον Χριστό – ο τέλειος Υιός του Θεού, η μία δημιουργία Του και ευτυχία Του, για πάντα όμοιος μ' Εαυτόν και ένα μ' Αυτόν – ο Ιησούς έγινε όλα όσα εσύ είσαι. Έδειξε την οδό για να τον ακολουθήσεις. Σε οδηγεί πίσω στον Θεό επειδή είδε την οδό μπροστά του, και την ακολούθησε. ... Είναι αυτός ο Χριστός; Ω, ναι, μαζί με σένα. (Αποσ.Όρων-5.2:1-2; 3:1-3; 5:1-2)

Έτσι, ο Ιησούς, είναι εκείνος που ολοκλήρωσε πρώτος το μονοπάτι της Επανόρθωσής του. Αρχισε όπως κι εμείς, πιστεύοντας στην πραγματικότητα του διαχωρισμένου κόσμου του εγώ. Τώρα έχοντας μάθει τέλεια και πλήρως τα μαθήματά του, έρχεται ξανά να μας βοηθήσει να βαδίσουμε το μονοπάτι της συγχώρησης όπως έκανε και αυτός. Στα Μαθήματα Θαυμάτων μας ζητάει να

τον θεωρούμε ένα μεγαλύτερο αδελφό, «Ένας μεγαλύτερος αδελφός δικαιούται τον σεβασμό για την μεγαλύτερη εμπειρία του, και την υπακοή για την μεγαλύτερη σοφία του. ... την αγάπη επειδή είναι ένας αδελφός και την αφοσίωση...». (Κ-1.ΙΙ.3:7-8). Αλλά δεν ζητά θαυμασμό: «Οι ίσοι δεν πρέπει να αισθάνονται θαυμασμό ο ένας για τον άλλο γιατί ο θαυμασμός υπονοεί ανισότητα. Είναι επομένως μία ακατάλληλη αντίδραση προς εμένα» (Κ-1.ΙΙ.3:5-6). Τονίζοντας την ισότητά του με μας, προσθέτει: «Δεν υπάρχει τίποτα σε μένα το οποίο εσύ να μην μπορείς να επιτύχεις. Δεν έχω τίποτα που να μην προέρχεται από τον Θεό. Η διαφορά μεταξύ μας τώρα είναι ότι εγώ δεν έχω τίποτα άλλο» (Κ-1.ΙΙ.3:10-12).

Όλοι μας ερχόμαστε σε αυτό τον κόσμο με δύο ονόματα: αυτό που μας έδωσαν, με το οποίο μας γνωρίζουν ως σώμα, και Χριστός, το Όνομα που μας έδωσε ο Θεός στην δημιουργία. Όπως δηλώνει ένα μάθημα από το βιβλίο των ασκήσεων: «Το Όνομα του Θεού είναι η κληρονομιά μου» (Ασκ- ΜΙ.184). Όταν ο Ιησούς υπερέβη την εγωική του ταυτότητα, αυτός και ο Χριστός ταυτίστηκαν. Με αυτή την έννοια είναι ο Χριστός, γιατί δεν είναι πια το εγώ του. Αυτή είναι «... μία κατάσταση, η οποία είναι μόνο δυνητική για σένα» (Κ-1.ΙΙ.3:13). Έτσι μπορούμε να πούμε ότι εμείς και ο Ιησούς διαφέρουμε ως προς το χρόνο, αλλά όχι ως προς την αιωνιότητα. Ως προς το χρόνο, λοιπόν, λέει:

«Εσύ στέκεσαι κάτω από μένα και εγώ στέκομαι κάτω από τον Θεό. Κατά την διαδικασία «ανύψωσης», εγώ βρίσκομαι υψηλότερα γιατί χωρίς εμένα η απόσταση ανάμεσα στον Θεό και τον άνθρωπο θα ήταν πολύ μεγάλη για σένα να την καλύψεις. Γεφυρώνω την απόσταση ως μεγαλύτερος αδελφός σου από την μία πλευρά, και ως Υιός του Θεού από την άλλη. Η αφοσίωσή μου στους αδελφούς μου με έθεσε επικεφαλής της Υιότητας, την οποία ολοκληρώνω επειδή την μοιράζομαι» (Κ-1.ΙΙ.4:3-6).

Ο Hans Küng, ο αμφιλεγόμενος καθολικός θεολόγος, συνόψισε ωραία αυτό το ζήτημα δηλώνοντας ότι ο Ιησούς είναι ο Υιός του Θεού, «καθισμένους στα δεξιά του Πατέρα», λόγω λειτουργίας, όχι λόγω φύσης. Με άλλα λόγια, ο Ιησούς έγινε ο Υιός του Θεού, ή Χριστός, χάρη στο γεγονός ότι πρώτα ολοκλήρωσε το προσωπικό του σχέδιο Εξιλέωσης και μας βοήθησε να κάνουμε το ίδιο, αλλά στη φύση του είναι εγγενής ο Χριστός που είναι εγγενής σε όλους μας.

Πώς συνέβη αυτό το Χριστολογικό λάθος; Είναι λυπηρό να συνειδητοποιούμε ότι η ίδια η ενοχή που ο Ιησούς ήρθε να καταργήσει κατάληξε να γίνει το μεγαλύτερο εμπόδιο στην κατανόηση του μηνύματός του και αυτού του ίδιου. Έχουμε ήδη δει πως η ενοχή των πρώτων ακολούθων του Ιησού ενισχύθηκε κατά την διάρκεια της ζωής και του θανάτου του, και ότι αυτή η ενοχή δεν εξαλείφθηκε ποτέ. Σχεδόν αμέσως οδήγησε στις παρανοήσεις της σταύρωσης, που συζητήθηκαν στο Κεφάλαιο 9, οι οποίες απλώς ενίσχυσαν την ενοχή των ιδίων των μαθητών. Οι αιώνες των διωγμών που ακολούθησαν ήταν μόνον μία από αυτές τις ατυχείς συνέπειες. Μια άλλη ήταν οι Χριστολογικές τους ερμηνείες περί του Ιησού. Η ενοχή τους όχι μόνο απαιτούσε να τιμωρηθούν, αλλά απαιτούσε επίσης να είναι κατώτεροι. Δεν μπορούσαν να είναι σαν τον Ιησού επειδή η ενοχή τους δεν τους άφηνε να πιστέψουν ότι και αυτοί ήταν αγαπημένοι Υιοί του Θεού. Έτσι, ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους του μηνύματος του Ιησού χάθηκε, καθιστώντας αναγκαία την επανάληψη του

μηνύματος τόσο στα Μαθήματα όσο και σε αυτό το βιβλίο: «Όταν φοβάσαι, μείνε ακίνητος και γνώριζε ότι ο Θεός είναι πραγματικός, και εσύ είσαι ο αγαπημένος Του Υιός, μέσα στον οποίο Αυτός είναι πολύ ευχαριστημένος.» (Κ-4.Ι.8:6). Το «καλύτερο» που μπορούσαν να κάνουν οι μαθητές ήταν η έννοια του Παύλου για υιοθετημένους υιούς.

Έτσι, ο ίδιος ο διαχωρισμός που αποστολή του Ιησού ήταν να αναιρέσει, ενσωματώθηκε στην εικόνα εκείνου που δίδαξε την ενότητα όλων των παιδιών στον ένα Θεό. Όπως λέει και ο Όργουελ, στον εφιαλτικό κόσμο του βιβλίου 'Η φάρμα των ζώων': «Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι, αλλά μερικοί είναι πιο ίσοι από τους άλλους». Αυτή η πεποίθηση του διαχωρισμού διαιωνίστηκε σε όλη τη χριστιανική ιστορία από τις προβολές των ανθρώπων σε εκείνους που θεωρούνταν ότι δεν άξιζαν τη βασιλεία του Θεού, καλύπτοντας τη δική τους ασυνείδητη πεποίθηση ότι οι ίδιοι δεν άξιζαν τη βασιλεία του Θεού. Έτσι, ο Ιησούς έγινε το ιδιαίτερο αντικείμενο αγάπης και όλοι όσοι δεν πίστευαν σε αυτόν, όπως οι οπαδοί του, έγιναν οι ιδιαίτεροι αποδιοπομπαίοι τράγοι μίσους. Κάτω από αυτό το τεράστιο σύννεφο της ιδιαιτερότητας, το καθαρό φως του Ιησού και του μηνύματός του κρύφτηκε.

Στην πλευρά του ιδιαίτερου μίσους στη σχέση των ανθρώπων με τον Ιησού, παρατηρούμε παρόμοιες δυναμικές, αλλά με την αντίθετη μορφή. Αυτές θα εξετάσουμε στην επόμενη ενότητα σχετικά με την ανάγκη μας να συγχωρήσουμε τον Ιησού.

Γιατί πρέπει να συγχωρήσουμε τον Ιησού;

Παρόλο που τα Μαθήματα Θαυμάτων δεν απαιτούν να πιστέψουμε στον Ιησού (βλ. Κεφάλαιο 16), μας ζητούν όμως να τον συγχωρήσουμε. Ο Ιησούς δηλώνει, για παράδειγμα «Έχω μεγάλη ανάγκη από κρίνα, διότι ο Υιός του Θεού δεν με έχει συγχωρέσει» (Κ-20.ΙΙ.4:1) Συνήθως δεν σκέφτεται κανείς την ανάγκη να συγχωρήσει τον Ιησού, και για πολλούς, ιδίως για τους χριστιανούς που έχουν αφιερώσει τη ζωή και την καρδιά τους σ' αυτόν, το να συγχωρήσουν τον Ιησού δεν θα είχε νόημα. Ωστόσο, δεν υπάρχει πιθανώς πιο διαδεδομένο και σοβαρό εμπόδιο για έναν πνευματικό αναζητητή του δυτικού κόσμου από την έλλειψη συγχώρεσης προς εκείνον που ήρθε να μας βοηθήσει. Η κατανόηση των δυναμικών του εγώ μας βοηθά να κατανοήσουμε αυτή την κατά τα άλλα ακατανόητη κατάσταση. Μπορούμε να δούμε ότι στην πραγματικότητα πρέπει να συγχωρήσουμε τον Ιησού σε δύο επίπεδα: για αυτό που δεν είναι (τα είδωλα της ιδιαιτερότητας που τον κάναμε), και σε ένα βαθύτερο επίπεδο, γι αυτό που είναι πραγματικά.

Δεν έχει υπάρξει πιο δυνατό σύμβολο – αγάπης και μίσους – στον δυτικό κόσμο από τον Ιησού. Έχουμε εξετάσει την ιδιαίτερη σχέση αγάπης με τον Ιησού από την πλευρά των μαθητών (Κεφάλαιο 6) και του χριστιανικού κόσμου (στην προηγούμενη ενότητα). Στην πρώτη περίπτωση, είδαμε την ανάγκη των μαθητών να προβάλλουν στον Ιησού τις δικές τους μαγικές ελπίδες για σωτηρία (με τις οποίες μπορούσαν να ταυτιστούν και οι εδώ και δύο χιλιάδες χρόνια μαθητές: ο Ιησούς θα το κάνει για μας) και την αναπόφευκτη απογοήτευσή τους όταν αυτές οι ελπίδες δεν πραγματοποιήθηκαν με τη μορφή

που περίμεναν. Στη δεύτερη περίπτωση, η ανάγκη μας να θεωρούμε τον Ιησού ξεχωριστό και διαφορετικό από όλους τους άλλους οδήγησε στην εξιδανίκευσή του, σε σημείο να τον κάνουμε Θεό.

Στην εισαγωγή αυτού του βιβλίου, σχολιάσαμε εν συντομία τα «πικρά είδωλα» που έχουν φτιαχτεί γύρω από το πρόσωπό του. Η ανάλυσή μας πάνω στις παρανοήσεις της σταύρωσης εξήγησαν τις δυναμικές του εγώ πίσω από τέτοιες προβολές, αποκαλύπτοντας τους λόγους πίσω από την ιδιαίτερη σχέση μίσους που έχουμε μαζί του. Σε αυτήν την ενότητα θα διερευνήσουμε τις μορφές τους σε μεγαλύτερο βάθος.

Δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε τα αρνητικά συναισθήματα του Εβραϊκού λαού προς τον Ιησού. Για τους Εβραίους, ο Ιησούς έχει γίνει συνώνυμος με το μίσος, και ένα σύμβολο 2000 χρόνων διωγμών, απόρριψης και ανθρωποκτονιών. Η μακρά και τραγική ιστορία του Χριστιανικού αντισημιτισμού (που τώρα έχει αποκατασταθεί στην Καθολική Εκκλησία μετά το Β' Βατικανό Συνέδριο, καθώς και στις Προτεσταντικές Εκκλησίες), θα μπορούσε σίγουρα να δικαιολογήσει αυτή την ταύτιση. Έχει φτάσει ακόμη και στο ακραίο σημείο ορισμένοι Εβραίοι να ταυτίζουν τη ναζιστική Γερμανία με τον Χριστιανισμό, κατηγορώντας τον Ιησού για τον Χίτλερ και το Ολοκαύτωμα. Είναι σαφές ότι οι προσπάθειες πολλών Χριστιανών να μεταθέσουν την ευθύνη στους Εβραίους ήταν μια ξεκάθαρη άρνηση του ίδιου του μηνύματος αγάπης και συγχώρεσης που δίδαξε και εφάρμοσε ο Ιησούς.

Όμως, δεν ήταν μόνον οι Εβραίοι που είχαν δυσκολία με τον Ιησού. Και για τους Χριστιανούς υπήρξε μια προβληματική μορφή. Καθώς θεωρήθηκε ως το «Θυσιαζόμενο Θύμα» που ο θάνατος του απαιτήθηκε από το σχέδιο του Θεού για την Εξιλέωση, ο Ιησούς έγινε σύμβολο θυσίας, πόνου και θανάτου. Επιπλέον, αφού η ίδια η ενοχή των Χριστιανών απαιτούσε έναν αποδιοπομπαίο τράγο για να του επιτεθεί, οι προκύπτοντες διαχωρισμοί και οι διαιρέσεις, ταυτίστηκαν επίσης με το Θέλημα του Θεού, με τον Ιησού να αποτελεί μορφή συσπείρωσης γύρω από την οποία πραγματοποιήθηκαν τέτοιες σταυροφορίες. Αρκεί να θυμηθούμε το όραμα του Κωνσταντίνου με το σταυρό και τα λόγια «Εν τούτω νίκα», όταν ξεκίνησε τον πόλεμο εναντίον αυτών που θεωρούσε βαρβάρους. Ο Πρίγκιπας της Ειρήνης είχε γίνει ο Πρίγκιπας του Πολέμου.

Όπως αναλύσαμε στα Μέρη II και III, εφόσον οι Χριστιανοί πίστευαν ότι ο Ιησούς τους ζητούσε να θυσιάσουν ό,τι τους ήταν αγαπητό για να βρουν τη σωτηρία, ασυνείδητα θα έτρεφαν μνησικακία προς αυτόν που τους «είπε» να κάνουν αυτό που κρυφά δεν ήθελαν να κάνουν. Όπως είδαμε, το να αλλάξεις συμπεριφορά χωρίς να αλλάξεις το νου σου, δεν θα λύσει ποτέ ένα πρόβλημα ούτε θα φέρει ειρήνη. Η ενοχή παραμένει συνδεδεμένη με τις σκέψεις μας, όχι μόνο με την συμπεριφορά μας. Έτσι, μπορούμε να δούμε πόσο απόλυτα η σχέση του Χριστιανισμού με τον Ιησού, έπεσε στην παγίδα της ιδιαιτερότητας του εγώ. Νιώθοντας συνειδητά αγάπη και αφοσίωση προς τον Ιησού, οι Χριστιανοί ασυνείδητα τον μισούσαν για τη ζωή γεμάτη θυσίες και πόνου που πίστευαν ότι τους καλούσε να ζήσουν. Το 'βασανισμένο και ετοιμοθάνατο σώμα' του στο σταυρό συμβόλιζε την ουσία της σωτηρίας και τη δική τους ενοχή, επισημαίνοντας την αποτυχία τους να υποφέρουν ομοίως, τον στόχο κάθε

‘καλού Χριστιανού’. Από αυτή την εικόνα του Ιησού στο σταυρό προέκυψαν αιώνες υπέροχης τέχνης, που από τη μία πλευρά ενέπνευσαν χιλιάδες ανθρώπους, αλλά από την άλλη ενίσχυσαν την άποψη του εγώ για τη σωτηρία: την εξιλέωση με θυσία. Έτσι, η ενοχή αναδείχθηκε θριαμβευτική πάνω στο «σταυρό της λύτρωσης».

Αυτή η ασυνείδητη ενοχή προβάλλεται με πολλές μορφές. Οι πιο φανερές είναι οι μορφές της καταδίκης και της επίθεσης που ήδη έχουμε εξετάσει. Όσο αυτές συνεχίζονται, οι συνειδητές εμπειρίες θα εξακολουθήσουν να είναι αυτές της ιδιαίτερης αγάπης για τον Ιησού, η δικαιολογία για μια ζωή γεμάτη θυσίες, τιμωρία και διαίρεση. Αυτό ισχύει είτε το αντικείμενο της προβολής είναι κάποιος άλλος, είτε το ίδιο το σώμα μας μέσα από μια ζωή γεμάτη ασθένειες, πόνο και, στην πιο ακραία μορφή του, μαρτύριο. Αυτό που αναδύεται είναι η εσωτερική σύγκρουση που λατρεύει το εγώ. Στο συνειδητό επίπεδο αφιερώνουμε τη ζωή μας στον Ιησού, το σύμβολο της αγάπης του Θεού, ενώ ασυνείδητα διατηρούμε αισθήματα ενοχής, πόνου και θυμού. Πρόκειται για το γνωστό παράδειγμα που συζητήσαμε στο πλαίσιο των ιδιαίτερων σχέσεων αγάπης, όπου το μίσος αποσπάται και «προστατεύεται» από την αγάπη που πιστεύουμε ότι είναι γνήσια. Έτσι, η βασική ενοχή που είναι η ρίζα όλων των προβλημάτων μας, ενισχύεται και διατηρείται μέσω της συνεχούς προβολής, βρίσκοντας αποδιοπομπαίους τράγους – τους εαυτούς μας ή άλλους – για να τροφοδοτήσουν τον κύκλο ενοχή-επίθεση στον οποίο τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει ποτέ.

Υπάρχει ένας άλλος τρόπος που μπορεί το εγώ να ‘επιλύσει’ την σύγκρουση του, αν η προβολή μέσω του αποδιοπομπαίου τράγου είναι απαράδεκτη ως αντίσταση. Μπορούμε να αρνηθούμε την αγάπη και την αφοσίωσή μας στον Ιησού, ελαχιστοποιώντας έτσι την σύγκρουση ανάμεσα στο μίσος και στην αγάπη μας. Έτσι, η κρυφή ζωή της θυσίας και της προβολής δεν χρειάζεται πια να συγκρούεται με την προσήλωση σε ένα δάσκαλο ελέους και συγχώρεσης. Απλώς δεν τον ακολουθούμε καθόλου. Οι μορφές αυτής της αντίστασης ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό, συμπεριλαμβανομένης της άρνησης της ύπαρξης του Ιησού, της άρνησης της ανάστασής του ή της αποδοχής της ανάστασής του, αλλά και της απόρριψης της παρουσίας του στον κόσμο σήμερα. Μεγάλο μέρος αυτού του αρνητικού συναισθήματος μπορεί να αποδοθεί στον τρόπο με τον οποίο το όνομα του Ιησού επικαλείτο κατά τη διάρκεια των αιώνων ως μέσο για να δικαιολογηθεί ο διωγμός και ο διαχωρισμός. Μπορούμε να παρατηρήσουμε μια σειρά από αυτές τις αντιδράσεις που αφορούν τα Μαθήματα Θαυμάτων, όπου αμφισβητείται ο συγκεκριμένα αναγνωρίσιμος ρόλος του Ιησού ως συγγραφέα. Όταν συμβαίνει αυτό, οι μαθητές των Μαθημάτων βρίσκονται σε δύσκολη θέση. Από τη μία πλευρά, μπορεί να πιστεύουν ακράδαντα κάθε λέξη τους, θεωρώντας τα ως το δικό τους πνευματικό μονοπάτι, ενώ από την άλλη πλευρά, αρνούνται την πηγή του. Επιπλέον, αν οι άνθρωποι έχουν βιώσει πόνο στις πρώτες τους εμπειρίες με τον Χριστιανισμό, θα θεωρήσουν προβληματική τη χριστιανική ορολογία καθώς και τις αναφορές στον Ιησού σε πρώτο πρόσωπο, και θα χρειαστεί να μεταφράσουν αυτές τις συγκεκριμένες λέξεις ή έννοιες με άλλες πιο ευχάριστες. Έτσι, το εγώ ύπουλα κτίζει μία σύγκρουση στα πλαίσια της δικής τους εμπειρίας με τα Μαθήματα.

Αν προσπαθήσουμε να αρνηθούμε, να αγνοήσουμε ή να εκλογικεύσουμε αυτά τα Χριστιανικά στοιχεία είναι σαν να αρνούμαστε έναν από τους σκοπούς που τα Μαθήματα Θαυμάτων υπηρετούν: την συγχώρεση και την επανεμφάνιση του Χριστιανισμού. Ένας από τους σκοπούς των Μαθημάτων Θαυμάτων μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι η θεραπεία των διαιρέσεων μέσα στο Χριστιανισμό, για να μην αναφέρουμε την εχθρότητα που υπήρχε σχεδόν από την αρχή ανάμεσα στο Χριστιανισμό και τον Ιουδαϊσμό, και των άλλων λαών του κόσμου. Ο Ιησούς ήρθε πριν δύο χιλιάδες χρόνια για να διορθώσει λάθη που ενυπήρχαν στον Ιουδαϊσμό, όπως και να παρουσιάσει το παγκόσμιο μήνυμά του στον κόσμο. Δεν ήρθε καθόλου να εμπνεύσει την γέννηση μιας καινούργιας θρησκείας – ‘της μόνης αληθινής πίστης’ – αρνούμενος την εγκυρότητα της παλιάς. Επιπλέον, η εκ νέου μετάφραση της γλώσσας και του νοηματικού πλαισίου των Μαθημάτων προστατεύει την έλλειψη συγχώρεσης του Χριστιανισμού και του Ιησού όπως αυτή είχε προβληθεί. Αν δεν επεξεργαστούν τα ασυνείδητα συναισθήματα πόνου και θυμού που μπορεί να προκαλέσουν τα Μαθήματα, οι μαθητές εμποδίζουν τους εαυτούς τους να βιώσουν τη συγχώρεση που μας ζητά ο Ιησούς.

Μπορούμε να καταλάβουμε την σημασία της συγχώρεσης του Ιησού σε ένα βαθύτερο επίπεδο: συγχωρώντας αυτόν για αυτό που πραγματικά ήταν και είναι, πέρα από τις στρεβλώσεις των προβολών της ιδιαίτερης αγάπης και μίσους μας. Έχουμε ήδη δει ότι για το εγώ οι αθώοι είναι ένοχοι, γιατί αρνούνται την ενοχή που είναι η κεντρική έννοια στην παράλογη θρησκεία του εγώ. Χωρίς την ενοχή ολόκληρο το σύστημα σκέψης του εγώ, καταρρέει, και εξαφανίζεται πίσω στο τίποτα από όπου ήρθε. Αφού είμαστε όλοι εγώ, το μέρος μας που ακόμα ταυτίζεται με το σύστημα σκέψης του θα βρει την συγχωρητική παρουσία του Ιησού εντελώς αφόρητη. Αυτό είναι που το εγώ πραγματικά του καταλογίζει. Οι εικόνες της ενοχής, της θυσίας και του πόνου που έχει φτιάξει για αυτόν δεν είναι παρά προπετάσματα καπνού για να καλύψουν την αληθινή πηγή της επιθυμίας μας να απομακρυνθούμε από αυτόν: το γεγονός ότι μας αγαπά. Πόσο σκανδαλώδης είναι η αγάπη του Ιησού για το εγώ που είναι χτισμένο πάνω στο μίσος για το Θεό! Έτσι, μισούμε εκείνον που ήρθε για να αντιπροσωπεύσει το Θεό για μας, επειδή, όπως λένε τα Μαθήματα Θαυμάτων, όπως έχουμε ήδη δει, το όνομα του Ιησού «... αντιπροσωπεύει αγάπη που δεν είναι αυτού του κόσμου. ... το λαμπερό σύμβολο για τον Λόγο του Θεού, τόσο κοντά σ’ αυτό που αντιπροσωπεύει, που ο μικρός χώρος ανάμεσα στα δύο χάνεται...» (Εγχ-23.4:2,4).

Επειδή ο Ιησούς είναι τόσο απειλητικός για το εγώ, αυτό πρέπει να επιτεθεί σε αυτόν και στο μήνυμά του όσο πιο άγρια μπορεί, και οι μεγάλες διαστρεβλώσεις του μηνύματος του Ιησού ανά τους αιώνες είναι αποδείξεις αυτών των επιθέσεων. Αυτή τη στιγμή μπορεί να προκύψει ένα ερώτημα: Δεν γνώριζε ο Ιησούς ότι ο θάνατος και η ανάστασή του θα είχαν τα καταστροφικά αποτελέσματα της παρερμηνείας τους από σχεδόν όλους τους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων από εκείνους που θεωρούνται ότι ήταν οι πιο στενοί μαθητές και φίλοι του; Και αν το γνώριζε, γιατί επέλεξε να παρουσιάσει το μήνυμά του με τέτοια μορφή; Προτείνεται μια απάντηση που θα μπορούσε να προκύψει από τις βασικές αρχές που θέτει στα Μαθήματα Θαυμάτων.

Τα λάθη δεν μπορούν να διορθωθούν όσο δεν τα βλέπουμε. Μόνο όταν έρθουν στο φως της συγχώρεσης μπορούν να εξαλειφθούν. Είδαμε ότι ο σκοπός της ζωής του Ιησού ήταν να συγχωρήσει την αμαρτία. Πώς θα μπορούσε να το επιτύχει αυτό χωρίς να φέρει στη συνείδηση των ανθρώπων τις «κρυφές αμαρτίες και τα κρυμμένα μίση» τους; Θα μπορούσε να υπάρξει πιο αποτελεσματικός τρόπος από το να παρουσιάσει το τέλειο πρότυπο της Αγάπης του Θεού και το άτρωτο των παιδιών Του; Ο Ιησούς, έτσι, έγινε η οθόνη πάνω στην οποία το εγώ μας μπορούσε να προβάλει όλο το σκοτάδι του, δίνοντάς μας την ευκαιρία να επανεξετάσουμε αυτά που το εγώ προσπαθούσε να κρύψει από εμάς.

Το σχέδιο της Εξιλέωσης, με επικεφαλής τον Ιησού, απαιτούσε αυτή τη ριζοσπαστική πράξη που ανέδειξε το «χειρότερο» στο εγώ όλων όσων τον γνώρισαν, και όλων όσων επηρεάστηκαν από τον Χριστιανισμό. [1] Πρακτικά, κανένας άνθρωπος δεν θα μπορούσε να γνωρίσει τον Ιησού χωρίς να νιώσει κάποια μορφή ενοχής, πληγής, θυμού, απελπισίας ή εγκατάλειψης, πιστεύοντας ότι ο Θεός τον εγκατέλειψε σε μια σειρά από αθετημένες υποσχέσεις. Είτε από την πλευρά του ιδιαίτερου μίσους είτε από την πλευρά της ιδιαίτερης αγάπης, οι άνθρωποι θα είχαν αναγκαστεί να κοιτάξουν τις βαθύτερες περιοχές του εγώ τους. Η δραπέτευση από μια τέτοια σύγκρουση έχει πάρει όλες τις μορφές που έχουμε εξετάσει - από διώξεις και δολοφονίες μέχρι φαινομενική άγνοια ή αδιαφορία.

Ίσως μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα τον σκοπό του Ιησού από την άποψη των μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων του. Είναι χρήσιμο να θυμόμαστε ότι η άποψή του για το χρόνο είναι διαφορετική από τη δική μας, γιατί εμείς εξακολουθούμε να βυθιζόμαστε στη φαινομενική πραγματικότητα του. Όπως λέει στα Μαθήματα Θαυμάτων, αναφερόμενος στην έλλειψη πραγματικότητας του χρόνου: «Όμως, τι νόημα μπορούν να μεταφέρουν τα λόγια σε όσους ακόμα μετρούν τις ώρες, και ξυπνούν και εργάζονται και πάνε για ύπνο με βάση αυτές;» (Ασκ-ΜΙ.169.10:4). Ο Ιησούς στέκεται στο τέλος του χρόνου που συνορεύει με την αιωνιότητα, και περιμένει υπομονετικά το τέλος αυτού που ξέρει ότι δεν υπήρξε ποτέ. Δεν το εξηγεί αυτό σε εμάς που δεν θα μπορούσαμε ποτέ να το καταλάβουμε. Ωστόσο, ζητάει να εμπιστευτούμε την τρυφερή καθοδήγησή του μέσα στο λαβύρινθο του χρόνου, καθώς μας οδηγεί εκεί όπου στέκεται ο ίδιος, ένα βήμα πριν από τον Ουρανό και από τη στιγμή που όλα τα παιδιά του Θεού θα επανενωθούν, επιτρέποντας έτσι στον Πατέρα μας να κάνει το «τελευταίο βήμα», «γέρνοντας κάτω [προς εμάς] ανυψώνοντάς μας σ' Αυτόν» (Κ-11.VIII.15:5).

Αυτό που δεν μπορούσε να αντιμετωπιστεί πριν, φαίνεται να βγαίνει ξανά στην επιφάνεια στην εποχή της ψυχολογίας, όπου η ασυνείδητη δυναμική της προβολής είναι κοινά αποδεκτή και κατανοητή και μπορούμε να καταλάβουμε αυτό που οι προηγούμενες γενιές δεν μπορούσαν να καταλάβουν. Στα Μαθήματα Θαυμάτων, ο Ιησούς παρουσιάζει μια ευκαιρία να επανεξετάσουμε τα ίδια τα ζητήματα του εγώ που η ζωή, ο θάνατος και η ανάστασή του παρουσίασαν στον κόσμο πριν από δύο χιλιάδες χρόνια. Το να μην συγχωρήσουμε τον Ιησού, ή να μην αναγνωρίσουμε καν την ανάγκη να συγχωρήσουμε αυτόν ή τις θρησκείες που ισχυρίζονται ότι ξεπήδησαν από αυτόν, σημαίνει ότι αρνούμαστε την ευκαιρία να συγχωρήσουμε εκείνα τα

κομμάτια του εαυτού μας που εξακολουθούν να πιστεύουν ότι η αλήθεια μπορεί να σταυρωθεί και ότι εμείς είμαστε υπεύθυνοι γι αυτό. Βλέπουμε εδώ την ίδια την ενοχή για τον διαχωρισμό που ενυπάρχει σε καθένα από εμάς που περπατάει σε αυτή τη γη. Ο Ιησούς την έφερε ξεκάθαρα μπροστά στα μάτια μας, και μας ζητάει τώρα να τον συγχωρήσουμε για να μπορέσουμε επιτέλους να συγχωρήσουμε τους εαυτούς μας γι αυτό που δεν συνέβη ποτέ. «Επίλεξε ξανά», μας καλεί, «Μην μου αρνηθείς το μικρό δώρο [της συγχώρεσης] που ζητώ, όταν σε αντάλλαγμα αποθέτω στα πόδια σου την ειρήνη του Θεού, και την δύναμη να φέρεις αυτή την ειρήνη σε καθέναν που πλανάται στον κόσμο αβέβαιος, μοναχός, και σε συνεχή φόβο» (Κ-31.VIII.7:1).

[1] Μιλάμε εδώ, βέβαια, μόνο για τις πτυχές του εγώ· από την άλλη πλευρά, ο Ιησούς έβγαλε επίσης το καλύτερο σε εμάς: μας υπενθύμισε ποιοι είμαστε και βοήθησε όλους τους ανθρώπους να επιστρέψουν στην εστία από όπου ποτέ δεν έφυγαν πραγματικά.

Κεφάλαιο 16 - Χρειαζόμαστε τον Ιησού;

Στο προηγούμενο κεφάλαιο, σχολιάσαμε την ιδέα του Küng ότι ο Ιησούς ήταν ο Υιός του Θεού βάσει της λειτουργίας του. Ακριβώς αυτή τη λειτουργία του, ως υπεύθυνου για την διαδικασία της Εξιλέωσης, χρειαζόμαστε. «Εγώ είμαι επικεφαλής της διαδικασίας Εξιλέωσης, την οποία ανέλαβα να εκκινήσω.... Το μέρος μου στην Εξιλέωση είναι η διαγραφή όλων των σφαλμάτων, τα οποία δεν θα μπορούσες διαφορετικά να διορθώσεις» (Κ- 1.III.1:1,4).

Όμως, αυτή είναι μια ερώτηση που μπορεί πιο εύκολα να απαντηθεί αφηρημένα παρά συγκεκριμένα, γιατί έχουμε να κάνουμε με την εμπειρία και όχι με διανοητικές σκέψεις. Ποιος είναι για μας ο Ιησούς, και γιατί τον χρειαζόμαστε; Η μόνη μας απάντηση προέρχεται από μια εμπειρία της παρουσίας του και της αγάπης του. Είναι μια εμπειρία που γεννιέται από πίστη και τρέφεται από πίστη. Είναι μια εμπειρία που δεν απαιτεί απάντηση, αφού η ίδια η εμπειρία είναι η απάντηση.

Ποιος είναι ο Ιησούς για εμάς; Είναι αυτός που ήρθε σε μας από το Θεό και έχει εγκατασταθεί μέσα μας. Πώς τον γνωρίζουμε; Στις καρδιές μας και στη ζωή μας. Ο Ιησούς είναι η αρχή και το τέλος του ταξιδιού μας, όπως ήταν και για εκείνους που τον ακολούθησαν πριν από δύο χιλιάδες χρόνια. Είναι επίσης το μέσο, αφού είναι αυτός που μας καθοδηγεί και μας παρηγορεί καθώς ταξιδεύουμε στο πνευματικό μονοπάτι που μας οδηγεί στο σπίτι μας, στο Θεό. Μπορούμε να αποδώσουμε στον Ιησού τις ίδιες λέξεις που χρησιμοποιούν τα Μαθήματα Θαυμάτων για να περιγράψουν το Άγιο Πνεύμα: «Η Αγάπη μας μάς περιμένει καθώς πηγαίνουμε προς Αυτόν που βαδίζει δίπλα μας δείχνοντάς μας τον δρόμο. Αυτός δεν αποτυγχάνει σε τίποτα. Αυτός είναι το τέλος που επιζητάμε, και Αυτός είναι το Μέσο για να πάμε σ' Αυτόν» (Ασκ-MII.302.2:1-3). Μέσα στους πειρασμούς και τους περισπασμούς του κόσμου, ο Ιησούς είναι αυτός που παραμένει το σταθερό μας φως· η σταθερή και αταλάντευτη αγάπη του φωτίζει τον κατά τα άλλα σκοτεινό ιστό που ονομάζουμε ζωή μας· το νόημά του λάμπει μέσα στην ανούσια καθημερινότητα της ζωής μας, κρατώντας μας προσκολλημένους στον σκοπό μας. Μια υπέροχα συγκινητική ιστορία απεικονίζει αυτή τη συγκεκριμένη πτυχή της ζωής του Ιησού μέσα μας:

Ένας άνδρας βρίσκεται κοντά στο θάνατο και βλέπει ένα όραμα ότι στέκεται πάνω σε έναν μικρό λόφο, με θέα μια τεράστια παραλία. Δίπλα του στέκεται ο Ιησούς, ο οποίος του δείχνει δύο ζευγάρια αποτυπώματα που εκτείνονται σε όλο το μήκος της παραλίας, εξηγώντας του πως περπατούσε μαζί του σε όλη του τη ζωή. Ο άνδρας συγκινείται από τα λόγια του Ιησού και στη συνέχεια παρατηρεί ότι υπάρχουν κάποια σημεία όπου στην άμμο διακρίνεται μόνο το ένα ζευγάρι αποτυπωμάτων και αναγνωρίζει ότι αυτά αντιστοιχούσαν στις δύσκολες και επώδυνες περιόδους της ζωής του. Βγάζοντας το εγωικό συμπέρασμα ότι δύο και δύο κάνουν πέντε, παραπονιέται στον Ιησού: «Μα πού ήσουν όταν σε χρειαζόμουν;» Απαλά, ο Ιησούς εξηγεί ότι ήταν αλήθεια ότι υπήρχε μόνο ένα ζευγάρι πατημασιών κατά τη διάρκεια εκείνων των δύσκολων περιόδων, κρίσης, προσθέτοντας: «Τότε ήταν που σε σήκωνα στα χέρια μου».

Μπορούμε να μελετήσουμε τη ζωή του Ιησού και τα λόγια του, να εφαρμόσουμε τις αρχές που μας άφησε, αλλά πέρα από όλα αυτά εξακολουθεί να υπάρχει η μοναδική εμπειρία της αγάπης του, που μας οδηγεί απαλά. Αυτή και μόνο η εμπειρία δίνει νόημα στα ερωτήματα που μπορεί να θέσουμε και σε όλες τις απαντήσεις που μπορεί να λάβουμε. Μαζί του, όλα τα άλλα μπαίνουν σε μια σειρά· χωρίς αυτόν, οι ζωές μας είναι χάος και πέρα από τις δυνατότητές μας να τις διαχειριστούμε.

Είναι ο μοναδικός δάσκαλος;

Το Ευαγγέλιο δεν είναι τόσο πολύ ένα μήνυμα, αλλά ένα πρόσωπο που αυτό το ίδιο είναι το μήνυμα, και έχει μείνει έτσι για δύο χιλιάδες χρόνια. Αν θέλουμε να διδάξουμε και να μάθουμε αυτό το μήνυμα, μπορούμε να το κάνουμε μόνο μέσα από αυτόν. Ο στόχος μας σαν απόστολοί του είναι να είμαστε σαν και αυτόν όσο το δυνατόν περισσότερο, έτσι ώστε να προσευχόμαστε μαζί με τον Καρδινάλιο Newman: «Ας κοιτάζουν και ας μην βλέπουν πια εμένα, αλλά μόνον τον Ιησού.» Έτσι βεβαιωνόμαστε ότι το μήνυμά του θα γίνει το δικό μας μήνυμα. Αλλά είναι ο Ιησούς ο μοναδικός δρόμος προς τον Θεό, ο μοναδικός δάσκαλος που μπορούμε να ακολουθούμε;

Τα Μαθήματα Θαυμάτων διδάσκουν: «Σου δίνονται βοηθοί με πολλές μορφές, παρότι επί του βωμού αυτοί είναι ένας. Όμως αυτοί έχουν πολλά ονόματα τα οποία διαφέρουν ανά εποχή, γιατί ο χρόνος χρειάζεται σύμβολα, αφού είναι μη-πραγματικός αφ' εαυτού του. Το ονόματά τους είναι λεγεώνα, αλλά δεν θα προχωρήσουμε πέρα από τα ονόματα που αυτό το Μάθημα χρησιμοποιεί» (Αποσ.Όρων 5.1:3,5-6). Ιησούς είναι το όνομα του ενός από τους βοηθούς του Θεού, εκείνος που, όπως έχουμε ήδη δει, «... ήταν ο πρώτος που ολοκλήρωσε το δικό του μέρος τέλεια» (Αποσ.Όρων 6.2:2). Βέβαια, θα μπορούσαν να είναι και άλλοι που ακολούθησαν, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που έχουν ήδη περάσει πέρα από τις «κατώτερες» βαθμίδες του εγώ και μπορούν να βοηθήσουν όσους από εμάς είμαστε ακόμη κολλημένοι «κάτω», ενώ παράλληλα ολοκληρώνουν το μικρό διάστημα που χρειάζεται ακόμη να δουλέψουν.

Έτσι, τα Μαθήματα Θαυμάτων καθιστούν σαφές ότι η πίστη στον Ιησού δεν είναι απαραίτητη για την επίτευξη του στόχου της συγχώρεσης: «Είναι δυνατόν να διαβάσεις τα λόγια του και να ωφεληθείς απ' αυτά χωρίς να τον δεχτείς στη ζωή σου» (Αποσ.Όρων 5.6:6). Θα ήταν σίγουρα άδικο από το Θεό να απαιτήσει από τους ανθρώπους να έρθουν σ' Αυτόν με μια μορφή που δεν θα μπορούσαν να δεχθούν. Ένας στοργικός Πατέρας δεν θα μπορούσε παρά να βοηθά τα παιδιά Του με τρόπο που θα μπορούσαν να αποδεχθούν και να κατανοήσουν. Θα ήταν δυνατόν να καταστήσει την πίστη στον Ιησού προϋπόθεση για τη σωτηρία, περιορίζοντας τη Φωνή Του σε μια συγκεκριμένη μορφή, όταν μόνο το πνεύμα είναι πραγματικό και η μορφή απατηλή; Ο Πατέρας μας καλεί όλον τον κόσμο πίσω σ' Αυτόν, και έτσι προσεγγίζει κάθε παιδί Του με τον τρόπο που θα του αποφέρει το μεγαλύτερο όφελος. Το μοναδικό μήνυμα της σωτηρίας για συγχώρεση είναι αυτό που είναι ουσιώδες, όχι η ξεχωριστή μορφή με την οποία έρχεται.

Ζούμε σε έναν κόσμο πολλών συμβόλων, και κανένα συγκεκριμένο σύνολο δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες όλων. Όπως είδαμε, τα Μαθήματα Θαυμάτων είναι μόνο μία μορφή ανάμεσα σε «πολλές χιλιάδες». Ωστόσο, επειδή μας έρχεται από τον Ιησού, δεν μπορεί να διαχωριστεί από αυτόν και να παραμείνει αυτό που είναι: «Οι ιδέες δεν αφήνουν την πηγή τους». Τα Μαθήματα Θαυμάτων αναφέρουν ότι «δεν θα προχωρήσουμε πέρα από τα ονόματα που τα Μαθήματα Θαυμάτων χρησιμοποιούν» (Αποσ.Όρων 5.1:6), και έτσι σε αυτό το βιβλίο έχουμε περιορίσει τη συζήτησή μας σε αυτά τα 'ονόματα': Ιησούς, η εκδήλωση του Αγίου Πνεύματος, ο Οποίος είναι η Φωνή του Θεού. «Είναι ο μοναδικός Βοηθός του Θεού;» ρωτάνε τα Μαθήματα Θαυμάτων και στη συνέχεια απαντούν: «Όχι, βέβαια. Γιατί ο Χριστός παίρνει πολλές μορφές με διαφορετικά ονόματα μέχρι η ενότητά τους να μπορέσει ν' αναγνωριστεί. Όμως ο Ιησούς είναι για σένα ο κομιστής του μοναδικού μηνύματος του Χριστού για την Αγάπη του Θεού. Δεν χρειάζεσαι κανένα άλλο» (Αποσ.Όρων 5.6:1-5). Κάπου αλλού, τα Μαθήματα Θαυμάτων δηλώνουν:

Αυτό το Μάθημα έχει έρθει από εκείνον [τον Ιησού] επειδή τα λόγια του έχουν φτάσει σε σένα σε μία γλώσσα που μπορείς ν' αγαπήσεις και να κατανοήσεις. Υπάρχουν άλλοι δάσκαλοι, να δείξουν τον δρόμο σ' αυτούς που μιλούν με διαφορετικές γλώσσες και επικαλούνται διαφορετικά σύμβολα; Σίγουρα υπάρχουν. Όμως χρειαζόμαστε μία πολύπτυχη διδακτέα ύλη, όχι λόγω διαφορών ως προς το περιεχόμενο, αλλά επειδή τα σύμβολα πρέπει να μεταβάλλονται και ν' αλλάζουν για να ταιριάζουν με την ανάγκη. Ο Ιησούς έχει έρθει ν' απαντήσει στην δική σου. Σ' αυτόν βρίσκεις την Απάντηση του Θεού. Εσύ λοιπόν διδάσκεις μαζί του, γιατί αυτός είναι μαζί σου· αυτός είναι πάντα εδώ. (Εγχ.-23.7:1-3, 5-8).

Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι το μήνυμα της Συγχώρεσης των Μαθήματα Θαυμάτων μπορεί να διδαχθεί ανεξάρτητα από τον Ιησού, αλλά η πηγή του βασίζεται σε αυτόν. Παρόλο που το μήνυμά του είναι παγκόσμιο, ο Ιησούς απάντησε στο κάλεσμά μας σε μια συγκεκριμένη γλώσσα και ένα συγκεκριμένο πλαίσιο, και υποσχέθηκε να είναι παρών αν και όταν ζητήσουμε αυτή τη βοήθεια. Όπως δηλώνει ο ίδιος στα Μαθήματα Θαυμάτων: «Θα έρθω ανταποκρινόμενος σ' ένα μόνο κάλεσμα χωρίς αμφιθυμία» (Κ-4.III.7:10). Αυτή η βοήθεια είναι παρούσα ακόμη και αν δεν πιστεύουμε συνειδητά σε αυτόν· δεν υπάρχουν εγώ στον Ουρανό. Θα μπορούσαμε μάλιστα να πούμε ότι η επιθυμία του Ιησού θα ήταν να κάνουμε πράξη το μήνυμά του για τη σωτηρία, να μάθουμε να συγχωρούμε και να αγαπάμε ο ένας τον άλλον και να αφήσουμε το ζήτημα της πίστης σε αυτόν στο Θεό. Οποιοσδήποτε τρόπος κι αν είναι αυτός με τον οποίο αποδεχόμαστε τη Φωνή του εσωτερικού μας Δασκάλου είναι ευπρόσδεκτος. Αφήνουμε τον τρόπο με τον οποίο θα μάθουμε αυτό το μήνυμα σ' Εκείνον που γνωρίζει τη διαφορά ανάμεσα στη μορφή και το περιεχόμενο, την ψευδαίσθηση και την αλήθεια, το εγώ και το Θεό. Όπως τονίζουν τα Μαθήματα Θαυμάτων, στόχος τους είναι η εμπειρία και όχι η πίστη, αφού η πίστη είναι μια λειτουργία του εγώ· η εμπειρία μπορεί μόνο να ενοποιήσει, ενώ η πίστη μπορεί συχνά να διαιρέσει. Για να μάθουμε και να εξασκηθούμε στα Μαθήματα Θαυμάτων χρειάζεται μόνο η εμπειρία της μίας Φωνής του Θεού και όχι κάποια συγκεκριμένη πίστη. Για τους τωρινούς μας σκοπούς, όμως, θα δεχθούμε την ταυτότητα του Ιησού ως εκείνη την Φωνή και Παρουσία. Θα σημειωθεί ότι όσον αφορά τη λειτουργία ως εσωτερικού

Δασκάλου, τα Μαθήματα χρησιμοποιούν τον Ιησού και το Άγιο Πνεύμα σχεδόν εναλλακτικά.

Ωστόσο, υπάρχει μία προϋπόθεση. Αν μας λείπει η πίστη στον Ιησού εξαιτίας μιας ιδιαίτερης σχέσης μαζί του, όπως συζητήσαμε παραπάνω, θα ήταν σημαντικό να καταργηθεί αυτή η αντίσταση του εγώ ενάντια στην αληθινή μας σχέση μαζί του. Διαφορετικά, η αντίσταση στα Μαθήματα Θαυμάτων είναι αναπόφευκτη και θα παρεμποδίσει αναγκαστικά την μάθησή τους. Η υπέρβαση αυτού του εμποδίου, ωστόσο, θα έρθει και πάλι μέσω της συγχώρεσης σε όλες τις σχέσεις μας. Ο Ιησούς στέκεται ανάμεσά τους, περιμένοντας τη συγχώρεσή μας ο ένας προς τον άλλον και προς τον ίδιο. Όπως δηλώνει στα Μαθήματα Θαυμάτων:

«Μην είσαι διαχωρισμένος από εμένα, και μην αφήσεις τον ιερό σκοπό της Εξιλέωσης να χαθεί για σένα μέσα σε όνειρα εκδίκησης. Σχέσεις στις οποίες τέτοια όνειρα τιμώνται, έχουν αποκλείσει εμένα. Άσε με να εισέλθω εις το Όνομα του Θεού και να σου φέρω ειρήνη, ώστε να μπορείς να προσφέρεις ειρήνη σ' εμένα» (Κ-17.III.10:6-8).

Ο Ιησούς ως πρότυπο μας

Επειδή έχουμε τον Ιησού ως πρότυπο και δάσκαλο μας, η μόνη μας ερώτηση σε κάθε κατάσταση πρέπει να είναι: Τι θα έκανε ο Ιησούς; Χωρίς βέβαια να αναφερόμαστε στον ιστορικό Ιησού της Ναζαρέτ σαν πρότυπο για τις πράξεις μας, παίρνοντας υπ' όψη μας αυτά που αναφέρονται στα ευαγγέλια, γιατί έτσι θα χάναμε όλο το νόημα, μπερδεύοντας την μορφή με το περιεχόμενο. Ο Ιησούς έζησε στη γη ακολουθώντας το Θέλημα του Πατέρα Του. Ουσιώδες σε εκείνη τη ζωή ήταν η πλήρης εγκατάλειψη του θελήματος του εγώ στο Θέλημα του Θεού, και όχι οι συγκεκριμένες μορφές με τις οποίες αυτή εκδηλωνόταν. Αυτό είναι που προσπαθούμε να μιμηθούμε. Όπως είπε ο Ιησούς στην Επί του Όρους Ομιλία, και που ήδη το έχουμε αναφέρει: «Πρέπει δε να ξέρετε, ότι εις την βασιλεία των ουρανών δεν θα εισέλθει καθένας, που απλώς με επικαλείται και με προσφωνεί, Κύριε, Κύριε, αλλά εκείνος που εφαρμόζει το θέλημα του ουρανού Πατρός μου» (Κατά Ματθαίο 7:21). Οι καταστάσεις είναι διαφορετικές και οι περιστάσεις αλλάζουν. Οι αντιδράσεις μας πρέπει να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της εποχής στην οποία ζούμε. Συνεπώς δεν θα μας βοηθούσε ιδιαίτερα να μελετάμε τι συνέβη σε κάποιον χρόνο και χώρο ξένο για μας. Δεν μπορούμε να εφαρμόσουμε στον σύγχρονο κόσμο τα ίδια πρότυπα αντίδρασης που υπήρχαν σε μια μικρή περιοχή της Μέσης Ανατολής πριν 2000 χρόνια ή στα περίχωρα της Ισπανίας του 16ου αιώνα των Αγίων Ιωάννη του Σταυρού και Τερέζας της Αβίλας, ή σε έναν άγιο άνθρωπο από το Θιβέτ ή την Ινδία. Ωστόσο, μπορούμε να εφαρμόσουμε την ίδια αρχή της αντίδρασης: να αναθέτουμε όλες τις αποφάσεις μας στη σοφία του Αγίου Πνεύματος.

Έτσι, η μόνη μας λειτουργία, όπως είδαμε, είναι να είμαστε όσο το δυνατόν πιο ελεύθεροι μέσα μας να ακούσουμε τον Ιησού ή το Άγιο Πνεύμα. Με αυτόν τον τρόπο, μπορούμε να είμαστε πάντα σίγουροι ότι ζούμε σύμφωνα με την εντολή

του να αγαπάμε ο ένας τον άλλον όπως μας αγάπησε εκείνος, και όπως ακόμα μας αγαπά. Ο Ιησούς είναι το πρότυπο για την δράση μας· όχι τόσο πολύ για το τι έκανε συγκεκριμένα, αλλά για τις αρχές για τις οποίες η ζωή του υπήρξε παράδειγμα. Αυτές μπορούν να συνοψιστούν σε δύο βασικές: πλήρης πίστη στον Πατέρα του και αγάπη για Αυτόν· και την απεριόριστη επέκταση της Αγάπης του Πατέρα του. Αυτή είναι η Αγάπη που υπερβαίνει την κατανόηση του κόσμου, γιατί η Αγάπη του Θεού αγκαλιάζει σαν ίσους και σαν ένα όλους τους ανθρώπους, ξεπερνώντας κάθε επιθυμία του εγώ να προβάλλει ενοχή και επομένως να αποκλείσει. Όπως έχουμε δει, αυτό εκφράζει η συγχώρεση: την υπέρβαση όλων των εμποδίων που έχουμε βάλει ανάμεσα στον εαυτό μας και στους άλλους. Συνεπώς, η ευθύνη μας ως απόστολοι, αγγελιαφόροι σταλμένοι στον κόσμο από τον Ιησού, δεν είναι τόσο να διαδώσουμε τα καλά του νέα, αλλά να γίνουμε τα καλά του νέα. Πρέπει να έχουμε πίστη και εμπιστοσύνη σε αυτόν, όπως είχε εκείνος στο Θεό, και να συγχωρούμε τους άλλους στο όνομα του, φέρνοντας σε όλο τον κόσμο το ελπιδοφόρο μήνυμά του: Ας είσαι εν ειρήνη, γιατί έχουν συγχωρεθεί όλες σου οι αμαρτίες.

Ο Ιησούς μας έδωσε το τέλειο πρότυπο για το πώς θα μπορούσε να είναι η ζωή μας, και στέκεται μπροστά μας σαν ένα παράδειγμα του τι θα μπορούμε να γίνουμε. Είναι η απόλυτη απόδειξη ότι το φως του Χριστού εξακολουθεί πάντα να λάμπει μέσα μας. Κατά τα εμπνευσμένα λόγια του Ησαΐα:

....Σήκω, Ιερουσαλήμ, ορθώσου και γίνε φως! Γιατί έρχεται το φως σου, απάνω σου η δόξα μου φεγγοβολεί. Τη γη σκοτάδι θα σκεπάσει κι ομίχλη τους λαούς· μα εσένα το δικό μου φως θα σε φωτίζει, θα σε σκεπάζει η δόξα μου. Έθνη θα πάρουνε το δρόμο προς το φως σου, και βασιλιάδες προς τη λάμψη της δικής σου ανατολής. Φέρε γύρω τα μάτια σου και κοίταξε· όλοι αυτοί έχουν μαζευτεί κι έρχονται προς εσένα.Στη θέα αυτή θα λάμπεις, η καρδιά σου θα πάλλεται και θα γεμίζει.... Τον ήλιο πια δε θα τον χρειάζεσαι για φως σου την ημέρα, ούτε τη νύχτα τη σελήνη να σε φωτίζει με τη λάμψη της. Γιατί εγώ ο Κύριος θα 'μαι για σένα φως παντοτινό και θα 'μαι εγώ, ο Θεός σου, το μεγαλείο σου.και οι μέρες του πένθους σου θα τελειώσουν». (Ησαΐας 60:1-5, 19-20).

Η Καμπάλα, το σώμα της Ιουδαϊκής μυστικής σκέψης που άνθισε τον Μεσαίωνα, διδάσκει ότι στην αρχή, το ένα μεγάλο φως που αποτελούσε την δημιουργία του Θεού, θρυμματίστηκε και διασπάστηκε σε χιλιάδες και χιλιάδες μικρά θραύσματα, σπίθες φωτός που ενσωματώθηκαν μέσα στις ξεχωριστές μορφές κάθε ζωντανού πλάσματος, και το καθένα φαινόταν να έχει ξεχωριστή ύπαρξη. Στο τέλος του χρόνου, αυτές οι σπίθες θα επανενωθούν, επιστρέφοντας στην αρχική τους κατάσταση ενότητας σαν ένα φως.

Ο καθένας από εμάς, καθώς περπατάμε σε αυτή τη γη, μοιάζει να είναι αυτή η χωριστή σπίθα, εγκλωβισμένη μέσα στο υλικό εγωικό εαυτό μας. Το υπέρτατο μήνυμα του Ιησού ήταν ότι οι δυνάμεις αυτού του κόσμου – οι σκοτεινές δυνάμεις του θανάτου – δεν είχαν καμία εξουσία πάνω του, και έτσι αυτό το φως του Θεού δεν μπορούσε να σβήσει ούτε μέσα του ούτε μέσα μας. Παραμένει το λαμπρό σύμβολο αυτού που είμαστε και που πάντα θα είμαστε. Είναι, κατά τη φράση του Teilhard de Chardin, το «Σημείο Ωμέγα» στο οποίο βρίσκεται ήδη η ενότητα του κόσμου και προς το οποίο κινείται. Καθώς

ενωνόμαστε μαζί του, εκδηλώνουμε και εμείς αυτό το φως, και το σκοτάδι του κόσμου διαλύεται. Το Ευαγγέλιο του Ιωάννη διδάσκει ότι το φως της ανάστασης λάμπει ήδη μέσα μας και περιμένει μόνο να το αποδεχτούμε. Ο Ιησούς συνεργάζεται μαζί μας τώρα για να κάνει αυτό που ήδη υπάρχει και θα είναι ξανά, την μόνη πραγματικότητα που μπορεί να μας προσφέρει το παρόν.

Η συγκεκριμένη ανάγκη μας για τον Ιησού είναι προφανής αν αναλογιστούμε τη κοινή μας λειτουργία, δηλαδή τη συγχώρεση του εγώ μας. Έχουμε ήδη συζητήσει την αδυναμία μας να απελευθερωθούμε από την κινούμενη άμμο που είναι η ζωή του εγώ μας χωρίς τη βοήθεια του Θεού. Το χάσμα μεταξύ του διαχωρισμένου εαυτού μας – του εγώ και του αληθινού Εαυτού μας – είναι πολύ μεγάλο και παραμένει για πάντα μπροστά στα φοβισμένα μάτια μας ως συνεχής υπενθύμιση της αμαρτίας μας. Ο Ιησούς γίνεται αυτή η γέφυρα και, κάνοντας διάκριση μεταξύ ελέγχου και καθοδήγησης, αναφέρει στα Μαθήματα (Τ-2.VI.1:3) ότι πρέπει να του επιτρέψουμε να αναλάβει τον έλεγχο όλων όσων δεν έχουν σημασία στη ζωή μας, παραδίδοντάς του τους φόβους, τις ανησυχίες και τις έγνοιες μας, ώστε να μας απαλλάξει από αυτά (τα τρία βήματα της συγχώρεσης που συζητήθηκαν στο Μέρος Ι). Αυτό μας απελευθερώνει να θέσουμε ό,τι έχει σημασία υπό την καθοδήγησή του. Παραδίδοντάς του όλο και περισσότερο τις παρεμβολές του εγώ, γινόμαστε όλο και πιο ελεύθεροι με την πάροδο του χρόνου ώστε να ακούμε μόνο τη φωνή του, μια φωνή που τότε απλώς «θα οδηγήσει τα βήματά μας στην οδό της ειρήνης» (Κατά Λουκά 1:79). Χωρίς τον έλεγχο και την καθοδήγηση του Ιησού για να διορθώσουμε τα λάθη μας, θα μέναμε να παλεύουμε μόνοι μας, αβέβαιοι για το αν ακολουθούμε την κατεύθυνση του Ουρανού ή του εγώ μας, και χωρίς εσωτερική βοήθεια είναι βέβαιο ότι θα παραπαίαμε. Όσο ιερές και αν είναι οι επιθυμίες και οι επιδιώξεις μας, αναπόφευκτα θα ακολουθούσαμε τις εντολές του εγώ, εκφράζοντας την ενοχή και τον φόβο μας με τις σκέψεις και τις πράξεις μας και εκπληρώνοντας τις επιθυμίες του αφέντη-εγώ στη γη, αντί για εκείνες του Πατέρα μας στον Ουρανό.

Αφήνουμε την ενοχή και το φόβο μας ως δώρα στο βωμό της αλήθειας, όπου ο Ιησούς μας συναντά με τα δώρα της συγχώρεσης και της αγάπης του. Εκεί συναντιούνται και εκεί μένει μόνο ένα από τα δύο. Στο φως της αλήθειας που μας φέρνει ο Ιησούς από τον Θεό, το σκοτάδι του κόσμου του εγώ εξαφανίζεται. Όπως έγραψε ο Ησαΐας: «Όποιος περπατάει στο σκοτάδι, και δεν έχει φως που να λάμπει γι αυτόν, ας ελπίζει στο όνομα του Γιαχβέ, ας στηρίζεται στον Θεό του» (Ησαΐας 50:10).

Ο Ιησούς για μας αντιπροσωπεύει τη βοήθεια του Θεού, και η εμπιστοσύνη μας σε αυτόν μας βοηθά να βρούμε τον αληθινό μας Εαυτό, να μπορέσουμε να επιλέξουμε και πάλι τη δύναμη του Ουρανού ως στήριγμα και το φως της αλήθειας ως οδηγό μας. Χωρίς αυτή τη βοήθεια, που μας στέλνει ο Θεός, θα μέναμε για πάντα παγιδευμένοι στον κόσμο της ψευδαίσθησης που ονομάσαμε σπίτι μας, πιστεύοντας ότι ο διαχωρισμός από τον Πατέρα μας είναι πραγματικός και για πάντα μακριά από τη θεραπευτική και συγχωρητική αγάπη Του. Ο Ιησούς έδειξε ότι αυτό δεν είναι έτσι, και κάνει το σπίτι του μέσα μας ώστε να μπορέσουμε να κάνουμε το σπίτι του δικό μας.

Δεν μπορούμε να ακολουθήσουμε τον Ιησού χωρίς αυτή την πίστη. Οι πιέσεις του κόσμου είναι πολύ μεγάλες και η δύναμη του φόβου και της ενοχής μας συντριπτική. Χωρίς την επίγνωση της δύναμης που μας δίνει ο Ιησούς, δεν θα μπορούσαμε να συνεχίσουμε. Σε αυτόν έχει ήδη επιτευχθεί η σωτηρία μας, διότι όλα τα λάθη μας έχουν αναιρεθεί και περιμένουν μόνο εμάς να αποδεχτούμε τη θεραπεία τους. Αυτός είναι η οδός, η αλήθεια και η ζωή, και παίρνοντάς το χέρι του οδηγούμαστε στη μία και μοναδική μας πραγματικότητα μαζί του. Το να στεκόμαστε μπροστά στον κόσμο και να λέμε: «Αυτός είναι ο αδελφός μου ο Ιησούς», σημαίνει ότι αναγνωρίζουμε την ενιαιότητά μας μαζί του και μέσα στον Θεό.

Μας λένε ότι η πίστη είναι δώρο του Θεού. Ωστόσο, πώς είναι δυνατόν τα δώρα του Θεού να απορρίπτονται από κάποιον από τα παιδιά που αγαπά; Το δώρο του Θεού, ο Ιησούς, στον οποίο περιέχονται όλα τα άλλα, μας έχει ήδη δοθεί. Περιμένει απλώς να τον δεχτούμε στη ζωή μας. Στα ευαγγέλια ο Ιησούς μας ζητά να μην ντρεπόμαστε γι αυτόν, γιατί τότε δεν μπορεί να μας βοηθήσει. Αυτό είναι το πραγματικό νόημα των κατά τα άλλα απειλητικών λέξεων στο κατά Λουκά: «Γιατί όποιος ντραπεί για μένα και τη διδαχή μου, γι αυτόν θα ντραπεί και ο Υιός του Ανθρώπου όταν έρθει με τη δόξα τη δική του, του πατέρα και των αγίων αγγέλων.» (Κατά Λουκά 9:26). Η έλλειψη πίστης μας σ' αυτόν προκύπτει από το δικό μας φόβο και την ντροπή, όχι από την άρνηση του Ουρανού.

Όπως είδαμε, ο Ιησούς στέκεται στην πόρτα και χτυπάει, περιμένοντας την πρόσκλησή μας να μπει και να μείνει μαζί μας: «Κοιτάξτε, στέκομαι στην πόρτα και χτυπάω. Αν κάποιος από εσάς με ακούσει να φωνάζω και ανοίξει την πόρτα, θα μπω μέσα για να μοιραστώ το γεύμα του μαζί του» (Αποκάλυψη 3:20). Το να λέμε ότι δεν είμαστε άξιοι να έχουμε έναν τέτοιο επισκέπτη, το να ντρεπόμαστε να ομολογήσουμε την αγάπη και την ανάγκη μας γι αυτόν, το να βιώνουμε φόβο για το τι μπορεί να σημαίνει η παρουσία του, το να αρνούμαστε τη σημασία που έχει πραγματικά για μας - όλα αυτά δεν είναι παρά αντιδράσεις του εγώ που αντανakλούν την κρυφή μας επιθυμία να παραμείνουμε αποκομμένοι από το Θεό, τη μόνη πηγή ζωής και χαράς που περιέχει αυτός ο κόσμος για μας.

Το να αρνούμαστε τον Ιησού σημαίνει ότι αρνούμαστε τον εαυτό μας και την αληθινή μας Ταυτότητα στο Θεό. Μας ζητάει μόνο να δεχτούμε την αγάπη του, όχι για χάρη του αλλά για χάρη μας. Σε αυτόν βρίσκουμε την απάντηση του Θεού στη προσευχή μας για ζωή σε έναν κόσμο θανάτου. Μέσα από την αγάπη μας για τον Ιησού, ο κόσμος λάμπει με φως τόσο λαμπερό που δεν μπορούμε παρά να τρέξουμε να ενωθούμε μαζί του. Όταν χαιρόμαστε για τον Ιησού, τον αδελφό μας, αποκαλούμε όλους τους ανθρώπους αδελφούς και αδελφές, αγαπώντας τους όπως αγαπάμε αυτόν και όπως μας αγαπάει αυτός. Μας έχει πει στα ευαγγέλια ότι αυτός είναι η άμπελος και εμείς είμαστε τα κλαδιά της (Κατά Ιωάννη 15:5). Αποκομμένοι από αυτόν, κυριολεκτικά δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα άλλο παρά να μαραζώνουμε στη φυλακή του φόβου· αλλά όταν ενωθούμε μαζί του, η δύναμή του γίνεται δική μας και οι καρποί της ζωής μας γίνονται οι καρποί της βασιλείας του.

Ο Ιησούς μας καλεί να δεχτούμε τη βοήθειά του. Τι γαλήνη είναι αυτή που θα νιώσουμε όταν επιτέλους αγγίζουμε το χέρι που δεν σταμάτησε ποτέ να απλώνεται προς το δικό μας! Φανταστείτε τη χαρά στον Ουρανό καθώς τα χέρια μας συναντιούνται, γιατί εκείνη την ίδια στιγμή η ανάσταση επαναλαμβάνεται και ο κόσμος του φόβου και του θανάτου ξεπερνιέται για άλλη μια φορά. Εκείνη την ίδια στιγμή, η Αγάπη του Θεού απελευθερώνεται για να αγκαλιάσει τα παιδιά Του, οδηγώντας τον καθένα από εμάς πίσω στην καρδιά Του και στην ενιαιότητα της δημιουργίας Του.

Το Δώρο μας στον Ιησού

Καθώς μαθαίνουμε το μάθημα του Ιησού για τη συγχώρεση, την αγάπη και την ενότητα, μας ζητάει να το διδάξουμε στον κόσμο. Μας ζητάει τώρα να το μεταδώσουμε στους άλλους που «ακούν και ξανακούν, αλλά δεν καταλαβαίνουν· βλέπουν και ξαναβλέπουν, αλλά δεν αντιλαμβάνονται» (Ησαΐας 6:9). Μας στέλνει στο σκοτάδι του κόσμου, όχι για να κηρύξουμε το φως, αλλά για να γίνουμε φως. Μας δίνει το παράδειγμα για την τέλεια ενότητα του μηνύματός του με τη ζωή του, την ενότητα για την οποία θέλει να γίνουμε και εμείς παράδειγμα, όπως έκανε κι εκείνος.

Αν απλώς λέγαμε τα λόγια του για τη συγχώρεση χωρίς αυτή να εκφράζεται στις καρδιές μας, θα ήταν σαν να διδάσκαμε τόσο τη συγχώρεση όσο και τη μη συγχώρεση ως ένα· αυτή η σύγκρουση τότε θα γινόταν το μήνυμα που θα διδάσκαμε και αυτό θα μαθαίναμε κι εμείς. Όπως τονίζουν επανειλημμένα τα Μαθήματα Θαυμάτων αυτό που διδάσκουμε, αυτό θα μάθουμε. Ο Ιησούς μας διδάσκει το μάθημά του σε κάθε ευκαιρία που μας δίνουν τα εγώ μας. Όντας ενωμένος μαζί μας, μας διδάσκει πώς να βλέπουμε όλα τα πράγματα ως εργαλεία της συγχώρεσης που «είναι η θεραπεία της αντίληψης του διαχωρισμού» (Κ-3.Υ.9:1).

Υπάρχει ίσως ένα τελευταίο δώρο που θα ζητούσε από εμάς, αν και όχι για τον εαυτό του. Αυτό είναι το δώρο της ευγνωμοσύνης. Η ευγνωμοσύνη μας προς τον Ιησού είναι η έκφραση της ευγνωμοσύνης μας προς το Θεό για τα δώρα που μας έχει δώσει. Γεννιέται από τη συνειδητοποίηση ότι ο Πατέρας μας δεν μας έχει εγκαταλείψει ποτέ, παρόλο που μέσα στον πλανημένο νου μας πιστεύουμε ότι εμείς Τον έχουμε εγκαταλείψει. Η επίγνωση της παρουσίας του Ιησού και η ευγνωμοσύνη μας γι αυτήν, επομένως, γίνεται άλλος ένας «...δρόμος με τον οποίο Τον θυμόμαστε, γιατί η αγάπη δεν μπορεί ν' απέχει πολύ από μία ευγνωμονούσα καρδιά και ένα νου που ευχαριστεί.» (Εγχ-23.4:6).

Ο Ιησούς μας έδειξε το δρόμο της επιστροφής στο Θεό. Πώς θα μπορούσαμε να μην του είμαστε ευγνώμονες; Έχει ζητήσει από εμάς μόνο τα δώρα που επιθυμεί να μας δώσει. Η ευγνωμοσύνη μας προς αυτόν είναι η αποδοχή αυτών των δώρων αγάπης. Στον Ιησού βρίσκουμε τη λαμπρή εικόνα Αυτού που είμαστε πραγματικά, ο Χριστός Τον οποίο ο Θεός δημιούργησε ένα με Αυτόν. Στον Ιησού βρίσκουμε όχι μόνο τον στόχο, αλλά και το στοργικό χέρι που απλώνει για να μας ανυψώσει προς αυτόν. Η ευγνωμοσύνη μας προς αυτόν αντανακλάται στο ότι σφίγγουμε αυτό το χέρι, όπως εκείνος σφίγγει το

δικό μας, λέγοντας «Ναι» στην παράκλησή του εκ μέρους μας. Στα καθαρά και λαμπερά μάτια του, βλέπουμε την αθωότητα που ο Πατέρας μας γνωρίζει ότι είναι το φως όλων των παιδιών Του· και ευχαριστούμε που δεν μας έχει αφήσει να περιπλανιόμαστε αβέβαιοι σε έναν κόσμο σκοτεινό από το φόβο. Εν μέσω αυτής της κόλασης του εγώ, ακούμε τον Ιησού να μας καλεί:

«Αδελφοί μου στην σωτηρία, μην παραλείπετε ν' ακούσετε την φωνή μου και ν' αφουγκραστείτε τα λόγια μου. Δεν ζητώ τίποτα παρά την δική σου αποδέσμευση. Δεν υπάρχει κανένα μέρος για την κόλαση μέσα σ' έναν κόσμο του οποίου η ωραιότητα μπορεί να είναι τόσο έντονη και τόσο περιεκτική, που δεν είναι παρά ένα βήμα από εκεί για τον Παράδεισο. Στα κουρασμένα σας μάτια φέρνω μία θέαση ενός διαφορετικού κόσμου, τόσο νέου και καθαρού και φρέσκου που θα ξεχάσετε τον πόνο και την λύπη που βλέπατε πριν. Όμως αυτή είναι μία θέαση την οποία πρέπει να μοιραστείτε με καθέναν που βλέπετε, γιατί αλλιώς δεν θα την δείτε. Το δόσιμο αυτού του δώρου είναι ο τρόπος για να το κάνετε δικό σας. Και ο Θεός αποφάσισε, με στοργική καλοσύνη, αυτό να είναι για σας (Κ-31.VIII.8).

Όταν βρισκόμαστε αντιμέτωποι με τη σκοτεινή απελπισία που είναι θαμμένη βαθιά μέσα στην καρδιά μας, χωρίς να βλέπουμε κανένα τρόπο να απαλλαγούμε από αυτήν, ποιος δεν θα συγκλονιζόταν από ευγνωμοσύνη όταν θα ένιωθε ένα παρηγορητικό χέρι στον ώμο του, μια παρουσία απαλού φωτός, έναν καθησυχαστικό λόγο; Όταν μάθουμε επιτέλους ότι αυτό το φως έχει όνομα, μια συγκεκριμένη ταυτότητα, ποιος δεν θα δάκρυζε με τον ήχο του, με την ίδια τη γεύση του στα χείλη μας όταν το λέμε; Και ποιος, μόλις ανακαλύψει την προσωπική αγάπη μέσα στο φως, δεν θα άφηνε πίσω του όλο το σκοτάδι και δεν θα πετούσε στην ανοιχτή, φιλόξενη αγκαλιά Του;

Ποιος δεν θα έκανε, με χαρούμενη ευγνωμοσύνη για το μεγάλο δώρο της αγάπης, της ζωής και της ελπίδας, ό,τι του ζητούσε για να προσφέρει αυτό το δώρο στους άλλους, ώστε όλοι να το μοιραστούν ως ένα, αφήνοντας το χαρούμενο «Ευχαριστώ» να αντηχεί σε κάθε στιγμή που προσφέρεται σωτηρία σε κάποιον άλλο και γίνεται αποδεκτή από εμάς τους ίδιους; Ποιος δεν θα στεκόταν μπροστά Του με τα χέρια άδεια και την καρδιά υψωμένη, με όλη την ταπεινότητα, την αγάπη και την ευγνωμοσύνη, και δεν θα επαναλάμβανε τα λόγια κάθε προφήτη από τον Αβραάμ και μετά: «Εδώ είμαι, Κύριε, ήρθα να κάνω το θέλημά Σου»;

Επίλογος – Μεταδίδοντας το μήνυμα

Το μάθημα που ήρθε να διδάξει ο Ιησούς ήταν ότι ο πόνος, τα βάσανα και η θλίψη, ακόμη και μέχρι θανάτου, δεν είναι παρά ψευδαισθήσεις του εγώ. «Ο Πρίγκιπας της Ειρήνης γεννήθηκε για να επανεδραιώσει την συνθήκη της αγάπης διδάσκοντας ότι η επικοινωνία παραμένει απρόσκοπτη, ακόμα κι αν το σώμα καταστραφεί» (Κ-15.ΧΙ.7:2). Ο μεγαλύτερος πειρασμός αυτού του κόσμου είναι να πιστεύει κανείς ότι είναι θύμα, ότι αδικείται από δυνάμεις έξω από το νου του. Έτσι, ο Ιησούς μας ζητά να τον πάρουμε ως «πρότυπο μάθησης, αφού ένα ακραίο παράδειγμα είναι ιδιαίτερα χρήσιμο μέσο μάθησης» (Κ-6.in.2:1).

Στα Μαθήματα Θαυμάτων, ο Ιησούς λέει ακόμα:

Η πορεία προς τον σταυρό θα πρέπει να είναι το τελευταίο «περιττό ταξίδι». Μην εμμένεις σ' αυτό, αλλά άφησέ το ως ήδη επιτευχθέν. Εάν μπορείς να το δεχτείς ως το δικό σου τελευταίο περιττό ταξίδι, (τότε) είσαι επίσης ελεύθερος να συμμετέχεις στην ανάστασή μου... Μην κάνεις το αξιολύπητο σφάλμα «να προσκολλάσαι στον παλιό τραχύ σταυρό». Το μόνο μήνυμα της σταύρωσης είναι ότι μπορείς να υπερβείς τον σταυρό. Μέχρι τότε, είσαι ελεύθερος να σταυρώνεις τον εαυτό σου όσο συχνά το επιλέγεις. Αυτό δεν είναι το ευαγγέλιο που ήθελα να σου προσφέρω (Κ-4.Εισ.3:1-3, 7-10)

Η σταύρωση είναι το σύμβολο του πόνου, της θυσίας και του θανάτου της αθωότητας στα χέρια της αμαρτίας. Το να αισθανόμαστε θύματα των πράξεων ή των αποφάσεων άλλων ή ανίσχυροι απέναντι στις «φυσικές δυνάμεις» ή στις δυνάμεις της ασθένειας, είναι διαφορετικές ονομασίες για το ίδιο λάθος: να πιστεύουμε ότι ο Θεός είναι άδικος και ότι είμαστε τα θύματά Του, που αξίζουν την τιμωρία Του λόγω της αμαρτίας μας.

Μέσα στην παραφροσύνη αυτή του εγώ της αμαρτίας, ο Ιησούς καλείται να πει ένα λόγο λογικής. Η συγχώρεσή του, που του δόθηκε από το Άγιο Πνεύμα, είναι το δώρο που δίνει σε εμάς. «Ακούστε με, αδελφοί μου, ακούστε και ενωθείτε μαζί μου» (Κ-31.VIII.9:4) για να μεταδώσουμε αυτό το μήνυμα ελπίδας και ειρήνης σε έναν κόσμο που τις έχει εγκαταλείψει εδώ και καιρό. Ωστόσο, δεν μπορούμε να μεταδώσουμε αυτό το μήνυμα όσο πιστεύουμε ότι μας αδικούν, ότι είμαστε αθώα θύματα ενός σκληρού και αμαρτωλού κόσμου. Δεν υπάρχει κόσμος, μας δίδαξε ο Ιησούς, παρά μόνο η πίστη σε αυτόν. Καλό και κακό, θύματα και θύτες, ζωή και θάνατος - όλες οι αντιθέσεις, οι διαφορές και ο διαχωρισμός - εξαφανίστηκαν στο λαμπερό φως της συγχώρεσής του. Δεν υπάρχει κόσμος, διακηρύσσει αυτό το φως, οπότε πώς μπορεί ένας εξωπραγματικός κόσμος να θυματοποιεί; Μαθαίνοντας και διδάσκοντας αυτό το μάθημα ο ένας στον άλλον, απελευθερωνόμαστε από τις αλυσίδες της ενοχής που δημιούργησαν και συντηρούν αυτόν τον κόσμο. Ο κόσμος δημιουργήθηκε ως επίθεση στο Θεό, αλλά εφόσον ο Θεός δεν αναγνώρισε την επίθεση, η αμαρτία συγχωρέθηκε, αφού δεν συνέβη ποτέ.

Ολοκληρώνοντας τη δική του πορεία Εξιλέωσης, ο Ιησούς είναι τώρα σε θέση να βοηθήσει τον καθένα από εμάς να κάνει το ίδιο. Είναι το πιο ξεκάθαρο

πρότυπο για την απόφαση να συγχωρήσουμε - να δεχτούμε τη Βασιλεία του Θεού - και η αναστημένη ζωή του Ιησού είναι η μαρτυρία αυτής της δήλωσης που θα ακούγαμε στις προσευχές μας: «Δεν μπορούν να υπάρξουν θύματα σε έναν κόσμο όπου είμαι παρών». Ο προσδιορισμός μας ως θύματα αρνείται το μάθημα και τη ζωντανή παρουσία του Ιησού μέσα μας. «Μην διδάξεις ότι πέθανα μάταια. Αντίθετα, δίδαξε ότι δεν πέθανα, δείχνοντας ότι ζω μέσα σου» (Κ-11. VI.7:3-4). Ζητά από τον καθένα μας, ως απόστολός του στον κόσμο, να διδάξει μαζί του ότι ζει, ταυτιζόμενος με το μήνυμα της ανάστασης, και όχι με την αντίληψη του κόσμου για τη σταύρωση.

Ο δρόμος για την κόλαση είναι μακρύς και κουραστικός, στρωμένος με σώματα που υποφέρουν από τα χέρια της αδικίας. Η συγχώρεση αντιστρέφει αυτή την πορεία αμέσως, ερμηνεύοντας εκ νέου την αδικία ως κάλεσμα για αγάπη, αγκαλιάζοντας όλους μας σε αυτό το κάλεσμα και την απάντησή του. Αν δεν υπήρχε η τέλεια αγάπη του Ιησού, η συγχώρεση θα ήταν αδύνατη. Στα μάτια του δεν έγινε καμία αδικία, γιατί μόνο ένα εγώ μπορεί να αδικηθεί. Επαναλαμβάνω αυτό το απόσπασμα από τα Μαθήματα Θαυμάτων, το οποίο αντανακλά το βασικό σκεπτικό τους: «Εκεί όπου υπάρχει αγάπη, ο αδελφός σου πρέπει να στην δώσει λόγω του τι είναι αυτή. Εκεί όμως όπου υπάρχει ένα κάλεσμα για αγάπη, εσύ πρέπει να την δώσεις λόγω αυτού που εσύ είσαι». (Κ-14. X.12:2-3). Ο Ιησούς ήταν σε θέση να τη δώσει επειδή ήξερε ποιος ήταν και Ποιος ήταν ο Πατέρας του. Επειδή η αγάπη ήταν η μόνη του ταυτότητα, αυτό δίδαξε. Από μια τέτοια βεβαιότητα, η επίθεση, η άμυνα και η μη συγχώρεση έγιναν αδιανόητες. Έβλεπε όλους τους ανθρώπους σαν ένα, και ψευδαισθήσεις διαχωρισμού δεν είχαν την δύναμη να καταστρέψουν αυτήν την ενιαιότητα. Συμπερασματικά, η ανάσταση του Ιησού έδειξε ότι ο θάνατος δεν έχει εξουσία στη ζωή. Όπως δηλώνουν τα Μαθήματα Θαυμάτων υιοθετώντας ένα απόσπασμα από την Bhagavad Gita: «και πώς μπορεί το αθάνατο να πεθάνει;» (Κ-19. II.3:6). Έτσι, τίποτα στον κόσμο – κανείς νόμος, όσο ιερός και αν φαίνεται – δεν μπορεί να παρέμβει στο Θέλημα του Θεού και να κάνει τα παιδιά Του διαφορετικά από Εκείνον.

Ο Ιησούς, επομένως, δεν μας ζητά να εξιλεωθούμε από την αμαρτία μέσω του πόνου - τιμωρώντας τους άλλους ή τον εαυτό μας - αλλά αντίθετα μας ζητά να εξιλεωθούμε μέσω της συγχώρεσης, όπως έκανε εκείνος, διορθώνοντας την εσφαλμένη αντίληψή μας και θεραπεύοντας έτσι την αντίληψη του κόσμου. Η πίστη στην αμαρτωλότητά μας είναι αυτή που μας διδάσκει ότι είμαστε αμαρτωλοί. Ο Ιησούς ήρθε για να μας διδάξει ότι απλώς κάναμε λάθος: Ο κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση του Θεού είναι άθρωτος απέναντι στις «αμαρτωλές» δυνάμεις του κόσμου.

Αυτό, λοιπόν, είναι το μήνυμα του Ιησού προς όλους μας: να επιλέξουμε ανάμεσα στην αμαρτία και τη συγχώρεση, στο θάνατο και τη ζωή, στο εγώ και το Θεό. Η ζωή, ο θάνατος και η ανάστασή του μας δίνουν ξεκάθαρα αυτό το μήνυμα. Τα Μαθήματα Θαυμάτων το δηλώνουν ως εξής: «Το μήνυμα του Ιησού Χριστού είναι το μήνυμα του Θεού: «Δίδαξε μόνο αγάπη, επειδή αυτό μόνο είσαι.» (Κ-6. I.13:2). Είναι η ίδια επιλογή που παρουσίασε ο Μωυσής στα Παιδιά του Ισραήλ: «Θέτω μπροστά σας τη ζωή ή το θάνατο, την ευλογία ή την κατάρα. Διαλέξτε λοιπόν τη ζωή, για να ζήσετε εσείς και οι απόγονοί σας, με την αγάπη ... του Θεού σου» (Δευτερονόμιο 30:19-20). Μένει τώρα σε εμάς να

επιλέξουμε να μοιραστούμε την ειρήνη και τη χαρά που είναι η αιώνια ζωή που μας πρόσφερε ο Ιησούς και να διδάξουμε μαζί του το μήνυμα της αγάπης που ο κόσμος έχει ξεχάσει.

Τώρα έχει έρθει στον κόσμο ένα διαφορετικό όνειρο: ένα όνειρο δικαιοσύνης του Αγίου Πνεύματος στη θέση του εφιάλτη του εγώ. Τώρα μπορεί το χαρμόσυνο τραγούδι της σωτηρίας να ηχήσει μέσα από μας από Αυτόν σε όλο τον κόσμο που είναι ακόμα σκλαβωμένος από τις σκέψεις της αμαρτίας. Αυτό που πέθανε στον σταυρό ήταν η πίστη στον σταυρό. Αυτό που ζει είναι η θριαμβευτική κραυγή της συγχώρεσης, που φωνάζουν με χαρά όλοι όσοι επιλέγουν να ζήσουν ξανά με τον Ιησού, έτσι ώστε αυτό το κάλεσμα της αγάπης στην αγάπη να μην σιωπήσει ποτέ πια. «Ας ζήσει αυτό το κάλεσμα, αδελφοί και αδελφές μου» μας ζητά ο Ιησούς, «και ας ζήσει μέσω της συγχώρεσης του κόσμου και των εαυτών σας. Τώρα αρχίζουμε ξανά, και αυτό που έχουμε αρχίσει, ο Ίδιος ο Θεός έχει υποσχεθεί να ολοκληρώσει».